This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Indian Institute, Oxford.

THE MALAN LIBRARY

PRESENTED

BY THE REV. S. C. MALAN, D.D.,

VICAR OF BROADWINDSOR,

January, 1885.

23 A 55

STRABONIS
RERUM
EOGRAPHICARUM
LIBRI XVII.

AD
TIMORUM [illegible]RORUM FIDEM
ACCURATE EDITI.

EDITIO STEREOTYPA.

TOMUS II.

LIPSIAE
SUMTIBUS ET TYPIS CAR. TAUCHNITII.
1829.

Ladenpreis 9 Groschen.

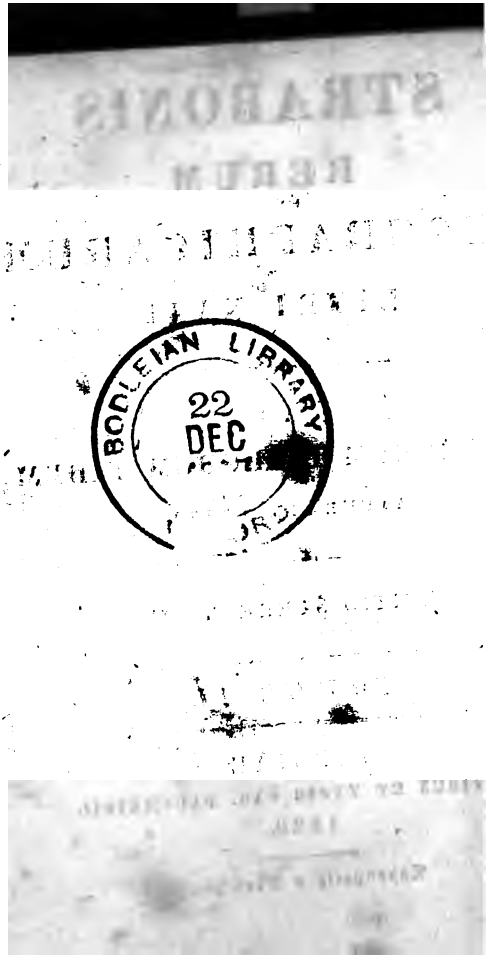
BODLEIAN LIBRARY
22
DEC

ΤΩΝ

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

ΤΟΥ ΕΚΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ἕκτῳ τὰ ἀφεξῆς τῆς Ἰταλίας, καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ Ἀδρίου, μέχρι Μακεδονίας· ἐν οἷς Ἀπουλία· Καλαβρία, καὶ ὅσα κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον· ἅμα ταῖς παρακειμέναις νήσοις ἀπὸ Σικελίας, ἕως τῶν Κεραυνίων, πλὴν τοῦ ἄλλου μέρους ἕως Καρχηδόνος καὶ τῶν ταύτῃ παρακειμένων νησιδίων.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΚΑΒ. Ι.

Μετὰ δὲ τὸ στόμα τοῦ Σιλαρίδος, Λευκανία, καὶ τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν τῆς Ἀργονίας, Ἰάσονος ἵδρυμα, καὶ πλησίον ἐν πεντήκοντα σταδίοις ἡ Ποσειδωνία.

Ἐντεῦθεν ἐκπλέοντι τὸν πόντον, νῆσος Λευκωσία, μικρὸν ἔχουσα πρὸς τὴν ἤπειρον διάπλουν, ἐπώνυμος μιᾶς τῶν Σειρήνων, ἐκπεσούσης δεῦρο μετὰ τὴν μυθευομένην ῥῖψιν αὐτῶν εἰς τὸν βυθόν. Τῆς δὲ νήσου πρόκειται τὸ ἀκρωτήριον ταῖς Σειρηνούσαις, καὶ ποιοῦν τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον. Κάμψαντι δ' ἄλλος συνεχὴς κόλπος, ἐν ᾧ πόλις· ἦν οἱ μὲν κτίσαντες Φωκαιεῖς Ἥλην, οἱ δὲ Ἕλλην ἀπό τινος, οἱ δὲ νῦν Ἐλέαν ὀνομάζουσιν· ἐξ ἧς Παρμενίδης καὶ Ζήνων ἐγένοντο ἄνδρες Πυθαγόρειοι. Δοκεῖ δέ μοι καὶ δι' ἐκείνους, καὶ ἔτι πρότερον εὐνομηθῆναι· διὸ καὶ πρὸς Λευκανοὺς ἀντέσχον, καὶ πρὸς Ποσειδωνιάτας, καὶ κρείττους ἀπῆσαν, καίπερ ἐνδεέστεροι καὶ χώρᾳ, καὶ πλήθει σωμάτων ὄντες. Ἀναγκάζονται γοῦν διὰ τὴν λυπρότητα τῆς γῆς, τὰ πολλὰ θαλαττουργεῖν, καὶ ταριχείας συνίστασθαι, καὶ ἄλλας τοιαύτας ἐργασίας. Φησὶ δ' Ἀντίοχος Φωκαίας ἁλύσης, ὑφ' Ἅρπάγου τοῦ Κύρου στρατηγοῦ, τοὺς δυναμένους ἐμβάντας εἰς τὰ σκάφη πανοικίους, πλεῦσαι πρῶτον εἰς Κύρνον καὶ Μασσαλίαν μετὰ Κρεοντιάδου. ἀποκρουσθέντας δὲ τὴν Ἐλέαν κτίσαι. Ἔνιοι δὲ τοὔνομα ἀπὸ ποταμοῦ Ἐλέητος. Διέχει δὲ τῆς Ποσειδωνίας ὅσον σ' σταδίους ἡ πόλις. Μετὰ δὲ ταύτην ἀκρωτήριον Παλίνουρος. Πρὸ δὲ τῆς Ἐλεάτιδος αἱ Οἰνωτρίδες νῆσοι δύο ὑφόρμους ἔχουσαι. Μετὰ δὲ Παλίνουρον Πυξοῦς, ἄκρα, καὶ λιμὴν, καὶ ποταμός· ἓν γὰρ τῶν τριῶν ὄνομα· ᾤκισε δὲ Μίκυθος ὁ Μεσσήνης ἄρχων τῆς ἐν Σικελίᾳ· πόλιν δ' ἄπῃραν οἱ ἱδρυθέν-

ὴν ὀλίγων. Μετὰ δὲ Πυξοῦντα, Λᾶος κόλπος,
ταμὸς Λᾶος, καὶ πόλις ἐσχάτη τῶν Λευκανί-
μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἄποικος Συβαρι-
εἰς ἣν ἀπὸ Ἔλης στάδιοι υ'. Ὁ δὲ πᾶς τῆς
νίας παράπλους, χν'. Πλησίον δὲ τὸ τοῦ
ντος ἡρῶον, ἑνὸς τῶν Ὀδυσσέως ἑταίρων, ἐφ'
ρησμὸς τοῖς Ἰταλιώταις ἐγένετο.
ὴν ἀμφὶ Δράκοντα, πολύν ποτε λαὸν ὀλεῖσθαι.
ὰρ ταύτην λαοὶ στρατεύσαντες οἱ κατὰ τὴν
ν Ἕλληνες ὑπὸ Λευκανῶν ἠτύχησαν, ἐξα-
θέντες τῷ χρησμῷ.
ατὰ μὲν δὴ τὴν Τυῤῥηνικὴν παραλίαν, ταῦτά
ὰ τῶν Λευκανῶν χωρία, οἳ τῆς ἑτέρας οὐχ ἥτ-
θαλάττης πρότερον, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἐπεκρά-
οἱ τὸν Ταραντῖνον ἔχοντες κόλπον. Πρὶν δὲ
Ἕλληνας ἐλθεῖν, οὐδ' ἦσάν πω Λευκανοί· Χῶ-
καὶ Οἰνωτροὶ τοὺς τόπους ἐνέμοντο. Τῶν δὲ
τῶν αὐξηθέντων ἐπιπολὺ, καὶ τοὺς Χῶνας καὶ
Οἰνωτροὺς ἐκβαλόντων, Λευκανοὺς δ' εἰς τὴν
ι ταύτην ἀποικισάντων, ἅμα δὲ καὶ τῶν Ἑλ-
τὴν ἑκατέρωθεν παραλίαν μέχρι πορθμοῦ
όντων, πολὺν χρόνον ἐπολέμουν οἵ τε Ἕλληνες
βάρβαροι πρὸς ἀλλήλους. Οἱ δὲ τῆς Σικελίας
νοι, καὶ μετὰ ταῦτα Καρχηδόνιοι, τοτὲ μὲν
τῆς Σικελίας πολεμοῦντες πρὸς Ῥωμαίους, τοτὲ
ρὶ αὐτῆς τῆς Ἰταλίας, ἅπαντας τοὺς ταύτῃ
διέθηκαν. Μετὰ δὲ τοὺς Ἕλληνας; . . . .
ρον μέν γε καὶ τῆς μεσογαίας πολλὴν ἀφῄρην-
ἀπὸ τῶν Τρωϊκῶν ἀρξάμενοι χρόνων· καὶ δὴ

ἐπὶ τοσοῦτον ηὔξηντο, ὥστε τὴν μεγάλην Ἑλλάδα ταύτην ἔλεγον καὶ τὴν Σικελίαν. Νυνὶ δὲ πλὴν Τάραντος, καὶ Ῥηγίου, καὶ Νεαπόλεως, ἐκβεβαρβαρῶσθαι συμβέβηκεν ἅπαντα, καὶ τὰ μὲν Λευκανοὺς καὶ Βρεττίους κατέχειν· τὰ δὲ Καμπανούς· καὶ τούτους λόγῳ, τὸ δ' ἀληθὲς Ῥωμαίους· καὶ γὰρ αὐτοὶ Ῥωμαῖοι γεγόνασιν. Ὅμως δὲ τῷ πραγματευομένῳ τὴν τῆς γῆς περίοδον, καὶ τὰ νῦν ὄντα λέγειν ἀνάγκη, καὶ τῶν ὑπαρξάντων ἔνια, καὶ μάλιστα ὅταν ἔνδοξα ᾖ. Τῶν δὲ Λευκανῶν οἱ μὲν, ἁπτόμενοι τῆς Τυῤῥηνικῆς θαλάττης εἴρηνται· οἱ δὲ, τὴν μεσόγαιαν ἔχοντες, εἰσὶν ὑπεροικοῦντες τοῦ Ταραντίνου κόλπου. Οὗτοι δ' εἰσὶ κεκακωμένοι τελέως αὐτοί τε, καὶ Βρέττιοι καὶ αὐτοὶ Σαννῖται οἱ τούτων ἀρχηγέται, ὥστε καὶ διορίσαι χαλεπὸν τὰς κατοικίας αὐτῶν· αἴτιον δ' ὅτι οὐδὲν ἔτι σύστημα κοινὸν τῶν ἐθνῶν ἑκάστου συμμένει, τά τε ἤθη διαλέκτων τε καὶ ὁπλισμοῦ, καὶ ἐσθῆτος, καὶ τῶν παραπλησίων ἐκλέλοιπεν· ἄλλως τε ἄδοξοι παντάπασίν εἰσιν, αἱ καθ' ἕκαστα καὶ ἐν μέρει κατοικίαι.

Ἐροῦμεν δὲ κοινῶς ἃ παρειλήφαμεν, οὐδὲν παρὰ τοῦτο ποιούμενοι τοὺς τὴν μεσόγαιαν οἰκοῦντας, Λευκανούς τε καὶ τοὺς προσεχεῖς αὐτοῖς Σαννίτας. Πετηλία μὲν οὖν μητρόπολις νομίζεται τῶν Λευκανῶν, καὶ συνοικεῖται μέχρι νῦν ἱκανῶς. κτίσμα δ' ἐστὶ Φιλοκτήτου, φυγόντος τὴν Μελίβοιαν κατὰ στάσιν. ἐρυμνὴ δ' ἐστὶν, ὥστε καὶ Σαννίται ποτὲ φρουρίοις ἐπετείχισαν αὐτήν. Φιλοκτήτου δ' ἐστὶ καὶ ἡ παλαιὰ Κρίμισα περὶ αὐτοὺς τοὺς τόπους.

Ἀπολλόδωρος δ' ἐν τοῖς περὶ νεῶν, τοῦ Φιλοκτήτου μνησθεὶς, λέγειν τινὰς, φησὶν, ὡς εἰς τὴν Κροτωνιάτιν ἀφικόμενος, Κρίμισαν ἄκραν οἰκίσαι, καὶ Χώνην πόλιν ὑπὲρ αὐτῆς, ἀφ' ἧς οἱ ταύτῃ Χῶνες ἐκλήθησαν· παρ' αὐτοῦ δέ τινες σταλέντες εἰς Σικελίαν περὶ Ἔρυκα μετὰ Αἰγέστου τοῦ Τρωὸς, Αἴγεσταν τειχίσαι. Καὶ Γρουμέντον δὲ καὶ Οὐερτίται, τῆς μεσογαίας εἰσὶ, καὶ Καλασάρνα, καὶ ἄλλαι μικραὶ κατοικίαι, μέχρι Οὐενουσίας πόλεως ἀξιολόγου· ταύτην δ' οἶμαι, καὶ τὰς ἐφεξῆς ἐπὶ Καμπανίας ἰόντι, Σαννίτιδας εἶναι. Ὑπὲρ δὲ τῶν Θουρίων καὶ ἡ Ταυριανὴ χώρα λεγομένη ἵδρυται. Οἱ δὲ Λευκανοὶ τὸ μὲν γένος εἰσὶ Σαννῖται. Ποσειδωνιατῶν δὲ καὶ τῶν συμμάχων κρατήσαντες πολέμῳ, κατέσχον τὰς πόλεις αὐτῶν. Τὸν μὲν οὖν ἄλλον χρόνον, ἐδημοκρατοῦντο· ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ἤρεῖτο βασιλεὺς, ὑπὸ τῶν νεμομένων ἀρχάς· νῦν δ' εἰσὶ Ῥωμαῖοι.

Τὴν δ' ἑξῆς παραλίαν Βρέττιοι μέχρι τοῦ Σικελικοῦ κατέχουσι πορθμοῦ, στατίων ν' καὶ τ' ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Φησὶ δ' Ἀντίοχος ἐν τῷ περὶ τῆς Ἰταλίας συγγράμματι, ταύτην Ἰταλίαν κληθῆναι, καὶ περὶ ταύτης συγγράφειν, πρότερον δ' Οἰνωτρίαν προσαγορεύεσθαι. Ὅριον δ' αὐτῆς ἀποφαίνει πρὸς μὲν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ τῆς Βρεττίας ἔφαμεν, τὸν Λᾶον ποταμόν· πρὸς δὲ τῷ Σικελικῷ, τὸ Μεταπόντιον. Τὴν δὲ Ταραντίνην, ἣ συνεχὴς τῶν Μεταποντίῳ ἐστὶν, ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας ὀνομάζει, Ἰάπυγας καλῶν. Ἔτι δ' ἀνώτερον, Οἰνω-

τρούς τε καὶ Ἰταλοὺς μόνους ἔφη καλεῖσθαι, τ
ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ πρὸς τὸν Σικελικὸν κεκλιμέ
πορθμόν. Ἔστι δ' αὐτὸς ὁ ἰσθμὸς ἑκατὸν κα
στάδιοι, μεταξὺ δυοῖν κόλπων, τοῦ τε Ἱππωνιά
ὃν Ἀντίοχος Ναπιτῖνον εἴρηκε, καὶ τοῦ Σκυλλ
κοῦ. Περίπλους δ' ἐστὶ τῆς ἀπολαμβανομένης
ρας πρὸς τὸν πορθμὸν ἐντὸς, στάδιοι δισχί
Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεκτείνεται, φησὶ, τοὔνομα κα
τῆς Ἰταλίας, καὶ τὸ τῶν Οἰνωτρῶν, μέχρι τῆς
ταποντικῆς καὶ τῆς Σειρίτιδος· οἰκῆσαι γὰρ
τόπους τούτους Χῶνας, Οἰνωτρικὸν ἔθνος κα
κοσμούμενον, καὶ τὴν γῆν ὀνομάσαι Χώνην.
τος μὲν οὖν ἁπλουστέρως εἴρηκε καὶ ἀρχαϊκῶς,
δὲν διορίσας περὶ τῶν Λευκανῶν καὶ τῶν Βρετ
Ἔστι δ' ἡ μὲν Λευκανία μεταξὺ τῆς τε παρα
τῆς Τυῤῥηνικῆς καὶ τῆς Σικελικῆς· τῆς μὲν ἀπὸ
Σιλάριδος μέχρι Λάου, τῆς δ' ἀπὸ Μεταπον
μέχρι Θουρίων· κατὰ δὲ τὴν ἤπειρον ἀπὸ Σα
τῶν μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ ἀπὸ Θουρίων εἰς Κη
λους, πλησίον Λάου· στάδιοι δ' εἰσὶ τοῦ ἰσθ
τ'. Ὑπὲρ δὲ τούτων, Βρέττιοι χεῤῥόνησον οἰκ
τες· ἐν ταύτῃ δ' ἄλλη περιείληπται χεῤῥόνησο
τὸν ἰσθμὸν ἔχουσα τὸν ἀπὸ Σκυλλητίου ἐπὶ
Ἱππωνιάτην κόλπον. Ὠνόμασται δὲ τὸ ἔθνος
Λευκανῶν· Βρεττίους γὰρ καλοῦσι τοὺς ἀποσ
τας· ἀπέστησαν δ', ὡς φασὶ, ποιμαίνοντες αὐ
πρότερον, εἶθ' ὑπὸ ἀνέσεως ἐλευθεριάσαντες, ἡ
ἐπεστράτευσε Δίων Διονυσίῳ, καὶ ἐτάραξεν ἅπ
τας πρὸς ἅπαντας. Τὰ καθόλου μὲν δὴ ταῦτα
Λευκανῶν καὶ Βρεττίων λέγομεν.

Ἀπὸ γὰρ Λάου πρώτη πόλις ἐστὶ τῆς Βρεττίας Τεμέσῃ, Τέμψαν δ' οἱ νῦν καλοῦσιν, Αὐσόνων κτίσμα· ὕστερον δὲ καὶ Αἰτωλῶν τῶν μετὰ Θόαντος, οὓς ἐξέβαλον Βρέττιοι. Βρεττίους δὲ ἐπέτρεψαν Ἀννίβας τε καὶ Ῥωμαῖοι. Ἔστι δὲ πλησίον τῆς Τεμέσης ἡρῶον, ἀγριελαίοις συνηρεφὲς, Πολίτου τῶν Ὀδυσσέως ἑταίρων, ὃν δολοφονηθέντα ὑπὸ τῶν βαρβάρων, γενέσθαι βαρύμηνιν, ὥστε τοὺς περιοίκους δασμολογεῖν αὐτῷ κατὰ τὸ λόγιον· καὶ παροιμίαν εἶναι πρὸς αὐτοὺς, μηδεὶς τὸν ἥρωα τὸν ἐν Τεμέσῃ λαγόντων..... ἐπικαῖσθαι αὐτοῖς. Λοκρῶν δὲ τῶν Ἐπιζεφυρίων ἑλόντων τὴν πόλιν, Εὔθυμον μυθεύουσι τὸν πύκτην καταβάντα ἐπ' αὐτὸν, κρατῆσαι τῇ μάχῃ, καὶ βιάσασθαι, παραλῦσαι τοῦ δασμοῦ τοὺς ἐπιχωρίους. Ταύτης τε τῆς Τεμέσης φασὶ μεμνῆσθαι τὸν ποιητὴν, οὐ τῆς ἐν Κύπτῳ Ταμασοῦ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) τῷ

Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν,—

καὶ δείκνυται χαλκουργεῖα πλησίον, ἃ νῦν ἐκλέλειπται. Ταύτης δὲ συνεχὴς Τερίνα, ἣν Ἀννίβας καθεῖλεν, οὐ δυνάμενος φυλάττειν, ὅτε δὴ εἰς αὐτὴν καταφεύγει τὴν Βρεττίαν. Εἶτα Κωνσεντια μητρόπολις Βρεττίων. Μικρὸν δ' ὑπὲρ ταύτης Πανδοσία, φρούριον ἐρυμνὸν, περὶ ἣν Ἀλέξανδρος ὁ Μολοττὸς διεφθάρη. Ἐξηπάτησε δὲ καὶ τοῦτον ὁ ἐν Δωδώνῃ χρησμὸς, φυλάττεσθαν κελεύων τὸν Ἀχέροντα καὶ τὴν Πανδοσίαν· δεικνυμένων γὰρ ἐν τῇ Θεσπρωτίᾳ ὁμωνύμων τούτοις, ἐνταῦθα κατέστρεψε τὸν βίον. Τριπόρυφον δ' ἐστὶ τὸ φρούριον, καὶ

παραῤῥεῖ ποταμὸς Ἀχέρων. Ἐρυσηπάτησε δὲ
ἄλλο λόγιον,

Παυδοσία τρικόλωνε πολὺν ποτε λαὸν ὀλέσσει
ἔδοξε γὰρ πολεμίων φθορὰν, οὐκ οἰκείων δηλοῦσθ
Φασὶ δὲ καὶ βασιλεύσαι ποτε γενέσθαι τῶν Οἰνωτ
κῶν βασιλέων τὴν Παυδοσίαν. Μετὰ δὲ τὴν Κ
σεντίαν Ἱππώνιον Λοκρῶν κτίσμα. Βρεττίους
κατέχοντας ἀφείλοντο Ῥωμαῖοι, καὶ μετωνόμα
Οὐϊβῶναν Οὐαλεντίαν. Διὰ δὲ τὸ εὐλείμωνα εἶ
τὰ περικείμενα καὶ ἀνθηρὰ, τὴν Κόρην ἐκ Σικελ
πεπιστεύκασιν ἁφικνεῖσθαι δεῦρο ἀνθολογήσουσ
ἐκ δὲ τούτου ταῖς γυναιξὶν ἐν ἔθει γεγονέναι, ἀν
λογεῖν τε καὶ στεφανηπλοκεῖν, ὥστε ταῖς ἑορτ
αἰσχρὸν εἶναι στεφάνους ὠνητοὺς φορεῖν. Ἔχει
ἐπίνειον ὃ κατεσκεύασέ ποτε Ἀγαθοκλῆς ὁ τύρ
νος τῶν Σικελιωτῶν κρατήσας τῆς πόλεως. Ἔντ
θεν δ' ἐπὶ τὸν Ἡρακλέους λιμένα πλεύσασιν, ἀ
τοῦ ἐπιστρέφειν τὰ ἄκρα τῆς Ἰταλίας, τὰ πρὸς
πορθμῷ πρὸς τὴν ἑσπέραν. Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τ
τῷ Μέδαμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν, δμώνυμ
κρήνη μεγάλη, πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον καλού
νον Ἐμπόριον. Ἐγγὺς δὲ καὶ Μέταυρος ποταμ
καὶ ὕφορμος δμώνυμος. Πρόκεινται δὲ τῆς ἠιό
ταύτης αἱ τῶν Λιπαρέων νῆσοι, διέχουσαι τοῦ
ταμοῦ σταδίους διακοσίους. οἱ δ' Αἰόλου φασ
οὗ καὶ τὸν ποιητὴν μεμνῆσθαι κατὰ τὴν Ὀδυσσ
αν· εἰσὶ δ' ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν ἐν ἀπόψει πᾶσι, κ
τοῖς ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἠπείρου τ
κατὰ Μέδαμαν ἀφορῶσι· περὶ ὧν ἐροῦμεν, ὅτ

περὶ τῆς Σικελίας λέγωμεν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μεταύροι ποταμοῦ, Μέταυρος ἕτερος . . . . . Ἐκδέχεται δ' ἐντεῦθεν τὸ Σκύλλαιον, πέτρα χερρόνησίζουσα ὑψηλὴ, τὸν ἰσθμὸν ἀμφίδυμον καὶ ταπεινὸν ἔχουσα, ὃν Ἀναξίλαος ὁ τύραννος τῶν Ῥηγίνων ἐπετείχισε τοῖς Τυρρηνοῖς κατασκευάσας ναύσταθμον, καὶ ἀφείλετο τοὺς λῃστὰς τὸν διὰ τοῦ πορθμοῦ διάπλουν. Πλησίον γάρ ἐστι καὶ ἡ Καινὺς, διέχουσα τῆς Μεδάμης σταδίους πεντήκοντα καὶ διακοσίους, ἡ τελευταῖα ποιοῦσα τὰ ἄκρα στενὰ τοῦ πορθμοῦ, πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας ἄκραν τὴν Πελωριάδα· ἔστι δ' αὕτη μία τῶν τριῶν τῶν ποιουσῶν τρίγωνον τὴν νῆσον· νεύει δὲ ἐπὶ Θερινὰς ἀνατολὰς, καθάπερ καὶ ἡ Καινὺς πρὸς τὴν ἑσπέραν, ἀνταποστροφήν τινα ἀπ' ἀλλήλων ποιουμένων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ Καίνυος μέχρι τοῦ Ποσειδωνίου, τῆς Ῥηγίνων στηλίδος τοῦ πορθμοῦ, διήκει στενωπὸς ὅσον ἐξαστάδιος, μικρῷ δὲ πλέον τὸ ἐλάχιστον διαπέραμα· ἀπὸ δὲ στηλίδος ἑκατὸν εἰς Ῥήγιον, ἤδη τοῦ πορθμοῦ πλατυνομένου, προϊοῦσι πρὸς τὴν ἔξω, καὶ πρὸς ἕω θάλατταν τὴν τοῦ Σικελικοῦ πελάγους καλουμένου.

Κτίσμα δ' ἐστὶ τὸ Ῥήγιον Χαλκιδέων· οὓς κατὰ χρησμὸν δεκατευθέντας τῷ Ἀπόλλωνι δι' ἀφορίαν, ὕστερον ἐκ Δελφῶν ἀποικῆσαι δεῦρο φασὶ, παραλαβόντας καὶ ἄλλους τῶν οἴκοθεν· ὡς δ' Ἀντίοχος φησὶ, Ζαγκλαῖοι μετεπέμψαντο τοὺς Χαλκιδέας, καὶ οἰκιστὴν Ἀντίμνηστον συνέστησαν ἐκείνων. Ἦσαν δὲ τῆς ἀποικίας καὶ οἱ Μεσσηνίων φυγάδες τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, καταστασιασθέντες ὑπὸ τῶν μὴ βου-

λομενων δοῦναι δίκας, ὑπὲρ τῆς φθορᾶς τῶν παρ
θένων τῆς ἐν Λίμναις γενομένης τοῖς Λακεδαιμονί
οις· ἃς καὶ αὐτοὶ ἐβιάσαντο, πεμφθείσας ἐπὶ τὴ
ἱερουργίαν, καὶ τοὺς ἐπιβοηθοῦντας ἀπέκτειναν
Παραχωρήσαντες οὖν εἰς Μάκιστον οἱ φυγάδες
πέμπουσιν εἰς Θεοῦ, μεμφόμενοι τὸν Ἀπόλλωνα κα
τὴν Ἄρτεμιν, εἰ τοιούτων τυγχάνοιεν, ἀνθ' ὧν ἔτι
μώρουν αὐτοῖς, καὶ πυνθανόμενοι, πῶς ἂν σωθεῖε
ἀπολωλότες. Ὁ δ' Ἀπόλλων ἐκέλευσε στέλλεσθα
μετὰ Χαλκιδέων εἰς τὸ Ῥήγιον, καὶ τῇ ἀδελφῇ αὐ
τοῦ χάριν ἔχειν· οὐ γὰρ ἀπολωλέναι αὐτούς, ἀλλ
σεσῶσθαι, μέλλοντάς γε δὴ μὴ συναφανισθήσεσθα
τῇ πατρίδι, ἁλωσομένῃ μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Σπαρ
τιατῶν· οἱ δ' ὑπήκουσαν. Διόπερ οἱ τῶν Ῥηγίνων
ἡγεμόνες μέχρι Ἀναξίλα τοῦ Μεσσηνίων γένους ἀε
καθίσταντο. Ἀντίοχος δὲ τοπαλαιὸν ἅπαντα τὸ
τόπον τοῦτον, οἰκῆσαι Σικελοὺς φησὶ, καὶ Μόργη
τας· διᾶραι δ' εἰς τὴν Σικελίαν ὕστερον, ἐκβλη
θέντας ὑπὸ τῶν Οἰνωτριέων. Φασὶ δέ τινες καὶ τ
Μοργάντιον ἐντεῦθεν τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῶ
Μοργήτων ἔχειν. Ἴσχυσε δὲ μέγιστον ἡ τῶν Ῥηγί
νων πόλις, καὶ περιοικίας ἔσχε συχνὰς, ἐπιτείχισμ
τε ὑπῆρξεν ἀεὶ τῇ νήσῳ, καὶ πάλαι, καὶ νεωστὶ ἐφ
ἡμῶν, ἡνίκα Σέξτος Πομπήϊος ἀπέστησε τὴν Σικε
λίαν. Ὠνομάσθη δὲ Ῥήγιον, εἴθ', ὡς φησὶν Αἰσχύ
λος, διὰ τὸ συμβὰν πάθος τῇ χώρᾳ ταύτῃ· ἀποῤ
ῥαγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς ἠπείρου τὴν Σικελίαν ὑπὸ σει
σμῶν, ἄλλοι τε, κἀκεῖνος εἴρηκεν·

ἀφ' οὗ δὴ Ῥήγιον κικλήσκεται.

ἐκμαίρονται δ' ἀπὸ τῶν περὶ τὴν Αἴτνην συμπτωμάτων, καὶ τῶν κατ' ἄλλα μέρη τῆς Σικελίας, καὶ ὧν κατὰ Λιπάραν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους· ἔτι δὲ τῶν κατὰ τὰς Πιθηκούσας, καὶ τὴν προσεχῆ πεδίαν ἅπασαν, οὐκ ἀπεικὸς ὑπάρχειν καὶ τοῦτο συμβῆναι. Νῦν μὲν οὖν ἀνεῳγμένων τούτων τῶν στομάτων, δι' ὧν τὸ πῦρ ἀναφυσᾶται, καὶ μύδροι καὶ ὕδατα ἐκπίπτει, σπάνιόν τι σείεσθαι φασὶ τὴν περὶ τὸν πορθμὸν γῆν· τότε δὲ πάντων ἐμπεφραγμένων τῶν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν πόρων, ὑπὸ γῆς συνεχόμενον τὸ πῦρ καὶ τὸ πνεῦμα, σεισμοὺς ἀπειργάζετο σφοδρούς· μοχλευόμενοι δ' οἱ τόποι πρὸς τὴν βίαν τῶν ἀνέμων ὑπεῖξάν ποτε· καὶ ἀναῤῥαγέντες δέξαντο τὴν ἑκατέρωθεν θάλατταν, καὶ ταύτην, καὶ τὴν μεταξὺ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ταύτῃ. Καὶ ἀπ' ἠ Προχύτη, καὶ αἱ Πιθήκουσαι, ἀποσπάσματα τῆς ἠπείρου, καὶ αἱ Καπρέαι, καὶ ἡ Λευκωσία, καὶ Σειρῆνες, καὶ αἱ Οἰνωτρίδες. Αἱ δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐλάγους ἀνέδυσαν, καθάπερ καὶ νῦν πολλαχοῦ συμβαίνει· τὰς μὲν γὰρ πελαγίας ἐκ βυθοῦ μᾶλλον ἀνεσχῆναι πιθανόν· τὰς δὲ προκειμένας τῶν ἀκρωτηρίων καὶ πορθμῷ διῃρημένας, ἐντεῦθεν ἀπερῥωγέναι δοκεῖν εὐλογώτερον. Πλὴν εἴτε διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τοὔνομα τῇ πόλει γέγονεν, εἴτε διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς πόλεως, ὡς ἂν βασίλειον τῇ Λατίνῃ συνῇ προσαγορευσάντων Σαννιτῶν διὰ τὸ τοὺς ἀρχηγέτας αὐτῶν κοινωνῆσαι Ῥωμαίοις τῆς πολιτείας, καὶ ἐπιπολὺ χρήσασθαι τῇ Λατίνῃ διαλέκτῳ, πόθεν ποτὲ σκοπεῖν, ὁποτέρως ἔχει τἀληθές. Ἐπιφανῆ

δ' οὖν πόλιν οὖσαν, καὶ πολλὰς μὲν πόλεις οἰκιζ
σαν, πυλλοὺς δ' ἄνδρας παρασχομένην ἀξίους λ
γου, τοὺς μὲν κατὰ πολιτικὴν ἀρετὴν, τοὺς δὲ κα
παιδείαν, κατασκάψαι Διονύσιον, αἰτιασάμενο
ὅτι αἰτησαμένῳ κόρην πρὸς γάμον, τὴν τοῦ δημι
θυγατέρα προὔτειναν. Ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ μέρος
τοῦ κτίσματος ἀναλαβὼν, Φοιβίαν ἐκάλεσεν. Ἐ
δὲ Πύῤῥου ἡ τῶν Καμπανῶν φρουρὰ παρασπονδ
θέντας διέφθειρε τοὺς πλείστους. Μικρὸν δὲ π
τῶν Μαρσικῶν, καὶ σεισμοὶ κατείριψαν πολὺ τ
κατοικίας. Πομπήϊον δ' ἐκβαλὼν τῆς Σικελίας Σ
βαστὸς Καῖσαρ, ὁρῶν λειπανδροῦσαν τὴν πόλι
συνοίκους ἔδωκεν αὐτῇ τῶν ἐκ τοῦ στόλου τινάς· κ
νῦν ἱκανῶς εὐανδρεῖ.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥηγίου πλέοντι πρὸς ἕω, Λευκοπ
τραν καλοῦσιν ἄκραν ἀπὸ τῆς χρόας, ἐν πεντήκον
σταδίοις, εἰς ἣν τελευτᾶν φασὶ τὸ Ἀπέννινον ὄρο
Ἐντεῦθεν δὲ Ἡράκλειον, ὃ δὴ τελευταῖον ἄκρωτ
ριον νεύει πρὸς μεσημβρίαν· κάμψαντι γὰρ εὐθ
ὁ πλοῦς Λιβὶ μέχρι πρὸς ἄκραν Ἰαπυγίαν· εἶτ' ἐ
κλίνει πρὸς ἄρκτον ἀεὶ καὶ μᾶλλον, καὶ πρὸς τ
ἑσπέραν, ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Ἰόνιον. Μετὰ
τὸ Ἡράκλειον ἄκρα τῆς Λοκρίδος, ἣ καλεῖται Ζ
φύριον, ἔχουσα τοῖς ἑσπερίοις ἀνέμοις λιμένα,
οὗ καὶ τοὔνομα. Εἶθ' ἡ πόλις οἱ Λοκροὶ οἱ Ἐπ
ζεφύριοι, ἐπεὶ Λοκρῶν ἄποικοι τῶν ἐν τῷ Κρισσα
κόλπῳ, μικρὸν ὕστερον τῆς ἀπὸ Κρότωνος καὶ Σ
ρακουσῶν κτίσεως ἀποικισθέντες ὑπὸ Εὐάνθου
Ἔφορος δ' οὐκ εὖ, τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν ἀπο

νις φήσας. Ἔτη μὲν οὖν τρία, ἢ τέτταρα ᾤκουν πὶ τῷ Ζεφυρίῳ· εἶτα μετήνεγκαν τὴν πόλιν, συμιραξάντων καὶ Συρακουσίων· ἅμα γὰρ οὗτοι, ἐν οἷς· καὶ ἔστιν ἐκεῖ κρήνη Λοκρία, ὅπου οἱ Λοκροὶ ἐστρατοπεδεύσαντο. Εἰσὶ δ' ἀπὸ Ῥηγίου μέχρι Λοκρῶν ἑξακόσιοι στάδιοι. Ἵδρυται δ' ἡ πόλις ἐπ' ὄφρυος, ἣν Ἐσῶπιν καλοῦσι.

Πρῶτοι δὲ νόμοις ἐγγραπτοῖς χρήσασθαι πεπιστευμένοι εἰσί· καὶ πλεῖστον χρόνον εὐνομηθέντας, Διονύσιος ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Συρακουσίων, ἀνομώτατα πάντων διεχρήσατο· ὃς γε προεγάμει μὲν παρεισιὼν εἰς τὸ δωμάτιον, τὰς νυμφοστοληθείσας· συναγαγὼν δὲ τὰς ὡραίας παρθένους, περιστερὰς δλοπτέρους ἐν τοῖς συμποσίοις ἠφίει, κἀκείνας ἐκέλευε γυρεύειν γυμνάς. τινὰς δὲ καὶ, σανδάλια ὑποδουμένας ἄζυγα, τὸ μὲν ὑψηλὸν, τὸ δὲ ταπεινὸν ἐπιδιώκειν ἔφασαν τοῦ ἀπρεποῦς χάριν. Δίκας μέντοι ἔτισεν· ἐπειδὴ πάλιν εἰς τὴν Σικελίαν ἐπανῆλθεν, ἀναλησόμενος τὴν ἀρχήν. Καταλύσαντες γὰρ οἱ Λοκροὶ τὴν φρουρὰν, ἠλευθέρωσαν σφᾶς, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παιδίων κύριοι κατέστησαν· δύο δ' ἦσαν αἱ θυγατέρες, καὶ τῶν υἱῶν ὁ νεώτερος ἤδη μειράκιον· ἄτερος γὰρ Ἀπολλοκράτης συνεστρατήγει τῷ πατρὶ τὴν κάθοδον· πολλὰ δὲ δεομένῳ τῷ Διονυσίῳ, καὶ αὐτῷ, καὶ Ταραντίνοις ὑπὲρ αὐτοῦ, προέσθαι τὰ πράγματα ἐφ' οἷς ἂν ἐθελήσωσιν, οὐκ ἔδοσαν, ἀλλὰ πολιορκίαν ὑπέμειναν καὶ πόρθησιν τῆς χώρας· τὸν δὲ θυμὸν εἰς τὸν θυγατέρας τὸν πλεῖστον ἐξέχεαν· καταπορνε

θείσας γὰρ, ἐστραγγάλισαν· εἶτα καύσαν
σώματα, κατήλεσαν τὰ ὀστᾶ καὶ κατεπόν
Τῆς δὲ τῶν Λοκρῶν νομογραφίας μνησθεὶς Ἐ
ἦν Ζάλευκος συνέταξεν, ἔκ τε τῶν Κρητικῶ
μων, καὶ Λακωνικῶν, καὶ ἐκ τῶν Ἀρεοπαγι
φησὶν ἐν τοῖς πρώτοις καινίσαι τοῦτον τὸν
κον, ὅτι, τῶν πρότερον τὰς ζημίας τοῖς δικ
ἐπιτρεψάντων, ὁρίζειν ἑφ' ἑκάστοις τοῖς ἀδική
ἐκεῖνος ἐν τοῖς νόμοις διώρισεν· ἡγούμενος τ
γνώμας τῶν δικαστῶν οὐχὶ τὰς αὐτὰς εἶναι πε
αὐτῶν, δεῖν δὲ τὰς αὐτὰς . . . . . ἐπαινεῖν· ὁ
ἁπλουστέρως περὶ τῶν αὐτῶν συμβολαίων δι
Θουρίους δ' ὕστερον ἀκριβοῦν θέλοντας πε
ἄκρων, ἐνδοξοτέρους μὲν γενέσθαι, χείρονι
εὐνομεῖσθαι γὰρ, οὐ τοὺς ἐν τοῖς νόμοις ἃ
φυλαττομένους τὰ τῶν συκοφαντῶν, ἀλλὰ τ
μένοντας τοῖς ἁπλῶς κειμένοις. Τοῦτο δὲ καὶ
των εἴρηκεν, ὅτι παρ' οἷς πλεῖστοι νόμοι, κα
παρὰ τούτοις, καὶ βίοι μοχθηροί· καθάπ
παρ' οἷς ἰατροὶ πολλοὶ, καὶ νόσους εἰκὸς
πολλάς.

Τοῦ δὲ Ἄληκος ποταμοῦ τοῦ διορίζοντι
Ῥηγίνην ἀπὸ τῆς Λοκρίδος, βαθεῖαν φάραγγ
ιόντος, ἴδιόν τι συμβαίνει, τὸ περὶ τοὺς τέ
οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ τῶν Λοκρῶν περαίᾳ φθέγγ
τοῖς δ' ἀφώνους εἶναι συμβαίνει· τὸ δ' αἴτιο
ζουσιν, ὅτι τοῖς μὲν παλίσκιόν ἐστι τὸ χωρίον
ἐνδρόσους ὄντας μὴ διαστάλλειν τοὺς ὑμένας
δ' ἡλιαζομένοις, ξηροὺς καὶ κρατώδεις ἔχειν

ἀπ᾽ αὐτῶν εὐφυῶς ἐκπέμπεσθαι τὸν φθόγγον. Ἐδείκνυτο δ᾽ ἀνδριὰς ἐν τοῖς Λοκροῖς Εὐνόμου τοῦ κιθαρῳδοῦ, τέττιγα ἐπὶ τὴν κιθάραν καθήμενον ἔχων. Φησὶ δὲ Τίμαιος, Πυθίοις ποτὲ ἀγωνιζομένους, τοῦτόν τε καὶ Ἀρίστωνα Ῥηγῖνον ἐρίσαι περὶ τοῦ πλήρου· τὸν μὲν δὴ Ἀρίστωνα δεῖσθαι τῶν Δελφῶν ἑαυτῷ συμπράττειν· ἱερούς γὰρ εἶναι τοῦ θεοῦ τοὺς προγόνους αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀποικίαν ἐνθένδε ἐστάλθαι· τοῦ δ᾽ Εὐνόμου φήσαντος, ἀρχὴν μηδὲ μετεῖναι ἐκείνοις αὐτοῖς τῶν περὶ φωνὴν ἀγωνισμάτων, παρ᾽ οἷς καὶ οἱ τέττιγες εἶεν ἄφωνοι, τὰ εὐφθογγότατα τῶν ζώων· ὅμως εὐδοκιμεῖν μηδὲν ἧττον τὸν Ἀρίστωνα, καὶ ἐν ἐλπίδι τὴν νίκην ἔχειν· νικῆσαι μέν τοι τὸν Εὔνομον, καὶ ἀναθεῖναι τὴν λεχθεῖσαν εἰκόνα ἐν τῇ πατρίδι, ἐπεὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα, μιᾶς τῶν χορδῶν ῥαγείσης, ἐπιστὰς τέττιξ ἐκπληρώσειε τὸν φθόγγον. Τὴν δ᾽ ὑπὲρ τῶν πόλεων τούτων μεσόγαιαν, Βρέττιοι κατέχουσι· καὶ πόλις ἐν ταὐθα Μαμέρτιον, καὶ ὁ δρυμὸς Σίλα, ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίτταν, ἣν Βρέττιον καλοῦσιν, εὔδενδρος δὲ καὶ εὔυδρος, μῆκος ἑπτακοσίων σταδίων.

Μετὰ δὲ Λοκρούς, Σάγρας, ὃν Θηλυκῶς ὀνομάζουσιν, ἐφ᾽ οὗ βωμοὶ Διοσκούρων, περὶ οὓς Λοκροὶ μύριοι μετὰ Ῥηγίνων, πρὸς δεκατρεῖς μυριάδας Κροτωνιατῶν συμβαλόντες ἐνίκησαν· ἀφ᾽ οὗ τὴν παροιμίαν πρὸς τοὺς ἀπιστοῦντας ἐκπεσεῖν φασὶν, ἀληθεστέρα τῶν ἐπὶ Σάγρᾳ. Προσμεμυθεύκασι δ᾽ ἔνιοι, καὶ διότι αὐθημερὸν τοῦ ἀγῶνος ἑστῶτος Ὀλυμπιάσιν, ἀπαγγελθείη τοῖς ἐκεῖ τὸ συμβὰν,

καὶ εὐρεθείη τὸ τάχος τῆς ἀγγελίας ἀληθές.
τὴν δὲ τὴν συμφορὰν αἰτίαν γενέσθαι τοῖς Κ
νιάταις φασὶ, τοῦ μὴ πολὺν ἔτι συμμένειν χρ
διὰ τὸ πλῆθος τῶν τότε πεσόντων ἀνδρῶν.
δὲ τὴν Σάγραν Ἀχαιῶν κτίσμα Καυλωνία, πρό
δ' Αὐλωνία λεγομένη, διὰ τὸν προκείμενον αὐ
ἔστι δ' ἔρημος· οἱ γὰρ ἔχοντες ἐν Σικελίᾳ ὑπ
βαρβάρων ἐξέπεσον, καὶ τὴν ἐκεῖ Καυλωνίαν
σαν. Μετὰ δὲ ταύτην Σκυλλήτιον, ἄποικος
ναίων τῶν μετὰ Μενεσθέως, νῦν δὲ Σκυλάκιο
λεῖται. Κροτωνιατῶν δ' ἐχόντων, Διονύσιος
κροῖς μέρος ὥρισεν. Ἀπὸ δὲ τῆς πόλεως καὶ ὁ
πους Σκυλλητικὸς ὠνόμασται, ποιῶν τὸν εἰρη
ἐσθμὸν πρὸς τὸν Ἱππωνιάτην κόλπον. Ἐπεχε
δ' ὁ Διονύσιος καὶ διατειχίζειν τὸν ἰσθμὸν,
τεύσας ἐπὶ Λευκανοὺς, λόγῳ μὲν, ὡς ἀσφάλειαν
ρέξων, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς βαρβάρων, τοῖς ἐντὸς ἰσό
τὸ δ' ἀληθὲς, λῦσαι τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινω
τῶν Ἑλλήνων βουλόμενος, ὥστ' ἄρχειν τῶν
ἀδεῶς· ἀλλ' ἐκώλυσαν οἱ ἐκτὸς εἰσελθόντες.

Μετὰ δὲ τὸ Σκυλλήτιον ἡ Κροτωνιάτις χ
καὶ τῶν Ἰαπύγων ἄκραι τρεῖς. Μετὰ δὲ ταῦτ
Λακίνιον, Ἥρας ἱερὸν, πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν
πολλῶν ἀναθημάτων μεστόν. Τὰ διάρματα δ'
εὐκρινῶς λέγεται· πλὴν ὥστε γε ἐπιτοπολὺ στα
ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι Λακινίου, Πολύβιος ἀποδί
δισχιλίους καὶ τ'. ἐντεῦθεν δὲ καὶ διαρμα εἰς Ἄ
Ἰαπυγίαν ψ'. τοῦτο μὲν οὖν, στόμα λέγουσι
Ταραντίνου κόλπου. Αὐτὸς δ' ὁ κόλπος ἔχει

λουν ἀξιόλογον, μιλίων διακοσίων μ', ὡς ὁ χωρογράφος φησί ..... τπ' .... εὐζώνῳ, Ἀρτεμίδωρος· τοὐτοις δὲ καὶ λείπων .... τοῦ πλάτους τοῦ στόματος τοῦ κόλπου. Βλέπει δὲ πρὸς ἀνατολὰς χειμερινὰς· ἀρχὴ δ' αὐτοῦ τὸ Λακίνιον· κάμψαντι γὰρ εὐθὺς αἱ τῶν Ἀχαιῶν πόλεις ἦσαν, αἳ νῦν οὐκ εἰσὶ λὴν τῆς Ταραντίνων· ἀλλὰ διὰ τὴν δόξαν τινῶν, ξιον καὶ ἐπὶ πλέον αὐτῶν μνησθῆναι.

Πρώτη δ' ἐστὶ Κρότων ἐν ἑκατὸν καὶ ν' σταδίοις πὸ τοῦ Λακινίου· καὶ ποταμὸς Αἴσαρος, καὶ λιὴν, καὶ ἄλλος ποταμὸς Νέαιθος, ὧν τὴν ἐπωνυλαν γενέσθαι φασὶν, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. Κακχθέντας γάρ τινας τῶν ἀπὸ τοῦ Ἰλιακοῦ στόλου λανηθέντων Ἀχαιῶν, ἐκβῆναι λέγουσιν ἐπὶ τὴν καίσκεψιν τῶν χωρίων. τὰς δὲ συμπλεούσας αὐτοῖς ρωάδας καταμαθούσας ἔρημα ἀνδρῶν τὰ πλοῖα ἐμρῆσαι, βαρυνομένας τὸν πλοῦν, ὥστ' ἀναγκασθῆι μένειν ἐκείνους, ἅμα καὶ τὴν γῆν σπουδαίαν ῶντας· εὐθὺς δὲ καὶ ἄλλων πλειόνων εἰσαφικνουίνων, καὶ ζηλούντων ἐκείνους κατὰ τὸ ὁμόφυλον, ολλὰς κατοικίας γενέσθαι, ὧν αἱ πλείους ἐπώνυμοι ὧν Τρώων ἐγένοντο· καὶ ποταμὸς δὲ ὁ Νέαιθος ἀπὸ ῦ πάθους τὴν προσωνυμίαν ἔσχε. Φησὶ δ' Ἀντίος τοῦ Θεοῦ φήσαντος Ἀχαιοῖς Κρότωνα κτίζειν, πολθεῖν Μύσκελλον κατασκευάσαντα τὸν τόπον. όντα δ' ἐκτισμένην ἤδη Σύβαριν, ποταμῷ τῷ πλησίον ὁμώνυμον, κρῖναι ταύτην ἁμείνω· ἐπανέρεσθαι οὖν ἀπιόντα τὸν θεόν, εἰ δοτὸν εἴη, ταύτην αὖτ

ἐκείνης κτίζειν· τὸν δὲ ἀντειπεῖν (ἐτύγχανε δὲ ὑπόκωφος ὢν ὁ Μύσκελλος·)

Μύσκελλε βραχύνωτε πάρεκ σέθεν ἄλλο ματεύων,
Κλίσματα θηρεύεις· δῶρον δ' ὅ, τι δῶ τις ἐπαίνει.

Ἐπανελθόντα δὲ κτίσαι τὴν Κρότωνα, συμπράξαντος καὶ τοῦ Ἄρχιου τοῦ τὰς Συρακούσας οἰκίσαντος, προσπλεύσαντος κατὰ τύχην, ἡνίκα ὥρμηντο ἐπὶ τὸν τῶν Συρακουσῶν οἰκισμόν. Ἦκουν δὲ Ἰάπυγες τὸν Κρότωνα πρότερον, ὡς Ἔφορος φησί. Δοκεῖ δ' ἡ πόλις τά τε πολέμια ἀσκῆσαι, καὶ τὰ περὶ τὴν ἄθλησιν· ἐν μιᾷ γοῦν Ὀλυμπιάδι οἱ τῶν ἄλλων προτερήσαντες τῷ σταδίῳ ἑπτὰ ἄνδρες ἅπαντες ὑπῆρξαν Κροτωνιᾶται· ὥστ' εἰκότως εἰρῆσθαι δοκεῖ, διότι Κροτωνιατῶν ὁ ἔσχατος, πρῶτος ἦν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· καὶ τὴν παροιμίαν δὲ ὑγιέστερον Κρότωνος λέγουσαν, ἐντεῦθεν εἰρῆσθαί φασιν, ὡς τοῦ τόπου πρὸς ὑγίειαν καὶ εὐεξίαν ἔχοντός τι φορὸν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀθλητῶν· πλείστους οὖν Ὀλυμπιονίκας ἔσχε, καίπερ οὐ πολὺν χρόνον οἰκηθεῖσα, διὰ τὸν φθόρον τῶν ἐπὶ Σάγρᾳ πεσόντων ἀνδρῶν, τοσούτων τὸ πλῆθος. Προσέλαβε δὲ τῇ δόξῃ, καὶ τὸ τῶν Πυθαγορείων πλῆθος, καὶ Μίλων, ἐπιφανέστατος μὲν τῶν ἀθλητῶν γεγονώς, ὁμιλητὴς δὲ Πυθαγόρου, διατρίψαντος ἐν τῇ πόλει πολὺν χρόνον. Φασὶ δέ, ἐν τῷ συσσιτίῳ ποτὲ τῶν φιλοσόφων πονήσαντος στύλου, τὸν Μίλωνα ὑποδύντα σῶσαι ἅπαντας, ὑποσπάσαι δὲ ἑαυτόν. Τῇ δ' αὐτῇ ῥώμῃ πεποιθότα εἰκὸς καὶ τὴν ἱστορουμένην ὑπό τινων εὑρέσθαι καταστροφὴν τοῦ βίου. λέγεται γοῦν ὁδοιπορῶν ποτε

δι' ὕλης βαθείας, παραβῆναι τὴν ὁδὸν ἐπιπλέον· εἶθ' εὑρὼν ξύλον μέγα ἐσφηνωμένον, ἐμβαλὼν χεῖρας ἅμα καὶ πόδας εἰς τὴν διάστασιν, διάζεσθαι πρὸς τὸ διαστῆσαι τελέως· τοσοῦτον δ' ἴσχυσε μόνον, ὥστ' ἐκπεσεῖν τοὺς σφῆνας, εἶτ' εὐθὺς συμπεσεῖν τὰ μέρη τοῦ ξύλου, ἀπολειφθέντα δ' αὐτὸν ἐν τῇ τοιαύτῃ πάγῃ θηρόβρωτον γενέσθαι.

Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἐν διακοσίοις σταδίοις Ἀχαιῶν κτίσμα ἡ Σύβαρις, δυοῖν ποταμῶν μεταξύ, Κράθιδος καὶ Συβάριδος. Οἰκιστὴς δ' αὐτῆς ὁ Ἰσηλικεύς. Τοσοῦτον δ' εὐτυχίᾳ διήνεγκεν ἡ πόλις αὕτη τὸ παλαιὸν, ὡς τεττάρων μὲν ἐθνῶν τῶν πλησίον ὑπῆρξε, πέντε δὲ καὶ εἴκοσι πόλεις ὑπηκόους ἔσχε, τριάκοντα δὲ μυριάσιν ἀνδρῶν ἐπὶ Κροτωνιάτας ἐστράτευσαν, πεντήκοντα δὲ σταδίων κύκλον συνεπλήρουν οἰκοῦντες ἐπὶ τῷ Κράθιδι. Ὑπὸ μέντοι τρυφῆς καὶ ὕβρεως τὴν εὐδαιμονίαν ἅπασαν ἀφῃρέθησαν ὑπὸ Κροτωνιατῶν, ἐν ἡμέραις ἑβδομήκοντα· ἑλόντες γὰρ τὴν πόλιν, ἐπήγαγον τὸν ποταμὸν, καὶ κατέκλυσαν. Ὕστερον δ' οἱ περιγενόμενοι, συνελθόντες ἐπῴκουν ὀλίγοι. χρόνῳ δὲ καὶ οὗτοι διεφθάρησαν ὑπὸ Ἀθηναίων, καὶ ἄλλων Ἑλλήνων· οἳ συνοικήσοντες μὲν ἐκείνοις ἀφίκοντο· καταφρονήσαντες δὲ αὐτῶν, τοὺς μὲν διεχειρώσαντο, τὴν δὲ πόλιν εἰς ἕτερον τόπον μετέθηκαν πλησίον, καὶ Θουρίους προσηγόρευσαν ἀπὸ κρήνης ὁμωνύμου. Ὁ μὲν οὖν Σύβαρις τοὺς πίνοντας ἵππους ἀπ' αὐτοῦ, πτυρτικοὺς ποιεῖ. διὸ καὶ τὰς ἀγέλας ἀπείργουσιν ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Κρᾶθις τοὺς ἀνθρώπους ξανθοτριχεῖν ποιεῖ λουομένους.

καὶ ἄλλα πολλὰ πάθη ἴσχαι. Θούριοι δ' ε
σαντες πολὺν χρόνον, ὑπὸ Λευκανῶν ἠνδραπο
σαν. Ταραντίνων δ' ἀφελομένων ἐκείνους ἐ
μαίους κατέφυγον· οἱ δὲ πέμψαντες συνοίκο
γανδροῦσι, μετωνόμασαν Κωπιὰς τὴν πόλιν.

Μετὰ δὲ Θουρίους, Λαγαρία φρούριον, Σ
καὶ Φωκέων κτίσμα· ὅθεν καὶ ὁ Λαγαριτανὸς
γλυκὺς καὶ ἅπαλός, καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς σ
εὐδοκιμῶν. καὶ ὁ Θουρῖνος δὲ, τῶν ἐν ὀνόμ
νων ἐστίν. Εἶθ' Ἡρακλεόπολις, μικρὸν ὑπ
θαλάττης· καὶ ποταμοὶ δύο πλωτοὶ Ἄκιρις κ
ρις, ἐφ' οὗ πόλις ἦν ὁμώνυμος Τρωϊκή. χρ
τῆς Ἡρακλείας ἐντεῦθεν οἰκισθείσης ὑπὸ Τα
νων, ἐπίνειον αὕτη τῶν Ἡρακλεωτῶν ὑπῆρξε
εἶχε δ' Ἡρακλείας μὲν τέτταρας καὶ εἴκοσι στα
Θουρίων δὲ περὶ λ' καὶ τ'. Τῆς δὲ τῶν Τρώ
τοικίας τεκμήριον ποιοῦνται τὸ τῆς Ἀθηνᾶς τ
άδος ξόανον, ἱδρυμένον αὐτόθι, ὅπερ κατα
μυθεύουσιν ἀποσπωμένων τῶν ἱκετῶν ὑπὸ
τῶν ἑλόντων τὴν πόλιν· τούτους γὰρ ἐπελθεῖν
τορας φεύγοντας τὴν Λυδῶν ἀρχὴν, καὶ βίᾳ
τὴν πόλιν τῶν Χώνων οὖσαν, καλέσαι δὲ αὐτὴ
λίειον· δείκνυσθαι δὲ καὶ νῦν καταμύον τὸ ξ
Ἰταμὸν μὲν οὖν, καὶ τὸ οὕτω μυθεύειν, ὥσ
μόνον καταμύσαι φαινόμενον, καθάπερ καὶ
Ἰλίῳ ἀποστραφῆναι κατὰ τὸν Κασάνδρας βι
ἀλλὰ καὶ καταμύον δείκνυσθαι. Πολὺ δὲ ἔτα
ρον, τὸ τοσαῦτα ποιεῖν ἐξ Ἰλίου κεκομισμέν
να, ὅσα φασὶν οἱ συγγραφεῖς· καὶ γὰρ ἐν

καὶ ἐν Λαουϊνίῳ καὶ ἐν Λουκερίᾳ, καὶ ἐν Σειρίτιδι Ἰλιὰς Ἀθηνᾶ καλεῖται, ὡς ἐκεῖθεν κομισθεῖσα. [Καὶ τὸ τῶν Τρωάδων δὲ τόλμημα, περιφέρεται πολλαχοῦ, καὶ ἄπιστον φαίνεται, καίπερ δυνατὸν ὄν.] Τινὲς δὲ καὶ Ῥοδίων κτίσμα φασὶ, καὶ Σειρῖτιν, καὶ τὴν ἐπὶ Τεύθραντος Σύβαριν. Φησὶ δ' Ἀντίοχος τοὺς Ταραντίνους, Θουρίοις καὶ Κλεανδρίᾳ τῷ στρατηγῷ φυγάδι ἐκ Λακεδαίμονος πολεμοῦντας περὶ τῆς Σειρίτιδος συμβῆναι, καὶ συνοικῆσαι μὲν κοινῇ, τὴν δ' ἀποικίαν κριθῆναι Ταραντίνων· ὕστερον δ' Ἡράκλειαν κληθῆναι, μεταβαλοῦσαν καὶ τοὔνομα, καὶ τὸν τόπον.

Ἑξῆς δ' ἐστὶ Μεταπόντιον, εἰς ἣν ἀπὸ τοῦ ἐπινείου τῆς Ἡρακλείας εἰσὶ στάδιοι μ΄ πρὸς τοῖς ἑκατόν. Πυλίων δὲ λέγεται κτίσμα τῶν ἐξ Ἰλίου πλευσάντων μετὰ Νέστορος· οὓς οὕτως εὐτυχῆσαι ἀπὸ γεωργίας φασὶν, ὥστε θέρος χρυσοῦν ἐν Δελφοῖς ἀναθεῖναι. Σημεῖον δὲ ποιοῦνται τῆς κτίσεως, τὸν τῶν Νηληΐδων ἐναγισμόν· ἠφανίσθη δ' ὑπὸ Σαννιτῶν. Ἀντίοχος δὲ φησὶν ἐκλειφθέντα τὸν τόπον, ἐποικῆσαι τῶν Ἀχαιῶν τινας μεταπεμφθέντας ὑπὸ τῶν ἐν Συβάρι Ἀχαιῶν. μεταπεμφθῆναι δὲ κατὰ μῖσος τὸ πρὸς Ταραντίνους τῶν Ἀχαιῶν, [τῶν ἐκπεσόντων ἐκ τῆς Λακωνικῆς·] ἵνα μὴ Ταραντῖνοι γειτνιῶντες ἐπιπηδήσαιεν τῷ τόπῳ. Δυοῖν δ' οὐσῶν τῶν πόλεων τῶν Μεταποντίων ἐγγυτέρω τοῦ Τάραντος, πεισθῆναι τοὺς ἀφιγμένους ὑπὸ Συβαριτῶν, τὸ Μεταπόντιον κατασχεῖν· τοῦτο μὲν γὰρ ἔχοντας, ἕξειν καὶ τὴν Σειρῖτιν· εἰ δ' ἐπὶ τὴν Σειρῖτιν τράποιντο

προσθήσειν τοῖς Ταραντίνοις τὸ Μεταπόντιον ἐν πλευραῖς οὖσι. Πολεμοῦντας δ' ὕστερον πρὸς τοὺς Ταραντίνους καὶ τοὺς ὑπερκειμένους Οἰνωτροὺς, ἐπὶ μέρει διαλυθῆναι τῆς γῆς, ὅπερ γενέσθαι τῆς τότε Ἰταλίας ὅριον, καὶ τῆς Ἰαπυγίας. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν Μετάποντον μυθεύουσι, καὶ τὴν Μελανίππην τὴν δεσμῶτιν, καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς Βοιωτόν. Δοκεῖ δ' Ἀντίοχος τὴν πόλιν Μεταπόντιον εἰρῆσθαι πρότερον Μέταβον, παρονομασθῆναι δ' ὕστερον· τήν τε Μελανίππην οὐ πρὸς τοῦτον, ἀλλὰ πρὸς Δῖον κομισθῆναι, ἐλέγχειν ἥρῶον τοῦ Μετάβου, καὶ Ἄσιον τὸν ποιητὴν φήσαντα, ὅτι τὸν Βοιωτὸν

Δίου ἐνὶ μεγάροις τέκεν εὐειδὴς Μελανίππη.

ὡς πρὸς ἐκεῖνον ἀχθεῖσαν τὴν Μελανίππην, οὐ πρὸς τὸν Μέταβον. Οἰκιστὴς δὲ τοῦ Μεταποντίου, Δαύλιος ὁ Κρίσσης τύραννος γεγένηται τῆς περὶ Δελφοὺς, ὥς φησιν Ἔφορος. Ἔστι δέ τις καὶ τοιοῦτος λόγος, ὡς ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ τὸν συνοικισμὸν, Λεύκιππος εἴη· χρησάμενος δὲ παρὰ τῶν Ταραντίνων τὸν τόπον εἰς ἡμέραν καὶ νύκτα, μὴ ἀποδοίη· μεθ' ἡμέραν μὲν λέγων πρὸς τοὺς ἀπαιτοῦντας, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐφεξῆς νύκτα αἰτήσαιτο καὶ λάβοι, νύκτωρ δ', ὅτι καὶ πρὸς τὴν ἑξῆς ἡμέραν. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ὁ Τάρας καὶ ἡ Ἰαπυγία· περὶ ὧν ἐροῦμεν, ὅταν πρότερον τὰς προκειμένας νήσους τῆς Ἰταλίας περιοδεύσωμεν κατὰ τὴν ἐξαρχῆς πρόθεσιν· ἀεὶ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ἑκάστοις τὰς γειτνιώσας προσκαταλέγοντες νήσους, καὶ νῦν, ἐπειδὴ μέχρι τέλους ἐπεληλύθαμεν τὴν Οἰνωτρίαν, ἥνπερ καὶ

Ἰταλίαν μόνην ὠνόμαζον οἱ πρότερον, δίκαιοί ἐσμεν φυλάξαι τὴν αὐτὴν τάξιν, ἐπελθόντες τὴν Σικελίαν, καὶ τὰς περιναύτην νήσους.

II. Ἔστι δ' ἡ Σικελία, τρίγωνος τῷ σχήματι· καὶ διὰ τοῦτο Τρινακρία μὲν πρότερον, Τρινακὶς δ' ὕστερον προσηγορεύθη, μετονομασθεῖσα εὐφωνότερον. Τὸ δὲ σχῆμα διορίζουσι τρεῖς ἄκραι. Πελωριὰς μὲν ἡ πρὸς τὴν Καινὺν, καὶ τὴν στηλίδα, καὶ τὴν Ῥηγίνων ποιοῦσα τὸν πορθμόν. Πάχυνος δὲ ἡ ἐκκειμένη πρὸς ἕω, καὶ τῷ Σικελικῷ κλυζομένη πελάγει, βλέπουσα πρὸς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὸν ἐπὶ Κρήτης πόρον. τρίτη δ' ἐστὶν ἡ προσεχὴς τῇ Λιβύῃ, βλέπουσα πρὸς αὐτὴν ἅμα καὶ τὴν χειμερινὴν δύσιν, Λιλύβαιον. Τῶν δὲ πλευρῶν, ἃς ἀφορίζουσιν αἱ τρεῖς ἄκραι, δύο μὲν εἰσὶ κοῖλαι μετρίως. ἡ δὲ τρίτη, κυρτὴ, ἡ ἀπὸ τοῦ Λιλυβαίου καθήκουσα πρὸς τὴν Πελωριάδα, ἥπερ μεγίστη ἐστὶ σταδίων χιλίων καὶ ἑπτακοσίων, ὡς Ποσειδώνιος εἴρηκε, προσθεὶς καὶ εἴκοσι. Τῶν δ' ἄλλων, ἥτ' ἐπὶ Πάχυνον ἀπὸ τοῦ Λιλυβαίου μείζων τῆς ἑτέρας· ἐλαχίστη δὲ ἡ τῷ πορθμῷ καὶ τῇ Ἰταλίᾳ προσεχὴς, ἡ ἀπὸ τῆς Πελωριάδος ἐπὶ τὸν Πάχυνον, σταδίων ὅσον χιλίων ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. Τὸν δὲ περίπλουν ὁ Ποσειδώνιος σταδίων τεσσαρακοσίων ἐπὶ τοῖς τετρακισχιλίοις ἀποφαίνει. Ἐν δὲ τῇ χωρογραφίᾳ μείζω λέγεται τὰ διαστήματα, κατὰ μέρος διηρημένα μιλιασμῷ. Ἐκ γὰ Πελωριάδος εἰς Μύλας κε'· τοσαῦτα δὲ καὶ ἐκ Μυλῶν εἰς τὴν Τυνδαρίδα. εἶτα εἰς Ἀγάθυρνον λ'. καὶ τὰ ἴσα εἰς Ἅλαισα, καὶ πάλιν ἴσα εἰς Κεφα-

λοίδιον· ταῦτα μὲν πολίχνια· εἰς δ' Ἱμέραν π
μὸν ιη' διὰ μέσης ῥέοντα τῆς Σικελίας· εἶτ' εἰς
νορμον λε'. β' δὲ καὶ λ' εἰς τὸ τῶν Αἰγεστέων ἐμ
ρεῖον· λοιπὰ δὲ εἰς Λιλύβαιον λη'. ἐντεῦθε
κάμψαντι ἐπὶ τὸ συνεχὲς πλευρὸν, εἰς μὲν τὸ Ἡ
κλειον οε', ἐπὶ δὲ τὸ Ἀκραγαντῖνον, ἐμπορεῖον
καὶ ἄλλα κ' εἰς Καμαρίναν· εἶτ' ἐπὶ Πάχυνο
ἔνθεν πάλιν κατὰ τὸ τρίτον πλευρὸν εἰς μὲν Σ
κούσας λς'. εἰς δὲ Κατάνην ξ'. εἶτ' εἰς Ταυρόμ
λγ'. εἶτ' εἰς Μεσσήνην λ'. Πεζῇ δὲ ἐκ μὲν Παχ
εἰς Πελωριάδα ρξη'. ἐκ δὲ Μεσσήνης εἰς Λιλύβ
τῇ Οὐαλερίᾳ ὁδῷ λε'. Ἔνιοι δ' ἁπλούστερον
κασιν, ὥσπερ Ἔφορος, τόν γε περίπλουν ἡμερῶ
νυκτῶν ε'. Ποσειδώνιός τε τοῖς κλίμασιν ἀφο
τὴν νῆσον, καὶ πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν Πελωρι
πρὸς νότον δὲ Λιλύβαιον, πρὸς ἕω δὲ τὸν Πάχ
τίθησιν. Ἀνάγκη δὲ, τῶν κλιμάτων ἐν παραλ
γράμμῳ σχήματι διαστελλομένων, τὰ ἐγγραφ
τρίγωνα, καὶ μάλιστα ὅσα σκαληνὰ, καὶ ὧν
μία πλευρὰ τῶν τοῦ παραλληλογράμμου ἐφα
τει, ἀναρμόστως ἔχειν πρὸς τὰ κλίματα διὰ τὴ
ξωσιν. Ὅμως δ' οὖν [ἐν τοῖς] τῆς Σικελίας τῇ
λίᾳ πρὸς νότον κειμένης, ἡ Πελωριὰς ἀρκτικο
λέγοιτ' ἂν καλῶς τῶν τριῶν γωνιῶν, ὥστε τὴ
ζευγνυμένην ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὸν Πάχυνον, ἐκκε
πρὸς ἄρκτον βλέπουσαν· [ποιήσει δὲ τὴν πλ
καὶ πρὸς τὸν πορθμόν.] Δεῖ δ' ἐπιστροφὴν μ
λαμβάνειν ἐπὶ χειμερινὰς ἀνατολάς· οὕτω
ἠϊὼν παρακλίνει προϊοῦσιν ἀπὸ Κατάνης ἐπ

ακούσας καὶ τὸν Πάχυνον. [Δίαρμα δ' ἐστὶν
τοῦ Παχύνου, πρὸς τὸ στόμα τοῦ Ἀλφειοῦ,
ιοι δ'. Ἀρτεμίδωρος δ', ἀπὸ τοῦ Παχύνου φη-
ἐπὶ Ταίναρον εἶναι τετρακισχιλίους καὶ ἑξακο-
ς, ἀπὸ δ' Ἀλφειοῦ ἐπ' Ἀμισὸν φ ρ λ', παρα-
ν ἂν δοκεῖ μοι λόγον μὴ οὐχ ὁμολογούμενα λέ-
τῷ φήσαντι τετρακισχιλίους εἶναι τοὺς ἐπὶ τὸν
ειὸν ἀπὸ Παχύνου.] ἡ δ' ἀπὸ Παχύνου πρὸς
)βαιον ἐσπερώτερον τῆς Πελωριάδος, ἱκανῶς
αὶ αὐτὴ δόξοιτο ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ σημείου
: τὴν ἑσπέραν. βλέποι δὲ ἂν ἅμα πρός τε τὴν
αὶ πρὸς νότον, τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ Σικελικοῦ πε-
ους κλυζομένη, τῇ δ' ὑπὸ τοῦ Λιβυκοῦ, τοῦ
: τὰς Σύρτεις διήκοντος ἀπὸ τῆς Καρχηδονίας.
ι δὲ καὶ ἀπὸ Λιλυβαίου τοὐλάχιστον δίαρμα
Λιβύην χίλιοι καὶ πεντακόσιοι περὶ Καρχηδόνα·
᾽ ὃ δὴ λέγεταί τις τῶν ὀξυδορκούντων ἀπό τινος
τῆς ἀπαγγέλλειν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναγομένων
Καρχηδόνος σκαφῶν τοῖς ἐν Λιλυβαίῳ. Ἀπὸ δὲ
Λιλυβαίου τὴν ἐπὶ Πελωριάδα πλευρὰν ἀνάγκη
ὖσθαι πρὸς ἕω, καὶ βλέπειν πρὸς τὸ μεταξὺ
ἑσπέρας καὶ τῆς ἄρκτου· πρὸς ἄρκτον μὲν ἔχου-
τὴν Ἰταλίαν, πρὸς δύσιν δὲ τὸ Τυρρηνικὸν πέ-
ος, καὶ τὰς Αἰόλου νήσους.

Πόλεις δ' εἰσὶ κατὰ μὲν τὸ πλευρὸν τὸ ποιοῦν
ορθμόν, Μεσσήνη πρῶτον, ἔπειτα Ταυρομέ-
, καὶ Κατάνη, καὶ Συράκουσαι. Αἱ δὲ μεταξὺ
ύης καὶ Συρακουσῶν ἐκλελοίπασι, Νάξος καὶ
ρα, ὅπου καὶ αἱ τῶν ποταμῶν ἐκβολαὶ συνιε-

θοῦσαι πάντων καταῤῥεόντων ἐκ τῆς Αἴτνης εἰς
λίμενα στόματα. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ τῆς Ξιφω
ἀκρωτήριον. Φησὶ δὲ ταύτας Ἔφορος πρώτας
σθῆναι πόλεις Ἑλληνίδας ἐν Σικελίᾳ πεντεκαιδε
τῇ γενεᾷ μετὰ τὰ Τρωϊκά· τοὺς γὰρ πρότερον
διέναι τὰ ληστήρια τῶν Τυῤῥηνῶν, καὶ τὴν ὠμότ
τῶν ταύτῃ βαρβάρων, ὥστε μηδὲ κατ' ἐμπορ
πλεῖν. Θεοκλέα δ' Ἀθηναῖον παρενεχθέντα ἀνέ
εἰς τὴν Σικελίαν, καταγνῶσαι τήν τε οὐθένειαν
ἀνθρώπων, καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς· ἐπανελθό
δὲ, Ἀθηναίους μὲν μὴ πεῖσαι, Χαλκιδέας δὲ τοὺ
Εὐβοίᾳ συχνοὺς παραλαβόντα, καὶ τῶν Ἰώνων
νὰς, ἔτι δὲ Δωριέων οἳ πλείους ἦσαν Μεγαρ
πλεῦσαι· τοὺς μὲν οὖν Χαλκιδέας κτίσαι Νά
τοὺς δὲ Δωριέας Μέγαρα, τὴν Τβλαν πρότε
καλουμένην· Αἱ μὲν οὖν πόλεις οὐκέτ' εἰσί· τὸ
τῆς Τβλης ὄνομα συμμένει διὰ τὴν ἀρετὴν
Τβλαίου μέλιτος.

Τῶν δὲ συμμενουσῶν κατὰ τὸ λεχθὲν πλευ
πόλεων, ἡ μὲν Μεσσήνη τῆς Πελωριάδος ἐν κό
κεῖται, καμπτομένης ἐπιπολὺ πρὸς ἕω, καὶ μασ
λην τινὰ ποιούσης. Ἀπέχει δὲ τοῦ μὲν Ῥηγίου δι
μα ἑξηκονταστάδιον, τῆς δὲ στηλίδος πολὺ ἔλατ
Κτίσμα δ' ἐστὶ Μεσσηνίων τῶν ἐν Πελοποννή
παρ' ὧν τοὔνομα μετήλλαξε, Ζάγκλη πρότερον
λουμένη διὰ τὴν σκολιότητα τῶν τόπων (Ζάγκλ
γὰρ ἐκαλεῖτο τὸ σκολιὸν) Ναξίων οὖσα πρότε
κτίσμα τῶν πρὸς Κατάνῃ· ἐπῴκισαν δ' ὕστε
Μαμερτῖνοι Καμπανῶν τι φῦλον. ἐχρήσαντο δ'

ώ Ῥωμαῖοι πρὸς τὸν Σικελικὸν πόλεμον τὸν
Καρχηδονίους. καὶ μεταταῦτα Πομπήϊος Σέξτος
θα συνεῖχε τὸ ναυτικὸν, πολεμῶν πρὸς τὸν Σε-
ν Καίσαρα. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὴν φυγὴν ἐποιή-
ἐκπεσὼν ἐκ τῆς νήσου. Δείκνυται δὲ καὶ ἡ
ᾠδις μικρὸν πρὸ τῆς πόλεως, ἐν τῷ πορθμῷ,
; ἑξαίσιον, εἰς ὃ αἱ παλίῤῥοιαι τοῦ πορθμοῦ
ουσιν εὐφυῶς τὰ σκάφη τραχηλιζόμενα μετὰ
οφῆς καὶ δίνης μεγάλης· καταποθέντων δὲ
αλυθέντων, τὰ ναυάγια παρασύρεται πρὸς
τῆς Ταυρομενίας, ἣν καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ συμ-
τος τούτου Κοπρίαν. Τοσοῦτον δ' ἐπεκράτη-
ἱ Μαμερτῖνοι παρὰ τοῖς Μεσσηνίοις, ὥστ' ἐπ'
ις ὑπῆρξεν ἡ πόλις· καλοῦσι δὲ Μαμερτίνους
ν ἅπαντες αὐτοὺς, ἢ Μεσσηνίους, εὐοίνου τε
α τῆς χώρας οὔσης, οὐ Μεσσήνιον καλοῦσι
ἶνον, ἀλλὰ Μαμερτῖνον, τοῖς ἀρίστοις ἐνάμιλ-
τα τῶν Ἰταλικῶν. Οἰκεῖται δ' ἱκανὸς ἡ πόλις,
ν δ' ἡ Κατάνη· καὶ γὰρ οἰκήτορας δέδεκται
ίους· ἦκτον δ' ἀμφοῖν τὸ Ταυρομένιον. Καὶ
άνη δ' ἐστὶ Ναξίων τῶν αὐτῶν κτίσμα. Ταυ-
ιον δὲ τῶν ἐν Ὕβλῃ Ζαγκλαίων. Ἀπέβαλε δὲ
οἰκήτορας τοὺς ἑξαυχῆς ἡ Κατάνη, κατοικισαν-
ύρους Ἱέρωνος τοῦ Συρακουσίων τυράννου, καὶ
ιγορεύσαντος αὐτὴν Αἴτνην ἀντὶ Κατάνης. ταύ-
καὶ Πίνδαρος κτίστορα λέγει αὐτὸν, ὅταν φῇ·

Αἴνες τί λέγω,
Ζαθέων Ἱέρων ὁμώνυμε πάτερ,
Κτίστορ Αἴτνας.

Κατὰ δὲ τὴν τελευτὴν τοῦ Ἱέρωνος κατελθόντες ο
Καταναῖοι, τούς τε ἐνοίκους ἐξέβαλον, καὶ τὸν τά
φον ἀνέσκαψαν τοῦ τυράννου. Οἱ δὲ Αἰτναῖο
παραχωρήσαντες, τὴν Ἴννησαν καλουμένην, τῇ
Αἴτνης ὀρεινὴν ᾤκησαν, καὶ προσηγόρευσαν τὸ χω
ρίον Αἴτνην, διέχον τῆς Κατάνης σταδίους ὀγδοή
κοντα· καὶ τὸν Ἱέρωνα οἰκιστὴν ἀπέφηναν. Ὑπέρ
κειται δὲ μάλιστα τῆς Κατάνης ἡ Αἴτνη, καὶ τῶ
περὶ τοὺς κρατῆρας παθῶν πλεῖστον κοινωνεῖ. καὶ γὰ
οἱ ῥύακες εἰς τὴν Καταναίαν ἐγγυτάτω καταφέρον
ται· καὶ τὰ περὶ τοὺς εὐσεβεῖς ἐκεῖ τεθρύλληται τὸ
Ἀμφίνομον καὶ τὸν Ἀναπίαν, οἳ τοὺς γονέας ἐπὶ τῶν
ὤμων ἀράμενοι διέσωσαν ἐπιφερομένου τοῦ κακο
. . . . . Ὅταν τῷ Ποσειδεῶνι φαίνηται τὰ περ
τὸ ὄρος, κατατεφροῦται πολλῷ βάθει τὰ Καταναί
ων χωρία· ἡ μὲν οὖν σποδὸς λυπήσασα πρὸς καιρὸν, εὐεργετεῖ τὴν χώραν χρόνοις ὕστερον· εὐάμπε
λον γὰρ παρέχεται καὶ χρηστόκαρπον, τῆς ἄλλη
οὐχ ὁμοίως οὔσης εὐοίνου, τάς τε ῥίζας ἐκφέρει τ
κατατεφρωθέντα χωρία· παίνειν δ' ἐπὶ τοσοῦτο
τὰ πρόβατα φασὶν, ὥστε πνίγεσθαι· διόπερ ἐκ τῶ
ὤτων φαιροῦσιν αἷμα δὶ ἡμερῶν μ', ἢ ν, καθάπε
τοῦτο καὶ κατὰ τὴν Ἐρυθείαν συμβαῖνον εἰρήκα
μεν. Ὁ δὲ ῥύαξ εἰς πῆξιν μεταβάλλων, ἀπολιθο
τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐφ' ἱκανὸν βάθος, ὥστε λα
τομίας εἶναι χρείαν, τοῖς ἀνακαλύψαι βουλομένοι
τὴν ἐξαρχῆς ἐπιφάνειαν. τακείσης γὰρ ἐν τοῖς κρα
τῆρσι τῆς πέτρας, εἶτ' ἀναβληθείσης, τὸ ὑπερχυθὲ
σῆς κορυφῆς ὑγρὸν. πηλός ἐστι λίπας. ῥέων κατὰ

κεινῆς· εἶτα πῆξιν λαβὼν, γίνεται λίθος μυλί-
ν αὐτὴν φυλάττων χρόαν, ἣν ῥέων εἶχε. Καὶ
δὸς δὲ καιομένων τῶν λίθων ὡς ἀπὸ τῶν ξύ-
ίνεται· καθάπερ οἶν τὸ πήγανον τῇ ξυλίνῃ
ὶ τρέφεται, τοιοῦτον ἔχειν οἰκείωμα πρὸς τὴν
ον εἰκὸς τὴν Αἰτναίαν σποδόν.

ὰς δὲ Συρακούσας, Ἀρχίας μὲν ἔκτισεν ἐκ Κο-
υ πλεύσας περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, οἷς ᾠκί-
ιν καὶ ἡ Νάξος, καὶ τὰ Μέγαρα. Ἅμα δὲ
ελλόν τε φασὶν εἰς Δελφοὺς ἐλθεῖν, καὶ τὸν
ν χρηστηριαζόμενον, ἐρέσθαι τὸν θεὸν, πότε-
ίροῦνται πλοῦτον, ἢ ὑγίειαν· τὸν μὲν οὖν
ν ἑλέσθαι τὸν πλοῦτον, Μύσκελλον δὲ τὴν
ν· τῷ μὲν δὴ Συρακούσας δοῦναι κτίζειν,
Κρότωνα. καὶ δὴ συμβῆναι Κροτωνιάτας
ὕτως ὑγιεινὴν οἰκῆσαι πόλιν, ὡς εἰρήκαμεν·
ιούσας δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ἐκπεσεῖν πλούτου, ὥστε
ὐτοὺς ἐν παροιμίᾳ διαδοθῆναι λεγόντων πρὸς
ίαν πολυτελεῖς, ὡς οὐκ ἂν ἐκγένοιτο αὐτοῖς
κακουσίων δεκάτη. Πλέοντα δὲ τὸν Ἀρχίαν
ν Σικελίαν, καταλιπεῖν μετὰ μέρους τῆς στρα-
τοῦ τῶν Ἡρακλειδῶν γένους Χερσικράτην συν-
ντα τὴν νῦν Κέρκυραν καλουμένην, πρότερον
ίριαν. Ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐκβαλόντα Λιβυρνοὺς
ντας, οἰκῆσαι τὴν νῆσον· τὸν δ' Ἀρχίαν κατα-
ε πρὸς τὸ Ζεφύριον, τῶν Δωριέων εὑρόντα τι-
ῦρο ἀφιγμένους ἐκ τῆς Σικελίας παρὰ τῶν τὰ
ρα πεισάντων, ἀναλαβεῖν αὐτοὺς, καὶ κοινῇ
τοὺς Συρακούσας μετ' αὐτῶν ἀπιόντα. Ὑὸ

ξήθη δὲ καὶ διὰ τὴν τῆς χώρας εὐδαιμονίαν ἡ πό
λις, καὶ διὰ τὴν τῶν λιμένων εὐφυΐαν οἱ ἄνδρες ἠγι
μονικοὶ κατέστησαν· καὶ συνέβη Συρακουσίοις τυ
ραννουμένοις τε δεσπόζειν τῶν ἄλλων, καὶ ἐλευθε
ρωθεῖσιν ἐλευθεροῦν τοὺς ὑπὸ τῶν βαρβάρων κα
ταδυναστευομένους. Ἦσαν γὰρ τῶν βαρβάρων ο
μὲν ἔνοικοι, τινὲς δ' ἐκ τῆς περαίας ἐπῆλθαν· οἱ
δένα δὲ τῆς παραλίας εἶων οἱ Ἕλληνες ἅπτεσθαι
τῆς δὲ μεσογαίας ἀπείργειν παντάπασιν οὐκ ἴσχυον
ἀλλὰ διετέλεσαν μέχρι δεῦρο Σικελοὶ, καὶ Σικανοὶ
καὶ Μόργητες, καὶ ἄλλοι τινὲς νεμόμενοι τὴν νῆσον
ὧν ἦσαν καὶ Ἴβηρες· οὓς περ πρῶτον φησὶ τῶ
βαρβάρων Ἔφορος λέγεσθαι τῆς Σικελίας οἰκιστάς
Καὶ τὴν Μοργάντιον δὲ, εἰκὸς ὑπὸ τῶν Μοργήτω
ᾠκίσθαι· πόλις δ' ἦν αὕτη, νῦν δ' οὐκ ἔστι. Ἐ
πελθόντες δὲ Καρχηδόνιοι, καὶ τούτους οὐκ ἐπαύ
σαντο κακοῦντες, καὶ τοὺς Ἕλληνας. ἀντέχον δ
ὅμως οἱ Συρακούσιοι. Ῥωμαῖοι δ' ὕστερον καὶ τοὺ
Καρχηδονίους ἐξέβαλον, καὶ τὰς Συρακούσας ἐκ πο
λιορκίας εἷλον. Ἐφ' ἡμῶν δὲ Πομπήϊου τάς τε ἄλ
λας κακώσαντος πόλεις, καὶ δὴ καὶ τὰς Συρακού
σας, πέμψας ἀποικίαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, πολ
μέρος τοῦ παλαιοῦ κτίσματος ἀνέλαβε. Πεντάπο
λις γὰρ ἦν τοπαλαιὸν, ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα στα
δίων ἔχουσα τὸ τεῖχος. Ἅπαντα μὲν δὴ τὸν κύκλο
ἐκπληροῦν τοῦτον οὐδὲν ἔδει. τὸ δὲ συνοικούμενο
τὸ πρὸς τῇ νήσῳ τῇ Ὀρτυγίᾳ μέρος, ᾠήθη δεῖν οἱ
κίσαι βέλτιον, ἀξιολόγου πόλεως ἔχον περίμετρον
Ἡ δ' Ὀρτυγία συνάπτει γεφύρᾳ πρὸς τὴν ἤπειρο

ιος οὖσα. Κρήνην δ' ἔχει τὴν Ἀρέθουσαν, ν ποταμὸν εὐθὺς εἰς τὴν θάλατταν. Μυ- ι δὲ τὸν Ἀλφειὸν εἶναι τοῦτον, ἀρχόμενον ὸ τῆς Πελοποννήσου, διὰ δὲ τοῦ πελάγους ; τὸ ῥεῖθρον ἔχοντα μέχρι πρὸς τὴν Ἀρέθου- ε ἐκδιδόντα πάλιν εἰς τὴν θάλατταν. τεκμη- ι δὲ τοιούτοις τισί. Καὶ γὰρ φιάλην τινὰ ίσαν εἰς τὸν ποταμὸν ἐνόμισαν ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἐνεχθῆναι εἰς τὴν κρήνην· καὶ θολοῦσθαι ν ἐν Ὀλυμπίᾳ βουθυσιῶν. Ὅ, τε Πίνδαρος υθῶν τούτοις εἴρηκε·

μπνευμα σεμνὸν Ἀλφειοῦ
λεινᾶν Συρακοσᾶν θάλος Ὀρτυγία.

φαίνεται δὲ τῷ Πινδάρῳ ταῦτα, καὶ Τί- συγγραφεύς. Εἰ μὲν οὖν πρὸ τοῦ συνάψαι άττῃ κατέπιπτεν ὁ Ἀλφειὸς εἴς τι βάραθρον, ἐν πιθανότης, ἐντεῦθεν διήκειν κατὰ γῆς ῥεῖ- έχρι τῆς Σικελίας, ἀμιγὲς τῇ θαλάττῃ δια- ὸ πότιμον ὕδωρ· ἐπειδὴ δὲ τὸ τοῦ ποταμοῦ ανερόν ἐστιν εἰς τὴν θάλατταν ἐκδιδόν, ἐγ- μηδὲν ἐν τῷ πόρῳ τῆς θαλάττης φαινόμενον τὸ καταπίνον τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, (καί- ᾽ οὕτως ἂν συμμεῖναι γλυκὺν, ὅμως τό γε ον, εἰ καταδύνει εἰς τὸ κατὰ γῆς ῥεῖθρον,) ασιν ἀμήχανόν ἐστι. Τό τε γὰρ τῆς Ἀρεθού- ρ ἀντιμαρτυρεῖ, πότιμον ὄν· τότε διὰ το- πόρου συμμένειν τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, μὴ ενον τῇ θαλάττῃ, μέχρις ἂν εἰς τὸ παλιν- ῥεῖθρον ἐμπέσῃ, παντελῶς μυθῶδες. Μᾶλις

γὰρ ἐπὶ τοῦ Ῥοδανοῦ τοῦτο πιστεύομεν, ᾧ συμμ
νει τὸ ῥεῦμα, διὰ λίμνης ἰὸν, ὁρατὴν σῶζον τὴν ζ
σιν· ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν βραχὺ διάστημα, καὶ οὐ π
μαινούσης τῆς λίμνης· ἐνταῦθα δὲ, ὅπου χειμῶ
ἐξαίσιοι, καὶ κλυδασμοὶ, πιθανότητος οὐδεμι
σίκειος ὁ λόγος. Ἐπιτείνει δὲ τὸ ψεῦδος ἡ φιλ
παρατεθεῖσα· οὐδὲ γὰρ αὖτη ῥεύματι εὐπειθὴς..
οὐχὶ τῷ τότε.... οὕτω καὶ διὰ τοιούτων ὀρῶν φερ
μένῳ. Φέρονται δ' ὑπὸ γῆν ποταμοὶ πολλοὶ, κ
πολλαχοῦ τῆς γῆς, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον διάστημ
Εἰ δὲ τοῦτο δυνατὸν, τά γε προειρημένα ἀδύνα
καὶ τὰ περὶ τοῦ Ἰνάχου μύθῳ παρακλήσια·

Ῥεῖ γὰρ ἀπ' ἄκρας
Πίνδου (φησὶν ὁ Σοφοκλῆς) Λάκμου τ' ἀ
Περῥαιβῶν,
Εἰς Ἀμφιλόχους κ' Ἀκαρνᾶνας,
Μίσγει δ' ὕδασιν τοῦ Ἀχελώου,
Καὶ ὑποβὰς ἐνθένδ' εἰς Ἄργος
Διὰ κῦμα τεμὼν, ἥκει δῆμον
Τὸν Λυρκείου.

Ἐπιτείνουσι δὲ τὴν τοιαύτην τερατολογίαν, οἵ τ
Ἰνωπὸν εἰς Δῆλον ἐκ τοῦ Νείλου περαιοῦντες. Ἀ
φειὸν δὲ Ζωΐλος ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ Τενεδίων ἐγκωμίῳ φ
σὶν ἐκ Τενέδου ῥεῖν, ὃ τὸν Ὅμηρον ψέγων ὡς μ
θογράφον. Ἴβυκος δὲ τὸν ἐν Σικυῶνι Ἀσωπὸν,
Φρυγίας ῥεῖν φησι. Βελτίων δ' Ἑκαταῖος, ὃς φη
τὸν ἐν τοῖς Ἀμφιλόχοις Ἴναχον, ἐκ τοῦ Λακμοῦ ῥ
οντα, ἐξ οὗ καὶ ὁ Αἴας ῥεῖ, ἕτερον εἶναι τοῦ Ἀργ
λικοῦ, ὠνομάσθαι δ' ὑπὸ Ἀμφιλόχου, τοῦ καὶ

πόλιν Ἄργος Ἀμφιλοχικὸν καλέσαντος· τοῦτον μὲν οὕτω φησὶν εἰς τὸν Ἀχελῶον ἐκβάλλειν, τὸν δὲ Αἴαντα εἰς Ἀπολλωνίαν πρὸς τὴν δύσιν ῥεῖν. Ἑκατέρωθεν δὲ τῆς νήσου λιμήν ἐστι μέγας, ὧν ὁ μείζων καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ἐστί. Ταύτην δὲ τὴν πόλιν ἀνέλαβεν ὁ Καῖσαρ, καὶ τὴν Κατάνην· ὡς δ' αὖτως Κεντόριπα, συμβαλλομένην πολλὰ πρὸς τὴν Πομπηΐου κατάλυσιν. Κεῖνται δ' ὑπὲρ Κατάνης τὰ Κεντόριπα, συνάπτοντα τοῖς Αἰτναίοις ὄρεσι, καὶ τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ ῥέοντι εἰς τὴν Καταναίαν.

Τῶν δὲ λοιπῶν τῆς Σικελίας πλευρῶν, ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ Παχύνου πρὸς τὸ Λιλύβαιον διήκουσα, ἐκλέλειπται τελέως, ἴχνη τινὰ σώζουσα τῶν ἀρχαίων κατοικιῶν, ὧν ἦν καὶ Καμαρίνα ἄποικος Συρακουσίων. Ἀκράγας δὲ Ἰώνων οὖσα καὶ τὸ ἐπίνειον καὶ Λιλύβαιον, ἔτι συμμένει. Τῇ γὰρ Καρχηδονίᾳ τούτων μάλιστα ὑποπιπτόντων τῶν μερῶν, μακροὶ καὶ συνεχεῖς οἱ πόλεμοι γενόμενοι, τὰ πολλὰ κατέφθειραν.

Ἡ δὲ λοιπὴ καὶ μεγίστη πλευρὰ καίπερ οὐδ' αὐτὴ πολυάνθρωπος οὖσα, ὅμως ἱκανῶς συνοικεῖται. καὶ γὰρ Ἅλαισα, καὶ Τυνδαρὶς, καὶ τὸ τῶν Αἰγεσταίων ἐμπόριον καὶ Κεφαλοίδιον, πολίσματά ἐστι. Πάνορμος δὲ καὶ Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν. Τὴν δὲ Αἴγεσταν κτισθῆναι φασὶν ὑπὸ τῶν μετὰ Φιλοκτήτου διαβάντων εἰς τὴν Κροτωνιάτιν, καθάπερ ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς εἴρηται, παρ' αὐτοῦ σταλέντων εἰς τὴν Σικελίαν μετὰ Αἰγέστου τοῦ Τρωός. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, τὴν μὲν Ἔνναν, ἐν ᾗ τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος, ἔχουσιν ὀλίγοι, κειμένην ἐπὶ λόφῳ, περιειλημμένην

πλάτεσιν ὀριπεδίοις ἀροσίμοις πᾶσαν. Ἐκάκω
δ' αὐτὴν μάλιστα ἐμπολιορκηθέντες οἱ περὶ Εἶν
δραπέται, καὶ μόλις ἐξαιρεθέντες ὑπὸ Ῥωμαι
ἔπαθον δὲ τὰ αὐτὰ καὶ Καταναῖοι, καὶ Ταυρομ
ται, καὶ ἄλλοι πλείους. Οἰκεῖται δὲ καὶ ὁ Ἔ
λόφος ὑψηλὸς, ἱερὸν ἔχων Ἀφροδίτης, τιμώμε
διαφερόντως, ἱεροδούλων γυναικῶν πλῆρες το
λαιόν· ἃς ἀνέθεσαν κατ' εὐχὴν οἵ τ' ἐκ τῆς Σ
λίας καὶ ἔξωθεν πολλοί· νυνὶ δ' ὥσπερ αὕτη ἡ
τοικία, λειπανδρεῖ καὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τῶν ἱερῶν
μάτων ἐκλέλοιπε τὸ πλῆθος. Ἀφίδρυμα δ' ἐστὶ
ἐν Ῥώμῃ τῆς θεοῦ ταύτης τὸ πρὸ τῆς πύλης
Κολλίνης, ἱερὸν Ἀφροδίτης Ἐρυκίνης λεγόμε
ἔχον καὶ νεὼν, καὶ στοὰν περικειμένην ἀξιόλο
Ἡ δ' ἄλλη κατοικία καὶ τῆς μεσογαίας ποιμένω
πλείστη γεγένηται. Οὔτε γὰρ Ἰμέραν ἔτι συνοικ
μένην ἴσμεν, οὔτε Γέλαν, οὔτε Καλλίπολιν, ο
Σελινοῦντα, οὔτ' Εὔβοιαν, οὔτ' ἄλλας πλείους.
τὴν Ἰμέραν μὲν οἱ ἐν Μυλαῖς ἔκτισαν Ζαγκλα
Καλλίπολιν δὲ Νάξιοι, Σελινοῦντα δὲ οἱ αὐτ
Μεγαρεῖς, Εὔβοιαν δὲ οἱ Λεοντῖνοι. Καὶ
βαρβαρικῶν δ' ἐξελείφθησαν πολλαὶ, καθάπερ
Καμικοὶ τὸ Κωκάλου βασίλειον, παρ' ᾧ Μίνως
λοφονηθῆναι λέγεται. Τὴν οὖν ἐρημίαν κατα
σαντες Ῥωμαῖοι, κατακτησάμενοι τά τε ὄρη,
τῶν πεδίων τὰ πλεῖστα, ἱπποφορβοῖς καὶ βουκό
καὶ ποιμέσι παρέδοσαν· ὑφ' ὧν πολλάκις εἰς κιν
νους κατέστη μεγάλους ἡ νῆσος. τὸ μὲν πρῶτον
ἀρστείας τρεπομένων σποράδην τῶν νομέων·

καὶ κατὰ πλήθη συνισταμένων καὶ πορθούντων τὰς κατοικίας· καθάπερ ἡνίκα οἱ περὶ Εὔνουν τὴν Ἕνναν κατέσχον. Νεωστὶ δ' ἐφ' ἡμῶν εἰς τὴν Ῥώμην ἀνεπέμφθη Σέλουρός τις, Αἴτνης υἱὸς λεγόμενος, στρατιᾶς ἀφηγησάμενος, καὶ λεηλασίαις πυκναῖς καταδεδραμηκὼς τὰ κύκλῳ τῆς Αἴτνης πολὺν χρόνον. τοῦτον δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ μονομάχων ἀγῶνος συνεστῶτος, εἴδομεν διασπασθέντα ὑπὸ θηρίων· ἐπὶ πήγματος γάρ τινος ὑψηλοῦ τεθεὶς ὡς ἂν ἐπὶ τῆς Αἴτνης, διαλυθέντος αἰφνιδίως, καὶ συμπεσόντος, κατηνέχθη καὶ αὐτὸς εἰς γαλεάγρας θηρίων εὐδιαλύτους, ἐπίτηδες παρεσκευασμένας ὑπὸ τῷ πήγματι.

Τὴν δὲ τῆς χώρας ἀρετὴν θρυλλουμένην ὑπὸ πάντων, οὐδὲν χεῖρω τῆς Ἰταλίας ἀποφαινομένων, τί δεῖ λέγειν; σίτῳ δὲ, καὶ μέλιτι, καὶ κρόκῳ, καὶ ἄλλοις τισὶ, κρεῖν ἀμείνω τὴς φαίη. Πρόσεστι δὲ καὶ τὸ ἐγγύθεν· ὥσανεὶ γὰρ μέρος τι τῆς Ἰταλίας ἐστὶν ἡ νῆσος· καὶ ὑποχορηγεῖ τῇ Ῥώμῃ, καθάπερ ἐκ τῶν Ἰταλικῶν ἀγρῶν, ἕκαστα εὐμαρῶς καὶ ἀταλαιπώρως. Καὶ δὴ καὶ καλοῦσιν αὐτὴν ταμεῖον τῆς Ῥώμης. Κομίζεται γὰρ τὰ γιγνόμενα πάντα, πλὴν ὀλίγων τῶν αὐτόθι ἀναλισκομένων, δεῦρο. ταῦτα δ' ἐστὶν οὐχ οἱ καρποὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ βοσκήματα, καὶ δέρματα, καὶ ἔρια, καὶ τὰ τοιαῦτα. Φησὶ δ' ὁ Ποσειδώνιος οἷον ἀκροπόλεις ἐπὶ θαλάττης δύο τὰς Συρακούσας ἱδρύσθαι καὶ τὸν Ἔρυκα, μέσην δὲ ἀμφοῖν ὑπερκεῖσθαι τῶν κύκλῳ πεδίων τὴν Ἕνναν. Κεκάκωται δὲ καὶ ἡ Λεοντίνη πᾶσα, Ναξίων οὖσα καὶ αὐτὴ τῶν αὐτόθι. τῶν μὲν γὰρ ἀτυχημά-

των ἐκοινώνησαν ἀεὶ τοῖς Συρακουσίοις, τῶν δ' εὐτυχημάτων οὐκ ἀεί.

Πλησίον δὲ τῶν Κεντορίπων ἐστὶ πόλισμα, ἡ μικρὸν ἔμπροσθεν λεχθεῖσα Αἴτνη, τοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὸ ὄρος δεχομένη, καὶ παραπέμπουσα. ἐντεῦθεν γὰρ ἀρχὴ τῆς ἀκρωρείας· ἔστι δὲ ψιλὰ τὰ ἄνω χωρία καὶ τεφρώδη, καὶ χιόνος μεστὰ τοῦ χειμῶνος· τὰ κάτω δὲ, δρυμοῖς καὶ φυτείαις διείληπται παντοδαπαῖς. Ἔοικε δὲ λαμβάνειν μεταβολὰς πολλὰς τὰ ἄκρα τοῦ ὄρους διὰ τὴν νομὴν τοῦ πυρὸς, τοτὲ μὲν εἰς ἕνα κρατῆρα συμφερομένου, τοτὲ δὲ σχιζομένου· καὶ τοτὲ μὲν ῥύακας ἀναπέμποντος, τοτὲ δὲ φλόγας καὶ λιγνῦς, ἄλλοτε δὲ καὶ μύδρους ἀναφυσῶντος· ἀνάγκη δὲ τοῖς πάθεσι τούτοις τούς τε ὑπὸ γῆν πόρους συμμεταβάλλειν, καὶ τὰ στόμια ἐνίοτε πλείω κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τὴν περιξ. Οἱ δ' οὖν νεωστὶ ἀναβάντες, διηγοῦντο ἡμῖν, ὅτι καταλάβοιεν ἄνω πεδίον ὁμαλὸν, ὅσον εἴκοσι σταδίων τὴν περίμετρον, κλειόμενον ὀφρύϊ τεφρώδει, τειχίου τὸ ὕψος ἔχοντι, ὥστε δεῖν καθάλλεσθαι τοὺς εἰς τὸ πεδίον προελθεῖν βουλομένους. ὁρᾶν τε τὸ μέσον βουνὸν τεφρώδη τὴν χρόαν, οἷαπερ καὶ ἡ ἐπιφάνεια καθεωρᾶτο τοῦ πεδίου· ὑπὲρ δὲ τοῦ βουνοῦ νέφος ὄρθιον διανεστηκὸς εἰς ὕψος, ὅσον διακοσίων ποδῶν, ἠρεμοῦν, (εἶναι γὰρ καὶ νηνεμίαν·) εἰκάζειν δὲ καπνῷ· θύο δὲ τολμήσαντας προσελθεῖν εἰς τὸ πεδίον· ἐπεὶ δὲ θερμοτέρας ἔβαινον τῆς ἄμμου καὶ βαθυτέρας, ἀναστρέψαι, μηθὲν ἔχοντας περιττότερον φράζειν τῶν φαινομένων τοῖς πόρρωθεν ἀφο-

ιι. Νομίζειν δ' ἐκ τῆς τοιαύτης ὄψεως, πολλὰ θεύεσθαι, καὶ μάλιστα οἷα φασί τινες περὶ Ἐμπεδοκλέους, ὅτι καθάλλοιτο εἰς τὸν κρατῆρα, καὶ ταλίποι τοῦ πάθους ἴχνος, τῶν ἐμβάδων τὴν ἑτέραν, ἃς ἐφόρει χαλκᾶς· εὑρεθῆναι γὰρ ἔξω, μικρὸν ὄπισθεν τοῦ χείλους τοῦ κρατῆρος, ὡς ἀνερρίμμένην ὑπὸ τῆς βίας τοῦ πυρός· οὔτε γὰρ προσιτὸν εἶναι τὸν τόπον, οὔθ' ὁρατόν· εἰκάζειν τε μηδὲ καταῤῥιφῆναί τι δύνασθαι ἐκεῖσε, ὑπὸ τῆς ἀντιπνοίας τῶν πάθους ἀνέμων, καὶ τῆς θερμότητος, ἣν προαντᾶν εὔλογον πόῤῥωθεν πρὶν, ἢ τῷ στομίῳ τοῦ κρατῆρος προσπελάσαι· εἰ δὲ καταῤῥιφθείη, φθάσαν διαφθαρὲν πρὶν ἀναῤῥιφῆναι πάλιν, ὅποῖον προελήφθη πρότερον. Τὸ μὲν οὖν ἐκλείπειν ποτὲ τὰ πνεύματα καὶ τὸ πῦρ, ἐπιλειπούσης ποτὲ τῆς ὕλης εἰκὸς καὶ εὔλογον. οὐ μὴν ἐπὶ τοσοῦτόν γε, ὥστ' ἀντὶ τῆς αὐτῆς βίας, ἐφικτὸν ἀνθρώπῳ γενέσθαι τὸν πλησμόν. Ὑπέρκειται δ' ἡ Αἴτνη, μᾶλλον μὲν τῆς ἀπὸ τὸν πορθμὸν καὶ τὴν Καταναίαν παραλλαξ, ἀπὸ καὶ τῆς κατὰ τὸ Τυῤῥηνικὸν πέλαγος καὶ τὰς παραλίων νήσους· νύκτωρ μὲν οὖν καὶ φέγγη φαίνει λαμπρὰ ἐκ τῆς κορυφῆς, μεθ' ἡμέραν δὲ καπνὸς καὶ ἀχλὺς κατέχεται.

Ἀνταίρει δὲ τῇ Αἴτνῃ, τὰ Νευρώδη ὄρη ταπεινότερα μὲν, πλάτει δὲ πολὺ παραλλάττοντα. Ἅπασα ἡ νῆσος κοίλη κατὰ γῆς ἐστι ποταμῶν καὶ πυρὸς φύσιν, καθάπερ τὸ Τυῤῥηνικὸν πέλαγος, ὡς εἰρήκαμεν, μέχρι τῆς Κυμαίας. Θερμῶν γοῦν ὑδάτων πολλὰς κατὰ πολλοὺς ἔχει τόπους ἡ νῆσος· ὧν τὰ

μὲν Σελινούντια κατὰ Ἱμέραν ἁλμυρά ἐστι, τὰ δ
Αἰγεσταῖα πότιμα. Περὶ Ἀκράγαντα δὲ λίμναι, τὴ
μὲν γεῦσιν ἔχουσι θαλάττης, τὴν δὲ φύσιν διάφο
ρον· οὐδὲ γὰρ τοῖς ἀκολύμβοις βαπτίζεσθαι συμ
βαίνει, ξύλων τρόπον ἐπιπολάζουσιν. Οἱ Παλικο
δὲ κρατῆρας ἔχουσιν ἀναβάλλοντας ὕδωρ εἰς θολοει
δὲς ἀναφύσημα καὶ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν δεχομένου
μυχόν. Τὸ δὲ περὶ Μάταυρον σπήλαιον, ἐντὸ
ἔχειν σύριγγα εὐμεγέθη, καὶ ποταμὸν δι' αὐτῆς ῥέ
οντα ἀφανῆ, μέχρι πολλοῦ διαστήματος· εἶτ' ἀνα
κύπτοντα πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν· καθάπερ Ὁρόντη
ἐν τῇ Συρίᾳ, καταδὺς εἰς τὸ μεταξὺ χάσμα Ἀπα
μείας καὶ Ἀντιοχείας, ὃ καλοῦσι Χάρυβδιν, ἄνα
τέλλει πάλιν ἐν μ΄ σταδίοις. Τὰ δὲ παραπλήσια κα
ὁ Τίγρις ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ ὁ Νεῖλος ἐν τ
Λιβύῃ, μικρὸν ἀπὸ τῶν πηγῶν. Τὸ δὲ περὶ Στύμ
φαλον ὕδωρ ἐπὶ σ΄ σταδίους ὑπὸ γῆν ἐνεχθὲν ἐν τ
Ἀργείᾳ, τὸν Ἐράσινον ἐκδίδωσι ποταμόν· καὶ πά
λιν τὸ πρὸς τὴν Ἀρκαδικὴν Ἀσέαν ὑποβρύχιον ὠσθὲ
ὀψέ ποτε τόν τε Εὐρώταν καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀναδίδα
σιν, ὥστε καὶ πιστευθῆναι μυθώδες τι, ὅτι τῶ
ἐπιφημισθέντων στεφάνων ἑκατέρῳ καὶ ῥιφέντων εἰ
τὸ κοινὸν ῥεῦμα, ἀναφαίνεται κατὰ τὸν ἐπιφημισμὸ
ἑκάτερος ἐν τῷ οἰκείῳ ποταμῷ. Εἴρηται δὲ καὶ τ
λεγόμενον περὶ τοῦ Τιμαίου.

Συγγενῆ δὲ καὶ τούτοις, καὶ τοῖς κατὰ τὴν Σι
κελίαν πάθεσι, τὰ περὶ τὰς τῶν Λιπαραίων νήσου
καὶ αὐτὴν τὴν Λιπάραν δείκνυται. Εἰσὶ δὲ ἑπτ
μὲν τὸν ἀριθμόν, μεγίστη δὲ ἡ Λιπάρα Κνιδία

ἄποικος, ἐγγυτάτω τῆς Σικελίας κειμένη, μετά γε τὴν Θέρμισσαν· ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Μελιγουνίς· ἡγήσατο δὲ καὶ στόλῳ, καὶ πρὸς τὰς τῶν Τυρρηνῶν ἐπιδρομὰς πολὺν χρόνον ἀντέσχεν, ὑπηκόους ἔχουσα τὰς νῦν λεγομένας Λιπαραίων νήσους, ἃς Αἰόλου τινὲς προσαγορεύουσι. καὶ δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκόσμησε πολλάκις τὸ ἐν Δελφοῖς ἀπὸ τῶν ἀκροθινίων· ἔχει δὲ καὶ τὴν γῆν εὔκαρπον, καὶ στυπτηρίας μετάλλων πρόσοδον, καὶ θερμὰ ὕδατα, καὶ πυρὸς ἀναπνοάς. Ταύτης δὲ μεταξύ πως ἐστὶ καὶ τῆς Σικελίας, ἣν νῦν Ἱερὰν Ἡφαίστου καλοῦσι, πετρώδης πᾶσα καὶ ἔρημος, διάπυρος· ἔχει δὲ ἀναπνοὰς τρεῖς, ὡς ἂν ἐκ τριῶν κρατήρων. ἐκ δὲ τοῦ μεγίστου, καὶ μύδρους αἱ φλόγες. ἀναφέρουσιν, οὓς προσκεχώκασιν ἤδη πολὺ μέρος τοῦ πόρου. Ἐκ δὲ τῆς τηρήσεως πεπίστευται, διότι τοῖς ἀνέμοις συμπαροξύνονται, καὶ αἱ φλόγες, αἵ τε ἐνταῦθα, καὶ αἱ κατὰ τὴν Αἴτνην. παυομένων δὲ, παύονται καὶ αἱ φλόγες. Οὐκ ἄλογον δέ. καὶ γὰρ οἱ ἄνεμοι γεννῶνται, καὶ τρέφονται, τὴν ἀρχὴν λαβόντες ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς θαλάττης ἀναθυμιάσεων, ὥστ' ἀπὸ συγγενοῦς ὕλης, καὶ πάθους, καὶ τὸ πῦρ ἐξαναπτόμενον, οὐκ ἐᾷ θαυμάζειν τοὺς ὁρῶντας ἄλλως γέ πως τὰ τοιάδε. Πολύβιος δὲ τῶν τριῶν κρατήρων, τὸν μὲν κατερρύηκέναι φησὶν ἐκ μέρους, τοὺς δὲ συμμένειν, τὸν δὲ μέγιστον τὸ χεῖλος ἔχειν περιφερὲς ὄν, πέντε σταδίων. καὶ ὀλίγον δὲ συνάγεσθαι, εἰς ν' ποδῶν διάμετρον. καθ' οὗ βάθος εἶναι τὸ μέχρι θαλάττης σταδιαῖον· ὥστε καθορᾶν ταῖς

νηνεμίαις. Εἰ δὲ ταῦτ' ἐστὶ πιστὰ, οὐκ ἀπιστ
ὕσως, οὐδὲ τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέους μυθολογηθ
σιν. Ἐὰν μὲν οὖν νότος μέλλῃ πνεῖν, ἀχλὺν ἡ
χλώδη καταχεῖσθαι κύκλῳ φησὶ τῆς νησίδος, ἃ
μηδὲ τὴν Σικελίαν ἄπωθεν φαίνεσθαι· ὅταν δὲ
ρέας, φλόγας καθαρὰς ἀπὸ τοῦ λεχθέντος κρατῆ
εἰς ὕψος ἐξαίρεσθαι, καὶ βρόμους ἐκπέμπεσ
μείζους. τὸν δὲ ζέφυρον μέσην τινὰ ἔχειν τάξιν. Τ
δ' ἄλλους κρατῆρας, ὁμοειδεῖς μὲν εἶναι, τῇ δὲ
λείπεσθαι τῶν ἀναφυσημάτων· ἔκ τε δὴ τῆς δια
ρᾶς τῶν βρόμων, καὶ ἐκ τοῦ πύθεν ἄρχεται τὰ ἀ
φυσήματα καὶ αἱ φλόγες, καὶ αἱ λιγνύες, προ
μαίνεσθαι καὶ τὸν εἰς ἡμέραν τρίτην πάλιν μέλλο
ἄνεμον πνεῖν. τῆς γοῦν ἐν Λιπάραις γενομέ
ἁπλοίας, προειπεῖν τινάς φησι τὸ ἐσόμενον,
μὴ διαψεύσασθαι. Ἀφ' οὗ δὴ τὸ μυθωδέστα
δοκοῦν εἰρῆσθαι τῷ ποιητῇ, οὐ μάτην φαίνεσ
λεχθὲν, ἀλλ' αἰνιξαμένου τὴν ἀληθειαν, ὅταν
ταμίαν τῶν ἀνέμων τὸν Αἴολον· περὶ ὧν ἐμνήσ
μεν καὶ πρότερον..... ἱκανῶς ἐστιν ἡ ἐπίστασις
ἐναργείας λέγοιτ' ἄν, ... ἐπίσης τε γὰρ ἄμ
πάρεστι, καὶ διαθέσει καὶ τῇ ἐναργείᾳ· ἥ γε ἠδ
κοινὸν ἀμφοτέρων. Ἐπάνειμεν δ' ἐπὶ τὰ ἑξῆς
ὥνπερ ἐξέβημεν.

Τὴν μὲν δὴ Λιπάραν καὶ τὴν Θέρμισσαν εἰ
καμεν. Ἡ δὲ Στρογγύλη καλεῖται μὲν ἀπὸ τοῦ σ
ματος. ἔστι δὲ καὶ αὐτὴ διάπυρος, βίᾳ μὲν φλο
λειπομένη, τῷ δὲ φέγγει πλεονεκτοῦσα· ἐνταῦ
δὲ τὸν Αἴολον οἰκῆσαι φασίν. Τετάρτη δ' ἐστὶ

λυμη, καὶ αὕτη δ' ἀπὸ τοῦ σχήματος ὠνόμασται. Τῶν δὲ λοιπῶν Ἐρικοῦσα μὲν, καὶ Φοινικοῦσα ἀπὸ τῶν φυτῶν κέκληνται· ἄνεῖνται δὲ εἰς νομάς. Ἔβδόμη δ' ἐστὶ Εὐώνυμος, πελαγία μάλιστα καὶ ἔρημος. ὠνόμασται δ', ὅτι μάλιστα τοῖς ἐκ Λιπάρας εἰς Σικελίαν πλέουσιν εὐώνυμός ἐστι. Πολλάκις δὲ καὶ φλόγες εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πελάγους τοῦ περὶ τὰς νήσους ὤφθησαν ἐπιδραμοῦσαι, τῶν κατὰ βάθους κοιλιῶν τοῦ πυρὸς ἀναστομωθέντος πόρου τινὸς, καὶ βιασαμένου πρὸς τὸ ἐκτός. Ποσειδώνιος δὲ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ μνήμην φησὶ, περὶ τροπὰς θερινὰς, ἅμα τῇ ἕω, μεταξὺ τῆς Ἱερᾶς καὶ τῆς Εὐωνύμου πρὸς ὕψος ἀρθεῖσαν ἐξαίσιον τὴν θάλασσαν φαθῆναι, καὶ συμμεῖναί τινα χρόνον ἀναφυσωμένην συνεχῶς, εἶτα παύσασθαι· τοὺς δὲ τολμήσαντας προσπλεῖν, ἰδόντας νεκροὺς ἰχθύας ἐλαυνομένους ὑπὸ τοῦ ῥοῦ, τοὺς δὲ καὶ θέρμῃ, καὶ δυσωδίᾳ πηγέντας, φυγεῖν· ἐκ δὲ τῶν πλοιαρίων τὸ μᾶλλον ησιάσαν τοὺς μὲν τῶν ἐφόντων ἀποβαλεῖν, τοὺς δ' Λιπάραν μόλις σῶσαι, τοτὲ μὲν ἔκφρονας γενομους ὁμοίως τοῖς ἐπιληπτικοῖς, τοτὲ δὲ ἀνατρέας εἰς τοὺς οἰκείους λογισμούς· πολλαῖς δ' ἡμέρυστερον ὁρᾶσθαι πηλὸν ἐπανθοῦντα τῇ θαλάττπολλαχοῦ δὲ καὶ φλόγας ἐκπιπτούσας, καὶ κας, καὶ λιγνύας· ὕστερον δὲ παγῆναι, καὶ γειι τοῖς μυλίταις λίθοις ἐοικότα τὸν πάγον· τὸν Σικελίας στρατηγὸν, Τίτιον Φλαμίνιον, δητῇ τυγκλήτῳ, τὴν δὲ πέμψασαν ἐκθύσασθαι ῷ νησιδίῳ καὶ ἐν Λιπάραις, τοῖς τε καταχθο-

νιοις θεοις, καὶ τοῖς θαλαττίοις. Ἀπὸ μὲν οὖν Ἐρ
κούσης εἰς Φοινικοῦσαν, δέκα μίλια φησὶν ὁ χωρ
γράφος· ἔνθεν δ' εἰς Διδύμην λ'· ἔνθεν δ' εἰς Λ
πάραν πρὸς ἄρκτον θ', καὶ κ'· ἔνθεν δ' εἰς Σικ
λίαν θ', καὶ ι'· ἑνκαίδεκα δ' ἐκ τῆς Στρογγύλη
Πρόκειται δὲ τοῦ Παχύνου Μελίτη, ὅθεν τὰ κυνίδιο
ἃ καλοῦσι Μελιταῖα, καὶ Γαῦδος· π' καὶ η' μίλια ἑκα
τέρας ἀμφότεραι διέχουσαι. Κόσσουρα δὲ πρὸ το
Λιλυβαίου, καὶ πρὸ τῆς Ἀσπίδος Καρχηδονιακῆ
πόλεως, ἣν Κλυπέαν καλοῦσι, μέση ἀμφοῖν κειμέν
καὶ τὸ λεχθὲν διάστημα ἑφ' ἑκατέρας ἀπέχουσα
Καὶ ἡ Αἰγίμουρος δὲ πρὸ τῆς Σικελίας καὶ τῆς Λ
βύης ἐστὶ, καὶ ἄλλα μικρὰ νησίδια. Ταῦτα μὲ
περὶ τῶν νήσων.

III. Ἐπεληλυθόσι δ' ἡμῖν τὰ περὶ τὴν ἀρχαία
Ἰταλίαν, μέχρι Μεταποντίου, τὰ συνεχῆ λεκτέο
Συνεχὴς δ' ἐστὶν ἡ Ἰαπυγία. Ταύτην δὲ καὶ Μεσ
σαπίαν καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες· οἱ δ' ἐπιχώριοι κατ
μέρη, τὸ μέν τι Σαλεντίνους καλοῦσι, τὸ περὶ τὴ
ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν, τὸ δὲ Καλαβρούς. Ὑπὲ
τούτους πρόσβοροι Πευκέτιοί τε εἰσὶ καὶ οἱ Δαύνι
κατὰ τὴν ἑλλάδα διάλεκτον προσαγορευόμενοι. Ο
δ' ἐπιχώριοι πᾶσαν τὴν μετὰ τοὺς Καλαβροὺς, Ἀπου
λίαν καλοῦσι· τινὲς δ' αὐτῶν καὶ Ποιδικλοι λέγο
ται, καὶ μάλιστα οἱ Πευκέτιοι. Ἔστι δ' ἐπιχε
ρονησιάζουσα ἡ Μεσσαπία, τῷ ἀπὸ Βρεντεσίου μ
χρι Τάραντος ἰσθμῷ κλειομένη, σταδίων ι' καὶ τ
Ὅ, τ' ἐπίπλους ἐστὶ περὶ τὴν ἄκραν Ἰαπυγίαν στα
δίων ὁμοῦ τι ι'. Τοῦ δὲ Μεταποντίου μὲν διέχ

σταδίους περὶ σ'· ὁ δὲ πλοῦς ἐπ' αὐτὸν πρὸς τὰς ἀνατολάς. Τοῦ δὲ κόλπου παντὸς τοῦ Ταραντίνου τὸ πλέον ἀλιμένου ὄντος, ἐνταῦθα .... ἐστὶ μέγιστος καὶ κάλλιστος, γεφύρᾳ κλειόμενος μεγίστῃ, σταδίων δ' ἐστὶν ρ' τὴν περίμετρον. ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τὸν μυχὸν μέρους ἰσθμὸν ποιεῖ πρὸς τὴν ἔξω θάλασσαν, ὥστ' ἐπὶ χερρόνησῳ κεῖσθαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ὑπερνεωλκεῖσθαι ῥᾳδίως ἑκατέρωθεν ταπεινοῦ ὄντος τοῦ αὐχένος. Ταπεινὸν δὲ καὶ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, μικρὸν δ' ὅμως ἐπῆρται κατὰ τὴν ἀκρόπολιν. Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν τεῖχος, κύκλον ἔχει μέγαν· νυνὶ δ' ἐκλέλειπται τὸ πλέον πρὸς τῷ ἰσθμῷ· τὸ δὲ πρὸς τῷ στόματι τοῦ λιμένος, καθ' ὃ καὶ ἡ ἀκρόπολις, συμμένει, μέγεθος ἄξιολόγου πόλεως ἐκπληροῦν. Ἔχει δὲ γυμνάσιόν τε κάλλιστον, καὶ ἀγορὰν εὐμεγέθη, ἐν ᾗ καὶ ὁ τοῦ Διὸς ἵδρυται κολοσσὸς χαλκοῦς, μέγιστος μετὰ τὸν Ῥοδίων. Μεταξὺ δὲ τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ στόματος ἡ ἀκρόπολις, μικρὰ λείψανα ἔχουσα τοῦ παλαιοῦ κόσμου τῶν ἀναθημάτων· τὰ γὰρ πολλὰ τὰ μὲν κατέφθειραν Καρχηδόνιοι, λαβόντες τὴν πόλιν· τὰ δ' ἐλαφυραγώγησαν Ῥωμαῖοι, κρατήσαντες βιαίως. ὧν ἐστὶ καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἐν τῷ Καπιτωλίῳ χαλκοῦς ὁ κολοσσικός, Λυσίππου ἔργον, ἀνάθημα Μαξίμου Φαβίου τοῦ ἑλόντος τὴν πόλιν.

Περὶ δὲ τῆς κτίσεως λέγων Ἀντίοχος φησὶν, ὅτι τοῦ Μεσσηνιακοῦ πολέμου γενηθέντος, οἱ μὴ μετασχόντες Λακεδαιμονίων τῆς στρατείας, ἐκρίθησαν δειλίας, καὶ ὠνομάσθησαν Εἵλωτες· ὅσοις δὲ κατὰ

τὴν στρατείαν παῖδες ἐγένοντο, Παρθενείας ἐκάλουν, καὶ ἀτίμους ἔκριναν. Οἱ δ' οὐκ ἀνασχόμενοι (πολλοὶ δ' ἦσαν) ἐπεβούλευσαν τοῖς τοῦ δήμου. Αἰσθόμενοι δ' ὑπέπεμψάν τινας, οἳ προσποιήσει φιλίας, ἔμελλον ἐξαγγέλλειν τὸν τρόπον τῆς ἐπιβουλῆς. Τούτων δ' ἦν καὶ Φάλανθος, ὅσπερ ἐδόκει προστάτης ὑπάρχειν αὐτῶν· οὐκ ἠρέσκετο δ' ἁπλῶς τοῖς παρὰ τῆς βουλῆς ὀνομασθεῖσι. Συνέκειτο μὲν δὴ τοῖς Γακινθίνοις ἐν τῷ Ἀμυκλαίῳ συντελουμένου τοῦ ἀγῶνος, ἡνίκα τὴν κυνῆν περιθῇ ὁ Φάλανθος, ποιεῖσθαι τὴν ἐπίθεσιν· γνώριμοι δ' ἦσαν ἀπὸ τῆς κόμης οἱ τοῦ δήμου. Ἐξαγγειλάντων δέ τινων λάθρα τὰ συγκείμενα τῶν περὶ Φάλανθον, καὶ τοῦ ἀγῶνος ἐνεστῶτος, προελθὼν ὁ κῆρυξ εἶπε, μὴ ἂν περιθεῖναι κυνῆν Φάλανθον. Οἱ δ' αἰσθόμενοι, ὡς μεμηνύκασι τὴν ἐπιβουλὴν, οἳ μὲν διεδίδρασκον, οἱ δὲ ἱκέτευον. Κελεύσαντες δ' αὐτοὺς θαῤῥεῖν, φυλακῇ παρέδοσαν· τὸν δὲ Φάλανθον ἔπεμψαν εἰς Θεοῦ περὶ ἀποικίας· ὁ δ' ἔχρησε·

Σατύριόν τοι δῶκα, Τάραντά τε πίονα δῆμον
Οἰκῆσαι, καὶ τέμμα Ἰαπύγεσσι γενέσθαι.

Ἦκον οὖν σὺν Φαλάνθῳ οἱ Παρθενεῖαι, καὶ ἐδέξαντο αὐτοὺς οἵ τε βάρβαροι καὶ οἱ Κρῆτες, οἳ προκατασχόντες τὸν τόπον. Τούτους δ' εἶναι φασὶ, τοὺς μετὰ Μίνω πλεύσαντας εἰς Σικελίαν, καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν τὴν ἐν Καμικοῖς παρὰ Κωκάλῳ συμβᾶσαν ἀπάραντας ἐκ Σικελίας, κατὰ δὲ τὸν ἀνάπλουν δεῦρο παρωσθέντας· ὧν τινας ὕστερον πεζῇ περιελθόντας τὸν Ἀδρίαν μέχρι Μακεδονίας,

ους προσαγορευθῆναι. Ἰάπυγας δὲ λεχθῆ-
τας φασὶ μέχρι τῆς Δαυνίας, ἀπὸ Ἰάπυγος,
ρήσσης γυναικὸς Δαιδάλῳ γενέσθαι φασὶ,
τασθαι τῶν Κρητῶν. Τάραντα δ' ὠνόμα-
ι ἥρωός τινος τὴν πόλιν.
ρος δ' οὕτω λέγει περὶ τῆς κτίσεως. Ἔπο-
Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίοις, ἀποκτείνασι τὸν
Τήλεκλον εἰς Μεσσήνην ἀφικόμενον ἐπὶ θυ-
όσαντες μὴ πρότερον ἐπανήξειν οἴκαδε, πρὶν
ήνην ἀνελεῖν, ἢ πάντας ἀποθανεῖν· φύλα-
ατέλιπον τῆς πόλεως στρατεύοντες τοὺς τε
υς καὶ πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν. Δεκάτῳ
ιον ἔτει τοῦ πολέμου, τας γυναῖκας τῶν Λα-
νίων συνελθούσας, ἐξ ἑαυτῶν πέμψαι τινὰς
ὺς ἄνδρας, τὰς μεμψομένας, ὡς οὐκ ἐπίσης
ιν πρὸς τοὺς Μεσσηνίους· οἱ μὲν γὰρ μέ-
τεκνοποιοῦνται· οἱ δὲ χήρας ἀφέντες τὰς
ς, ἐν τῇ πολεμίᾳ ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ
εἴη λειπανδρῆσαι τὴν πατρίδα. Οἱ δ' ἅμα
ὅρκον φυλάττοντες, καὶ τὸν τῶν γυναικῶν
νῷ θέμενοι, πέμπουσι τῆς στρατείας τοὺς
τάτους ἅμα, καὶ νεωτάτους, οὓς ἤδεσαν
χόντας τῶν ὅρκων διὰ τὸ παῖδας ἔτι ὄντας
εῖν τοῖς ἐν ἡλικίᾳ· προσέταξαν δὲ συγγενέ-
ῖς παρθένοις ἁπάσαις ἅπαντας, ἡγούμενοι
νήσειν μᾶλλον· γενομένων δὲ τούτων, οἱ
ες ὠνομάσθησαν Παρθενεῖαι· Μεσσήνη δὲ
ληθεῖσα ἐννεακαίδεκα ἔτη, καθάπερ καὶ
φησίν·

Ἄμφω τώδ' ἐμάχοντ' ἐννεακαίδεκ' ἔτη.
Νεολαμέες αἰεὶ ταλασίφρονα θυμὸν ἔχοντες
Δίχμηταὶ πατέρων ἡμιτέρων πατέρες.
Εἰκοστῷ δ' οἱ μὲν κατὰ πίονα ἔργα λιπόντες
Φεῦγον Ἰθωμαίων ἐκ μεγάλων ὀρέων.

Τὴν μὲν οὖν Μεσσηνίαν κατενείμαντο. Ἐπανελθόντες δ' οἴκαδε τοὺς Παρθενίας οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐτίμων, ὡς οὐκ ἐκ γάμου γεγονότας· οἱ δὲ στάσιν μετὰ τῶν Εἱλώτων, ἐπεβούλευσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ συνέθεντο ἆραι σύσσημον ἐξ ἀγορᾶς πῶλον λακωνικὸν, ἐπειδὰν ἐγχειρῶσι· δὲ Εἱλώτων τινὲς ἐξαγγείλαντες, τὸ μὲν ἀντεπιθεσθαι, χαλεπὸν ἔγνωσαν· καὶ γὰρ πολλοὺς εἶ καὶ πάντας ὁμόφρονας, ὡς ἂν ἀλλήλων ἀδελφ νομιζομένους, τοὺς μέλλοντας θ' ἁρπειν τὸ σύ μον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀπιέναι προσέταξαν. Οἱ δὴ μεμηνυμένην αἰσθόμενοι τὴν πρᾶξιν ἐπέσ οἱ δὲ διὰ τῶν πατέρων ἔπεισαν αὐτοὺς εἰς ἄποι ἐξελθεῖν· κ' ἂν μὲν κατάσχωσιν ἁρποῦντα τὸν πον, μένειν· εἰ δὲ μὴ, τῆς Μεσσηνίας τὸ πέμπ κατανείμασθαι μέρος ἐπανιόντας. Οἱ δὲ στειλά κατειλάβοντο τοὺς Ἀχαιοὺς, πολεμοῦντας τοῖς β βάροις· μετασχόντες δὲ τῶν κινδύνων, πέζουσι Τάραντα.

Ἴσχυσαν δέ ποτε οἱ Ταραντῖνοι, καθ' ὑπερ λὴν, πολιτευόμενοι δημοκρατικῶς· καὶ γὰρ ναυ κὸν ἐκέκτηντο μέγιστον τῶν ταύτῃ, καὶ πεζοὺς ἔσ λον τρισμυρίους, ἱππέας δὲ τρισχιλίους, ἱππάρχου χιλίους. Ἐκεδέξαντο δὲ καὶ τὴν Πυθαγόρειον φι

σοφίαν· διαφερόντως δ' Ἀρχύτας, ὃς καὶ προέστη τῆς πόλεως πολὺν χρόνον. Ἐξίσχυσε δ' ὕστερον τρυφὴ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, ὥστε τὰς πανδήμους ἑορτὰς πλείους ἄγεσθαι κατ' ἔτος παρ' αὐτοῖς, ἢ τὰς ἡμέρας. Ἐκ δὲ τούτου καὶ χεῖρον ἐπολιτεύοντο. Ἐν δὲ τῶν φαύλων πολιτευμάτων τεκμήριόν ἐστι, τὸ ξενικοῖς στρατηγοῖς χρῆσθαι· καὶ γὰρ τὸν Μολοττὸν Ἀλέξανδρον μετεπέμψαντο ἐπὶ Μεσσαπίους καὶ Λευκανούς· καὶ ἔτι πρότερον, Ἀρχίδαμον τὸν Ἀγησιλάου, καὶ ὕστερον Κλεώνυμον, καὶ Ἀγαθοκλέα· εἶτα Πύρρον, ἡνίκα συνέστησαν πρὸς Ῥωμαίους. Οὐδ' ἐκείνοις δ' εὐπειθεῖν ἠδήναντο οὓς ἐπεκαλοῦντο, ἀλλ' εἰς ἔχθραν αὐτοὺς καθίστασαν. Ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος τὴν κοινὴν Ἑλλήνων τῶν ταύτῃ πανήγυριν, ἣν ἔθος ἦν ἐν Ἡρακλείᾳ συντελεῖν τῆς Ταραντίνης, μετάγειν ἐπειρᾶτο εἰς τὴν Θουρίαν κατὰ ἔχθος· ἐκέλευσε δὲ κατὰ τὸν Ἀκάλανδρον ποταμὸν τειχίζειν τόπον, ὅπου ἔσοιντο αἱ σύνοδοι. Καὶ δὴ ἡ συμβᾶσα αὐτῷ κακοπραγία, διὰ τὴν ἐκείνων ἀγνωμοσύνην ἅπαντῆσαι λέγεται. Περί τε τὰ Ἀννίβεια, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφῃρέθησαν. Ὕστερον δὲ ἀποικίαν Ῥωμαίων δεξάμενοι, καθ' ἡσυχίαν ζῶσι, καὶ βέλτιον ἢ πρότερον. Πρὸς δὲ Μεσσαπίους ἐπολέμησαν περὶ Ἡρακλείας, ἔχοντες συνεργοὺς, τόν τε τῶν Λευκανῶν. καὶ τὸν τῶν Πευκετίων βασιλέα.

Ἡ δὲ ἐξῆς τῶν Ἰαπυγίων χώρα παραδόξως ἐστὶν ἔστεια· ἐπιπολῆς γὰρ φαινομένη τραχεῖα, εὑρίσκεται βαθύγειος σχιζομένη· ὑγροτέρα δ' οὖσα

εὔβοτος οὐδὲν ἧσσον, καὶ εὔδενδρος ὁρᾶται. Εὐάνδρησε δέ ποτε καὶ τοῦτο σφόδρα τὸ χωρίον σύμπαν, καὶ ἔσχε πόλεις τρισκαίδεκα· ἀλλὰ νῦν πλὴν Τάραντος καὶ Βρεντεσίου τ' ἄλλα πολίσματά ἐστιν· οὕτως ἐκπεπόνηνται. Τοὺς δὲ Σαλεντίνους, Κρητῶν ἀποίκους φασίν. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ, καὶ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, καὶ ὁ σκόπελος, ὃν καλοῦσιν ἄκραν Ἰαπυγίαν, πολὺς ἐκκείμενος εἰς τὸ πέλαγος, κατὰ τὰς χειμερινὰς ἀνατολάς· ἐπιστρέφων δέ πως ἐπὶ τὸ Λακίνιον, ἀνταίρον ἀπὸ τῆς ἑσπέρας αὐτῷ, καὶ κλείων τὸ στόμα τοῦ Ταραντίνου κόλπου πρὸς αὐτόν. καὶ τὰ Κεραύνια δ' ὁμοίως ὄρη, κλείει πρὸς αὐτὸν τὸ στόμα τοῦ Ἰονίου κόλπου, καὶ ἔστι τὸ διάρμα ὅσον ψ' σταδίων ἀπ' αὐτοῦ πρός τε τὰ Κεραύνια, καὶ πρὸς τὸ Λακίνιον. Περίπλους δὲ Τάραντός ἐστι πρὸς Βρεντέσιον, μέχρι μὲν Βάριτος πολίχνης χ' στάδιοι· καλοῦσι δὲ Βάριν οἱ νῦν Οὐέρητον· κεῖται δ' ἐπὶ τοῖς ἄκροις τῆς Σαλεντίνης, καὶ τὸ πολὺ πεζῇ μᾶλλον ἢ κατὰ πλοῦν εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ Τάραντος εὐμαρὴς ἡ ἄφιξις ἐστίν. Ἔνθεν εἰς τὰ Λευκὰ, στάδιοι π'. πολίχνιον καὶ τοῦτο, ἐν ᾧ δείκνυται πηγὴ δυσώδους ὕδατος· μυθεύουσι δ', ὅτι τοὺς περιληφθέντας τῶν Γιγάντων ἐν τῇ κατὰ Καμπανίαν Φλέγρᾳ, Λευτερνίους καλουμένους, Ἡρακλῆς ἐξελάσειε καταφυγόντας δεῦρο, ὑπὸ γῆς περισταλεῖεν· ἐκ δὲ ἰχώρων τοιοῦτον ἴσχοι ῥεῦμα ἡ πηγή· διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὴν παραλίαν ταύτην, Λευτερνίαν προσαγορεύουσιν. Ἐκ δὲ τῶν Λευκῶν εἰς Τδροῦντα πολίχνην ρν'·

ἐντεῦθεν δ' εἰς Βρεντέσιον υ'. οἱ δ' ἴσοι, καὶ εἰς Σάσωνα τὴν νῆσον, ἥ τις μέση πως ἵδρυται τοῦ διάρματος, τοῦ ἐκ τῆς Ἠπείρου πρὸς τὸ Βρεντέσιον· διόπερ οἱ μὴ δυνάμενοι κρατεῖν τῆς εὐθυπλοΐας, καταίρουσιν ἐν ἀριστερᾷ τῆς Σάσωνος πρὸς τὸν Ὑδροῦντα· ἐντεῦθεν δὲ τηρήσαντες φορὸν πνεῦμα, προσέχουσι τοῖς Βρεντεσινῶν λιμέσιν· ἐκβάντες δὲ πεζεύουσι συντομώτερον ἐπὶ Ῥωδαίων πόλεως Ἑλληνίδος, ἐξ ἧς ἦν ὁ ποιητὴς Ἔννιος. Ἔοικεν οὖν χεῤῥονήσῳ τὸ περιπλεόμενον χωρίον ἐκ Τάραντος εἰς Βρεντέσιον. Ἡ δ' ἐκ Βρεντεσίου πεζευομένη ὁδὸς εἰς τὸν Τάραντα εὐζώνῳ μιᾶς οὖσα ἡμέρας, τὸν ἰσθμὸν ποιεῖ τῆς εἰρημένης χεῤῥονήσου, ἣν Μεσσαπίαν τε καὶ Ἰαπυγίαν καὶ Καλαβρίαν καὶ Σαλεντίνην κοινῶς οἱ πολλοὶ προσαγορεύουσι· τινὲς δὲ διαιροῦσιν, ὡς ἐλέγομεν πρότερον. Τὰ μὲν οὖν πολίχνια, τὰ ἐν τῷ παράπλῳ εἴρηται.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, Ῥωδαῖοι τέ εἰσι, καὶ Λουπίαι, καὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης Σαληπία. ἐπὶ δὲ τῷ ἰσθμῷ μέσῳ Θυραῖοι, ἐν ᾧ βασίλειον ἐπιδείκνυται τῶν δυναστῶν τινος. Εἰρηκότος δ' Ἡροδότου Οὐρίαν εἶναι ἐν τῇ Ἰαπυγίᾳ, κτίσμα Κρητῶν πλανηθέντων ἐκ τοῦ Μίνω στόλου εἰς Σικελίαν, ἤτοι αὐτὴν δεῖ δέχεσθαι, ἢ τὸ Οὐερητόν. Βρεντέσιον δ' ἐποικῆσαι μὲν λέγονται Κρῆτες, οἱ μετὰ Θησέως ἐπελθόντες, ἐκ Κνωσσοῦ· εἶθ' οἱ ἐκ τῆς Σικελίας ἀπῃρκότες μετὰ τοῦ Ἰάπυγος· (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) οὐ συμμεῖναι δέ φασιν αὐτούς· ἀλλ' ἀπελθεῖν εἰς τὴν Βοττιαίαν. Ὕστερον ἡ πόλις βασι-

λευομένη πολλὴν ἀπέβαλε τῆς χώρας ὑπὸ τῶν μετὰ Φαλάνθου Λακεδαιμονίων· ὅμως δ' ἐκπεσόντα αὐτὸν ἐκ τοῦ Τάραντος, ἐδέξαντο οἱ Βρεντεσινοί· καὶ τελευτήσαντα, ἠξίωσαν λαμπρῶς ταφῆς. Χώραν δ' ἔχουσι βελτίω τῆς Ταραντίνων· λεπτόγεως γὰρ ἐκείνη, χρηστόκαρπος δέ· μέλι δὲ καὶ ἔρια τῶν λίαν ἐπαινουμένων ἐστί. Καὶ εὐλίμενον δὲ μᾶλλον τὸ Βρεντέσιον· ἐνὶ γὰρ στόματι πολλοὶ κλείονται λιμένες ἄκλυστοι, πολλῶν κόλπων ἀπολαμβανομένων ἐντός· ὥστ' ἐοικέναι κέρασιν ἐλάφου τὸ σχῆμα· ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα· σὺν γὰρ τῇ πόλει, κεφαλῇ μάλιστα ἐλάφου προσέοικεν ὁ τόπος· τῇ δὲ Μεσσαπίᾳ γλώττῃ Βρεντέσιον ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐλάφου καλεῖται. Ὁ δὲ Ταραντῖνος οὐ παντελῶς ἐστιν ἄκλυστος, διὰ τὸ ἀνατεπτάσθαι, καὶ τινα καὶ προσβραχῆ ἔχειν. τὰ περὶ τὸν μυχόν.

Ἔτι δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσίας διαίρουσιν, εὐθύπλους μᾶλλον ἐστὶν ἐπὶ τὸ Βρεντέσιον, καὶ δὴ καὶ δεῦρο πάντες καταίρουσιν, οἷς εἰς τὴν Ῥώμην πρόκειται ὁδός. Δύο δ' εἰσὶ, μία μὲν ἡμιονικὴ διὰ Πευκετίων, οὓς Ποιδίκλους καλοῦσι, καὶ Λαυνιτῶν, καὶ Σαννιτῶν μέχρι Βενουεντοῦ· ἀφ' ἧς ὁδῷ Ἐγνατία πύλις, εἶτα Κελία, καὶ Νῆτιον, καὶ Κανύσιον, καὶ Κερδονία· ἡ δὲ διὰ Τάραντος μικρὸν ἐν ἀριστερᾷ. Ὅσον δὲ μιᾶς ἡμέρας περίοδον κυκλεύσαντι ἡ Ἀπουλία λεγομένη ἀμοιρήλατος μᾶλλον· ἐν ταύτῃ δὲ πόλις Οὐρία τε, καὶ Οὐενουσία, ἡ μὲν μεταξὺ Τάραντος, καὶ Βρεντεσίου· ἡ δ' ἐν μεθορίοις Σαννιτῶν, καὶ Δαυνιτῶν. Συμβάλλουσι δὲ

ὁ κατὰ Βενεούεντον καὶ τὴν Καμπανίαν ἐκ τοῦ τεσίου. Τοὐντεῦθεν δ' ἤδη μέχρι τῆς Ῥώμης, α καλεῖται, διὰ Καυδίου, καὶ Καλατίας, καὶ ὑας, καὶ Κασιλίνου μέχρι Σινουέσσης· τὰ δ' δε εἴρηται. Ἡ δὲ πᾶσα ἐστὶν ἐκ Ῥώμης εἰς τέσιον μίλια τξ. Τρίτη δ' ἐστὶν ἐκ Ῥηγίου διὰ τίων, καὶ Λευκανῶν, καὶ τῆς Σαννίτιδος εἰς τὴν τανίαν, συνάπτουσα εἰς τὴν Ἀππίαν, μακρο- τῆς ἐκ Βρεντεσίου τρισὶν ἢ τέτταρσιν ἡμέραις, ῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν.

Ὁ δ' εἰς τὴν περαίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου πλοῦς , ὁ μὲν ἐπὶ τὰ Κεραύνια, καὶ τὴν ἑξῆς παρα- τῆς τε Ἠπείρου, καὶ τῆς Ἑλλάδος· ὁ δ' εἰς αμηνον, μείζων τοῦ προτέρου· χιλίων γάρ ἐστι ' σταδίων· τέτριπται δὲ καὶ οὗτος, διὰ τὸ τὴν εὐφυῶς κεῖσθαι πρός τε τὰ τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνη, ὰ τῶν Μακεδόνων. Παραπλέοντι δ' ἐκ τοῦ τεσίου τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν, πόλις ἐστὶν ατία, οὖσα κοινὴ καταγωγὴ, πλέοντί τε καὶ οντι εἰς Βάριον· ὁ δὲ πλοῦς, νότῳ. Μέχρι μὲν Πευκέτιοι κατὰ θάλατταν, τῇ μεσογαίᾳ χρι Σιλουΐου· πᾶσα δὲ τραχεῖα, καὶ ὀρεινὴ, τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν κοινωνοῦσα· ἀποίκους πείδας δέξασθαι δοκεῖ. Εἰσὶ δ' ἐκ Βρεντεσίου άριον ἑπτακόσιοί που στάδιοι· σχεδὸν δ' ἴσον ρας Τάρος διέχει. Τὴν δὲ συνεχῆ Δαύνιοι νέ μι. Εἶτα Ἄπουλοι μέχρι Φρεντανῶν. Ἀνάγκη ιωτείων καὶ Δαυνίων μηδ' ὅλως λεγομένων ὑπὸ ἐπιχωρίων, πλὴν εἰ τὸ παλαιὸν, ἁπάσης δὲ

ταύτης τῆς χώρας Ἀπουλίας λεγομένης, νυνὶ μηδὲ τοὺς ὅρους ἐπ' ἀκριβὲς λέγεσθαι τῶν ἐθνῶν τούτων· διόπερ οὐδ' ἡμῖν διϊσχυρίστεον περὶ αὐτῶν.

Ἐκ δὲ Βαρίου πρὸς τὸν ποταμὸν Αὐφίδιον, ἐφ' ᾧ τὸ ἐμπορεῖον τῶν Κανυσιτῶν, υ'. ὁ δ' ἀνάπλους ἐπὶ τὸ ἐμπορεῖον ς'. Πλησίον δὲ καὶ Σαλαπία, τὸ τῶν Ἀργυριππηνῶν ἐπίνειον. Οὐ πολὺ γὰρ δὴ τῆς θαλάττης ὑπέρκεινται δύο πόλεις, ἓν γε τῷ πεδίῳ μέγισται τῶν Ἰταλιωτίδων γεγονυῖαι πρότερον, ὡς ἐκ τῶν περιβόλων δῆλον, τό τε Καννύσιον καὶ ἡ Ἀργυρίππη, ἀλλὰ νῦν ἐλάττους εἰσίν· ἐκαλεῖτο δ' ἐξαρχῆς Ἄργος Ἵππιον, εἶτ' Ἀργυρίππη, εἶτα νῦν Ἄρποι. Λέγεται δ' ἀμφότερα Διομήδους κτίσματα· καὶ τὸ πεδίον, καὶ ἄλλα πολλὰ δείκνυται τῆς Διομήδου ἐν τούτοις τοῖς τόποις δυναστείας σημεῖα. Ἐν μὲν τῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερῷ τῆς ἐν Λουκερίᾳ, παλαιὰ ἀναθήματα· καὶ αὕτη δ' ὑπῆρξε πόλις ἀρχαία Δαυνίων, νῦν δὲ τεταπείνωται. Ἐν δὲ τῇ πλησίον θαλάττῃ δύο νῆσοι Διομήδειοι προσαγορευόμεναι, ὧν ἡ μὲν οἰκεῖται, τὴν δ' ἐρήμην φασὶν εἶναι· ἐν ᾗ καὶ τὸν Διομήδην μυθεύουσιν ἀφανισθῆναί τινες, καὶ τοὺς ἑταίρους ἀπορνιθωθῆναι, καὶ δὴ καὶ νῦν διαμένειν ἐκ μέρους, καὶ βίον τινὰ ζῆν ἀνθρώπινον, τάξει τε διαίτης, καὶ τῇ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητι τοὺς ἐπιεικεῖς, ἀπὸ δὲ τῶν κακούργων, καὶ μιαρῶν φυγῇ. Εἴρηται δὲ καὶ τὰ παρὰ τοῖς Ἐνετοῖς διατεθρυλλημένα περὶ τοῦ ἥρωος τούτου, καὶ αἱ νομισθεῖσαι τιμαί. Δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Σιποῦς Διομήδους εἶναι κτίσμα, διέχων τῆς Σαλαπίας ὅσον μ' καὶ ρ'

κδίους, καὶ ὠνομάζετό γε Σηπιοῦς Ἑλληνικῶς,
ὸ τῶν ἐκκυματιζομένων σηπιῶν. Μεταξὺ δὲ τῆς
ιλαπίας, καὶ τοῦ Σιποῦντος, ποταμός τε πλω-
;, καὶ στομαλίμνη μεγάλη· δι' ἀμφοῖν δὲ τὰ ἐκ
ποῦντος κατάγεται, καὶ μάλιστα ὁ σῖτος. Δεί-
υται δὲ τῆς Δαυνίας, περὶ λόφον ᾧ ὄνομα Δρίον,
ῶα· τὸ μὲν Κάλχαντος ἐπ' ἄκρᾳ τῇ κορυφῇ· ἐνα-
ουσι δὲ αὐτῷ μέλανα κριὸν οἱ μαντευόμενοι,
ομιώμενοι ἐν τῷ δέρματι· τὸ δὲ Ποδαλειρίου
ιεῖ πρὸς τῇ ῥίζῃ, διέχον τῆς Θαλάττης ὅσον στα-
ιους ρ'. ῥεῖ δ' ἐξ αὐτοῦ ποτάμιον πάνακες πρὸς
; τῶν θρεμμάτων νόσους. Πρόκειται δὲ τοῦ κόλ-
υ τούτου, πελάγιον ἄκρωτήριον ἐπὶ τ' ἀνατεῖνον
κδίους, πρὸς τὰς ἀνατολὰς τὸ Ὑργανον· κάμ-
οντι δὲ τὴν ἄκραν, πολισμάτιον Οὔρειον· καὶ πρὸ
; ἄκρας αἱ Διομήδειοι νῆσοι. Ἔστι δὲ πᾶσα ἡ
ρα αὕτη πάμφορός τε καὶ πολύφορος, ἵππιός τε
ὶ προβάτοις ἀρίστη· ἡ δ' ἐρέα μαλακωτέρα μὲν
; Ταραντίνης ἐστὶ, λαμπρὰ δὲ ἧττον. Ἡ δὲ χώ-
εὐδιεινὴ διὰ τὴν κοιλότητα τῶν πεδίων. Οἱ δὲ καὶ
ὑργα φασὶ τειχῖν ἐπιχειρῆσαι τὸν Διομήδην μι-
; τῆς Θαλάττης· καταλιπεῖν δ' ἡμιτελῆ καὶ ταύ-
ν, καὶ τὰς ἄλλας πράξεις, μετάπεμπτον οἰκαδε
ώμενον, κἀκεῖ καταστρέψαι τὸν βίον. Εἷς μὲν
τος ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· δεύτερος δὲ, ὡς αὐτόθι
ωσε μέχρι καταστροφῆς τοῦ βίου· τρίτος δ' ὁ
Θώδης, ὃν προεῖπον, τὸν ἐν τῇ νήσῳ λέγων ἀφα-
μόν· τέταρτον δὲ θείη τις ἄν, τὸν τῶν Ἑνετῶν·
ὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρά σφίσι πως τὴν καταστροφὴν

αὐτοῦ μυθεύουσιν, ἣν ἀποθέωσιν καλοῦσι. Ταῦτα μὲν οὖν κατ' Ἀρτεμίδωρον κεῖται τὰ διαστήματα.

Φησὶ δ' ὁ χωρογράφος τὸ ἀπὸ τοῦ Βρεντεσίου μέχρι Γαργάνου μιλίων ρξε'. πλεονάζει δὲ αὐτὰ Ἀρτεμίδωρος. Ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀγκῶνα σκυ' μίλια φησὶν ἐκεῖνος· ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος εἰς αση' πλησίον τὰ τοῦ Ἀγκῶνος σταδίους εἴρηκε ασν', πολὺ ἐνδεέστερον ἐκείνου. Πολύβιος δ' ἀπὸ τῆς Ἰαπυγίας μεμιλιῶσθαι φησὶ, καὶ εἶναι μίλια φξβ' εἰς Σίλαν πόλιν· ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀκυλήϊαν ροη'. οὐχ ὁμολογοῦντες τῷ φερομένῳ διαστήματι τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν ἐπὶ τὸν τοῦ Ἀδρίου μυχόν· ὑπὲρ ἑξακισχιλίων τοῦτο ἀποφαίνοντες, καὶ μείζω καθιστάντες ἐκείνου πολὺ ἐλάττονα ὄντα. Καὶ πάντες δὲ πρὸς ἅπαντας, μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων οὐχ ὁμολογοῦσι πρὸς ἀλλήλους, ὡς πολλάκις λέγομεν. Ἡμεῖς δ' ὅπου μὲν ἐπικρίνειν δυνατὸν, ἐκφέρομεν τὸ δοκοῦν ἡμῖν· ὅπου δὲ μὴ, τὰ ἐκείνων οἰόμεθα εἰς μέσον τιθέναι δεῖν. Ἐὰν δὲ μηδὲν παρ' ἐκείνων ἔχομεν, οὐδὲν θαυμαστὸν, οὐδ' εἰ παραλείψομέν τι καὶ ἡμεῖς, ἐν τοιαύτῃ καὶ ταῦθ' ὑποθέσει· τῶν μὲν γὰρ μεγάλων οὐδὲν ἂν παραλίποιμεν· τὰ δὲ μικρὰ, καὶ γνωρισθέντα μικρὸν ὤνησε, καὶ παραπεμφθέντα ἔλαθε καὶ οὐδὲν, ἢ οὐ πολὺ παντελοῦς ἔργου παρέλυσε.

Μεταξὺ δ' εὐθὺς ἀπὸ τοῦ Γαργάνου κόλπος ὑποδέχεται βαθὺς· οἱ δὲ περιοικοῦντες, ἰδίως Ἄπουλοι προσαγορεύονται· εἰσὶ δὲ ὁμόγλωττοι μὲν τοῖς Δαυνίοις, καὶ Πευκετίοις· οὐδὲ τ' ἄλλα δὲ διαφέ-

ρουσιν ἐκείνων τόγε νῦν· τὸ δὲ πάλαι διαφέρειν, εἰκός· ὅθεν περ καὶ τὰ ὀνόματα ἐναντία ἁπάντων ἐπικρατεῖν. Πρότερον μὲν οὖν ηὐτύχει αὕτη πᾶσα ἡ γῆ. Ἀννίβας δὲ, καὶ οἱ ὕστερον πόλεμοι ἠρέμωσαν αὐτήν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ Κάννας συνέβη, ὅπου πλεῖστος ὄλεθρος σωμάτων Ῥωμαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις ἐγένετο. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ λίμνη ἐστίν· ὑπὲρ δὲ τῆς λίμνης ἐν μεσογαίᾳ τὸ Ἄπουλον Τέανον, ὁμώνυμον τῷ Σιδικινῷ. Καθ' ὃ δοκεῖ συνάγεσθαι τὸ τῆς Ἰταλίας πλάτος ἐφ' ἱκανὸν, πρὸς τοὺς περὶ Δικαιαρχίαν τόπους, ἐλαττόνων, ἢ ,α σταδίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν ἰσθμὸν καταλιπόν. Μετὰ δὲ τὴν λίμνην ἐπὶ τοὺς Φρεντανοὺς καὶ τὴν Βοῦκαν παράπλους ἐστί. σ' δ' εἰσὶν ἐφ' ἑκάτερα στάδιοι τῆς λίμνης, ἐπί τε τὴν Βοῦκαν, καὶ τὸ Γάργανον. Τὰ δ' ἑξῆς, τῆς περὶ Βοῦκαν εἴρηται πρότερον.

IV. Τοσαύτη μέν τοι καὶ τοιαύτη τις ἐστὶν ἡ Ἰταλία. Πολλὰ δ' εἰρηκότες, τὰ μέγιστα ἐπισημανούμεθα· ὑφ' ὧν νῦν εἰς τοσοῦτον ὕψος ἐξήρθησαν οἱ Ῥωμαῖοι. Ἓν μὲν ὅτι νήσου δίκην ἀσφαλῶς φρουρεῖται τοῖς πελάγεσι κύκλῳ, πλὴν ὀλίγων μερῶν· καὶ αὐτὰ τετείχισται τοῖς ὄρεσι δυσβάτοις οὗτοι. Δεύτερον δὲ, τὸ ἀλίμενον κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ τὸ τοὺς ὄντας λιμένας μεγάλους εἶναι, καὶ θαυμαστούς· ὧν τὸ μὲν, πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐπιχειρήσεις χρήσιμον, τὸ δὲ, πρὸς τὰς ἀντεπιχειρήσεις καὶ τὴν τῶν ἐμπορίων ἀφθονίαν συνέργον. Τρίτον δὲ, τὸ πολλαῖς ὑποπεπτωκέναι διαφοραῖς ἀέρων τε καὶ κρά-

σεων, παρ' ἃς καὶ ζῶα, καὶ φυτὰ, καὶ πάντ' ἁπλῶς τὰ πρὸς τὸν βίον χρήσιμα πλείστην ἐξάλλαξιν ἔχει, πρός τε τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον. Ἐκτέταται δὲ τὸ μῆκος αὐτῆς ἐπὶ μεσημβρίαν ἀπὸ τῶν ἄρκτων τὸ πλέον· προσθήκη δ' ἐστὶν ἡ Σικελία τῷ μήκει, τοσαύτη οὖσα, καὶ τοσοῦτον, καθάπερ μέρος. Εὐκρασία δ' ἀέρων, καὶ δυσκρασία κρίνεται παρὰ τὰ ψύχη, καὶ τὰ θάλπη, καὶ τὰ μεταξὺ τούτων· ὥστε καὶ τούτων ἀνάγκη, τὴν νῦν Ἰταλίαν ἐν μέσῳ τῶν ὑπερβολῶν ἀμφοτέρων κειμένην, τοσαύτην τῷ μήκει, πλεῖστον τῆς εὐκράτου μετέχειν, καὶ κατὰ πλείστας ἰδέας. Τοῦτο δὲ καὶ ἄλλως συμβέβηκεν αὐτῇ· τῶν γὰρ Ἀπεννίνων ὀρῶν δι' ὅλου τοῦ μήκους διατεταμένων, ἐφ' ἑκάτερον δὲ πλευρὸν πεδία, καὶ γεωλοφίας καλλικάρπους ἀπολιπόντων, οὐδὲν μέρος αὐτῆς ἐστὶν, ὃ μὴ καὶ τῶν ὀρείων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀπὸ τῶν πεδίων ἀπολαῦον τυγχάνει. Καὶ προστίθει τὸ μέγεθος, καὶ πλῆθος ποταμῶν τε, καὶ λιμνῶν· πρὸς δὲ τούτοις θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναβολὰς πολλαχοῦ πρὸς ὑγίειαν φύσει παρεσκευασμένων. Καὶ μὴν καὶ μετάλλων εὐπορίας παντοδαπῶν, ὕλης τε καὶ τροφῆς ἀνθρώποις τε καὶ βοσκήμασιν, οὐδ' ἀξίως εἰπεῖν ἐστι τὴν ἀφθονίαν, ὅσην παρέχεται, καὶ τὴν χρηστοκαρπίαν. Ἐν μέσῳ δὲ καὶ τῶν ἐθνῶν τῶν μεγίστων οὖσα, καὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Ἀσίας μερῶν, τῷ μὲν κρατιστεύειν ἐν ἀρετῇ τε καὶ μεγέθει τὰ περιεστῶτα αὐτὴν πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχει· τῷ δ' ἐγγὺς εἶναι, τὰ μετὰ ῥᾳστώνης ὑπουργεῖσθαι πεπόρισται.

Εἰ δὲ δεῖ τῷ περὶ τῆς Ἰταλίας λόγῳ προσθεῖναί τινα λόγον κεφαλαιώδη, καὶ περὶ τῶν Ῥωμαίων τῶν κατασχύντων αὐτὴν, καὶ κατασκευασμένων ὁρμητήριον πρὸς τὴν σύμπασαν τὴν ἡγεμονίαν, προσειλήφθω κατὰ ταῦτα· ὅτι Ῥωμαῖοι μετὰ τὴν κτίσιν τῆς Ῥώμης, βασιλευόμενοι διετέλεσαν σωφρόνως ἐπὶ πολλὰς γενεάς· ἔπειτα τοῦ ἐσχάτου Ταρκυνίου μοχθηρῶς ἄρχοντος, τὸν μὲν ἐξέβαλον, πολιτείαν δὲ συνεστήσαντο μικτὴν ἔκ τε μοναρχίας, καὶ ἀριστοκρατίας· κοινωνοῖς δ' ἐχρήσαντα Σαβίνοις τε, καὶ Λατίνοις· οὐκ εὐγνωμόνων δ' οὔτε ἐκείνων ἀεὶ τυγχάνοντες, οὔτε τῶν ἄλλων πλησιοχώρων, ἠναγκάζοντο τρόπον τινὰ τῇ ἐκείνων καταλύσει τὴν σφετέραν ἐπαύξειν. Οὕτω δ' αὐτοῖς κατ' ὀλίγον προϊοῦσιν εἰς ἐπίδοσιν, συνέβη τὴν πόλιν ἀφνιδίως ἀποβαλεῖν παρὰ τὴν ἁπάντων δόξαν· παρὰ δόξαν δὲ καὶ ἀπολαβεῖν. Ἐγένετο δὲ τοῦτο, ὡς φησι Πολύβιος, ἔτει ἐννεακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, κατὰ τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένην εἰρήνην. Διαπρουσάμενοι τούτους Ῥωμαῖοι, πρῶτον μὲν Λατίνους ἅπαντας ὑπηκόους ἐποιήσαντο, εἶτα Τυρρίνους, καὶ Κελτοὺς, τοὺς περὶ τὸν Πάδον ἔπαυσαν τῆς πολλῆς, καὶ ἄδην ἐλευθερίας· εἶτα Σαυνίτας, μετὰ δὲ τούτους Ταραντίνους, καὶ Πύρρον κατεπολέμησαν· εἶτα ἤδη καὶ τὴν λοιπὴν τῆς νῦν Ἰταλίας, πλὴν τῆς περὶ τὸν Πάδον. Ταύτης δ' ἔτι καθεστώσης ἐν πολέμῳ, διέβησαν εἰς Σικελίαν· ἀφελόμενοι δὲ Καρχηδονίων αὐτὴν, ἐπανῆλθον ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πάδον· συνεστῶτος δ' ἔτι τούτου τοῦ πο-

λέμου, παρῆν Ἀννίβας εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ δεύτερος οὗτος πόλεμος πρὸς Καρχηδονίους συνέπεσε· καὶ μετ' οὐ πολὺ τρίτος, ἐν ᾧ κατεσκάφη Καρχηδών. Ἅμα δὲ τήν τε Λιβύην ἔσχον Ῥωμαῖοι, καὶ τῆς Ἰβηρίας, ὅσον ἀφείλοντο τῶν Καρχηδονίων. Συνενεωτέρισαν δὲ τοῖς Καρχηδονίοις οἵ θ' Ἕλληνες, καὶ Μακεδόνες, καὶ τῆς Ἀσίας οἱ ἐντὸς Ἅλυος, καὶ τῶν Ταύρου. Καὶ τούτους οὖν ἅμα συγκατακτᾶσθαι προήχθησαν, ὧν Ἀντίοχός τε ἦν ὁ βασιλεὺς, καὶ Φίλιππος, καὶ Περσεύς. Καὶ Ἰλλυριῶν δὲ, καὶ Θρᾳκῶν οἱ πλησιόχωροι τοῖς τε Ἕλλησι καὶ Μακεδόσιν ἀρχὰς ἔλαβον τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου, καὶ διετέλεσαν πολεμοῦντες μέχρι καταλύσεως ἁπάντων τῶν ἐντὸς Ἴστρου, καὶ τῶν ἐντὸς Ἅλυος. Τὰ δ' αὐτὰ ἔπαθον καὶ Ἴβηρες, καὶ Κελτοὶ, καὶ ἅπαντες οἱ λοιποὶ, ὅσοι Ῥωμαίων ἐπακούουσι· τήν τε γὰρ Ἰβηρίαν οὐκ ἐπαύσαντο ὑπαγόμενοι τοῖς ὅπλοις, ἕως ἅπασαν κατεστρέψαντο. Νομαντίνους τε ἐξελόντες, καὶ Οὐρίαθον, καὶ Σερτώριον ὕστερον διαφθείραντες· ὑστάτους δὲ Κανταύρους, οὓς κατέλυσεν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ· καὶ τὴν Κελτικὴν ἅπασαν τήν τε ἐντὸς καὶ τὴν ἐκτὸς σὺν τῇ Λιγυστικῇ, πρότερον μὲν κατὰ μέρος ἀεὶ προσήγοντο, ὕστερον δὲ Καῖσαρ ὁ θεὸς, μετὰ ταῦτα ὁ Σεβαστὸς κοινῷ πολέμῳ, καὶ ἀθρόως κατεκτήσαντο. Νυνὶ δὲ Γερμανοῖς προσπολεμοῦσιν, ἀπὸ τούτων ὁρμώμενοι τῶν τόπων, ὡς οἰκειοτάτων· καί τισιν ἤδη θριάμβοις κεκοσμήκασιν ἀπ' αὐτῶν τὴν πατρίδα. Τῆς δὲ Λιβύης, ὅση μὴ Καρχηδονίων, βασιλεῦσιν ἐπετέ-

ττο ὑπηκόοις οὖσιν· ἀφιστάμενοι δὲ κατελυοντο.
ὶ δ' εἰς Ἰούβαν περιέστηκεν ἥ τε Μαυρουσια
πολλὰ μέρη τῆς ἄλλης Λιβύης, διὰ τὴν πρὸς
ιαίους εὔνοιάν τε καὶ φιλίαν. Τὰ δ' ὅμοια καὶ
τὴν Ἀσίαν συνέβη. Καταρχὰς μὲν ὑπὸ τῶν βα-
ων διῳκεῖτο ὑπηκόων ὄντων· ὕστερον δ' ἐκλι-
των ἐκείνων, καθάπερ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων,
Σύρων, καὶ Παφλαγόνων, καὶ Καππαδόκων,
Αἰγυπτίων ἀφισταμένων, καὶ ἔπειτα καταλυο-
ων, καθάπερ ἐπὶ Μιθριδάτου σύνεβη τοῦ Εὐ-
ορος, καὶ τῆς Αἰγυπτίας Κλεοπάτρας, ἅπαντα
ἐντὸς Φάσιδος, καὶ Εὐφράτου, πλὴν Ἀράβων
ίν, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστὶ, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνων ἀπο-
θεῖσι δυνάσταις. Ἀρμένιοι δὲ, καὶ οἱ ὑπερκεί-
ιι τῆς Κολχίδος, Ἀλβανοί τε καὶ Ἴβηρες, παρου-
δέονται μόνον τῶν ἡγησαμένων, καλῶς δὲ πρα-
νται· νεωτερίζουσι δὲ διὰ τὰς τῶν Ῥωμαίων ἀπα-
λίας· καθάπερ καὶ οἱ πέραν τοῦ Ἴστρου τὸν Εὔ-
ον περιοικοῦντες πλὴν τοῦ Βοσπόρου καὶ τῶν
ιάδων· τὸ μὲν γὰρ ὑπήκοον, τὸ δ' ἄχρηστον εἰς
τὸ ἀκοινώνητον, φυλακῆς δὲ μόνον δεόμενον·
τ' ἄλλα δὲ τὰ πολλὰ Σκηνιτῶν καὶ Νομάδων ἐστὶ,
ῴω σφόδρα ὄντων. Παρθυαῖοι δὲ, ὅμοροί τε ὄν-
καὶ μέγιστον δυνάμενοι, τοσοῦτον ὅμως ἐνέ-
αν πρὸς τὴν Ῥωμαίων, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἡγε-
ων ὑπεροχήν· ὥστ' οὐ μόνον τὰ τρόπαια ἔπεμ-
ε εἰς Ῥώμην, ἃ κατὰ Ῥωμαίων ἀνέστησαν ποτὲ·
ὰ καὶ παῖδας ἐπίστευσε Φραάτης τῷ Σεβαστῷ
ὅπως, καὶ παίδων παῖδας, ἐξομηρευσάμενος ὃτε-

ραπευτικῶς τὴν φιλίαν· οἱ δὲ νῦν μετιᾶσι πολ
ἐνθένδε τὸν βασιλεύοντα· καὶ σχεδόν τι πλησίο
τοῦ ἐπὶ Ῥωμαίοις ποιῆσαι τὴν σύμπασαν ἐξο
..... καὶ αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν διαστᾶσαν πολ
ἀφ' οὗ γε ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστί· καὶ αὐτὴν τὴν
μην, ἡ τῆς πολιτείας ἀρετὴ καὶ τῶν ἡγεμόνων,
λυσαν ἐπὶ πλέον προελθεῖν πλημμελείας καὶ δια
ρᾶς. Καλεπὸν δ' ἄλλως διοικεῖν τὴν τηλικαύτη
μονίαν, ἢ ἐπὶ ἐπιστρέφαντας ὡς πατρί. Οὐδ
γοῦν εὐπορῆσαι τοσαύτης εἰρήνης, καὶ ἀφθ
ἀγαθῶν ὑπῆρξε Ῥωμαίοις, καὶ τοῖς συμμάχοι
ταῖν, ὅσην Καῖσαρ τε ὁ Σεβαστὸς παρέσχεν, ἃ
παφίλαξε τὴν ἐξουσίαν αὐτοτελῆ· καὶ νῦν ὁ
ξείμενος υἱὸς ἐκείνου, παρέχει Τιβέριος, κατὰ
διοικήσεως, καὶ τῶν προστεταγμένων ποιούμενος
νων· καὶ αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ, Γερμανικὸς
καὶ Δρούσος, ὑπουργοῦντες τῷ πατρί.

ΤΩΝ
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ἑβδόμῳ λέγει τῆς Εὐρώπης τὰ λειπόμενα μέρη. Ἔστι δὲ τὰ πρὸς τὴν Ἑῴαν πεῖραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Ταναΐδος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς Ποντικῆς θαλάσσης μερῶν, ἀπολαμβάνει πρὸς νότον μέχρι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος ὁ Ἴστρος· ἐν οἷς καὶ Μακεδονία πᾶσα

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

CAP. I.

Εἰρηκόσι δ' ἡμῖν περὶ τῆς Ἰβηρίας, καὶ τῶν Κελτικῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν Ἰταλικῶν, σὺν ταῖς πλησίον νήσοις, ἑφεξῆς ἂν εἴη λέγειν τὰ λειπόμενα τῆς Εὐρώ-

πης μέρη, διελοῦσι τὸν ἐνδεχόμενον τρόπο
πεται δὲ τὰ πρὸς ἕω μὲν τὰ πέραν τοῦ Ῥή
τοῦ Ταναΐδος, καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώ
μνης, καὶ ὅσα μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῶν ἀ
τῆς Ποντικῆς θαλάττης μερῶν ἀπολαμβάνει
τον, μέχρι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος
Διαιρεῖ γὰρ οὗτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω ὁ
λεχθεῖσαν γῆν, μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώ
ταμῶν· ῥέων πρὸς νότον κατ' ἀρχάς· εἶτ'
φων εὐθὺς ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατο
τὸν Πόντον. Ἄρχεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν Γερ
ἄκρων τῶν ἑσπερίων, πλησίον δὲ καὶ τοῦ μι
Ἀδριατικοῦ, διέχων αὐτοῦ περὶ χιλίους σ
τελευτᾷ δ' εἰς τὸν Πόντον, οὐ πολὺ ἄπωθεν
Τύρα, καὶ τοῦ Βορυσθένους ἐκβολῶν, ἐκκλι
πρὸς ἄρκτους. Προσάρκτια μὲν οὖν ἐστι τ
τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου, καὶ τῆς Κελτικῆς· τ
ἐστὶ τά τε Γαλατικὰ ἔθνη, καὶ τὰ Γερμανικ
Βασταρνῶν, καὶ Τυριγετῶν, καὶ τοῦ ποτα
Βορυσθένους, καὶ ὅσα μεταξὺ τούτου, καὶ
δος, καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος, εἰ
μεσόγαιαν ἀνατείνει μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ,
Ποντικῇ κλύζεται θαλάττῃ. Μεσημβρινο
τε Ἰλλυρικὰ, καὶ τὰ Θρᾴκια, καὶ ὅσα τούτ
μέμικται τῶν Κελτικῶν, ἢ τινων ἄλλων, μ
Ἑλλάδος. Λέγωμεν δὲ πρῶτον περὶ τῶν ἐκ
Ἴστρου· πολὺ γὰρ ἁπλούστερα τῶν ἐπὶ θά
ρῶν ἐστίν.

Εὐθὺς τοίνυν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου με

οὺς πρὸς τὴν ἕω κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται,
ὸν ἐξαλλάττοντες τοῦ Κελτικοῦ φύλου, τῷ τε
νασμῷ τῆς ἀγριότητος καὶ τοῦ μεγέθους, καὶ
ξανθότητος· τἆλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορ-
, καὶ ἤθεσι, καὶ βίοις ὄντες, οἵους εἰρήκαμεν
Κελτούς. Διὸ δίκαιά μοι δοκοῦσι Ῥωμαῖοι
ο αὐτοῖς θέσθαι τοὔνομα, ὡς ἂν γνησίους Γα-
ς φράζειν βουλόμενοι· γνήσιοι γὰρ οἱ Γερμα-
ατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον.

Ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα μέρη τῆς χώρας ταύτης
ρὸς τῷ Ῥήνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς
μένοις· σχεδὸν δέ τοι καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἐσπέ-
τῆς χώρας πλάτος, ἡ ποταμία πᾶσα. Ταύτης
ὲ μὲν εἰς τὴν Κελτικὴν μετήγαγον Ῥωμαῖοι, τὰ
θη μεταστάντα εἰς τὴν ἐν βάθει χώραν, καθά-
Μαρσοί· λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν Σου-
ρων μέρος. Μετὰ δὲ τοὺς παραποταμίους, τ'
ἐστὶν ἔθνη τὰ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ἄλ-
ποταμοῦ· ὃς παράλληλός πως ἐκείνῳ ῥεῖ πρὸς
Ὠκεανόν, οὐκ ἐλάττω χώραν διεξιών, ἢπερ ἐκεῖ-
Εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοὶ (ὧν
Ἄμασία Δροῦσος Βρουκτέρους κατεναυμάχη-
έοντες ὡσαύτως ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν καὶ τὸν
ινόν. Ἐξῆρται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον, καὶ
γῇ Ἄλπεσι ποιεῖ ῥάχιν τινά, πρὸς ἕω τεταμέ-
ὡς ἂν μέρος οὖσαν τῶν Ἄλπεων· καὶ δὴ καὶ
ήναντό τινες οὕτως, διά τε τὴν λεχθεῖσαν θέ-
καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν ὕλην ἐκφέρειν· οὐ μὴν
ισθενέν γε ὕψος ἀνίσχει τὰ ταύτης μέρη. Ἐν-

ταῦθα δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ἑρκύνιος δρυμὸς, καὶ τ
Σοήβων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δ
καθάπου τὰ τῶν Κολδούων· ἐν οἷς ἐστι καὶ τὸ
αιμον, τὸ τοῦ Μαροβούδου βασίλειον, εἰς ὃ
νος τόπον, ἄλλους τε μετανέστησε πλείους,
τοὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ Μαρκομμάνους. Ἐπέσ
τοὺς πράγμασιν οὗτος ἐξ ἰδιώτου, μετὰ τὴν
μης ἐπάνοδον· νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε, καὶ εὐερ
ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ· ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνά
καὶ κατεκτήσατο, πρὸς οἷς εἶπον, Λουΐους τε
ἔθνος, καὶ Κούμους, καὶ Βοΐτονας, καὶ Μο
νας, καὶ Σιβινοὺς, καὶ τὸ τῶν Σοήβων αὐτῶν
ἔθνος, Σεμνωνας. Πλὴν τά γε τῶν Σοήβω
ἔθνη, ἔθνη, τὰ μὲν ἐντὸς ᾖκει, τὰ δὲ ἐκτὸς τ
[illegible]

μοι· πρὸς δὲ τῷ Ὠκεανῷ Σούγαμβροί τε, καὶ Χαῦβοι, καὶ Βρούκτεροι, καὶ Κίμβροι, Καῦκοί τε καὶ Καουλ-κοι, καὶ Καμψιανοὶ, καὶ ἄλλοι πλείους. Ἐπὶ ταῦτα δὲ τῷ Ἀμασίᾳ φέρονται, Βίσουργίς τε, καὶ Λουπίας ποταμὸς, διέχων Ῥήνου περὶ ἑξακοσίους σταδίους, ἐόντων διὰ Βρουκτέρων τῶν ἐλαττόνων. Ἔστι δὲ καὶ Σάλας ποταμὸς, οὗ μεταξὺ καὶ τοῦ Ῥήνου πολεμῶν, καὶ κατορθῶν Δροῦσος ἐτελεύτησεν ὁ Γερμανικός. Ἐχειρώσατο δ' οὐ μόνον τῶν ἐθνῶν τὰ πλεῖστα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ παράπλῳ νήσους, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ Βουρχανὶς, ἣν ἐκ πολιορκίας εἶλε.

Γνώριμα δὲ ταῦτα κατέστη τὰ ἔθνη, πολεμοῦν-τα πρὸς Ῥωμαίους, εἶτ' ἐνδιδόντα, καὶ πάλιν ἀφι-στάμενα, ἢ καὶ καταλείποντα τὰς κατοικίας· κᾶν πλείω δὲ γνώριμα ὑπῆρξεν, εἰ ἐπέτρεπε τοῖς στρατη-γοῖς ὁ Σεβαστὸς, διαβαίνειν τὸν Ἄλβιν, μετιοῦσι τοὺς ἐκεῖσε ἐπανισταμένους. Νυνὶ δ' εὐπορώτερον ἐπέλαβε στρατηγεῖν τὸν ἐν χερσὶ πόλεμον, εἰ τῶν ἔξω τοῦ Ἄλβιος καθ' ἡσυχίαν ὄντων ἀπέχοιτο, καὶ μὴ παροξύνοι πρὸς τὴν κοινωνίαν τῆς ἔχθρας. Ἤρξαντο δὲ τοῦ πολέμου Σούγαμβροι πλησίον οἰ-κοῦντες τοῦ Ῥήνου, Μέλωνα ἔχοντες ἡγεμόνα· κἀ-κεῖθεν ἤδη διεῖχον ἄλλοτ' ἄλλοι, δυναστεύοντες καὶ καταλυόμενοι, πάλιν δ' ἀφιστάμενοι, προδιδόντες καὶ τὰ ὅμηρα καὶ τὰς πίστεις. Πρὸς οὓς ἡ μὲν πίστις, μέγα ὄφελος· οἱ δὲ πιστευθέντες, τὰ μέ-γιστα κατέβλαψαν, καθάπερ οἱ Χηρούσκοι, καὶ οἱ τούτων ὑπήκοοι· παρ' οἷς τὰ τρία τάγματα Ῥω-μαίων μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Οὐάρου Κουϊντιλίου

παραστονδήσετα, ἀπώλετο ἐξ ἐνέδρας. Ἔτισαν δὲ δίκας ἅπαντες, καὶ παρέσχον τῷ νεωτέρῳ Γερμανικῷ λαμπρότατον θρίαμβον, ἐν ᾧ ἐθριαμβεύθη τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν σώματα καὶ γυναικῶν, Σεμνοῦντός τε Σηγέστου υἱὸς, Χρυσίνων ἡγεμὼν, καὶ ἀδελφὴ αὐτοῦ, γυνὴ δ' Ἀρμενίου τοῦ πολεμαρχήσαντος ἐν τοῖς Χρυσίνοις ἐν τῇ πρὸς Οὔαρον Κοϊντίλιον παραστονδήσει, καὶ νῦν ἔτι συνέχοντος τὸν τόλμον, ὄνομα Θουσνέλδα, καὶ υἱὸς τριετὴς Θευμέλιος· ἔτι δὲ Σαλάθιος Σαιγιμήρου υἱὸς τῶν Χαττικῶν ἡγεμόνος, καὶ ἡ γυνὴ τοῦτον Ῥαμὶς Οὐεργιμέρου θυγάτηρ, ἡγεμόνος Βαττῶν, καὶ Δευδὶξ Βαλτέρτης τοῦ Μάλωνος ἀδελφοῦ υἱὸς Σούγαμβρος. Σαιγιμὴρ δὲ ὁ πατὴρ τοῦ Ἀρμενίου καὶ ἐξ ἀρχῆς ἦκτητο πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ λόγων καιρὸν ἐτηρεῖτο, καὶ τῷ θριάμβῳ παρῆν τῶν φίλτατων, ἐν τιμῇ ἄγομενος· ἐτιμήθησαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Χαττων ἀρχοί, καὶ ἄλλα δὲ σώματα ἐπιφανῆ ἐκ τῶν ἐπαναστησαμένων ἐθνῶν. Καυκόνων καὶ Λαμπίων. Βρουκτέρων. Νουσίνων. Χρυσίνων. Χαττων. Χαττουαρίων. Δουλίων. Σουήβων. Λαγγο δὲ τοῦ Λάβιος ὁ Ἔβρος περὶ πρωτοβόλους πηγὰς, ἃ τοῖς ἐπέκεινα ἔθνεσι ἔχει τὴν ἀρχὴν· νῦν δὲ ἴσα πηγῶν καὶ πόλεως, καὶ ἡμισείᾳ πλεῖ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς.

Ὁ δὲ Σιγάμβρος ἀρχαῖος ἐπανάστασις ἐστὶ, καὶ ἐπιπολυδήμιος ἐν ταῖς ἀρχαιοῖς· κατέλιπε παμπληθεῖς μὲν· ἐν μέσῳ δὲ Ἄλπεων χώρα πολλὰς ἀνασώσασα δυνάμεις, περὶ ἧς ἐρήσεται. Ἔστι δὲ τὰς

ὅσον αὐτῆς ἥ τε τοῦ Ἴστρου πηγὴ, καὶ ἡ τοῦ Ῥήνου, καὶ ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν λίμνη, καὶ τὰ ἕλη τὰ ἐκ τοῦ Ῥηνου διαχεύμενα. Ἔστι δ' ἡ λίμνη τὴν μὲν περίμετρον σταδίων πλειόνων ἢ τ', διάρμα δὲ ἐγγὺς υ'. Ἔχει δὲ καὶ νῆσον, ἣ ἐχρήσατο ὁρμητηρίῳ Τιβέριος ναυμαχῶν πρὸς Οὐϊνδελικούς. Νοτιωτέρα δ' ἐστὶ τῶν τοῦ Ἴστρου πηγῶν καὶ αὕτη, καὶ ὁ Ἑρκύνιος δρυμὸς, ὥστ' ἀνάγκη τῷ ἐκ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ τὸν Ἑρκύνιον δρυμὸν ἰόντι, πρῶτον μὲν διαπεράσαι τὴν λίμνην, ἔπειτα τὸν Ἴστρον, εἶτ' ἤδη δὲ εὐπετεστέρων χωρίων ἐπὶ τὸν δρυμὸν τὰς προβάσεις ποιεῖσθαι δι' ὁροπεδίων. Ἡμερήσιον δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης προελθὼν ὁδὸν Τιβέριος, εἶδε τὰς τοῦ Ἴστρου πηγάς. Προσάπτονται δὲ τῆς λίμνης ἐπ' ὀλίγον μὲν οἱ Ῥαιτοὶ, τὸ δὲ πλέον Ἑλουήττιοι καὶ Οὐϊνδελικοὶ, καὶ ἡ Βοΐων ἐρημία. Μέχρι Παννονίων πάντες, τὸ πλέον δ' Ἑλουήττιοι καὶ Οὐϊνδελικοὶ οἰκοῦσιν ὁροπέδια. Ῥαιτοὶ δὲ καὶ Νωρικοὶ μέχρι τῶν Ἀλπείων ὑπερβολῶν ἀνίσχουσι, καὶ πρὸς τὴν Ἰταλίαν περινεύουσιν, οἱ μὲν Ἰνσούβροις συνάπτοντες, οἱ δὲ Κάρνοις, καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἀκυληΐαν χωρίοις. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ὕλη μεγάλη Γαβρῆτα· ἔπειτα δὲ τὰ τῶν Σοήβων· ἐπέκεινα δ' ὁ Ἑρκύνιος δρυμός· ἴσχεται δὲ κἀκεῖνος ὑπ' αὐτῶν.

II. Περὶ δὲ Κίμβρων τὰ μὲν οὐκ εὖ λέγεται, τὰ δ' ἔχει πιθανότητας οὐ μετρίας. Οὔτε γὰρ τὴν τοιαύτην αἰτίαν τοῦ πλάνητας γενέσθαι καὶ λῃστρικοὺς ἀποδέξαιτ' ἄν τις, ὅτι, χερρόνησον οἰκοῦντες, μεγάλῃ πλημμυρίδι ἐξελασθεῖεν ἐκ τῶν τόπων·

καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι τὴν χώραν, ἣν εἶχον πρότερο
καὶ ἔπεμψαν τῷ Σεβαστῷ δῶρον, τὸν ἱερώτατον πα
αὐτοῖς λίβητα, αἰτούμενοι φιλίαν, καὶ ἀμνηστία
τῶν ὑπηργμένων· τυχόντες δὲ, ὧν ἠξίουν, ἀπῆρα
γελοῖον δὲ τῷ φυσικῷ, καὶ αἰωνίῳ πάθει, δὶς ἐπ
ασης ἡμέρας συμβαίνοντι, παροργισθέντας ἀπε
θεὶν ἐκ τοῦ τόπου. Ἔοικε δὲ πλάσματι, τὸ συμ
βηναί ποτε τὰληθῆ ὑπερβάλλουσαν· ἐπιτάσει
τὸν γὰρ καὶ ἀνύσεις λέγεται τεταμένας δὲ καὶ π
ρωδιζούσης ὁ Ὅμηρος ἐν τοῖς τοιούτοις πάθεσι
Οἵη τε δ' οἵη τε φρὴν ἔπεα πτερόεντα προσ
τὰληθῆ τοῖς Κίμβροις, οὐδ' ὅτι ἀφοβίαν
Κελτοὶ ἀνοίητοι. καταπλήττεσθαι τῆς εἰκὸς ἦ
ἀνοίητοι. οὐδ' ἀνοήτους, καὶ ὅτι τίνων αὐτο
ἀνδρῶν φύσεις ἦσαν ἢ ὁποίαν ἔσχον ὕστερ Ἕλ
γους φύσιν. Ἡ γὰρ παῖς ἡ τῶν τὰληθῆ, κ
τὴν ἐπαλλάττουσαν χώραν δύναμιν, ο
δικαίως ταύτας τὰς ἀτυχίας τοιαύτας. ἐπεὶ γὰρ ἐκ
ἀπὸ ἡμέρας ἐνίοτε συμβαίνοντος. τὸ δὲ ἀπ
ἀνθρωπίνην φύσιν χώραν τὴν ἐπαλλάττουσαν
ἀδικεῖσθαι. καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοὺς ἐπαλλάττουσαν ἐπ
τοὺς τοιούτους τόπους τοὺς ἐπ ἐπ
ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ
ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ
ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ
ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ
ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ ἐπ

τοσοῦτον ἔμελλε παρέξεσθαι φόβον, ὥστε φεύγειν, ὡς ἂν εἰ ἐξ ἀδοκήτου προσέπεσε.

Ταῦτα δὲ δικαίως ἐπιτιμᾷ τοῖς συγγραφεῦσι Ποσειδώνιος, καὶ οὐ κακῶς εἰκάζει, ὅτι λῃστρικοὶ ὄντες καὶ πλάνητες οἱ Κίμβροι, καὶ μέχρι τῶν περὶ τὴν Μαιῶτιν ποιήσαιντο στρατείαν· ἀπ' ἐκείνων δὲ καὶ ὁ Κιμμέριος κληθείη βόσπορος, οἷον Κιμβρικὸς, Κιμμερίους τοὺς Κίμβρους ὀνομασάντων τῶν Ἑλλήνων. Φησὶ δὲ καὶ Βοΐους τὸν Ἑρκύνιον δρυμὸν οἰκεῖν πρότερον· τοὺς δὲ Κίμβρους ὁρμήσαντας ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, ἀποκρουσθέντας ὑπὸ τῶν Βοΐων ἐπὶ τὸν Ἴστρον, καὶ τοὺς Σκορδίσκους Γαλάτας καταβῆναι· εἶτ' ἐπὶ Ταυριστὰς καὶ Ταυρίσκους, καὶ τούτους Γαλάτας· εἶτ' ἐπὶ Ἑλουητίους, πολυχρύσους μὲν ἄνδρας, εἰρηναίους δέ· ὁρῶντας δὲ τὸν ἐκ τῶν λῃστηρίων πλοῦτον, ὑπερβάλλοντα τοῦ παρ' ἑαυτοῖς, τοὺς Ἑλουητίους ἐπαρθῆναι, μάλιστα δ' αὐτῶν Τιγυρήνους τε καὶ Τωυγενοὺς, ὥστε καὶ συνεξορμῆσαι. Πάντες μέν τοι κατελύθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, αὐτοί τε οἱ Κίμβροι, καὶ οἱ συναράμενοι τούτοις, οἱ μὲν ὑπερβάλλοντες τὰς Ἄλπεις εἰς τὴν Ἰταλίαν, οἱ δ' ἔξω τῶν Ἄλπεων.

Ἔθος δέ τι τῶν Κίμβρων διηγοῦνται τοιοῦτον, ὅτι ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν συστρατευούσαις, παρηκολούθουν προμάντεις ἱέρειαι πολιότριχες, λευχείμονες, καρπασίνας ἐφαπτίδας ἐπιπεπορπημέναι, ζῶσμα χαλκοῦν ἔχουσαι, γυμνόποδες· τοῖς οὖν αἰχμαλώτοις διὰ τοῦ στρατοπέδου συνήντων ξιφήρεις, κα-

ταστέψασαι δ' αὐτοὺς ἦγον ἐπὶ κρατῆρα χαλκοῦν, ὅσον ἀμφορέων εἴκοσι· εἶχον δὲ ἀναβάθραν, ἣν ἀναβᾶσα ὑπερπετὴς τοῦ λέβητος ἑλαιμοτόμει ἕκαστον μετεωρισθέντα· ἐκ δὲ τοῦ προχεομένου αἵματος εἰς τὸν κρατῆρα, μαντείαν τινὰ ἐποιοῦντο· ἄλλαι δὲ διασχίσασαι, ἐσπλάγχνευον ἀναφθεγγόμεναι νίκην τοῖς οἰκείοις. Ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσιν ἔτυπτον τὰς βύρσας τὰς περιτεταμένας τοῖς γέρροις τῶν ἁρμαμαξῶν, ὥστ' ἀποτελεῖσθαι ψόφον ἐξαίσιον.

Τῶν δὲ Γερμανῶν, ὡς εἶπον, οἱ μὲν προσάρκτιοι παρήκουσι τῷ Ὠκεανῷ. Γνωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου λαβόντες τὴν ἀρχὴν, μέχρι τοῦ Ἄλβιος. Τούτων δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι, Σούγαμβροί τε καὶ Κίμβροι. Τὰ δὲ πέραν τοῦ Ἄλβιος, τὰ πρὸς τῷ Ὠκεανῷ, παντάπασιν ἄγνωστα ἡμῖν ἐστιν. Οὔτε γὰρ τῶν προτέρων οὐδένας ἴσμεν τὸν παράπλουν τοῦτον πεποιημένους πρὸς τὰ ἑωθινὰ μέρη, τὰ μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάττης, οὔθ' οἱ Ῥωμαῖοι προῆλθόν πω εἰς τὰ περαιτέρω τοῦ Ἄλβιος· ὡς δ' αὕτως οὐδὲ πεζοὶ παρωδεύκασιν οὐδένες. Ἀλλ' ὅτι μὲν κατὰ μῆκος ἰοῦσιν ἐπὶ τὴν ἕω, τὰ κατὰ τὸν Βορυσθένη καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν μέρη τοῦ Πόντου χωρία ἅπαντᾷ, δῆλον ἐκ τῶν κλιμάτων καὶ τῶν παραλλήλων διαστημάτων. Τί δ' ἐστὶ πέραν τῆς Γερμανίας, καὶ τί τῶν ἄλλων τῶν ἑξῆς, εἴτε Βαστάρναις χρὴ λέγειν, ὡς οἱ πλείους ὑπονοοῦσιν, εἴτ' ἄλλους μεταξὺ, ἢ Ἰάζυγας, ἢ Ῥωξολάνους, ἤ τινας ἄλλους τῶν Ἀμαξοίκων, οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν· οὐδ' εἰ μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ παρήκουσ-

παν τὸ μῆκος, εἴ ἐστί τι ἀοίκητον ὑπὸ ψύχους, ης αἰτίας, ἢ εἰ καὶ γένος ἀνθρώπων ἄλλο δια- ει μεταξὺ τῆς Θαλάττης καὶ τῶν ἐώων Γερμα- ρυμένον. Τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ ἀγνόημα καὶ περὶ τῶν τῶν ἑφεξῆς προσαρκτίων ἔλεγαν. Οὔτε γὰρ Βαστάρνας, οὔτε τοὺς Σαυρομάτας, καὶ ἁπλῶς ὑπὲρ τοῦ Πόντου οἰκοῦντας ἴσμεν, οὔθ' ὁπό- ὑπέχουσι τῆς Ἀτλαντικῆς Θαλάττης, οὔτ' εἰ πουσιν ἐν αὐτῇ.

[L. Τὸ δὲ νότιον μέρος τῆς Γερμανίας, τὸ πί- οῦ Ἄλβιος, τὸ μὲν συνεχὲς ἀκμὴν ὑπὸ τῶν ων κατέχεται· εἶτ' εὐθὺς ἡ τῶν Γητῶν συνά- νη, κατ' ἀρχὰς μὲν στενὴ, παρατεταμένη τῷ ι πιστὸ τὸ νότιον μέρος· κατὰ δὲ τοὐναντίον, ορορία τοῦ Ἑρκυνίου δρυμοῦ, μέρος τι καὶ τῶν ὀρῶν κατέχουσα, εἶτα πλατύνεται πρὸς ίρκτους μέχρι Τυριγετῶν· τοὺς δὲ ἀκριβεῖς οὐκ ἔχομεν φράζειν. Διὰ δὲ τὴν ἄγνοιαν τῶν ν τούτων, οἱ τὰ Ῥιπαῖα ὄρη καὶ τοὺς Ὑπερ- ους μυθοποιοῦντες, λόγου ἠξίωνται· καὶ ἃ ίας, ὁ Μασσαλιώτης, κατεψεύσατο τοιαῦτα αρωκεανίτιδος, προσχήματι χρώμενος τῇ περὶ ράνια καὶ μαθηματικὰ ἱστορίᾳ. Ἐκεῖνοι μὲν άσθωσαν. Οὐδὲ γὰρ εἴ τινα Σοφοκλῆς τρα- περὶ τῆς Ὠριθυίας λέγων, ὡς ἁναρπαγεῖσα Βορέου κομισθεὶη

τόν τε πόντιον πάντ' ἐπ' ἔσχατα χθονὸς,
ιτός τε πηγὰς οὐρανοῦ τ' ἀναπτυχὰς,
λβου τε παλαιὸν κῆπον· —

οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἐατέον· ὥσπ
ἐν τῷ Φαίδρῳ ὁ Σωκράτης. Ἃ δὲ ἐκ τῆς π
ἱστορίας καὶ τῆς νῦν παρειλήφαμεν, ταῦ
γωμεν.

Οἱ τοίνυν Ἕλληνες, τοὺς Γέτας, Θρᾷκα
λάμβανον· ᾤκουν δ' ἑφ' ἑκάτερα τοῦ Ἴστρ
οὗτοι, καὶ οἱ Μυσοὶ, Θρᾷκες ὄντες καὶ αὐτο
οὓς νῦν Μοισοὺς καλοῦσιν· ἀφ' ὧν ὡρμήθησ
οἱ νῦν μεταξὺ Λυδῶν, καὶ Φρυγῶν καὶ Τρῳ
κοῦντες Μυσοί. Καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Φρύγες
εἰσὶ, Θρᾴκιόν τι ἔθνος, καθάπερ καὶ οἱ Μυ
καὶ Βέβρυκες, καὶ Μαιδοβιθυνοὶ, καὶ Βιθυν
Θῦνοι· δοκῶ δὲ καὶ τοὺς Μαριανδυνούς.
μὲν οὖν τελέως ἐκλελοίπασι πάντες νῦν Εὔ
οἱ δὲ Μυσοὶ συνέμειναν. Καὶ Ὅμηρον δὲ ὀρ
κάζειν μοι δοκεῖ Ποσειδώνιος τοὺς ἐν τῇ Ε
Μυσοὺς κατονομάζειν· λέγω δὲ τοὺς ἐν τῇ
ὅταν φῇ·

— αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινὼ
Νόσφιν ἑφ' ἱπποπόλων Θρηκῶν καθ
νος αἶαν,
Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων. —

Ἐπεὶ εἴ γε τοὺς κατὰ τὴν Ἀσί[illegible] Μυσοὺς ἐ
τις, ἀπηρτημένος ἂν εἴη ὁ λόγος. Τὸ γὰρ ἀν
Τρώων τρίφαντα τὴν ὄρασιν ἐπὶ τὴν Θρᾳκῆ
συγκαταλέγειν ταύτῃ τὴν τῶν Μυσῶν, τῶν ο
σφιν ἐόντων, ἀλλ' ὁμόρων τῇ Τρωάδι, καὶ ὄ
αὐτῆς ἱδρυμένων, καὶ ἑκατέρωθεν, διειργομέ
ἀπὸ τῆς Θρᾴκης πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ, συγχ

ἐν εἰῇ τὰς ἠπείρους, καὶ ἅμα τῆς φράσεως οὐκ ἀκούοντος. Τὸ γὰρ πάλιν τρέπειν, μάλιστα μὲν ἔστιν εἰς τοὐπίσω· ὃ δ' ἀπὸ τῶν Τρώων μεταφέρων τὴν ὄψιν, ἐπὶ τοὺς μὴ ὄπισθεν αὐτῶν, ἢ ἐκ πλαγίων ὄντας, προσωτέρω μὲν μεταφέρει, εἰς τοὐπίσω δ' οὐ πάνυ. Καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δ' αὖ τοῦτο μαρτύριον, ὅτι τοὺς Ἱππημολγοὺς, καὶ Γαλακτοφάγους, καὶ Ἀβίους, συνῆψεν αὐτοῖς· οἵπερ εἰσὶν οἱ ἁμαξοικοὶ Σκύθαι, καὶ Σαρμάται. Καὶ γὰρ τοῦτον ἀναμέμικται ταῦτα τὰ ἔθνη τοῖς Θρᾳξὶ, καὶ τὰ Βασταρνικὰ, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς Ἴστρου, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. Τούτοις δὲ καὶ τὰ Κελτικὰ, οἵ τε Βοῖοι, καὶ Σκορδίσκοι, καὶ Ταυρίσκοι. Τοὺς δὲ Σκορδίσκους ἔνιοι Σκορδίσκας καλοῦσι· καὶ τοὺς Ταυρίσκους δὲ Λιγυρίσκους καὶ Ταυρίστας φασί.

Λέγει δὲ τοὺς Μυσοὺς ὁ Ποσειδώνιος, καὶ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, διὸ δὲ τοῦτο καὶ θρεμμάτων· μέλιτι δὲ χρῆσθαι, καὶ γάλακτι, καὶ τυρῷ, ζῶντας καθ' ἡσυχίαν· διὰ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε καὶ καπνοβάτας· εἶναι δέ τινας τῶν Θρᾳκῶν, οἳ χωρὶς γυναικὸς ζῶσιν, οὓς Κίλλας καλεῖσθαι, ἀνιερῶσθαί τε διὰ τιμὴν, καὶ μετὰ ἰδίας ζῆν· τούτοις δὴ συλλήβδην ἅπαντας τὸν ποιητὴν εἰπεῖν

— ἀγαυοὺς Ἱππημολγοὺς,
Γλακτοφάγους, Ἀβίους τε, δικαιοτάτους ἀνθρώπους.

Ἀβίους δὲ προσαγορεύειν μάλιστα, ὅτι χωρὶς γυναικῶν· ἡγούμενος ἡμιτελῆ τινα βίον τὸν χῆρον, κα-

θάπερ καὶ τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν Πρωτεσιλάου, ὅτι χῆρος· ἀγχεμάχους δὲ τοὺς Μυσοὺς, ὅτι ἀπ Θητοι, καθὰ καὶ οἱ ἀγαθοὶ πολεμισταί· δεῖν δὲ τῷ δεκάτῳ ἐγγράφειν ἀντὶ τοῦ Μυσῶν τ' ἀγχεμ χων . . . . .

Τὸ μὲν οὖν τὴν γραφὴν κινεῖν ἐκ τοσούτων ἐτ εὐδοκιμήσασαν, περιττὸν ἴσως. Πολὺ γὰρ παλ νώτερον ὀνομάσθαι μὲν ἐξ ἀρχῆς Μυσοὺς, μετων μάσθαι δὲ καὶ νῦν. Τοὺς Ἄβίους δὲ τοὺς χήρ οὐ μᾶλλον ἢ τοὺς ἀνεστίους, καὶ τοὺς ἀμαξοίκ δέξαιτ' ἄν τις· μάλιστα γὰρ περὶ τὰ συμβόλα καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἐκτίμησιν συνισταμένων τ ἀδικημάτων, τοὺς οὕτως ἀπ' ὀλίγων εὐτελῶς ζῶ τας, δικαιοτάτους εὔλογον κληθῆναι· ἐπεὶ καὶ φιλόσοφοι τῇ σωφροσύνῃ τὴν δικαιοσύνην ἐγγυτά τιθέντες, τῷ αὐταρκες καὶ τὸ λιτὸν ἐν τοῖς πρώτ ἐζήλωσαν· ἀφ' οὗ καὶ πρὸς ἐκπτώσεις τινὰς αὐτ παρέωσαν ἐπὶ τὸν κυνισμόν. Τὸ δὲ χήρους γυν κῶν οἰκεῖν, οὐδεμίαν τοιαύτην ἔμφασιν ὑπογράφ καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Θρᾳξὶ, καὶ τούτων τοῖς Ἰ ταις. Ὅρα δ' ἃ λέγει Μένανδρος περὶ αὐτῶν, πλάσας, ὡς εἰκὸς, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβών.

Πάντες μὲν οἱ Θρᾷκες, μάλιστα δ' οἱ Γέται
Ἡμεῖς ἁπάντων (καὶ γὰρ αὐτὸς εὔχομαι
Ἐκεῖθεν εἶναι τὸ γένος) οὐ σφόδρ' ἐγκρατεῖς
Ἐσμέν, —

Καὶ ὑποβὰς μικρὸν, τῆς περὶ τὰς γυναῖκας ἀκ σίας τίθησι τὰ παραδείγματα·

Γάμεῖ γὰρ ἡμῶν οὐδὲ εἷς, ᾧ οὐ δέκ' ἢ

Ἑνδεκα γυναῖκες· δώδεκα δ' ἢ πλείους τινές.
Ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκὼς τύχοι,
Καταστροφῆς τις, ἀνυμέναιος, ἄθλιος,
Ἄνυμφος, οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ
ῦτα γὰρ ὁμολογεῖται μὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων.
ι εἰκὸς δὲ τοὺς αὐτοὺς, ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν
ν, τὸν μὴ μετὰ πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δὲ σπου-
ον καὶ δίκαιον τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. Τὸ δὲ
καὶ θεοσεβεῖς νομίζειν, καὶ παπνοβάτας τοὺς
μους γυναικῶν, σφόδρα ἐναντιοῦται ταῖς κοιναῖς
ολήψεσιν. Ἅπαντες γὰρ τῆς δεισιδαιμονίας ἀρ-
οὺς οἴονται τὰς γυναῖκας· αὗται δὲ καὶ τοὺς ἄν-
ις προκαλοῦνται, πρὸς τὰς ἐπὶ πλέον θεραπείας
θεῶν, καὶ ἑορτὰς, καὶ ποτνιασμούς· σπάνιον
ἄ τις ἀνὴρ καθ' αὑτὸν ζῶν εὑρίσκεται τοιοῦτος.
α δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν ποιητὴν, ἃ λέγει εἰσάγων
ἀχθόμενον ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν γυναικῶν
άταις, καὶ λέγοντα·

— Ἐπιτρίβουσι δ' ἡμᾶς οἱ θεοὶ
Μάλιστα τοὺς γήμαντας· αἰεὶ γάρ τινα
Ἄγειν ἑορτὴν ἔστ' ἀνάγκη.
Τὸν δὲ μισογύνην, αὐτὰ ταῦτα αἰτιώμενον·
Ἐθύομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας,
Ἐκυμβάλιζον δ' ἑπτὰ θεράπαιναι κύκλῳ,
Διὸ' ὠλόλυζον.

μὲν οὖν ἰδίως τοὺς ἀγύνους τῶν Γετῶν εὐσεβεῖς
ιζεσθαι, παράλογόν τι ἐμφαίνει· τὸ δ' ἰσχύειν
ῷ ἔθνει τούτῳ τὴν περὶ τὸ θεῖον σπουδὴν, ἣν
ὧν εἶπε Ποσειδώνιος, οὐκ ἀπιστητέον, καὶ ἐμ-

ψύχων ἀπέχεσθαι δὲ εὐσέβειαν, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας.

Λέγεται γάρ τινα τῶν Γετῶν, ὄνομα Ζάμολξιν, δουλεῦσαι Πυθαγόρᾳ· καί τινα τῶν οὐρανίων παρ' ἐκείνου μαθεῖν, τὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίων, πλανηθέντα καὶ μέχρι δεῦρο· ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν οἰκίαν, σπουδασθῆναι παρὰ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τῷ ἔθνει, προλέγοντα τὰς ἐπισημασίας· τελευτῶντα δὲ, πείσαι τὸν βασιλέα κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς λαβεῖν αὐτὸν, ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν· κατ' ἀρχὰς μὲν ἱερέα κατασταθῆναι τοῦ μάλιστα τιμωμένου παρ' αὐτοῖς θεοῦ· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ θεὸν προσαγορευθῆναι, καὶ καταλαβόντα ἀντρῶδές τι χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλλοις, ἐνταῦθα διαιτᾶσθαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς ἐκτὸς, πλὴν τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν θεραπόντων· συμπράττειν δὲ τὸν βασιλέα, ὁρῶντα τοὺς ἀνθρώπους προσέχοντας ἑαυτῷ πολὺ πλέον, ἢ πρότερον, ὡς ἐκφέροντι τὰ προστάγματα κατὰ συμβουλὴν θεῶν. Τοῦτο δὲ τὸ ἔθος διέτεινεν ἄχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, ἀεί τινος εὑρισκομένου τοιούτου τὸ ἦθος· ὃς τῷ μὲν βασιλεῖ σύμβουλος ὑπῆρχε, παρὰ δὲ τοῖς Γέταις ὠνομάζετο Θεός· καὶ τὸ ὄρος ὑπελήφθη ἱερὸν, καὶ προσαγορεύουσιν οὕτως· ὄνομα δ' αὐτῷ Κωγαίωνον, ὁμώνυμον τῷ παραῤῥέοντι ποταμῷ. Καὶ δὴ ὅτε Βυρεβίστας ἦρχε τῶν Γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκευάσατο Καῖσαρ ὁ θεὸς στρατεύειν, Δεκαίνεος εἶχε ταύτην τὴν τιμήν· καί πως τὸ τῶν ἐμψύχων ἀπέχεσθαι Πυθαγόρειον τοῦ Ζαμόλξιος ἔμεινε παραδοθέν.

Τοιαῦτα μὲν οὖν καλῶς ἂν τις διαπορήσειε περὶ τῶν κειμένων παρὰ τῷ ποιητῇ, περί τε Μυσῶν καὶ ἀγαυῶν Ἱππημολγῶν. Ἃ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ νεῶν προοιμιαζόμενος εἴρηκεν, ἥκιστα λέγοιτ' ἄν. Ἐπαινεῖ γὰρ Ἐρατοσθένους ἀπόφασιν· ὅτι φησὶν ἐκεῖνος καὶ Ὅμηρον, καὶ ἄλλους τοὺς παλαιοὺς, τὰ μὲν Ἑλληνικὰ εἰδέναι, τῶν δὲ πόρρω πολλὴν ἔχειν ἀπειρίαν· ἀπείρους μὲν μακρῶν ὁδῶν ὄντας, ἀπείρους δὲ τοῦ ναυτίλλεσθαι. Συνηγορῶν δὲ τούτοις, Ὅμηρόν φησι τὴν μὲν Αὐλίδα καλεῖν πετρήεσσαν, ὥσπερ καὶ ἔστι· πολύκνημον δὲ τὸν Ἐτεωνὸν, πολυτρήρωνα δὲ τὴν Θίσβην, ποιήεντα δὲ τὸν Ἁλίαρτον· τὰ δ' ἄπωθεν οὔτ' αὐτὸν εἰδέναι, οὔτε τοὺς ἄλλους. Ποταμῶν γοῦν περὶ τετταράκοντα ῥεόντων εἰς τὸν Πόντον, μηδὲ τῶν ἐνδοξοτάτων μηδενὸς μεμνῆσθαι· οἷον Ἴστρου, Τανάϊδος, Βορυσθένους, Τπάνιος, Φάσιδος, Θερμώδοντος, Ἅλυος· ἔτι δὲ Σκυθῶν μὲν μὴ μεμνῆσθαι, πάντας δ' ἀγαυούς τινας Ἱππημολγοὺς, καὶ Γαλακτοφάγους, Ἀβίους τε. Παφλαγόνας τε τοὺς ἐν τῇ μεσογαίᾳ ἱστορηκέναι παρὰ τῶν πεζῇ τοῖς τόποις πλησιασάντων· τὴν παραλίαν δὲ ἀγνοεῖν· καὶ εἰκότως γε. Ἁπλοῦν γὰρ εἶναι τότε τὴν θάλατταν ταύτην, καὶ καλεῖσθαι Ἄξενον, διὰ τὸ δυσχείμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν περιοικούντων ἐθνῶν, καὶ μάλιστα τῶν Σκυθῶν ξενοθυτούντων, καὶ σαρκοφαγούντων, καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων· ὕστερον δ' Εὔξεινον κεκλῆσθαι, τῶν Ἰώνων ἐν τῇ παραλίᾳ πόλεις κτισάντων· ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν, καὶ τὰ περὶ Αὐγ-

πτον καὶ Λιβύην, οἷον τὰς ἀναβάσεις τοῦ Νείλου, καὶ προσχώσεις τοῦ πελάγους· ὧν οὐδαμοῦ μεμνῆσθαι, οὐδὲ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τῆς Αἰγυπτίας θαλάττης, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ Αἰθιοπίαν, καὶ τὸν Ὠκεανόν· εἰ μὴ Ζήνωνι τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γράφοντι·

Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους, Ἄραβάς τε. Οὐ θαυμαστὸν δ' εἶναι περὶ Ὁμήρου· καὶ γὰρ τοὺς ἔτι νεωτέρους ἐκείνου πολλὰ ἀγνοεῖν καὶ τερατολογεῖν· Ἡσίοδον μὲν Ἡμίκυνας λέγοντα, καὶ Μεγαλοκεφάλους, καὶ Πυγμαίους· Ἀλκμᾶνα δὲ Στεγανόποδας· Αἰσχύλον δὲ Κυνοκεφάλους, καὶ Στερνοφθάλμους, καὶ Μονομμάτους, [ἐν τῷ Προμηθεῖ φησι,] καὶ ἄλλα μυρία. Ἀπὸ δὲ τούτων ἐπὶ τοὺς συγγραφέας βαδίζει Ῥιπαῖα ὄρη λέγοντας, καὶ τὸ Ὠγύιον ὄρος, καὶ τὴν τῶν Γοργόνων, καὶ Ἐσπερίδων κατοικίαν, καὶ τὴν παρὰ Θεοπόμπῳ Μεροπίδα γῆν, παρ' Ἑκαταίῳ δὲ Κιμμερίδα πόλιν, παρ' Εὐημέρῳ δὲ τὴν Παγχαίαν γῆν, παρ' Ἀριστοτέλει δὲ ποταμίους λίθους ἐξ ἄμμου, ἐκ δὲ τῶν ὄμβρων τήκεσθαι· ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ Διονύσου πόλιν εἶναι, ταύτην δ' οὐκ ἐνδέχεσθαι διὰ τὸν αὐτὸν ἐξευρεῖν. Ἐπιτείνει δὲ καὶ τοῖς περὶ Σικελίαν τὴν πλάνην λέγουσι καθ' Ὅμηρον τὴν Ὀδυσσέως· εἰ γάρ, αὖ χρῆναι τὴν μὲν πλάνην ἐκεῖ γεγονέναι φάσκειν· τὸν δὲ ποιητὴν ἐξωκεανικέναι μυθολογίας χάριν· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις συγγνώμην εἶναι, Καλλιμάχῳ δὲ μὴ πάνυ, μεταποιουμένῳ γε γραμματικῆς· ὃς τὴν μὲν Γαῦδον, Καλυψοῦς νῆσόν φησι· τὴν δὲ Κόρκυραν, Σχερίαν·

ους δ' αἰτιᾶται ψεύσασθαι περὶ Ἡρήνων, καὶ
Ἀπακηνίου, καὶ Δήμου ἐν Ἰθάκῃ, Πελεθρονίου
ν Πηλίῳ, Γλαυκαπίου δ' ἐν Ἀθήναις. Τούτοις
ικρά τινα προσθεὶς τοιαῦτα, παύεται, τὰ πλεῖ-
μετανίγπας παρὰ τοῦ Ἐρατοσθένους, ὡς καὶ πρό-
ν ἐμνήσθημεν, οὐκ εὖ εἰρημένα. Τὸ μὲν γὰρ
ς ὕστερον ἐμπειροτέρους γεγονέναι τῶν παλαι
ὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ Ἐρατοσθένει καὶ τούτῳ δοτέον·
ὃ οὕτω πέρα τοῦ μετρίου προάγειν, καὶ μάλιστα
Ὁμήρου, δοκεῖ μοι κἂν ἐπιπλῆξαί τις δικαίως·
τοὐναντίον εἰπεῖν, ὡς περὶ ὧν ἀγνοοῦσιν αὐτοὶ,
ὶ τούτων τῷ ποιητῇ προφέρουσι. Τὰ μὲν οὖν
α ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα οἰκείας μνήμης τυγχάνει,
δ' ἐν τοῖς καθόλου.

Νυνὶ δὲ περὶ Θρᾳκῶν ἐλέγομεν,
Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν,
Γλακτοφάγων, Ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων,
λόμενοι συγκρῖναι τά τε ὑφ' ἡμῶν, καὶ τὰ ὑπὸ
παιδευτοῦ λεχθέντα, καὶ τὰ ὑπὸ τούτων· πρό-
ν δ' ὅτι τὴν ἐπιχείρησιν ὑπεναντίαν τοῖς προτε-
σι πεποίηται. Προὔθεντο μὲν γὰρ διδάξαι, ὅτι
πόῤῥω τῆς Ἑλλάδος πλείων ἦν ἄγνοια τοῖς πρω-
έρους, ἢ τοῖς νεωτέρους· ἔδειξαν δὲ τἀναντία·
οὐ τὰ πόῤῥω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ
λίδι. Ἀλλ', ὡς ἔφην, τὰ ἄλλα μὲν ὑπερκείσθω,
δὲ νῦν σκοπῶμεν. Σκυθῶν μὲν γὰρ μὴ μεμνῆ-
ι κατ' ἄγνοιάν φασι, μηδὲ τῆς περὶ τοὺς ξένους
ητος αὐτῶν, καταθυόντων, καὶ σαρκοφαγούν-
καὶ τοῖς πρωτοις ἐκπώμασι χρωμένων, δὲ οὓς

Ἄξενος ὠνομάζετο ὁ πόντος. πλάττειν δ' ἀγαυοὶ τινας Ἱππημολγοὺς, Γαλακτοφάγους, Ἀβίους τ δικαιοτάτους ἀνθρώπους, τοὺς οὐδαμοῦ γῆς ὄντα Πῶς οὖν Ἄξενον ὠνόμαζον, εἰ μὴ ἤδεισαν τὴν ἀχρ ότητα, μηδ' αὐτοὺς τοὺς μάλιστα τοιούτους; οὗτ δ' εἰσὶ δήπου οἱ Σκῦθαι· πρότερον δ' οὐδ' Ἱππη μολγοὶ ἦσαν οἱ ἐπέκεινα τῶν Μυσῶν, καὶ Θρᾳ κῶν, καὶ Γετῶν, οὐδὲ Γαλακτοφάγοι καὶ Ἄβιοι Ἀλλὰ καὶ νῦν εἰσιν Ἀμάξοικοι, καὶ Νομάδες καλοὶ μενοι, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων, καὶ γάλακτος, κα τυροῦ, καὶ μάλιστα ἱππείου· θησαυρισμὸν δ' οὐ εἰδότες, οὐδὲ καπηλείαν, πλὴν ἢ φόρτον ἀντὶ φόρ του. Πῶς οὖν ἠγνόει τοὺς Σκύθας ὁ ποιητὴς, ἵπ πημολγοὺς καὶ γαλακτοφάγους τινὰς προσαγορεύω Ὅτι γὰρ οἱ τότε τούτους ἱππημολγοὺς ἐκάλουν, κα Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς ὑπ' Ἐρατοσθένους παρατι θεῖσιν ἔπεσιν·

Αἰθιοπάς τε Λιγυστὶ δὲ, Σκύθας ἱππημολγούς Τί δὲ θαυμαστὸν, εἰ διὰ τὸ πλεονάζειν παρ' ἡμῖ τὰ συμβόλαια καὶ τὴν περὶ αὐτὰ ἀδικίαν, δικαιο τάτους εἶπεν ἀγαυοὺς, τοὺς ἥκιστα ἐν τοῖς συμβο λαίοις καὶ τῷ ἀργυρισμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοιν κεκτημένους πάντα πλὴν ξίφους, καὶ ποτηρίου· ἐ δὲ τούτοις πρῶτον, καὶ τὰς γυναῖκας Πλατωνικῶ ἔχοντας κοινὰς, καὶ τέκνα. Καὶ Αἰσχύλος δ' ἐμφαί νει συνηγορῶν τῷ ποιητῇ, φήσας περὶ τῶν Σκυθῶν

Ἀλλ' ἱππάκης βροτῆρες εὔνομοι Σκύθαι.

Αὕτη δὴ ὑπόληψις καὶ νῦν ἔτι συμμένει παρὰ τοῖ Ἕλλησιν. Ἁπλουστάτους τε γὰρ αὐτοὺς νομίζομεν

ιστα κακεντρεχεῖς, εὐτελεστέρους τε πολὺ ἢ-
καὶ αὐταρκεστέρους· καίτοι ὅγε καθ' ἡμᾶς
εἰς πάντας σχεδόν τι διατέτακε τὴν πρὸς τὸ
μεταβολὴν, τρυφὴν, καὶ ἡδονὰς, καὶ κακο-
ς εἰς πλεονεξίας μυρίας πρὸς ταῦτ' εἰσάγων.
οὖν τῆς τοιαύτης κακίας καὶ εἰς τοὺς βαρβά-
ἐμπέπτωκε, τούς τε ἄλλους, καὶ τοὺς Νομάδας.
γὰρ Θαλάττης ἅψάμενοι, χείρους γεγόνασι,
όντες, καὶ ξενοκτονοῦντες, καὶ ἐπιπλεκόμε-
ολλοῖς, μεταλαμβάνουσι τῆς ἐκείνων πολυτε-
, καὶ κακηλείας· ἃ δοκεῖ μὲν εἰς ἡμερότητα
ίνειν, διαφθείρει δὲ τὰ ἤθη, καὶ ποικιλίαν
τῆς ἁπλότητος τῆς ἄρτι λεχθείσης εἰσάγει.
ἴ μέν τοι πρὸ ἡμῶν, καὶ μάλιστα οἱ ἐγγὺς τοῖς
ου χρόνοις, τοιοῦτοί τινες ἦσαν, καὶ ὑπελαμ-
το παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὁποίους Ὁμηρός φησιν.
δὲ, ἃ λέγει Ἡρόδοτος περὶ τοῦ τῶν Σκυθῶν
έως, ἐφ' ὃν ἐστράτευσε Δαρεῖος, καὶ τὰ ἐπε-
ένα παρ' αὐτοῦ. Ὅρα δὲ καὶ, ἃ λέγει Χρύ-
ς περὶ τῶν τοῦ Βοσπόρου βασιλέων, τῶν περὶ
υνα. Πλήρεις δὲ καὶ αἱ Περσικαὶ ἱστοριαὶ
πλότητος, ἧς λέγω, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων
Βαβυλωνίων, καὶ Ἰνδῶν ἀπομνημονευόμενα.
οὕτω δὲ καὶ ὁ Ἀνάχαρσις, καὶ Ἄβαρις, καί τι-
λλοι παρὰ τοῖς Ἕλλησι τοιοῦτοι εὐδοκίμουν·
νικόν τινα χαρακτῆρα ἐπέφαινον εὐκολίας, καὶ
τος, καὶ δικαιοσύνης. Καὶ τί δεῖ τοὺς πά-
γειν; Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππου, κατὰ τὴν
τοὺς ὑπὲρ τοῦ Αἵμου στρατιὰν ἐμβαλὼν
. T. II. F

εἰς Τριβαλλοὺς, ὁρῶν μέχρι τοῦ Ἴστρου καθήκοντας, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ νήσου Πεύκης, τὰ πέραν δὲ Γέτας ἔχοντας, ἁφῖχθαι λέγεται μέχρι δεῦρο· καὶ ἐς μὲν τὴν νῆσον ἀποβῆναι μὴ δύνασθαι σπάνει πλοίων· ἐκεῖσε γὰρ καταφυγόντα τὸν τῶν Τριβαλλῶν βασιλέα Σύρμον, ἀντισχεῖν πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν· εἰς δὲ τοὺς Γέτας διαβάντα, ἑλεῖν τὴν αὐτῶν πόλιν, καὶ ἀναστρέψαι διὰ ταχέων εἰς τὴν οἰκείαν, λαβόντα δῶρα τῶν ἐθνῶν, καὶ παρὰ τοῦ Σύρμου. Φησὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, κατὰ ταύτην τὴν στρατείαν συμμίξαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κελτοὺς τοὺς περὶ τὸν Ἀδρίαν, φιλίας καὶ ξενίας χάριν· δεξάμενον δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως τὸν βασιλέα, ἐρέσθαι παρὰ τὸν πότον, τί μάλιστα εἴη, ὃ φοβοῖντο, νομίζοντα αὐτὸν ἐμεῖν· αὐτοὺς δ' ἀποκρίνασθαι, ὅτι οὐδένα, πλὴν εἰ ἄρα μὴ ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐπιπέσοι· φιλίαν γε μὴν ἀνδρὸς τοιούτου περὶ παντὸς τίθεσθαι. Ταῦτα δὲ ἁπλούστερος τῆς τῶν βαρβάρων ἐστὶ σημεῖα· τοῦ τε μὴ συγχωρήσαντος μὲν τὴν ἀπόβασιν εἰς τὴν νῆσον, δῶρα δὲ πέμψαντος, καὶ συνθέμενου φιλίαν, καὶ τῶν φοβεῖσθαι μὲν οὐδένα φαμένων, φιλίαν δὲ περὶ παντὸς τίθεσθαι μεγάλων ἀνδρῶν. Ὅ, τε Δρομαχαίτης κατὰ τοὺς δαιδύχους ἦν τοῦ Ἀλεξάνδρου Γετῶν βασιλεύς· ἐπεὶ νοσοῦντα λαβὼν ζωγρίᾳ Λυσίμαχον, ἐπιστρατεύσαντα αὐτῷ, δεξιᾷ τὴν πεντάν τὴν τε δυστυῦ, καὶ τοῦ ἔθνους. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν αὐτάρκειαν, ἐπαίνεσε τοὺς κυνώτους μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλους χρῆσθαι· ταῦτα δ' ἐστὶν, ξενίας, καὶ συνθήκας φιλίας, ἐπαίνεσε αὐτούς. Καὶ Πλάτων

δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν θάλατταν, ὡς πονηροδιδάσκαλον, φεύγειν οἴεται δεῖν ὅτι πορρωτάτω τοὺς εὖ πολιτευομένους, καὶ μὴ οἰκεῖν ἐπ' αὐτῇ.

Ἔφορος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ μὲν τῆς ἱστορίας, Εὐρώπῃ δ' ἐπιγραφομένῃ βίβλῳ, περιοδεύσας τὴν Εὐρώπην μέχρι Σκυθῶν, ἐπὶ τέλει φησὶν, εἶναι τῶν τε ἄλλων Σκυθῶν καὶ τῶν Σαυροματῶν τοὺς βίους ἀνομοίους· τοὺς μὲν γὰρ εἶναι χαλεποὺς, ὥστε καὶ ἀνθρωποφαγεῖν· τοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, φησὶ, τὰ περὶ τῆς ὠμότητος αὐτῶν λέγουσιν, εἰδότες τὸ δεινὸν, καὶ τὸ θαυμαστὸν, ἐκπληκτικὸν ὄν· δέον τἀναντία καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεῖσθαι· καὶ αὐτὸς οὖν περὶ τῶν δικαιοτάτοις ἤθεσι χρωμένων ποιήσεσθαι τοὺς λόγους· εἶναι γάρ τινας τῶν Νομάδων Σκυθῶν γάλακτι τρεφομένους ἵππων, τῇ δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν, μεμνῆσθαι δ' αὐτῶν τοὺς ποιητάς· Ὅμηρον μὲν

Γλακτοφάγων Ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων φήσαντα τὴν γῆν καθορᾶν·

τὸν Ἡσίοδον δὲ, ἐν τῇ καλουμένῃ γῆς περιόδῳ, τὸν Φινέα ὑπὸ τῶν ἁρπυιῶν ἄγεσθαι

Γλακτοφάγων εἰς γαῖαν, ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων. Εἶτα αἰτιολογεῖ, διότι ταῖς διαίταις εὐτελεῖς ὄντες, καὶ οὐ χρηματισταὶ, πρός τε ἀλλήλους εὐνομοῦνται, κοινὰ πάντα ἔχοντες τά τε ἄλλα, καὶ γυναῖκας, καὶ τέκνα, καὶ τὴν ὅλην συγγένειαν· πρός τε τοὺς ἐκτὸς ἄμαχοί εἰσι, καὶ ἀνίκητοι, οὐδὲν ἔχοντες, ὑπὲρ οὗ

δουλεύσουσι. Καλεῖ δὲ καὶ Χοιρίλον, εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας, ἣν ἔζευξε Δαρεῖος·

Μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεᾷ Σκύθαι αὐτάρ-
ἔναιον
Ἀσίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν ἄποικοι
Ἀνθρώπων νομίμων.

Καὶ τὸν Ἀνάχαρσιν δὲ ἄνθρωπον σοφὸν καλῶν ὁ Ἄφορος, τούτου φησὶν εἶναι τοῦ γένους· νομισθῆναι δὲ καὶ ἑπτὰ σοφῶν ἕνα, τελείᾳ σωφροσύνῃ καὶ συνέσει· εὑρήματά τε αὐτοῦ λέγει τά τε ζώπυρα, καὶ τὴν ἀμφίβολον ἄγκυραν, καὶ τὸν κεραμεικὸν τροχόν. Ταῦτα δὲ λέγω, σαφῶς μὲν εἰδώς, ὅτι καὶ οὗτος αὐτὸς οὔτε ἀληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος. Πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὕρημα αὐτοῦ, ὃν οἶδεν Ὅμηρος πρεσβύτερος ὤν;

Ἐς δ' ὅτε τις κεραμεὺς τροχὸν ἅρμενον ἐν παλά-
μῃσι,

καὶ τὰ ἑξῆς. Ἀλλ' ἐκεῖνα διασημῆναι βουλόμενος, ὅτι κοινῇ τῶν φήμῃ, καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὕστερον, πεπιστεῦσθαι συνέβαινε τὸ τῶν Νομάδων τοὺς μάλιστα ἀπρασμένους ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους καὶ δικαιοτάτους, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ Ὁμήρου πεπλάσθαι.

Περί τε τῶν Μυσῶν, δίκαιός ἐστιν ὑποσχεῖν λόγον τῶν ἐν τοῖς ἔπεσι λεγομένων Ἀτολλόδωρος. πόθεν ἡγεῖται, καὶ τούτους εἶναι πλάσμασι, ὅταν φῇ ὁ ποιητής·

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχαι, καὶ ὀγυγῶν ἱππομολγῶν,

Ἢ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος, παρερμηνεύσει τὸν ποιητὴν, ὡς προείρηται, πλάσμα λέγων, ὡς μὴ ὄντων ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν. Παρὰ τὰ ὄντα. Ἔτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν γοῦν Αἴλιος Κάτος μετῴκισεν ἐκ τῆς περαίας τοῦ Ἴστρου πέντε μυριάδας σωμάτων παρὰ τῶν Γετῶν, ὁμογλώττου τοῖς Θρᾳξὶν ἔθνους, εἰς τὴν Θράκην· καὶ νῦν οἰκοῦσιν αὐτόθι, Μοισοὶ καλούμενοι· ἤτοι καὶ τῶν πρότερον οὕτω καλουμένων, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ Μυσῶν μετονομασθέντων· ἢ, ὅπερ οἰκειότερόν ἐστι τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ποιητοῦ, καὶ τῇ ἀποφάσει· τῶν ἐν τῇ Θράκῃ καλουμένων Μυσῶν πρότερον. Περὶ μὲν δὴ τούτων ἅλις· ἐπάνειμαν δὲ ἐπὶ τὴν ἑξῆς περιήγησιν.

Τῶν δὴ Γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείσθω, τὰ δ' εἰς ἡμᾶς ἤδη τοιαῦτα ὑπῆρξε. Βοιρεβίστας, ἀνὴρ Γέτης, ἐπιστὰς ἐπὶ τὴν τοῦ ἔθνους ἐπιστασίαν, ἀνέλαβε κεκακωμένους τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ συχνῶν τολέμων καὶ τοσοῦτον ἐπῆρεν ἀσκήσει καὶ νήψει, καὶ τῷ προσέχειν τοῖς πράγμασιν, ὥστ' ὀλίγων ἐτῶν ἐγάλην ἀρχὴν κατεστήσατο, καὶ τῶν ὁμόρων τοὺς λείστους ὑπέταξε τοῖς Γέταις· ἤδη δὲ καὶ Ῥωμαίοις φοβερὸς ἦν, διαβαίνων ἀδεῶς τὸν Ἴστρον, καὶ ν Θράκην λεηλατῶν μέχρι Μακεδονίας καὶ τῆς Ιυρίδος. Τούς τε Κελτοὺς τοὺς ἀναμεμιγμένους ς τε Θρᾳξὶ καὶ τοῖς Παιονικοῖς ἐξεπόρθησε, Βοΐους ἄρδην ἠφάνισε τοὺς ὑπὸ Κριτασίρῳ, καὶ Ταυίσκους. Πρὸς δὲ τὴν εὐπείθειαν τοῦ ἔθνους συνεστὴν ἔσχε Δεκαίνεον ἄνδρα γόητα, καὶ πιπλησον κατὰ τὴν Αἴγυπτον, καὶ προσημασίας τε

ὑπό τε τῶν στάσεων, καὶ τῶν Ῥωμαίων· ἱκανοὶ δ' ὅμως εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν στέλλειν τέτταρας μυριάδας.

Ῥεῖ δὲ δι' αὐτῶν Μάρισος ποταμὸς εἰς τὸν Δανούβιον, ᾧ τὰς παρασκευὰς ἀνεκόμιζον οἱ Ῥωμαῖοι, τὰς πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς μέρη, μέχρι τῶν καταῤῥακτῶν, Δανούβιον προσηγόρευον, ἃ μάλιστα διὰ τῶν Δάκων φέρεται· τὰ δὲ κάτω μέχρι τοῦ Πόντου τὰ περὶ τοὺς Γέτας, καλοῦσιν Ἴστρον. Ὁμόγλωττοι δ' εἰσὶν οἱ Δάκοι τοῖς Γέταις. Παρὰ μὲν οὖν τοῖς Ἕλλησιν οἱ Γέται γνωρίζονται μᾶλλον, διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταναστάσεις ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἴστρου ποιεῖσθαι, καὶ τοῖς Θρᾳξὶ, καὶ τοῖς Μυσοῖς ἀναμεμίχθαι. Καὶ τὸ τῶν Τριβαλλῶν δ' ἔθνος Θρᾳκικὸν ὄν, τὸ αὐτὸ πέπονθε τοῦτο. Μεταναστάσεις γὰρ δέδεκται, τῶν πλησιοχώρων εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους ἐξαναστάντων, τῶν μὲν ἐκ τῆς περαίας τῶν Σκυθῶν καὶ Βασταρνῶν, καὶ Σαυροματῶν ἐπικρατούντων πολλάκις, ὥστε καὶ ἐπιδιαβαίνειν τοῖς ἐξελαθεῖσι, καὶ καταμένειν τινὰς αὐτῶν ἢ ἐν ταῖς νήσοις, ἢ ἐν τῇ Θρᾴκῃ· τῶν δ' ἐκ θατέρου μέρους ὑπ' Ἰλλυριῶν μάλιστα κατισχυομένων. Ἀὐξηθέντες δ' οὖν ἐπὶ πλεῖστον, οἵ τε Γέται, οἵ τε Δάκοι, ὥστε καὶ πέντε μυριάδας ἐκπέμπειν στρατείαν, νῦν ὅσον εἰς τέτταρας μυριάδας συνεσταλμένοι τυγχάνουσι· καὶ ἰσχὺς μὲν ἦκουσι τοῦ ὑπακούειν Ῥωμαίων· οὕπω δ' εἰσὶν ὑποχείριοι τελέως, διὰ τὰς ἐκ τῶν Γερμανῶν ἐλπίδας, πολεμίων ὄντων τοῖς Ῥωμαίοις.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ποντικῆς θαλάττης τῆς ἀπὸ

τοῦ Ἴστρου ἐπὶ Τύραν, καὶ ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία πρόκειται πεδιὰς πᾶσα, καὶ ἄνυδρος· ἐν ᾗ Δαρεῖος ἀποληφθεὶς ὁ Ὑστάσπεω, καθ' ὃν καιρὸν διέβη τὸν Ἴστρον ἐπὶ τοὺς Σκύθας, ἐκινδύνευσε παντρατιᾷ δίψει διαλυθῆναι· συνῆκε δ' ὀψὲ, καὶ ἀνέστρεψε. Λυσίμαχος δ' ὕστερον στρατεύσας ἐπὶ Γέτας, καὶ τὸν βασιλέα Δρομιχαίτην, οὐκ ἐκινδύνευσε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑάλω ζωγρίᾳ· πάλιν δ' ἐσώθη, τυχὼν εὐγνώμονος τοῦ βαρβάρου, καθάπερ εἶπον πρότερον.

Πρὸς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλη νῆσός ἐστιν ἡ Πεύκη· κατασχόντες δ' αὐτὴν Βαστάρναι, Πευκινοὶ προσηγορεύθησαν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους, αἱ μὲν ἀνωτέρω ταύτης, αἱ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ. Ἑπτάστομος γάρ ἐστι· μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν στόμα καλούμενον, δι' οὗ σταδίων ἀνάπλους ἐπὶ τὴν Πεύκην, ἑκατὸν εἴκοσι· ἧς κατὰ τὸ κάτω μέρος ἐποίησε τὸ ζεῦγμα Δαρεῖος· δύναιτο δ' ἂν ζευχθῆναι καὶ κατὰ τὸ ἄνω. Τοῦτο δὲ καὶ πρῶτόν ἐστι στόμα ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον· τὰ δ' ἐξῆς εἰς ἕω παράπλῳ τῷ ἐπὶ τὸν Τύραν· διέχει δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἕβδομον στόμα περὶ τριακοσίους σταδίους. Γίνονται οὖν μεταξὺ τῶν στομάτων νησίδες. Τὰ μὲν δὴ τρία στόματα, ἐφεξῆς τῷ ἱερῷ στόματι, ἐστὶ μικρά· τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ μὲν πολὺ ἐλάττονα, τῶν δὲ μείζονα. Ἔφορος δὲ πεντάστομον εἴρηκε τὸν Ἴστρον. Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Τύραν ποταμὸν πλωτὸν, ἐννακόσιοι σταδιοι. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ δύο λίμναι μεγάλαι, ἡ μὲν ἀνεῳγμένη πρὸς τὴν θάλατταν, ὥστε καὶ λιμένι χρῆσθαι· ἡ δ' ἄστομος.

, Ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τοῦ Τύρα, πύργος ἐστὶ
οπτολέμου καλούμενος, καὶ κώμη Ἑρμώνακτος
ομένη. Ἀναπλεύσαντι δὲ ἑκατὸν τεσσαράκοντα
ιδίους, ἔφ' ἑκάτερα πόλεις, ἡ μὲν Νικωνία, ἡ
ἐν ἀριστερᾷ Ὀφιοῦσα· οἱ δὲ προσοικοῦντες τῷ
ταμῷ πόλιν φασὶν, ἀνιόντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι
ιδίους. Διέχει δὲ τοῦ στόματος ἡ νῆσος ἡ Λευ-
, διάρμα πεντακοσίων σταδίων, ἱερὰ τοῦ Ἀχιλ-
ως, πελαγία.

Εἶτα Βορυσθένης ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἑξακοσί-
σταδίοις· καὶ πλησίον ἄλλος ποταμὸς Ὕπανις·
νῆσος πρὸ τοῦ στόματος τοῦ Βορυσθένους ἔχου-
λιμένα. Πλεύσαντι δὲ τὸν Βορυσθένη σταδίους
κοσίους, δμώνυμος τῷ ποταμῷ πόλις· ἡ δ' αὖ-
καὶ Ὀλβία καλεῖται, μέγα ἐμπορεῖον, κτίσμα
λησίων. Ἡ δὲ ὑπερκειμένη πᾶσα χώρα τοῦ λε-
ίντος μεταξὺ Βορυσθένους καὶ Ἴστρου, πρώτη
ἐστὶν ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία· ἔπειτα οἱ Τυριγέται·
ὑ' οὓς οἱ Ἰάζυγες Σαρμάται, καὶ οἱ Βασίλειοι
όμενοι, καὶ Οὖργοι, τὸ μὲν πλέον νομάδες, ὀλί-
δὲ καὶ γεωργίας ἐπιμελούμενοι· τούτους φασὶ
παρὰ τὸν Ἴστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἑκάτερα πολλάκις.
δὲ τῇ μεσογαίᾳ Βαστάρναι μὲν τοῖς Τυριγέταις
ροι καὶ Γερμανοῖς, σχεδόν τι καὶ αὐτοὶ τοῦ Γερ-
νικοῦ γένους ὄντες, εἰς πλείω φύλα διῃρημένοι.
ὶ γὰρ Ἄτμε ι λέγονταί τινες, καὶ Σιδόνες, οἳ
τὴν Πεύκην κατασχόντες, τὴν ἐν τῷ Ἴστρῳ νῆ-
, Πευκινοί· Ῥωξολανοὶ δ' ἀρκτικώτατοι τὰ με-
ὺ τοῦ Ταναΐδος, καὶ τοῦ Βορυσθένους νεμόμε-

νοι πεδία. Ἡ γὰρ προσάρκτιος πᾶσα ἀπὸ Γ
νίας μέχρι τῆς Κασπίας πεδιάς ἐστιν, ἣν ὑ
ὑπὲρ δὲ τῶν Ῥωξολανῶν εἴ τινες οἰκοῦσιν, οὐκ ἰ
Οἱ δὲ Ῥωξολανοὶ, καὶ πρὸς τοὺς Μιθριδάτο
Εὐπάτορος στρατηγοὺς ἐπολέμουν, ἔχοντες ἡγ
Τάσιον. Ἦκον δὲ Παλάκῳ συμμαχήσοντες τῷ
λούρου· καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μάχιμοι· πρὸ
τοι συντεταγμένην φάλαγγα καὶ ὡπλισμένην
τὸ βάρβαρον φύλον ἀσθενὲς πᾶν ἐστι καὶ τὸ γ
τικόν. Ἐκεῖνοι γοῦν περὶ πέντε μυριάδας πρὸ
κισχιλίους τοὺς Διοφάντῳ, τῷ τοῦ Μιθρι
στρατηγῷ, συμπαραταξαμένους, οὐκ ἀντέσχον
οἱ πλεῖστοι διεφθάρησαν. Χρῶνται δὲ ὠμοβ
κράνεσι, καὶ θώραξι, γερροφόροι· ἀμυντήρ
ἔχουσι καὶ λόγχας, καὶ ξίφος, καὶ τόξον· τοι
δὲ καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλείους. Τῶν δὲ Νομάδ
σκηναὶ, πιλωταὶ πεπήγασιν ἐπὶ ταῖς ἁμάξαι
αἷς διαιτῶνται· περὶ δὲ τὰς σκηνὰς τὰ βοσκή
ἀφ' ὧν τρέφονται καὶ γάλακτι καὶ τυρῷ, καὶ
ασιν· ἀκολουθοῦσι δὲ ταῖς νομαῖς μεταλαμβ
τες τόπους ἀεὶ τοὺς ἔχοντας πόαν, χειμῶνος μ
τοῖς ἕλεσι τοῖς περὶ τὴν Μαιῶτιν, θέρους δὲ
τοῖς πεδίοις.

Ἅπασα δ' ἡ χώρα δυσχείμερός ἐστι, μέχ
ἐπὶ θαλάττῃ τόπων τῶν μεταξὺ Βορυσθένου
τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος· αὐτῶν δὲ τῶν ἐπ
λάττῃ τὰ ἀρκτικώτατα, τό, τε στόμα τῆς Μ
δος, καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ τῶν τοῦ Βορυσθένους
δ μυχὸς τοῦ Ταμυράκου κόλπου, καὶ Καρκι

καθ' ὃν ὁ ἰσθμός, τῆς μεγάλης Χερρονήσου. Δηλοῖ δὲ τὰ ψύχη, καίπερ ἐν πυδίοις οἰκούντων. Ὄνσς τε γὰρ οὐ τρέφουσι· δύσριγον γὰρ τὸ ζῶον· οἵ τε βόες οἱ μὲν ἄκερω γεννῶνται, τῶν δ' ἀπορινῶσι τὰ κέρατα· καὶ γὰρ τοῦτο δύσριγον τὸ μέρος· οἵ τε ἵπποι μικροὶ, τὰ δὲ πρόβατα μεγάλα, ῥήσσονται δὲ χαλεπῶς ὑδρίαι, τὰ δ' ἐνόντα συμπήττεται. Τῶν δὲ πάγων ἡ σφοδρότης μάλιστα ἐκ τῶν συμβαινόντων περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος [δῆλός ἐστιν]. Ἁμαξεύεται γὰρ ὁ διάπλους, ὁ εἰς Φαναγορίαν ἐκ τοῦ Παντικαπαίου, ὥστε καὶ πηλὸν εἶναι καὶ ὀδόν· ὀρυκτοί τέ εἰσιν οἱ ἰχθύες οἱ ἀποληφθέντες ἐν τῷ πρυστάλλῳ, τῇ προσαγορευομένῃ γαγγάμῃ, καὶ μάλιστα οἱ ἀντακαῖοι, δελφῖσι πάρισοι τὸ μέγεθος. Νεοπτόλεμον δέ φασι, τὸν τοῦ Μιθριδάτου στρατηγὸν, ἐν τῷ αὐτῷ πόρῳ, θέρους μὲν ναυμαχίᾳ περιγενέσθαι τῶν βαρβάρων, χειμῶνος δ' ἱππομαχίᾳ· φασὶ δὲ, καὶ τὴν ἄμπελον ἐν τῷ βοσπόρῳ κατορύττεσθαι χειμῶνος, ἐπομένων πολὺ τῆς γῆς. Λέγεται δὲ καὶ τὰ καύματα σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωμάτων ἀηθιζομένων, τάχα δὲ τῶν πεδίων νηνεμούντων τότε, ἢ καὶ τοῦ πάχους τοῦ ἀέρος ἐκθερμαινομένου πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέφεσιν οἱ παρήλιοι ποιοῦσιν. Ἀτέας δὲ δοκεῖ τῶν πλείστων ἄρξαι τῶν ταύτῃ βαρβάρων, ὁ πρὸς Φίλιππον πολεμήσας τὸν Ἀμύντου.

Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένους νῆσον, ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ὁ πλοῦς ἐστιν ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ Ἀχιλλείου δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον, ὄλισος

καλούμενον, ἱερὸν Ἀχιλλέως· εἶτ' ὁ Ἀχίλλειος δρόμος, ἀλιτενὴς χερρόνησος· ἔστι γὰρ ταινία τις, ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος ἐπὶ τὴν ἕω· πλάτος δὲ τὸ μέγιστον, δυοῖν σταδίων· ἐλάχιστον τεσσάρων πλέθρων· διέχουσα τῆς ἑκατέρωθεν τοῦ αὐχένος ἠπείρου σταδίους ἑξήκοντα· ἀμμώδης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρυκτόν· κατὰ μέσην δ' ὁ τοῦ ἰσθμοῦ αὐχὴν, ὅσον τεσσαράκοντα σταδίων· τελευτᾷ δὲ πρὸς ἄκραν, ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ὕφορμον, βλέπουσα πρὸς τὴν ἤπειρον. Μεθ' ἣν ὁ Καρκινίτης κόλπος, εὐμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τὰς ἄρκτους ὅσον ἐπὶ χιλίους σταδίους· οἱ δ' ἐκεῖ τριπλασίους φασὶ μέχρι τοῦ μυχοῦ· καλοῦνται δὲ Τάφριοι. Τὸν δὲ κόλπον, καὶ Ταμυράκην καλοῦσιν, ὁμωνύμως τῇ ἄκρᾳ.

IV. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς, ὁ διείργων τὴν Σαπρὰν λεγομένην λίμνην ἀπὸ τῆς θαλάττης, σταδίων τεσσαράκοντα, καὶ ποιῶν τὴν Ταυρικὴν καὶ Σκυθικὴν λεγομένην χερρόνησον· οἱ δὲ τριακοσίων ἑξήκοντα, τὸ πλάτος τοῦ ἰσθμοῦ φασιν. Ἡ δὲ Σαπρὰ λίμνη, σταδίων μὲν καὶ τετρακισχιλίων λέγεται· μέρος δ' ἐστὶ τῆς Μαιώτιδος τὸ πρὸς δύσιν· συνεστόμωται γὰρ αὐτῇ, στόματι μεγάλῳ. Ἑλώδης δ' ἐστὶ σφόδρα, καὶ ῥαπτοῖς πλοίοις μύγις πλώϊμος· οἱ γὰρ ἄνεμοι τὰ τενάγη ῥᾳδίως ἀνακαλύπτουσιν, εἶτα πάλιν πληροῦσιν, ὥστε τὰ ἕλη τοῖς μείζοσι σκάφεσιν οὐ περάσιμά ἐστιν. Ἔχει δ' ὁ κόλπος νησίδια τρία, καὶ προσβραχῆ τινα καὶ χοιραδώδη ὀλίγα, κατὰ τὸν παράπλουν.

Ἐκπλέοντι δ' ἐν ἀριστερᾷ, πολίχνη, καὶ ἄλλος

λιμὴν Χερρονησιτῶν. Ἔκκειται γὰρ ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν ἄκρα μεγάλη κατὰ τὸν παράπλουν ἐφεξῆς, μέρος οὖσα τῆς ὅλης Χερρονήσου· ἐφ' ᾗ ἵδρυται πόλις Ἡρακλεωτῶν, ἄποικος τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, αὐτὸ τοῦτο καλουμένη Χερρόνησος, διέχουσα τοῦ Τύρα παράπλουν, σταδίων τετρακισχιλίων τεσσαρακοσίων· ἐν ᾗ τὸ τῆς παρθένου ἱερὸν, δαίμονός τινος, ἧς ἐπώνυμος καὶ ἡ ἄκρα ἡ πρὸ τῆς πόλεώς ἐστιν ἐν σταδίοις ἑκατὸν, καλουμένη Παρθένιον, ἔχον νεὼν τῆς δαίμονος, καὶ ξόανον. Μεταξὺ δὲ τῆς πόλεως καὶ τῆς ἄκρας λιμένες τρεῖς· εἶθ' ἡ παλαιὰ Χερρόνησος κατεσκαμμένη, καὶ μετ' αὐτὴν, λιμὴν στενόστομος· καθ' ὃν μάλιστα οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος, τὰ λῃστήρια συνίσταντο, τοῖς καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὸν ἐπιχειροῦντες. καλεῖται δὲ Συμβόλων λιμήν. Οὗτος δὲ ποιεῖ πρὸς ἄλλον λιμένα Κτενοῦντα καλούμενον, τετταράκοντα σταδίων ἰσθμόν· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ κλείων τὴν μικρὰν Χερρόνησον, ἣν ἔφαμεν τῆς μεγάλης Χερρονήσου μέρος, ἔχουσαν ἐν αὐτῇ τὴν ὁμωνύμως λεγομένην πόλιν Χερρόνησον.

Αὕτη δ' ἦν πρότερον αὐτόνομος, πορθουμένη δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠναγκάσθη προστάτην ἑλέσθαι Μιθριδάτην τὸν Εὐπάτορα, στρατηγιῶντα ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους βαρβάρους, καὶ τοῦ Ἀδρίου· ταῦτα δ' ἦν ἐπὶ Ῥωμαίους παρασκευή. Ἐκεῖνος μὲν οὖν κατὰ ταύτας τὰς ἐλπίδας, ἅσμενος πέμψας εἰς τὴν Χερρόνησον στρατιὰν, ἅμα πρός τε τοὺς Σκύθας ἐπολέμει, Σκίλουρόν τε, καὶ τοὺς Σκιλούρου παῖδας τοὺς παρὰ Πο-

λακον· οὓς Ποσειδώνιος μὲν πεντήκοντά φησιν, Ἀπολλωνίδης δὲ ὀγδοήκοντα· ἅμα δὲ τούτους τε ἐχειρώσατο βίᾳ, καὶ Βοσπόρου κατέστη κύριος παρ' ἑκόντος λαβὼν Παιρισάδου τοῦ κατέχοντος. Ἐξ ἐκείνου δὴ τοῦ χρόνου τοῖς τοῦ Βοσπόρου δυνάσταις ἡ τῶν Χερρονησιτῶν πόλις ὑπήκοος μέχρι νῦν ἐστι. Τὸ δ' ἴσον τὸ Κτενοῦς διέχει τῆς τε τῶν Χερρονησιτῶν πόλεως, καὶ τοῦ Συμβόλων λιμένος. Μετὰ δὲ τὸν τῶν Συμβόλων λιμένα τοῦτον μέχρι Θεοδοσίας πόλεως ἡ Ταυρικὴ παραλία, χιλίων που σταδίων τὸ μῆκος, τραχεῖα καὶ ὀρεινὴ καὶ καταιγίζουσα τοῖς βορείοις ἵδρυται. Πρόκειται δ' αὐτῆς ἄκρα πολὺ πρὸς τὸ πέλαγος καὶ τὴν μεσημβρίαν ἐκκειμένη κατὰ Παφλαγονίαν, καὶ Ἄμαστριν πόλιν· καλεῖται δὲ Κριοῦ μέτωπον. Ἀντίκειται δ' αὐτῇ τὸ τῶν Παφλαγόνων ἀκρωτήριον, ἡ Κάραμβις, τὸ διαιροῦν εἰς πελάγη δύο τὸν Εὔξεινον πόντον, τῷ ἑκατέρωθεν σφιγγόμενον ποθμῷ. Διέστηκε δ' ἡ Κάραμβις τῆς μὲν τῶν Χερρονησιτῶν πόλεως σταδίους δισχιλίους καὶ πεντακοσίους· τοῦ δὲ Κριοῦ μετώπου, πολὺ ἐλάττους τὸν ἀριθμόν· συχνοὶ γοῦν τῶν διαπλευσάντων τὸν πορθμὸν ἅμα φασὶν ἀμφοτέρας ἰδεῖν τὰς ἄκρας ἑκατέρωθεν. Ἐν δὲ τῇ ὀρεινῇ τῶν Ταύρων καὶ τὸ ὄρος ἐστὶν, ὁ Τραπεζοῦς, δμώνυμον τῇ πόλει, τῇ περὶ Τιβαρηνίαν, καὶ τὴν Κολχίδα· καὶ ἄλλο δ' ἐστὶν ὄρος Κιμμέριον κατὰ τὴν αὐτὴν ὀρεινὴν, ὀψαστευσάντων ποτὲ τῶν Κιμμερίων ἐν τῷ Βοσπόρῳ· καθ' ὃ καὶ Κιμμερικὸς κόλπος καλεῖται τοῦ πορθμοῦ πᾶν, ὃ ἐπέχει τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος.

Μετὰ δὲ τὴν ὀρεινὴν τὴν λεχθεῖσαν, ἡ Θεοδοσία κεῖται πόλις, πεδίον εὔγαιον ἔχουσα, καὶ λιμένα ναυσὶ καὶ ἑκατὸν ἐπιτήδειον. Οὗτος δὲ ὅρος ἦν πρότερον τῆς τῶν Βοσποριανῶν καὶ Ταύρων γῆς. Καὶ ἡ ἑξῆς δ' ἐστὶν εὔγαιος χώρα μέχρι Παντικαπαίου τῆς μητροπόλεως τῶν Βοσποριανῶν, ἱδρυμένης ἐπὶ τῷ στόματι τῆς λίμνης τῆς Μαιώτιδος. Ἔστι δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Θεοδοσίας καὶ τοῦ Παντικαπαίου σταδίοι περὶ πεντακοσίους καὶ τριάκοντα. Χώρα πᾶσα σιτοφόρος, κώμας ἔχουσα, καὶ πόλιν εὐλίμενον, τὸ Νυμφαῖον καλούμενον. Τὸ δὲ Παντικάπαιον λόφος ἐστὶ πάντη περιοικούμενος ἐν κύκλῳ σταδίων εἴκοσι· πρὸς ἕω δ' ἔχει λιμένα, καὶ νεώρια, ὅσον τριάκοντα νεῶν· ἔχει δὲ καὶ ἀκρόπολιν. Κτίσμα δ' ἐστὶ Μιλησίων. Ἐμοναρχεῖτο δὲ πολὺν χρόνον ὑπὸ δυναστῶν τῶν περὶ Λεύκωνα, καὶ Σάγαυρον, καὶ Παιρισάδην, αὖτη τε καὶ αἱ πλησιόχωροι κατοικίαι πᾶσαι, αἱ περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος ἑκατέρωθεν, μέχρι Παιρισάδου, τοῦ Μιθριδάτῃ παραδόντος τὴν ἀρχήν. Ἐκαλοῦντο δὲ τύραννοι, καὶ περ οἱ πλείους ἐπιεικεῖς γεγονότες, ἀρξάμενοι ἀπὸ Παιρισάδου καὶ Λεύκωνος. Παιρισάδης δὲ καὶ θεὸς νενόμισται· τούτῳ δὲ ὁμώνυμος καὶ ὁ ὕστατος, οὐχ οἷός τε ὢν ἀντέχειν πρὸς τοὺς βαρβάρους, φόρον πραττομένους μείζω τοῦ πρότερον, Μιθριδάτῃ τῷ Εὐπάτορι παρέδωκε τὴν ἀρχήν· ἐξ ἐκείνου δ' ἡ βασιλεία γεγένηται Ῥωμαίοις ὑπήκοος. Τὸ μὲν οὖν πλέον αὐτῆς μέρος ἐστὶν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, μέρος δὲ τι καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας.

Τὸ δὲ στόμα τῆς Μαιώτιδος καλεῖται μὲν Κιμμερικὸς Βόσπορος, ἄρχεται δὲ ἀπὸ μείζονος πλάτους, ἀπὸ ἑβδομήκοντά που σταδίων· καθ' ὃ διαίρουσιν ἐκ τῶν περὶ Παντικάπαιον τόπων, εἰς τὴν ἐγγυτάτω πόλιν τῆς Ἀσίας, τὴν Φαναγορίαν· τελευτᾷ δ' εἰς πολὺ στενώτερον πορθμόν. Διαιρεῖ δ' ὁ στενωπὸς οὗτος τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας, καὶ ὁ Τάναϊς ποταμὸς, καταντικρὺ ῥέων ἀπὸ τῶν ἄρκτων εἴς τε τὴν λίμνην, καὶ τὸ στόμα αὐτῆς. Δύο δ' ἔχει τὰς εἰς τὴν λίμνην ἐκβολὰς διεχούσας ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑξήκοντα. Ἔστι δὲ καὶ πόλις ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ, μέγιστον τῶν βαρβάρων ἐμπορεῖον, μετὰ τὸ Παντικάπαιον. Ἐν ἀριστερᾷ δ' εἰσπλέοντι τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον, πολίχνιόν ἐστι Μυρμήκιον ἐν εἴκοσι σταδίοις ἀπὸ τοῦ Παντικαπαίου. Τοῦ δὲ Μυρμηκίου διπλάσιον διέχει κώμη Παρθένιον· καθ' ἣν στενώτατος ὁ εἴσπλους ἐστὶν, ὅσον εἴκοσι σταδίων, ἔχων ἀντικειμένην ἐν τῇ Ἀσίᾳ κώμην, Ἀχίλλειον καλουμένην. Ἐντεῦθεν δ' εὐθυπλοίᾳ μὲν ἐπὶ τὸν Τάναϊν, καὶ τὴν κατὰ τὰς ἐκβολὰς νῆσον, στάδιοι δισχίλιοι διακόσιοι, μικρὸν δ' ὑπερβάλλει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου πλέοντι παρὰ τὴν Ἀσίαν· πλέον δ' ἢ τριπλάσιον, ἐν ἀριστερᾷ πλέοντι μέχρι τοῦ Ταναΐδος, ἐν ᾧ παράπλῳ καὶ ὁ ἰσθμὸς ἵδρυται. Οὗτος μὲν οὖν ὁ παράπλους ἔρημος πᾶς ὁ παρὰ τὴν Εὐρώπην· ὁ δ' ἐν δεξιᾷ οὐκ ἔρημος. Ὁ δὲ σύμπας τῆς λίμνης κύκλος ἐννακισχιλίων ἱστορεῖται σταδίων. Ἡ δὲ μεγάλη Χεῤῥόνησος τῇ Πελοποννήσῳ προσέοικε καὶ τὸ σχῆμα τὸ

τὸ μέγεθος. Ἔχουσι δ' αὐτὴν οἱ τοῦ Βοσπόρου δυνάσται κεκακωμένην πᾶσαν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων. Πρότερον δ' εἶχον ὀλίγην μὲν τὴν πρὸς τῷ στόματι τῆς Μαιώτιδος, καὶ τῷ Παντικαπαίῳ μέχρι Θεοδοσίας τῶν Βοσπορίων τύραννοι· τὴν δὲ πλείστην μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ τοῦ κύλπου τοῦ Καρκινίτου, Σκυθικὸν ἔθνος, Ταῦροι· καὶ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα αὕτη πᾶσα, σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ ἔξω τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους, μικρὰ Σκυθία· διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐνθένδε περαιουμένων τόν τε Τύραν, καὶ τὸν Ἴστρον, ἐποικούντων τὴν γῆν, καὶ ταύτης οὐκ ὀλίγη μικρὰ προσηγορεύθη Σκυθία· τῶν Θρᾳκῶν τὰ μὲν τῇ βίᾳ συγχωρούντων, τὰ δὲ τῇ κακίᾳ τῆς χώρας· ἐλώδης γάρ ἐστιν ἡ πολλὴ αὐτῆς.

Τῆς δὲ Χερρονήσου πλὴν τῆς ὀρεινῆς τῆς ἐπὶ θαλάττῃ μέχρι Θεοδοσίας, ἥ γε ἄλλη πεδιὰς καὶ εὔγαιός ἐστι πᾶσα, σίτῳ δὲ καὶ σφόδρα εὐτυχής· τριάκοντα γοῦν ἀποδίδωσι, διὰ τοῦ τυχόντος ὀρυκτοῦ σχιζομένη. Φόρον δὲ ἐτέλουν, ὀκτωκαίδεκα μυριάδας μεδίμνων Μιθριδάτῃ· τάλαντα δ' ἀργυρίου διακόσια, σὺν τοῖς Ἀσιανοῖς χωρίοις τοῖς περὶ τὴν Σινδικήν. Κἂν τοῖς πρόσθεν χρόνοις ἐντεῦθεν ἦν τὰ σιτοπομπεῖα τοῖς Ἕλλησι, καθάπερ ἐκ τῆς λίμνης αἱ ταριχεῖαι. Λεύκωνα δέ φασιν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίοις πέμψαι μυριάδας μεδίμνων διακοσίας καὶ δέκα. Οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι καὶ Γεωργοὶ ἐκαλοῦντο ἴδιως, διὰ τὸ τοὺς ὑπερκειμένους Νομάδας εἶναι, τρεφομένους κρέασιν, ἄλλοις τε καὶ ἱππείοις· ἱππείῳ δὲ καὶ τυρῷ, καὶ γάλακτι, καὶ ὀξυγάλακτι·

(τοῦτο δὲ καὶ ὄψημά ἐστιν αὐτοῖς κατασκευασθέν πως·) διόπερ ὁ ποιητὴς ἅπαντας εἴρηκε τοὺς ταύτῃ γαλακτοφάγους. Οἱ μὲν οὖν Νομάδες πολεμισταὶ μᾶλλόν εἰσιν, ἢ λῃστρικοί· πολεμοῦσι δὲ ὑπὲρ τῶν φόρων. Ἐπιτρέψαντες γὰρ ἔχειν τὴν γῆν τοῖς ἐθέλουσι γεωργεῖν, ἀντὶ ταύτης ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες τοὺς συντεταγμένους, μετρίους τινάς, οὐκ εἰς περιουσίαν, ἀλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα, καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου· μὴ διδόντων δὲ, αὐτοῖς πολεμοῦσιν. Οὕτω δὲ καὶ δικαίους ἅμα, καὶ ἀβίους ὁ ποιητὴς εἴρηκε τοὺς αὐτοὺς τούτους ἄνδρας· ἐπεὶ, τῶν γε φόρων ἀπευτακτουμένων, οὐδ' ἂν καθίσταντο εἰς πόλεμον. Οὐκ ἀπευτακτοῦσι δ' αὖ δυνάμει πεποιθότες, ὥστε ἢ ἀμύνασθαι ῥᾳδίως ἐπιόντας, ἢ κωλύσαι τὴν ἔφοδον· καθάπερ Ἄσανδρον ποιῆσαί φησιν Ὑψικράτης, ἀποτειχίσαντα τὸν ἰσθμὸν τῆς Χερρονήσου, τὸν πρὸς τῇ Μαιώτιδι, τριακοσίων ὄντα καὶ ἑξήκοντα σταδίων, ἐπιστήσαντα πύργους καθ' ἕκαστον στάδιον δέκα. Οἱ δὲ Γεωργοὶ ταύτῃ μὲν ἡμερώτεροί τε ἅμα, καὶ πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι· χρηματισταὶ δ' ὄντες καὶ θαλάττης ἁπτόμενοι, λῃστηρίων οὐκ ἀπέχονται, οὐδὲ τῶν τοιούτων ἀδικιῶν καὶ πλεονεξιῶν.

Πρὸς δὲ καὶ τὴν καταρίθμησιν τῶν τόπων ἐν τῇ Χερρονήσῳ, καὶ τὰ φρούρια ὑπῆρξεν, ἃ κατεσκεύασε Σκίλουρος καὶ οἱ παῖδες, οἷσπερ καὶ δορυφορίοις ἐχρῶντο πρὸς τοὺς Μιθριδάτου στρατηγούς, Παλάκιόν τε, καὶ Χαῦνον, καὶ Νεάπολις· ἦν δὲ καὶ Εὐπατόριόν τι, κτίσαντος Δωφάντου, Μιθριδάτη

στρατηγοῦντος. Ἔστι δ' ἄκρα διέχουσα τοῦ τῶν Χερρονησιτῶν τείχους, ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους, κόλπον ποιοῦσα εὐμεγέθη νεύοντα πρὸς τὴν πόλιν· τούτου δ' ὑπέρκειται λιμνοθάλαττα, ἁλοπήγιον ἔχουσα· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κτενούς. Ἵν' οὖν ταῦτ' ἔχοιεν οἱ βασιλικοὶ πολιορκούμενοι, τῇ τε ἄκρᾳ τῇ λεχθείσῃ φρουρὰν ἐγκατέστησαν, τειχίσαντες τὸν τόπον, καὶ τὸ στόμα τοῦ κόλπου τὸ μέχρι τῆς πόλεως διέχωσαν, ὥστε πεζεύεσθαι ῥᾳδίως, καὶ τρόπον τινὰ μίαν εἶναι πόλιν ἐξ ἀμφοῖν· ἐκ δὲ τούτου ῥᾷον ἀπεκρούοντο τοὺς Σκύθας. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῷ διατειχίσματι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ πρὸς τῷ Κτενοῦντι προσέβαλον, καὶ τὴν τάφρον ἐνέχουν καλάμῳ, τὸ μεθ' ἡμέραν γεφυρωθὲν μέρος, νύκτωρ ἐνεπίμπρασαν οἱ βασιλικοὶ καὶ ἀντεῖχον τέως, ἕως ἐπεπράτησαν. Καὶ νῦν ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς ἂν Ῥωμαῖοι καταστήσωσιν, ἅπαντά ἐστιν.

Ἴδιον δὲ τοῦ Σκυθικοῦ καὶ τοῦ Σαρματικοῦ παντὸς ἔθνους, τὸ τοὺς ἵππους ἐκτέμνειν εὐπειθείας χάριν· μακροὶ μὲν γάρ εἰσιν, ὀξεῖς δὲ σφόδρα καὶ δυσπειθεῖς. Θῆραι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς ἕλεσιν ἐλάφων καὶ συάγρων· ἐν δὲ τοῖς πεδίοις, ὀνάγρων καὶ δορκάδων. Ἴδιον δέ τι καὶ τὸ, ἄετὸν μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς τόποις τούτοις. Ἔστι δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλούμενος κόλος μεταξὺ ἐλάφου καὶ κριοῦ τὸ μέγεθος, λευκός, ὀξύτερος τούτων τῷ δρόμῳ, πίνων τοῖς ῥώθωσιν εἰς τὴν κεφαλήν, εἶτ' ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας τα-μεύων πλείους, ὥστ' ἐν τῇ ἀνύδρῳ νέμεσθαι ῥᾳδίως.

Τοιαύτη μὲν ἡ ἐκτὸς Ἴστρου πᾶσα, ἡ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ, μέχρι τῆς Ποντικῆς θαλάττης καὶ τῆς Μαιώτιδος.

V. Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης, ἡ ἐντὸς τοῦ Ἴστρου καὶ τῆς κύκλῳ θαλάττης, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ, μέχρι τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἴστρου, ἐν ᾗ ἐστὶν ἥ τε Ἑλλὰς καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν ἔθνη, καὶ τὰ ὑπὲρ τούτων πρὸς τὸν Ἴστρον καθήκοντα, καὶ πρὸς τὴν ἑφ' ἑκάτερα θάλατταν, τήν τε Ἀδριατικὴν καὶ τὴν Ποντικήν· πρὸς μὲν τὴν Ἀδριατικὴν, τὰ Ἰλλυρικά· πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν μέχρι Προποντίδος καὶ Ἑλλησπόντου, τὰ Θρᾴκια, καὶ εἴ τινα τούτοις ἀναμέμικται, Σκυθικά, ἢ Κελτικά. Δεῖ δ' ἀπὸ τοῦ Ἴστρου τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι, τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς περιοδευθεῖσι τόποις· ταῦτα δ' ἐστὶ, τὰ συνεχῆ τῇ Ἰταλίᾳ τε καὶ ταῖς Ἄλπεσι, καὶ Γερμανοῖς, καὶ Δάκοις, καὶ Γέταις. Λίχα δ' ἄν τις καὶ ταῦτα διέλθοι. Τρόπον γάρ τινα τῷ Ἴστρῳ παράλληλά ἐστι τά τε Ἰλλυρικὰ καὶ τὰ Παιονικὰ καὶ τὰ Θρᾴκια ὄρη, μίαν πως γραμμὴν ἀποτελοῦντα, διήκουσαν ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου μέχρι πρὸς τὸν Πόντον· ἧς προσάρκτια μέν ἐστι μέρη, τὰ μεταξὺ τοῦ Ἴστρου καὶ τῶν ὀρῶν· πρὸς νότον δ' ἥ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ συνεχὴς βάρβαρος μέχρι τὴν ὀρεινῆς. Πρὸς μὲν οὖν τῷ Πόντῳ, τὸ Αἷμόν ἐστιν ὄρος, μέγιστον τῶν ταύτῃ καὶ ὑψηλότατον, μέσην πως διαιροῦν τὴν Θρᾴκην· ἀφ' οὗ φησιν ὁ Πολύβιος, ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάττας, οὐκ ἀληθῆ λέγων· καὶ γὰρ τὸ διά-

στημα μέγα τὸ πρὸς Ἀδρίαν, καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα πολλά. Πρὸς δὲ τῷ Ἀδρίᾳ, πᾶσα ἡ Ἀρδία σχεδόν τι, μέση δ' ἡ Παιονία, καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλή. Ἐφ' ἑκάτερα δ' αὐτῆς ἐπὶ μὲν τὰ Θρᾴκια ἡ Ῥοδόπη, ὄμορον ὑψηλὸν ὄρος μετὰ τὸν Αἷμον, ἐπὶ δὲ θάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ Ἰλλυρικά, ἥ τε τῶν Αὐταριατῶν χώρα, καὶ ἡ Δαρδανική. Λέγω μὲν δὴ τὰ Ἰλλυρικὰ πρῶτα, συνάπτοντα τῷ τε Ἴστρῳ, καὶ ταῖς Ἄλπεσιν, ἃ κεῖται μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς κατὰ τοὺς Οὐϊνδελικοὺς καὶ Ῥαιτοὺς καὶ Τοινίους.

Μέρος μὲν δή τι τῆς χώρας ταύτης ἠρήμωσαν οἱ Δάκοι καταπολεμήσαντες Βοίους καὶ Ταυρίσκους ἔθνη Κελτικά, τὰ ὑπὸ Κριτασίρῳ, φάσκοντες, εἶναι τὴν χώραν σφετέραν, καίπερ ποταμοῦ διείργοντος τοῦ Παρίσου, ῥέοντος ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐπὶ τὸν Ἴστρον κατὰ τοὺς Σκορδίσκους καλουμένους Γαλάτας· καὶ γὰρ οὗτοι τοῖς Ἰλλυρικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Θρᾳκίοις ᾤκησαν ἀναμίξ· ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ Δάκοι κατέλυσαν, τούτοις δὲ καὶ συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. Τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι Παννόνιοι μέχρι Σεγεστικῆς καὶ Ἴστρου πρὸς ἄρκτον καὶ ἕω· πρὸς δὲ τἆλλα μέρη ἐπὶ πλέον διατείνουσιν. Ἡ δὲ Σεγεστικὴ πόλις ἐστὶ Παννονίων ἐν συμβολῇ ποταμῶν πλειόνων, ἁπάντων πλωτῶν, εὐφυὲς ὁρμητήριον τῷ πρὸς Δάκους πολέμῳ· ὑποπέπτωκε γὰρ ταῖς Ἄλπεσιν· αὗ διατείνουσι μέχρι τῶν Ἰατόδων, Κελτικοῦ τε ἅμα καὶ Ἰλλυρικοῦ ἔθνους· ἐντεῦθεν δὲ καὶ ποταμοὶ ῥέουσι πολὺν καταφέροντες εἰς αὐτὴν τὸν τε

ἄλλον καὶ τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας φόρτον. Εἰς γὰρ Ναύπορτον ἐξ Ἀκυλήϊας ὑπερθεῖσι τὴν Ὄκραν εἰσὶ σταδίοι τριακόσιοι πεντήκοντα, εἰς ἣν αἱ ἁρμάμαξαι κατάγονται, τῶν Τεργέστων οὖσαν κατοικίων· ἔνιοι δέ φασι πεντακοσίους. Ἡ δ' Ὄκρα ταπεινότατον μέρος τῶν Ἀλπεών ἐστι τῶν διατεινουσῶν ἀπὸ τῆς Ῥαιτικῆς μέχρι Ἰαπόδων· ἐντεῦθεν δ' ἐξαίρεται τὰ ὄρη πάλιν ἐν τοῖς Ἰάποσι, καὶ καλεῖται Ἀλβια. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ Τεργέστης, κώμης Καρνικῆς, ὑπερθεῖσίς ἐστι διὰ τῆς Ὄκρας εἰς ἕλος Λούγεον καλούμενον. Πλησίον δὲ τοῦ Ναυπόρτου ποταμός ἐστι Καρκόρας, ὁ δεχόμενος τὰ φορτία· οὗτος μὲν οὖν εἰς τὸν Σάον ἐμβάλλει, ἐκεῖνος δ' εἰς τὸν Ἀράξον· ὁ δὲ εἰς τὸν Νόαρον, κατὰ τὴν Σεγεστικήν. Ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Νόαρος πλῆθος προσλαβὼν τὸν διὰ τῶν Ἰαπόδων ῥέοντα ἐκ τοῦ Ἀλβίου ὄρους Κύλαπιν, συμβάλλει τῷ Δανουβίῳ κατὰ τοὺς Σκορδίσκους. Ὁ δὲ πλοῦς τὰ πολλὰ τοῖς ποταμοῖς ἐπὶ τὰς ἄρκτους ἐστίν· ὁδὸς δὲ ἀπὸ Τεργεστῶν ἐπὶ τὸν Δανούβιον σταδίων ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων. Ἐγγὺς δὲ τῆς Σεγεστικῆς ἐστι καὶ ἡ Σισκία φρούριον, καὶ Σίρμιον ἐν ὁδῷ κείμενα τῇ εἰς Ἰταλίαν.

Ἔθνη δ' ἐστὶ τῶν Παννονίων Βρεῖκοι, καὶ Ἀνδιζήτιοι καὶ Διτίωνες, καὶ Πειροῖσται, καὶ Μαζαῖοι, καὶ Δασκιᾶται, ὧν Βάτων ἡγεμὼν ἦν, καὶ ἄλλα ἀσημότερα στοιχήματα μικρά, ἃ διατείνει μέχρι καὶ Δαλματίας, σχεδὸν δέ τι καὶ Ἀρδιαίων, ὁμοίως πρὸς νότον· ἄπεισι δ' ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριάνου παρήκοντα ὀρεινὴ μέχρι τοῦ Ῥιζονικοῦ κόλ-

που καὶ τῆς Ἀρδιαίων γῆς, μεταξὺ πίπτουσα τῆς τε Θαλάττης καὶ τῶν Παννονίων ἐθνῶν. Σχεδὸν δέ τι καὶ ἐντεῦθεν ποιητέον τὴν ἀρχὴν τῆς συνεχοῦς περιοδείας ἀναλαβοῦσι μικρὰ τῶν λεχθέντων πρότερον. Ἔφαμεν δὲ ἐν τῇ περιοδείᾳ τῆς Ἰταλίας, Ἴστρους εἶναι πρώτους τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, συνεχεῖς τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ τοῖς Κάρνοις· καὶ διότι μέχρι Πόλας, Ἰστρικῆς πόλεως, προήγαγον οἱ νῦν ἡγεμόνες τοὺς τῆς Ἰταλίας ὅρους. Οὗτοι μὲν οὖν περὶ ὀκτακοσίους σταδίους εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ. Τοσοῦτοι δ' εἰσὶ καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας τῶν πρὸ τῆς Πόλας ἐπὶ Ἀγκῶνα ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν Ἐνετικήν. Ὁ δὲ πᾶς Ἰστρικὸς παράπλους χιλίων τριακοσίων.

Ἑξῆς δ' ἐστὶν ὁ Ἰαποδικὸς παράπλους χιλίων σταδίων· ὕδρυνται γὰρ οἱ Ἰάποδες ἐπὶ τῷ Ἄλβίῳ ὄρει τελευταίῳ τῶν Ἄλπεων ὄντι, ὑψηλῷ σφόδρα, τῇ μὲν ἐπὶ τοὺς Παννονίους καὶ τὸν Ἴστρον καθήκοντες, τῇ δ' ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν, ἀρειμάνιοι μέν, ἐκπεπονημένοι δὲ ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ [Καίσαρος] τελέως· πόλεις δ' αὐτῶν Μέτουλον, Ἀρούπεινον, Μονήττιον, Οὔεγδον· λυπρὰ δὲ τὰ χωρία, καὶ ζειᾷ, καὶ κέγχρῳ τὰ πολλὰ τρεφομένων· ὁ δ' ὁπλισμὸς Κελτικός· κατάστικτοι δ' ὁμοίως καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰλλυριοῖς καὶ Θρᾳξί. Μετὰ δὲ τὸν τῶν Ἰαπόδων ὁ Λιβυρνικὸς παράπλους ἐστὶ, μεῖζων τοῦ προτέρου σταδίοις πεντακοσίοις .... ἐν δὲ τῷ παράπλῳ, ποταμὸς φορτίοις ἀνάπλουν ἔχων μέχρι Δαλματέων καὶ Σκάρδων Λιβυρνὴ πόλις.

Παρ' ὅλην δ' ἣν εἶπον παραλίαν, νῆσοι μὲν αἱ

Ἀψυρτίδες, περὶ ἃς ἡ Μήδεια λέγεται διαφθεῖραι τὸν ἀδελφὸν Ἄψυρτον διώκοντα αὐτήν. Ἔπειτα ἡ Κηρυκτικὴ κατὰ τοὺς Ἰάποδας· εἶθ' αἱ Λιβυρνίδες περὶ τετταράκοντα τὸν ἀριθμόν· εἶτ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώταται δ' Ἴσσα, Τραγούριον, Ἰσσέων κτίσμα· Φάρος, ἡ πρότερον Πάρος, Παρίων κτίσμα· ἐξ ἧς Δημήτριος ὁ Φάριος.

Ἔπειτα ἡ τῶν Δαλματίων παραλία, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῶν Σάλων. Ἔστι δὲ τῶν πολὺν χρόνον πολεμησάντων πρὸς Ῥωμαίους τὸ ἔθνος τοῦτο· κατοικίας δ' ἔσχεν ἀξιολόγους εἰς πεντήκοντα, ὧν τινας καὶ πόλεις Σάλωνά τε καὶ Πριάμωνα, καὶ Νινίαν, καὶ Σινώτιον, τό, τε νέον καὶ τὸ παλαιὸν, ἃς ἐνέπρησεν ὁ Σεβαστός. Ἔστι δὲ καὶ Ἀνδήτριον ἐρυμνὸν χωρίον. Δάλμιον δὲ, μεγάλη πόλις, ἧς ἐπώνυμον τὸ ἔθνος· μικρὰν δ' ἐποίησε Νασικᾶς, καὶ τὸ πεδίον μηλόβοτον διὰ τὴν πλεονεξίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἴδιον δὲ τῶν Δαλματέων, τὸ διὰ ὑκταετηρίδος χώρας ἀναδασμὸν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ μὴ χρῆσθαι νομίσμασι πρὸς μὲν τοὺς ἐν τῇ παραλίᾳ ταύτῃ, ἴδιον· πρὸς ἄλλους δὲ τῶν βαρβάρων πολλοὺς κοινόν. Ἄρδιον δὲ ὄρος ἐστὶ, μέσον τέμνον τὴν Δαλματικὴν, τὴν μὲν ἐπιθαλάττιον, τὴν δ' ἐπὶ θάτερα. Εἶθ' ὁ Νάρων ποταμὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Δαόριζοι, καὶ Ἀρδιαῖοι, καὶ Πληραῖοι, ὧν τοῖς μὲν πλησιάζει νῆσος ἡ Μέλαινα Κόρκυρα καλουμένη, καὶ πόλις, Κνιδίων κτίσμα· τοῖς δὲ Ἀρδιαίοις ἡ Φάρος, Πάρος λεγομένη πρότερον. Παρίων γάρ ἐστι κτίσμα.

Οὐαραλίους δ' οἱ ὕστερον ἐκάλισαν τοὺς Ἀρδιαίους· ἀπέωσαν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς θαλάττης Ῥωμαῖοι, λυμαινομένους αὐτὴν διὰ τῶν ληστηρίων, καὶ ἠνάγκασαν γεωργεῖν. Τραχεῖα δὲ χώρα καὶ λυπρὰ, καὶ οὐ γεωργῶν ἀνθρώπων· ὥστ' ἐξέφθαρται τελέως, μικροῦ δὲ καὶ ἐκλέλοιπε. Τοῦτο δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ταύτῃ συνέβη· οἱ γὰρ πλεῖστον δυνάμενοι πρότερον τελέως ἐταπεινώθησαν καὶ ἐξέλιπον, Γαλατῶν μὲν Βοῖοι καὶ Σκορδίσκοι· Ἰλλυριῶν δὲ Αὐταριᾶται καὶ Ἀρδιαῖοι καὶ Δαρδάνιοι· Θρᾳκῶν δὲ Τριβαλλοὶ, ὑπ' ἀλλήλων μὲν ἐξ ἀρχῆς, ὕστερον δὲ ὑπὸ Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων ἐκπολεμούμενοι.

Μετὰ δ' οὖν τὴν τῶν Ἀρδιαίων καὶ Πληραίων παραλίαν, ὁ Ῥιζαίων κόλπος ἐστὶ καὶ Ῥίζων πόλις, καὶ ἄλλα πολίχνια, καὶ Δρίλων ποταμὸς ἀνάπλουν ἔχων πρὸς ἕω μέχρι τῆς Δαρδανικῆς. Συνάπτει δὲ τοῖς Μακεδονικοῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς Παιονικοῖς πρὸς μεσημβρίαν· καθάπερ καὶ οἱ Αὐταριᾶται καὶ Δασαρήτιοι, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἀλλήλοις ὄντες, καὶ τοῖς Αὐταριάταις. Τῶν δὲ Δαρδανιατῶν εἰσι καὶ οἱ Γαλάβρῖοι, παρ' οἷς πόλις ἀρχαία· καὶ οἱ Θουνάται, Μαιδοῖς, ἔθνει Θρᾳκίῳ πρὸς ἕω συνάπτοντες. Ἄγριοι δ' ὄντες οἱ Δαρδάνιοι τελέως, ὥσθ' ὑπὸ ταῖς κοπρίαις ὀρύξαντες σπήλαια, ἐνταῦθα διαίτας ποιεῖσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν, μουσικοῖς ἀεὶ χρώμενοι καὶ αὐλοῖς καὶ τοῖς ἐντατοῖς ὀργάνοις. Οὗτοι μὲν οὖν ἐν τῇ μεσογαίᾳ· μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν καὶ ὕστερον.

τ[illegible] Ἀμαστρι[illegible], Ἀσσό[illegible]
[illegible] Σταφυλ[illegible] Κο[illegible]
[illegible] ὑπωλιμαῖ[illegible] τῇ χ[illegible]
[illegible] Σινώ[illegible] Ἄμισ[illegible]
[illegible] τὸ μ[illegible] πλοιμαῖα πόλις εὖ[illegible]
κλεῖται Κύτωρος καὶ Σταφυλίου καὶ Στεφανίου, τοῦ
μὲν τὴν πατρίδα πολίσας λέγε, τῆς Φαλάττ
νης. Τὸν δὲ Ἰάσονα Κύτωρα καλεῖ Ἑκατ
ταῖος, ὅτι τοῦ αὐτοῦ γένους, τοῦ περὶ
Φρίξον δὲ τοῦ αὐτοῦ μητρὸς, τόν τε Ἴναχο
Ἄργους πρὸς νότου, καὶ τὸν Φλύτα πρὸς ἑ
τῶν Μδρίαν. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολ
κωλῖται τε Νιμφαῖοι· πέτρα δ' ἐστὶ πῦρ ἀν
ὑπ' αὐτῇ δὲ κρῆναι ῥέουσι χλιαροῦ καὶ
καιομένης, ὡς εἰκὸς, τῆς ὕλης τῆς ὑσφ
μᾶλλον δ' ἐστὶν αὐτῆς πλησίον ἐπὶ λόφο
τριῶν ἐκπληροῦται πάλιν τῷ χρόνῳ, τῆς
μένης εἰς τὰ ὀρύγματα γῆς μεταβαλλούσ
σμάκιον, ὥς φησι Ποσειδώνιος. Λέγει
καὶ τὴν ἀμπελῖτιν γῆν ἀσφαλτώδη, τὴν ἐ
κεῖ τῇ Πιερίᾳ μεταλλευομένην, ἄκος τῆς
ὡς ὀμπέλου· χρισθεῖσαν γὰρ μετ' ἐλαίου,
τὸ θηρίον, πρὶν ἐπὶ τοὺς βλαστοὺς τῆς ἀ
τοιαύτην δ' εὑρεθῆναι καὶ ἐν Ῥό
τοῦ αὐτοῦ, πλείονος δ' ἐλαίου
δ' Ἀπολλωνίαν Βυλλιακὴ καὶ Ὠρι
αὐτοῦ ὁ Πάνορμος, καὶ τὰ
τοῦ στόματος τοῦ Ἰονίου κό

Τὸ μὲν οὖν στόμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστι, διαφέρει δὲ ὁ Ἰόνιος, διότι τοῦ πρώτου μέρους τῆς Θαλάττης ταύτης ὄνομα τοῦτ' ἐστὶν, ὁ δ' Ἀδρίας τῆς ἐντὸς μέχρι τοῦ μυχοῦ, νυνὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. Φησὶ δὲ ὁ Θεόπομπος τῶν ὀνομάτων τὸ μὲν ἦπειν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς, ἡγησαμένου τῶν τόπων ἐξ Ἴσσης τὸ γένος· τὸν Ἀδρίαν δὲ ποταμοῦ ἐπώνυμον γεγονέναι. Στάδιοι δ' ἀπὸ τῶν Λιβυρνῶν ἐπὶ τὰ Κεραύνια μικρῷ πλείους, ἢ διςχίλιοι. Θεόπομπος δὲ τὸν πάντα ἀπὸ τοῦ μυχοῦ πλοῦν ἡμερῶν ἓξ εἴρηκε· πεζῇ δὲ τὸ μῆκος τῆς Ἰλλυρίδος καὶ τριάκοντα· πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλα οὐ πιστὰ λέγει· τό, τε συντετρῆσθαι τὰ πελάγη, ἀπὸ τοῦ εὑρίσκεσθαι πέραμόν τε Θάσιον καὶ Χῖον ἐν τῷ Νάρωνι· καὶ τὸ ἅμφω κατοπτεύεσθαι τὰ πελάγη ἀπό τινος ὄρους, καὶ τῶν νήσων τῶν Λιβυρνίδων τιθεὶς, ὥστε κύκλον ἔχειν καὶ πεντακοσίων σταδίων, καὶ τὸ τὸν Ἴστρον ἑνὶ τῶν στομάτων εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐμβάλλειν. Τοιαῦτα δὲ καὶ τοῦ Ἐρατοσθένους ἔνια παραπρυσματά ἐστι λαοδογματικῶς, καθάπερ Πολύβιός φησι καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων.

Τὸν μὲν οὖν παράπλουν, ἅπαντα τὸν Ἰλλυρικὸν σφόδρα εὐλίμενον εἶναι συμβαίνει, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συνεχοῦς ἠϊόνος, καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεναντίως τῷ Ἰταλικῷ τῷ ἀντικειμένῳ, ἀλιμένῳ ὄντι· ἄλεινοὶ δὲ καὶ χρησιόκαρποι ὁμοίως· ἐλαιόφυτοι γὰρ καὶ εὐάμπελοι, πλὴν εἴ που τι σπάνιον ἐπιρρήγνυται τελέως. Τοιαύτη δ' οὖσα ὠλιγωρεῖτο

Μετὰ δὲ τὸν Ῥιζονικὸν κόλπον, Λ οσός ἐσι λις καὶ Ἀκρόλισσος, καὶ Ἐπίδαμνος Κορκυρ κτίσμα, ἡ νῦν Δυῤῥάχιον, ὁμωνύμως τῃ χεῤῥο λεγομένη, ἐφ᾽ ἧς ἵδρυται. Εἶθ᾽ ὁ Ἄψος ποτο καὶ ὁ Ἄωος, ἐφ᾽ ᾧ Ἀπολλωνία πόλις εὐνομωτ κτίσμα Κορινθίων καὶ Κορκυραίων, τοῦ ποτ μὲν ἀπέχουσα σταδίους δέκα, τῆς θαλάττης δὲ κοντα. Τὸν δ᾽ Ἄωον Αἴαντα καλεῖ Ἑκαταῖος, φησιν, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου, τοῦ περὶ Λάκ μᾶλλον δὲ τοῦ αὐτοῦ μυχοῦ, τόν τε Ἴναχον ῥεῖ Ἄργος πρὸς νότον, καὶ τὸν Αἴαντα πρὸς ἑσπέρα τὸν Ἀδρίαν. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολλωνι καλεῖταί τι Νυμφαῖον· πέτρα δ᾽ ἐστὶ πῦρ ἀναδιδο ὑπ᾽ αὐτῇ δὲ κρῆναι ῥέουσι χλιαροῦ καὶ ἀσφάλ καιομένης, ὡς εἰκός, τῆς βώλου τῆς ἀσφαλτίτι μέταλλον δ᾽ ἐστὶν αὐτῆς πλησίον ἐπὶ λόφου· τ τμηθὲν ἐκπληροῦται πάλιν τῷ χρόνῳ, τῆς ἐγχω μένης εἰς τὰ ὀρύγματα γῆς μεταβαλλούσης εἰ σφαλτον, ὥς φησι Ποσειδώνιος. Λέγει δ᾽ ἐκ καὶ τὴν ἀμπελῖτιν γῆν ἀσφαλτώδη, τὴν ἐν Σι κείᾳ τῇ Πιερίᾳ μεταλλευομένην, ἄκος τῆς φθει σης ἀμπέλου· χρισθεῖσαν γὰρ μετ᾽ ἐλαίου, φθε τὸ θηρίον, πρὶν ἐπὶ τοὺς βλαστοὺς τῆς ῥίζης βῆναι· τοιαύτην δ᾽ εὑρεθῆναι καὶ ἐν Ῥόδῳ, τανεύοντος αὐτοῦ, πλείονος δ᾽ ἐλαίου δεῖσ Μετὰ δ᾽ Ἀπολλωνίαν Βυλλιακὴ καὶ Ὠρικὸν, τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ ὁ Πάνορμος, καὶ τὰ Κερα ὄρη, ἡ ἀρχὴ τοῦ στόματος τοῦ Ἰονίου κόλπου τοῦ Ἀδρίου.

Τὸ μὲν οὖν στόμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστι, διαφέρει δὲ ὁ Ἰόνιος, διότι τοῦ πρώτου μέρους τῆς Θαλάττης ταύτης ὄνομα τοῦτ' ἐστὶν, ὁ δ' Ἀδρίας τῆς ἐντὸς μέχρι τοῦ μυχοῦ, νυνὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. Φησὶ δὲ ὁ Θεόπομπος τῶν ὀνομάτων τὸ μὲν ἧκειν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς, ἡγησαμένου τῶν τόπων ἐξ Ἴσσης τὸ γένος· τὸν Ἀδρίαν δὲ ποταμοῦ ἐπώνυμον γεγονέναι. Στάδιοι δ' ἀπὸ τῶν Λιβυρνῶν ἐπὶ τὰ Κεραύνια μικρῷ πλείους, ἢ δισχίλιοι. Θεόπομπος δὲ τὸν πάντα ἀπὸ τοῦ μυχοῦ πλοῦν ἡμερῶν ἓξ εὑρηκε· πεζῇ δὲ τὸ μῆκος τῆς Ἰλλυρίδος καὶ τριάκοντα· πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλα οὐ πιστὰ λέγει· τό, τε συνκεκρᾶσθαι τὰ πελάγη, ἀπὸ τοῦ εὑρίσκεσθαι κέραμόν τε Θάσιον καὶ Χῖον ἐν τῷ Νάρωνι· καὶ τὸ ἅμαρυν κατοπτεύεσθαι τὰ πελάγη ἀπό τινος ὄρους, καὶ τῶν νήσων τῶν Λιβυρνίδων τιθεὶς, ὥστε κύκλον ἔχειν καὶ πεντακοσίων σταδίων, καὶ τὸ τὸν Ἴστρον ἐνὶ τῶν στομάτων εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐμβάλλειν. Τοιαῦτα δὲ καὶ τοῦ Ἐρατοσθένους ἔνια παρακρούσματά ἐστι λεοδογματικῶς, καθάπερ Πολύβιός φησι καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων.

Τὸν μὲν οὖν παράπλουν, ἅπαντα τὸν Ἰλλυρικὸν σφόδρα εὐλίμενον εἶναι συμβαίνει, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συνεχοῦς ἠϊόνος, καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεναντίως τῷ Ἰταλικῷ τῷ ἀντικειμένῳ, ἀλιμένῳ ὄντι· ἀλεεινοὶ δὲ καὶ χρησιόκαρποι ὁμοίως· ἐλαιόφυτοι γὰρ παὶ εὐάμπελοι, πλὴν εἴ πού τι σπάνιον ἐκτρεχύνεται τελέως. Τοιαύτη δ' οὖσα ὠλιγωρεῖτο

πρότερον ἡ Ἰλλυρικὴ παραλία· τάχα μὲν καὶ κατ' ἄγνοιαν τῆς ἀρετῆς, τὸ μέντοι πλέον διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν ἔθνος. Ἡ δ' ὑπερκειμένη ταύτης πᾶσα ὀρεινὴ καὶ ψυχρὰ καὶ νιφοβόλος ἐστίν· ἡ δὲ προσάρκτιος καὶ μᾶλλον· ὥστε καὶ τῶν ἀμπέλων σπάνιν εἶναι καὶ ἐν ταῖς ὑψώσεσι, καὶ ἐν τοῖς ἐπιπεδοτέροις. Ὀροπέδια δ' ἐστὶ ταῦτα, ἃ κατέχουσιν οἱ Παννόνιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι Δαλματέων καὶ Ἀρδιαίων διατείνοντα, πρὸς ἄρκτον δὲ ἐπὶ τὸν Ἴστρον τελευτῶντα, πρὸς ἕω δὲ Σκορδίσκοις συνάπτοντα· τῇ δὲ, παρὰ τὰ ὄρη τῶν Μακεδόνων καὶ Θρᾳκῶν.

Αὐταριᾶται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνος ὑπῆρξεν· ὃ πρότερον μὲν πρὸς Ἀρδιαίους συνεχῶς ἐπολέμει περὶ ἁλῶν, ἐν μεθορίοις πηγνυμένων ἐξ ὕδατος, ῥέοντος ὑπό ἄγκει τινὶ, τοῦ ἅρος· ἁρυσαμένοις γὰρ καὶ ἀποθεῖσιν ἡμέρας πέντε ἐξεπήγνυντο οἱ ἅλες. Συνέκειτο δὲ παρὰ μέρος χρῆσθαι τῷ ἁλυπηγίῳ· παραβαίνοντες δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέμουν· καταστρεψάμενοι δὲ ποτε οἱ Αὐταριᾶται Τριβαλλοὺς ἀπὸ Ἀγριάνων μέχρι τοῦ Ἴστρου καθήκοντας ἡμερῶν πεντεκαίδεκα ὁδὸν, ἐπῆρξαν καὶ τῶν ἄλλων Θρᾳκῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν· κατελύθησαν δ' ὑπὸ Σκορδίσκων πρότερον, ὕστερον δ' ὑπὸ Ῥωμαίων, οἳ καὶ τοὺς Σκορδίσκους αὐτοὺς κατεπολέμησαν πολὺν χρόνον ἰσχύσαντας.

Ὤικησαν δ' οὗτοι παρὰ τὸν Ἴστρον, διῃρημένοι δίχα, οἱ μὲν μεγάλοι Σκορδίσκοι καλούμενοι, οἱ δὲ μικροί· οἱ μὲν μεταξὺ δυοῖν ποταμῶν οἰκοῦντες, ἐμ-

βαλλόντων εἰς τὸν Ἴστρον, τοῦ τε Νοάρου τοῦ παρὰ τὴν Σεγεστικὴν ῥέοντος, καὶ τοῦ Μάργου, τινὲς δὲ Βάργον φασίν· οἱ δὲ μικροὶ τούτου πίραν συνάπτοντες Τριβαλλοῖς καὶ Μυσοῖς. Εἶχον δὲ καὶ τῶν νήσων τινὰς οἱ Σκορδίσκοι· ἐπὶ τοσοῦτον δ' ηὐξήθησαν, ὥστε καὶ μέχρι τῶν Ἰλλυρικῶν καὶ τῶν Παιονικῶν, καὶ τῶν Θρᾳκίων προῆλθον ὀρῶν· κατέσχον οὖν καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν τῷ Ἴστρῳ τὰς πλείους· ἦσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς Ἔόρτα καὶ Καπέδουνον. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Σκορδίσκων χώραν παρὰ μὲν τὸν Ἴστρον, ἡ τῶν Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν ἐστιν, ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον, καὶ τὰ ἔλη τὰ τῆς μικρᾶς καλουμένης Σκυθίας, τῆς ἐντὸς Ἴστρου· καὶ τούτων ἐμνήσθημεν. Ὑπεροικοῦσι δ' οὗτοί τε καὶ Κρόβυζοι, καὶ οἱ Τρωγλοδύται λεγόμενοι, τῶν περὶ Κάλλατιν καὶ Τομέα καὶ Ἴστρον τόπων. Εἶθ' οἱ περὶ τὸν Αἷμον, καὶ οἱ ὑπ' αὐτῷ οἰκοῦντες μέχρι τοῦ Πόντου Κόραλλοι καὶ Βέσσοι, καὶ Μαιδῶν τινες, καὶ Δανθηλητῶν. Πάντα μὲν οὖν ταῦτα ληστρικώτατα ἔθνη. Βέασοι δὲ ὑπὲρ τὸ πλέον τοῦ ὄρους νέμονται τοῦ Αἵμου, καὶ ὑπὸ τῶν ληστειῶν λῃσταὶ προσαγορεύονται, καλυβῖταί τινες καὶ λυπρόβιοι· συνάπτοντες τῇ τε Ῥοδόπῃ καὶ τοῖς Παίοσι, καὶ τῶν Ἰλλυριδῶν τοῖς τε Αὐταριάταις, καὶ τοῖς Δαρδανίοις. Μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ τῶν Ἀρδιαίων, οἱ Δασαρῆτιοί εἰσι καὶ Τριβόνες, καὶ ἄλλα ἄσημα ἔθνη, ἃ ἐπύρθουν οἱ Σκορδίσκοι, μέχρι ἠρήμωσαν τὴν χώραν, καὶ δρυμῶν ἀβάτων ἐφ' ἡμέρας πλείους ἐποίησαν μεστήν.

VI. Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς μεταξὺ Ἴστρου καὶ ὀρῶν τῶν ἑφ' ἑκάτερα τῆς Παιονίας, ἡ Ποντικὴ ραλλία, ἡ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἴστρου χρι τῆς περὶ τὸν Αἷμον ὀρεινῆς, καὶ μέχρι τοῦ μματος τοῦ κατὰ Βυζάντιον. Καθάπερ δὲ τὴν λυρικὴν παραλίαν ἐπιόντες μέχρι τῶν Κεραυνίων ρῶν προὔβημεν ἔξω τῆς Ἰλλυρικῆς πεπτόντων ὀρεῶν ἐχόντων δέ τι οἰκεῖον πέρας· τὰ μεσόγαια δ' ἔθνη τους ἀφωρίσαμεθα, νομίζοντες, σημειωδεστέρας ἔσεσθαι τὰς τοιαύτας παραγραφὰς, καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ τὰ ὕστερον· οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἡ παραλία, κἂν ὑπίπτῃ τὴν ὀρεινὴν γραμμὴν, ὅμως εἰς οἰκεῖόν τι ρας τελευτήσει τὸ τοῦ Πόντου στόμα, καὶ πρὸ νῦν καὶ πρὸς τὰ ἑφεξῆς. Ἔστιν οὖν ἀπὸ τοῦ ἱ στόματος τοῦ Ἴστρου ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν συνεχῆ ραλλίαν, Ἴστρος πολίχνιον ἐν πεντακοσίοις σταδ Μιλησίων κτίσμα· εἶτα Τομεὺς, ἕτερον πολίχ ἐν διακοσίοις πεντήκοντα σταδίοις· εἶτα πόλις Ι λατις ἐν διακοσίοις ὀγδοήκοντα, Ἡρακλεωτῶν ἄ κος· εἶτ' Ἀπολλωνία, ἐν χιλίοις τριακοσίοις (δίοις, ἄποικος Μιλησίων, τοῦ πλέον τοῦ κτίσμα ἱδρυμένον ἔχουσα ἐν νησίῳ τινὶ, ὅπου ἱερὸν Ἀπόλλωνος· ἐξ οὗ Μάρκος Αὐκόλλος, τὸν κοί σὸν ἦρε, καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ τὸν Ἀπόλλωνος, Καλάμιδος ἔργον. Ἐν τῷ μεταξὺ διαστήματι τῷ ἀπὸ Καλλάτιδος εἰς Ἀπολλωνίαν, ζώνη τέ ἐστιν, ἧς κατεπόθη πολὺ μέρος ὑπὸ (σμῶν, καὶ Κρουνοὶ, καὶ Ὀδησσὸς Μιλησίων ἄπ κος, καὶ Ναύλοχος Μεσημβριανῶν πολίχνιον. Ε

Αἶμον ὄρος μέχρι τῆς δεύρο θαλάττης διῆκον· ι Μεσημβρία Μεγαρέων ἄποικος, πρότερον δὲ εμβρία, οἷον Μεγάπολις· τοῦ κτίσαντος Μέγα υμένου, τὴν δὲ πόλεως βρίας καλουμένης Θρᾳ· ὃς καὶ ἡ τοῦ Σήλυος πόλις Σηλυβρία προσρευται, ἢ τε Αἶνος Πολτυοβρία ποτὲ ὠνομάζετο. Ἀγχιάλη, πολίχνιον Ἀπολλωνιατῶν, καὶ αὐτὴ πολλωνία. Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἐστὶ καὶ ἰριζος ἄκρα, χωρίον ἐρυμνόν, ᾧ ποτε καὶ Λυσί- ος ἐχρήσατο γαζοφυλακίῳ. Πάλιν δ' ἀπὸ τῆς λλωνίας ἐπὶ Κυανέας σταδιοί εἰσι περὶ χιλίους πεντακοσίους· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἥ τε Θυνιὰς τῶν λλησνιατῶν χώρα, καὶ Ἀγχιάλη, καὶ αὐτὴ Ἀπολ- ατῶν, καὶ Φανάπολις καὶ Ἀνδριάκου, συνά- υσαι τῷ Σαλμυδησσῷ. Ἔστι δ' οὗτος ἔρημος αλὸς καὶ λιθώδης, ἀλίμενος, ἀναπεπταμένος πο- πρὸς τοὺς βορέας, σταδίων ὅσον ἑπτακοσίων, ι Κυανέων τὸ μῆκος· πρὸς ὃν οἱ ἐκπίπτοντες τῶν Ἀστῶν διαφπάζονται τῶν ὑπερκειμένων, ιλίου ἔθνους. Αἱ δὲ Κυανέαι πρὸς τῷ στόματι τοῦ του εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ Εὐρώπῃ προσεχὲς, ὶ τῇ Ἀσίᾳ, πορθμῷ διωργόμενα ὅσον εἴκοσι στα- ι. Τοσοῦτον δὲ διέχει καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Βυ- λίου, καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Χαλκηδονίων, ὅπερ ἐστὶ στόματος τοῦ Εὐξείνου τὸ στενώτατον· προϊ- γαρ δέκα σταδίους, ἄκρα ἐστὶ πενταστάδιον ὖσα τὸν πορθμόν, εἶτα διίσταται ἐπὶ πλέον, ποιοῦν ὄρχιτας τὴν Προποντίδα.

Ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἄκρας τῆς τὸ πενταστάδιον

ποιούσης, ἐπὶ τὸν ὑπὸ τῇ Συκῇ καλούμενον λιμένα, στάδιοι πέντε καὶ τριάκοντα· ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸ Κέρας τὸ Βυζαντίων πέντε. Ἔστι δὲ τὸ Κέρας, προσεχὲς τῷ Βυζαντίῳ τείχει, κόλπος ἀνίσχων ὡς πρὸς δύσιν ἐπὶ σταδίους ἑξήκοντα, ἰσοικὼς ἑλάφου κέρατι· εἰς γὰρ πλείστους σχίζεται κόλπους, ὡς ἂν κλάδους τινάς, εἰς οὓς ἐμπίπτουσα ἡ πηλαμὺς, ἁλίσκεται ῥᾳδίως, διά τε τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ τὴν βίαν τοῦ συνελαύνοντος ῥοῦ, καὶ τὴν στενότητα τῶν κόλπων, ὥστε καὶ χερσὶν ἁλίσκεσθαι διὰ τὴν στενοχωρίαν. Γεννᾶται μὲν οὖν τὸ ζῶον ἐν τοῖς ἕλεσι τῆς Μαιώτιδος· ἰσχύσαν δὲ μικρὸν, ἐκπίπτει διὰ τοῦ στόματος ἀγεληδὸν, καὶ φέρεται παρὰ τὴν Ἀσιανὴν ἠϊόνα μέχρι Τραπεζοῦντος καὶ Φαρνακίας· ἐνταῦθα δὲ πρότερον συνίστασθαι συμβαίνει τὴν θήραν· οὐ πολλὴ δ' ἐστίν· οὐ γάρ πω τὸ προσῆκον ἔχει μέγεθος· εἰς δὲ Σινώπην προϊοῦσα, ὡραιοτέρα πρός τε τὴν θήραν καὶ τὴν ταριχείαν ἐστίν· ἐπειδὰν δὲ ἤδη συνάψῃ ταῖς Κυανέαις, καὶ παραλλάξῃ ταύτας, ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς λευκή τις πέτρα προσπίπτουσα φοβεῖ τὸ ζῶον, ὥστ' εὐθὺς εἰς τὴν περαίαν τρέπεσθαι· παραλαβὼν δ' ὁ ἐνταῦθα ῥοῦς, ἅμα καὶ τῶν τόπων εὐφυῶν ὄντων πρὸς τὸ τὸν ἐκεῖ ῥοῦν τῆς θαλάττης ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ πρὸς αὐτὸ Κέρας τετράφθαι φυσικῶς, συνελαύνεται δεῦρο, καὶ παρέχει τοῖς Βυζαντίοις καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων πρόσοδον ἀξιόλογον. Χαλκηδόνιοι δ' ἐπὶ τῆς περαίας ἱδρυμένοι πλησίον, οὐ μετέχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης, διὰ τὸ μὴ προσπελάζειν τοῖς λιμέσιν αὐτῶν τὴν

ιμύδα. Ἡ δὴ καὶ τὸν Ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασι Βυζάντιον ὕστερον μετὰ τὴν ὑπὸ Μεγαρέων κηδόνος κτίσιν χρηστηριαζομένοις προστάξαι, σασθαι τὴν ἵδρυσιν ἀπεναντίον τῶν τυφλῶν· ους καλέσαντα τοὺς Χαλκηδονίους, ὅτι πρότε- πλεύσαντες εἰς τοὺς τόπους, ἀφέντες τὴν πέραν σχεῖν, τοσοῦτον πλοῦτον ἔχουσαν, εἵλοντο τὴν οτέραν. Μέχρι μὲν δὴ Βυζαντίου προήλθομεν· δ' ἡ πόλις ἐπιφανὴς πλησιάζουσα μάλιστα τῷ ατι, εἰς γνωριμώτερον πέρας ἀπὸ τοῦ Ἴστρου παράπλουν τελευτῶντα ἀπέφαινεν. Ὑπέρκειται οῦ Βυζαντίου τὸ τῶν Ἀστῶν ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις ύβη, Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου τοὺς πονηροτά- ἐνταῦθα ἱδρύσαντος.

VII. Τὰ μὲν οὖν ἀφοριζόμενα ἔθνη τῷ τε Ἴστρῳ οῖς Ἰλλυριικοῖς ὄρεσι καὶ Θρᾳκίοις, ταῦτ' ἐστὶν, ξιον μνησθῆναι, κατέχοντα τὴν Ἀδριατικὴν πα- ιν πᾶσαν, ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενα, καὶ τὴν ἀριστερὰ τοῦ Πόντου λεγομένην ἀπὸ Ἴστρου μοῦ μέχρι Βυζαντίου. Λοιπὰ δέ ἐστι τὰ νότια τῆς λεχθείσης ὀρεινῆς, καὶ ἐξῆς τὰ ὑποπίπτον- ωρία· ἐν οἷς ἐστιν ἥτε Ἑλλὰς καὶ ἡ προσεχὴς Ὄαρος, μέχρι τῶν ὀρῶν. Ἑκαταῖος μὲν οὖν ὁ ήσιος περὶ τῆς Πελοποννήσου φησὶν, ὅτι πρὸ Ἑλλήνων ᾤκησαν αὐτὴν Βάρβαροι. Σχεδὸν δὲ ὶ ἡ σύμπασα Ἑλλὰς κατοικία Βαρβάρων ὑπῆρ- παλαιόν, ἀπ' αὐτῶν λογιζομένοις τῶν μνημο- μένων. Πέλοπος μὲν ἐκ τῆς Φρυγίας ἐπαγομέ- λαον εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ πληθεῖσαν Πελοπόννη-

σον, Δαναοῦ δὲ ἐξ Αἰγύπτου· Δρυόπων τε καὶ Καυκώνων καὶ Πελασγῶν, καὶ Λελέγων, καὶ ἄλλων τοιούτων, κατανειμαμένων τὰ ἐντὸς ἰσθμοῦ, καὶ τὰ ἐκτὸς δέ· τὴν μὲν γὰρ Ἀττικὴν οἱ μετὰ Εὐμόλπου Θρᾷκες ἔσχον· τῆς δὲ Φωκίδος τὴν Δαυλίδα, Τηρεύς· τὴν δὲ Καδμείαν, οἱ μετὰ Κάδμου Φοίνικες· αὐτὴν δὲ τὴν Βοιωτίαν, Ἄονες καὶ Τέμμικες, καὶ Γαντες· ὡς δὲ Πίνδαρός φησιν·

Ἦν ὅτε ὗας Βοιώτιον ἔθνος ἔνεπον.

Καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ ἐνίων τὸ βάρβαρον ἐμφαίνεται, Κέκροψ, καὶ Κόδρος, καὶ Αἶκλος, καὶ Κόθος, καὶ Δρύμας, καὶ Κριναγός. Οἱ δὲ Θρᾷκες καὶ Ἰλλυριοὶ, καὶ Ἠπειῶται, καὶ μέχρι νῦν ἐν πλευραῖς εἰσιν. Ἔτι μέν τοι μᾶλλον πρότερον, ἢ νῦν· ὅπου γε καὶ τῆς ἐν τῷ παρόντι Ἑλλάδος ἀναντιλέκτως οὔσης τὴν πολλὴν οἱ βάρβαροι ἔχουσι. Μακεδονίαν μὲν Θρᾷκες καί τινα μέρη τῆς Θετταλίας. Ἀκαρνανίας δὲ καὶ Αἰτωλίας ἄνω, Θεσπρωτοὶ, καὶ Κασσωπαῖοι, καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ Μολοττοὶ, καὶ Ἀθαμᾶνες, Ἠπειρωτικὰ ἔθνη.

Περὶ μὲν οὖν Πελασγῶν εἴρηται. Τοὺς δὲ Λέλεγας τινὲς μὲν τοὺς αὐτοὺς Καρσὶν εἰκάζουσιν· οἱ δὲ συνοίκους μόνον καὶ συστρατιώτας· διόπερ ἐν τῇ Μιλησίᾳ Λελέγων κατοικίας λέγεσθαί τινας, πολλαχοῦ δὲ τῆς Καρίας τάφους Λελέγων καὶ ἐρύματα ἔρημα, Λελέγια καλούμενα. Ἥτε νῦν Ἰωνία λεγομένη πᾶσα ὑπὸ Καρῶν ᾠκεῖτο καὶ Λελέγων· ἐκβαλόντες δὲ τούτους οἱ Ἴωνες αὐτοὶ τὴν χώραν κατέσχον· ὅτι δὲ πρότερον οἱ τὴν Τροίαν ἰλόντες, ἐξήλασαν

τοὺς Λέλεγας ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἴδην τόπων τῶν κατὰ Πήδασον καὶ τὸν Σατνιόεντα ποταμόν. Ὅτι μὲν οὖν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ αὐτὸ τὸ κοινωνῆσαι τοῖς Καρσὶ, νομίζοιτ' ἂν σημεῖον. Ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς, καὶ ἐκ παλαιοῦ, καὶ αἱ Ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. Ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνάνων φησὶ, τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρῆτας, τὸ δὲ προσεσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ τῶν Αἰτωλῶν, τοὺς νῦν Λοκροὺς, Λέλεγας καλεῖ· κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτοὺς φησὶν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυγατριδοῦν Τηλεβόαν· τοῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβόας· ὧν τινας οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα. Μάλιστα δ' ἄν τις Ἡσιόδῳ πιστεύσειεν οὕτως περὶ αὐτῶν εἰπόντι·

Ἦτοι γὰρ Λοκρὸς Λελέγων ἡγήσατο λαῶν,
Τοὺς ῥά ποτε Κρονίδης Ζεὺς, ἄφθιτα μήδεα εἰδὼς,
Λεκτοὺς ἐκ γαίης λαοὺς πόρε Δευκαλίωνι.

Τῇ γὰρ ἐτυμολογίᾳ τὸ συλλέκτους γεγονέναι τινὰς ἐκ παλαιοῦ καὶ μιγάδας, αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ἐκλελοιπέναι τὸ γένος· ἅπερ ἄν τις καὶ περὶ Καυκώνων λέγοι, νῦν οὐδαμοῦ ὄντων, πρότερον δ' ἐν πλείοσι τόποις κατῳκισμένων.

Πρότερον μὲν οὖν καὶ περ μικρῶν καὶ πολλῶν καὶ ἀδόξων ὄντων τῶν ἐθνῶν, ὅμως διὰ τὴν εὐανδρίαν καὶ τὸ βασιλεύεσθαι κατὰ σφᾶς, οὐ πάνυ ἦν χαλεπὸν διαλαβεῖν τοὺς ὅρους αὐτῶν. Νῦν δ' ἐρήμου τῆς πλείστης χώρας γεγενημένης, καὶ τῶν κατοι-

ματισμένη κατὰ μίλιον, καὶ κατεστηλωμένη μι
Κυψέλου καὶ Ἕβρου ποταμοῦ· μιλίων δ' ἐστὶ π
τακοσίων τριάκοντα πέντε· λογιζομένῳ δὲ, ὡς
οἱ πολλοὶ, τὸ μίλιον ὀκταστάδιον, τετρακισχίλιοι
εἶεν στάδιοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ὀγδοήκον
ὡς δὲ Πολύβιος, προστιθεὶς τῷ ὀκτασταδίῳ δίπ
θρον, ὅ ἐστι τρίτον σταδίου, προσθετέον ἄλλ
σταδίους ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ὀκτὼ, τὸ τρίτον
τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. Συμβαίνει δ' ἀπὸ ἴσου δ
κτήματος συμπίπτειν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν, τοὺς

τῆς Ἀπολλωνίας ὁρμηθέντας καὶ τοὺς ἐξ Ἐπιδάμνου. Ἡ μὲν οὖν πᾶσα Ἐγνατία καλεῖται· ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Καυδαουΐας λέγεται, ὅρους Ἰλλυριοῦ, διὰ Λυχνιδοῦ πόλεως καὶ Πυλῶνος, τόπου ὁρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τήν τε Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Μακεδονίαν· ἐκεῖθεν δ' ἐστὶ παρὰ Βαρνοῦντα διὰ Ἡρακλείας, καὶ Λυγκηστῶν καὶ Ἐορδῶν, εἰς Ἔδεσσαν καὶ Πέλλαν μέχρι Θεσσαλονικείας· μίλια δ' ἐστὶ, φησὶ Πολύβιος, ταῦτα διακόσια ἑξήκοντα ἑπτά. Ταύτην δὴ τὴν ὁδὸν ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἐπίδαμνον καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν τόπων ἰοῦσιν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστι τὰ Ἠπειρωτικὰ ἔθνη, κλυζόμενα τῷ Σικελικῷ πελάγει, μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ ὄρη τὰ τῆς Ἰλλυριῶν, ἃ προδιήλθομεν, καὶ τὰ ἔθνη τὰ παροικοῦντα μέχρι Μακεδονίας καὶ Παιόνων. Εἶτα ἀπὸ μὲν Ἀμβρακικοῦ κόλπου τὰ νεύοντα ἐφεξῆς πρὸς ἕω, τὰ ἀντιπαρήκοντα τῇ Πελοποννήσῳ, μῆς Ἑλλάδος ἐστίν· εἶτ' ἐκπίπτει εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ἀπολιπόντα ἐν δεξιᾷ τὴν Πελοπόννησον ὅλην. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῶν Μακεδονικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν Παιονικῶν μέχρι Στρυμόνος ποταμοῦ, Μακεδόνες τε οἰκοῦσι καὶ Παίονες, καί τινες τῶν ὀρεινῶν Θρᾳκῶν· τὰ δὲ πέραν Στρυμόνος ἤδη, μέχρι τοῦ Ποντικοῦ στόματος καὶ τοῦ Αἵμου, πάντα Θρᾳκῶν ἐστι, πλὴν τῆς παραλίας· αὕτη δ' ὑφ' Ἑλλήνων οἰκεῖται, τῶν μὲν ἐπὶ τῇ Προποντίδι ἱδρυμένων, τῶν δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ καὶ τῷ Μέλανι κόλπῳ, τῶν δὲ ἐπὶ τῷ Αἰγαίῳ. Τὸ δ' Αἰγαῖον πέλαγος δύο κλύζει πλευρὰς τῆς Ἑλλάδος, τὴν μὲν πρὸς ἕω βλέπουσαν, τείνουσαν δὲ ἀπὸ τοῦ Σου

νίου πρὸς τὴν ἄρκτον μέχρι τοῦ Θερμαίου πόλ
καὶ Θεσσαλονικείας, Μακεδονικῆς πόλεως, ἣ νῦν
λιστα τῶν ἄλλων εὐανδρεῖ· τὴν δὲ πρὸς νότον
Μακεδονικὴν ἀπὸ Θεσσαλονικείας μέχρι Στρ
νος· τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀπὸ Στρυμόνος μέχρι Νέ
τῇ Μακεδονίᾳ προσνέμουσιν· ἐπειδὴ Φίλιπ
ἐσπούδασε διαφερόντως περὶ ταῦτα τὰ χωρία,
ξιδιώσασθαι, καὶ συνεστήσατο προσόδους μ
στας ἐκ τῶν μετάλλων καὶ τῆς ἄλλης εὐφυΐας
τόπων. Ἀπὸ δὲ Σουνίου μέχρι Πελοποννήσου
Μυρτῷόν ἐστι καὶ Κρητικὸν πέλαγος καὶ Λιβ
σὺν τοῖς κόλποις μέχρι τοῦ Σικελικοῦ· τοῦτο δὲ
τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ Κορινθιακὸν καὶ Κρισσαῖο
πληροῖ κόλπον.

Τῶν μὲν οὖν Ἠπειρωτῶν ἔθνη φησὶν εἶναι
ὁπόμπος τετταρεσκαίδεκα· τούτων δ' ἐνδοξότ
Χάονες, καὶ Μολοττοὶ, διὰ τὸ ἄρξαι ποτὲ πά
τῆς Ἠπειρώτιδος, πρότερον μὲν Χάονας, ὕστερο
Μολοττοὺς, οἳ καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βα
ων ἐπὶ πλέον ηὐξήθησαν, (τῶν γὰρ Αἰακιδῶν ἦ
καὶ διὰ τὸ παρὰ τούτοις εἶναι τὸ ἐν Δωδώνῃ
τεῖον, παλαιόν τε καὶ ὀνομαστὸν ὄν. Χάονες
οὖν καὶ Θεσπρωτοὶ, καὶ μετὰ τούτους ἐφεξῆς Κ
σωπαῖοι, καὶ οὗτοι δ' εἰσὶ Θεσπρωτοὶ, τὴν ἀπὸ
Κεραυνίων ὀρῶν μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου
καλίαν νέμονται χώραν εὐδαίμονα ἔχοντες· ἐ
πλοῦς ἀπὸ τῶν Χαόνων ἀρξαμένῳ πρὸς ἀνίσχο
βλιον, καὶ πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ
Κορινθιακὸν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὸ Αὐσόνιον πέλα

ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἤπειρον, εἰσὶ χίλιοι καὶ τριακόσιοι στάδιοι, ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου. Ἐν τούτῳ δ' ἐστὶ τῷ διαστήματι Πάνορμός τε λιμὴν μέγας, ἐν μέσοις τοῖς Κεραυνίοις ὄρεσι· καὶ μετὰ ταῦτα Ὄγχησμος λιμὴν ἄλλος, καθ' ὃν τὰ δυσμικὰ ἄκρα τῆς Κορκυραίας ἀντίκειται· καὶ πάλιν ἄλλος, Κασσώπη, ἀφ' οὗ ἐπὶ Βρεντέσιον χίλιοι ἑπτακόσιοι στάδιοι· οἱ δ' ἔσοι καὶ ἐπὶ Τάραντα ἀπὸ ἄλλου ἀκρωτηρίου νοτιωτέρου τῆς Κασσώπης, ὃ καλοῦσι Φαλακρόν. Μετὰ δὲ Ὄγχησμον, Ποσείδιον, καὶ Βουθρωτόν, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ καλουμένου Πηλώδους λιμένος, ἱδρυμένον ἐν τόπῳ χερρονησίζοντι, ἐποίκους ἔχον Ῥωμαίους, καὶ τὰ Σύβοτα. Εἰσὶ δὲ νησίδες τὰ Σύβοτα, τῆς μὲν Ἠπείρου μικρὸν ἀπέχουσαι, κατὰ δὲ τὸ ἑῶον ἄκρον τῆς Κορκυραίας τὴν Λευκίμμην κείμεναι. Καὶ ἄλλαι δ' ἐν τῷ παράπλῳ νησίδες εἰσὶν, οὐκ ἄξιαι μνήμης. Ἔπειτα ἄκρα Χειμέριον, καὶ Γλυκὺς λιμὴν, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ Ἀχέρων ποταμὸς, ῥέων ἐκ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, καὶ δεχόμενος πλείους ποταμούς, ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον· ῥεῖ δὲ καὶ Θύαμις πλησίον. Ὑπέρκειται δὲ τούτου μὲν τοῦ κόλπου Κίχυρος, ἡ πρότερον Ἔφυρα πόλις Θεσπρωτῶν· τοῦ δὲ κατὰ Βουθρωτὸν ἡ Φοινίκη. Ἐγγὺς δὲ τῆς Κιχύρου πολίχνιον Βουχαίτιον Κασσωπαίων, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὄν· καὶ Ἐλατρία, καὶ Πανδοσία, καὶ Βατίαι ἐν μεσογαίᾳ· καθήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα μέχρι τοῦ κόλπου. Μετὰ δὲ Γλυκὺν λιμένα, ἑφεξῆς εἰσι δύο ἄλλοι λιμένες, ὁ μὲν ἐγγυτέρω καὶ

ἐλάττων Κόμαρος, ἰσθμὸν ποιῶν ἐξήκοντα στα
πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ τὸ τοῦ Σ
στοῦ Καίσαρος κτίσμα, τὴν Νικόπολιν· ὁ δὲ
τέρω καὶ μείζων καὶ ἀμείνων, πλησίον τοῦ στ
τος τοῦ κόλπου, διέχων τῆς Νικοπόλεως ὅσον ὀ
κα σταδίους.

Ἐφεξῆς δὲ τὸ στόμα τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλ
τούτου δὲ τοῦ κόλπου τὸ μὲν στόμα μικρῷ τοῦ
τρασταδίου μεῖζον· ὁ δὲ κύκλος καὶ τριάκοσίων
δίων, εὐλίμενος δὲ πᾶς. Οἰκοῦσι δὲ τοῖς μὲν ἐ
ξιᾷ εἰσπλέουσι τῶν Ἑλλήνων Ἀκαρνᾶνες· καὶ
τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος ἐνταῦθά ἐστι, πλησίον
στόματος, λόφος τις, ἐφ᾽ ᾧ ὁ νεὼς, καὶ ὑπ᾽
πεδίον ἄλσος ἔχον, καὶ νεώρια· ἐν οἷς ἀνέ
Καῖσαρ τὴν δεκανέαν ἀκροθίνιον, ἀπὸ μονοκρ
μέχρι δεκήρους· ὑπὸ πυρὸς δ᾽ ἠφανίσθαι κα
νεώσοικοι λέγονται καὶ τὰ πλοῖα. Ἐν ἀριστερ
ἡ Νικόπολις, καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν οἱ Κασσωπ
μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ Ἀμβρακίαν· ὑπέρκε
δὲ αὕτη τοῦ μυχοῦ μικρόν, Τόλγου τοῦ Κυψ
κτίσμα· παραῤῥεῖ δ᾽ αὐτὴν ὁ Ἄραχθος ποτα
ἀνάπλουν ἔχων ἐκ θαλάττης εἰς αὐτὴν, ὀλίγων
δίων, ἀρχόμενος ἐκ Στύμφης ὄρους καὶ τῆς Πε
ρείας. Ηὐτύχει μὲν οὖν καὶ πρότερον ἡ πόλις α
διαφερόντως· τὴν γοῦν ἐπωνυμίαν ἐντεῦθεν ἔσχ
ὁ κόλπος· μάλιστα δ᾽ ἐκόσμησεν αὐτὴν Πύῤ
βασιλείῳ χρησάμενος τῷ τόπῳ. Μακεδόνες δ᾽ ὕ
ρον καὶ Ῥωμαῖοι, καὶ ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας κ
πόνησαν τοῖς συνεχέσι πολέμοις, διὰ τὴν ἀπάθ

ι τελευταῖον ὁ Σεβαστὸς ὁρῶν, ἐκλελειμμένας τὰς πόλεις, εἰς μίαν συνῴκισε τὴν ὑπ' αὐτοῦ σαν Νικόπολιν ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ· ἐκάλεσε νυμον τῆς νίκης, ἐν ᾗ κατεναυμάχησεν Ἀντώ- ὸ τοῦ στόματος τοῦ κόλπου, καὶ τὴν Αἰγυ- βασίλισσαν Κλεοπάτραν, παροῦσαν ἐν τῷ ἀ- κὶ αὐτήν. Ἡ μὲν οὖν Νικόπολις εὐανδρεῖ, καὶ ει καθ' ἡμέραν ἐπίδοσιν· χώραν τε ἔχουσα , καὶ τὸν ἐκ τῶν λαφύρων κόσμον· τό, τε κα- σθὲν τέμενος ἐν τῷ προαστείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν τὸν πεντετηρικὸν ἐν ἄλσει, ἔχοντι γυμνάσιόν πάδιον, τὸ δ' ἐν τῷ ὑπερκειμένῳ τοῦ ἄλσους φῳ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀποδείκνυται δ' ὁ ἀγών ιος, τὰ Ἄκτια, ἱερὸς τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος· ἐπιμέλειαν ἔχουσιν αὐτοῦ Λακεδαιμόνιοι. Αἱ ι κατοικίαι περιπόλιοι τῆς Νικοπόλεως εἰσιν. δὲ καὶ πρότερον τὰ Ἄκτια τῷ Θεῷ, στεφανί- ὸν, ὑπὸ τῶν περιοίκων· νῦν δ' ἐντιμότερον ν ὁ Καῖσαρ.

τὰ δὲ τὴν Ἀμβρακίαν τὸ Ἄργος ἐστὶ τὸ Ἀμ- δν, κτίσμα Ἀλκμαίωνος καὶ τῶν παίδων. Ἔπει- ὲν οὖν φησὶ, τὸν Ἀλκμαίωνα μετὰ τὴν Ἐπι- ὶ τὰς Θήβας στρατείαν, παρακληθέντα ὑπὸ ους, συνελθεῖν εἰς Αἰτωλίαν αὐτῷ, καὶ συγ- ήσασθαι ταύτην τε καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· κα- δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον Ἀγαμέ- , τὸν μὲν Διομήδη πορευθῆναι· τὸν δ' Ἀλ- α, μείναντα ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ, τὸ Ἄργος κτί- αλίσαι δ' Ἀμφιλοχικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἀδελ-

φοῦ. Ἴναχον δὲ τὸν διὰ τῆς χώρας ῥέοντα ποταμὸν εἰς τὸν κόλπον, ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν Ἀργείαν προσαγορεῦσαι. Θουκυδίδης δέ φησιν, αὐτὸν Ἀμφίλοχον, μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον, δυσαρεστοῦντα τοῖς ἐν Ἄργει, παρελθεῖν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν· διαδεξάμενον δὲ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ δυναστείαν, κτίσαι τὴν πόλιν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ.

Ἠπειρῶται δ' εἰσὶ καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ οἱ ὑπερκείμενοι καὶ συνάπτοντες τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, τραχεῖαν οἰκοῦντες χώραν, Μολοττοί τε καὶ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἴθικες, καὶ Τυμφαῖοι, καὶ Ὀρέσται, Παραῤῥαῖοί τε καὶ Ἀτιντᾶνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς Μακεδόσι μᾶλλον, οἱ δὲ τῷ Ἰονικῷ κόλπῳ. Λέγεται δὲ τὴν Ὀρεστιάδα κατασχεῖν ποτε Ὀρέστης, φεύγων τὸν τῆς μητρὸς φόνον, καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν χώραν· κτίσαι δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν Ἄργος Ὀρεστικόν. Ἀναμέμικται δὲ τούτοις τὰ Ἰλλυρικὰ ἔθνη, τὰ πρὸς τῷ νοτίῳ μέρει τῆς ὀρεινῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου κόλπου· τῆς γὰρ Ἐπιδάμνου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας, μέχρι Κεραυνίων ὑπεροικοῦσι, Βυλλίονές τε καὶ Ταυλάντιοι, καὶ Παρθινοί, καὶ Βρύγοι· πλησίον δέ που καὶ τὰ ἄργυρια τὰ ἐν Δαμαστίῳ, Περισάδιές τε συνεστήσαντο τὴν δυναστείαν, καὶ Ἐγχελίους καὶ Σεσαρασίους καλοῦσι· πρὸς δὲ τούτοις Αὐγκησταί τε καὶ ἡ Δευρίοπος, καὶ ἡ τριπολῖτις Πελαγονία, καὶ Ἐορδοί, καὶ Ἐλίμεια, καὶ Ἐράτυρα. Ταῦτα δὲ πρότερον μὲν κατεδυναστεύετο ἕκαστα, ὧν ἦν τοῖς Ἐγχελίοις, οἳ Κάδμου καὶ Ἁρμονίας ἀπόγονοι ἦσαν, καὶ τὰ μυ-

θευόμενα περὶ αὐτῶν ἐκεῖ δείκνυται. Οὗτοι μὲν οὖν ὑπὸ ἰθαγενῶν ἦρχοντο· οἱ δὲ Λυγκησταὶ ὑπ' Ἀρράβαίῳ ἐγένοντο, τῶν Βακχιαδῶν γένους ὄντι· τούτου δ' ἦν θυγατριδῆ ἡ Φιλίππου μήτηρ, Ἀμύντου Εὐρυδίκη, Ἴρρα δὲ θυγάτηρ. Καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν δὲ, Μολοττοὶ ὑπὸ Πύρρῳ τῷ Νεοπτολέμῳ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ Θετταλοῖς οὖσι γεγονότες· οἱ λοιποὶ δὲ ὑπὸ ἰθαγενῶν ἦρχοντο· εἶτ' ἐπικρατούντων ἀεί τινων κατέστρεψεν ἅπαντα εἰς τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν, πλὴν ὀλίγων τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου κόλπου. Καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ Λυγκηστὸν, καὶ Πελαγονίαν, καὶ Ὀρεστιάδα, καὶ Ἐλίμειαν, τὴν ἄνω Μακεδονίαν ἐκάλουν· οἱ δ' ὕστερον καὶ ἐλευθέραν· ἔνιοι δὲ καὶ σύμπασαν τὴν μέχρι Κορκύρας, Μακεδονίαν προσαγορεύουσιν, αἰτιολογοῦντες ἅμα, ὅτι καὶ κουρᾷ, καὶ διαλέκτῳ, καὶ χλαμύδι, καὶ ἄλλοις τοιούτοις χρῶνται παραπλησίως· ἔνιοι δὲ καὶ δίγλωττοί εἰσι. Καταλυθείσης δὲ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἔπεσε. Διὰ δὲ τούτων ἐστὶ τῶν ἐθνῶν ἡ Ἐγνατία ὁδὸς, ἐξ Ἐπιδάμνου καὶ Ἀπολλωνίας· περὶ δὲ τὴν ἐπὶ Κανδαουΐας ὁδὸν, αἵ τε λίμναι εἰσὶν αἱ περὶ Αυχνιδὸν, ταριχείας ἰχθύων αὐτάρκεις ἔχουσαι· καὶ ποταμοὶ, οἵ τε εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτοντες, καὶ οἳ ἐπὶ τὰ νότια μέρη, ὅ, τ' Ἴναχος καὶ ὁ Ῥατῶος, καὶ ὁ Ἀχελῶος, καὶ ὁ Εὔληνος, ὁ Λυκόρμας πρότερον καλούμενος, ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν ἐμβάλλων· ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀχελῶον, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχελῶος εἰς τὴν θάλατταν καὶ ὁ Ἄρηνος· ὁ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν διαξιών, ὁ δὲ τὴν

Αἰτωλίαν· ὁ δὲ Ἐφόρων πολλὰ δεξάμενος ῥεύματα ἐκ τῶν Ἰλλυρικῶν ὀρῶν, καὶ Αὐγκηστῶν, καὶ Βρυγῶν, καὶ Λευριοπίων, καὶ πλειόνων, εἰς τὸν Ἄξιὸν ἐκδίδωσι.

Πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις. Τριπολῖτις γοῦν ἡ Πελαγονία ἐγένετο, ἧς καὶ Ἄζωρος ἦν, καὶ ἐπὶ τῷ Ἐφόρῳ πᾶσαι αἱ τῶν Λευριοπίων πόλεις ἔφηντο, ὧν τὸ Βρυάνιον καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Στύμβαρα. Κύδραι δὲ Βρυγῶν, Αἰγίνιον δὲ Τυμφαίων, ὅμορον Αἰθικίᾳ καὶ Τρίκκῃ· πλησίον δ' ἤδη τῆς τε Μακεδονίας καὶ τῆς Θετταλίας περὶ τὸ Ποῖον ὄρος καὶ τὸν Πίνδον, Αἰθικίς τε καὶ αἱ τοῦ Πηνειοῦ πηγαί· ὧν ἀμφισβητοῦσι Τυμφαῖοί τε καὶ ὑπὸ τῇ Πίνδῳ Θετταλοί· καὶ πόλις Ὀξύνεια παρὰ τὸν Ἶονα ποταμὸν, ἀπέχουσα Ἀζώρου τῆς Τριπολίτιδος σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν· πλησίον δὲ καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Αἰγίνιον, καὶ Εὔρωπος, καὶ αἱ τοῦ Ἴονος εἰς τὸν Πηνειὸν συμβολαί. Τότε μὲν οὖν, ὡς εἶπον, καίπερ οὖσα τραχεῖα καὶ ὀρῶν πλήρης, Τυμάρου καὶ Πολυάνου, καὶ ἄλλων πλειόνων, ὅμως εὐάνδρει ἥ τε Ἠπειρος πᾶσα, καὶ ἡ Ἰλλυρίς· νῦν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει· τὰ δ' οἰκούμενα κωμηδὸν καὶ ἐν ἐρυκλίοις λείπεται. Ἐλλέλοιπε δέ πως καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Δωδώνῃ, καθάπερ τἄλλα.

Ἔστι δέ, ὥς φησιν Ἔφορος, Πελασγῶν ἵδρυμα· οἱ δὲ Πελασγοὶ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα δυνασταευσάντων, ἀρχαιότατοι λέγονται· καὶ ὁ ποιητὴς φησιν οὕτω·

Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε Πελασγικέ. —
Ο δ' Ἡσίοδος·

Δωδώνην φηγόν τε Πελασγῶν ἔδρανον ἦεν.

Περὶ μὲν οὖν τῶν Πελασγῶν, ἐν τοῖς Τυρρηνικοῖς εἴρηται. Περὶ δὲ Δωδώνης, τοὺς μὲν περιοικοῦντας τὸ ἱερὸν, διότι βάρβαροι, διάσαφεῖ καὶ ὁ Ὅμηρος ἐκ τῆς διαίτης, ἀνιπτόποδας, χαμαιεύνας λέγων· πότερον δὲ χρὴ λέγειν Ἕλλοὺς, ὡς Πίνδαρος, ἢ Σελλοὺς, ὡς ὑπονοοῦσι παρ' Ὁμήρῳ κεῖσθαι, ἡ γραφὴ ἀμφίβολος οὖσα οὐκ ἐᾷ διϊσχυρίζεσθαι. Φιλόχορος δέ φησι, καὶ τὸν περὶ Δωδώνην τόπον, ὅπερ τὴν Εὔβοιαν, Ἑλλοπίαν κληθῆναι· καὶ γὰρ Ἡσίοδον οὕτω λέγειν

Ἔστι τις Ἑλλοπίη, πολυλήϊος ἠδ' ἐυλείμων
Ἐνθάδε Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται.

Οἴονται δὲ, φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῶν ἑλῶν τῶν περὶ τὸ ἱερὸν, οὕτω καλεῖσθαι· τὸν μέν τοι ποιητὴν οὐ λέγειν Ἕλλοὺς, ἀλλὰ Σελλοὺς ὑπολαμβάνει τοὺς περὶ τὸ ἱερὸν, προσθεὶς, ὅτι καὶ Σελλήεντά τινα ὀνομάζει ποταμόν. Ὀνομάζει μὲν οὖν, ὅταν φῇ·

Τηλόθεν ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.

Ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς Ἐφύρας, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐντὸς Ἠλείοις· ἐκεῖ γὰρ εἶναι τὸν Σελλήεντα· ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς οὐδένα, οὐδ' ἐν Μολοττοῖς. Τὰ δὲ μυθευόμενα περὶ τῆς δρυὸς καὶ τῶν πελειῶν, καὶ εἴ τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπερ καὶ περὶ Δελφῶν, τὰ μὲν ποιητικωτέρας ἐστὶ διατριβῆς, τὰ δ' οἰκεῖα τῆς νῦν περιοδείας.

Ἡ Δωδώνη τοίνυν τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρω
τοῖς ἦν, καὶ τὸ ὄρος ὁ Τόμαρος, ἢ Τμάρος, ἀμφοτέ
ρως γὰρ λέγεται, ὑφ' ᾧ πεῖται τὸ ἱερόν· καὶ οἱ τρα
γικοί τε, καὶ Πίνδαρος, Θεσπρωτίδα εἰρήκασι τὴ
Δωδώνην· ὕστερον δὲ ὑπὸ Μολοττοῖς ἐλέγετο. Ἀπ
δὲ τοῦ Τομάρου τοὺς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένου
ὑποφήτας τοῦ Διός, οὓς καὶ ἀνιπτόποδας, χαμαι
εὐνας καλεῖ, Τομόρους φασὶ λεχθῆναι· καὶ ἐν μὲ
τῇ Ὀδυσσείᾳ, οὕτω γράφουσί τινες, ἃ φησιν Ἀμ
φίνομος, συμβουλεύων τοῖς μνηστῆρσι, μὴ πρότε
ρον ἐπιτίθεσθαι τῷ Τηλεμάχῳ, πρὶν ἂν τὸν Δι
ἔρωνται.

Ἦν μέν κ' αἰνήσωσι Διὸς μεγάλοιο τομοῦραι,
Αὐτός τε κτανέω, τοὺς τ' ἄλλους πάντας ἀνώξω·
Εἰ δέ κ' ἀποτροπέησι θεὸς, παύεσθαι ἄνωγα.

Βέλτιον γὰρ εἶναι τομούρας, ἢ θέμιστας γράφειν
οὐδαμοῦ γοῦν τὰ μαντεῖα θέμιστας λέγεσθαι παρ
τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλὰς καὶ τὰ πολιτεύματα
καὶ νομοθετήματα· Τομούρους δ' εἰρῆσθαι, ἐπιτε
τμημένως Τμάρους, οἷον τομαροφύλακας· οἱ μὲ
οὖν νεώτεροι λέγουσι τομόρους. Παρ' Ὁμήρῳ δ' ὁ
πλούστερον δεῖ δέχεσθαι θέμιστας, καταχρηστικῶ
καὶ βουλὰς, τὰ προστάγματα, καὶ τὰ βουλήματα
τὰ μαντικὰ, καθάπερ καὶ τὰ νόμιμα· τοιοῦτον γὰ
καὶ τὸ,

Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακοῦσαι.

Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἄνδρες ἦσαν οἱ προφητεύ
οντες· καὶ τοῦτ' ἴσως καὶ ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει· ὑπο
φήτας γὰρ καλεῖ, ἐν οἷς τάττοιντο καὶ οἱ προφῆτα

ρον δ' ἀπιδείχθησαν τρεῖς γραῖαι, ἐπιδὴ καὶ
αος τῷ Διῒ προσαπιδείχθη καὶ ἡ Διώνη. Σουΐ-
δὲ τοῖς Θετταλοῖς μυθώδεις λόγους προσχαρι-
ος, ἐπεῖθέν τέ φησιν εἶναι τὸ ἱερὸν μετενηνε-
ον ἐκ τῆς περὶ Σκοτοῦσσαν Πελασγίας· ἔστι δ' ἡ
:οῦσσα τῆς Πελασγιώτιδος Θετταλίας· συνακο
ῆσαι δὲ γυναῖκας τὰς πλείστας, ὧν ἀπογόνου
τὰς νῦν προφήτιδας· ἀπὸ δὲ τούτου καὶ Πε-
ικὸν Δία κεκλῆσθαι." Κινίας δ' ἔτι μυθωδέ
ν . . . . . .

Λείπει τὸ τέλος.

EXCERPTA
EX LIBRI SEPTIMI FI

ΟΤΙ ἡ παροιμία τὸ ἐν Δωδώνῃ χαλκεῖον, θεν ὠνομάσθη· χαλκεῖον ἦν ἐν τῷ ἱερῷ, ἔχον κείμενον ἀνδριάντα, κρατοῦντα μάστιγα χαλκ νάθημα Κορκυραίων· ἡ δὲ μάστιξ, ἣν τριπλί σιδωτὴ, ἀπηρτημένους ἔχουσα ἐξ αὐτῆς ἀστ λους· οἳ πλήττοντες τὸ χαλκεῖον συνεχῶς, αἰωροῖντο ὑπὸ τῶν ἀνέμων, μακροὺς ἤχους ἀπ ζοντο· ἕως ὁ μετρῶν τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχ ἦχου μέχρι τέλους, καὶ ἐπὶ τ προελθεῖν· ὅθεν παροιμία ἐλέχθη, ἡ Κορκυραίων μάστιξ.

2. ΟΤΙ ἡ Κόρκυρα, τὸ παλαιὸν εὐτυχ καὶ δύναμιν ναυτικὴν πλείστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ μων τινῶν καὶ τυράννων, ἐφθάρη· καὶ ὕστερο Ῥωμαίων ἐλευθερωθεῖσα, οὐκ ἐπηνέθη· ἀλλ' ἐς δορίᾳ, παροιμίαν ἔλαβεν· ἐλευθέρα Κόρκυρα ὅπου θέλεις.

3. ΟΤΙ ἡ Μακεδονία περιορίζεται, ἐκ μ σμῶν, τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἀδρίου· ἐξ ἀνατολῶν παραλλήλῳ ταύτης μεσημβρινῇ γραμμῇ, τῇ δι

ἐκβολῶν Ἕβρου ποταμοῦ καὶ Κυψέλων πόλεως· ἐκ βορρᾶ δὲ, τῇ νοουμένῃ εὐθείᾳ γραμμῇ τῇ διὰ Βερτίσκου ὄρους, καὶ Σκάρδου, καὶ Ὀρβήλου, καὶ Ῥοδόπης, καὶ Αἵμου· τὰ γὰρ ὄρη ταῦτα, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου, διήκει κατὰ εὐθεῖαν γραμμὴν ἕως τοῦ Εὐξείνου, ποιοῦνται χερρόνησον μεγάλην πρὸς νότον, τήν τε Θρᾴκην ὁμοῦ καὶ Μακεδονίαν καὶ Ἤπειρον καὶ Ἀχαΐαν· ἐκ νότου δὲ, τῇ Ἐγνατίᾳ ὁδῷ, ἀπὸ Δυρραχίου πόλεως πρὸς ἀνατολὰς ἰούσῃ, ἕως Θεσσαλονικείας· καὶ ἔστι τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς Μακεδονίας, παραλληλόγραμμον ἔγγιστα.

4. ΟΤΙ ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ῥέων διὰ τῶν Τεμπῶν καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους, καὶ διὰ μέσης Θεσσαλίας καὶ τῶν Λαπιθῶν καὶ Περραιβῶν, δεχόμενός τε τὸν Εὐρώταν ποταμὸν, ὃν Ὅμηρος Τιταρήσιον ὠνόμασεν, διορίζει Μακεδονίαν μὲν, πρὸς βορρᾶν· Θεσσαλίαν δὲ πρὸς νότον· αἱ δὲ τοῦ Εὐρώτου ποταμοῦ πηγαὶ ἐκ τοῦ Τιταρίου ὄρους ἄρχονται, ὃ ἐστιν συνεχὲς τῷ Ὀλύμπῳ· καὶ ἔστιν ὁ μὲν Ὄλυμπος, τῆς Μακεδονίας· ἡ δὲ Ὄσσα, τῆς Θεσσαλίας, καὶ τὸ Πήλιον.

5. ΟΤΙ ὑπὸ ταῖς ὑπωρείαις τοῦ Ὀλύμπου, παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν, Γυρτών ἐστι πόλις Περραιβική, καὶ Μαγνῆτις· ἐν ᾗ Πειρίθους τε καὶ Ἰξίων ἦρξαν· ἀπέχει δ' ἡ Γυρτὼν τῆς Τύρρηνος πόλεως Κραννὼν· καί φασιν, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητὴς· τὼ μὲν ἄρ' ἐκ Θρῄκης, —Ἐφύρους μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραννωνίους· Φλεγύας δὲ τοὺς Γυρτωνίους.

6. ΟΤΙ τὸ Δίον ἡ πόλις οὖσα ἐν τῷ αἰγιαλῷ τοῦ

Θερμαίου κόλπου ἐστὶν, ἐν ταῖς ὑπωρείαις τοῦ Ὀλύμπου, ἀλλ' ὅσον ζ' ἀπέχει σταδίους· ἔχει δ' ἡ πόλις τὸ Ἄλον κώμην πλησίον Πίμπλειαν, ἔνθα Ὀρφεὺς διέτριβεν.

7. ΟΤΙ τὸ παλαιὸν οἱ μάντεις καὶ μουσικὴν εἰργάζοντο.

8. ΟΤΙ μετὰ τὸ Ἄλον πόλιν, ὁ Ἀλιάκμων ποταμός ἐστιν, ἐκβάλλων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου, ἡ πρὸς βορρᾶν τοῦ κόλπου παραλία, Πιερία καλεῖται, ἕως τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ· ἐν ᾗ καὶ πύλις Ηὐδνα, ἣ νῦν Κίτρον καλεῖται· εἶτα Μεθώνη καὶ Ἄλωρος πόλις· εἶτα Ἐρίγων καὶ Λουδίας ποταμοί. Ἀπὸ δὲ Λουδίου, εἰς Πέλλαν πόλιν ἀνάπλους, στάδια ρκ'. Ἀπέχει δ' ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης, στάδια μ', τῆς Ἄλωρου δὲ, ο' στάδια. Ἡ μὲν οὖν Πύδνα, Πιερικὴ ἐστιν πόλις· ἡ δὲ Ἄλωρος, Βοττιαϊκή. Ἐν μὲν οὖν τῷ πρὸ τῆς Πύδνης πεδίῳ, Ῥωμαῖοι Περσέα καταπολεμήσαντες, καθεῖλον τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν· ἐν δὲ τῷ πρὸ τῆς Μεθώνης πεδίῳ, γενέσθαι συνέβη τῷ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου τὴν ἐκκοπὴν τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ καταπελτικῷ βέλει, κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως.

9. ΟΤΙ τὴν Πέλλαν οὖσαν μικρὰν πρότερον, Φίλιππος εἰς μῆκος ηὔξησε τραφεὶς ἐν αὐτῇ· ἔχει δὲ λίμνην πρὸ αὐτῆς, ἐξ ἧς ὁ Λουδίας ποταμὸς ῥεῖ· τὴν δὲ λίμνην πληροῖ τοῦ Ἀξιοῦ τὶ ποταμοῦ ἀπόσπασμα· εἶτα ὁ Ἀξιός, διαιρῶν τήν τε Βοττιαίαν καὶ τὴν Ἀμφαξῖτιν χῆν· καὶ παραλαβὼν τὸν Ἐρίγωνα ποταμὸν, ἐξίησι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρ-

μης. Ἐπίκειται δὲ τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ χωρίον, ὅπερ Ὅμηρος Ἀμυδῶνα καλεῖ· καί φησιν, τοὺς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἐλθεῖν·

Τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυ ῥέοντος.

Ἀλλ' ἐπεὶ μὲν Ἀξιὸς θολερός ἐστιν, κρήνη δέ τις ἐξ Ἀμυδῶνος ἀνίσχουσα καὶ ἐπιμιγνυμένη αὐτῷ καλλίστου ὕδατος, διὰ τοῦτο τὸν ἑξῆς στίχον·

Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.

μεταγράφουσιν οὕτως·

Ἀξιοῦ, ᾧ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἴης·

οὐ γὰρ τὸ τοῦ Ἀξιοῦ ὕδωρ κάλλιστον τῆς γῆς τῇ ὄψει κίδναται, ἀλλὰ τῆς γῆς τῷ Ἀξιῷ.

10. *ΟΤΙ* μετὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν, ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶν πόλις, ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο· κτίσμα δ' ἐστὶν Κασσάνδρου· ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, παιδὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ὠνόμασεν· μετῴκισεν δὲ τὰ πέριξ πολίχνια εἰς αὐτήν· οἷον Χαλάστραν, Αἰνείαν, Κισσὸν καί τινα καὶ ἄλλα· ἐκ δὲ τοῦ Κισσοῦ τούτου, ὑπονοήσειεν ἄν τις γενέσθαι καὶ τὸν παρ' Ὁμήρῳ Ἀμφιδάμαντα, οὗ ὁ πάππος Κισσεὺς ἔθρεψεν αὐτόν, φησὶν, ἐν Θρῄκῃ, ἣ νῦν Μακεδονία καλεῖται

11. *ΟΤΙ* ἡ Βέροια πόλις, ἐν ταῖς ὑπωρείαις κεῖται τοῦ Βερμίου ὄρους.

12. *ΟΤΙ* ἡ Παλλήνη χερρόνησος (ἧς ἐν τῷ ἰσθμῷ κεῖται, ἡ πρὶν μὲν Ποτιδαία, νῦν δὲ Κασσάνδρεια·) Φλέγρα τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ᾤκουν δ' αὐτὴν οἱ μυθευόμενοι γίγαντες, ἔθνος ἀσεβὲς καὶ ἄνομον· οὓς Ἡρακλῆς διέφθειρεν· ἔχει δὲ πόλεις δ'· Ἄφυτιν, Μίνθην, Σκιώνην, Σάνην.

13. ΟΤΙ τῆς Ὀλύνθου ἐπίνειόν ἐστιν Μηκί
βεργα ἐν τῷ Τορωναίῳ κόλπῳ.

14. ΟΤΙ πλησίον Ὀλύνθου, χωρίον ἐστὶ καῖ
λοῦ καλούμενον Καινθαρώλεθρον, ἐκ τοῦ συμβεβη
κότος· τὸ γὰρ ζῶον ὁ κάνθαρος πέριξ τῆς χώρας γι
νόμενος, ἡνίκα ψαύσῃ τοῦ χωρίου ἐκείνου, διαφθεί
ρεται.

15. ΟΤΙ ἀντικρὺ Καναστρου ἄκρου τῆς Παλ
λήνης, ἡ Δείῤῥις ἐστὶν ἄκρα, πλησίον Κωφοῦ λιμέ
νος· καὶ ὁ Τορωναῖος κόλπος ὑπὸ τούτων ἀφορίζε
ται. Καὶ πρὸς ἀνατολὰς αὖθις κεῖται τὸ ἄκρον το
Ἄθωνος, ὃ ἀφορίζει τὸν Σιγγιτικὸν κόλπον· ὡς ἐ
ναι ἐφεξῆς κόλπους τοῦ Αἰγαίου πελάγους πρὸς βο
ῤᾶν, ἀλλήλων ἀπέχοντας οὕτως· Μαλιακόν, Παγα
σητικόν, Θερμαῖον, Τορωναῖον, Σιγγιτικόν, Στρυ
μονικόν· τὰ δὲ ἄκρα, Ποσείδιον μὲν, τὸ μεταξὺ Μα
λιακοῦ καὶ Παγασητικοῦ· τὸ δὲ ἐφεξῆς πρὸς βο
ῤᾶν, Σηπιάς· εἶτα, τὸ ἐν Παλλήνῃ Κάναστρον· ε
τα, Δείῤῥις· εἶτα, Νύμφαιον ἐν τῷ Ἄθωνι, πρὸς τ
Σιγγιτικῷ· τὸ δὲ πρὸς τῷ Στρυμονικῷ, Ἀκρόθω
ἄκρον· ὧν μεταξὺ, ὁ Ἄθων· οὗ πρὸς ἀνατολὰς,
Δῆμνος· πρὸς δὲ βοῤῥᾶν ἀφορίζει τὸν Στρυμονικ
κόλπον, ἡ Νεάπολις.

16. ΟΤΙ Ἄκανθος πόλις ἐν τῷ Σιγγιτικῷ κό
πῳ ἐστὶν παράλιος, πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυ
χος· ἔχει δ' ὁ Ἄθων, ἐ πόλεις, Δίον, Κλεωνὰς, Θύ
σον, Ὀλόφυξον, Ἀκροθώους· αὗτη δὲ, πρὸς τῇ κε
ρυφῇ τοῦ Ἄθωνος κεῖται. Ἔστιν δ' ὁ Ἄθων, ὄρ
μαστοειδὲς, ὀξύτατον, ὑψηλότατον· οὗ οἱ τὴν κορυ

φὴν οἰκοῦντες, ὁρῶσι τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα, πρὸ ὡρῶν γ' τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ ἀνατολῆς· καὶ ἔστιν ἀπὸ πόλεως τῆς Ἀκάνθου ὁ περίπλους τῆς Χερρονήσου, ἕως Σταγείρου πόλεως τοῦ Ἀριστοτέλους, στάδια υ'. ἐν ᾗ λιμὴν ὄνομα Κάπρος, καὶ νησίον ὁμώνυμον τῷ λιμένι· εἶτα αἱ τοῦ Στρυμόνος ἐκβολαί· εἶτα Φάγρης, Γαληψός, Ἀπολλωνία, πᾶσαι πόλεις· εἶτα τὸ Νέστου στόμα, τοῦ διορίζοντος Μακεδονίαν καὶ Θρᾴκην, ὃς Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος, ὁ τούτου παῖς, διώριζον, ἐν τοῖς κατ' αὐτοὺς χρόνοις· εἰσὶν δὲ περὶ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον πόλεις καὶ ἕτεραι, οἷον Μύρκινος, Ἄργιλος, Δραβῆσκος, Δάτον· ὅπερ καὶ ἀρίστην ἔχει χώραν καὶ εὔκαρπον, καὶ ναυπήγια, καὶ χρυσοῦ μέταλλα· ἀφ' οὗ καὶ παροιμία· Δάτον ἀγαθῶν, ὡς καὶ ἀγαθῶν ἀγαθίδες.

17. ΟΤΙ πλεῖστα μέταλλά ἐστιν χρυσοῦ ἐν ταῖς Κρηνίσιν, ὅπου νῦν οἱ Φίλιπποι πόλις ἵδρυται, πλησίον τοῦ Παγγαίου ὄρους· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Παγγαῖον ὄρος, χρύσεια καὶ ἀργύρεια ἔχει μέταλλα, καὶ ἡ πάραν, καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, μέχρι Παιονίας· φασὶν δὲ, καὶ τοὺς τὴν Παιονίαν γῆν ἀροῦντας, εὑρίσκειν χρυσοῦ τινα μόρια.

18. ΟΤΙ ὁ Στρυμὼν ποταμὸς ἄρχεται ἐκ τῶν περὶ τὴν Ῥοδόπην Ἀγριάνων.

19. ΟΤΙ ὁ παρ' Ὁμήρῳ Ἀστεροπαῖος υἱὸς Πηλεγόνος, ἐκ Παιονίας ὢν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἱστορεῖται· διὸ καὶ Πηλεγόνος υἱός· οἱ γὰρ Παίονες Πελαγόνες ἐκαλοῦντο.

20. ΟΤΙ ἡ νῦν Φίλιπποι πόλις Κρηνίδες ἐκαλοῦντο τὸ παλαιόν.

21. ΟΤΙ Σιντοὶ ἔθνος Θρᾳκικὸν κατῴκει τὴν Λῆμνον νῆσον· ὅθεν Ὅμηρος Σίντιας αὐτοὺς καλεῖ, λέγων· ἔνθα μι Σίντιες ἄνδρες —

22. ΟΤΙ μετὰ τὸν Νέστον ποταμὸν πρὸς ἀνατολὰς, Ἄβδηρα πόλις ἐπώνυμος Ἀβδήρου· ὃν οἱ τοῦ Διομήδους ἵπποι ἔφαγον· εἶτα Δίκαια πόλις κλησίον· ἧ ὑπάρχειται λίμνη μεγάλη ἡ Βιστονίς· εἶτα πόλις Μαρώνεια.

23. ΟΤΙ ὁ νῦν ποταμὸς Ῥιγινία ἐν Θρᾴκῃ καλούμενος, Ἑρίγων ἦν καλούμενος.

24. ΟΤΙ τὴν Σαμοθρᾴκην Ἰασίων καὶ Δάρδανος ἀδελφοὶ ᾤκουν· παρανωθέντος δὲ Ἰασίονος διὰ τὴν εἰς Δήμητρα ἁμαρτίαν, ὁ Δάρδανος ἀπῴκησε εἰς Σαμοθρᾴκης, ἐλθὼν ᾤκισεν ἐν τῇ ὑπωρείᾳ τῆς Ἴδης, τὴν πόλιν, Δαρδανίαν καλέσας· καὶ ἐδίδαξεν τοὺς Τρῶας τὰ ἐν Σαμοθρᾴκῃ μυστήρια· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Σαμοθρᾴκη Σάμος πρίν.

25. ΟΤΙ ἡ ἐν Θρᾴκῃ χερρόνησος, τρεῖς ποιεῖ θαλάσσας· Προποντίδα ἐκ βορρᾶ· Ἑλλήσποντον ἐξ ἀνατολῶν· καὶ τὸν Μέλανα κόλπον ἐκ νότου· ὅπου καὶ ὁ Μέλας ποταμὸς βάλλει, ὁμώνυμος τῷ κόλπῳ.

26. ΟΤΙ ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς χερσονήσου τρεῖς πόλεις κεῖνται· πρὸς μὲν τῷ Μέλανι κόλπῳ, Καρδία· πρὸς δὲ τῇ Προποντίδι, Πακτύη· πρὸς δὲ τῇ μεσογείᾳ, Λυσιμαχία· μῆκος τοῦ ἰσθμοῦ στάδια μ΄.

27. ΟΤΙ ἡ πόλις ὁ Ἐλεοῦς, ἀρσενικῶς λέγεται· τάχα δὲ καὶ ὁ Τραπεζοῦς.

ΤΩΝ

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

ΤΟΥ

ΟΓΔΟΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ὀγδόῳ λέγει τὰ περὶ (deest in Mosc.) τῆς Εὐρώπης, Μακεδονίας τὰ λειπόμενα, καὶ Ἑλλάδα πᾶσαν· ἐν ᾗ καὶ ἐγχωρίζει διὰ τὸ πολύγνωστον τῆς χώρας, διακριβῶν καὶ ἀκριβῆ ποιῶν τὰ ἀδιακρίτως καὶ ἀδιορίστως ὑπὸ τῶν ποιητῶν τε καὶ ἱστοριῶν περὶ τῶν τούτῃ πόλεων εἰρημένα· καὶ μάλιστα ἐν καταλόγῳ τε καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

CAPVT I.

Ἐπεὶ δ' ἐπιόντες ἀπὸ τῶν τῆς Εὐρώπης ἑσπερίων μερῶν, ὅσα τῇ θαλάττῃ περιέχεται τῇ ἐντὸς καὶ τῇ ἐκτός, τά τε βάρβαρα ἔθνη περιωδεύσαμεν πάντα

ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ Ταιγέτου, καὶ τῆς Ἑλλάδος οὖ πολὺ μέρος τῆς Μακεδονίας, ἀποδώσομεν νυνὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλαδικῆς γεωγραφίας. Ἅπερ Ὅμηρος μὲν πρῶτος, ἔπειτα καὶ ἄλλοι πλείους, ἐπραγματεύσαντο· οἱ μὲν ἰδίᾳ λιμένας, ἢ περίπλους, ἢ περιόδους γῆς, ἢ τὶ τοιοῦτον ἄλλο ἐπιγράφαντες, ἐν οἷς καὶ τὰ Ἑλλαδικὰ περιέχεται· οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ χωρὶς ἀποδείξαντες τὴν τῶν ἠπείρων τοπογραφίαν, καθάπερ Ἔφορός τε ἐποίησε καὶ Πολύβιος· ἄλλοι δ' εἰς τὸν φυσικὸν τόπον καὶ τὸν μαθηματικὸν προσειλήφοντό τινα καὶ τῶν τοιούτων, καθάπερ Ποσειδώνιός τε καὶ Ἵππαρχος. Τὰ μὲν οὖν τῶν ἄλλων εὐδιαίτητα· τὰ δ' Ὁμήρου σκέψεως δεῖται κριτικῆς, ποιητικῶς τε λεγόντος, καὶ οὐ τὰ νῦν, ἀλλὰ τ' ἀρχαῖα, ἐν ὃ χρόνος ἠμαύρωκε τὰ πολλά. Ὡς δ' οἷόν τε δυνατὸν ἐγχειρητέον, ἀρξαμένοις, ἀφ' ὧνπερ ἀτελείπομεν. Ἐτελεύτα δ' ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ μὲν τῆς ἑσπέρας καὶ τῶν ἄρκτων, εἰς τὰ Ἠπειρωτικὰ ἔθνη καὶ τὰ τῶν Ἰλλυριῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἕω, εἰς τὰ τῶν Μακεδόνων μέχρι Βυζαντίου. Μετὰ μὲν οὖν τοὺς Ἠπειρώτας, καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς τῶν Ἑλλήνων Ἀκαρνᾶνές εἰσι, καὶ Αἰτωλοὶ, καὶ Λοκροὶ οἱ Ὀζόλαι· πρὸς δὲ τούτοις Φωκεῖς τε καὶ Βοιωτοί· τούτοις δ' ἀντίτορθμος ἡ Πελοπόννησος, ἀπολαμβάνουσα μεταξὺ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, καὶ σχηματίζουσά τε τοῦτον, καὶ σχηματιζομένη ὑπ' αὐτοῦ· μετὰ δὲ Μακεδονίαν, Θετταλοὶ μέχρι Μαλιέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκτὸς ἰσθμοῦ καὶ αὐτῶν τῶν ἐντός.

Ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν πολλὰ ἔθνη γεγέντηται· τὰ

δ' ἀνωτάτω τοσαῦτα, ὅσας καὶ διαλέκτους παρειλήφαμεν τὰς Ἑλληνίδας· τούτων δ' αὐτῶν τεσσάρων οὐσῶν, τὴν μὲν Ἰάδα τῇ παλαιᾷ Ἀτθίδι τὴν αὐτὴν φαμέν· καὶ γὰρ Ἴωνες ἐκαλοῦντο οἱ τότε Ἀττικοὶ, καὶ ἐκεῖθέν εἰσιν οἱ τὴν Ἀσίαν ἐποικήσαντες Ἴωνες, καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγομένῃ γλώττῃ Ἰάδι· τὴν δὲ Δωρίδα τῇ Αἰολίδι· πάντες γὰρ οἱ ἐκτὸς ἰσθμοῦ, πλὴν Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων, καὶ τῶν περὶ τὸν Παρνασὸν Δωριέων, καὶ νῦν ἔτι Αἰολεῖς καλοῦνται· καὶ τοὺς Δωριέας δὲ ὀλίγους ὄντας, καὶ τραχυτάτην οἰκοῦντας χώραν, εἰκός ἐστι τῷ ἀνεπιμίκτῳ παρατρέψαι τὴν γλῶτταν καὶ τὰ ἄλλα ἔθη πρὸς τὸ μὴ ὁμογενὲς, ὁμογενεῖς πρότερον ὄντας. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις συνέβη, λεπτόγεών τε καὶ τραχεῖαν οἰκοῦντας χώραν, ἀπορθήτους μὲν εἶναι, καὶ αὐτόχθονας νομισθῆναι διὰ τοῦτο φησὶν ὁ Θουκυδίδης, κατέχοντας τὴν αὐτὴν ἀεὶ μηδενὸς ἐξελαύνοντος αὐτοὺς, μηδ' ἐπιθυμοῦντος ἔχειν τὴν ἐκείνων· τοῦτο τοίνυν αὐτὸ καὶ τοῦ ἑτερογλώττου καὶ τοῦ ἑτεροεθνοῦς αἴτιον, ὡς εἰκὸς, ὑπῆρξε, καί περ ὀλίγοις οὖσιν. Οὕτω δὲ τοῦ Αἰολικοῦ ἔθνους ἐπικρατοῦντος ἐν τοῖς ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ οἱ ἐντὸς Αἰολεῖς πρότερον ἦσαν, εἶτ' ἐμίχθησαν, Ἰώνων μὲν ἐκ τῆς Ἀττικῆς τὸν Αἰγιαλὸν κατασχόντων, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν τοὺς Δωριέας καταγαγόντων, ὑφ' ὧν τά τε Μέγαρα ᾠκίσθη, καὶ πολλαὶ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεων. Οἱ μὲν οὖν Ἴωνες ἐξέπεσον πάλιν ταχέως ὑπὸ Ἀχαιῶν Αἰολικοῦ ἔθνους· ἐλείφθη δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ δύο ἔθνη, τό, τε Αἰολικὸν, καὶ τὸ Δωρικόν. Ὅσοι μὲν οὖν

ἧττον τοῖς Δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο, καθάπερ συν
τοῖς τε Ἀρκάσι καὶ τοῖς Ἠλείοις, τοῖς μὲν ὄρει
τελέως οὖσι, καὶ οὐκ ἐμπεπτωκόσιν εἰς τὸν κλῆ
τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι τοῦ Ὀλυμπίου Διός,
καθ' αὑτοὺς εἰρήνην ἄγουσι πολὺν χρόνον, ἄλλοι
καὶ τοῦ Αἰολικοῦ γένους οὖσι, καὶ δεδεγμένοις
Ὀξύλῳ συγκατελθοῦσαν στρατιὰν περὶ τὴν τῶν Ἡ
κλειδῶν κάθοδον, οὗτοι Αἰολιστὶ διηλέχθησαν· ο
ἄλλοι μικτῇ τινι ἐχρήσαντο ἐξ ἀμφοῖν, οἱ μὲν μᾶλ
οἱ δ' ἧττον αἰολίζοντες· σχεδὸν δ' ἔτι καὶ νῦν κ
πόλεις, ἄλλοι ἄλλως διαλέγονται, δοκοῦσι δὲ δι
ζειν ἅπαντες διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐπικράτειαν.
αὗται μὲν οὖν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη, καὶ οὕτως,
τύπῳ εἰπεῖν, ἀφωρισμένα. Λέγωμεν δὴ ἰδίᾳ ἀνα
βόντες, ὃν χρὴ τρόπον, τῇ τάξει περὶ αὐτῶν.

Ἔφορος μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς Ἑλλάδος
Ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἑσπερίων μερῶν· ταύ
γὰρ συνάπτειν πρώτην τοῖς Ἠπειρωτικοῖς ἔθνε
Ἀλλ' ὥσπερ οὗτος τῇ παραλίᾳ χρώμενος μέτρῳ, ἐν
θεν ποιεῖται τὴν ἀρχήν, ἡγεμονικόν τι τὴν θάλατ
κρίνων πρὸς τὰς τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχ
κατὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Θετταλῶν γῆν ἀρχὴν ἀ
φαίνεσθαι τῆς Ἑλλάδος· οὕτω καὶ ἡμῖν προσ
ἀκολουθοῦσι τῇ φύσει τῶν τόπων, σύμβολον πε
σθαι τὴν θάλασσαν. Αὕτη δ' ἐκ τοῦ Σικελικοῦ
λάγους προπεσοῦσα, τῇ μὲν ἀναχεῖται πρὸς τὸν
ρινθιακὸν κόλπον, τῇ δ' ἀποτελεῖ χερρόνησον μι
λην τὴν Πελοπόννησον, ἰσθμῷ στενῷ κλειομέ
Ἔστι δὲ ταῦτα δύο μέγιστα συστήματα τῆς Ἑ

ς, τό, τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ, καὶ τὸ ἐκτὸς πυλῶν μέχρι
ς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ
τταλικόν· ἔστι δὲ καὶ μεῖζον, καὶ ἐπιφανέστερον
ἐντὸς Ἰσθμοῦ· σχεδὸν δέ τι καὶ ἀπρόπολίς ἐστιν
Πελοπόννησος συμπάσης τῆς Ἑλλάδος. Χωρὶς γὰρ
ς λαμπρότητος καὶ δυνάμεως τῶν ἐνοικησάντων
νῶν, αὐτὴ ἡ τῶν τόπων θέσις ὑπογράφει τὴν ἡγε-
λίαν ταύτην. Κόλποις γὰρ καὶ ἄκραις πολλαῖς,
ὶ τοῖς σημειωδεστάτοις χερρονήσοις μεγάλαις, δια-
ποικιλμένην ἐκ διαδοχῆς ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἔχει.
τι δὲ πρώτη μὲν τῶν χερρονήσων ἡ Πελοπόννη-
ς, Ἰσθμῷ κλειομένη τεσσαράκοντα σταδίων. Δευ-
ρα δὲ ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα· ἧς Ἰσθμός ἐστιν
κ Παγῶν τῶν Μεγαρικῶν, εἰς Νίσαιαν τὸ Μεγα-
ων ἐπίνειον, ὑπερβολῇ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι ἀπὸ
ιλάσσης ἐπὶ θάλασσαν. Τρίτη δ' ἡ καὶ ταύτην
ριέχουσα, ἧς Ἰσθμὸς ἀπὸ μυχοῦ τοῦ Κρισσαίου
που μέχρι Θερμοπυλῶν· ἡ δ' ἐπινοουμένη [εὐ-
εῖα] γραμμὴ, ὅσον πεντακοσίων ὀκτὼ σταδίων, τὴν
ν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐντὸς ἀπολαμβάνουσα, τὴν
Φωκίδα τέμνουσα λοξὴν καὶ τοὺς Ἐπικνημιδίους·
άρτη δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, διὰ τῆς
της καὶ τῆς Τραχινίας εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλ-
ν καθήκοντα ἔχουσα τὸν Ἰσθμὸν καὶ τὰς Θερ-
πύλας, ὅσον ὀκτακοσίων ὄντα σταδίων. Πλεί-
ων δ' ἢ χιλίων ἄλλος ἐστὶν, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κόλ-
υ τοῦ Ἀμβρακικοῦ διὰ Θετταλῶν καὶ Μακεδό-
ν, εἰς τὸν Θερμαῖον διήκων μυχόν. Ὑπαγορεύ-
δή πως τάξιν οὐ φαύλην ἡ τῶν χερρονήσων δυνα-

ἧττον τοῖς Δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο, καθάπερ συν
τοῖς τε Ἀρκάσι καὶ τοῖς Ἠλείοις, τοῖς μὲν ὁρει
τελέως οὖσι, καὶ οὐκ ἐμπεπτωκόσιν εἰς τὸν κλῆρ
τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι τοῦ Ὀλυμπίου Διός,
καθ' αὑτοὺς εἰρήνην ἄγουσι πολὺν χρόνον, ἄλλος
καὶ τοῦ Αἰολικοῦ γένους οὖσι, καὶ δεδεγμένοις
Ὀξύλῳ συγκατελθοῦσαν στρατιὰν περὶ τὴν τῶν Η
κλειδῶν κάθοδον, οὗτοι Αἰολισταὶ διηλέχθησαν· ο
ἄλλοι μικτῇ τινι ἐχρήσαντο ἐξ ἀμφοῖν, οἱ μὲν μᾶλλ
οἱ δ' ἧττον αἰολίζοντες· σχεδὸν δ' ἔτι καὶ νῦν κ
πόλεις, ἄλλοι ἄλλως διαλέγονται, δοκοῦσι δὲ δι
ζειν ἅπαντες διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐπικράτειαν. Τ
αὗται μὲν οὖν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη, καὶ οὕτως,
τύπῳ εἰπεῖν, ἀφωρισμένα. Λέγωμεν δὴ ἰδίᾳ ἀνα
βόντες, ὃν χρὴ τρόπον, τῇ τάξει περὶ αὐτῶν.

Ἔφορος μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς Ἑλλάδος
Ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἑσπερίων μερῶν· ταύ
γὰρ συνάπτειν πρώτην τοῖς Ἠπειρωτικοῖς ἔθνε
Ἀλλ' ὥςπερ οὗτος τῇ παραλίᾳ χρώμενος μέτρῳ, ἐν
θεν ποιεῖται τὴν ἀρχὴν, ἡγεμονικόν τι τὴν θάλατ
κρίνων πρὸς τὰς τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχ
κατὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Θετταλῶν γῆν ἀρχὴν ἀ
φαίνεσθαι τῆς Ἑλλάδος· οὕτω καὶ ἡμῖν προσ
ἀκολουθοῦσι τῇ φύσει τῶν τόπων, σύμβολον πο
σθαι τὴν θάλασσαν. Αὕτη δ' ἐκ τοῦ Σικελικοῦ
λάγους προπεσοῦσα, τῇ μὲν ἀναχεῖται πρὸς τὸν
ρινθιακὸν κόλπον, τῇ δ' ἀποτελεῖ χερρόνησον με
λην τὴν Πελοπόννησον, ἰσθμῷ στενῷ κλειομέ
Ἔστι δὲ ταῦτα δύο μέγιστα συστήματα τῆς Ἑλ

δος, τό, τε ἐντὸς ἰσθμοῦ, καὶ τὸ ἐκτὸς πυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ Θετταλικόν· ἔστι δὲ καὶ μεῖζον, καὶ ἐπιφανέστερον τὸ ἐντὸς ἰσθμοῦ· σχεδὸν δέ τι καὶ ἀκρόπολίς ἐστιν ἡ Πελοπόννησος συμπάσης τῆς Ἑλλάδος. Χωρὶς γὰρ τῆς λαμπρότητος καὶ δυνάμεως τῶν ἐνοικησάντων ἐθνῶν, αὐτὴ ἡ τῶν τόπων θέσις ὑπογράφει τὴν ἡγεμονίαν ταύτην. Κόλποις γὰρ καὶ ἄκραις πολλαῖς, καὶ τοῖς σημειωδεστάτοις χερρονήσοις μεγάλαις, διαπεποικιλμένην ἐκ διαδοχῆς ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἔχει. Ἔστι δὲ πρώτη μὲν τῶν χερρονήσων ἡ Πελοπόννησος, ἰσθμῷ κλειομένη τεσσαράκοντα σταδίων. Δευτέρα δὲ ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα· ἧς ἰσθμός ἐστιν ὁ ἐκ Παγῶν τῶν Μεγαρικῶν, εἰς Νίσαιαν τὸ Μεγαρέων ἐπίνειον, ὑπερβολῇ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι ἀπὸ θαλάσσης ἐπὶ θάλασσαν. Τρίτη δ' ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα, ἧς ἰσθμὸς ἀπὸ μυχοῦ τοῦ Κρισσαίου κόλπου μέχρι Θερμοπυλῶν· ἡ δ' ἐπινοουμένη [εὐθεῖα] γραμμὴ, ὅσον πεντακοσίων ὀκτὼ σταδίων, τὴν μὲν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐντὸς ἀπολαμβάνουσα, τὴν δὲ Φωκίδα τέμνουσα λοξὴν καὶ τοὺς Ἐπικνημιδίους· τετάρτη δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, διὰ τῆς Οἴτης καὶ τῆς Τραχινίας εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον καθήκοντα ἔχουσα τὸν ἰσθμὸν καὶ τὰς Θερμοπύλας, ὅσον ὀκτακοσίων ὄντα σταδίων. Πλειόνων δ' ἢ χιλίων ἄλλος ἐστὶν, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κόλπου τοῦ Ἀμβρακικοῦ διὰ Θετταλῶν καὶ Μακεδόνων, εἰς τὸν Θερμαῖον διήκων μυχόν. Ἐπαγορεύει δή τινα τάξιν οὐ φαύλην ἡ τῶν χερρονήσων δια-

δοχή· δεῖ δ' ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης ἄρξασθαι, καὶ ὡς ἐπιφανεστάτης.

II. Ἔστι τοίνυν ἡ Πελοπόννησος ἐοικυῖα φύλλῳ πλατάνου τὸ σχῆμα, ἴση δὲ σχεδόν τι κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος, ὅσον χιλίων καὶ τεσσαρακοσίων σταδίων· τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐπὶ τὴν ἕω, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Χελωνάτα δι' Ὀλυμπίας καὶ τῆς Μεγαλοπολίτιδος ἐπὶ Μαλέαν· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ νότου πρὸς τὴν ἄρκτον, ὅ ἐστι τὸ ἀπὸ Ταινάρου δι' Ἀρκαδίας εἰς Αἴγιον· ἡ δὲ περίμετρος μὴ κατακολπίζοντι, τετρακισχιλίων σταδίων, ὡς Πολύβιος. Ἀρτεμίδωρος δὲ καὶ τετρακοσίους προστίθησι· κατακολπίζοντι δὲ πλείους τῶν ἑξακοσίων ἐπὶ τοῖς πεντακισχιλίοις. Ὁ δ' ἰσθμὸς κατὰ τὸν διολκόν, [δι' οὗ τὰ πορθμεῖα ὑπερνεολκοῦσιν ἀπὸ τῆς ἑτέρας εἰς τὴν ἑτέραν θάλατταν,] εἴρηται, ὅτι τετταράκοντα σταδίων ἐστίν.

Ἔχουσι δὲ τῆς χερρονήσου ταύτης τὸ μὲν ἑσπέριον [μέρος] Ἠλεῖοι καὶ Μεσσήνιοι, κλυζόμενοι τῷ Σικελικῷ πελάγει· προσλαμβάνουσι δὲ καὶ τῆς ἑκατέρωθεν παραλίας· ἡ μὲν Ἠλεία πρὸς ἄρκτον ἐπιστρέφουσα, καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου μέχρις ἄκρας Ἀράξου, καθ' ἣν ἀντίπορθμός ἐστιν ἥ τε Ἀκαρνανία καὶ αἱ προκείμεναι νῆσοι, Ζάκυνθος καὶ Κεφαλληνία, καὶ Ἰθάκη, καὶ Ἐχινάδες, ὧν ἐστι καὶ τὸ Δουλίχιον· τῆς δὲ Μεσσηνίας τὸ πλέον, ἀνωγμένον πρὸς νότον, καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος, μέχρι τῶν καλουμένων Θυρίδων πλησίον Ταινάρου. Ἐξῆς δὲ μετὰ τὴν Ἠλείαν ἐστὶ τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος πρὸς

ἄρκτους βλέπον, καὶ τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ παρατεῖνον· τελευτᾷ δ' εἰς τὴν Σικυωνίαν. Ἐντεῦθεν δὲ Σικυὼν καὶ Κόρινθος ἐκδέχεται μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ. Μετὰ δὲ τὴν Μεσσηνίαν ἡ Λακωνικὴ καὶ ἡ Ἀργεία, μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ αὐτή.

Κόλποι δ' εἰσὶν ἐνταῦθα ὅ, τε Μεσσηνιακὸς, καὶ ὁ Λακωνικὸς, καὶ τρίτος ὁ Ἀργολικός· τέταρτος δ' ὁ Ἑρμιονικὸς, καὶ ὁ Σαρωνικός· οἱ δὲ Σαλαμινιακὸν καλοῦσιν· ὧν τοὺς μὲν ἡ Λιβυκὴ, τοὺς δ' ἡ Κρητικὴ θάλασσα πληροῖ, καὶ τὸ Μυρτῶον πέλαγος· τινὲς δὲ καὶ τὸν Σαρωνικὸν πόρον πέλαγος ὀνομάζουσιν. Μέση δ' ἐστὶν ἡ Ἀρκαδία, πᾶσιν ἐπικειμένη, καὶ γειτνιῶσα τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν. Ὁ δὲ Κορινθιακὸς κόλπος ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐήνου, (τινὲς δέ φασιν Ἀχελώου τοῦ ὁρίζοντος Ἀκαρνᾶνας καὶ Αἰτωλοὺς) καὶ Ἀράξου. Ἐνταῦθα γὰρ πρῶτον ἀξιόλογον συναγωγὴν λαμβάνουσι πρὸς ἀλλήλας αἱ ἑκατέρωθεν ἀκταὶ· προϊοῦσαι δὲ πλέον, τελέως συμπίπτουσι κατὰ τὸ Ῥίον καὶ Ἀντίῤῥιον, ὅσον δὴ πέντε σταδίων ἀπολείπουσαι πορθμόν. Ἔστι δὲ τὸ μὲν Ῥίον, τῶν Ἀχαιῶν ἁλιτενὴς ἄκρα, δρεπανοειδῆ τινα ἐπιστροφὴν εἰς τὸ ἐντὸς ἔχουσα· καὶ δὴ καὶ καλεῖται Δρέπανον. Κεῖται δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Αἰγίου, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τὸ δ' Ἀντίῤῥιον, ἐν μεθορίοις τῆς Αἰτωλίας, καὶ τῆς Λοκρίδος ἵδρυται· καλοῦσι δὲ Μολύκριον Ῥίον. Εἶτα ἐντεῦθεν διίσταται πάλιν ἡ παραλία μετρίως ἑκατέρωθεν· προϊοῦσα δ' εἰς τὸν Κρισσαῖον κόλπον, ἐνταῦθα τελευτᾷ, κλειομένη τοῖς προσεσπερίοις τῆς Βοιωτίας

καὶ τῆς Μεγαρικῆς τέρμασιν. Ἔχει δὲ τὴν περίμετρον ὁ Κορινθιακὸς κόλπος, ἀπὸ μὲν τοῦ Εὐήνου μέχρι τοῦ Ἀράξου σταδίων δισχιλίων διακοσίων τριάκοντα. Εἰ δ' ἀπὸ τοῦ Ἀχελώου, πλεονάζοι ἄν που ἑκατὸν σταδίοις· ἀπὸ δὲ Ἀχελώου ἐπὶ τὸν Εὔηνον Ἀκαρνᾶνές εἰσιν· εἶθ' ἑξῆς ἐπὶ τὸ Ἀντιῤῥίον, Αἰτωλοί· τὸ δὲ λοιπὸν μέχρι ἰσθμοῦ Λοκρῶν ἐστι καὶ Φωκέων, καὶ Βοιωτῶν, καὶ τῆς Μεγαρίδος στάδιοι χίλιοι ἑκατὸν εἴκοσι, δυοῖν δέοντες. Ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἀντιῤῥίου μέχρι ἰσθμοῦ θάλαττα Ἀλκυονὶς καλεῖται, μέρος οὖσα τοῦ Κρισσαίου κόλπου, διέχουσα ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι τοῦ Ἀράξου, σταδίους τριάκοντα ἐπὶ τοῖς . . . . Ὡς μὲν οὖν τύπῳ εἰπεῖν, τοιαύτη τις καὶ τοσαύτη τῆς Πελοποννήσου θέσις καὶ γῆς ἀντιπόρθμου τῆς μέχρι τοῦ μυχοῦ· τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ μεταξὺ ἀμφοῖν κόλπος. Μετὰ δὲ ταῦτα τὰ καθ' ἕκαστα ἐροῦμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἠλείας ποιησάμενοι.

III. Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἠλείαν ὀνομάζουσι, τὴν μεταξὺ Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνέχουσαν εἰς τὴν μεσόγαιαν τὴν πρὸς Ἀρκαδίᾳ τῇ κατὰ Φολόην, καὶ Ἀζᾶνας, καὶ Παῤῥασίους. Τὸ δὲ παλαιὸν εἰς πλείους δυναστείας διῄρητο· εἶτ' εἰς δύο, τήν τε τῶν Ἐπειῶν, καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι τῷ Νηλέως· καθάπερ καὶ Ὅμηρος εἴρηκε, τὴν μὲν Ἐπειῶν ὀνομάζων [πόλιν]·

[Ἣ εἰς] Ἦλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί.

τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι Πύλον, δι' ἧς τὸν Ἀλφειὸν ῥέῖν φησιν,

Ἀλφειοῦ, ὅςτ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης.
ύλον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἶδεν ὁ ποιητής.
Οἱ δὲ Πύλον Νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον
Ἶξον —.
ὁ διὰ τῆς πόλεως δὲ, οὐδὲ παρ' αὐτὴν, ῥεῖ ὁ Ἀλ-
ιός· ἀλλὰ παρ' αὐτὴν μὲν ἕτερος· ὃν οἱ μὲν Πά-
ιον, οἱ δὲ Ἄμαθον καλοῦσιν· ἀφ' οὗ καὶ ὁ Πύ-
ς Ἠμαθόεις εἰρῆσθαι οὗτος δοκεῖ· διὰ δὲ τῆς χώ-
ς τῆς Ἠλείας ὁ Ἀλφειός.
Ἦλις δὲ ἡ νῦν πόλις οὔ πω ἔκτιστο καθ' Ὅμη-
ν, ἀλλ' ἡ χώρα κωμηδὸν ὠκεῖτο· ἐκαλεῖτο δὲ κοίλη
ις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· τοιαύτη γάρ ἐστιν ἡ
ίστη καὶ ἀρίστη· ὀψὲ δέ ποτε συνῆλθον εἰς τὴν
πόλιν τὴν Ἦλιν, μετὰ τὰ Περσικὰ, ἐκ πολλῶν
ιων. Σχεδὸν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τόπους τοὺς κα-
Πελοπόννησον πλὴν ὀλίγων, οὓς κατέλεξεν ὁ ποι-
ὴς οὐ πόλεις, ἀλλὰ χώρας ὀνομάζει, συστήματα δή-
ν ἔχουσαν ἑκάστην πλείω, ἐξ ὧν ὕστερον αἱ γνωρι-
ιεναι πόλεις συνῳκίσθησαν, οἷον τῆς Ἀρκαδίας
ντίνεια μὲν ἐκ πέντε δήμων ὑπ' Ἀργείων συνῳκί-
η· Τεγέα δ' ἐξ ἐννέα· ἐκ τοσούτων δὲ καὶ Ἡραῖα
ὁ Κλεομβρότου, ἢ ὑπὸ Κλεωνύμου· ὡς δ' αὔτως
νιον ἐξ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ δήμων συνεπολίσθη· Πάτραι
ἐξ ἑπτὰ, Δύμη δὲ ἐξ ὀκτώ· οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἦλις ἐκ
περιοικίδων συνεπολίσθη μία τούτων. Ῥεῖ δὲ
τῆς πόλεως ὁ Πηνειὸς ποταμὸς παρὰ τὸ γυμνά-
ν αὐτῆς· ἔπραξαν δὲ τοῦτο Ἠλεῖοι χρόνοις ὕστε-
πολλοῖς τῆς εἰς αὐτοὺς μεταστάσεως τῶν χωρίων
ὑπὸ τῷ Νέστορι.

Ἦν δὲ ταῦτα ἥ τε Πισᾶτις, ἧς ἡ Ὀλυμπία μέρος, καὶ ἡ Τριφυλία, καὶ ἡ τῶν Καυκώνων. Τριφύλιοι δ' ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἀπὸ τοῦ τρία φῦλα συνεληλυθέναι, τό, τε τῶν ἀπ' ἀρχῆς Ἐπειῶν, καὶ τὸ τῶν ἐποικησάντων ὕστερον Μινυῶν, καὶ τὸ τῶν ὕστατα ἐπικρατησάντων Ἠλείων. Οἳ δ' ἀντὶ τῶν Μινυῶν Ἀρκάδας φασὶν ἀμφισβητήσαντας τῆς χώρας πολλάκις, ἀφ' οὗ καὶ Ἀρκαδικὸς Πύλος ἐκλήθη ὁ αὐτὸς καὶ Τριφυλιακός. Ὅμηρος δὲ ταύτην ἅπασαν τὴν χώραν μέχρι Μεσσήνης καλεῖ Πύλον, ὁμωνύμως τῇ πόλει. Ὅτι δὲ διώριστο ἡ κοίλη Ἦλις ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι τόπων, ὁ τῶν νεῶν κατάλογος δηλοῖ τοῖς τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν κατοικιῶν ὀνόμασι. Λέγω δὲ ταῦτα, συμβάλλων τά τε νῦν, καὶ τὰ ὑφ' Ὁμήρου λεγόμενα· ἀνάγκη γὰρ ἀντιξετάζεσθαι ταῦτα ἐκείνοις, διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ δόξαν, καὶ συντροφίαν πρὸς ἡμᾶς, τότε νομίζοντος ἑκάστου, κατορθοῦσθαι τὴν παροῦσαν πρόθεσιν, ὅταν ᾖ μηδὲν ἀντιπίπτον τοῖς οὕτω σφόδρα πιστευθεῖσι περὶ τῶν αὐτῶν λόγοις· δεῖ δὴ τά τε ὄντα λέγειν, καὶ τὰ τοῦ ποιητοῦ, παρατιθέντας ἐφ' ὅσον προσήκει προσκοπεῖν.

Ἔστι δ' ἄκρα τις τῆς Ἠλείας πρόσβορος ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων Δύμης Ἀχαϊκῆς πόλεως Ἄραξος. Ταύτην μὲν οὖν ἀρχὴν τίθεμεν τῆς τῶν Ἠλείων παραλλαγῆς· μετὰ δὲ ταύτην ἐστὶν ἐπὶ ἑσπέραν προϊοῦσι, τὸ τῶν Ἠλείων ἐπίνειον ἡ Κυλλήνη, ἀνάβασιν ἔχουσα ἐπὶ τὴν νῦν πόλιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων. Μέμνηται δὲ τῆς Κυλλήνης ταύτης καὶ Ὅμηρος λέγων,

— Ὦτον Κυλλήνιον ἀρχὸν Ἐπειῶν.

Οὗ γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους ὄντα ἔμελλεν ἡγεμόνα τῶν Ἐπειῶν ἀποφῆναι. Ἔστι δὲ καὶ κώμη μετρία τὸν Ἀσκληπιὸν ἔχουσα τὸν Κολώτου, θαυμαστὸν ἰδεῖν ξόανον ἐλεφάντινον. Μετὰ δὲ Κυλλήνην ἀκρωτήριόν ἐστιν ὁ Χελωνάτας, δυσμικώτατον τῆς Πελοποννήσου σημεῖον. Πρόκειται δ' αὐτοῦ νησία βραχέα, ἐν μεθορίοις τῆς τε Κυλλήνης καὶ Ἠλιάδος, καὶ τῆς τῶν Πισατῶν, ὅθεν εἰς Κεφαλληνίαν πλέοντι ἐκ Κυλλήνης στάδιοι ὀγδοήκοντα. Αὐτοῦ δέ που καὶ ὁ Ἔλισσων, ἢ Ἔλισσα, ῥεῖ ποταμὸς ἐν τῇ λεχθείσῃ μεθορίᾳ.

Μεταξὺ δὲ τοῦ Χελωνάτα καὶ τῆς Κυλλήνης ὅ, τε Πηνειὸς ἐκδίδωσι ποταμὸς, καὶ ὁ Σελλήεις ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγόμενος, ῥέων ἐκ τῆς Φολόης. Ἐφ' ᾧ Ἔφυρα πόλις, ἑτέρα τῆς Θεσπρωτικῆς καὶ Θεσταλικῆς, καὶ τῆς Κορίνθου, τετάρτη τις ἐπὶ τῇ ὁδῷ κειμένη τῇ ἐπὶ θαλασσίωνα· ἤτοι ἡ αὐτὴ οὖσα τῇ Βοιωνάᾳ (τὴν γὰρ Οἰνόην οὕτω καλεῖν εἰώθασιν) ἢ πλησίον ἐκείνης, διέχουσα τῆς Ἠλείων πόλεως σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι· ἐξ ἧς ἥ τε Τληπολέμου τοῦ Ἡρακλέους δοκεῖ λέγεσθαι μήτηρ· (ἐκεῖ γὰρ μᾶλλον αἱ τοῦ Ἡρακλέους στρατεῖαι.)

Τὴν ἄγετ' ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος.
Πρὸς ἐκείνας τε, οὐδεὶς ποταμὸς Σελλήεις· καὶ ὁ τοῦ Μέγητος,

— Τύν ποτα Φυλεὺς
Ἤγαγεν ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος·

ἐξ ἧς καὶ τὰ φάρμακα τὰ ἀνδροφόνα. Εἰς
Ἔφυραν γὰρ ἀφῖχθαί φησι τὸν Ὀδυσσέα,
Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενον —
Καὶ τὸν Τηλέμαχον οἳ μνηστῆρες·
Ἦε καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει πίειραν ἄρουραν
Ἐλθεῖν, (φασὶν) ὄφρ' ἔνθεν θυμοφθόρα φάρμ
ἐνείκῃ.
Καὶ γὰρ τὴν Αὐγέου θυγατέρα τοῦ τῶν Ἐπειῶν
σιλέως ὁ Νέστωρ ἐν τῇ διηγήσει τοῦ πρὸς αὐτοὺς
λέμου φαρμακίδα εἰσάγει,
Πρῶτος ἐγὼν ἕλον ἄνδρα, —
φήσας ἄνδρα
Μούλιον αἰχμητήν· γαμβρὸς δ' ἦν Αὐγείαο,
Πρεσβυτάτην δὲ θυγατέρα εἶχεν·
Ἥ τόσα φάρμακα ᾔδη, ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθ
Ἔστι δὲ καὶ περὶ Σικυῶνα Σελλήεις ποταμὸς,
Ἔφυρα πλησίον κώμη· καὶ ἐν τῇ Ἀγραίᾳ τῆς Αἰ
λίας Ἔφυρα κώμη· οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Ἔφυροι·
ἄλλοι οἱ Περῥαιβῶν πρὸς Μακεδονίᾳ· καὶ οἱ Κρ
νώνιοι, καὶ οἱ Θεσπρωτικοὶ, οἱ ἐκ Κιχύρου τῆς π
τερον Ἐφύρας.

Ἀπολλόδωρος δὲ διδάσκων, ὃν τρόπον ὁ πο
τῆς εἰῶθε διαστέλλεσθαι τὰς ὁμωνυμίας, οἷον
τοῦ Ὀρχομενοῦ, τὸν μὲν Ἀρκαδικὸν πολύμηλον
λῶν, τὸν δὲ Βοιωτικὸν Μινύειον, καὶ Σάμον Θε
κὴν συντιθεὶς,
Μεσσηγύς τε Σάμου καὶ Ἴμβρου —
ἵνα χωρίσῃ ἀπὸ τῆς Ἰωνικῆς, οὕτω φησὶ καὶ τὴν
σπρωτικὴν Ἔφυραν διαστέλλεσθαι τῇ τε Τηλέ
καὶ τῷ,

— ποταμοῦ ἀπὸ Σελληέντος.

Ταῦτα δ' οὐχ ὁμολογεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ Σκηψίου Δημητρίου λεγομένοις, παρ' οὗ μεταφέρει τὰ πλεῖστα. Ἐκεῖνος γὰρ οὔ φησιν εἶναι Σελλήεντα ἐν Θεσπρωτοῖς ποταμόν· ἀλλ' ἐν τῇ Ἠλείᾳ παρὰ τὴν ἐκεῖ Ἔφυραν, ὥς προείπομεν. Τοῦτό τε οὖν εἴρηκε σκέψεως δεόμενον, καὶ περὶ τῆς Οἰχαλίας, ὅτι φησὶν, οὐ μιᾶς οὔσης, μίαν εἶναι πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος. Δῆλον οὖν, ὅτι τὴν Θετταλικὴν, ἐφ' ἧς φησιν·

Οἵ τ' ἔχον Οἰχαλίην πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.

Τίς οὖν ἐστιν, ἐξ ἧς ὁρμηθέντα αἱ Μοῦσαι

Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρῄϊκα παῦσαν ἀοιδῆς;

φησὶ γάρ,

Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.

Εἰ μὲν γὰρ ἦν Θετταλικὴ, οὐκ εὖ πάλιν ὁ Σκήψιος Ἀρκαδικήν τινα λέγων, ἣν νῦν Ἀνδανίαν καλοῦσιν. Εἰ δ' οὗτος εὖ, καὶ ἡ Ἀρκαδικὴ πόλις Εὐρύτου εἴρηται, ὥστ' οὐ μία μόνον· ἐκεῖνος δὲ μίαν φησί.

Μεταξὺ δὲ τῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τοῦ Σελλήεντος ἐκβολῆς Πύλος ᾠκεῖτο, κατὰ τὸν Σκόλλιν, οὐχ ἡ τοῦ Νέστορος πόλις, ἀλλ' ἑτέρα τις ἡ πρὸς τὸν Ἀλφειόν· ἧς οὐδέν ἐστι κοινώνημα, οὐδὲ τῇ πρὸς τὸν Πάμισον, εἴτε Ἄμαθον χρὴ καλεῖν. Διΐζονται δ' ἔνιοι μηστευόμενοι τὴν Νέστορος δόξαν καὶ τὴν εὐγένειαν. Τριῶν γὰρ Πύλων ἱστορουμένων ἐν Πελοποννήσῳ (καθότι καὶ τὸ ἔπος εἴρηται τοῦτο,

Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γέ μέν ἐστι καὶ ἄλλος τούτου τε, καὶ τοῦ Λεπρεατικοῦ τοῦ ἐν

Τριφυλίᾳ· τρίτου δὲ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κατὰ Κορυφάσιον, ἕκαστοι τὸν παρὰ σφισιν Ἡμαθόεντα περιῶνται δεικνύναι, καὶ τὴν τοῦ Νέστορος πατρίδα τοῦτον ἀποφαίνουσιν. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν ἑτέρων συγγραφέων καὶ ποιητῶν Μεσσήνιόν φασι τὸν Νέστορα, τῷ σωζομένῳ μέχρι εἰς αὐτοὺς προστιθέμενοι. Οἱ δ' Ὁμηρικώτεροι τοῖς ἕπεσιν ἀκολουθοῦντες, τοῦτον εἶναί φασι τὸν τοῦ Νέστορος Πύλον, οὗ τὴν χώραν διέξεισιν ὁ Ἀλφειός· διέξεισι δὲ τὴν Πισᾶτιν καὶ Τριφυλλίαν. Οἱ δ' οὖν ἐκ τῆς κοίλης Ἤλιδος, καὶ τοιαύτην φιλοτιμίαν προσετίθεσαν τῷ παρ' αὐτοῖς Πύλῳ, καὶ γνωρίσματα δεικνύντες, Γέρανον τόπον, καὶ Γέροντα ποταμόν, καὶ ἄλλον Γερήνιον· εἶτ' ἀπὸ τούτων ἐπιθέτως Γερήνιον εἰρῆσθαι πιστούμενοι τὸν Νέστορα. Τοῦτο δὲ ταὐτὸν καὶ οἱ Μεσσήνιοι πεποιήκασι, καὶ πιθανώτεροί γε φαίνονται· μᾶλλον γὰρ γνώριμά φασιν εἶναι τὰ παρ' ἐκείνοις Γήρηνα, συνοικούμενά ποτε εὖ. Τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν κοίλην Ἦλιν ὑπάρχουσι νυνί.

Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς τέσσαρα μέρη διελὼν τήνδε τὴν χώραν, τέτταρας δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας εἰπὼν, οὐ σαφῶς εἴρηκεν·

Οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἠλίδα δῖαν ἔναιον,
Ὅσσον ἐφ' Ἑρμίνῃ καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα,
Πέτρῃ τ' Ὠλενίῃ, καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἐέργει.

Τῶν αὖ τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν· δέκα δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ
Νῆες ἕποντο θοαί· πολλὲς δ' ἐμβαινον Ἐπειοί.

Τῷ μὲν γὰρ Ἐπειοὺς ἀμφοτέρους προσαγορεύειν τούς τε Βουπρασιεῖς, καὶ τοὺς Ἠλείους, Ἠλείους δὲ

μηκέτι καλεῖν τοὺς Βουπρασιεῖς, οὐ τὴν Ἠλείαν δόξειεν ἂν εἰς τέσσαρα μέρη διαιρεῖν, ἀλλὰ τὴν τῶν Ἐπειῶν, ἣν εἰς δύο μέρη διεῖλε πρότερον· οὐδ' ἂν μέρος εἴη τῆς Ἤλιδος τὸ Βουπράσιον, ἀλλὰ τῶν Ἐπειῶν μᾶλλον. Ὅτι γὰρ Ἐπειοὺς καλεῖ τοὺς Βουπρασιεῖς, δῆλον.

Ὡς ὁπότε κρείοντ' Ἀμαρυγκέα θάπτον Ἐπειοὶ
Βουπρασίῳ. —

Τὸ δὲ Βουπράσιον εἶναί τινα χώραν τῆς Ἠλείας, κατοικίαν ἔχουσαν ὁμώνυμον· νυνὶ δὲ φαίνεται τῆς Ἤλιδος ὂν μέρος καὶ τοῦτο. Πάλιν δὲ τῷ συγκαταριθμεῖσθαι Βουπράσιόν τε καὶ Ἤλιδα δίαν λέγοντα, εἶτ' εἰς τέσσαρας διαιρεῖν μερίδας, ὡς ἂν κοινῷ δοκεῖ τῷ τε Βουπρασίῳ, καὶ τῇ Ἤλιδι αὐτὰς τέσσαρας μερίδας ὑποτάττειν. Ἦν δ', ὡς ἔοικε, κατοικία τῆς Ἠλείας τὸ Βουπράσιον ἀξιόλογος, ἣ νῦν οὐκέτ' ἐστίν· ἡ δὲ χώρα καλεῖται μόνον οὕτως ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τῆς ἐπὶ Λύμην ἐξ Ἤλιδος τῆς νῦν πόλεως. Ἐπολάβοι δ' ἄν τις καὶ ὑπεροχήν τινα ἔχειν τότε τὸ Βουπράσιον παρὰ τὴν Ἦλιν, ὡς καὶ οἱ Ἐπειοὶ παρὰ τούτους· ὕστερον δ' ἀντ' Ἐπειῶν Ἠλεῖοι ἐκλήθησαν. Καὶ τὸ Βουπράσιον μὲν δὴ μέρος ἦν τῆς Ἤλιδος· ποιητικῷ δέ τινι σχήματι συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον· ὡς τό,

— ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος· καὶ,
— ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε· καὶ,
Κουρῆτες τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοί· καὶ,
Οἵ δ' ἐκ Δουλιχίοιο, Ἐχινάων θ' ἱεράων.

Καὶ γὰρ τὸ Δουλίχιον τῶν Ἐχινάδων· χρῶνται δὲ καὶ οἱ νεώτεροι. Ἱππώναξ·

Κυπρίων βέκος φαγοῦσι καὶ Ἀμαθουσίων πυρόν.
Κύπριοι γὰρ καὶ οἱ Ἀμαθούσιοι. Καὶ Ἀλκμὰν δὲ,
Κύπρον ἱμερτὰν λιποῦσα καὶ Πάφον περιῤῥύτων.
Καὶ Αἰσχύλος·
Κύπρου Πάφου τ' ἔχουσα πάντα κλῆρον.
Εἰ δ' οὐκ εἴρηκεν Ἐπειοὺς τοὺς Βουπρασίους, οὐδ' ἄλλα πολλὰ τῶν ὄντων φήσομεν· ἀλλὰ τοῦτ' οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις τοῦ μὴ εἶναι, ἀλλὰ τοῦ μὴ εἰπεῖν μόνον.

Ἑκαταῖος δ' ὁ Μιλήσιος ἑτέρους λέγει τῶν Ἠλείων τοὺς Ἐπειοὺς· τῷ γοῦν Ἡρακλεῖ συστρατεῦσαι τοὺς Ἐπειοὺς ἐπὶ Αὐγέαν καὶ συναγελεῖν αὐτῷ τόν τε Αὐγέαν καὶ τὴν Ἦλιν· φησὶ δὲ καὶ τὴν Δύμην, Ἐπειΐδα καὶ Ἀχαΐδα. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ μὴ ὄντα λέγουσιν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, συντεθραμμένοι τῷ ψεύδει διὰ τῆς μυθογραφίας· διὰ δὲ τοῦτο καὶ οὐχ ὁμολογοῦσι πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν αὐτῶν. Οὐ μέν τοι ἄπιστον, οὐδ' ἔποτε τοῖς Ἠλείοις διάφοροι ὄντες οἱ Ἐπειοὶ καὶ ἑτεροεθνεῖς, εἰς ταὐτὸ συνήρχοντο κατ' ἐπικράτειαν, καὶ κοινὴν ἐνέμοντο πολιτείαν· ἐπεκράτουν δὲ καὶ μέχρι Δύμης. Ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς οὐκ ὠνόμακε τὴν Δύμην· οὐκ ἀπεικὸς δ' ἐστὶ, τότε μὲν αὐτὴν ὑπὸ τοῖς Ἐπειοῖς ὑπάρξαι, ὕστερον δὲ τοῖς Ἴωσιν, ἢ μηδ' ἐκείνοις, ἀλλὰ τοῖς τὴν ἐκείνων χώραν κατασχοῦσιν Ἀχαιοῖς. Τῶν δὲ τεττάρων μερίδων, ὧν ἐντός ἐστι καὶ τὸ Βουπράσιον, ἡ μὲν Τρμίνη καὶ ἡ Μύρσινος τῆς Ἠλείας ἐστίν· αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπὶ τῶν ὀρῶν ἤδη τῆς Πισάτιδος, ὥς οἴονταί τινες.

Τρμίνη μὲν οὖν πολίχνιον ἦν· νῦν δ' οὐκ ἔστιν

ἀλλ' ἀκρωτήριον πλησίον Κυλλήνης ὀρεινὸν, καλούμενον Ὄρμινα, ἢ Ὄρμινα. Μύρσινος δὲ τὸ νῦν Μυρτούντιον, ἐπὶ θάλατταν καθήκουσα, κατὰ τὴν ἐκ Λύμης εἰς Ἦλιν ὁδὸν κατοικία, στάδια τῆς Ἠλείων πόλεως διέχουσα ἑβδομήκοντα. Πέτρην δ' Ὠλενίην εἰκάζουσι τὴν νῦν Σκόλλιν. Ἀνάγκη γὰρ εἰκότα λέγειν, καὶ τῶν τόπων καὶ τῶν ὀνομάτων μεταβεβλημένων, ἐκείνου τε μὴ σφόδρα ἐπὶ πολλῶν σαφηνίζοντος. Ἔστι δ' ὄρος πετρῶδες κοινὸν Δυμαίων τε καὶ Τριταιέων καὶ Ἠλείων, ἐχόμενον ἑτέρου τινὸς Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λαμπείας, ὃ τῆς Ἦλιδος μὲν διέστηκεν ἑκατὸν πρὸς τοῖς τριάκοντα σταδίους, Τριταίας δὲ ἑκατὸν, τοὺς ἴσους, Ἀχαϊκῶν πόλεων. Τὸ δ' Ἀλείσιόν ἐστι τὸ νῦν Ἀλεσιαῖον, χώρα παρὰ τὴν Ἀμφιδολίδα, ἔνθα κατὰ μῆνα ἀγορὰν συνάγουσιν οἱ περίοικοι· κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς ὀρεινῆς ὁδοῦ, τῆς ἐξ Ἦλιδος εἰς Ὀλυμπίαν. Πρότερον δ' ἦν πόλις τῆς Πισάτιδος, ἄλλοτε ἄλλως τῶν ὅρων ἐπαλλαττόντων, διὰ τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολάς· τὸ δ' Ἀλείσιον καὶ Ἀλεισίου κολώνην ὁ ποιητὴς καλεῖ, ὅταν φῇ·

Ὅφρ' ἐπὶ Βουπρασίου πολυπύρου βήσαμεν ἵππους,
Πέτρης τ' Ὠλενίης, καὶ Ἀλείσιον ἔνθα κολώνη
Κέκληται —.

Ὑπερβατῶς γὰρ δεῖ δέξασθαι, ἴσον τῷ, καὶ ἔνθα Ἀλεισίου κολώνη κέκληται· ἔνιοι δὲ καὶ ποταμὸν δεικνύουσιν Ἀλείσιον.

Λεγομένων δέ τινων ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυκώνων πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ, λεγομένης δὲ καὶ τῆς Δύμης

Καυκωνίδος ὑπό τινων, ὄντος δὲ καὶ ποταμοῦ ἐ
Δυμαίᾳ μεταξὺ Δύμης καὶ Τριταίας, ὃς καλε
καὶ Καύνων Θηλυκῶς, ζητοῦσι καὶ περὶ τῶν Κ
κώνων, ὡς μὴ διττοὶ λέγωνται, οἱ μὲν περὶ
Τριφυλίαν, οἱ δὲ περὶ Δύμην καὶ Ἦλιν, καὶ
Καύκωνα· ἐμβάλλει δ' οὗτος εἰς ἕτερον, ὃς
Θέας ἀρσενικῶς καλεῖται, ὁμώνυμος πολίχνη
τῶν εἰς τὴν Δύμην συνῳκισμένων· πλὴν ὅτι χ
τοῦ σ Τευθέα λέγεται Θηλυκῶς αὕτη, ἐκτεινό
τὴν ἐσχάτην συλλαβήν, ὅπου τὸ τῆς Νεμειδίας
τέμιδος ἱερόν. Ὁ δὲ Τευθέας εἰς τὸν Ἀχελῶον
βάλλει τὸν κατὰ Δύμην ῥέοντα, ὁμώνυμον τῷ κ
τὴν Ἀκαρνανίαν καλούμενον καὶ Πεῖρον. Τοι
Ἡσιόδου εἰπόντος,

Ὦικεε δ' Ὠλενίην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθ
Εὐρῆος Πείροιο· —

μεταγράφουσί τινες πόροιο, οὐκ εὖ. Περὶ δὲ
Καυκώνων ζητοῦσί τισιν, ὅτι τῆς Ἀθηνᾶς τῆ
Μέντῃ ὁμοιωμένης, εἰπούσης πρὸς Νέστορα,

Νῦν, ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμο
Εἶμ', ἔνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται· —

δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρα τις ἐν τῇ τῶν Ἐπειῶν,
οἱ Καύκωνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῇ Τρι
λίᾳ, ἐπεκτείνοντες καὶ μέχρι Δυμαίας τυχόν. Ὁ
δὲ τὴν Δύμην, ὁπόθεν Καυκωνίδα εἰρῆσθαι συμ
βηκε, παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμόν, ὁπό
Καύκων εἴρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέ
ζήτησιν, οἵ τινές ποτέ εἰσιν, ὅπου φησὶν ἡ Ἀθ
βαδίζειν, κατὰ τὴν τοῦ χρέους κομιδήν. Εἰ γὰ

ιεθα τοὺς ἐν τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς περὶ
ιον· οὐκ οἶδ', ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος·
ὶ γράφουσί τινες·

ἔνθα χρεὼς μοι ὀφείλεται Ἤλιδι δίῃ,
κ ὀλίγον.

δὲ μᾶλλον τοῦτ' ἔσται, ἐπειδὰν τὴν Πισᾶτιν
ὴν ἐξῆς Τριφυλίαν διεξίωμεν μέχρι τῆς τῶν
ηνίων μεθορίας.

ἑστὰ δὲ τὸν Χελωνάταν ὁ τῶν Πισατῶν αἰγια-
ιλός· εἶτ' ἄκρα Φειά· ἦν δὲ καὶ πολίχνη,
ιᾶς πὰρ τείχεσσιν, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.
γὰρ καὶ ποτάμιον πλησίον· ἔνιοι δ' ἀρχὴν τῆς
ιδος, τὴν Φειάν φασι· πρόκειται δὲ καὶ ταύ-
ησίον καὶ λιμήν, ἔνθεν εἰς Ὀλυμπίαν τὸ ἐγ-
ον ἐκ θαλάττης ἐστὶ, στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι.
λλη ἄκρα ἐπὶ πολὺ προέχουσα ἐπὶ τὴν δύσιν,
τερ ὁ Χελωνάτας, ἀφ' ἧς [πάλιν] ἐπὶ τὴν Κε-
νίαν στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. Εἶθ' ὁ Ἀλφειὸς
ισι, διέχων τοῦ Χελωνάτα στάδια διακόσια
κοντα, Ἀράξου δὲ πεντακόσια τεσσαράκοντα

Ῥεῖ δ' ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων, ἐξ ὧν καὶ ὁ
τας· καλεῖται δὲ Ἀσέα κώμη τῆς Μεγαλοπο-
ς, πλησίον ἀλλήλων ἔχουσα δύο πηγάς, ἐξ
υσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί· δύντες δ' ὑπὸ γῆν
χνοὺς σταδίους, ἀνατέλλουσι πάλιν, εἶθ' ὁ μὲν
ν Λακωνικὴν, ὁ δ' εἰς τὴν Πισᾶτιν κατάγεται.

οὖν Εὐρώτας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Βλεμινάτι-
ναδείξας τὸ ῥεῖθρον, παρ' αὐτὴν τὴν Σπάρτην
καὶ διεξιὼν αὐλῶνά τινα μακρὸν κατὰ τὸ

Ἕλος, οὗ μέμνηται ὁ ποιητὴς, ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθίου τοῦ τῆς Σπάρτης ἐπινείου, καὶ Ἀκραίων. Ὁ δ' Ἀλφειὸς παραλαβὼν τόν τε Κελάδοντα καὶ τὸν Ἐρύμανθον, καὶ ἄλλους ἀσημοτέρους, διὰ τῆς [Φρίξης, καὶ τῆς] Πισάτιδος καὶ Τριφυλίας ἐνεχθεὶς, παρ' αὐτὴν τὴν Ὀλυμπίαν, ἐπὶ θάλατταν τὴν Σικελικὴν ἐκπίπτει μεταξὺ Φειᾶς τε καὶ Πιτάνης. Πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τὸ τῆς Ἀλφειονίας Ἀρτέμιδος ἡ Ἀλφειούσης ἄλσος ἐστὶ, (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως,) ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους. Ταύτῃ δὲ τῇ θεῷ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ κατ' ἔτος συντελεῖται πανήγυρις, καθάπερ καὶ τῇ Ἐλαφίᾳ, καὶ τῇ Δαφνίᾳ. Μεστὴ δ' ἐστὶν ἡ γῆ πᾶσα Ἀρτεμισίων τε καὶ Ἀφροδισίων, καὶ Νυμφαίων ἐν ἄλσεσιν ἀνθέων, ὡς τὸ πολὺ διὰ τὴν εὐυδρίαν· συχνὰ δὲ καὶ Ἑρμεῖα ἐν ταῖς ὁδοῖς, Ποσείδια δ' ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς. Ἐν δὲ τῷ τῆς Ἀλφειονίας ἱερῷ γραφαὶ Κλεάνθους τε καὶ Ἀρήγοντος, ἀνδρῶν Κορινθίων, τοῦ μὲν Τροίας ἅλωσις καὶ Ἀθηνᾶς γοναὶ, τοῦ δ' Ἄρτεμις ἀναφερομένη ἐπὶ γρυπὸς σφόδρα εὐδοκίμου.

Εἶτα τὸ διεῖργον ὄρος τῆς Τριφυλίας τὴν Μακιστίαν ἀπὸ τῆς Πισάτιδος· εἶτ' ἄλλος ποταμὸς Χαλκὶς, καὶ κρήνη Κρουνοὶ, καὶ κατοικία Χαλκὶς, καὶ τὸ Σαμικὸν μετὰ ταῦτα, ὅπου τὸ μάλιστα τιμώμενον τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνος ἱερόν· ἔστι δ' ἄλσος ἀγριελαιῶν πλέων· ἐπεμελοῦντο δ' αὐτοῦ Μακίστιοι· οὗτοι δὲ καὶ τὴν ἐκεχειρίαν ἐπήγγελλον, ἣν καλοῦσι Σάμιοι· συντελοῦσι δ' εἰς τὸ ἱερὸν πάντες Τριφύλιοι.

Κατὰ ταῦτα δέ πως τὰ ἱερὰ ὑπέρκειται τῆς Θαλάττης, ἐν τριάκοντα ἢ μικρῷ πλείοσι σταδίοις, ὁ Τριφυλιακὸς Πύλος καὶ Ἀπρεατικός, ὃν καλεῖ ὁ ποιητὴς Ἠμαθόεντα, καὶ παραδίδωσι τοῦ Νέστορος πατρίδα, ὡς ἄν τις ἐκ τῶν ἐπῶν τοῦ Ὁμήρου τεκμαίροιτο· εἴτε τοῦ παραῤῥέοντος ποταμοῦ πρὸς ἄρκτον Ἀμάθου καλουμένου πρότερον, ὃς νῦν Μάμακος καὶ Ἀρκαδιακὸς καλεῖται, ὥστ' ἐντεῦθεν Ἠμαθόεντα κεκλῆσθαι· εἴτε τούτου μὲν Παμίσου καλουμένου ὁμωνύμως τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ δυσὶ, τῆς δὲ πόλεως ἄδηλον ἐχούσης τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ἐπιθέτου· καὶ γὰρ τὸ ἀμαθώδη τὸν ποταμὸν, ἢ τὴν χώραν εἶναι, ψεῦδός φασι. Καὶ τὸ τῆς Σκιλλουντίας δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν τὸ περὶ Σκιλλοῦντα τῶν ἐπιφανῶν ἐστιν, Ὀλυμπίας πλησίον κατὰ τὸν Φίλλωνα. Πρὸς ἕω δ' ἐστὶν ὄρος τοῦ Πύλου πλησίον ἐπώνυμον Μίνθης, ἣν μυθεύουσι παλλακὴν τοῦ Ἅιδου γενομένην, ἀπατηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κόρης, εἰς τὴν ποταίαν μίνθην μεταβαλεῖν, ἣν τινες ἡδύοσμον καλοῦσι. Καὶ δὴ καὶ τέμενός ἐστιν Ἅιδου πρὸς τῷ ὄρει τιμώμενον ὑπὸ Μακιστίων· καὶ Δήμητρος ἄλσος ὑπερκείμενον τοῦ Πυλιακοῦ πεδίου. Τὸ δὲ πεδίον εὔγεών ἐστι τοῦτο, τῇ θαλάττῃ δὲ συνάψαν, παρατείνει παρά τε τὸ μεταξὺ τοῦ τε Σαμικοῦ καὶ ποταμοῦ Νέδας διάστημα. Θινώδης δὲ καὶ στενός ἐστιν ὁ τῆς θαλάσσης αἰγιαλὸς, ὥστ' οὐκ ἂν ἀπογνοίη τις ἐντεῦθεν ἠμαθόεντα ὀνομάσθαι τὸν Πύλον.

Πρὸς ἄρκτον δ' ὅμορα ἦν τῷ Πύλῳ δύο πολίσματα Τριφυλιακά, Ἔπανα καὶ Τυπανῆαι, ὧν τὸ μὲν

εἰς Ἦλιν συνῳκίσθη, τόδε δ' ἔμεινε. Καὶ ποταμοὶ δὲ δύο ἐγγὺς ῥέουσιν, ὅ, τε Δαλίων καὶ ὁ Ἀχέρων, ἐμβάλλοντες εἰς τὸν Ἀλφειόν. Ὁ δὲ Ἀχέρων κατὰ τὴν πρὸς τὸν Ἅιδην οἰκειότητα ὠνόμασται. Ἐκτετίμηται γὰρ δὴ σφόδρα τά τε τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης ἱερὰ ἐνταῦθα, καὶ τὰ τοῦ Ἅιδου· τάχα διὰ τὰς ὑπεναντιότητας, ἃς φησι ὁ Σκήψιος Δημήτριος. Καὶ γὰρ εὔκαρπός ἐστι, καὶ ἐρυσίβην γεννᾷ καὶ θρύον ἡ Τριφυλία· διόπερ ἀντὶ μεγάλης φορᾶς πυκνὰς ἀφορίας γενέσθαι συμβαίνει κατὰ τοὺς τόπους.

Τοῦ δὲ Πύλου πρὸς νότον ἐστὶ τὸ Λέπρεον. Ἦν δὲ καὶ αὕτη πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις· μεταξὺ δὲ τοῦ Λεπρέου καὶ τοῦ Ἀννίου τὸ ἱερὸν τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνός ἐστιν, ἑκατὸν σταδίους ἑκάτερον διέχον. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἱερόν, ἐν ᾧ καταληφθῆναί φησιν ὁ ποιητὴς ὑπὸ Τηλεμάχου τὴν θυσίαν συντελοῦντας τοὺς Πυλίους.

Οἳ δὲ Πύλον Νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον
Ἶξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον
Ταύρους παμμέλανας Ἐνοσίχθονι κυανοχαίτῃ.

Πάρεστι μὲν γὰρ τῷ ποιητῇ καὶ πλάττειν τὰ μὴ ὄντα· ὅταν οὖν δυνατὸν ἐφαρμόττειν τοῖς οὖσι τὰ ἑπτὴ, καὶ σώζειν τὴν διήγησιν . . . τὸ δ' ἀπέχεσθαι προσῆκε μᾶλλον . . . . Χώραν δ' εἶχον εὐδαίμονα οἱ Λεπρεάται· τούτοις δ' ὅμοροι Κυπαρισσεῖς. Ἀμφω δὲ τὰ χωρία ταῦτα Καύκωνες κατεῖχον, καὶ τὸν Μάκιστον δὲ, ὃν τινες Πλατανιστοῦντα καλοῦσιν. Ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ δ' ἐστὶ τὸ πόλισμα. Φασὶ δ' ἐν

τῇ Λεπρεάτιδι καὶ Καύκωνας εἶναι μνῆμα, εἴτ' ἀρχηγέτου τινὸς, εἴτ' ἄλλως ὁμωνύμου τῷ ἔθνει.

Πλείους δ' εἰσὶ λόγοι περὶ τῶν Καυκώνων. Καὶ γὰρ Ἀρκαδικόν ἔθνος φασὶ, καθάπερ τὸ Πελασγικὸν, καὶ πλανητικὸν ἄλλως, ὥςπερ ἐκεῖνο. Ἱστορεῖ γοῦν ὁ ποιητὴς καὶ τοῖς Τρωσὶν ἀφιγμένους συμμάχους· πόθεν δ', οὐ λέγει· δοκοῦσι δ' ἐκ Παφλαγονίας. Ἐπεὶ γὰρ ὀνομάζουσι Καυκωνίδας τινὰς Μαριανδυνοῖς ὁμόρους, οἳ καὶ αὐτοὶ Παφλαγόνες εἰσί. Μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν ἐπὶ πλέον, ὅταν εἰς ἐκεῖνον περιστῇ τὸν τόπον ἡ γραφή. Νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυκώνων ἔτι καὶ ταῦτα προσιστορητέον. Οἱ μὲν γὰρ καὶ ὅλην τὴν νῦν Ἠλείαν, ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας μέχρι Δύμης, Καυκωνίαν λεχθῆναί φασιν· Ἀντίμαχος οὖν Ἐπειοὺς καὶ Καύκωνας ἅπαντας προσαγορεύει. Τινὲς δὲ, ὅλην μὲν μὴ κατασχεῖν αὐτοὺς, δίχα δὲ μεμερισμένους οἰκεῖν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ κατὰ τὴν Τριφυλίαν, τοὺς δὲ πρὸς τῇ Δύμῃ κατὰ τὴν Βουπρασίδα καὶ τὴν κοίλην Ἦλιν. Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦθα μάλιστα οἶδεν ἱδρυμένους αὐτούς. Καὶ δὴ τοῖς ὑφ' Ὁμήρου λεγομένοις ὁμολογεῖ μᾶλλον ἡ ὑστάτη ἀπόφασις· τό, τε ζητούμενον πρότερον λαμβάνει λύσιν. Ὁ μὲν γὰρ Νέστωρ ἱππεύειται τὸν Τριφυλιακὸν οἰκῶν Πύλον, τά τε ἑῷα νότου καὶ τὰ ἑωθινά. Ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ συγγειτνιῶντα πρὸς τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Λακωνικήν, ὑπ' ἐκείνῳ τε ἐστίν. Ἔχουσι δ' οἱ Καύκωνες, ὡς τοῖς ἀπὸ Πύλου βαδίζουσιν εἰς Λακεδαίμονα, ἄγαν δυσὶ τὴν Καυκώνων εἶναι ὁδόν. Τὸ δ' ἱερὸν

τοῦ Σιμίου Ποσειδῶνος, καὶ ὁ κατ' αὐτὸ ὅρμος, εἰ ὃν κατήχθη Τηλέμαχος, πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτο ἀπονεύει. Εἰ μὲν τοίνυν οἱ Καύκωνες ἐνταῦθα μό νον οἰκοῦσιν, οὐ σώζεται τῷ ποιητῇ ὁ λόγος. Κελεύ γὰρ ἡ μὲν Ἀθηνᾶ κατὰ τὸν Σωτάδην τῷ Νέστορι τὸν μὲν Τηλέμαχον εἰς τὴν Λακεδαίμονα πέμψαι σὺ δίφρῳ τε καὶ υἱέϊ εἰς τὰ πρὸς ἕω μέρη· αὐτὴ δ' ἐπ ναῦν βαδιεῖσθαι νυκτερεύουσά φησιν ἐπὶ τὴν δύσι καὶ εἰς τοὐπίσω·

— ἅτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους
πορεύεσθαι ἐπὶ τὸ χρέος πάλιν εἰς τοὔμπροσθε
Τίς οὖν ὁ τρόπος; παρῆν γὰρ τῷ Νέστορι λέγει
ἀλλ' οἵγε Καύκωνες ὑπ' ἐμοί εἰσι, καὶ πρὸ ὁδοῦ τοῖ
εἰς Λακεδαίμονα βαδίζουσιν· ὥς τε τί οὐ συνοδεύε
τοῖς περὶ Τηλέμαχον, ἀλλ' ἀναχωρεῖς εἰς τοὐπίσω
Ἅμα δ' οἰκεῖον ἦν τῷ βαδίζοντι ἐπὶ χρέους κομιδῇ
οὐκ ὀλίγου, ὥς φησι, πρὸς ἀνθρώπους ὑπὸ τῷ Νέ
στορι ὄντας, αἰτήσασθαί τινα παρ' αὐτοῦ βοήθειαν
εἴ τι ἀγνωμονοῖτο (ὥσπερ εἰῶθε) περὶ τὸ συμβόλαι
ον· οὐ γέγονε δὲ τοῦτο. Εἰ μὲν τοίνυν ἐνταῦθα μό
νον οἰκοῖεν οἱ Καύκωνες, ταῦτ' ἂν συμβαίνοι τὰ ἄ
τοπα· μεμερισμένων δέ τινων καὶ εἰς τοὺς πρὸς Δύ
μῃ τόπους τῆς Ἠλείας, ἐκεῖσε ἂν εἴη λέγουσα τὴ
ἔφοδον ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ οὐκ ἄν ἔτι οὔθ' ἡ εἰς τὴν ναῦ
κατάβασις ἔχοι τὸ ἀπεμφαῖνον, οὔθ' ὁ τῆς συνοδία
ἀποσπασμός, εἰς τἀναντία τῆς ὁδοῦ οὔσης. Παρα
πλησίως δ' ἂν καὶ τὰ περὶ τοῦ Πύλου διαπορούμενα
τύχοι τῆς προσηκούσης διαίτης, ἐπελθούσης μικρὸ
ἔτι τῆς χωρογραφίας μέχρι τοῦ Πύλου τοῦ Μαση
νιακοῦ.

Καὶ Παρωρεάται δέ τινες ἐλέγοντο εἶναι ἐν τῇ ὀρεινῇ τῆς Τριφυλίας κατέχοντες ὄρη, περὶ τὸ Λέπρεον καὶ τὸ Μάκιστον καθήκοντα ἐπὶ θάλασσαν πλησίον τοῦ Σαμικοῦ Ποσειδίου.

Ὑπὸ τούτοις ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ δύο ἄντρα, τὸ μὲν νυμφῶν Ἀνιγριάδων, τὸ δέ, ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Ἀτλαντίδας, καὶ τὴν Λαρδάνου γένεσιν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ ἄλση, τό, τε Ἰωναῖον καὶ τὸ Εὐρικίδιον. Τὸ μὲν οὖν Σαμικόν ἐστιν ἔρυμα· πρότερον δὲ καὶ πόλις Σάμος προσαγορευομένη διὰ τὸ ὕψος ἴσως, ἐπειδὴ σάμους ἐκάλουν τὰ ὕψη· τάχα δὲ καὶ τῆς Ἀρήνης ἀκρόπολις ἦν τοῦτο, ἧς ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται ὁ ποιητής·

Οἵ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν.

Οὐδαμοῦ γὰρ σαφῶς εὑρίσκοντες, ἐνταῦθα μάλιστα εἰκάζουσι τὴν Ἀρήνην, ὅπου καὶ ὁ παρακείμενος Ἀνιγρος ποταμὸς καλούμενος πρότερον Μινύειος ἐκδίδωσιν· οὐ μικρὸν σημεῖον· λέγει γὰρ ὁ ποιητής.

Ἔστι δέ τις ποταμὸς Μινυήϊος εἰς ἅλα βάλλων,
Ἐγγύθεν Ἀρήνης. —

Πρὸς γὰρ δὴ τῷ ἄντρῳ τῶν Ἀνιγριάδων νυμφῶν ἐστὶ πηγή, ὑφ' ἧς ἕλειον καὶ τιφῶδες τὸ ὑποπίπτον γίνεται χωρίον· ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἄνιγρος, βαθὺς καὶ ὕπτιος ὤν, ὥστε λιμνάζειν· θινώδης δ' ὢν ὁ τόπος ἐξ εἴκοσι σταδίων βαθεῖαν ὄχθην παρέχει, καὶ τοὺς ἰχθύας ἀβρώτους ποιεῖ. Μυθεύουσι δ', οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ τῶν τετρωμένων Κενταύρων τινὰς ἐνταῦθ' ἀπονίψασθαι τὸν ἰὸν τῆς ἕδρας ἰόν· οἱ δ' ἀπὸ τοῦ Μελάμποδα τοῖς ὕδασι

τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνος, καὶ ὁ κατ' αὐτὸ ὄρ
ὃν κατήχθη Τηλέμαχος, πρὸς δύσιν καὶ πρὸς
ἀπονεύει. Εἰ μὲν τοίνυν οἱ Καύκωνες ἐνταῦ
νον οἰκοῦσιν, οὐ σώζεται τῷ ποιητῇ ὁ λόγος.
γὰρ ἡ μὲν Ἀθηνᾶ κατὰ τὸν Σωτάδην τῷ Ν
τὸν μὲν Τηλέμαχον εἰς τὴν Λακεδαίμονα πέμ
δίφρῳ τε καὶ υἱεῖ εἰς τὰ πρὸς ἕω μέρη· αὐτὴ
ναῦν βαδιεῖσθαι νυκτερεύουσά φησιν ἐπὶ τὴ
καὶ εἰς τοὐπίσω·

— ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθυμ
πορεύεσθαι ἐπὶ τὸ χρέος πάλιν εἰς τοὔμπ
Τίς οὖν ὁ τρόπος; παρῆν γὰρ τῷ Νέστορι
ἀλλ' οἵγε Καύκωνες ὑπ' ἐμοί εἰσι, καὶ πρὸ ὁδ
εἰς Λακεδαίμονα βαδίζουσιν· ὥς τε τί οὐ συν
τοῖς περὶ Τηλέμαχον, ἀλλ' ἀναχωρεῖς εἰς το
Ἅμα δ' οἰκεῖον ἦν τῷ βαδίζοντι ἐπὶ χρέους κ
οὐκ ὀλίγου, ὥς φησι, πρὸς ἀνθρώπους ὑπὸ
στορι ὄντας, αἰτήσασθαί τινα παρ' αὐτοῦ βοι
εἴ τι ἄγνωμονοῖτο (ὥσπερ εἴωθε) περὶ τὸ συμ
ον· οὐ γέγονε δὲ τοῦτο. Εἰ μὲν τοίνυν ἐνταῦ
νον οἰκοῖεν οἱ Καύκωνες, ταῦτ' ἂν συμβαίνο
τοπα· μεμερισμένων δέ τινων καὶ εἰς τοὺς πρ
μητρόπολιν τῆς Ἠλείας, ἐκεῖσε ἂν εἴη λέγου
ἔφοδον ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ οὐκ ἂν ἔτι οὔθ' ἡ εἰς τὴ
κατάβασις ἔχοι τὸ ἀπεμφαῖνον, οὔθ' ὁ τῆς σ
ἀποσπασμός, εἰς τἀναντία τῆς ὁδοῦ οὔσης.
πλησίως δ' ἂν καὶ τὰ περὶ τοῦ Πύλου διαπορ
τύχοι τῆς προσηκούσης διαίτης, ἐπελθούσης
ἔτι τῆς χωρογραφίας μέχρι τοῦ Πύλου τοῦ
ριακοῦ.

Καὶ Παρωρεάται δέ τινες ἐλέγοντο εἶναι ἐν τῇ ὀρεινῇ τῆς Τριφυλίας κατέχοντες ὄρη, περὶ τὸ Λέπρεον καὶ τὸ Μάκιστον καθήκοντα ἐπὶ θάλασσαν πλησίον τοῦ Σαμικοῦ Ποσειδίου.

Ὑπὸ τούτοις ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ δύο ἄντρα, τὸ μὲν νυμφῶν Ἀνιγριάδων, τὸ δὲ, ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Ἀτλαντίδας, καὶ τὴν Δαρδάνου γένεσιν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ ἄλση, τό, τε Ἰωναῖον καὶ τὸ Εὐριπίδιον. Τὸ μὲν οὖν Σαμικόν ἐστιν ἔρυμα· πρότερον δὲ καὶ πόλις Σάμος προσαγορευομένη διὰ τὸ ὕψος ἴσως, ἐπειδὴ σάμους ἐκάλουν τὰ ὕψη· τάχα δὲ καὶ τῆς Ἀρήνης ἀκρόπολις ἦν τοῦτο, ἧς ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται ὁ ποιητής·

Οἵ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν.

Οὐδαμοῦ γὰρ σαφῶς εὑρίσκοντες, ἐνταῦθα μάλιστα εἰκάζουσι τὴν Ἀρήνην, ὅπου καὶ ὁ παρακείμενος Ἀνιγρος ποταμὸς καλούμενος πρότερον Μινύειος ἐκδίδωσιν· οὐ μικρὸν σημεῖον· λέγει γὰρ ὁ ποιητής.

Ἔστι δέ τις ποταμὸς Μινυήϊος εἰς ἅλα βάλλων,
Ἐγγύθεν Ἀρήνης. —

Πρὸς γὰρ δὴ τῷ ἄντρῳ τῶν Ἀνιγριάδων νυμφῶν ἐστὶ πηγή, ὑφ' ἧς ἕλειον καὶ τιφῶδες τὸ ὑποπίπτον γίνεται χωρίον· ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἄνιγρος, βαθὺς καὶ ὕπτιος ὤν, ὥστε λιμνάζειν· θινώδης δ' ὢν ὁ τόπος ἐξ εἴκοσι σταδίων βαθεῖαν ὄχθην παρέχει, καὶ τοὺς ἰχθῦς ἀβρώτους ποιεῖ. Μυθεύουσι δ', οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ τῶν τετρωμένων Κενταύρων τινὰς ἐνταῦθ' ἀπονίψασθαι τὸν ἰὸν τῆς Ὕδρας ἰόν· εἰ δ' ἀπὸ τοῦ Μελάμποδα τοῖς ὕδασι

τούτους καθαρσίοις χρήσασθαι πρὸς τὸν τῶν Προιτίδων καθαρμόν· ἀλφοὺς δὲ καὶ λεύκας καὶ λειχῆνας ἰᾶται τὸ ἐντεῦθεν λουτρόν. Φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἀλφῶν θεραπείας οὕτως ὠνομάσθαι. Ἐπεὶ οὖν ἥ τε ὑπτιότης τοῦ Ἀνίγρου καὶ αἱ ἀνακοπαὶ τῆς θαλάσσης μονὴν μᾶλλον, ἢ ῥύσιν παρέχουσι τοῖς ὕδασι, Μινυήϊόν φασιν εἰρῆσθαι πρότερον· παρατρέψαι δέ τινας τοὔνομα, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ποιῆσαι Μιντήϊον. Ἔχει δ' ἡ ἐτυμότης καὶ ἄλλας ἀφορμάς· εἴτ' ἀπὸ τῶν μετὰ Χλωρίδος τῆς Νέστορος μητρὸς ἐλθόντων ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ Μινυείου, εἴτ' ἀπὸ Μινυῶν, οἳ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπόγονοι ὄντες, ἐκ Λήμνου μὲν εἰς Λακεδαίμονα ἐξέπεσον, ἐντεῦθεν δ' εἰς Τριφυλίαν, καὶ ᾤκησαν περὶ τὴν Ἀρήνην ἐν τῇ χώρᾳ τῇ νῦν Ὑπαισίᾳ καλουμένῃ, οὐκ ἐχούσῃ οὐκέτι τὰ τῶν Μινυῶν κτίσματα· ὧν τινὲς μετὰ Θήρα τοῦ Αὐτεσίωνος (ἦν δ' οὗτος τοῦ Πολυνείκους ἀπόγονος) πλεύσαντες εἰς τὴν μεταξὺ Κυρηναίας, καὶ τῆς Κρήτης νῆσον,

Καλλίστην τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὔνομα Θήρην,

ὥς φησι Καλλίμαχος, ἔκτισαν τὴν μητρόπολιν τῆς Κυρήνης Θήραν, ὁμώνυμον δ' ἀπέδειξαν τῇ πόλει καὶ τὴν νῆσον.

Μεταξὺ δ' Ἀνίγρου καὶ τοῦ ὄρους, ἀφ' οὗ ὁ Ἰαρδάνης ῥεῖ, λειμὼν δείκνυται καὶ τάφος ἐπιφανής, καὶ Ἀχαιαὶ πέτραι ἀπότομοι τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ὑπὲρ ὧν ἡ Σάμος, ὡς ἔφαμεν, γέγονε πόλις, ἣ δὴ οὐ πάνυ ὑπὸ τῶν τοὺς περίπλους [illegible]

ται· τάχα μὲν διὰ τὸ πίλαι κατεσπάσθαι, τάχα δὲ καὶ διὰ τὴν θέσιν, ὅτι ἐν ἀφανεῖ κεῖται. Τὸ δὲ Ποσειδιον ἄλσος ἐστὶν, ὡς εἴρηται, πρὸς τῇ θαλάττῃ· τούτῳ δὲ κορυφὴ ὑψηλὴ ἐπιπροσθεῖ τὸ Σαμικὸν, (οὕτω γὰρ νῦν καλεῖται,) ὅπου ἡ Σάμος ἦν, ὥςτε ἐκ θαλάττης μὴ ὁρᾶσθαι. Ἐνταῦθα δὲ πεδίον ἐστὶ Σαμικὸν ὀνομαζόμενον· ἐξ οὗ δή καὶ μάλιστα ἂν τις τεκμαίροιτο, πόλιν ὑπάρξαι ποτὲ Σάμον. Καὶ ἡ Ῥαδινὴ, ἣν Στησίχορος ποιῆσαι δοκεῖ, ἧς ἀρχή·

Ἄγε Μῶσα λιγεῖα ἄρξον ἀοιδᾶς ἐρατᾶς
Ὕμνους Σαμίων περὶ παίδων
Ἐρατᾷ φθεγγομένα λύρᾳ,

ἐνταῦθεν λέγει τοὺς παίδας. Ἐκδοθεῖσαν γὰρ τὴν Ῥαδινὴν εἰς Κόρινθον τυράννῳ φησὶν ἐκ τῆς Σάμου πλεῦσαι, πνέοντος ζεφύρου, οὗ δήπουθεν τῆς Ἰωνικῆς Σάμου· τῷ δ' αὐτῷ ἀνέμῳ καὶ ἀρχιθέωρον εἰς Δελφοὺς, ὄντα ἀδελφὸν αὐτῆς, ἐλθεῖν· καὶ τὸν ἀνεψιὸν ἐρῶντα αὐτῆς ἅρματι εἰς Κόρινθον ἐξορμῆσαι παρ' αὐτήν· ὅ, τε τύραννος, κτείνας ἀμφοτέρους, ἅρματι ἐποπίμπει τὰ σώματα, μεταγνοὺς δ' ἀνακαλεῖ καὶ θάπτει.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Πύλου τούτου, καὶ τοῦ Δεπρέου τετρακοσίων που σταδίων ἐστὶ διάστημα, ἐπὶ τὴν Μεσσηνιακὴν Πύλον καὶ τὸ Κορυφάσιον, ἐπὶ θαλάττῃ κείμενα φρούρια, καὶ τὴν παρακειμένην Σφαγίαν νῆσον· ἀπὸ δὲ Ἠλφειοῦ ἑπτακοσίων πεντήκοντα· ἀπὸ δὲ τοῦ Χελωνάτα χιλίων τριάκοντα. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τό, τε τοῦ Μακιστίου Ἡρακλέους ἱερὸν

ὅστι καὶ ὁ Ἀλφειὸς ποταμός. Ῥεῖ δὲ παρὰ τάφον Ἰαρδάνου καὶ Χάαν πόλιν ποτὲ ὑπάρξασαν πλησίον Λεπρέου, ὅπου καὶ τὸ πεδίον τὸ Αἰπάσιον. Περὶ ταύτης δὲ τῆς Χάας γενέσθαι φασιν ἔνιοι τὸν πόλεμον τοῖς Ἀρκάσι πρὸς τοὺς Πυλίους, ὃν ἔφρασεν Ὅμηρος, καὶ δεῖν οἴονται γράφειν·

Ἠβῶμ' ὃς ὅτ' ἐπ' ὠκυρόῃ κελάδοντι μάχοντο
Ἀγρόμενοι Πύλιοί τε καὶ Ἀρκάδες ἐγχεσίμωροι
Χάας πὰρ τείχεσσιν. —

Οὐ Κελάδοντι, οὐδὲ Φειᾶς· τῷ γὰρ τάφῳ τοῦ Ἰαρδάνου τοῦτον πλησιάζειν καὶ τοῖς Ἀρκάσι τὸν τόπον μᾶλλον, ἢ ἐκεῖνον.

Κυπαρισσία τέ ἐστιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τῇ Τριφυλιακῇ καὶ Πύργοι, καὶ ὁ Ἀλφειὸς ποταμὸς καὶ Νέδα. Νυνὶ μὲν οὖν τῇ Τριφυλίᾳ πρὸς τὴν Μεσσηνίαν ὅριόν ἐστι τὸ τῆς Νέδας ῥεῦμα λάβρον ἐκ τοῦ Λυκαίου κατιόν, Ἀρκαδικοῦ ὄρους, ἐκ πηγῆς, ἣν ἀναῤῥῆξαι τεκοῦσαν τὸν Δία μυθεύεται Ῥέαν νίπτρων χάριν. Ῥεῖ δὲ παρὰ Φιγαλίαν, καθ' ὃ γειτνιῶσι Πύργίται Τριφυλίων ἔσχατοι Κυπαρισσεῦσι πρώτοις Μεσσηνίων. Τὸ δὲ παλαιὸν ἄλλος διώριστο, ὥς καί τινας τῶν πέραν τῆς Νέδας ὑπὸ τῷ Νέστορι εἶναι, τόν τε Κυπαρισσήεντα καὶ ἄλλα τινὰ ἐπέκεινα, καθάπερ καὶ τὴν θάλατταν τὴν Πυλίαν ὁ ποιητὴς ἐπεκτείνει μέχρι τῶν ἑπτὰ πόλεων, ἃς ὑπέσχετο Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ·

Πῶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς νίσσαι Πύλου ἠμαθόεντος.
Τοῦτο γὰρ ἴσον τῷ, ἐγγὺς ἁλὸς τῆς Πυλίας.

Ἐφεξῆς δ' οὖν τῇ Κυπαρισσήεντι ἐπὶ τὸν Μισ-

σημειακὸν Πύλον παραπλέοντι τὸ Κορυφάσιον, ἢ τε Ἐρανά ἐστιν, ἣν τινες οὐκ εὖ Ἀρήνην νομίζουσιν κεκλῆσθαι πρότερον, ὁμωνύμως τῇ Πυλιακῇ. Ἔστι δὲ καὶ Πλαταμώδης, ἀφ' ἧς ἐπὶ τὸ Κορυφάσιον καὶ τὴν νῦν καλουμένην Πύλον στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. Ἔστι δὲ καὶ κενήριον καὶ ἐπ' αὐτῷ πολίγνιόν τι ὁμωνύμως καλούμενον. Οὐκ ἂν δ' ἐξητάζομεν ὅσως ἐπὶ τοσοῦτον τὰ παλαιά· ἀλλ' ἤρκει λέγειν, ὡς ἔχει νῦν ἕκαστα, εἰ μή τις ἦν ἐκ παίδων ἡμῖν φήμη παρεδεδομένη περὶ τούτων· ἄλλων δ' ἄλλο εἰπόντων, ἀνάγκη διατᾶν. Πιστεύονται δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐνδοξότατοί τε καὶ πρεσβύτατοι καὶ κατ' ἐμπειρίαν πρῶτοι. Ὁμήρου δ' εἰς ταῦτα ὑπερβεβλημένου πάντας, ἀνάγκη συνεπισκοπεῖν, καὶ τὰ ὑπ' ἐκείνου λεχθέντα, καὶ συγκρίνειν πρὸς τὰ νῦν, καθάπερ καὶ μικρὸν πρόσθεν ἔφαμεν. Περὶ μὲν οὖν τῆς Κοίλης Ἤλιδος καὶ τοῦ Βουπρασίου τὰ ὑφ' Ὁμήρου λεχθέντα προεπέσκεπται ἡμῖν.

Περὶ δὲ τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι οὕτω φησίν·

Οἳ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινὴν,
Καὶ Θρύον Ἀλφειοῖο πόρον, καὶ εὔκτιτον Αἶπυ,
Καὶ Κυπαρισσήεντα, καὶ Ἀμφιγένειαν ἔναιον,
Καὶ Πτελεὸν, καὶ Ἔλος, καὶ Δώριον· ἔνθά τε Μοῦσαι
Ἀντόμεναι —

καὶ ἑξῆς. Πύλος μὲν οὖν ἐστὶ, περὶ ἧς ἡ ζήτησις· αὐτίκα δ' ἐπισκεψόμεθα περὶ αὐτῆς. Περὶ δὲ Ἀρήνης εἴρηται. Ἣν δὲ νῦν λέγει Θρύον, ἐν ἄλλοις καλεῖ Θρυόεσσαν·

Ἔστι δὲ τις Θρυόεσσα πόλις αἰπεῖα κολώνη,
Τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ.

Ἀλφειοῦ δὲ πόρον φησὶν, ὅτι πεζῇ περατὸς εἶναι δο
κεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τόπον· καλεῖται δὲ νῦν Ἐπιτά-
λιον τῆς Μακιστίας χωρίον· τὸ εὔκτιτον δ' Αἶπυ
ἔνιοι μὲν ζητοῦσι πότερον ποτέρου ἐπίθετον, καὶ τίς
ἡ πόλις, καὶ εἰ αἱ νῦν Μαργάλαι τῆς Ἀμφιδολίας·
αὗται μὲν οὖν οὐ φυσικὸν ἕρυμα· ἕτερον δὲ δεικνυ
ται φυσικὸν ἐν τῇ Μακιστίᾳ. Ὁ μὲν οὖν τοῦθ' ὑπο
νοῶν φράζεσθαι, ὄνομά φησι τῆς πόλεως τὸ Αἶπ
ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φυσικῶς, ὡς Ἕλος καὶ Αἰγ
λὸν, καὶ ἄλλα πλείω· ὁ δὲ τὴν Μαργάλαν, τοῦμ
λιν ἴσως. Θρύον δὲ καὶ Θρυόεσσαν τὸ Ἐπιτά
φασιν, ὅτι πᾶσα μὲν ἡ αὐτὴ χώρα Θρυώδης, μ
στα δ' οἱ ποταμοί· ἐπὶ πλέον δὲ διαφαίνεται τ
κατὰ τοὺς περατοὺς τοῦ ῥείθρου τόπους. Τά
φασι Θρύον μὲν εἰρῆσθαι τὸν πόρον, εὔκτιτ
Αἶπυ, τὸν Ἐπιτάλιον· ἔστι γὰρ ἑρυμνὸν φύσε
γὰρ ἐν ἄλλοις αἰπεῖαν κολώνην λέγει.

Θρυόεσσα πόλις αἰπεῖα κολώνη.

Ὁ δὲ Κυπαρισσήεις ἐστὶ μὲν περὶ τὴν π
Μακιστίαν, ἡνίκα καὶ πέραν τῆς Νέδας ἔτι
κιστία· ἀλλ' οὐκ οἰκεῖται, ὡς οὐδὲ τὸ Μ
Ἄλλη δ' ἐστὶν ἡ Μεσσηνιακὴ Κυπαρισσία
μως μὲν οὖν, ὁμοίως δὲ νῦν κἀκείνη λέγετ
ρισσία, ἐνικῶς τε καὶ θηλυκῶς· ὁ δὲ πο
παρισσήεις· καὶ Ἀμφιγένεια δὲ τῆς Μα
περὶ τὸν Ἴψόεντα, ὅπου τὸ τῆς Λητοῦ

Τὸ δὲ Πτελεὸν κτίσμα μὲν γέγονε τῶν ἐκ Πτελεοῦ τοῦ Θετταλικοῦ ἐποικησάντων. Λέγεται γὰρ κἀκεῖ· Ἀγχίαλον τ' Ἀντρῶνα, ἰδὲ Πτελεὸν λεχεποίην. Ἔστι δὲ καὶ δρυμῶδες χωρίον ἀοίκητον, Πτελεάσιμον καλούμενον. Ἕλος δ' οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀλφειὸν χώραν τινά φασιν, οἱ δὲ καὶ πόλιν, ὡς τὴν Λακωνικήν·

Ἕλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον —

Οἱ δὲ τὸ περὶ τὸ Ἀλώριον ἕλος, οὗ τὸ τῆς Ἠλείας Ἀρτέμιδος ἱερόν, τῆς ὑπὸ τοῖς Ἀρκάσιν· ἐκεῖνοι γὰρ ἔσχον τὴν ἱερωσύνην. Ἀώριον δὲ οἱ μὲν ὄρος, οἱ δὲ πεδίον φασίν· οὐδὲν δὲ νῦν δείκνυται· ὅμως δὲ ἔνιοι τὴν νῦν Ὄλουριν, ἢ Ὄλουρον, ἐν τῷ καλουμένῳ Αὐλῶνι τῆς Μεσσηνίας κειμένην, Ἀώριον λέγουσιν. Αὐτοῦ δέ που καὶ ἡ Οἰχαλία ἐστὶν ἡ τοῦ Εὐρύτου, ἡ νῦν Ἀνδανία, πολίχνιον Ἀρκαδικόν, ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ καὶ τῷ Εὐβοϊκῷ· ὅθεν φησὶν ὁ ποιητὴς, ἐς τὸ Ἀώριον ἀφικόμενον Θάμυριν τὸν Θρᾷκα ὑπὸ Μουσῶν ἀφαιρεθῆναι τὴν μουσικήν.

Ἐκ δὲ τούτων δῆλον, ὡς ἑφ' ἑκάτερα τοῦ Ἀλφειοῦ ἡ ὑπὸ Νέστορι χώρα ἐστὶν, ἣν πᾶσαν ὀνομάζει Πυλίων γῆν· οὐδαμοῦ δὲ ὁ Ἀλφειὸς οὔτε τῆς Μεσσηνίας ἐφάπτεται, οὔτε τῆς κοίλης Ἤλιδος. Ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ χώρᾳ ἐστὶν ἡ πατρὶς τοῦ Νέστορος, ἣν φαμεν Τριφυλιακὸν Πύλον, καὶ Ἀρκαδικὸν, καὶ Λεπρεατικόν. Καὶ γὰρ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι Πύλοι ἐπὶ θαλάττῃ δείκνυνται· οὗτος δὲ, πλείους ἢ τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐκ τῶν ἐπῶν δῆλον. Ἐπί τε γὰρ τοὺς Τηλεμάχου ἑταίρους ἄγγελος πέμ-

πεται πρὸς τὸ πλοῖον, καλῶν ἐπὶ ξενίαν· ὅ, τε Τηλέμαχος κατὰ τὴν ἐκ Σπάρτης ἐπάνοδον τὸν Πεισίστρατον οὐκ ἐᾷ πρὸς τὴν πόλιν ἐλαύνειν, ἀλλὰ παρατρέψαντα ἐπὶ τὴν ναῦν σπεύδειν, ἂς οὐ τὴν αὐτὴν οὖσαν, ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὅρμον. Ὅ, τε ἐπὶ πλοίου τοῦ Τηλεμάχου σῦτος ἂν οἰκείως λέγοιτο·

Βὰν δὲ παρὰ Κροτωνὸς καὶ Χαλκίδα καλλιρέεθρον.

Δίσπιτό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.

Ἡ δὲ Θεὰς ἐπιβᾶλλεν ἀγαλλομένη Διὸς αἴσῃ.

Ἡ δὲ παρ' Ἠιόνα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐκισοί.

Μίκρα μὲν γὰρ δὴ λείπει πρὸς τὴν ἄρκτον ὁ πλοῦς· ἐπιδύεται δὲ ἐπὶ τὸ πρὸς ἓω μέρος ἐπιστρέφει. Παραπλεῖ δὲ τὸν εὐθὺν πλοῦν ἡ νῆσος καὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὸν εἰς Ἰθάκην, διὰ τὸ τοὺς μνηστῆρας ἐπὶ τὴν ἀνελοῦσαν ὁδεύειν.

Ἐκ παρόπλου Ἰθάκης τε Σάμοιό τε. —

Ἐνθεν δ' αὖ γαίαν τε καὶ ἠπειρητιν ἐσῆλθε.

Θοῦς δὲ λέγει τὰς δέσεις· τῶν Ἐχινάδων δ' ἐσὼν ἐπὶ τὰς πλατιζούσας τῇ ἀρχῇ τοῦ Κορινθιακοῦ πόντου· καὶ τοὺς ἐκδόλους τοῦ Ἀχελῴου. Παραπλεῖται δὲ τὴν Ἰθάκην, ὡς κατὰ νότου μᾶλλον, παίκεται τοῦτο πρὸς τὸν ἀνέμον ὅρμον τὸν μεταξὺ τῆς Δουλιχίου καὶ τῆς Ἰθάκης, καὶ κατὰ δυσμὰς μέρη τῆς νήσου πλεῖται τὴν μεσόγειον, ἐν κατὰ τὸν πορθμὸν τὸν Κεφαλληνιακὸν, ἐν ἀφορμιοῦται μνηστῆρες.

Ἐκ μέσου τοῦ Ἠλείων Πύλου ἴσως τὰς τῶν Νεστορίδων ἐκπομπὰς, οὐκ ἂν οἰκείως λέγοιτο ἡ ἐπιδοῦσα ἀνηχθήσαν παῖς παρὰ Κρανάου ἀνηχθήναι καὶ

Χαλκίδα μέχρι δύσεως, εἶτα Φεαῖς ἐπιβαλεῖν νύκτωρ, καὶ τότε τὴν Ἠλείαν παραπλεῖν· οὗτοι γὰρ οἱ τόποι πρὸς νότον τῆς Ἠλείας εἰσί· πρῶται αἱ Φεαὶ, εἶθ' ἡ Χαλκὶς, εἶθ' οἱ Κρουνοὶ, εἶθ' ὁ Πύλος ὁ Τριφυλιακὸς καὶ τὸ Σαμικόν. Τῷ μὲν οὖν πρὸς νότον πλέοντι ἐκ τοῦ Ἠλειακοῦ Πύλου οὗτος ἂν ὁ πλοῦς εἴη· τῷ δὲ πρὸς ἄρκτον, ὅπου ἐστὶν ἡ Ἰθάκη, ταῦτα μὲν πάντα ὀπίσω λείπεται· αὐτὴ δὲ ἡ Ἠλεία παραπλευστέα ἦν· καὶ πρὸ δύσεώς γε· ὁ δέ φησι μετὰ δύσιν. Καὶ μὴν εἰ καὶ πάλιν ὑποθεῖτό τις τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον καὶ τὸ Κορυφάσιον ἀρχὴν τοῦ παρὰ Νέστορος πλοῦ, πολὺ ἂν εἴη τὸ διάστημα, καὶ πλείονος χρόνου. Αὐτὸ γοῦν τὸ ἐπὶ τὸν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ τὸ Σαμικὸν Ποσείδιον τεσσαρακοσίων ἐστὶ σταδίων· καὶ ὁ παράπλους οὐ παρὰ Κρουνοὺς, καὶ Χαλκίδα, καὶ Φεὰν, ἀδόξων ποταμῶν ὀνόματα, μᾶλλον δὲ ὀχετῶν· ἀλλὰ παρὰ τὴν Νέδαν πρῶτον, εἶτ' Ἀκίδοντα, ἔπειτα Ἀλφειὸν καὶ τοὺς τόπους τούτων τοὺς μεταξὺ, καὶ τὰς μεταξὺ χώρας· ὕστερον δὴ ἄρα κἀκείνων ἐχρῆν μνησθῆναι· καὶ γὰρ παρ' ἐκείνους ὑπῆρχεν ὁ πλοῦς.

Καὶ μὴν ἥ γε τοῦ Νέστορος διήγησις, ἣν διατίθεται πρὸς Πάτροκλον περὶ τοῦ γενομένου τοῖς Πυλίοις πρὸς Ἠλείους πολέμου, συνηγορεῖ τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐπιχειρουμένοις, ἐάν σκοπῇ τις τὰ ἔπη. Φησὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς, ὅτι πορθήσαντος Ἡρακλέους τὴν Πύλον, ὥστε τὴν ηεότητα ἐκλειφθῆναι πᾶσαν, δώδεκα δὴ παίδων ὄντων τῷ Νηλεῖ, μόνον αὐτῷ περιγενέσθαι τὸν Νέστορα, νέον τελέως· καταφρονήσαντας

δ' οἱ Ἐπειοὶ τοῦ Νηλέως διὰ γῆρας καὶ ἐρημίαν, ῥηφάνως καὶ ὑβριστικῶς ἐχρῶντο τοῖς Πυλίοις. τούτων οὖν ὁ Νέστωρ συναγαγὼν τοὺς οἰκείους ὅσους οἷός τε ἦν, ἐπελθεῖν φησιν ἐπὶ τὴν Ἠλείαν περιελάσαι παμπόλλην λείαν,

Πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν,
Τόσσα συῶν συβόσια, —

τοσαῦτα δὲ καὶ αἰπόλια· ἵππους δὲ ξανθὰς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, ὑποπώλους τὰς πλείστας.

Καὶ τὰ μὲν, ἠλασάμεσθα Πύλον (φησὶ) Νηλήϊον εἴσω,
Ἐννύχιοι προτὶ ἄστυ, —

ὡς μεθ' ἡμέραν μὲν τῆς λεηλασίας γεγενημένης τῆς τροπῆς τῶν ἐπβοηθησάντων, ὅτε κτανεῖν τὸν Ἰτυμονέα· νύκτωρ δὲ, τῆς ἀφόδου γενομένης ἐννυχίους πρὸς τὸ ἄστυ γενέσθαι. Περὶ δὲ διανομὴν καὶ θυσίαν ὄντων, οἱ Ἐπειοὶ τῇ τρίτῃ ἡμερῶν κατὰ πλῆθος ἀθροισθέντες, πεζοί τε καὶ ἱππεῖς ἀντεπεξῆλθον, καὶ τὸ Θρύον ἐπὶ τῷ Ἀλφειῷ κείμενον περιεστρατοπέδευσαν. Αἰσθόμενοι δὲ θὺς οἱ Πύλιοι βοηθεῖν ὥρμησαν· νυκτερεύσαντες περὶ τὸν Μινύειον ποταμὸν ἐγγύθεν Ἀρήνης, ἔνθεν ἔνδιοι πρὸς τὸν Ἀλφειὸν ἀφικνοῦνται· τοῦτο δ' ἐστὶ κατὰ μεσημβρίαν· θύσαντες δὲ τοῖς θεοῖς νυκτερεύσαντες ἐπὶ τῷ ποταμῷ, συμβάλλουσι μάχην εὐθὺς ἕωθεν· λαμπρᾶς δὲ τῆς τροπῆς γενομένης, οὐκ ἐπαύσαντο διώκοντές τε καὶ πτείνοντες, Βουπρασίου ἐπέβησαν,

Πέτρης τ' Ὠλενίης, καὶ Ἀλεισίου, ἔνθα κολώναι

Κέκληται, ὅθεν αὖτις ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.
Καὶ ὑποβὰς,

— Αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Ἄψ ἀπὸ Βουπρασίοιο Πύλονδ' ἔχον ὠκέας ἵππους.

Ἐκ τούτων δὴ πῶς ἄν ἢ τὸν Ἠλειακὸν Πύλον ὑπολάβοι τις, ἢ τὸν Μεσσηνιακὸν λέγεσθαι; τὸν μὲν Ἠλιακὸν, ὅτι, τούτου πορθουμένου, συνεπορθεῖτο καὶ ἡ τῶν Ἐπειῶν ὑφ' Ἡρακλέους· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἦλεία· πῶς οὖν ἔμελλον οἱ συμπεπορθημένοι καὶ ὁμόφυλοι τοιαύτην ὑπερηφάνειαν καὶ ὕβριν στήσασθαι κατὰ τῶν συναδικηθέντων; πῶς δ' ἂν τὴν οἰκείαν κατέτρεχον, καὶ ἐλεηλάτουν; πῶς δ' ἂν ἅμα καὶ Αὐγείας ἦρχε τῶν αὐτῶν καὶ Νηλεὺς ἐχθροὶ ὄντες ἀλλήλων; εἴγε τῷ Νηλεῖ

— χρεῖος μέγ' ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ,
Τέσσαρες ἆθλοφόροι ἵπποι, αὐτοῖσιν ὄχεσφιν
Ἐλθόντες μετ' ἄεθλα· περὶ τριπόδων γὰρ ἔμελλον
Θεύσεσθαι· τοὺς δ' αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν Αὐγείας
Κάσχεθε· τὸν δ' ἐλατῆρ' ἀφέλει.

Εἰ δ' ἐνταῦθα ᾤκει ὁ Νηλεὺς, ἐνταῦθα καὶ ὁ Νέστωρ ὑπῆρχε. Πῶς οὖν τῶν μὲν Ἠλείων καὶ Βουπρασίων

Τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ
Νῆες ἕποντο θοαὶ, πολίες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί;

Εἰς τέσσαρα δὲ καὶ ἡ χώρα διῄρητο, ὧν οὐδενὸς ὑπῆρχεν ὁ Νέστωρ·

Οἱ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν,
καὶ τὰ ἐξῆς τὰ μέχρι Μεσσήνης. Οἱ δὲ δὴ ἀντεπεξέντες Ἐπειοὶ τοῖς Πυλίοις, πῶς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν

ἐξορμῶσι, καὶ τὸ Θρύον; Πῶς δ' ἐπεὶ τῆς μάχης γενομένης, τρεφθέντες ἐπὶ Βουπρασίου φεύγουσι; Πάλιν δ' εἰ τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον ἐπόρθησεν ὁ Ἡρακλῆς, πῶς οἱ τοσοῦτον ἀφεστῶτες, ὕβριζον εἰς αὐτούς, καὶ ἐν συμβολαίοις ἦσαν πολλοῖς, καὶ ταῦτ' ἀτεστέρουν χρεωκοποῦντες, ὥστε διὰ ταῦτα συμβῆναι τὸν πόλεμον; Πῶς δ' ἐπὶ τὴν Ἰκαλησίαν ἔξιὼν Νέστωρ, τοσαύτην περιέλασας, λείαν οὖσαν τὰ καὶ προδόταν, ὧν οὐδὲν ἀπεπορεῖν, οὐδὲ μακροπορεῖν δύναται, πλειόνων ἢ χιλίων σταδίων ὁδὸν διήνυσεν εἰς τὴν πρὸς τῷ Κορυφασίῳ Πύλον; Οἱ δὲ τρίτην ἦλθε ταύτης ἐπὶ τὴν Θρυόεσσαν καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Μινυήϊον ἔχειν, πλανώμενος τὸ φρούριον; Πῶς δὲ ταῦτα τὰ χωρία παραγινόμενα ἐν τοῖς ἐν Μεσσηνίᾳ διαστήμασιν, ἐρύτιμα Καπυάσιον, καὶ Τριπόλιον, καὶ Πωλεῖται· τὰ δὲ Γερήνια, ἢ τὴν Γερηνίαν [illegible] τὰ καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν [illegible] τὸ χωρίον. Τὸ δὲ ἔλος τῆς Μεσσηνίας [illegible] καὶ ἡ [illegible] ἐκ Βάλτος ἐστὶ καὶ οὐ τῶν ὑπτίων καὶ [illegible] Νέδων [illegible] ἐκβολαῖς ἐπὶ σάμα μεν Πύλον [illegible] ἐπὶ [illegible] ἐν [illegible] [illegible] τὸν [illegible] [illegible] ἐπὶ [illegible] πολὺν

[illegible] ἐπὶ [illegible] καὶ [illegible] Ἔστι

δ' ἐν τῇ Πισάτιδι τὸ ἱερὸν σταδίους τῆς Ἴλιδος ἐλάττους ἢ τριακοσίους διέχον· πρόκειται δ' ἄλσος ἀγριελαίων, ἐν ᾧ τὸ στάδιον· παραῤῥεῖ δ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ῥέων εἰς τὴν Τριφυλιακὴν θάλασσαν μεταξὺ δύσεως καὶ μεσημβρίας. Τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς μὲν, διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ὀλυμπίου Διός· ἐκείνου δ' ἐκλειφθέντος, οὐδὲν ἧττον συνέμεινεν ἡ δόξα τοῦ ἱεροῦ· καὶ τὴν αὔξησιν, ὅσην ἔσχεν, ἔλαβε διά τε τὴν πανήγυριν καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπιακὸν, στεφανίτην τε καὶ ἱερὸν νομισθέντα, μέγιστον τῶν ἁπάντων. Ἐκοσμήθη δ' ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης ἀνετίθετο τῆς Ἑλλάδος· ὧν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεὺς, ἀνάθημα Κυψέλου τοῦ Κορινθίων τυράννου. Μέγιστον δὲ τούτων ὑπῆρξε τὸ τοῦ Διὸς ξόανον, ὃ ἐποίησε Φειδίας Χαρμίδου Ἀθηναῖος ἐλεφάντινον, τηλικοῦτον τὸ μέγεθος, ὡς, καίπερ μεγίστου ὄντος τοῦ νεῶ, δοκεῖν ἀστοχῆσαι τῆς συμμετρίας τὸν τεχνίτην, καθήμενον ποιήσαντα, ἁπτόμενον δὲ σχεδόν τι τῇ κορυφῇ τῆς ὀροφῆς· ὥστ' ἔμφασιν ποιεῖν, ἐὰν ὀρθὸς γένηται διαναστάς, ἀποστεγάσειν τὸν νεών. Ἀνέγραψαν δέ τινες τὰ μέτρα τοῦ ξοάνου· καὶ Καλλίμαχος ἐν ἰάμβῳ τινὶ ἐξεῖπε. Πολλὰ δὲ συνέπραξε τῷ Φειδίᾳ Πάναινος ὁ ζωγράφος, ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ καὶ συνεργολάβος, πρός τε τὴν τοῦ ξοάνου κατασκευὴν, διὰ τὴν τῶν χρωμάτων κόσμησιν καὶ μάλιστα τῆς ἐσθῆτος. Δείκνυνται δὲ καὶ γραφαὶ [τε] πολλαί τε καὶ θαυμασταὶ περὶ τὸ ἱερὸν, ἑαυτοῦ ἔργα. Ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου, διότι πρὸς

τὸν Πάναινον εἶπε πυνθανόμενον, πρὸς τι παράδειγμα μέλλει ποιήσειν τὴν εἰκόνα τοῦ Διός, ὅτι πρὸς τὴν Ὁμήρου, δι' ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων·

Ἦ καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·
Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος,
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.

Εἰρῆσθαι γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς· ἔκ τε τῶν ἄλλων, καὶ τῶν ὀφρύων, προκαλεῖ τὴν διάνοιαν ὁ ποιητὴς ἀναζωγραφεῖν μέγαν τινὰ τύπον, καὶ μεγάλην δύναμιν ἀξίαν τοῦ Διός, καθάπερ καὶ ἐπὶ Ἥρας, ἅμα φυλάττων τὸ ἐφ' ἑκατέρῳ πρέπον· ἔφη μὲν γάρ,

Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὄλυμπον.

Τὸ δὲ ἐπ' ἐκείνῃ συμβὰν ὅλῃ κινηθείσῃ, τοῦτ' ἐπὶ τοῦ Διὸς ἀπαντῆσαι ταῖς ὀφρύσι μόνον νεύσαντος, συμπαθούσης δή τι καὶ τῆς κόμης· κομψῶς δ' εἴρηται καὶ τὸ, ὁ τὰς τῶν θεῶν εἰκόνας, ἢ μόνος ἰδὼν, ἢ μόνος δείξας. Ἄξιοι δὲ μάλιστα τὴν αἰτίαν ἔχειν τῆς περὶ τὸ Ὀλυμπίᾳσιν ἱερὸν μεγαλοπρεπείας τε καὶ τιμῆς Ἠλεῖοι. Κατὰ μὲν γὰρ τὰ Τρωϊκὰ, καὶ ἔτι πρὸ τούτων οὐκ ηὐτύχουν, ὑπό τε τῶν Πυλίων ταπεινωθέντες, καὶ ὑφ' Ἡρακλέους ὕστερον, ἡνίκα Αὐγέας ὁ βασιλεύων αὐτῶν κατελύθη. Σημεῖον δέ· εἰς γὰρ τὴν Τρώϊαν ἐκεῖνοι μὲν τεσσαράκοντα ναῦς ἔστειλαν, Πύλιοι δὲ καὶ Νέστωρ ἐννενήκοντα. Ὕστερον δὲ, μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον, συνέβη τἀναντία. Αἰτωλοὶ γὰρ συγκατελθόντες τοῖς Ἡρακλείδαις μετὰ Ὀξύλου, καὶ συνοικήσαντες Ἐπειοῖς

κατὰ συγγένειαν παλαιὰν, ηὔξησαν τὴν κοίλην Ἦλιν, καὶ τῆς τε Πισάτιδος ἀφειλοντο πολλήν· Ὀλυμπίοι ὑπ' ἐκείνοις ἐγένετο· καὶ δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὕρημά ἐστιν ἐκείνων Ὀλυμπιακὸς, καὶ τὰς Ὀλυμπιάδας τὰς πρώτας ἐκεῖνοι συνετέλουν. Ἔᾶσαι γὰρ δεῖ τὰ παλαιὰ, καὶ περὶ τῆς κτίσεως τοῦ ἱεροῦ, καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος· τῶν μὲν ἕνα τῶν Ἰδαίων δακτύλων Ἡρακλέα λεγόντων ἀρχηγέτην τούτων· τῶν δὲ τὸν Ἀλκμήνης καὶ Διὸς, ὃν καὶ ἀγωνίσασθαι πρῶτον καὶ νικῆσαι· τὰ γὰρ τοιαῦτα πολλαχῶς λέγεται, καὶ οὐ πάνυ πιστεύεται. Ἐγγυτέρω δὲ τῆς πίστεως, ὅτι μέχρι τῆς ἕκτης καὶ εἰκοστῆς Ὀλυμπιάδος ἀπὸ τῆς πρώτης, ἐν ᾗ Κόροιβος ἐνίκα στάδιον Ἠλεῖος, τὴν προστασίαν εἶχον τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τοῦ ἀγῶνος Ἠλεῖοι. Κατὰ δὲ τὰ Τρωϊκὰ, ᾗ οὐκ ἦν ἀγὼν στεφανίτης, ᾗ οὐκ ἔνδοξος, οὔθ' οὗτος, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν νῦν ἐνδόξων· οὔτε μέμνηται τούτων Ὅμηρος οὐδενός· ἀλλ' ἑτέρων τινῶν ἐπιταφίων. Καί τοι δοκεῖ τισι τοῦ Ὀλυμπιακοῦ μεμνῆσθαι, ὅταν φῇ, τὸν Αὐγέαν ἀποστερῆσαι τέσσαρας ἀθλοφόρους ἵππους, ἐλθόντας μετ' ἄεθλα· φασί τε, τοὺς Πισάτας μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ἱεροὺς νομισθέντας τοῦ Διός. Ἀλλ' οὔθ' ἡ Πισᾶτις ὑπὸ Αὐγείᾳ τόθ' ὑπῆρχεν, ἐν ᾗ ἐστὶ καὶ ἡ Ὀλυμπία, ἀλλ' ἡ Ἠλεία μόνον· οὔτ' ἐν Ἠλείᾳ συνετελέσθη ὁ Ὀλυμπιακὸς ἀγὼν, οὐδ' ἅπαξ, ἀλλ' ἀεὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ὁ δὲ νῦν παρατεθεὶς ἐν Ἠλίδι φαίνεται γενόμενος, ἐν ᾗ καὶ τὸ χρέος ὠφείλετο· καὶ γὰρ τὸ χρέος ὀφείλεται ἐν Ἠλίδι δίχα

Τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι. —

Καὶ οὗτος μὲν οὐ στεφανίτης· περὶ τριπόδων γὰρ ἔμελλον θεύσεσθαι· ἐκεῖνος δέ. Μετὰ δὲ τὴν ἕκτην καὶ εἰκοστὴν Ὀλυμπιάδα οἱ Πισᾶται τὴν οἰκείαν ἀπολαβόντες, αὐτοὶ συνετέλουν, τὸν ἀγῶνα ὁρῶντες εὐδοκιμοῦντα· χρόνοις δ' ὕστερον μεταπεσούσης πάλιν τῆς Πισάτιδος εἰς τοὺς Ἠλείους, μετέπεσε πάλιν εἰς αὐτοὺς καὶ ἡ ἀγωνοθεσία. Συνέπραξαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἐσχάτην κατάλυσιν τῶν Μεσσηνίων, συμμαχήσασιν αὐτοῖς, τἀναντία τῶν Νέστορος ἀπογόνων καὶ τῶν Ἀρκάδων, συμπολεμησάντων τοῖς Μεσσηνίοις· καὶ ἐπὶ τοσοῦτόν γε συνέπραξαν, ὥστε τὴν χώραν ἅπασαν τὴν μέχρι Μεσσήνης Ἠλείαν ῥηθῆναι, καὶ διαμεῖναι μέχρι καὶ νῦν· Πισατῶν δὲ, καὶ Τριφυλίων, καὶ Καυκώνων μηδ' ὄνομα λειφθῆναι. Καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Πύλον τὸν ἡμαθόεντα εἰς τὸ Λέπρεον συνῴκισαν, χαριζόμενοι τοῖς Λεπρεάταις κρατήσασι πολέμῳ, καὶ ἄλλας πολλὰς τῶν κατοικιῶν κατέσπασαν, ὅσας θ' ἑαυτοῖς αὐτοπραγεῖν ἐθελούσας, φόρους ἐπράξαντο.

Διωνομάσθη δὲ πλεῖστον ἡ Πισᾶτις, τὸ μὲν πρῶτον, διὰ τοὺς ἡγεμόνας δυνηθέντας πλεῖστον, Οἰνόμαόν τε καὶ Πέλοπα, τὸν ἐκεῖνον διαδεξάμενον, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πολλοὺς γενομένους· καὶ ὁ Σαλμωνεὺς δὲ ἐνταῦθα βασιλεῦσαι λέγεται· εἰς γοῦν ὀκτὼ πόλεις μεριζομένης τῆς Πισάτιδος, μία τούτων λέγεται καὶ ἡ Σαλμώνη. Διὰ ταῦτά τε δὴ, καὶ τὸ ἱερὸν τὸ Ὀλυμπίασι, διατεθρύλληται σφόδρα ἡ χώρα. Δεῖ δὲ τῶν παλαιῶν ἱστοριῶν ἀκούειν οὕτως

ὡς μὴ ὁμολογουμένων σφόδρα· οἱ γὰρ νεώτεροι πολλάκις νομίζουσιν, καὶ τἀναντία λέγειν· οἷον τὸν μὲν Αὐγέαν τῆς Πισάτιδος ἄρξαι, τὸν δ' Οἰνόμαον καὶ τὸν Σαλμωνέα τῆς Ἠλείας· ἔνιοι δ' εἰς ταὐτὸ συνάγουσι τὰ ἔθνη. Δεῖ δὲ τοῖς ὁμολογουμένοις ὡς ἐπὶ πολὺ ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ οὐδὲ τοὔνομα τὴν Πισᾶτιν ἐτυμολογοῦσιν ὁμοίως· οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ Πίσης ὁμωνύμου τῇ κρήνῃ πόλεως· τὴν δὲ κρήνην, Πίσαν εἰρῆσθαι, οἷον πίστραν, ὅπερ ἐστὶ ποτίστραν· τὴν δὲ πόλιν ἱδρυμένην ἐφ' ὕψους, δεικνύουσι μεταξὺ δυοῖν ὀροῖν, Ὄσσης καὶ Ὀλύμπου, ὁμωνύμων τοῖς ἐν Θετταλίᾳ. Τινὲς δὲ πόλιν μὲν οὐδεμίαν γεγονέναι Πίσαν φασίν· εἶναι γὰρ ἂν μίαν τῶν ὀκτώ· κρήνην δὲ μόνην, ἣν νῦν καλεῖσθαι Βῖσαν, Κυκησίου πλησίον πόλεως μεγίστης τῶν ὀκτώ· Στησίχορος δὲ καλεῖ πόλιν τὴν χώραν Πίσαν λεγομένην· ὡς ὁ ποιητὴς τὴν Λέσβον, Μάκαρος πόλιν· Εὐριπίδης δ' ἐν Ἴωνι·

Εὔβοι' Ἀθήναις ἐστί τις γείτων πόλις.

Καὶ ἐν Ῥαδαμάνθυϊ·

Οἳ γῆν ἔχουσ' Εὐβοΐδα πρόσχωρον πόλιν.

Σοφοκλῆς δ' ἐν Μυσοῖς·

Ἰσία μὲν ἡ σύμπασα κλῄζεται, ξένε,
Πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.

Ἡ δὲ Σαλμώνη πλησίον ἐστὶ τῆς ὁμωνύμου κρήνης, ἐξ ἧς ῥεῖ ὁ Ἐνιπεύς· ἐμβάλλει δ' εἰς τὸν Ἀλφειόν, καλεῖται δὲ νῦν Βαρνίχιος· τοῦτον ἐρασθῆναι τὴν Τυρὼ φασιν·

Ἢ ποταμοῦ ἠράσατ' Ἐνιπῆος θείοιο.

Ἐνταῦθα γὰρ βασιλεῦσαι τὸν πατέρα αὐτῆς Σαλ-

μωνία, καθάπερ καὶ Εὐριπίδης ἐν Αἰόλῳ φησὶ
δ' ἐν τῇ Θετταλίᾳ Ἐνισία γράφουσιν· ὃς ἀπο
Ὄθρυος φέων, δέχεται τὸν Ἀπιδανὸν κατενεχθ
ἐκ Φαρσάλου. Ἔγγὺς δὲ τῆς Σαλμώνης Ἡρά
καὶ αὕτη μία τῶν ὀκτὼ, διήκουσα περὶ τεσσαρα
τα σταδίους τῆς Ὀλυμπίας, κειμένη δὲ παρὰ
Κυθήριον ποταμὸν, οὗ τὸ τῶν Ἰωνιάδων νυμ
ἱερὸν, τῶν πεπιστευμένων θεραπεύειν νόσους
ὕδασι. Παρὰ δὲ τὴν Ὀλυμπίαν ἔστι καὶ ἡ Ἄρ
καὶ αὕτη τῶν ὀκτὼ, δι' ἧς ῥεῖ ποταμὸς Παρθ
ὡς εἰς Φηραίαν ἰόντων· ἡ δὲ Φηραία ἐστὶ τῆς
καδίας· ὑπέρκειται δὲ τῆς Δυμαίας, Βουπρα
καὶ Ἤλιδος· ἅπερ ἐστὶ πρὸς ἄρκτον τῇ Πισα
Αὐτῷ δέ ἐστι καὶ τὸ Κυπήσιον τῶν ὀκτώ· κε
Δυσπόντιον κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ Ἤλιδος εἰς Ὀ
πίαν, ἐν πεδίῳ κείμενον· ἐξηλείφθη δὲ, καὶ ε
ραν οἱ πλείους εἰς Ἐπίδαμνον καὶ Ἀπολλωνίαν·
ἡ Φολόη δ' ὑπέρκειται τῆς Ὀλυμπίας ἐγγυτ
ὄρος Ἀρκαδικὸν, ὥστε τὰς ὑπωρείας τῆς Πισά
εἶναι. Καὶ πᾶσα δ' ἡ Πισᾶτις καὶ τῆς Τριφυ
τὰ πλεῖστα ὁμορεῖ τῇ Ἀρκαδίᾳ· διὰ τοῦτο δὲ
Ἀρκαδικὰ εἶναι δοκεῖ τὰ πλεῖστα τῶν Πυλιακῶ
καταλόγῳ φραζομένων χωρίων· οὐ μέν τοι φασ
ἔμπειροι. Τὸν γὰρ Ἀμάρυνθον εἶναι τὸν ὁρίζ
τὴν Ἀρκαδίαν, τῶν εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐμπιπτόντων
ταμῶν· ἔξω δ' ἐκείνου τὰ χωρία ἱδρύσθαι.

Ταῦτα Ἔφορος δέ φησιν, Αἰτωλὸν ἐκπεσ
ὑπὸ Σαλμωνέως τοῦ βασιλέως Ἐπειῶν τε καὶ Π

τῶν ἐκ τῆς Ἠλείας εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὀνομάσαι τε ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν χώραν, καὶ συνοικίσαι τὰς αὐτόθι πόλεις· τούτου δ' ἀπόγονον ὑπάρξαντα Ὄξυλον φίλον τοῖς περὶ Τήμενον Ἡρακλείδαις, ἡγήσασθαί τε τῶν ὁδῶν κατιοῦσιν εἰς Πελοπόννησον, καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐτοῖς χώραν, καὶ τ' ἄλλα ὑποθέσθαι τὰ περὶ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας· ἀντὶ δὲ τούτων λαβεῖν χάριν, τὴν εἰς τὴν Ἠλείαν κάθοδον προγονικὴν οὖσαν· κατελθεῖν δὲ ἀθροίσαντα στρατιὰν ἐξ Αἰτωλίας ἐπὶ τοὺς κατέχοντας Ἐπειοὺς τὴν Ἦλιν· ἀπαντησάντων δὲ τῶν Ἐπειῶν μεθ' ὅπλων, ἐπειδὴ ἀντίπαλοι ἦσαν αἱ δυνάμεις, εἰς μονομαχίαν προελθεῖν κατὰ ἔθος τι παλαιὸν τῶν Ἑλλήνων, πυραίχμην Αἰτωλὸν, Δέγμενον δ' Ἐπειόν· τὸν μὲν Δέγμενον μετὰ τόξου ψιλὸν, ὡς περισσόμενον ῥᾳδίως ὁπλίτου διὰ τῆς ἐκηβολίας· τὸν δὲ μετὰ σφενδόνης καὶ πήρας λίθων, ἐπειδὴ κατέμαθε τὸν δόλον· τυχεῖν δὲ τοιούτοις ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν εὑρημένον τὸ τῆς σφενδόνης εἶδος· μακροβολωτέρας δ' οὔσης τῆς σφενδόνης, κτεῖναι τὸν Δέγμενον, καὶ κατασχεῖν τοὺς Αἰτωλοὺς τὴν γῆν, ἐκβαλόντας τοὺς Ἐπειούς· παραλαβεῖν δὲ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὀλυμπίασιν, ἣν νῦν οἱ Ἀχαιοὶ, διά τε τὴν Ὄξύλου φιλίαν πρὸς τοὺς Ἡρακλείδας· συνομολογηθῆναι ῥᾳδίως ἐκ πάντων μεθ' ὅρκου τὴν Ἦλείαν ἱερὰν εἶναι τοῦ Διός· τὸν μὲν ταῦτα ἐπὶ τὴν χώραν ταύτην μεθ' ὅπλων, ἐναγῆ εἶναι· ὡς δ' αὖτως ἐναγῆ καὶ τὸν μὴ ἐπαμύνοντα εἰς δύναμιν· ἐκ δὲ τούτου καὶ τοὺς κτίσαντας τὴν Ἠλείδα ὕστερον, ἀτείχιστον εἶναι, καὶ τοὺς δὲ αὖ-

τῆς τῆς χώρας ἰόντας στρατοπέδῳ, τὰ ὅπλα παραδόντας, ἀπολαμβάνειν μετὰ τὴν ἐκ τῶν ὅρων ἔκβασιν· Ἴφιτόν τε θεῖναι τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα, ἱερῶν ὄντων τῶν Ἠλείων· ἐκ δὴ τῶν τοιούτων αὔξησιν λαβεῖν τοὺς ἀνθρώπους· τῶν γὰρ ἄλλων ἀεὶ πολεμούντων πρὸς ἀλλήλους, μόνοις ὑπάρξαι πολλὴν εἰρήνην· οὐκ αὐτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις, ὥστε καὶ εὐανδρῆσαι μάλιστα πάντων παρὰ τοῦτο. Φείδωνα δὲ τὸν Ἀργεῖον δέκατον μὲν ὄντα ἀπὸ Τημένου, δυνάμει δ' ὑπερβεβλημένον τοὺς κατ' αὐτὸν, ἀφ' ἧς τήν τε λῆξιν ὅλην ἀνέλαβε τὴν Τημένου διεσπασμένην εἰς πλείω μέρη· καὶ μέτρα ἐξεῦρε τὰ Φειδώνεια καλούμενα, καὶ σταθμοὺς, καὶ νόμισμα κεχαραγμένον, τό, τε ἄλλο, καὶ τὸ ἀργυροῦν· πρὸς τούτοις, ἐπιθέσθαι καὶ ταῖς ὑφ' Ἡρακλέους αἱρεθείσαις πόλεσι, καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀξιοῦν τιθέναι αὐτὸν, οὓς ἐκεῖνος ἔθηκε· τούτων δὲ εἶναι καὶ τὸν Ὀλυμπιακόν· καὶ δὴ βιασάμενον ἐπελθόντα θεῖναι αὐτὸν, οὔτε τῶν Ἠλείων ἐχόντων ὅπλα, ὥστε κωλύειν διὰ τὴν εἰρήνην, τῶν τε ἄλλων κρατουμένων τῇ δυναστείᾳ· οὐ μὴν τούς γε Ἠλείους ἀναγράψαι τὴν θέσιν ταύτην· ἀλλὰ καὶ ὅπλα κτήσασθαι διὰ ταῦτα, καὶ ἀρξαμένους ἐπικουρεῖν ὑφίσιν αὐτοῖς· συμπράττειν δὲ καὶ Λακεδαιμονίους, εἴτε φθονήσαντας τῇ διὰ τὴν εἰρήνην εὐτυχίᾳ, εἴτε καὶ συνεργοὺς ἕξειν νομίσαντας πρὸς τὸ καταλύσαι τὸν Φείδωνα ἀφῃρημένον αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Πελοποννησίων, ἣν ἐκεῖνοι προεκέκτηντο· καὶ δὴ καὶ συγκαταλύσαι τὸν Φείδωνα· τοὺς δὲ συγκατασκευάσαι τοῖς Ἠλείοις τήν τε Πισᾶτιν, καὶ

τὴν Τριφυλίαν. Ὁ δὲ παράπλους ἅπας ὁ τῆς νῦν Ἠλείας, μὴ κατακολπίζοντι, χιλίων ὁμοῦ καὶ διακοσίων ἐστὶ σταδίων. Ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ἠλείας.

IV. Ἡ δὲ Μεσσηνία συνεχὴς ἐστι τῇ Ἠλείᾳ, περινεύουσα τὸ πλέον ἐπὶ τὸν νότον, καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος. Αὕτη δ' ἐπὶ μὲν τῶν Τρωϊκῶν ὑπὸ Μενελάῳ ἐτέτακτο, μέρος οὖσα τῆς Λακωνικῆς· ἐκαλεῖτο δ' ἡ χώρα Μεσσήνη· τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν Μεσσήνην, ἧς ἀκρόπολις ἡ Ἰθώμη ὑπῆρξεν, οὔπω συνέβαινεν ἐκτίσθαι· μετὰ δὲ τὴν Μενελάου τελευτὴν, ἐξασθενησάντων τῶν διαδεξαμένων τὴν Λακωνικὴν, οἱ Νηλεῖδαι τῆς Μεσσηνίας ἐπῆρχον. Καὶ δὴ κατὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν τότε γενηθέντα μερισμὸν τῆς χώρας, ἣν Μέλανθος βασιλεὺς τῶν Μεσσηνίων, καθ' αὑτοὺς τασσομένων· πρότερον δ' ὑπήκοοι ἦσαν τοῦ Μενελάου. Σημεῖον δέ· ἐκ γὰρ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ συνεχοῦς Ἀσιναίου λεγομένου ἀπὸ τῆς Μεσσηνιακῆς Ἀσίνης, αἱ ἑπτὰ ἦσαν πόλεις, ἃς ὑπέσχετο δώσειν Ἀγαμέμνων Ἀχιλλεῖ·

Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν·
Φηράς τε ζαθέας, ἠδ' Ἀνθειαν βαθύλειμον,
Καλήν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν·

οὐκ ἂν τάς γε μὴ προσηκούσας μήτ' αὐτῷ, μήτε τῷ ἀδελφῷ, ὑποσχόμενος. Ἐκ δὲ τῶν Φηρῶν καὶ συστρατεύσαντας τῷ Μενελάῳ δηλοῖ ὁ ποιητὴς, τὸ μὲν καὶ συγκαταλέγων τῷ Λακωνικῷ καταλόγῳ· τὸ δὲ ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ κόλπῳ. Ἔστι ἡ δὲ Μεσσήνη μετὰ Τριφυλίαν· κοινὴ δ' ἐστὶν ἀμφοῖν ἄκρα, μεθ'

ἦν τὸ Κορυφάσιον, καὶ ἡ Κυπαρισσία· ὑπέρκειται δ' ὄρος ἐν ἑπτὰ σταδίοις τὸ Αἰγαλέον τούτου τε καὶ τῆς θαλάττης.

Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ Πύλος ἡ Μεσσηνιακὴ, ὑπὸ τῷ Αἰγαλέῳ πόλις ἦν· κατεσπασμένης δὲ ταύτης ὑπὸ τῶν Κορυφασίων τινὲς αὐτῶν ᾤκησαν· προσέκτισαν δ' αὐτὴν Ἀθηναῖοι τὸ δεύτερον ἐπὶ Σικελίαν πλέοντες μετ' Εὐρυμέδοντος καὶ Στρατοκλέους, ἐπὶ τείχισμα τοῖς Λακεδαιμονίοις. Αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ ἡ Κυπαρισσία ἡ Μεσσηνιακὴ· καὶ ἡ προσκειμένη πλησίον τοῦ Πύλου Σφαγία νῆσος· ἡ δ' αὐτὴ καὶ Σφακτηρία λεγομένη, περὶ ἣν ἀπίβαλον ζωγρίᾳ Λακεδαιμόνιοι τριακοσίους ἐξ ἑαυτῶν ἄνδρας ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπολιορκηθέντας. Κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην, αἱ τῶν Κυπαρισσίων πελάγιαι πρόκεινται δύο νῆσοι προσαγορευόμεναι Στροφάδες, τετρακοσίους ἀπέχουσαι μάλιστά πως τῆς ἠπείρου σταδίους, ἐν τῷ Λιβυκῷ καὶ μεσημβρινῷ πελάγει. Φησὶ δὲ Θουκυδίδης, ναύσταθμον ὑπάρξει τῶν Μεσσηνίων ταύτην τὴν Πύλον· διέχει δὲ Σπάρτης σταδίους τετρακοσίους.

Ἑξῆς δ' ἐστὶ Μεθώνη· ταύτην δ' εἶναί φασι τὴν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Πήδασον προσαγορευομένην μίαν τῶν ἑπτά, ἃν ὑπέσχετο τῷ Ἀχιλλεῖ Ἀγαμέμνων· ἐν ταύθα Ἀγρίππας τὸν τῶν Μαυρουσίων βασιλέα τῆς Ἀντωνίου στάσεως ὄντα Βόγον, κατὰ τὸν πόλεμον τὸν Ἀκτιακὸν διέφθειρε, λαβὼν ἐξ ἐπίπλου τὸ χωρίον.

Τῇ δὲ Μεθώνῃ συνεχὴς ἐστιν ὁ Ἀκρίτας, ἀρχὴ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου· καλοῦσι δ' αὐτὸν καὶ Ἀσι-

ναῖον, ἀπὸ Ἀσίνης πολίχνης πρώτης ἐν τῷ κόλπῳ, δμωνύμου τῇ Ἑρμιονικῇ. Αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀρχὴ πρὸς δύσιν τοῦ κόλπου ἐστί· πρὸς ἕω δὲ αἱ καλούμεναι Θυρίδες, ὅμοροι τῇ νῦν Λακωνικῇ τῇ κατὰ Κυναίθιον καὶ Ταίναρον. Μεταξὺ δ' ἀπὸ τῶν Θυρίδων ἀρξαμένοις ὁ Τύλος ἐστί· καλεῖται δ' ὑπό τινων Οἴτυλος· εἶτα Λεῦκτρον τῶν ἐν Βοιωτίᾳ Λεύκτρων ἄποικος· εἶτ' ἐπὶ πέτρας ἐρυμνῆς ἵδρυται Καρδαμύλη· εἶτα Φηραί, ὅμορος Θουρίᾳ καὶ Γερήνοις, ἀφ' οὗ τόπου Γερήνιον τὸν Νέστορα κληθῆναί φασι, διὰ τὸ ἐνταῦθα σωθῆναι αὐτὸν, ὡς προειρήκαμεν. Δείκνυται δ' ἐν τῇ Γερηνίᾳ Τρικαῖον ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ, ἀφίδρυμα τοῦ ἐν τῇ Θετταλικῇ Τρίκκῃ. Οἰκίσαι δὲ λέγεται Πέλοψ τό, τε Λεῦκτρον, καὶ Χαράδραν, καὶ Θαλάμους, τοὺς νῦν Βοιωτοὺς καλουμένους, τὴν ἀδελφὴν Νιόβην ἐκδοὺς Ἀμφίονι, καὶ ἐκ Βοιωτίας ἀγόμενός τινας. Παρὰ δὲ Φηρᾶς Νέδων ἐκβάλλει, ῥέων διὰ τῆς Λακωνικῆς, ἕτερος ὢν τῆς Νέδας· ἔχει δ' ἱερὸν ἐπίσημον Ἀθηνᾶς Νεδουσίας· καὶ ἐν Ποιήεσσῃ δ' ἐστὶν Ἀθηνᾶς Νεδουσίας ἱερὸν, ἐπώνυμον τόπου τινὸς Νέδοντος· ἐξ οὗ φασιν οἰκίσαι Τήλεκλον Ποιήεσσαν, καὶ Ἐχειάς, καὶ Τράγιον.

Τῶν δὲ προταθεισῶν ἑπτὰ πόλεων τῷ Ἀχιλλεῖ, περὶ μὲν Καρδαμύλης καὶ Φηρῶν εἰρήκαμεν, καὶ Πηδάσου. Ἐνόπην δ' οἱ μὲν τὰ Πέλανά φασιν, οἱ δὲ τόπον τινὰ περὶ Καρδαμύλην, οἱ δὲ τὴν Γερηνίαν. Τὴν δὲ Ἴρην κατὰ τὸ ὄρος δεικνύουσι τὸ κατὰ τὴν Μεγαλόπολιν τῆς Ἀρκαδίας ὡς ἐπὶ Ἀνδανίαν ἰόντι, ἣν ἔφασαν Οἰχαλίαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκλῆσθαι· οὐ

δὲ τὴν νῦν Μεσσόλαν οὕτω καλεῖσθαί φασι; καθήκουσαν εἰς τὸν μεταξὺ κόλπον τοῦ Ταϋγέτου καὶ τῆς Μεσσηνίας. Ἡ δ' Αἴπεια νῦν Θουρία καλεῖται, ἣν ἔφαμεν ὅμορον Φηραῖς· ἵδρυται δ' ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα. Ἀπὸ δὲ τῆς Θουρίας, καὶ ὁ Θουριάτης κόλπος· ἐν ᾧ πόλις μία ἦν, τοὔνομα Ῥίον, ἀπεναντίον Ταινάρου. Ἄνθειαν δὲ οἱ μὲν αὐτὴν τὴν Θουρίαν φασὶν, Αἴπειαν δὲ τὴν Μεθώνην· οἱ δὲ τὴν μεταξὺ Ἀσίνης, τῶν Μεσσηνίων πόλεων οἰκειότατα βαθύλειμον λεχθεῖσαν, ἧς πρὸς θαλάττῃ πόλις Κορώνη· καὶ ταύτην δέ τινες Πήδασον λεχθῆναί φασιν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός· Καρδαμύλη μὲν ἐπ' αὐτῇ· Φηραὶ δ' ἀπὸ πέντε σταδίων, ὕφορμον ἔχουσα Θεριπόν· αἱ δ' ἄλλαι, ἀνωμάλοις κέχρηνται τοῖς ἀπὸ θαλάσσης διαστήμασι.

Πλησίον δὲ Κορώνης, κατὰ μέσον πως τὸν κόλπον, ὁ Πάμισος ποταμὸς ἐκβάλλει, ταύτην μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ τὰς ἐξῆς, ὧν εἰσιν ἔσχαται πρὸς δύσιν, καὶ Πύλος, καὶ Κυπαρισσία· μέση δὲ τούτων Ἔρανα (ἣν οὐκ εὖ τινες Ἀρήνην εἶναι νενομίκασι πρότερον,) Θουρίαν δὲ καὶ Φηρὰς ἐν ἀριστερᾷ. Μέγιστος δ' ἐστὶ ποταμῶν τῶν ἐντὸς ἰσθμοῦ, καίπερ οὐ πλείους ἢ ἑκατὸν σταδίους ἐκ τῶν πηγῶν ῥυεὶς, τῷ ὕδατι δαψιλὴς, διὰ τοῦ Μεσσηνιακοῦ πεδίου καὶ τῆς Μακαρίας καλουμένης· ἀφέστηκέ τε τῆς νῦν Μεσσηνίων πόλεως ὁ ποταμὸς σταδίους διακοσίους καὶ πεντήκοντα. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Πάμισος χαραδρώδης, μικρὸς, περὶ Λεῦκτρον ῥέων τὸ Λακωνικὸν, περὶ οὗ

ρίσιν ἔσχον Μεσσήνιοι πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φιλίππου· τὸν δὲ Πάμισὸν Ἀμαθόν τινες ὠνόμασαν, ὡς προείπομεν.

Ἔφορος δὲ τὸν Κρεσφόντην, ἐπειδὴ εἶλε Μεσσήνην, διελεῖν φησιν [ὡς προειρήκαμεν,] εἰς πέντε πόλεις· αὐτὴν, ὥστε τὴν Στενύκλαρον μὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς χώρας ταύτης κειμένην, ἀποδεῖξαι βασίλειον αὐτῷ τῆς βασιλείας· ἐντεῦθεν δὲ Ἰαμίτην πέμψαι πρεσβευτὴν εἰς Πύλον καὶ Ῥίον, τοὺς Μεσσηνίους ἅπαντας τοῖς Δωριεῦσιν ἰσονόμους ποιήσοντα· ἀναπαθούντων δὲ τῶν Δωριέων, μεταγνόντα μόνην τὴν Στενύκλαρον νομίσαι πόλιν· εἰς τοῦτο δὲ τοὺς Δωριέας συναγαγεῖν πάντας.

Ἡ δὲ Μεσσηνίων πόλις ἔοικε Κορίνθῳ· ὑπέρκειται γὰρ τῆς πόλεως ἑκατέρας ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἀπότομον, τείχει κοινῷ περιειλημμένον, ὥστ' ἀκροπόλει χρῆσθαι· τὸ μὲν καλούμενον Ἰθώμη, τὸ δὲ Ἀκροκόρινθος· ὥστ' οἰκείως δοκεῖ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς πρὸς Φίλιππον εἰπεῖν, τὸν Δημητρίου, παρακελευόμενος τούτων ἔχεσθαι τῶν πόλεων ἀμφοῖν, ἐπιθυμοῦντα τῆς Πελοποννήσου· τῶν κεράτων γὰρ ἀμφοῖν, ἔφη, κρατήσας, καθέξεις τὴν βοῦν· κέρατα μὲν λέγων τὴν Ἰθώμην καὶ τὸν Ἀκροκόρινθον, βοῦν δὲ τὴν Πελοπόννησον. Καὶ δὴ διὰ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην ἀμφήριστοι γεγόνασι αἱ πόλεις αὗται. Κόρινθον μὲν οὖν κατέσκαψαν Ῥωμαῖοι, καὶ ἀνέστησαν πάλιν· Μεσσήνην δὲ ἀνεῖλον μὲν Λακεδαιμόνιοι, πάλιν δ' ἀνέλαβον Θηβαῖοι, καὶ μετὰ ταῦτα Φίλιππος ἑαυτοῦ· αἱ δ' ἀκροπόλεις ἀοίκητοι διέμειναν.

Τὸ δ' ἐν Λίμναις τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἐφ' ᾧ Μεσσήνιοι περὶ τὰς παρθένους ὑβρίσαι δοκοῦσιν τὰς ἀφιγμένας ἐπὶ τὴν θυσίαν, ἐν μεθορίοις ἐστὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Μεσσηνίας, ὅπου κοινὴν συνάγειν πανήγυριν καὶ θυσίαν ἀμφότεροι· μετὰ δὲ τὴν ὕβριν οὐ διδόντων δίκας τῶν Μεσσηνίων, συνέβησαν φασι τὸν πόλεμον. Ἀπὸ δὲ τῶν Λιμνῶν τούτων καὶ τὸ ἐν Σπάρτῃ Λιμνᾶτιον εἴρηται τῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν.

Πλειονάκις δ' ἐπολέμησαν διὰ τὰς ὑπεναντιώσεις τῶν Μεσσηνίων. Τὴν μὲν οὖν πρώτην παιδιστὴν αὐτῶν φησὶ Τυρταῖος ἐν τοῖς ποιήμασι πρὸς τοὺς τῶν πατέρων πατέρας γενέσθαι· τὴν δὲ δευτέραν, καθ' ἣν ἑλόμενοι συμμάχους Ἠλείους καὶ Ἀργείους καὶ Πισάτας ἀπέστησαν, Ἀριστοκράτην μὲν Ἀρκάδων τὸν Ὀρχομενοῦ βασιλέα παρεχομένων στρατηγόν, Πισατῶν δὲ Παυσανίαν τὸν Ὀμφαλίωνος· ἡνίκα φησὶν αὐτὸς στρατηγῆσαι τὸν πόλεμον τοῖς Λακεδαιμονίοις· καὶ γὰρ εἶναι φησιν ἐκεῖθεν ἐν τῇ ποιήσει ἐλεγείᾳ, ἣν ἐπιγράφουσιν Εὐνομίαν·

Αὐτὸς γὰρ Κρονίων καλλιστεφάνου πόσις Ἥρης
Ζεὺς Ἡρακλείδαις τήνδε δέδωκε πόλιν,
Οἷσιν ἅμα προλιπόντες Ἐρινεὸν ἡγεμόνευσε,
Εὐρεῖαν Πέλοπος νῆσον ἀφικόμεθα.

Ὥστε ἢ ταῦτα ἠκύρωται τὰ ἐλεγεῖα, ἢ Φιλοχόρῳ ἀπιστητέον, καὶ Καλλισθένει, καὶ ἄλλοις πλείοσιν εἰποῦσιν, ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Ἀφιδνῶν ἀφικέσθαι, δεηθέντων Λακεδαιμονίων κατὰ χρησμόν· ὃς ἐπέταττε παρ' Ἀθηναίων λαβεῖν ἡγεμόνα. Ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ Τυρταίου δ δεύτερος ὑπῆρξε πόλεμος. Τρίτον δὲ καὶ

ταρτον συστῆναί φασιν, ἐν ᾧ κατελύθησαν οἱ Μεσσήνιοι. Ὁ δὲ πᾶς παράπλους ὁ Μεσσηνιακὸς στάδιοι ὀκτακόσιοι που κατακοπίζοντι.

Ἀλλὰ γὰρ εἰς πλείω λόγον τοῦ μετρίου πρόϊμεν, ἀκολουθοῦντες τῷ πλήθει τῶν ἱστορουμένων περὶ χώρας ἐκλελειμμένης τῆς πλείστης· ὅπου γε καὶ ἡ Δεκωνικὴ λειπανδρεῖ, κρινομένη πρὸς τὴν παλαιάν, εὐανδρίαν. Ἔξω γὰρ τῆς Σπάρτης, αἱ λοιπαὶ πολίχναι τενίς εἰσι περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμόν· τὸ δὲ παλαιὸν ἑκατόμπολίν φασιν αὐτὴν καλεῖσθαι· καὶ τὰ ἑκατόμβοια διὰ τοῦτο θύεσθαι παρ' αὐτοῖς κατ' ἔτος.

V. Ἔστι δ' οὖν μετὰ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον ὁ Λακωνικὸς μεταξὺ Ταινάρου καὶ Μαλεῶν, ἐκκλίνων μικρὸν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἕω. Διέχουσι δὲ σταδίους ἑκατὸν τριάκοντα αἱ Θυρίδες τοῦ Ταινάρου ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ οὖσαι κόλπῳ, ῥοώδης κρημνός. Τούτων δ' ὑπέρκειται τὸ Ταΰγετον· ἔστι δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὑψηλόν τε καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπωρείαις· ὥστε καταλείπεσθαι μεταξὺ αὐλῶνα, καθ' ὃν ἡ Μεσσηνία συνεχὴς ἐστι τῇ Λακωνικῇ. Ὑποπέπτωκε δὲ τῷ Ταϋγέτῳ ἡ Σπάρτη ἐν μεσογαίᾳ, καὶ Ἀμύκλαι, οὗ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερόν, καὶ ἡ Φάρις. Ἔστι μὲν οὖν ἐν κοιλοτέρῳ χωρίῳ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, καίπερ ἀπολαμβάνον ὄρη μεταξύ· ἀλλ' οὐδέν γε μέρος αὐτοῦ λιμνάζει· τὸ δὲ παλαιὸν ἐλίμναζε τὸ προάστειον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ Λίμνας· καὶ τὸ τοῦ Διονύσου ἱερὸν ἐν Λίμναις ἐφ

ὑγροῦ βεβηκὸς ἐτύγχανε· νῦν δ' ἐπὶ ξηροῦ τὴν ἵδρυσιν ἔχει. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τῆς παραλίας τὸ μὲν Ταίναρον ἀκτή ἐστιν ἐκπεμπόντι· τὸ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ Ποσειδῶνος, ἐν ἄλσει ἱδρυμένον· πλησίον δ' ἐστὶν ἄντρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ' Ἡρακλέους ἐξ ᾅδου. Ἐντεῦθεν δ' εἰς μὲν Φυλλοῦντα ἄκραν διαρμά ἐστι τῆς Κυρηναίας πρὸς νότον σταδίων τρισχιλίων· εἰς δὲ Πάχυνον πρὸς δύσιν, τὸ τῆς Σικελίας ἀκρωτήριον, τετρακισχιλίων ἑξακοσίων· τινὲς δὲ τετρακισχιλίων φασίν· εἰς δὲ Μαλεὰς πρὸς ἕω ἑξακοσίων ἑβδομήκοντα κατακολπίζοντι· εἰς δὲ Ὄνου γνάθον, ταπεινὴν χερρόνησον ἀνδοτέρω τῶν Μαλεῶν, πεντακοσίων εἴκοσι.

Πρόκειται δὲ κατὰ τοῦτον Κύθηρα ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις, νῆσος εὐλίμενος, πόλιν ἔχουσα ὁμώνυμον· ἣν ἔσχεν Εὐρυκλῆς ἐν μέρει κτήσεως ἰδίας, ὃ καθ' ἡμᾶς τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμών· περίκειται δὲ νησίδια πλείω, τὰ μὲν ἐγγὺς, τὰ δὲ μικρὸν ἀπωτέρω. Εἰς δὲ Κῶρυκον ἄκραν τῆς Κρήτης ἐγγύτατα πλοῦς ἐστι σταδίων διακοσίων καὶ πεντήκοντα. Μετὰ δὲ Ταίναρον πλέοντι ἐπὶ τὴν Ὄνου γνάθον καὶ Μαλεὰς Ἀμαθοῦς ἐστι πόλις· εἶτα Ἀσίνη καὶ Γύθιον, τὸ τῆς Σπάρτης ἐπίνειον, ἐν διακοσίοις καὶ τετταράκοντα σταδίοις ἱδρυμένον· ἔχει δ', ὡς φασι, τὸ ναύσταθμον ὀρυκτόν· εἶθ' ὁ Εὐρώτας ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθίου καὶ Ἀκραίων· τέως μὲν οὖν ὁ πλοῦς ἐστι παρ' αἰγιαλὸν, ὅσον διακοσίων καὶ τεσσάρων σταδίων· εἶθ' ἑλῶδες ὑπέρκειται χωρίον καὶ κώμη Ἕλος· πρότερον δ' ἦν πόλις, καθάπερ καὶ Ὁμη-

Οἵτ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἕλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον·

Κτίσμα δ' Ἑλίου φασὶ τοῦ Περσέως. Ἔστι δὲ καὶ πεδίον καλούμενον Λεύκη· εἶτα πόλις ἐπὶ χερρονήσου ἱδρυμένη Κυπαρισσία, λιμένα ἔχουσα· εἶτα ἡ Ὄνου γνάθος, λιμένα ἔχουσα· εἶτα Βοία πόλις, εἶτα Μαλεαί· στάδιοι δ' εἰς αὐτὰς ἀπὸ τῆς Ὄνου γνάθου πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἔστι δὲ καὶ Ἀσωπὸς πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ.

Τῶν δ' ὑφ' Ὁμήρου καταλεγομένων, τὴν μὲν Μέσσην οὐδαμοῦ δείκνυσθαί φασι· Μεσόαν δ' οὐ τῆς χώρας εἶναι μέρος, τῆς Σπάρτης δὲ, καθάπερ καὶ τὸ Λιμναῖον. Ἔνιοι δὲ κατὰ ἀποκοπὴν δέχονται τὴν Μεσσήνην· εἴρηται γὰρ, ὅτι καὶ αὐτὴ μέρος ἦν τῆς Λακωνικῆς· παραδείγμασι δὲ χρῶνται τοῦ μὲν ποιητοῦ, τῷ Κρῖ, καὶ Λῶ, καὶ Μάψ· καὶ ἔτι

Ἵππους δ' Αὐτομέδων τε καὶ Ἄλκιμος, —

ἀντὶ τοῦ Ἀλκιμέδων. Ἡσιόδου δὲ, ὅτι τὸ βριθὺ, καὶ τὸ βριαρὸν Βρῖ λέγει. Σοφοκλῆς δὲ καὶ Ἴων τὸ ῥᾴδιον, Ῥᾳ. Ἐπίχαρμος δὲ τὸ λίαν, Λῖ· Συρακὼ δὲ τὰς Συρακούσας· παρ' Ἐμπεδοκλεῖ δὲ,

— μία γίνεται ἀμφοτέρων Ὄψ,

ἡ ὄψις· καὶ παρ' Ἀντιμάχῳ·

Δήμητρός τοι Ἐλευσινίης ἱερὴ Ὄψ·

καὶ τὸ ἄλφιτον Ἄλφι. Εὔφοριον δὲ καὶ τὸν ἥλον λέγει Ἧλ· παρὰ Φιλήτᾳ δὲ

Ἀμωλδες εἰς ταλάρους λευκὸν ἄγουσιν Ἔρι·

εἰς ἄνεμον δὲ τὰ Πηδὰ,

τὰ πηδάλια Ἄρατος φησί· Λωδὼ δὲ τὴν Λωδώνην Σιμμίας. Τῶν δ' ἄλλων τῶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κατωνομασμένων, τὰ μὲν ἀνῄρηται, τῶν δ' ἴχνη λείπεται, τὰ δὲ μετωνόμασται, καθάπερ αἱ Αὐγειαὶ, Αἰγαιαί· οὐ γὰρ ἐν τῇ Δοκρίδι οὐδ' ὅλως περίεισι. Τὴν δὲ Λᾶαν οἱ Διόσκουροί ποτε ἐκ πολιορκίας εἷλεῖν ἱστοροῦνται, ἀφ' οὗ δὴ Λακέρσαι προσηγορεύθησαν· καὶ Σοφοκλῆς λέγει που·

Νὴ τὼ Λακέρσα, νὴ τὸν Εὐρώταν τρίτον,
Νὴ τοὺς ἐν Ἄργει καὶ κατὰ Σπάρτην θεούς.

Φησὶ δ' Ἔφορος καὶ τοὺς κατασχόντας τὴν Λακωνικὴν Ἡρακλείδας, Εὐρυσθένη τε καὶ Προκλῆ, διελεῖν εἰς ἓξ μέρη, καὶ πολίσαι τὴν χώραν· μίαν μὲν οὖν τῶν μερίδων τὰς Ἀμύκλας ἑλέσθαι δοῦναι τῷ προδόντι αὐτοῖς τὴν Λακωνικὴν, καὶ πείσαντι τὸν κατέχοντα αὐτὴν, ὑπόσπονδον ἀπελθεῖν μετὰ τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν Ἰωνίαν· τὴν δὲ Σπάρτην βασίλειον ἀποφῆναι σφίσιν αὐτοῖς· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πέμψαι βασιλέας, ἐπιτρέψαντας δέχεσθαι συνοίκους τοὺς βουλομένους τῶν ξένων, διὰ τὴν λειπανδρίαν· χρῆσθαι δὲ λαῒμένῳ. . . . . .
εὐλίμενον αἰτιᾶ δὲ πρὸς τοὺς πολέμους . . . . . .
γὰρ ὁμορεῖν τοῖς κύκλῳ φεραία δὲ . . . . . .
ἀπὸ τῶν ἐντὸς ἀσφάλειαν ἐχούσῃ· ὑπακούοντας δ' ἅπαντας τοὺς περιοίκους Σπαρτιατῶν, ὅμως ἰσονόμους εἶναι, μετέχοντας καὶ πολιτείας καὶ ἀρχείων· καλεῖσθαι δὲ εἵλωτας· Ἄγιν δὲ τὸν Εὐρυσθένους ἀφελέσθαι τὴν ἰσοτιμίαν, καὶ συντελεῖν προστάξαι τῇ Σπάρτῃ· τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὑπακοῦσαι, τοὺς δὲ

Ελείους, τοὺς ἔχοντας τὸ Ἕλος, ποιησαμένους ἀπόστασιν κατὰ κράτος ἁλῶναι πολέμῳ, καὶ κριθῆναι δούλους ἐπὶ τεκτοῖς τισιν, ὥστε τὸν ἔχοντα μήτ' ἐλευθεροῦν ἐξεῖναι, μήτε πωλεῖν ἔξω τῶν ὅρων τούτους· τοῦτον δὲ λεχθῆναι τὸν πρὸς τοὺς Εἵλωτας πόλεμον. Σχεδὸν δέ τι καὶ τὴν εἱλωτείαν, τὴν ὕστερον συμμείνασαν, μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας οἱ περὶ Ἄγιν εἰσὶν οἱ καταδείξαντες· τρόπον γάρ τινα δημοσίους δούλους εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι τούτους, κατοικίας τινὰς αὐτοῖς ἀποδείξαντες καὶ λειτουργίας ἰδίας.

Περὶ δὲ τῆς Λακώνων πολιτείας, καὶ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῖς μεταβολῶν, τὰ μὲν πολλὰ παρίοι τις ἂν διὰ τὸ γνώριμον· τινῶν δ' ἄξιον ἴσως μνησθῆναι. Ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκαταλθόντας Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἰκῆσαι τὴν Λακωνικήν· τοσοῦτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν, ὥστε τὴν Πελοπόννησον, ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων Ἄργος λεγομένην, τότε Ἀχαϊκὸν Ἄργος λεχθῆναι· καὶ οὐ μόνον γε τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν οὕτω προαγορευθῆναι· τὸ γοῦν τοῦ ποιητοῦ,

Ποῦ Μενέλαος ἦην; —

Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαϊκοῦ; —

δέχονταί τινες οὕτως· Ἦ οὐκ ἦν ἐν τῇ Λακωνικῇ; Κατὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον, Φιλονόμου προοδόντος τὴν χώραν τοῖς Δωριεῦσι, μετανέστησαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰώνων, τὴν καὶ νῦν Ἀχαΐαν καλουμένην· ἐροῦμεν δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς

Ἀχαικοῖς. Οἱ δὲ κατασχόντες τὴν Λακωνικὴν καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσωφρόνουν· ἐπεὶ δὲ Λυκούργῳ τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν, τοσοῦτον ὑπερεβάλλοντο τοὺς ἄλλους, ὥστε μόνοι τῶν Ἑλλήνων καὶ γῆς καὶ θαλάττης ὑπῆρξαν, διατέλεσάν τε ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων, ἕως ἀφείλοντο αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν Θηβαῖοι, καὶ μετ' ἐκείνους εὐθὺς Μακεδόνες. Οὐ μὴν τελέως γε οὐδὲ τούτοις εἶξαν, ἀλλὰ, φυλάττοντες τὴν αὐτονομίαν, ἔριν εἶχον περὶ πρωτείων ἀεί, πρός τε τοὺς ἄλλους Ἕλληνας καὶ πρὸς τοὺς τῶν Μακεδόνων βασιλέας· καταλυθέντων δὲ τούτων ὑπὸ Ῥωμαίων, μικρὰ μέν τινα προσέκρουσαν τοῖς πεμπομένοις ὑπὸ Ῥωμαίων στρατηγοῖς, τυραννούμενοι τότε καὶ πολιτευόμενοι μοχθηρῶς· ἀναλαβόντες δὲ σφᾶς, ἐτιμήθησαν διαφερόντως, καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι, πλὴν τῶν φυλικῶν λειτουργιῶν ἄλλο συντελοῦντες οὐδέν. Νεωστὶ δ' Εὐρυκλῆς αὐτοὺς ἐτάραξε, δόξας ἀποχρήσασθαι τῇ Καίσαρος φιλίᾳ πέρα τοῦ μετρίου, πρὸς τὴν ἐπιστασίαν αὐτῶν· ἐπαύσατο δ' ἡ ἀρχὴ ταχέως, ἐκείνου μὲν παραχωρήσαντος εἰς τὸ χρεών· τοῦ δ' υἱοῦ τὴν φιλίαν ἀπιστραμμένου τὴν τοιαύτην πᾶσαν. Συνέβη δὲ καὶ τοὺς Ἐλευθερολάκωνας λαβεῖν τινα τάξιν πολιτείας, ἐπειδὴ Ῥωμαίοις προσέθεντο πρῶτοι οἱ περίοικοι τυραννουμένης τῆς Σπάρτης, οἵ τε ἄλλοι, καὶ οἱ Εἵλωτες. Ἑλλάνικος μὲν οὖν Εὐρυσθένη καὶ Προκλέα φησὶ διατάξαι τὴν πολιτείαν. Ἔφορος δ' ἐπιτιμᾷ, φήσας, Λυκούργου μὲν αὐτὸν μηδαμοῦ μεμνῆσθαι, τὰ δ' ἐκείνου ἔργα, τοῖς μὴ προσήκουσιν ἀνατιθέναι· μόνῳ γοῦν Λυκούργῳ ἱερὸν ἱδρύσθαι, καὶ

θύεσθαι κατ' ἔτος· ἐκείνοις δὲ, καίπερ οἰκισταῖς γενομένοις, μηδὲ τοῦτο δεδόσθαι, ὥστε τοὺς ἀπ' αὐτῶν, τοὺς μὲν Εὐρυσθενίδας, τοὺς δὲ Προκλείδας καλεῖσθαι· οὐδ' ἀρχηγέτας νομισθῆναι, ὅπερ πᾶσιν ἀποδίδοται τοῖς οἰκισταῖς .... Καὶ αἰτίαν τούτου λέγει, ὅτι ἐπήλυδας ἀνθρώπους δεξάμενοι δι' ἐκείνων ἐδυνάστευσαν.

Περὶ δὲ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τούτων, καὶ τῶν Μεσσηνιακῶν, ταῦτα μὲν ἀποδεκτέον λέγοντος Εὐριπίδου· τὴν γὰρ Λακωνικὴν φησιν ἔχειν

Πολλὴν μὲν ἄρωτον, ἐκπονεῖν δ' οὐ ῥᾴδιον·
Κοίλη γὰρ, ὄρεσι περίδρομος, τραχεῖά τε
Δυσείσβολός τε πολεμίοις·

τὴν δὲ Μεσσηνιακὴν

καλλίκαρπον ....
Κατάρρυτόν τε μυρίοισι νάμασι,
Καὶ βουσὶ καὶ ποιμναισι εὐβοτωτάτην,
Οὔτ' ἐν πνοαῖσι χείματος δυσχείμερον,
Οὔτ' αὖ τεθρίπποις ἡλίου θερμὴν ἄγαν·

καὶ ὑποβὰς τῶν πάλαι φησὶν, ὧν οἱ Ἡρακλεῖδαι περὶ τῆς χώρας ἐποιήσαντο, τὸν μὲν πρότερον γενέσθαι

Γῆς Λακαίνης κύριον, φαύλου χθονός·

τὸν δὲ δεύτερον Μεσσήνης,

Ἀρετὴν ἔχούσης μείζον', ἢ λόγῳ φράσαι.

οἷαν καὶ ὁ Τυρταῖος φράζει. Τὴν δὲ Λακωνικὴν καὶ τὴν Μεσσηνίαν ὁρίζειν, αὐτοῦ φήσαντος, Πάμισον εἰς θάλασσαν ἐξορμώμενον, οὐ συγχωρητέον, ὃς διὰ μέσης φησὶ τῆς Μεσσηνίας, οὐδαμοῦ τῆς νῦν Λακω-

νικῆς ἁπτόμενος. Οὐκ εὖ δὲ, οὐδ' ὅτι τῆς Μεσσηνίας ὁμοίως ἐπιθαλαττίας οὔσης τῇ Λακωνικῇ, φησὶν αὐτὴν πρόσω ναυτίλοισιν εἶναι. Ἀλλ' οὐδὲ τὴν Ἦλιν εὖ διορίζει,

Πρόσω δὲ βάντι ποταμὸν Ἦλις, ἢ Διὸς
Γείτων, κάθηται. —

καὶ ἐπάγει καὶ τὸν ἔλεγχον ἡμῖν οὐκ ἀναγκαῖον ὄντα. Εἴτε γὰρ τὴν νῦν Ἦλείαν βούλεται λέγειν, ἢ τις ὁμορεῖ τῇ Μεσσηνίᾳ, ταύτης οὐ προσάπτεται ὁ Πάμισος, ὥσπερ γε οὐδὲ τῆς Λακωνικῆς· εἴρηται γὰρ, ὅτι διὰ μέσης ῥεῖ τῆς Μεσσηνίας· εἴτε τὴν παλαιὰν τὴν κοίλην καλουμένην, πολὺ μᾶλλον ἐκπίπτει τῆς ἀληθείας· διαβῶσί τε τὸν Πάμισον, ἔστι πολλὴ τῆς Μεσσηνίας, εἶθ' ἡ τῶν Φηρῶν ἐπαρχία ἅπασα, καὶ Μεσσαίων, ἣν Τριφυλίαν ἐκάλουν. εἶθ' ἡ Πισᾶτις, καὶ ἡ Ὀλυμπία· εἶτα μετὰ τριακοσίους σταδίους ἡ Ἦλις.

Γραφόντων δὲ τῶν μὲν Λακεδαίμονα κητώεσσαν, τῶν δὲ καιετώεσσαν, ζητοῦσι, τὴν κητώεσσαν τίνα δέχεσθαι χρὴ, εἴτε ἀπὸ τῶν κητῶν, εἴτε μεγάλην, ὅπερ δοκεῖ πιθανότερον εἶναι· τήν τε καιετώεσσαν οἱ μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ δὲ, ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥωχμοὶ καιετοὶ λέγονται· καὶ καιέτας τὸ δεσμωτήριον ἐντεῦθεν, τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις σπήλαιόν τι· ἔνιοι δὲ κώους μᾶλλον τὰ τοιαῦτα κοιλώματα λέγεσθαί φασιν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ

Φηρσὶν ὀρεσκώοισιν. —

Εὔσειστος δ' ἡ Λακωνική· καὶ δὴ τοῦ Ταϋγέτου κορυφάς τινας ἀποῤῥαγῆναι, τινὲς μνημονεύουσιν. Ἐν-

δὲ λατομίαι λίθου πολυτελοῦς, τοῦ μὲν Ταιναρίου ἐν Ταινάρῳ παλαιαὶ· γνωστὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Ταϋγέτῳ μέταλλον ἀνέῳξάν τινες εὐμέγεθες, χορηγὸν ὄντες τὴν τῶν Ῥωμαίων πολυτέλειαν.

Ὅτι δὲ Λακεδαίμων ὁμωνύμως λέγεται, καὶ ἡ χώρα, καὶ ἡ πόλις, δηλοῖ καὶ Ὅμηρος· λέγω δὲ χώραν σὺν τῇ Μεσσηνίᾳ· περὶ μὲν δὴ τῶν τόξων ὧδέ πη λέγει·

Καλὰ, τά οἱ ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας
Ἴφιτος Εὐρυτίδης.

τὸ ἐπήνεγκε·

Τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοιϊν
Οἴκῳ ἐν Ὀρτιλόχοιο.

ἧς Φηρῆς τὴν χώραν λέγει, ἧς μέρος ἦν καὶ ἡ Μεσσηνία· οὐ διήνεγκεν οὖν αὐτῷ καὶ οὕτως εἰπεῖν·

ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας.

ὃ,

Τῷδ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην·

ι γὰρ αἱ Φηραί εἰσιν τῶν Ὀρτιλόχου δ' οἶκος, δῆλον,
Ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
υἱὸς Ὀρτιλόχοιο,

τε Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος· αἱ δὲ Φηραὶ ς Μεσσηνίας εἰσίν. Ὅταν δ' ἐκ τῶν Φηρῶν ὁρμηντας τοὺς περὶ Τηλέμαχον παννυχίους φῇ σείειν γὸν, εἶτ' εἶπῃ,

Λύσετό τ' ἠέλιος —
Οἴδ' ἵξον κοίλην Λακεδαίμονα —
Πρὸς δ' ἄρα δώματ' ἔλων Μενελάου, —

ν πόλιν δεῖ δέχεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἐκ Λακεδαιμο-

νος εἰς Λακεδαίμονα φανεῖται λέγων τὴν
ἄλλως τε οὐ πιθανόν, μὴ ἐν Σπάρτῃ τὴν οἴκη
ναι τοῦ Μενελάου, μηδ' οὕτως ἐκεῖ τὸν Τηλ
λέγειν:

Εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ εἰς Πύλον. —
Δοκεῖ γὰρ συμπίπτειν τοῦτο τοῖς τῆς χώρ
θέτοις ἂν . . . . . εἰ μὴ νῇ Δία ποιητικῇ τι
συγχωρήσει ἐξουσίᾳ . . . . . ἐναντίον γ
Μεσσήνην μετὰ τῆς Λακωνικῆς καὶ Πύλου τ
τῷ Νέστορι, μηδὲ δὴ καθ' αὑτὴν τάττεσθα
καταλόγῳ, μηδὲ κοινωνοῦσαν τῆς στρατείας.

VI. Μετὰ δὲ Μαλεὰς ὁ Ἀργολικὸς ἐκδέχετ
πος καὶ ὁ Ἑρμιονικός· ὁ μὲν μέχρι τε Σκι
πλέοντι ὡς πρὸς ἑῶ βλέπων καὶ πρὸς τὰς Κυ
ὁ δὲ ἑωθινώτερος τούτου μέχρι πρὸς Αἴγιναν
Ἐπιδαυρίαν. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ Ἀργολικ
κωνες ἔχουσι, τὰ δὲ λοιπὰ Ἀργεῖοι· ἐν οἷς ἐ
μὲν Λακώνων τὸ Δήλιον, ἱερὸν Ἀπόλλωνος,
βον τῷ Βοιωτικῷ· καὶ Μινώα φρούριον, δμ
καὶ αὕτη τῇ Μεγαρικῇ· καὶ ἡ λιμηρὰ Ἐπίδαυ
Ἀρτεμίδωρός φησιν. Ἀπολλόδωρος δὲ Κυθήρα
σίον ἱστορεῖ ταύτην· εὐλίμενον δὲ οὖσαν, β
καὶ ἐπιτετμημένως λιμηρὰν εἰρῆσθαι, ὡς ἂν
ρὰν, μεταβεβληκέναι δὲ τοὔνομα. Ἔστι δὲ τ
παράπλους εὐθὺς ἀπὸ Μαλεῶν ἀρξάμενος
πολλοῦ ὁ Λακωνικός· ἔχει δ' ὅμως ὑφόρμους
μένας. Ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶ παραλία εὔλιμενος·
τε πολλὰ πρόκειται αὐτῆς οὐκ ἄξια μνήμης.

Τῶν δ' Ἀργείων αἵ τε Πρασιαὶ καὶ τὸ Τη

ἐν ᾧ τέθαπται Τήμενος· καὶ ἔτι πρότερον τὸ χωρίον, δι' οὗ ῥεῖ ποταμὸς ἡ Λέρνη καλουμένη, ὁμώνυμος τῇ λίμνῃ, ἐν ᾗ μεμύθευται τὰ περὶ τὴν Ὕδραν. Τὸ δὲ Τημένιον ἀπέχει τοῦ Ἄργους ἓξ καὶ εἴκοσι σταδίους ὑπὲρ τῆς θαλάσσης, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἄργους εἰς τὸ Ἡραῖον τεσσαράκοντα, ἔνθεν δὲ εἰς Μυκήνας δέκα. Μετὰ δὲ τὸ Τημένιον ἡ Ναυπλία τὸ τῶν Ἀργείων ναύσταθμον· τὸ δ' ἔτυμον ἀπὸ τοῦ ταῖς ναυσὶ προσπλεῖσθαι. Ἀπὸ τούτου δὲ πεπλάσθαι φασὶ τὸν Ναύπλιον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παρὰ τοῖς νεωτέροις· οὐ γὰρ Ὅμηρον ἀμνημονῆσαι ἂν τούτων, τοῦ μὲν Παλαμήδους τοσαύτην σοφίαν καὶ σύνεσιν ἐπιδεικνυμένου, δολοφονηθέντος δὲ ἀδίκως, τοῦ δὲ Ναυπλίου τοσοῦτον ἀπεργασαμένου φθόρον ἀνθρώπων περὶ τὸν Καφηρέα. Ἡ δὲ γενεαλογία πρὸς τῷ μυθώδει καὶ τοῖς χρόνοις διημάρτηται· δεδόσθω γὰρ Ποσειδῶνος εἶναι, Ἀμυμώνης δὲ πῶς, τὸν κατὰ τὰ Τρωϊκὰ ἔτι ζῶντα; Ἐφεξῆς δὲ τῇ Ναυπλίᾳ τὰ σπήλαια καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοδομητοὶ λαβύρινθοι, Κυκλώπεια δ' ὀνομάζουσιν.

Εἶτ' ἄλλα χωρία, καὶ ἐφεξῆς ὁ Ἑρμιονικὸς κόλπος, καὶ τοῦτο τοῦ τόπου τάξαντος ὑπὸ τῇ Ἀργείᾳ καὶ ἡμῖν οὐ παροπτέος ἐνέφηνεν ὁ μερισμὸς τῆς περιοδείας οὗτος. Ἄρχεται δ' ἀπὸ Ἀσίνης πολίχνης· εἶθ' Ἑρμιόνη καὶ Τροιζήν· ἐν παράπλῳ δὲ πρόκειται Καλαυρία νῆσος, κύκλον ἔχουσα τριάκοντα σταδίων, πορθμῷ δὲ τετρασταδίῳ διεστῶσα τῆς ἠπείρου.

Εἶθ' ὁ Σαρωνικὸς κόλπος· οἱ δὲ πόντον λέγουσιν, οἱ δὲ πόρον, καθ' ὃ καὶ πέλαγος λέγεται Σαρω-

νικόν· καλεῖται δὲ πᾶς ὁ συνάπτων πόρος ἡ Ἑρμιονικῆς καὶ τῆς περὶ τὸν ἰσθμὸν θαλάτ τε Μυρτῴου πελάγει καὶ τῷ Κρητικῷ. Τοῦ δὲ νικοῦ Ἐπίδαυρός τέ ἐστι καὶ ἡ προκειμένη νῆ γινα· εἶτα Κεγχρεαὶ τὸ τῶν Κορινθίων ἐπὶ τ ἴῳ μέρη ναύσταθμον· εἶτα λιμὴν Σχοινοῦς πλ τι πέντε καὶ τεσσαράκοντα σταδίους· ἀπὸ δ λεῶν τοὺς πάντας περὶ χιλίους καὶ ὀκτακοσίου τὰ δὲ τὸν Σχοινοῦντα ὁ διολκός, τὸ στενώτατ ἰσθμοῦ, περὶ ὃν τὸ τοῦ Ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἀλλὰ νῦν τὰ μὲν ὑπερκείσθω· ἔξω γάρ ἐστι τ γείας. Ἀναλαβόντες δ' ἐφοδεύσωμεν πάλιν τ τὴν Ἀργείαν.

Καὶ πρῶτον ποσαχῶς λέγεται παρὰ τῷ Ὅμ τὸ Ἄργος, καὶ καθ' αὑτό, καὶ μετὰ τοῦ ἐπι Ἀχαϊκὸν Ἄργος καλοῦντος, ἢ Ἴασον, ἢ Ἵππιον, πόβοτον, ἢ Πελασγικόν. Καὶ γὰρ ἡ πόλις λέγεται·

Ἄργος τε Σπάρτη τε.

Οἵ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε.

Καὶ ἡ Πελοπόννησος,

Ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεϊ —

οὐ γὰρ ἡ πόλις γε ἦν οἶκος αὐτοῦ. Καὶ ὅλη λας· Ἀργείους γοῦν πάντας καλεῖ· καθάπερ κ ναοὺς καὶ Ἀχαιούς. Τὴν γοῦν ὁμωνυμίαν τοῖ θέτοις διαστέλλεται, τὴν μὲν Θετταλίαν, Πε πὸν Ἄργος καλῶν,

Νῦν δ' αὖ τοὺς, ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν

ἔναιον.

Τὴν δὲ Πελοπόννησον,

Εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' Ἀχαϊκόν. —

Ἢ οὐ Ἄργεος ἦεν Ἀχαϊκοῦ. —

σημαίνων ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομάζοντο οἱ Πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν. Ἴασόν τε Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει.

Εἰ πάντες σε ἴδοιεν ἀν' Ἴασον Ἄργος Ἀχαιοὶ
τὴν Πηνελόπην, ὅτι πλείους ἂν λάβοι μνηστῆρας.
Οὗ γὰρ τοὺς ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος εἰκός· ἀλλὰ τοὺς ἐγγύς. Ἱππόβοτον δὲ καὶ Ἵππιον κοινῶς εἴρηκε.

Περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων καὶ Πανελλήνων ἀντιλέγεται. Θουκυδίδης μὲν γὰρ τὸν ποιητὴν μηδαμοῦ βαρβάρους εἰπεῖν φησι, διὰ τὸ μηδε Ἕλληνές πω τὸ ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. Καὶ Ἀπολλόδωρος δὲ μόνους τοὺς ἐν τῇ Θετταλίᾳ καλεῖσθαί φησιν Ἕλληνας.

Μυρμιδόνες δ' ἐκαλοῦντο καὶ Ἕλληνες.

Ἡσίοδον μέν τοι καὶ Ἀρχίλοχον ἤδη εἰδέναι καὶ Ἕλληνας λεγομένους τοὺς σύμπαντας καὶ Πανέλληνας· τὸν μὲν περὶ τῶν Προιτίδων λέγοντα, ὡς Πανέλληνες ἐμνήστευον αὐτὰς, τὸν δὲ, ὡς Πανελλήνων ὀΐζὺς ἐς Θάσον συνέδραμεν. Ἄλλοι δ' ἀντιθέασιν, ὅτι καὶ βαρβάρους εἴρηκεν, εἰπών γε βαρβαροφώνους τοὺς Κᾶρας·

Ἀνδρὸς τοῦ κλέος εὐρὺ, καθ' Ἑλλάδα, καὶ μέσον Ἄργος.

Ἡ μὲν οὖν πόλις ἡ τῶν Ἀργείων ἐν χωρίοις ἐπιπέδοις ἵδρυται τὸ πλέον· ἄκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην Λάρισσαν· λόφον εὐερκῆ μετρίως, ἔχοντα

ρὸν Διός· ῥεῖ δ' αὐτῆς πλησίον ὁ Ἴναχος, χαρμοδρώδης ποταμὸς, ἔχων τὰς πηγὰς ἐκ Λυρκείου τοῦ κατὰ τὴν Κυνουρίαν ὄρους τῆς Ἀρκαδίας. Περὶ δὲ τῶν μυθευομένων πηγῶν εἴρηται, ὅτι πλάσματα τῶν ποιητῶν ἐστι· πλάσμα δὲ καὶ τὸ Ἄργος ἄνυδρον·

— Θεοὶ δ' αὖ θέσαν Ἄργος ἄνυδρον.

Τῆς τε χώρας κοίλης οὔσης, καὶ ποταμοῖς διαῤῥεομένης, καὶ ἕλη καὶ λίμνας παρεχομένης, καὶ τῆς πόλεως εὐπορουμένης ὕδασι φρεάτων πολλῶν καὶ ἐπιπολαίων. Αἰτιῶνται δὴ τῆς ἀπάτης τὸ,

Καί κεν ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἱκοίμην.

Τοῦτο δ' ἤτοι ἀντὶ τοῦ πολυπόθητον κεῖται, ἢ χωρὶς τοῦ δ ἀντὶ τοῦ πολυίψιον, ὡς

Πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε

φησὶ Σοφοκλῆς· τὸ γὰρ προϊάψαι καὶ τὸ ἰάψαι, καὶ τὸ ἴψασθαι φθοράν τινα καὶ βλάβην σημαίνει.

Νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἴψεται υἷας Ἀχαιῶν

καὶ τὸ,

Χρόα καλὸν ἰάπτῃ.

καὶ,

Ἄϊδι προΐαψεν.

Ἄλλως τε οὐ τὴν πόλιν λέγει τὸ Ἄργος· οὐ γὰρ ἐκεῖ σε ἔμελλεν ἀφίξεσθαι· ἀλλὰ τὴν Πελοπόννησον, οὐ δήπου καὶ ταύτην διψηρὰν οὖσαν. Καὶ σὺν τῷ δ' δὲ ὑπερβατῶς δέχονται κατὰ συναλοιφὴν μετὰ τοῦ συνδέσμου τοῦ δέ· ἵν' ᾖ οὕτως,

Καί κεν ἐλέγχιστος πολὺ δ' ἴψιον Ἄργος ἱκοίμην.

ἀντὶ τοῦ, εἰς Ἄργος.

Εἷς μὲν δὴ Ἴναχός ἐστιν ὁ [illegible] τὴν Ἀργεί-

ων· ἄλλος δὲ ποταμὸς Ἐρασῖνος ἐν τῇ Ἀργείᾳ ἐστίν· οὗτος δὲ τὰς ἀρχὰς ἐκ Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας λαμβάνει, καὶ τῆς ἐκεῖ λίμνης τῆς καλουμένης Στυμφαλίδος, ἐν ᾗ τὰς ὄρνις μυθολογοῦσι τὰς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους τοξεύμασι καὶ τυμπάνοις ἐξελαθείσας, καὶ αὐτὰς καλοῦσι Στυμφαλίδας· δύνται δ' ὑπὸ γῆν φασὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν, ἐκπίπτειν εἰς τὴν Ἀργείαν, καὶ ποιεῖν ἐπιῤῥύτον τὸ πεδίον· τὸν δ'' Ἐρασῖνον καλοῦσι καὶ Ἀρσῖνον. Ῥεῖ δὲ καὶ ἄλλος ὁμώνυμος ἐκ τῆς Ἀρκαδίας εἰς τὸν κατὰ Βούραν αἰγιαλόν· ἄλλος δ' ἐστὶν ὁ Ἐρετρικὸς, καὶ ὁ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατὰ Βραυρῶνα. Δείκνυται δὲ καὶ Ἀμυμώνη τις κρήνη κατὰ Λέρνην. Ἡ δὲ Λέρνη λίμνη τῆς Ἀργείας ἐστὶ, καὶ τῆς Μυκηναίας, ἐν ᾗ τὴν Ὕδραν ἱστοροῦσι· διὰ δὲ τοὺς γενομένους καθαρμοὺς ἐν αὐτῇ, παροιμία τις ἐξέπεσε, Λέρνη κακῶν. Τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐϋδρεῖν· αὐτὴν δὲ τὴν πόλιν ἐν ἀνύδρῳ χωρίῳ κεῖσθαι· φρεάτων δ' εὐπορεῖν, ἃ ταῖς Δαναΐσιν ἀνάπτουσιν, ὡς ἐκείνων ἐξευρουσῶν· ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἔπος εἰπεῖν τοῦτο·

Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναοὶ θέσαν Ἄργος ἔνυδρον·

τῶν δὲ φρεάτων τέτταρα, καὶ ἱερὰ ἀποδειχθῆναι, καὶ τιμᾶσθαι διαφερόντως· ἐν εὐπορίᾳ ὑδάτων ἀπορίαν εἰσάγοντες.

Τὴν δ' ἀκρόπολιν τῶν Ἀργείων οἰκίσαι λέγεται Δαναὸς, ὃς τοσοῦτον τοὺς πρὸ αὐτοῦ δυναστεύοντας ἐν τοῖς τόποις ὑπερβαλέσθαι δοκεῖ, ὥστε κατ' Εὐριπίδην

Πελασγιώτας ἐνομασμένους τὸ πρὶν,

Δαναοὺς καλεῖσθαι νόμον ὄντα· ὃ δὲ Ἕλλην. Ἔστι δὲ καὶ τόπος αὐτοῦ κατὰ μέσην τὴν τῶν Ἀργείων ἀγορὰν καλούμενος Πέλοπος. Οὗτοι δ' ὅτι καὶ Πελασγιώτας καὶ Δαναοὺς, ὥσπερ καὶ Ἀργείους, ἡ ὁδὸς τῆς πόλεως αὕτη ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ τούτου ἄλλου Ἕλληνος καλεῖσθαι συμφοιτώντων· οὕτω δὲ καὶ Ἰασίδας, καὶ Ἴασον Ἄργος, καὶ Ἐκλεῖον, καὶ Ἀπιδόνας οἱ παλαιοὶ φασιν. Ὁμήρου δ' Ἀπιδόντας μὲν οὐ λέγει· ἄπιαν δὲ τὴν πέδιον μᾶλλον. Ὅτι δ' Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει, προσιδέσθω ὅστις καὶ τάδε,

Ἀργεῖη Ἑλένη

καὶ

Ἔστι πόλις Ἐφύρη μυχῷ Ἄργεος ἱππιοβώτου·

καὶ

μέσον Ἄργος.

καὶ,

Πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν.

Ἄργος δὲ καὶ τὸ πεδίον λέγεται παρὰ τοῖς νεωτέροις, παρ' Ὁμήρῳ δ' οὐδ' ἅπαξ· μᾶλλον δ' οἴονται Μακεδονικὸν καὶ Θετταλικὸν εἶναι.

Τῶν δ' ἀπογόνων τοῦ Ἡρακλέους διαδεξαμένων τὴν ἐν Ἄργει δυναστείαν, ἐπιμιχθέντων δὲ τούτοις τῶν Ἀμυθαονιδῶν, ὡρμημένων ἐκ τῆς Πισατίδος καὶ τῆς Τριφυλίας, οὐκ ἂν θαυμάσειέ τις εἰ, συγγενεῖς ὄντες, οὕτω διεῖλον τὴν χώραν εἰς δύο βασιλείας τὸ πρῶτον, ὥστε τὰς ἡγεμονίδας οὔσας ἐν αὐταῖς δύο πόλεις ἀποδειχθῆναι πλησίον ἀλλήλων κειμένας, ἐν ἐλάττοσιν ἢ πεντήκοντα σταδίοις, Ἄργος καὶ

ὰς Μυκήνας, καὶ τὸ Ἡραῖον εἶναι κοινὸν ἱερὸν τὸ πρὸς ταῖς Μυκήναις ἀμφοῖν, ἐν ᾧ τὰ Πολυκλείτου ἀναθήματα· τῇ μὲν τέχνῃ κάλλιστα τῶν πάντων, πολυτελείᾳ δὲ καὶ μεγέθει, τῶν Φειδίου λειπόμενα. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν τὸ Ἄργος ἐπεκράτει μᾶλλον· εἶθ' αἱ Μυκῆναι, μείζονα ἐπίδοσιν λαβοῦσαι διὰ τὴν τῶν Πελοπιδῶν εἰς αὐτὰς μεθίδρυσιν· περιστάντων γὰρ εἰς τοὺς Ἀτρέως παῖδας ἁπάντων, Ἀγαμέμνων ὢν πρεσβύτερος, παραλαβὼν τὴν ἐξουσίαν, ἅμα τύχῃ τε καὶ ἀρετῇ πρὸς τοῖς οὖσι πολλὴν προσεκτήσατο τῆς χώρας· καὶ δὴ καὶ τὴν Λακωνικὴν τῇ Μυκηναίᾳ προσέθηκε. Μενέλαος μὲν δὴ τὴν Λακωνικὴν ἔσχε· Μυκήνας δὲ, καὶ τὰ μέχρι Κορίνθου καὶ Σικυῶνος, καὶ τῆς Ἰώνων μὲν τότε καὶ Αἰγιαλέων καλουμένης, Ἀχαιῶν δ' ὕστερον, Ἀγαμέμνων παρέλαβε. Μετὰ δὲ τὰ Τρωϊκὰ τῆς Ἀγαμέμνονος ἀρχῆς καταλυθείσης, ἀπειρωθῆναι Μυκήνας συνέβη, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον. Κατασχόντες γὰρ οὗτοι τὴν Πελοπόννησον, ἐξέβαλον τοὺς πρότερον κρατοῦντας, ὥσθ' οἱ τὸ Ἄργος ἔχοντες, εἶχον καὶ τὰς Μυκήνας συντελούσας εἰς ἕν· χρόνοις δ' ὕστερον καθεσκάφησαν ὑπ' Ἀργείων, ὥστε νῦν μηδ' ἴχνος εὑρίσκεσθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως. Ὅπου δὲ Μυκῆναι τοιαῦτα πεπόνθασιν, οὐ δεῖ θαυμάζειν, οὐδ' εἴ τινες τῶν ὑπὸ τῷ Ἄργει καταλεγομένων ἀφανεῖς νῦν εἰσιν. Ὁ μὲν δὴ κατάλογος ἔχει οὕτως·

Οἵδ' Ἄργος τ' εἶχον, Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνην τ', Ἀσίνην τε βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,

Τροιζῆν', Ἠιόνας τε, καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδο
Οἵτ' ἔχον Αἴγιναν, Μύσητά τε κοῦροι Ἀχαι
Τούτων δὲ, περὶ μὲν τοῦ Ἄργους εἴρηται· π
τῶν ἄλλων λεκτέον.

Τῇ μὲν οὖν Τίρυνθι ὁρμητηρίῳ χρήσασθ
κεῖ Προῖτός, καὶ τειχίσαι διὰ Κυκλώπων· οὓς
μὲν εἶναι, καλεῖσθαι δὲ γαστερόχειρας, τρεφομ
ἐκ τῆς τέχνης· ἥκειν δὲ μεταπέμπτους ἐκ Λ
καὶ ἴσως τὰ σπήλαια τὰ περὶ τὴν Ναυπλίαν,
ἐν αὐτοῖς ἔργα τούτων ἐπώνυμά ἐστιν. Ἡ δὲ
πολις Αἰκύμνα ἐπώνυμος Αἰκυμνίου· διέχει
Ναυπλίας περὶ δώδεκα στάδια· ἔρημος δ' ἐσ
κεῖνη καὶ ἡ πλησίον Μιδέα, ἑτέρα οὖσα τῆς Β
κῆς· ἐκείνη γάρ ἐστι Μίδεα, ὡς πρόνοια· αὕ
Μιδία, ὡς Τεγέα. Ταύτῃ δ' ὅμορος Πρόσυμν
αὖτη ἱερὸν ἔχουσα Ἥρας· ἠρήμωσαν δὲ τὰς πλ
οἱ Ἀργεῖοι ἀπειθούσας. Οἱ δ' οἰκήτορες, οἱ
Τίρυνθος εἰς Ἐπίδαυρον ἀφίκοντο· οἱ δὲ ἐκ τ
μιόνης εἰς τοὺς Ἁλιεῖς καλουμένους, οἵδ' ἐκ τῆ
νης (καὶ αὕτη δὲ κώμη τῆς Ἀργείας πλησίον
πλίας [ὑπὸ] Δακεδαιμονίων εἰς τὴν Μεσσηνί
τῳκίσθησαν· καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ Ἀργολικῇ
πολίχνη. Οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ὥς φησιν ὁ
πομπος, πολλὴν κατακτησάμενοι τῆς ἀλλοτρία
ταύτην κατῴκιζον, οὓς ἂν ὑποδέξαιντο τῶν φ
των ἐπ' αὐτούς· καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπλίας ἐκεῖσ
χώρησαν.

Ἑρμιόνη δ' ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμων πόλεων·
παραλίαν ἔχουσιν Ἁλιεῖς λεγόμενοι Θαλαττο

τινες ἄνδρες. Παρ' Ἑρμιονεῦσι δὲ τεθρύλληται, τὴν εἰς ᾅδου κατάβασιν σύντομον εἶναι· διόπερ οὐκ ἐντιθέασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον.

Δρυόπων δ' οἰκητήριόν φασι καὶ τὴν Ἀσίνην· εἶτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχειὸν τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρύοπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν· ἢ Ἡρακλέους ἐκ τῆς περὶ τὸν Παρνασὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτούς. Τὸ δὲ Σκύλλαιον, τὸ ἐν τῇ Ἑρμιόνῃ, ὠνομάσθαι φασὶν ἀπὸ Σκύλλης τῆς Νίσου θυγατρὸς, ἣν ἐξ ἔρωτος προδοῦσαν Μίνῳ τὴν Νισαίαν καταποντωθῆναί φασιν ὑπ' αὐτοῦ, δεῦρο δ' ἐκνυμανθεῖσαν, ταφῆς τυχεῖν. Ἡδόνες δὲ κώμη τις ἦν, ἣν ἐρημώσαντες Μυκηναῖοι ναύσταθμον ἐποίησαν· ἀφανισθεῖσα δ' ὕστερον, οὐδὲ ναύσταθμόν ἐστιν.

Τροιζὴν δὲ ἱερά ἐστι Ποσειδῶνος, ἀφ' οὗ καὶ Ποσειδωνία ποτὲ ἐλέγετο, ὑπέρκειται δὲ τῆς θαλάττης εἰς πεντεκαίδεκα σταδίους, οὐδ' αὐτὴ ἄσημος πόλις. Πρόκειται δὲ τοῦ λιμένος αὐτῆς Πώγωνος τοὔνομα Καλαυρία νησίδιον ὅσον τριάκοντα σταδίων ἔχον τὸν κύκλον· ἐνταῦθα ἦν ἄσυλον Ποσειδῶνος ἱερόν· καί φασι τὸν Θεὸν τοῦτον ἀλλάξασθαι πρὸς μὲν Λητὼ τὴν Καλαυρίαν ἀντιδόντα Δῆλον, πρὸς Ἀπόλλωνα δὲ Ταίναρον ἀντιδόντα Πυθώ. Ἔφορος δὲ καὶ τὸν χρησμὸν λέγει·

Ἴσον τοι Δῆλόν τε Καλαύρειαν τε νέμεσθαι,
Πυθώ τ' ἠγαθέην, καὶ Ταίναρον ἠνεμόεντα.

Ἦν δὲ καὶ Ἀμφικτυονία τις περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο, ἐπὶ πόλεων, αἳ μετεῖχον τῆς θυσίας· ἦσαν δὲ Ἐρ-

Τροιζῆνʼ, Ἱόνας τε, καὶ ἀμπελόεντʼ Ἐπίδαυρον,
Οἴτʼ ἔχον Αἴγιναν, Μάσητά τε κοῦροι Ἀχαιῶν.

Τούτων δὲ, περὶ μὲν τοῦ Ἄργους εἴρηται· περὶ δὲ τῶν ἄλλων λεκτέον.

Τῇ μὲν οὖν Τίρυνθι ὁρμητηρίῳ χρήσασθαι δοκεῖ Προῖτός, καὶ τειχίσαι διὰ Κυκλώπων· οὓς ἐπτὰ μὲν εἶναι, καλεῖσθαι δὲ γαστερόχειρας, τρεφομένους ἐκ τῆς τέχνης· ἥκειν δὲ μεταπέμπτους ἐκ Λυκίας· καὶ ἴσως τὰ σπήλαια τὰ περὶ τὴν Ναυπλίαν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἔργα τούτων ἐπώνυμά ἐστιν. Ἡ δὲ ἀκρόπολις Λικύμνα ἐπώνυμος Λικυμνίου· διέχει δὲ τῆς Ναυπλίας περὶ δώδεκα σταδίους· ἔρημος δʼ ἐστὶ κἀκείνη καὶ ἡ πλησίον Μιδέα, ἑτέρα οὖσα τῆς Βοιωτικῆς· ἐκείνη γάρ ἐστι Μίδεα, ὡς πρόνοια· αὕτη δὲ Μιδέα, ὡς Τεγέα. Ταύτῃ δʼ ὅμορος Πρόσυμνα, καὶ αὕτη ἱερὸν ἔχουσα Ἥρας· ἠρήμωσαν δὲ τὰς πλείστας οἱ Ἀργεῖοι ἀπειθούσας. Οἱ δʼ οἰκήτορες, οἱ μὲν ἐκ Τίρυνθος εἰς Ἐπίδαυρον ἀφίκοντο· οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἑρμιόνης εἰς τοὺς Ἁλιεῖς καλουμένους, οἳδʼ ἐκ τῆς Ἀσίνης (καὶ αὕτη δὲ κώμη τῆς Ἀργείας πλησίον Ναυπλίας [ὑπὸ] Λακεδαιμονίων εἰς τὴν Μεσσηνίαν μετῳκίσθησαν· καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ Ἀργολικῇ Ἀσίνη πολίχνη. Οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ὥς φησιν ὁ Θεόπομπος, πολλὴν κατακτησάμενοι τῆς ἀλλοτρίας, εἰς ταύτην κατῴκιζον, οὓς ἂν ὑποδέξαιντο τῶν φυγόντων ἐπʼ αὐτούς· καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπλίας ἐκεῖσε ἀνεχώρησαν.

Ἑρμιόνη δʼ ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμων πόλεων· ἧς τὴν παραλίαν ἔχουσιν Ἁλιεῖς λεγόμενοι θαλαττουργοὶ

τινες ἄνδρες. Παρ' Ἑρμιονεῦσι δὲ τεθρύλληται, τὴν εἰς ᾅδου κατάβασιν σύντομον εἶναι· διόπερ οὐκ ἐντιθέασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον.

Δρυόπων δ' οἰκητήριόν φασι καὶ τὴν Ἀσίνην· εἶτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχειὸν τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρύοπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν· ἢ Ἡρακλέους ἐκ τῆς περὶ τὸν Παρνασὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτούς. Τὸ δὲ Σκύλλαιον, τὸ ἐν τῇ Ἑρμιόνῃ, ὠνομάσθαι φασὶν ἀπὸ Σκύλλης τῆς Νίσου θυγατρὸς, ἣν ἐξ ἔρωτος προδοῦσαν Μίνῳ τὴν Νισαίαν καταποντωθῆναί φασιν ὑπ' αὐτοῦ, δεῦρο δ' ἐκνυμανθεῖσαν, ταφῆς τυχεῖν. Ἡδόνες δὲ κώμη τις ἦν, ἣν ἐρημώσαντες Μυκηναῖοι ναύσταθμον ἐποίησαν· ἀφανισθεῖσα δ' ὕστερον, οὐδὲ ναύσταθμόν ἐστιν.

Τροιζὴν δὲ ἱερά ἐστι Ποσειδῶνος, ἀφ' οὗ καὶ Ποσειδωνία ποτὲ ἐλέγετο, ὑπέρκειται δὲ τῆς θαλάττης εἰς πεντεκαίδεκα σταδίους, οὐδ' αὐτὴ ἄσημος πόλις. Πρόκειται δὲ τοῦ λιμένος αὐτῆς Πώγωνος τοὔνομα Καλαυρία νησίδιον ὅσον τριάκοντα σταδίων ἔχον τὸν κύκλον· ἐνταῦθα ἦν ἄσυλον Ποσειδῶνος ἱερόν· καί φασι τὸν Θεὸν τοῦτον ἀλλάξασθαι πρὸς μὲν Λητὼ τὴν Καλαυρίαν ἀντιδόντα Δῆλον, πρὸς Ἀπόλλωνα δὲ Ταίναρον ἀντιδόντα Πυθώ. Ἔφορος δὲ καὶ τὸν χρησμὸν λέγει·

Ἴσον τοι Δῆλόν τε Καλαύρειαν τε νέμεσθαι,
Πυθώ τ' ἠγαθέην, καὶ Ταίναρον ἠνεμόεντα.

Ἦν δὲ καὶ Ἀμφικτυονία τις περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο, ἐπὶ πόλεων, αἳ μετεῖχον τῆς θυσίας· ἦσαν δὲ Ἐρ-

μιὼν, Ἐπίδαυρος, Αἴγινα, Ἀθῆναι, Πρασιεῖς, Ν
πλιεῖς, Ὀρχομενὸς ὁ Μινύειος· ὑπὲρ μὲν οὖν τ
Ναυπλίων Ἀργεῖοι συνετέλουν, ὑπὲρ Πρασιέων
Λακεδαιμόνιοι. Οὕτω δ' ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τ
θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὥστε καὶ Μακε
νες δυναστεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττόν τ
τὴν ἀσυλίαν, καὶ τοὺς ἱκέτας ἀποσπᾶν ἠδοῦ
τοὺς εἰς Καλαυρίαν καταφυγόντας· ὅπου γε ο
Δημοσθένη ἐθαύμασεν Ἀρχίας βιάσασθαι στρατ
τας ἔχων, ὃς προσετέτακτο ὑπὸ Ἀντιπάτρου ζῶ
ἀγαγεῖν κἀκεῖνον, καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων, ὃν
ροι, τῶν ἐν αἰτίαις ὄντων ταῖς παραπλησίαις·
λὰ πείθειν ἐπειρᾶτο· οὐ μὴν ἔπεισέ γε, ἀλλ' ἔφ
φαρμάκῳ παρακύψας ἑαυτὸν τοῦ ζῆν· Τροιζὴν
καὶ Ἱππόθους, οἱ Πέλοπος, ὁρμηθέντες ἐκ τῆς
σάτιδος, ὁ μὲν τὴν πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ κα
λιπεν, ὁ δὲ Πιτθεὺς ἐβασίλευσεν, ἐκείνην δια
ξάμενος. Ἄνθης δ' ὁ προπατέχων πλεύσας Ἄλικ
νασσὸν ἔκτισεν· ἐρῶμεν δ' ἐν τοῖς Καρικοῖς
τοῖς Τρωϊκοῖς.

Ἡ Ἐπίδαυρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίκαρος· φησὶ γ
Ἀριστοτέλης, κατασχεῖν αὐτὴν Κᾶρας, ὥσπερ
Ἑρμιόνην· τῶν δ' Ἡρακλειδῶν κατελθόντων,
νας αὐτοῖς συνοικῆσαι, τοὺς ἐκ τῆς Ἀττικῆς κατ
πόλεως συνεπομένους εἰς Ἄργος. Καὶ αὐτὴ δ'
ἄσημος ἡ πόλις, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν
Ἀσκληπιοῦ θεραπεύειν νόσους παντοδαπὰς κε
στευμένου, καὶ τὸ ἱερὸν πλῆρες [illegible] τῶν
καμνόντων καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἐ

γεγραμμέναι τυγχάνουσιν αἱ Θεραπεῖαι, καθάπερ ἐν Κῷ τε καὶ Τρίκκῃ. Κεῖται δ' ἡ πόλις ἐν μυχῷ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, τὸν παράπλουν ἔχουσα σταδίων πεντεκαίδεκα, βλέπουσα πρὸς ἀνατολὰς θερινάς· περικλείεται δ' ὄρεσιν ὑψηλοῖς μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν, ὥστ' ἐρυμνὴ κατεσκεύασται φυσικῶς παντα-χόθεν. Μεταξὺ δὲ Τροιζῆνος καὶ Ἐπιδαύρου χωρίον ἦν ἐρυμνὸν, Μέθανα, καὶ χερρόνησος δμώνυμος τούτῳ. Παρὰ Θουκυδίδῃ δὲ ἔν τισιν ἀντιγράφοις Μεθώνη φέρεται, δμώνυμος τῇ Μακεδονικῇ, ἐν ᾗ Φίλιππος ἐξεκόπη τὸν ὀφθαλμὸν πολιορκῶν· διόπερ οἴεταί τινας ἐξαπατηθέντας ὁ Σκήψιος Δημήτριος τὴν ἐπὶ τῇ Τροιζῆνι Μεθώνην ὑπονοεῖν· καθ' ἧς ἀράσασθαι λέγεται τοὺς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος πεμφθέντας ναυτολόγους, μηδέ ποτε παύσασθαι τειχοδομεῖν· οὐ τούτων, ἀλλὰ τῶν Μακεδόνων ἀνανευσάντων, ὥς φησι Θεόπομπος· τούτους δ' οὐκ εἰκὸς, ἐγγὺς ὄντας, ἀπειθῆσαι.

Αἴγινα δ' ἔστι μὲν καὶ τόπος τις τῆς Ἐπιδαυρίας· ἔστι δὲ καὶ νῆσος πρὸ τῆς ἠπείρου ταύτης, ἣν ἐν τοῖς ἀρτίως παρατεθεῖσιν ἔπεσι βούλεται φράζειν ὁ ποιητής· διὸ καὶ γράφουσί τινες,

Νῆσόν τ' Αἴγιναν, —

ἀντὶ τοῦ,

Οἳ δ' ἔχον Αἴγιναν, —

διαστελλόμενοι τὴν ὁμωνυμίαν. Ὅτι μὲν οὖν τῶν σφόδρα γνωρίμων ἐστὶν ἡ νῆσος, τί δεῖ λέγειν; ἐντεῦθεν γὰρ Αἰακός τε λέγεται καὶ οἱ ὑπ' αὐτόν. Αὕτη δ' ἐστὶν ἣ καὶ θαλαττοκρατήσασά ποτε, καὶ περὶ

πρωτείων ἀμφισβητήσασά ποτε πρὸς Ἀθηναίους ἐν τῇ περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίᾳ κατὰ τὰ Περσικά. Λέγεται δὲ σταδίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὁ κύκλος τῆς νήσου· πόλιν δ' ὁμώνυμον ἔχει τετραμμένην πρὸς Λίβα· περιέχουσι δ' αὐτὴν ἥ τε Ἀττικὴ, καὶ ἡ Μεγαρὶς, καὶ τῆς Πελοποννήσου τὰ μέχρι Ἐπιδαύρου, σχεδόν τι ἑκατὸν σταδίους ἑκάστη διέχουσα· τὸ δὲ ἑωθινὸν μέρος καὶ τὸ νότιον πελάγει κλύζεται τῷ τε Μυρτῴῳ καὶ τῷ Κρητικῷ· νησίδια δὲ περίκειται πολλὰ μὲν πρὸς τῇ ἠπείρῳ· Βέλβινα δὲ πρὸς τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα· ἡ δὲ χώρα αὐτῆς κατὰ βάθους μὲν γεώδης ἐστὶ, πετρώδης δ' ἐπιπολῆς, καὶ μάλιστα ἡ πεδιάς· διόπερ ψιλὴ πᾶσά ἐστι, πρωθοφόρος δὲ ἱκανῶς· Μυρμιδόνας δὲ κληθῆναί φασιν, οὐχ' ὡς ὁ μῦθος, τοὺς Αἰγινήτας, ὅτι, λοιμοῦ μεγάλου συμπεσόντος, οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι γένοιντο κατ' εὐχὴν Αἰακοῦ· ἀλλ' ὅτι μυρμήκων τρόπον ὀρύττοντες τὴν γῆν, ἐπιφέροιεν ἐπὶ τὰς πέτρας, ὥστ' ἔχειν γεωργεῖν, ἐν δὲ τοῖς ὀρύγμασι οἰκεῖν φειδόμενοι πλίνθων. Ὠνομάζετο δ' Οἰνώνη πάλαι, ὁμώνυμος δυσὶ δήμοις τῆς Ἀττικῆς, τῷ τε πρὸς Ἐλευθεραῖς,

Οἰνόη

Σύγχορτα ναίειν πεδία, ταῖς τ' Ἐλευθεραῖς· καὶ μιᾷ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα, καθ' ἧς ἡ παροιμία, Οἰνόη τὴν χαρίδραν. Ἐπῴκησαν δ' αὐτὴν Ἀργεῖοι, καὶ Κρῆτες, καὶ Ἐπιδαύριοι, καὶ Δωριεῖς· ὕστερον δὲ κατεκληρούχησαν τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι· ἀφελόμενοι δὲ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἀθηναίους τὴν νῆσον, ἀπέδοσαν τοῖς ἀρχαίοις οἰκή

ν. Ἀποίκους δ' ἔστειλαν Αἰγινῆται, εἴς τε Κυ-
κν τὴν ἐν Κρήτῃ, καὶ εἰς Ὀμβρικούς. Ἔφο-
ἐν Αἰγίνῃ ἄργυρον πρῶτον κοπῆναί φησιν ὑπὸ
ωνος· ἐμπορεῖον γὰρ γενέσθαι διὰ τὴν λυπρό-
τῆς χώρας, τῶν ἀνθρώπων θαλαττουργούντων
ρικῶς· ἀφ' οὗ τὸν ῥῶπον Αἰγιναίαν ἐμπολὴν
θαι.

Ο δὲ ποιητὴς ἔνια μὲν χωρία λέγει συνεχῶς
ρ καὶ κεῖται·

ἴθ' Τρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα, —

ἴδ' Ἄργος τ' εἶχον, Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν.
ρμιόνην, Ἀσίνην τε βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχού
σας
ροιζῆν', Ἠιόνας τέ —
τε δ' οὐχ ὡς ἔστι τῇ τάξει,
ροῖνόν τε Σκῶλόν τε
ίσπειαν Γραῖάν τε —
' ἐν ἠπείρῳ ταῖς νήσοις συμφράζει,
ἴ' Ἰθάκην εἶχον, —
αὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο· —
ὰρ Κροκύλεια ἐν τοῖς Ἀκαρνᾶσιν. Οὕτω δὲ κα
ῇ Αἰγίνῃ τὸν Μάσητα συνῆψεν, ὄντα τῆς Ἀρ
ῆς ἠπείρου. Θυρεὰς δὲ Ὅμηρος μὲν οὐκ ὠνό
ν· οἱ δ' ἄλλοι θρυλλοῦσι· περὶ ὧν Ἀργείοις
Λακεδαιμονίοις συνέστη ἀγὼν, τριακοσίοις πρὸς
ιοσίους· ἐνίκων δὲ Λακεδαιμόνιοι, στρατηγοῦν
Θθρυάδα· εἶναι δέ φησι τὸ χωρίον τοῦτο Θου-
ης ἐν τῇ Κυνουρίᾳ κατὰ τὴν μεθορίαν τῆς Ἀρ

γείας καὶ τῆς Λακωνικῆς. Εἰσὶ δ
γνώριμος τῆς Ἀργολικῆς· καὶ Κε
ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ ἐκ Τεγέας εἰς Ἄργος
νίου ὄρους καὶ τοῦ Κρεοπώλου.
οὐκ οἶδεν, οὐδὲ τὸ Λυκούργιον, ο
μαι δ' εἰσὶ τῆς Ἀργείας, ἡ μὲν ὁμώ
δὲ ταῖς Ὀρνεαῖς, ταῖς μεταξὺ Κορίν
νος ἱδρυμέναις.

Τῶν δὲ κατὰ Πελοπόννησον πό
ται γεγόνασι καὶ μέχρι νῦν εἰσιν Ἀρ
τε· διὰ δὲ τὸ πολυθρύλλητον ἥκιστα
γεῖν παρὰ αὐτῶν· τὰ γὰρ ὑπὸ πάντων
γειν δόξρμεν. Τὸ παλαιὸν μὲν οὖν ηὐδ
γος μᾶλλον· ὕστερον δὲ καὶ μέχρι παντ
λοντο Λακεδαιμόνιοι, καὶ διετέλεσαν τὴ
φυλάττοντες· πλὴν εἴ τι που μικρὸν
αὐτοὺς συνέβαινεν. Ἀργεῖοι δὲ Πύῤῥον
ξαντο, ἀλλὰ πρὸ τοῦ τείχους ἔπεσε, γρ
ὡς ἔοικε, κεραμίδα ἀφέντος ἄνωθεν ἐπὶ
ὑπ' ἄλλοις δ' ἐγένοντο βασιλεῦσι· μετασ
τῶν Ἀχαιῶν συστήματος, σὺν ἐκείνοι
Ῥωμαίων ἐξουσίαν ἦλθον καὶ νῦν συνέ
λις, δευτερεύουσα τῇ τάξει μετὰ τὴν Σπ

Ἑξῆς δὲ λέγωμεν περὶ τῶν ὑπὸ Λ
τῷ Ἀγαμέμνονι τεταγμένων τόπων ἐν
τῶν νεῶν· ἔχει δ' οὕτως τὰ ἔπη·

Οἵδε Μυκήνας εἶχον εὐκτίμενον πτο
Ἀφνειόν τε Κόρινθον, εὐκτιμένας τε
Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο, Ἀραιθυρέην τ' (

Σικυῶν᾽, ὅθ᾽ ἄρ᾽ Ἄδρηστος πρῶτ᾽ ἐμβασίλευεν.

Ἑπτησίην τε, καὶ αἰπεινὴν Γονόεσσαν,
λήνην τ᾽ εἶχον, ἠδ᾽ Αἴγιον ἀμφενέμοντο,
αλόν τ᾽ ἀνὰ πάντα, καὶ ἀμφ᾽ Ἑλίκην εὐρεῖαν.
οὖν Μυκῆναι νῦν οὐκέτι εἰσίν· ἔκτισε δ᾽ αὖ
ρσεύς· διεδέξατο δὲ Σθένελος· εἶτ᾽ Εὐρυοὶ δ᾽ αὐτοὶ καὶ τοῦ Ἄργους ἦρξαν. Εὐρυιὲν οὖν στρατεύσας εἰς Μαραθῶνα ἐπὶ τοὺς
ους παῖδας καὶ Ἰόλαον, βοηθησάντων Ἀθηἱστορεῖται πισεῖν ἐν τῇ μάχῃ· καὶ τὸ μὲν ἄλα Γαργηττοῖ ταφῆναι· τὴν δὲ κεφαλὴν χωῇ Κορίνθῳ, ἀποκόψαντος αὐτὴν Ἰολάου πεκρήνην τὴν Ἀκαρίαν, ὑπὸ ἁμαξιτόν· καὶ ὁ αλεῖται Εὐρυσθέως κεφαλή. Αἱ δὲ Μυκῆέπεσον εἰς τοὺς Πελοπίδας, ὁρμηθέντας ἀπὸ πάτιδος· εἶτ᾽ εἰς τοὺς Ἡρακλείδας, καὶ τοὺς ος ἔχοντας. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαργεῖοι μετὰ Κλεωναίων καὶ Τεγεατῶν ἐπελἄρδην τὰς Μυκήνας ἀνεῖλον, καὶ τὴν χώραν κτο. Διὰ δὲ τὴν ἐγγύτητα τὰς δύο πόλεις ν οἱ τραγικοὶ συνωνύμως προσαγορεύουσιν· δης δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δράματι, τοτὲ μὲν ας καλῶν, τοτὲ δ᾽ Ἄργος τὴν αὐτὴν πόλιν, ερ ἐν Ἰφιγενείᾳ καὶ Ὀρέστῃ. Κλεωναὶ δ᾽ εἰσμα ἐπὶ τῇ ὁδῷ κείμενον τῇ ἐξ Ἄργους εἰς ον ἐπὶ λόφου περιοικουμένου πανταχόθεν, ιχισμένον καλῶς· ὥστ᾽ οἰκείως εἰρῆσθαι μοι ὁ εὐκτιμένας Κλεωνάς. Ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ

Νεμέα μεταξὺ Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος, καὶ το ἄλσος, ἐν ᾧ καὶ τὰ Νέμεα συντελεῖν ἔθος τοῖς Ἀργείοις, καὶ τὰ περὶ τὸν Νεμεαῖον λέοντα μυθευόμενα, καὶ ἡ Βέμβινα κώμη· διέχουσι δ' αἱ Κλεωναὶ τοῦ μὲν Ἄργους σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατὸν, Κορίνθου δὲ ὀγδοήκοντα. Καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Ἀκροκορίνθου κατωπτεύσαμεν τὸ κτίσμα.

Ὁ δὲ ΚΟΡΙΝΘΟΣ ἀφνειὸς μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐμπορεῖον, ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ κείμενος, καὶ δυοῖν λιμένων κύριος, ἂν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας, ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐγγύς ἐστι· καὶ ῥᾳδίας ποιεῖ τὰς ἑκατέρωθεν ἀμοιβὰς τῶν φορτίων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφεστῶσιν. Ἦν δ' ὥσπερ ὁ πορθμὸς οὐκ εὔπλους ὁ κατὰ τὴν Σικελίαν τὸ παλαιὸν, οὕτω καὶ τὰ πελάγη, καὶ μάλιστα τὸ ὑπὲρ τῶν Μαλεῶν διὰ τὰς ἀντιπνοίας· ἀφ' οὗ καὶ παροιμιάζονται·

Μαλεὰς δὲ κάμψας, ἐπιλάθου τῶν οἴκαδε.

Ἀγαπητὸν οὖν ἑκατέροις ἦν τοῖς τε ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐμπόροις ἀφεῖσι τὸν ἐπὶ Μαλεὰς πλοῦν εἰς Κόρινθον κατάγεσθαι τὸν φόρτον αὐτόθι· καὶ πεζῇ δὲ τῶν ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ τῶν εἰσαγομένων ἔπιπτε τὰ τέλη τοῖς τὰ κλεῖθρα ἔχουσι. Διέμεινε δὲ τοῦτο καὶ εἰς ὕστερον μέχρι παντός· τοῖς δ' ὕστερον καὶ πλείω προσεγένετο πλεσνεκτήματα· καὶ γὰρ ὁ Ἰσθμιακὸς ἀγὼν ἐκεῖ συντελούμενος ὄχλους ἐπήγετο. Καὶ οἱ Βακχιάδαι τυραννήσαντες, πλούσιοι καὶ πολλοὶ, καὶ γένος λαμπροὶ, διακόσια ἔτη σχεδόν τι κατέσχον τὴν ἀρχὴν, καὶ τὸ ἐμπορεῖον ἀδεῶς [illegible]

τους τε Κύψελος καταλύσας αὐτὸς ἐτυράννησε καὶ μέχρι τριγονίας ὁ οἶκος αὐτοῦ συνέμεινε. Τοῦ δὲ περὶ τὸν οἶκον τοῦτον πλούτου μαρτύριον, τὸ Ὀλυμπίασιν ἀνάθημα Κυψέλου, σφυρήλατος χρυσοῦς ἀνδριὰς εὐμεγέθης. Δημάρατός τε εἷς τῶν ἐν Κορίνθῳ δυναστευσάντων, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις, τοσοῦτον ἠνέγκατο πλοῦτον οἴκοθεν εἰς τὴν Τυρρηνίαν, ὥστε αὐτὸς μὲν ἦρξε τῆς δεξαμένης αὐτὸν πόλεως· ὁ δ υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ῥωμαίων κατέστη βασιλεύς. Τό, τε τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν, ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, ἃς ἀνετίθεσαν τῇ θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Καὶ διὰ ταύτας οὖν ἐπολυοχλεῖτο ἡ πόλις καὶ ἐπλουτίζετο· οἱ γὰρ ναύκληροι ῥᾳδίως ἐξανηλίσκοντο, καὶ διὰ τοῦτο ἡ παροιμία φησίν·

Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς.

Καὶ δὴ καὶ μνημονεύεταί τις ἑταίρα πρὸς τὴν ὀνειδίζουσαν, ὅτι οὐ φιλεργὸς εἴη, οὐδ' ἐρίων ἅπτοιτο, εἰπεῖν· ἐγὼ μέν τοι ἡ τοιαύτη τρεῖς ἤδη καθεῖλον ἱστοὺς ἐν βραχεῖ χρόνῳ τούτῳ.

Τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως, ἐξ ὧν Ἱερώνυμός τε εἴρηκε καὶ Εὔδοξος καὶ ἄλλοι, καὶ αὐτοὶ δὲ εἴδομεν νεωστὶ ἀναληφθείσης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τοιάνδε εἶναι συμβαίνει. Ὄρος ὑψηλὸν ὅσον τριῶν ἡμισυ σταδίων ἔχον τὴν κάθετον, τὴν δ' ἀνάβασιν καὶ τριάκοντα σταδίων, εἰς ὀξεῖαν τελευτᾷ κορυφήν· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος, οὗ τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ἐστὶ τὸ μάλιστα ὄρθιον· ὑφ' ᾧ κεῖται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώδους ἐπιπέδου χωρίου πρὸς αὐτῇ τῇ

ῥίζῃ τοῦ Ἀκροκορίνθου. Αὐτῆς μὲν οὖν τῆς πόλεως ὁ κύκλος καὶ τεσσαράκοντα σταδίων ὑπῆρχεν· ἐτετείχιστο δ' ὅσον τῆς πόλεως γυμνὸν ἦν τοῦ ὄρους· συμπεριείληπτο δὲ τῷ περιβόλῳ τούτῳ καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ὁ Ἀκροκόρινθος, ᾗ δυνατὸν ἦν τειχισμὸν δέξασθαι, καὶ ἡμῖν ἀναβαίνουσιν ἦν δῆλα τα ερείπια τῆς σχοινίας· ὥςθ' ἡ πᾶσα περίμετρος ἐγένετο περὶ πέντε καὶ ὀγδοήκοντα σταδίους. Ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν ἧττον ὄρθιόν ἐστι τὸ ὄρος· ἀνατέταται μὲν τὸ ἐνθένδε ἱκανῶς, καὶ περίοπτόν ἐστι. Ἡ μὲν οὖν κορυφὴ ναΐδιον ἔχει Ἀφροδίτης· ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τήν τε Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἴκρυσιν μὲν οὐκ ἔχουσαν, μεστὴν δ' ἀεὶ διαυγοῦς καὶ ποτίμου ὕδατος. Φασὶ δὲ καὶ ἐνθένδε καὶ ἐξ ἄλλων ὑπονόμων τινῶν φλεβίων συνθλίβεσθαι τὴν πρὸς τῇ ῥίζῃ τοῦ ὄρους κρήνην, ἐκρίουσαν εἰς τὴν πόλιν, ὥσθ' ἱκανῶς ἀπ' αὐτῆς ὑδρεύεσθαι. Ἔστι δὲ καὶ τῶν φρεάτων εὐπορία κατὰ τὴν πόλιν· λέγουσι δὲ καὶ κατὰ τὸν Ἀκροκόρινθον· οὐ μὴν ἡμεῖς γε εἴδομεν. Τοῦ δ' οὖν Εὐριπίδου φήσαντος οὕτως,

Ἥκω περίκλυστον προλιποῦσ'
Ἄκρον Κόρινθον
Ἱερὸν ὄχθον πόλιν Ἀφροδίτας·

τὸ περίκλυστον ἤτοι κατὰ βάθους λεκτεον, ἐπεὶ καὶ φρέατα καὶ ὑπόνομοι λιβάδες διήκουσι δι' αὐτοῦ· ἢ τὸ παλαιὸν ὑποληπτέον τὴν Πειρήνην ἐπικολάζειν, καὶ κατάῤῥυτον ποιεῖν τὸ ὄρος. Ἐνταῦθα δέ φασι πίνοντα τὸν Πήγασον ἁλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντου, πτηνὸν ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τῆς Μεδούσης ἀνα-

παλέντα κατὰ τὴν Γοργοτομίαν· τὸν δ' αὐτόν φασι καὶ τὴν Ἵππου κρήνην ἀναβαλεῖν ἐν τῷ Ἑλικῶνι, πλήξαντα τῷ ὄνυχι τὴν ὑποπεσοῦσαν πέτραν. Ὑπὸ δὲ τῇ Πειρήνῃ τὸ Σισυφειόν ἐστιν, ἱεροῦ τινος τ βασιλείου, λευκῷ λίθῳ πεποιημένου, διασῴζον ἐρείπια οὐκ ὀλίγα. Ἀπὸ δὲ τῆς κορυφῆς πρὸς ἄρκτον μὲν ἀφορᾶται ὅ, τε Παρνασὸς καὶ ὁ Ἑλικών, ὄρη ὑψηλὰ καὶ νιφόβολα· καὶ ὁ Κρισσαῖος κόλπος ὑποπεπτωκὼς ἀμφοτέροις, περιεχόμενος ὑπό τῆς Φωκίδος, καὶ τῆς Βοιωτίδος, καὶ τῆς Μεγαρίδος, καὶ τῆς ἀντιπόρθμου Κορινθίας τῇ Φωκίδι, καὶ Σικυωνίας πρὸς ἑσπέραν. Ὑπέρκειται δὲ τούτων ἁπάντων τὰ καλούμενα Ὄνεια ὄρη, διατείνοντα μέχρι Βοιωτίας καὶ Κιθαιρῶνος ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν, ἀπὸ τῆς παρὰ ταύτας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἀττικήν.

Ἀρχὴ δὲ τῆς παραλίας ἑκατέρας, τῆς μὲν τὸ Λέχαιον, τῆς δὲ Κεγχρεαὶ κώμη καὶ λιμήν, ἀπέχων τῆς πόλεως ὅσον ἑβδομήκοντα στάδια· τούτῳ μὲν οὖν χρῶνται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας· πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας τῷ Λεχαίῳ. Τὸ δὲ Λέχαιον ὑποπέπτωκε τῇ πόλει κατοικίαν ἔχον οὐ πολλήν· σκέλη δὲ καθείλκυσται σταδίων περὶ δώδεκα, ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τῆς περὶ τὸ Λέχαιον. Ἐντεῦθεν δὲ παρεκτείνουσα ἡ ἠϊὼν μέχρι Παγῶν τῆς Μεγαρίδος, κλύζεται μὲν ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου· κοίλη δ' ἐστὶ, καὶ ποιεῖ τὸν διόλκον πρὸς τὴν ἑτέραν ἠϊόνα τὴν κατὰ Σχοινοῦντα πλησίον ὄντα τῶν Κεγχρεῶν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τοῦ Λεχαίου καὶ Παγῶν τὸ τῆς Ἀκραίας μαντεῖον Ἥρας ὑπῆρχε τὸ παλαιόν· καὶ αἱ Ὀλυμπιάδες

ποιοῦν ἀκρωτήριον τὸν κόλπον, ἐν ᾧ ἥτε Οἰνόη καὶ Παγαί. τὸ μὲν τῶν Μεγαρέων φρούριον, ἡ δὲ Οἰνόη τῶν Κορινθίων. Ἀπὸ δὲ τῶν Κεγχρεῶν ὁ Σχοινοῦς, καθ' ὃν τὸ στενὸν τοῦ διολκοῦ· ἔπειθ' ἡ Κρομμυωνία. Πρόκειται δὲ τῆς ἠϊόνος ταύτης ὅ, τε Σαρωνικὸς κόλπος καὶ ὁ Ἐλευσινιακὸς, τρόπον τινὰ ὁ αὐτὸς ὢν, συνεχὴς τῷ Ἑρμιονικῷ. Ἐπὶ δὲ τῷ ἰσθμῷ κκὶ τὸ τοῦ ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἱερὸν, ἄλσει πιτυώδει συνηρεφὲς, ὅπου τὸν ἀγῶνα τῶν ἰσθμίων Κορίνθιοι συνετέλουν. Ἡ δὲ Κρομμυὼν ἔστι κώμη τῆς Κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς Μεγαρίδος· ἐν ᾗ μυθεύουσι τὰ περὶ τὴν Κρομμυωνίαν ὗν, ἣν μητέρα τοῦ Καλυδωνίου κάπρου φασὶ, καὶ τῶν Θησέως ἄθλων ἕνα τοῦτον παραδιδόασι τὴν τῆς ὑὸς ταύτης ἐξαίρεσιν. Καὶ ἡ Τενέα δ' ἐστὶ κώμη τῆς Κορινθίας, ἐν ᾗ τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος ἱερόν. Λέγεται δὲ καὶ Ἀρχίᾳ, τῷ στείλαντι τὴν εἰς Συρακούσας ἀποικίαν, τοὺς πλείστους τῶν ἐποίκων ἐντεῦθεν συνεπακολουθῆσαι· καὶ μετὰ ταῦτα εὐθηνεῖν μάλιστα τῶν ἄλλων τὴν κατοικίαν ταύτην, τὰ δ' ὕστατα καὶ καθ' αὑτοὺς πολιτεύεσθαι· προσθέσθαι τε τοῖς Ῥωμαίοις ἀποστάντας Κορινθίων, καὶ κατασκαφεῖσης τῆς πόλεως συμμεῖναι. Φέρεται δὲ καὶ χρησμὸς ὁ δοθεὶς τινι τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐρωτῶντι, εἰ λάβοι εἴη μετοικεῖν εἰς Κόρινθον·

Εὐδαίμων ὁ Κόρινθος, ἐγὼ δ' εἴην Τενεάτης· ὅπερ κατ' ἄγνοιάν τινες παρατρέπουσιν, ἐγὼ δ' εἴην Τεγεάτης. Λέγεται δ' ἐνταῦθα ἐκθρέψαι Πόλυβος τὸν Οἰδίπουν. Δοκεῖ δὲ συγγένεσθαι τις αἶναι Τε-

νεδίοις πρὸς τούτους ἀπὸ Τέννου τοῦ Κύκνου, καθάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης· καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροι ὁμοία οὖσα, δίδωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα.

Κορίνθιοι δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ ὄντες ἐκείνῳ τε συνεφιλονείκησαν, καὶ ἰδίᾳ πρὸς Ῥωμαίους ὑπεροπτικῶς εἶχον, ὥςτέ τινες καὶ τῶν πρέσβεων παριόντων τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐθάῤῥησαν καταντλῆσαι βόῤῥορον· ἀντὶ τούτων μὲν οὖν καὶ ἄλλων, ὧν ἐξήμαρτον, ἔτισαν δίκας αὐτίκα· πεμφθείσης γὰρ ἀξιολόγου στρατιᾶς, αὐτή τε κατέσκαπτο ὑπὸ Λευκίου Μομμίου, καὶ τ' ἄλλα μέχρι Μακεδονίας ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένετο· ἐν ἄλλοις ἄλλων πεμπομένων στρατηγῶν. Τὴν δὲ χώραν ἔσχον Σικυώνιοι τὴν πλείστην τῆς Κορινθίας. Πολύβιος δὲ τὰ συμβάντα περὶ τὴν ἅλωσιν ἐν οἴκτου μέρει λέγων, προστίθησι καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγωρίαν τὴν περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα καὶ τὰ ἀναθήματα. Φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρὼν ἐῤῥιμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας δὲ τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τούτων. Ὀνομάζει δ' αὐτῶν Ἀριστείδου γραφὴν τοῦ Διονύσου, ἐφ' οὗ τινες εἰρῆσθαί φασι τὸ, Οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον· καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸν καταπονούμενον τῷ τῆς Δηϊανείρας χιτῶνι. Τοῦτον μὲν οὖν οὐχ ἑωράκαμεν ἡμεῖς, τὸν δὲ Διόνυσον ἀνακείμενον ἐν τῷ Δημητρείῳ τῷ ἐν Ῥώμῃ κάλλιστον ἔργον ἑωρῶμεν. Ἐμπρησθέντος δὲ τοῦ νεὼ, συνηφανίσθη καὶ ἡ γραφὴ νεωστί. Σχεδὸν δέ τι καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀναθημάτων τῶν ἐν Ῥώμῃ τὰ πλεῖστα καὶ ἄριστα ἐντεῦθεν ἀφῖχθαι· τινὰ δὲ

καὶ αἱ κύκλῳ τῆς Ῥώμης πόλεις ἔσχον. Μεγαλόφρων γὰρ ὢν μᾶλλον ἢ φιλότεχνος ὁ Μόμμιος, ὡς φασι, μετεδίδου ῥᾳδίως τοῖς θεηθεῖσι. Λεύκολλος δὲ κατασκευάσας τὸ τῆς Εὐτυχίας ἱερὸν καὶ στοάν τινα, χρῆσιν ᾐτήσατο, ὧν εἶχεν ἀνδριάντων ὁ Μόμμιος, ὡς κοσμήσων τὸ ἱερὸν μέχρι ἀναδείξεως, εἶτ' ἀποδώσων· οὐκ ἀπέδωκε δὲ, ἀλλ' ἀνέθηκε, κελεύσας αὖθις, εἰ βούλεται· πρᾴως δ' ἤνεγκεν ἐκεῖνος, οὐ φροντίσας οὐδέν· ὥς τ' ἠὐδοκίμει τοῦ ἀναθέντος μᾶλλον. Πολὺν δὲ χρόνον ἐρήμη μείνασα ἡ Κόρινθος, ἀνελήφθη πάλιν ὑπὸ Καίσαρος τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν εὐφυΐαν, ἐποίκους πέμψαντος τοῦ ἀπελευθερικοῦ γένους πλείστους· οἳ τὰ ἐρείπια κινοῦντες, καὶ τοὺς τάφους συναναskάπτοντες, εὗρισκον ὀστρακίνων τορευμάτων πλήθη, πολλὰ δὲ καὶ χαλκώματα· θαυμάζοντες δὲ τὴν κατασκευὴν, οὐδένα τάφον ἀσκευώρητον εἴασαν, ὥστε εὐπορήσαντες τῶν τοιούτων, καὶ διατιθέμενοι πολλοῦ, Νεκροκορινθίων ἐπλήσωσαν τὴν Ῥώμην· οὕτω γὰρ ἐκάλουν τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα, καὶ μάλιστα τὰ ὀστράκινα. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἐτιμήθη σφόδρα ὁμοίως τοῖς χαλκώμασι τοῖς Κορινθιουργέσιν, εἶτ' ἐπαύσαντο τῆς σπουδῆς, ἐκλιπόντων τῶν ὀστράκων, καὶ οὐδὲ κατορθουμένων τῶν πλείστων. Ἡ μὲν οὖν πόλις τῶν Κορινθίων μεγάλη τε καὶ πλουσία διὰ παντὸς ὑπῆρξεν, ἀνδρῶν τε ηὐπόρησεν ἀγαθῶν εἴς τε τὰ πολιτικὰ καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικάς· μάλιστα γὰρ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν Σικυῶνι ηὐξήθη γραφική τε καὶ πλαστικὴ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία. Χώραν δ' ἔσχεν οὐκ εὐγεωσφόρα,

ἀλλὰ σκολιάν τε καὶ τραχεῖαν, ἀφ' οὗ πάντες ὀφρυόεντα Κόρινθον εἰρήκασι· καὶ παροιμιάζονται,

Κόρινθος ὀφρυᾷ τε καὶ κοιλαίνεται.

Ὀρνεαὶ δ' εἰσὶν ἐπώνυμοι τῷ παραῤῥέοντι ποταμῷ· νῦν μὲν ἔρημοι, πρότερον δ' οἰκούμεναι καλῶς, ἱερὸν ἔχουσαι Πράπου τιμώμενον· ἀφ' ὧν καὶ ὁ τὰ Πριάπεια ποιήσας Εὐφρόνιος Ὀρνεάτην καλεῖ τὸν θεόν· κεῖνται δ' ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ Σικυωνίων· τὴν δὲ χώραν ἔσχον Ἀργεῖοι. Ἀραιθυρέα δ' ἐστὶν ἡ νῦν καλουμένη Φλιασία· πόλιν δ' εἶχεν ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ πρὸς ὄρει Κοιλώσσῃ· οἱ δ' ὕστερον ἀναστάντες ἐκεῖθεν, πρὸς τριάκοντα σταδίων ἔκτισαν πόλιν, ἣν ἐκάλεσαν Φλιοῦντα· τῆς δὲ Κοιλώσσης μέρος ὁ Καρνεάτης, ὅθεν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν Ἀσωπὸς ὁ παραῤῥέων τὴν Σικυωνίαν, καὶ ποιῶν τὴν Ἀσωπίαν χώραν, μέρος οὖσαν τῆς Σικυωνίας. Ἔστι δ' Ἀσωπὸς καὶ ὁ παρὰ Θήβας ῥέων, καὶ Πλαταιάς, καὶ Τανάγραν· ἄλλος δ' ἐστὶν ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ, παρὰ κώμην ῥέων, ἣν Παρασωπίους ὀνομάζουσι· τέταρτος δ' ὁ ἐν Πάρῳ. Κεῖται δ' ὁ Φλιοῦς ἐν μέσῳ Σικυωνίας, Ἀργείας, Κλεωνῶν καὶ Στυμφάλου, κύκλῳ περιεχόμενος· τιμᾶται δ' ἐν Φλιοῦντι καὶ Σικυῶνι τὸ τῆς Δίας ἱερόν· καλοῦσι δ' οὕτω τὴν Ἥβην.

Τὴν δὲ Σικυῶνα πρότερον Μηκώνην ἐκάλουν, ἔτι δὲ πρότερον Αἰγιαλούς· ἀνῳκίσθαι δ' αὐτὴν ἀπὸ θαλάσσης ὅσον εἴκοσι σταδίους, οἱ δὲ δώδεκά φασιν ἐπὶ λόφον ἐρυμνὸν Δήμητρος· τὸ δὲ παλαιὸν κτίσμα ἐπίνειόν ἐστιν ἔχον λιμένα. Οἰκοῦσι δὲ τὴν

ὥστε τοὺς Ἰταλιώτας μετὰ τὴν στάσιν τὴν πρὸς τοὺς Πυθαγορείους, τὰ πλεῖστα τῶν νομίμων μετενέγκασθαι παρὰ τούτων συνέβη. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἐπέτρεψαν Θηβαῖοι τούτοις τὴν δίαιταν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας. Ὕστερον δ' ὑπὸ τῶν Μακεδόνων λυθείσης τῆς κοινωνίας, ἀνέλαβον σφᾶς πάλιν κατὰ μικρόν· ἦρξαν δὲ Πυρρίου στρατεύσαντος εἰς τὴν Ἰταλίαν, τέσσαρες συνοῦσαι πόλεις, ὧν ἦσαν Πάτραι καὶ Δύμη· εἶτα προσελάμβανόν τινας τῶν δώδεκα, πλὴν Ἑλλένου καὶ Ἑλίκης· τῆς μὲν οὐ συνελθούσης, τῆς δ' ἀφανισθείσης ὑπὸ κύματος.

Ἐξαρθὲν γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ τὸ πέλαγος, κατέκλυσε καὶ αὐτὴν, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος, ὃ καὶ νῦν ἔτι τιμῶσιν Ἴωνες, καὶ θύουσιν ἐκεῖ τὰ Πανιώνια. Μέμνηται δ', ὡς ὑπονοοῦσί τινες, ταύτης τῆς θυσίας Ὅμηρος, ὅταν φῇ·

Αὐτὰρ ὃ θυμὸν ἄϊσθε καὶ ἤρυγεν· ὡς ὅτε ταῦρος
Ἤρυγεν ἑλκόμενος Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα.

Τεκμαίρονταί τε, νεώτερον εἶναι τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας τὸν ποιητὴν, μεμνημένον γε τῆς Πανιωνικῆς θυσίας, ἣν ἐν τῇ Πριηνέων χώρᾳ συντελοῦσιν Ἴωνες τῷ Ἑλικωνίῳ Ποσειδῶνι· ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Πριηνεῖς ἐξ Ἑλίκης εἶναι λέγονται· καὶ δὴ πρὸς τὴν θυσίαν ταύτην βασιλέα καθιστᾶσιν ἄνδρα νέον Πριηνέα, τὸν τῶν ἱερῶν ἐπιμελησόμενον. Τεκμηριοῦνται δ' ἔτι μᾶλλον τὸ προκείμενον ἐκ τῶν περὶ τοῦ ταύρου πεφρασμένων· τότε γὰρ νομίζουσι καλλιερεῖν περὶ τὴν θυσίαν ταύτην Ἴωνες, ὅταν θυόμενος ὁ ταῦρος μυ

ήσηται. Οἱ δ' ἀντιλέγοντες μεταφέρουσιν εἰς τὴν Ἑλίκην τὰ λεχθέντα τεκμήρια περὶ τοῦ ταύρου καὶ τῆς θυσίας· ὡς ἐκεῖ νενομισμένων τούτων, καὶ τοῦ ποιητοῦ παραβάλλοντος τὰ ἐκεῖ συντελούμενα. Κατεκλύσθη δὴ Ἑλίκη δυσὶ ἔτεσι πρὸ τῶν Λευκτρικῶν. Στράτοσθένης δὲ καὶ αὐτὸς ἰδεῖν φησι τὸν τόπον, καὶ οὓς πορθμέας λέγειν, ὡς ἐν τῷ πόρῳ ὀρθὸς ἕστηκει Ποσειδῶν χάλκεος, ἔχων ἱππόκαμπον ἐν τῇ χειρὶ, κίνυνον φέροντα τοῖς δικτυεῦσιν. Ἡρακλείδης δέ φησι, καθ' αὐτὸν γενέσθαι τὸ πάθος νύκτωρ, δώδεκα σταδίους διεχούσης τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης, καὶ αὐτοῦ τοῦ χωρίου παντὸς σὺν τῇ πόλει καλυφθέντος· διςχιλίους δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν πεμφθέντας, ἀνελέσθαι μὲν τοὺς νεκροὺς μὴ δύνασθαι· τοῖς δ' ἀμφοῖν νεῖμαι τὴν χώραν· συμβῆναι δὲ τὸ πάθος κατὰ μῆνιν Ποσειδῶνος· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς Ἑλίκης ἐκτεσύντας Ἴωνας αἰτεῖν πέμψαντας παρὰ τῶν Ἑλικέων, μάλιστα μὲν τὸ βρέτας τοῦ Ποσειδῶνος· εἰ δὲ μή, τοῦ γε ἱεροῦ τὴν ἀφίδρυσιν· οὐ δόντων δέ, πέμψαι πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν· τῶν δὲ ψηφισαμένων, οὐδ' ὡς ὑπακοῦσαι· τῷ δ' ἐξῆς χειμῶνι συμβῆναι τὸ πάθος· τοὺς δ' Ἀχαιοὺς ὕστερον δοῦναι τοῖς Ἴωσι τὴν ἀφίδρυσιν. Ἡσίοδος δὲ καὶ ἄλλης Ἑλίκης μέμνηται Θετταλικῆς.

Εἴκοσι μὲν δὴ ἔτη διετέλεσαν γραμματέα κοινὸν ἔχοντες καὶ στρατηγοὺς δύο κατ' ἐνιαυτὸν οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ κοινοβούλιον εἰς ἕνα τόπον συνήγετο αὐτοῖς, ἐκαλεῖτο δὲ Ἀρνάριον, ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐχρημάτιζον καὶ οὗτοι καὶ οἱ Ἴωνες πρότερον· εἶτα ἔδοξεν ἕνα χειρο-

τονεῖσθαι στρατηγόν. Ἄρατος δὲ στρατηγήσας, ἀφείλετο Ἀντίγονον τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ τὴν πόλιν τοῖς Ἀχαιοῖς προσέθηκε, καθάπερ καὶ τὴν πατρίδα· προσελάβετο δὲ καὶ Μεγαρέας· καὶ τὰς παρ' ἑκάστοις τυραννίδας καταλύων, Ἀχαιοὺς ἐποίει τοὺς ἐλευθερωθέντας· καὶ μετ' ὀλίγα τὴν Πελοπόννησον ἠλευθέρωσε τῶν τυραννίδων· ὥστε καὶ Ἄργος, καὶ Ἐρμιόνη, καὶ Φλιοῦς, καὶ Μεγαλόπολις ἡ μεγίστη τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ προσετέθη τοῖς Ἀχαιοῖς, ὅτε δὴ καὶ πλεῖστον ηὔξητο. Ἦν δ' ὁ καιρὸς, ἡνίκα Ῥωμαῖοι Καρχηδονίους ἐκ τῆς Σικελίας ἐκβαλόντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πάδον Γαλάτας. Μέχρι δὲ τῆς Φιλοποίμενος στρατηγίας συμμείναντες ἱκανῶς οἱ Ἀχαιοὶ, διελύθησαν κατ' ὀλίγον, ἤδη Ῥωμαίων ἐχόντων τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν, καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἑκάστοις χρωμένων, ἀλλὰ τοὺς μὲν συνέχειν, τοὺς δὲ καταλύειν βουλομένων. Εἶτα λέγει αἰτίαν τοῦ ἐμπλακήσεσθαι τοῖς περὶ Ἀχαιῶν λόγοις, τὸ ἐπὶ τοσοῦτον αὔξηθέντας, ὡς καὶ Λακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι μὴ ἄξιως γνωρίζεσθαι.

Ἡ δὲ τάξις τῶν τόπων, οὓς κατῴκουν, εἰς δώδεκα μέρη διῃρημένη, τοιαύτη τίς ἐστι. Μετὰ Σικυῶνα Πελλήνη κεῖται· εἶτα Αἴγειρα δευτέρα· τρίτη Αἰγαὶ, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τετάρτη, Βοῦρα· μετ' αὐτὴν Ἑλίκη, εἰς ἣν καταπεφεύγεισαν Ἴωνες, μάχῃ κρατηθέντες ὑπ' Ἀχαιῶν· καὶ τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον ἐνθένδε· μετὰ δὲ Ἑλίκην Αἴγιον, καὶ Ῥύπες, καὶ Πατρεῖς, καὶ Φαρεῖς· εἶτ' Ὤλενος, παρ' ὃν ποταμὸς μέγας Μεῖλας· εἶτα Δύμη καὶ Τρο-

ταιεῖς. Οἱ μὲν οὖν Ἴωνες κωμηδὸν ᾤκουν, οἱ δ' Ἀχαιοὶ πόλεις ἔκτισαν, ὧν εἴς τινας ὕστερον συνῴκισαν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μερίδων ἐνίας· καθάπερ τὰς Αἰγὰς εἰς Αἴγειραν· Αἰγαῖοι δ' ἐλέγοντο οἱ ἐνοικοῦντες· Ἴλενον δὲ εἰς Δύμην. Λείκνυται δ' ἶχνος μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης τοῦ παλαιοῦ τῶν Ἰλενίων κτίσματος· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερὸν ἐπίσημον, Δύμης μὲν ἀπέχον τεσσαράκοντα σταδίους, Πατρῶν δὲ ὀγδοήκοντα. Ὁμώνυμοι δ' εἰσὶ ταῖς μὲν Αἰγαῖς ταύταις αἱ ἐν Εὐβοίᾳ· τῷ δὲ Ἰλένῳ τὸ ἐν Αἰτωλίᾳ κτίσμα, καὶ αὐτὸ ἴχνη σῴζον μόνον. Ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ μὲν ἐν Ἀχαΐᾳ Ἰλένου οὐ μέμνηται· ὥσπερ οὐδ' ἄλλων πλειόνων τῶν περὶ τὸν Αἰγιαλὸν οἰκούντων· ἀλλὰ κοινότερον λέγει·

Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν.
Τοῦ δ' Αἰτωλικοῦ μέμνηται, ὅταν φῇ·
Οἳ Πλευρῶν' ἐνέμοντο καὶ Ἴλενον.
Τὰς Αἰγὰς δὲ ἀμφοτέρας λέγει· τὴν μὲν Ἀχαϊκήν,
Οἵ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι.
Ὅταν δὲ φῇ·
Αἰγὰς, ἔνθα δέ οἱ κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης.
Ἔνθ' ἵππους ἔστησεν Ποσειδάων·

βέλτιον δέχεσθαι τὰς ἐν Εὐβοίᾳ· ἀφ' ὧν εἰκὸς καὶ τὸ πέλαγος Αἰγαῖον λεχθῆναι· ἐκεῖ δὲ καὶ τῷ Ποσειδῶνι ἡ πραγματεία πεποίηται, ἡ περὶ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον. Πρὸς δὲ ταῖς Ἀχαϊκαῖς Αἰγαῖς ὁ Κράθις ῥεῖ ποταμός, ἐκ δυοῖν ποταμῶν αὐξόμενος·

ἀπὸ τοῦ κίρνασθαι τὴν ὀνομασίαν ἔχων· ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἐν Ἰταλίᾳ Κρᾶθις.

Ἑκάστη δὲ τῶν δώδεκα μερίδων ἐκ δήμων συνεστήκει ἑπτὰ καὶ ὀκτώ· τοσοῦτον εὐανδρεῖν τὴν χώραν συνέβαινεν. Ἔστι δ' ἡ Πελλήνη στάδια ἑξήκοντα τῆς θαλάττης ὑπερκειμένη, φρούριον ἐρυμνόν. Ἔστι δὲ καὶ κώμη Πελλήνη, ὅθεν καὶ αἱ Πελληνικαὶ χλαῖναι, ἃς καὶ ἆθλα ἐτίθεσαν ἐν τοῖς ἀγῶσι· κεῖται δὲ μεταξὺ Αἰγίου καὶ Πελλήνης· τὰ δὲ Πέλλανα ἕτερα τούτων ἐστὶ Λακωνικὸν χωρίον, ὡς πρὸς τὴν Μεγαλοπολίτιν νεῦον. Αἴγειρα δὲ ἐπὶ βουνοῦ κεῖται. Βοῦρα δ' ὑπέρκειται τῆς θαλάττης ἐν τετταράκοντά που σταδίοις, ἣν ὑπὸ σεισμῶν καταποθῆναι συνέβη. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐνταῦθα κρήνης Συβάριδος τὸν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμὸν ὀνομασθῆναί φασιν. Ἡ δ' Αἰγὰ (καὶ γὰρ οὕτω λέγουσι τὰς Αἴγας) νῦν μὲν οὐκ οἰκεῖται· τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν Αἰγιεῖς. Αἴγιον δὲ ἱκανῶς οἰκεῖται. Ἱστοροῦσι δ' ἐνταῦθα καὶ τὸν Δία ὑπ' αἰγὸς τραφῆναι, καθάπερ φησὶ καὶ Ἄρατος·

Αἶξ ἱερὴ, τὴν μέν τε λόγος Διῒ μαζὸν ἐπισχεῖν.

Ἐπιλέγει δὲ καὶ, ὅτι,

Ὠλενίην δέ μιν αἶγα Διὸς καλέουσ' ὑποφῆται·

δηλῶν τὸν τόπον, διότι πλησίον Ὠλένου. Αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Κερύνεια, ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς ἱδρυμένη. Αἰγιέων δ' ἐστὶ καὶ ταῦτα, καὶ Ἑλίκη, καὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄλσος τὸ Αἰνάριον, ὅπου συνήεσαν οἱ Ἀχαιοὶ βουλευσόμενοι περὶ τῶν κοινῶν. Ῥεῖ δὲ διὰ τῆς Αἰγιέων πόλεως ποταμὸς Σελινοῦς, ὁμώνυμος τῷ τ

ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον ῥέοντι, καὶ τῷ ἐν τῇ νῦν Ἠλείᾳ τῷ παραῤῥέοντι τὸ χωρίον, ὃ φησιν ὠνήσασθαι τῇ Ἀρτέμιδι Ξενοφῶν κατὰ χρησμόν· ἄλλος δὲ Σελινοῦς ὁ παρὰ τοῖς Τβλαίοις Μεγαρεῦσιν, οὓς ἀνέστησαν Καρχηδόνιοι. Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν Ἀχαϊκῶν εἴτε μερίδων, Ῥύπες μὲν οὐκ οἰκοῦνται· τὴν δὲ χώραν Ῥυπίδα καλουμένην ἔσχον Αἰγιεῖς καὶ Φαρεῖς· καὶ Αἰσχύλος δὲ λέγει που·

Βοῦραν δ' ἱεράν τε καὶ ἠραυνίας Ῥύπας.

Ἐκ δὲ τῶν Ῥυπῶν ἦν ὁ Μύσκελλος, ὁ Κρότωνος οἰκιστής. Τῆς δὲ Ῥυπίδος καὶ τὸ Λεῦκτρον ἦν δῆμος τῶν Ῥυπῶν. Μετὰ δὲ τούτους Πάτραι, πόλις ἀξιόλογος. Μεταξὺ δὲ τό Ῥίον καὶ τὸ Ἀντίῤῥιον, ἀπέχον Πατρῶν σταδίους τεσσαράκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ νεωστὶ μετὰ τὴν Ἀκτιακὴν νίκην ἵδρυσαν αὐτόθι τῆς στρατείας μέρος ἀξιόλογον· καὶ διαφερόντως εὐανδρεῖ νῦν, ἀποικία Ῥωμαίων οὖσα· ἔχει δὲ ὕφορμον μέτριον. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Δύμη πόλις ἀλίμενος, πασῶν δυσμικωτάτη, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα· πρότερον δ' ἐκαλεῖτο Στράτος· διαιρεῖ δὲ αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἠλείας ποτὰ τὸ Βουπράσιον ὁ Λάρισος ποταμός, ῥέων ἐξ ὀρους· τοῦτο δ' οἱ μὲν Σκόλλιν καλοῦσιν, Ὅμηρος πέτρην Ὠλενίην. Τοῦ δ' Ἀντιμάχου Καυκωνίδα Δύμην εἰπόντος, οἱ μὲν ἐδέξαντο ἀπὸ τῶν Καυκώνων ἐπιθέτως εἰρῆσθαι αὐτὸ, μέχρι δεῦρο καθηκόντων, καθάπερ ἐπάνω προείπομεν· οἱ δ' ἀπὸ Καύκου ποταμοῦ τινος, ὡς αἱ Θῆβαι Λιρκαῖαι καὶ πίδες, Ἄργος δ' Ἰνάχειον, Τροία δὲ Σιμοεντίς. στησι δ' οἰκήτορας καὶ ἡ Δύμη μικρὸν πρὸ ἡμῶν.

ἀνθρώπους μιγάδας, οὓς ἀπὸ τοῦ πειρατικοῦ πλ
θους περιλιπεῖς ἔσχε Πομπήϊος, καταλύσας τὰ λ
στήρια· καὶ ἱδρύσας τοὺς μὲν ἐν Σόλοις τοῖς Κι
κίοις, τοὺς δ' ἄλλοθι καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα. Ἡ
Φάρα συνορεῖ μὲν τῇ Δυμαίᾳ· καλοῦνται δὲ οἱ μ
ἐκ ταύτης τῆς Φάρας, Φαρεῖς· οἱ δ' ἐκ τῆς Μεσο
νιακῆς, Φαράται. Ἔστι δ' ἐν τῇ Φαραϊκῇ Δίρ
κρήνη ὁμώνυμος τῇ ἐν Θήβαις. Ἡ δ' Ὤλενος ἔ
μὲν ἔρημος· κεῖται δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμ
ἔχουσι δὲ Δυμαῖοι τὴν χώραν. Εἶτ' Ἄραξος, τὸ ἀκρ
τήριον τῆς Ἠλείας ἀπὸ ἰσθμοῦ σταδίοις χιλίοις.

VIII. Ἀρκαδία δ' ἐστὶν ἐν μέσῳ μὲν τῆς Πε
ποννήσου, πλείστην δὲ χώραν ὀρεινὴν ἀποτέμνετ
Μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ Κυλλήνη· τὴν γοῦν κ
θετον οἱ μὲν εἴκοσι σταδίων φασὶν, οἱ δ' ὅσον πε
τε καὶ δέκα. Δοκεῖ δὲ παλαιότατα ἔθνη εἶναι
Ἀρκαδικὰ τῶν Ἑλλήνων Ἀζᾶνές τε καὶ Παῤῥάσι
καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Διὰ δὲ τὴν τῆς χώρας παντε
κάκωσιν οὔκ ἂν προσήκοι μακρολογεῖν περὶ αὐτ
Αἵ τε γὰρ πόλεις ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἠφα
σθησαν, ἔνδοξοι γενόμεναι πρότερον· τήν τε χώρ
οἱ γεωργήσαντες ἐκλελοίπασιν ἐξ ἐκείνων ἔτι τῶν χ
νων, ἐξ ὧν εἰς τὴν προσαγορευθεῖσαν Μεγαλόπο
αἱ πλεῖσται συνῳκίσθησαν. Νυνὶ δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Μ
γαλόπολις τὸ τοῦ κωμικοῦ πέπονθε, καὶ

Ἔρημία μεγάλη ἐστὶν ἡ Μεγαλόπολις·

βοσκήμασι δ' εἰσὶ νομαὶ δαψιλεῖς, καὶ μάλιστα ἵ
ποις καὶ ὄνοις τοῖς ἱπποβάταις· ἔστι δὲ καὶ τὸ
νος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ Ἀρκαδικόν· καθάπερ

Ἀργολικὸν καὶ τὸ Ἐπιδαύριον. Καὶ ἡ τῶν Αἰτω-
ν δὲ καὶ Ἀκαρνάνων ἐρημία πρὸς ἱπποτροφίαν
ουῆς γέγονεν, οὐχ ἧττον τῆς Θετταλίας.

Μαντίνειαν μὲν οὖν ἐποίησεν ἔνδοξον Ἐπαμει-
νδας, τῇ δευτέρᾳ νικήσας μάχῃ Λακεδαιμονίους,
ᾗ καὶ αὐτὸς ἐτελεύτα. Καὶ αὐτὴ δὲ, καὶ Ὀρχομενὸς,
Ἡραία, καὶ Κλείτωρ, καὶ Φενεὸς, καὶ Στύμφα-
, καὶ Μαίναλος, καὶ Μεθύδριον, καὶ Καφυεῖς,
Κύναιθα, ἣ οὐκέτ' εἰσὶν, ἣ μόλις αὐτῶν ἴχνη
ίνεται καὶ σημεῖα. Τεγέα δ' ἔτι μετρίως, συμμέ-
, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀλαίας Ἀθηνᾶς. Τιμᾶται δ'
μικρὸν, καὶ τὸ τοῦ Λυκαίου Διὸς ἱερὸν κατὰ τὸ
καιον ὄρος. Τῶν δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων,
Ῥίπην τε Στρατίην τε καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην
εῖν τε χαλεπὸν, καὶ εὑροῦσιν οὐδὲν ὄφελος διὰ
ν ἐρημίαν.

Ὄρη δ' ἐπιφανῆ πρὸς τῇ Κυλλήνῃ Φολόη τε
Λύκαιον, καὶ Μαίναλον, καὶ τὸ Παρθένιον κα-
μενον, καθῆκον ἐπὶ τὴν Ἀργείαν ἀπὸ τῆς Τεγεά-
ος.

Περὶ δὲ τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ Εὐρώτα τὸ συμβεβη-
παράδοξον εἴρηται, καὶ τὸ περὶ Ἐρασῖνον τὸν
ιδόντα ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης εἰς τὴν Ἀρ-
αν νυνὶ, πρότερον δ' οὐκ ἔχοντα ἔκρυσιν, τῶν
ἀθρων, ἃ καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες ζέρεθρα, τυφλῶν
των, καὶ μὴ δεχομένων ἀπέκρυσιν, ὥστε τὴν τῶν
υμφαλίων πόλιν, νῦν μὲν καὶ πεντήκοντα διέχειν
ιδίους ἀπὸ τῆς λίμνης, τότε δ' ἐπ' αὐτῆς κεῖσθαι.
ναντία δ' ὁ Λάδων ἔπαθε, τοῦ ῥεύματος ἐκνιγε-

θέντος ποτὲ διὰ τὴν ἔμφραξιν τῶν πηγῶν· συμπεσόντα γὰρ τὰ περὶ Φενεὸν βέρεθρα ὑπὸ σεισμοῦ, δι' ὧν νῦν ἡ φορά, μονὴν ἐποίησε τοῦ ῥεύματος, μέχρι τῶν κατὰ βάθους φλεβῶν τῆς πηγῆς. Καὶ οἱ μὲν οὕτω λέγουσιν. Ἐρατοσθένης δέ φησι, περὶ Φενεὸν μὲν, τὸν Ἀνίαν καλούμενον ποταμὸν, λιμνάζειν τὰ πρὸ τῆς πόλεως, καταδύεσθαι δ' εἴς τινας ἰσθμούς, οὓς καλεῖσθαι ζέρεθρα· τούτων δ' ἐμφραχθέντων, ἔσθ' ὅτε ὑπερχεῖσθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὰ πεδία· πάλιν δ' ἀναστομουμένων, ἄθρουν ἐκ τῶν πεδίων ἐκπεσόν, εἰς τὸν Λάδωνα καὶ εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐμβάλλειν, ὥστε καὶ τῆς Ὀλυμπίας ποτὲ κλυσθῆναι τὴν περὶ τὸ ἱερὸν γῆν, τὴν δὲ Ἄλμνην συσταλῆναι. Τὸν Ἐρασῖνον δὲ περὶ Στύμφαλον ῥέοντα, ὑποδύντα ὑπὸ τὸ ὄρος, ἐν τῇ Ἀργείᾳ πάλιν ἀναφανῆναι· διὸ δὴ καὶ Ἰφικράτη πολιορκοῦντα τὸν Στύμφαλον, καὶ μηδὲν περαίνοντα, ἐπιχειρῆσαι τὴν κατάδυσιν ἀποφράξαι, σπόγγους πορισάμενον πολλούς· παύσασθαι δὲ διοσημίας γενομένης. Περὶ Φενεὸν δ' ἐστὶ καὶ τὸ καλούμενον Στυγὸς ὕδωρ, λιβάδιον ὀλεθρίου ὕδατος, νομιζόμενον ἱερόν. Τοσαῦτα καὶ περὶ Ἀρκαδίας εἰρήσθω.

Πολυβίου δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ Μαλεῶν ἐπὶ τὰς ἄρκτους μέχρι τοῦ Ἴστρου διάστημα περὶ μυρίους σταδίους, εὐθύνει τοῦτο ὁ Ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτόπως· κατ' ἐκεῖνον γὰρ συμβαίνειν ἑξακισχιλίων πεντακοσίων. Αἴτιον δὲ τούτου, τὸ μὴ τὴν σύντομον καταμετρεῖν, ἀλλὰ τὴν τυχοῦσαν, ἣν ἐπορεύθη τῶν στρατηγῶν τις. Οὐκ ἄτοπον δ' ἴσως καὶ τοὺς οἰ-

κιστὰς προσθεῖναι, τῶν τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων, οὓς εἶπεν Ἔφορος τοὺς μετὰ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον· Κορίνθου μὲν Ἀλήτην, Σικυῶνος δὲ Φάλκην, Ἀχαΐας δὲ Τισαμενόν, Ἤλιδος δ' Ὄξυλον Μεσσήνης δὲ Κρεσφόντην, Λακεδαίμονος δ' Εὐρυσθένη καὶ Προκλῆ, [Ἄργους δὲ Τήμενον· καὶ περὶ τὴν Ἀκτὴν Αἰγαῖον καὶ Δηϊφόντην.]

ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΝΝΑΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ἐννάτῳ περιέχει τῆς Ἑλλάδος, Ἀθηνῶν μάλιστα, πανηγυρικὴν ἔκφρασιν· καὶ Βοιωτίαν καὶ Θετταλίαν μετὰ τῆς παραλίας αὐτῆς.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

CAPVT I.

ΠΕΡΙΩΔΕΥΚΟΣΙ δὲ τὴν Πελοπόννησον, ἣν πρώτην ἔφαμεν καὶ ἐλαχίστην τῶν συντιθεισῶν τὴν Ἑλλάδα χερρονήσων, ἐφεξῆς ἂν εἴη τὰς συνεχεῖς ἐπελθεῖν. Ἦν δὲ δευτέρα μὲν, ἡ προστιθεῖσα τῇ Πε-

λοποννήσῳ τὴν Μεγαρίδα· τρίτη δὲ ἡ πρὸς ταύτῃ προσλαμβάνουσα τὴν Ἀττικὴν, καὶ τὴν Βοιωτίαν, καὶ τῆς Φωκίδος τὶ μέρος, καὶ τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν, ὥςτε τὸν Κρομμυῶνα τῶν Μεγαρέων εἶναι, καὶ μὴ Κορινθίων· περὶ τούτων οὖν λεκτέον νῦν. Φησὶ δ' Εὔδοξος, εἴτις νοήσειεν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν ἐπὶ Σούνιον, τὸ τῆς Ἀττικῆς ἄκρον, ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη τεταμένην εὐθεῖαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἀπολείψειν τὴν Πελοπόννησον ὅλην πρὸς νότον, ἐν ἀριστερᾷ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν συνεχῆ παραλίαν μέχρι τοῦ Κρισσαίου κόλπου, καὶ τῆς Μεγαρίδος συμπάσης τε τῆς Ἀττικῆς· νομίζειν δ' οὐδ' ἂν . . . . . τὴν ἠϊόνα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι . . . . . ἔχειν ἐπιστροφὴν, εἰ μὴ προσῆν . . . . . τὰ συνεχῆ τῷ ἰσθμῷ χωρία τὸ Ἑρμιονικὸν καὶ τὴν ἀκτήν· ὡς δ' αὕτως . . . . . ἰὼν ἐπὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἔχειν τινὰ τοσαύτην . . . . . ἔφθην. Ὥςτε κοιλαίνεσθαι κολποειδῶς καθ' αὑτὸν, ὅπου τὸ Ῥίον καὶ τὸ Ἀντίῤῥιον συναγόμενα εἰς στενὸν, ὥςτε ποιεῖν τὴν ἔμφασιν ταύτην· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν . . . . μυχὸν, εἰς ἃ καταλήγειν συμβαίνει τὴν θάλατταν.

Οὕτω δ' εἰρηκότος Εὐδόξου, μαθηματικοῦ ἀνδρὸς, καὶ σχημάτων ἐμπείρου καὶ κλιμάτων, καὶ τοὺς τόπους τούτους εἰδότος, δεῖ νοεῖν τὴν πλευρὰν τῆς Ἀττικῆς σὺν τῇ Μεγαρίδι τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι ἰσθμοῦ κοίλην μὲν, ἀλλ' ἐπίμικτον. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ κατὰ μέσην που τὴν λεχθεῖσαν γραμμὴν ὁ Πειραιεὺς, τὸ τῶν Ἀθηνῶν ἐπίνειον. Διέχει γὰρ τοῦ μὲν

Σχοινοῦντος τοῦ κατὰ τὸν ἰσθμὸν περὶ τριακοσί
καὶ πεντήκοντα σταδίους· τοῦ δὲ Σουνίου τριάκ
τα καὶ τριακοσίους· τόσον πώς ἐστι διάστημα
τὸ ἐπὶ Πηγὰς ἀπὸ τοῦ Πειραιῶς, ὅσον περ καὶ
Σχοινοῦντα· δέκα δ' ὅμως σταδίοις πλεονάζειν
σι. Κάμψαντι δὲ τὸ Σούνιον, πρὸς ἄρκτον μὲ
πλοῦς ἐστὶν ὑπὲρ πρὸς δύσιν.

Ἀκτὴ δ' ἐστὶν ἀμφιθάλαττος, στενὴ τὸ πρῶτ
εἶτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν πλατύνεται, μηνοειδῆ δ'
δὲν ἧττον ἐπιστροφὴν λαμβάνει πρὸς Ὠρωπόν
Βοιωτίας, τὸ κυρτὸν ἔχουσα πρὸς θαλάσσην. Το
δ' ἐστὶ τὸ δεύτερον πλευρὸν ἑῷον τῆς Ἀττικῆς.
δὲ λοιπὸν ἤδη τὸ προσάρκτιόν ἐστι πλευρόν,
τῆς Ὠρωπίας ἐπὶ δύσιν παρατεῖνον μέχρι τῆς
γαρίδος, ἣ Ἀττικὴ ὀρεινή, πολυώνυμός τις, δι
γουσα τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς· ὥσθ', ὅ
εἶπον ἐν τοῖς πρόσθεν, ἰσθμὸν γίνεσθαι τὴν Βο
τίαν, ἀμφιθάλαττον οὖσαν τῆς τρίτης ξηξονή
τῆς λεχθείσης, ἐπιλαμβάνουσι ἐντὸς καὶ τοῦ
Πελοποννήσου, τήν τε Μεγαρίδα καὶ τὴν Ἀττι
Διὰ δὴ τοῦτο καὶ Ἀκτὴν φασι λεχθῆναι τὸ παλαι
καὶ Ἀττικὴν τὴν νῦν Ἀττικὴν παρωνομασθεῖσ
ὅτι τοῖς ὅροις ὑπεπέκτησε τὸ πλεῖστον μέρος καὶ
ἀλτινὶς καὶ στενὸν, μέρος δ' ἐξειλέγχ παρῳκηκ
προπεπτωκὸς μέχρι τοῦ Σουνίου. Τούτους οὖν διέχ
ἀναλαβόντες τὰς παραλίας, ἐφ' ἧς παρακείμεν

Μετὰ δὴ Κρομμυῶνα ὑπέκεινται τῆς Ἀττ
αἱ Σπειραιδες πάσαι, πλησίον οὖσαι ἐπιλιμνί
πρὸς θαλάσσῃ· ὑπὲρ αὐτῶν δ' ἐστὶν ἡ ὀδὸς, ἣ

ν καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ· οὕτω
ρα πλησιάζει ταῖς πέτραις ἡ ὁδός, ὥστε πολ-
κὶ παράκρημνός ἐστι, διὰ τὸ ὑπερκείμενον
ηβατόν τε καὶ ὑψηλόν. Ἐνταῦθα δὲ μυθεύ-
περὶ τοῦ Σκείρωνος καὶ τοῦ Πιτυοκάμπτου
ομένων τὴν λεχθεῖσαν ὀρεινὴν, οὓς καθεῖλε
Ἀπὸ δὲ τῶν ἄκρων τούτων καταιγίζοντα
τὸν Ἀργέστην, Σκείρωνα προσηγορεύκασιν
οι. Μετὰ δὲ τὰς Σκειρωνίδας πέτρας ἄκρα
ι Μινώα, ποιοῦσα τὸν ἐν τῇ Νισαίᾳ λιμένα.
Ἰσαιέ ἐστιν ἐπίνειον τῶν Μεγάρων δέκα καὶ
κδίους τῆς πόλεως διέχον, σκέλεσιν ἑκατέρω-
απτόμενον πρὸς αὐτήν· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ
Μινώα.
ταλαιὸν μὲν οὖν Ἴωνες εἶχον τὴν χώραν ταύ-
ρ καὶ τὴν Ἀττικὴν, οὕπω τῶν Μεγάρων ἐκτι-
διόπερ οὐδ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τῶν τό-
των ἰδίως, ἀλλ' Ἀθηναίους καλῶν τοὺς ἐν
τῇ πάντας, συμπεριείληφε καὶ τούτους τῷ
όματι Ἀθηναίους νομίζων· ὡς ὅταν φῇ ἐν
λόγῳ·
᾽ ἄρ᾽ Ἀθήνας εἶχον, εὐκτίμενον πτολίεθρον·
ι δεῖ καὶ τοὺς νῦν Μεγαρέας, ὡς καὶ αὐτοὺς
ντας τῆς στρατείας. Σημεῖον δέ· ἡ γὰρ Ἀτ-
ταλαιὸν Ἰωνία καὶ Ἰὰς ἐκαλεῖτο· καὶ ὁ πο-
ν φῇ,
ἷδε Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες —·
ηναίους λέγει· ταύτης δ' ἦν καὶ ἡ Μεγαρὶς

Καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν ὁρίων ἀμφισβητουνιες πολλάκις οἵτε Πελοποννήσιοι καὶ οἱ Ἴωνες, ἐν οἷς ἦν καὶ ἡ Κρομμυωνία, συνέβησαν, καὶ στήλην ἔστησαν ἐπὶ τοῦ συνομολογηθέντος τόπου περὶ αὐτὸν τὸν ἰσθμὸν, ἐπιγραφὴν ἔχουσαν ἐπὶ μὲν τοῦ πρὸς τὴν Πελοπόννησον μέρους·

Τὰ δ' ἐστὶ Πελοπόννησος, οὐκ Ἰωνία·

ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς τὰ Μέγαρα·

Τὰ δ' οὐχὶ Πελοπόννησος, ἀλλ' Ἰωνία.

Οἵτε δὴ τὴν Ἀτθίδα συγγράψαντες, πολλὰ διαφωνοῦντες, τοῦτό γε ὁμολογοῦσιν, οἵ γε λόγου ἄξιοι, ὅτι, τῶν Πανδιονιδῶν τεσσάρων ὄντων, Αἰγεύς τε, καὶ Λύκου, καὶ Πάλλαντος, καὶ τοῦ τετάρτου Νίσου· καὶ τῆς Ἀττικῆς εἰς τέτταρα μέρη διαιρεθείσης, ὁ Νίσος τὴν Μεγαρίδα λάχοι, καὶ κτίσαι τὴν Νισαιαν. Φιλόχορος μὲν οὖν ἀπὸ ἰσθμοῦ μέχρι Πυθίου διήκειν αὐτοῦ φησι τὴν ἀρχήν. Ἄνδρων δὲ μέχρι Ἐλευσῖνος καὶ τοῦ Θριασίου πεδίου. Τὴν δ' εἰς τέτταρα μέρη διανομὴν, ἄλλων ἄλλως εἰρηκότων, ἀρκεῖ ταῦτα παρὰ Σοφοκλέους λαβεῖν· φησὶ δ' ὁ Αἰγεύς·

Ὅτι ὁ πατὴρ ὥρισεν ἐμοὶ μὲν ἀπελθεῖν εἰς ἀκτὰς,
Τῆς δὲ γῆς πρεσβεῖα νείμας· τῷ δὲ Λύκῳ
Τὸν ἀντίπλευρον κῆπον Εὐβοίας νέμω
Νίσῳ δὲ τὴν ἀνόμαλον ἐξαίρει χθόνα.
Σκείρωνος ἀκτῆς, τῆς δὲ γῆς τὸ πρὸς νότον
Ὁ σκληρὸς οὗτος καὶ γίγαντας ἐκτρέφων
Εἴληχε Πάλλας.

Ὅτι μὲν οὖν ἡ Μεγαρὶς τῆς Ἀττικῆς μέρος ἦν, τοῦτοις χρῶνται τεκμηρίοις.

Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν τῆς χώρας μερισμόν, ὃν ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν συγκατελθόντων αὐτοῖς Δωριέων, ἐκπεσεῖν τῆς οἰκείας συνέβη πολλοὺς εἰς τὴν Ἀττικήν, ὧν ἦν καὶ ὁ τῆς Μεσσήνης βασιλεὺς Μέλανθος· οὗτος δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐβασίλευσεν ἑκόντων νικήσας ἐκ μονομαχίας τὸν τῶν Βοιωτῶν βασιλέα Ξάνθον. Εὐανδρούσης δὲ τῆς Ἀττικῆς διὰ τοὺς φυγάδας, φοβηθέντες οἱ Ἡρακλεῖδαι, παροξυνάντων αὐτοὺς μάλιστα τῶν ἐν Κορίνθῳ καὶ τῶν ἐν Μεσσήνῃ, τῶν μὲν διὰ τὴν γειτνίασιν, τῶν δὲ, ὅτι Κόδρος ἐβασίλευε τῆς Ἀττικῆς τότε ὁ τοῦ Μελάνθου παῖς, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Ἀττικήν· ἡττηθέντες δὲ μάχῃ τῆς μὲν ἄλλης ἐξέστησαν γῆς, τὴν Μεγαρικὴν δὲ κατέσχον, καὶ τήν τε πόλιν ἔκτισαν τὰ Μέγαρα, καὶ τοὺς ἀνθρώπους Δωριέας ἀντὶ Ἰώνων ἐποίησαν· ἠφάνισαν δὲ καὶ τὴν στήλην τὴν ὁρίζουσαν τούς τε Ἴωνας καὶ τοὺς Πελοποννησίους.

Πολλαῖς δὲ κέχρηται μεταβολαῖς ἡ τῶν Μεγαρέων πόλις· συμμένει δ' ὅμως μέχρι νῦν. Ἔσχε δέ ποτε καὶ φιλοσόφων διατριβὰς τῶν προσαγορευθέντων Μεγαρικῶν, Εὐκλείδην διαδεξαμένων Σωκρατικὸν ἄνδρα, Μεγαρέα τὸ γένος· καθάπερ καὶ Φαίδωνα μὲν τὸν Ἠλεῖον οἱ Ἠλειακοὶ διεδέξαντο, καὶ τοῦτον Σωκρατικόν, ὧν ἦν καὶ Πύῤῥων· Μενέδημον δὲ τὸν Ἐρετριέα οἱ Ἐρετριακοί. Ἔστι δ' ἡ χώρα τῶν Μεγαρέων παράλυπρος, καθάπερ καὶ ἡ Ἀττική, καὶ τὸ πλέον αὐτῆς ἐπέχει τὰ καλούμενα Ὄνεια ὄρη, ῥάχις τις μηκυνομένη μὲν ἀπὸ τῶν Σκιρωνίδων πε-

τρῶν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Κιθαιρῶνα, διείργουσα δὲ τὴν κατὰ Νίσαιαν θάλασσαν ὑπὸ τῆς κα καὶ Κρίσσαν Ἀλκυονίδος προσαγορευομένης.

Πρόκειται δ' ἀπὸ Νισαίας πλέοντι εἰς τὴν Ἀττικὴν πέντε νησία. Εἶτα Σαλαμὶς ἑβδομήκοντά που σταδίων οὖσα τὸ μῆκος, οἱ δ' ὀγδοήκοντά φασιν ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν, τὴν μὲν ἀρχαίαν ἔρημον πρὸς Μέγαραν τετραμμένην καὶ πρὸς νότον, καθάπερ καὶ Αἰσχύλος εἴρηκεν,

Μέγαρα δ' αὖ τῇ πρὸς νότου κεῖται πνοάς·

τὴν δὲ νῦν ἐν κόλπῳ κειμένην ἐπὶ χερρονησοειδοῦς τινος ἀναστόντος πρὸς τὴν Ἀττικήν. Ἐπαλέατο δ' αὐτὴν ἀνώνυμοι τὸ παλαιόν· καὶ γὰρ Σκιρὰς, καὶ Κυχρεία, ἀπό τινων ἡρώων, ὧν ἀφ' οὗ μὲν Ἀθηνᾶ τε ἱερὰ Σκιρὰς, καὶ τόπος Σκῖρα ἐν τῇ Ἀττικῇ· καὶ Ἐπιστήμων ἱστορεῖ τις. καὶ ὁ μὴν ὁ Σκιροφόριων· ἀφ' οὗ δὴ καὶ Κυχρεύς ἦρως, ὃν φασὶν Ἡσιόδῳ γεγραφέναι ὑπὸ Κυχρέως ἐξελαθῆναι ἐκ τῆς Σαλαμῖνος, ἀπαιτούμενον τὴν νῆσον, ὑποδεξαμένου δὲ αὐτὸν τὴν μητέρα εἰς Ἐλευσῖνα, καὶ γενομένου παρὰ τῆς ἐκείνου ἀνωνυμίαν δὲ καὶ Πιτυοῦσσα ἀπὸ τοῦ φυτοῦ. Ἐπιφανὴς δὲ ἡ νῆσος ἐπῆρε δὲ καὶ τοὺς Δαιμόνιος ὑποδεξαμένους αὐτὸν, καὶ μάλιστα δὲ Διάντα τὸν Γελαντώνου καὶ διὰ τὸ περὶ τὴν νῆσον καταναυμαχηθῆναι Ξέρξην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τροπὴν εἰς τὴν Δηλίαν. Συνεπελάμβανε δὲ καὶ Μίμνερμος τῆς περὶ τὸν ἔρωτα τοῦτον δόξης· κτίσας τε ὕστερος καὶ ναυτικὸν ἐξοπλίσας τοῦτο

σχόμενοι. Βώκαρος δ' ἐστὶν ἐν Σαλαμῖνι ποταμός, ὁ νῦν Βωκαλίας καλούμενος.

Καὶ νῦν μὲν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον· τὸ δὲ παλαιὸν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἔρις περὶ αὐτῆς· καὶ φασὶν οἱ μὲν Πεισίστρατον, οἱ δὲ Σόλωνα παρεγγράψαντα ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ μετὰ τὸ ἔπος τοῦτο,

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,

ἔξῆς τοῦτο,

Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες,

μάρτυρι χρήσασθαι τῷ ποιητῇ, τοῦ, τὴν νῆσον ἐξ ἀρχῆς Ἀθηναίων ὑπάρξαι. Οὐ παραδέχονται δὲ τοῦθ' οἱ κριτικοὶ, διὰ τὸ πολλὰ τῶν ἐπῶν ἀντιμαρτυρεῖν αὐτοῖς. Διὰ τί γὰρ ναυλοχῶν ἔσχατος φαίνεται ὁ Αἴας, οὐ μετ' Ἀθηναίων, ἀλλὰ μετὰ τῶν ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ Θετταλῶν;

Ἔνθ' ἔσαν Αἴαντός τε νέες καὶ Πρωτεσιλάου.

καὶ ἐν τῇ ἐπιπωλήσει Ἀγαμέμνονος·

Εὗρ' υἱὸν Πετεῶο Μενεσθῆα πλήξιππον
Ἑσταότ', ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι μήστωρες ἀϋτῆς.
Αὐτὰρ ὁ πλησίον εἱστήκει πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Πὰρ δὲ Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες. —

ἢ δὲ τὸν Αἴαντα καὶ τοὺς Σαλαμωνίους πάλιν·

Ἦλθε δ' ἐπ' Αἰάντεσσι —
παρ' αὐτούς·
Ἑρμείας δ' ἐτέρωθεν. —
Μενεσθεύς. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τοιαύτην τιμήσασθαι μαρτυρίαν παρ' Ὁμήρου δοκοῦσιν· Μεγαρεῖς ἀντιπαρῳδῆσαι αὐτοῖς οὕτως·

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν νέας, ἔκ τε Πολίχνης,
Ἔκ τ' Αἰγειροῦσης, Νισαίης τε, Τριπόδων τε·

ἃ ἐστι χωρία Μεγαρικὰ, ὧν οἱ Τρίποδοι Τριποδίσκιον λέγονται, καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ τῶν Μεγαρέων κεῖται.

Τινὲς δ' ἀπὸ τοῦ τὴν ἱέρειαν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς χλωροῦ τυροῦ, τοῦ μὲν ἐπιχωρίου, μὴ ἅπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προσφέρεσθαι, χρῆσθαι δὲ καὶ τῷ Σαλαμινίῳ, ξένην φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σαλαμῖνα. Οὐκ εὖ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολογουμένως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσφέρεται, ξενικὸν πάντα τὸν διαπόντιον νοησάντων τῶν ἀρξάντων τοῦ ἔθους τούτου. Ἔοικε δὲ τὸ παλαιὸν ἡ νῦν Σαλαμὶς καθ' αὑτὴν τάττεσθαι, τὰ δὲ Μέγαρα τῆς Ἀττικῆς ὑπάρξαι μέρος. Ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ Σαλαμῖνα κεῖσθαι συμβαίνει τὰ ὅρια τῆς Μεγαρικῆς καὶ τῆς Ἀθηνῶν, ὄρη δύο, ἃ καλοῦσι Κέρατα.

Εἶτ' Ἐλευσὶν πόλις, ἐν ᾗ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν τῆς Ἐλευσινίας· καὶ ὁ μυστικὸς σηκός, ὃν κατεσκεύασεν Ἰκτῖνος, ὄχλον θεάτρου δέξασθαι δυνάμενον, ὃς καὶ τὸν Παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ Ἀθηνᾷ, Περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων· ἐν δὲ τοῖς δήμοις καταριθμεῖται ἡ πόλις.

Εἶτα τὸ Θριάσιον πεδίον, καὶ δμώνυμος αἰγιαλὸς καὶ δῆμος· εἶθ' ἡ ἄκρα ἡ Ἀμφιάλη, καὶ τὸ ὑπερκείμενον λατόμιον, καὶ ὁ εἰς Σαλαμῖνα πορθμὸς, ὅσον διστάδιος, ὃν διαχοῦν ἐπειρᾶτο Ξέρξης, ἔφθη δὲ ἡ ναυμαχία γενομένη, καὶ ἡ φυγὴ τῶν Περ

ῶν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ αἱ Φαρμακοῦσσαι δύο νησία, ν ἐν τῷ μείζονι Κίρκης τάφος δείκνυται.

Ὑπὲρ δὲ τῆς ἀκτῆς ταύτης ὄρος ἐστὶν, ὃ καλεῖ αι Κορυδαλὸς, καὶ ὁ δῆμος οἱ Κορυδαλεῖς· εἶθ' ὁ ὡρων λιμὴν καὶ ἡ Ψυτταλία, νησίον ἔρημον πετρῶ ες, ὅ τινες εἶπον λιμένα τοῦ Πειραιῶς· πλησίον δὲ αὶ ἡ Ἀταλάντη, δμώνυμος τῇ περὶ Εὔβοιαν καὶ Λο ρούς· καὶ ἄλλο νησίον ὅμοιον τῇ Ψυτταλίᾳ καὶ τοῦ ο· εἶθ' ὁ Πειραιεὺς, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις τατ όμενος, καὶ ἡ Μουνυχία.

Λόφος δ' ἐστὶν ἡ Μουνυχία χερρονησίζων, καὶ οῖλος, καὶ ὑπόνομος πολὺ μέρος φύσει τε καὶ ἐπί ηδες, ὥστ' οἰκήσεις δέχεσθαι, στομίῳ δὲ μικρῷ τὴν ἴσοδον ἔχων· ὑποπίπτουσι δ' αὐτῷ λιμένες τρεῖς. Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν ἐτετείχιστο καὶ συνῴκιστο ἡ Μουνυχία, παραπλησίως, ὥσπερ ἡ τῶν Ῥοδίων πόλις, ροσειληφυῖα τῷ περιβόλῳ τὸν Πειραιᾶ καὶ τοὺς λι ένας πλήρεις νεωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὁπλοθήκη Φί ωνος ἔργον· ἄξιόν τε ἦν ναύσταθμον τετρακοσίαις αυσὶν, ὧν οὐκ ἐλάττους ἑστᾶλλον Ἀθηναῖοι. Τῷ δὲ είχει τούτῳ συνῆπται τὰ καθειλκυσμένα ἐκ τοῦ ἄ τεος σκέλη· ταῦτα δ' ἦν μακρὰ τείχη, τετταράκον α σταδίων τὸ μῆκος, συνάπτοντα τὸ ἄστυ τῷ Πει αιεῖ. Οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατήρειψαν, αὶ τὸ τῆς Μουνυχίας ἔρυμα, τόν τε Πειραιᾶ συνέ τειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν, τὴν περὶ τοὺς λιμένας, αὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος· τοῦ δὲ ἱεροῦ ὰ μὲν στοῖδια ἔχει πίνακας θαυμαστοὺς, ἔργα τῶν πιφανῶν τεχνιτῶν· τὸ δ' ὕπαιθρον ἀνδριάντας.

Κατέσπασται δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη, Λακεδαιμονίων μὲν καθελόντων πρότερον, Ῥωμαίων δ' ὕστερον, ἡνίκα Σύλλας ἐκ πολιορκίας εἶλε καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ Ἄστυ.

Τὸ δ' Ἄστυ αὐτὸ πέτρα ἐστὶν ἐν πεδίῳ περιοικουμένη κύκλῳ· ἐπὶ δὲ τῇ πέτρᾳ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ὅ, τε ἀρχαῖος νεὼς ὁ τῆς Πολιάδος, ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λύχνος· καὶ ὁ Παρθενὼν, ὃν ἐποίησεν Ἰκτῖνος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Φειδίου ἔργον ἐλεφάντινον, ἡ Ἀθηνᾶ. Ἀλλὰ γὰρ, εἰς πλῆθος ἐμπίπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης ὑμνουμένων τε καὶ διαβοωμένων, ὀκνῶ πλεονάζειν, μὴ συμβῇ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τὴν γραφήν. Ἔπεισι γὰρ, ὃ φησὶν Ἡγησίας, δρῶ τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ, περὶ τῆς τριαίνης ἔχει τι σημεῖον· ὁρῶ τὴν Ἐλευσῖνα, καὶ τῶν ἱερῶν γέγονα μύστης· ἐκεῖνο Λεωκόριον· τοῦτο Θησεῖον· οὐ δύναμαι δηλῶσαι καθ' ἓν ἕκαστον· ἡ γὰρ Ἀττικὴ θεῶν ἐστι πλήσμα καὶ προγόνων ἡρώων. Ἀλλ' οὗτός γε ἑνὸς μόνου ξοάνου τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει μέμνηται. Πολέμων δὲ ὁ περιηγητὴς, τέτταρα βιβλία, συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει· τὸ δ' ἀνάλογον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας. Ἐλευσῖνά τε εἰπὼν ἕνα τῶν ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα δήμων, πρὸς δὲ καὶ τεττάρων, ὡς φασιν, οὐδένα τῶν ἄλλων ὠνόμακεν.

Ἔχουσι δὲ, κἂν εἰ μὴ πάντες, οἵ γε πολλοὶ μυθοποιΐας συχνὰς καὶ ἱστορίας· καθάπερ Ἀφιδνα μὲν τὴν Ἑλένης ἁρπαγὴν ὑπὸ Θησέως, καὶ τὴν Διοσκούρων ἐκπόρθησιν αὐτῆς, καὶ ἀνακομιδὴν τῆς

;· Μαραθὼν δὲ τὸν Περσικὸν ἀγῶνα· Ρα-
ὲ τὸ τῆς Νεμέσεως ξόανον, ὅ τινες μὲν Διο-
ασὶν ἔργον, τινὲς δὲ Ἀγορακρίτου τοῦ Πα-
καὶ μεγέθει καὶ κάλλει σφόδρα κατωρθωμέ-
ἐνάμιλλον τοῖς Φειδίου ἔργοις. Οὕτω δὲ
άλεια μὲν ὁρμητήριον τῶν Πελοποννησίων
ν Δεκελεικὸν πόλεμον. Φυλὴ δὲ, ὅθεν ἐπή-
ν δῆμον Θρασύβουλος εἰς Πειραιᾶ, κἀκεῖθεν
· οὕτω καὶ ἐπ᾽ ἄλλων πλειόνων ἐστὶν ἱστυ-
λλά, καὶ εἰς τὸ Λεωκόριον, καὶ τὸ Θησεῖον,
ι] καὶ τὸ Λυκεῖον, καὶ αὐτὸ τὸ Ὀλύμπιον,
ιτελὲς κατέλιπε τελευτῶν ὁ ἀναθεὶς βασιλεύς·
δὲ καὶ ἡ Ἀκαδημία, καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλο-
καὶ τὸ Ὠδεῖον, καὶ ἡ Ποικίλη στοὰ, καὶ τὰ
ν πόλιν ἱερὰ, ἔχοντα πάντα ἔργα τεχνιτῶν
ἀξίων.

λὺ δ᾽ ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχηγέτας
ιματος ἐξετάζοι τις, ἀρξάμενος ἀπὸ Κέκρο-
δὲ γὰρ ὁμοίως λέγουσιν ἅπαντες. Τοῦτο δὲ
τῶν ὀνομάτων δῆλον. Ἀκτικὴν μὲν γὰρ ἀπὸ
ός φασιν· Ἀτθίδα δὲ καὶ Ἀττικὴν ἀπὸ
τῆς Κραναοῦ, ἀφ᾽ οὗ καὶ Κραναοὶ οἱ ἔνοι-
Τοφοπίαν δὲ ἀπὸ Μοψόπου, Ἰωνίαν δὲ ἀπὸ
οῦ Ξούθου· Ποσειδωνίαν δὲ καὶ Ἀθήνας
ἐπωνύμων θεῶν. Εἴρηται δ᾽ ὅτι κἀνταῦθα
ε τὸ τῶν Πελασγῶν ἔθνος ἐπιδημῆσαν· καὶ
τῶν Ἀττικῶν Πελαργοὶ προσηγορεύθησαν
πλάγην.

ν δὲ πλέον ἐστὶ τὸ φιλότιμον περὶ τὰ ἔνδοξα

καὶ πλείους οἱ λαλήσαντές τι περὶ αὐτῶν, μείζω δ ἔλεγχος, ἐὰν μὴ κρατῇ τις τῆς Οἶον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ποταμῶν ὁ Κα γελῖν φησιν, εἴ τις θαῤῥεῖ γράφειν τὰς ν ναίων παρθένους,

— ἀφύσασθαι καθαρὸν γάνος Ἡριδα οὗ καὶ τὰ βοσκήματα ἀπόχοιτ' ἄν. Εἶσ αἱ πηγαὶ καθαροῦ καὶ ποτίμου ὕδατος, ἐ ἐκτὸς τῶν Λοχμίου καλουμένων πυλῶν, τοῦ Λιπείου· πρότερον δὲ καὶ κρήνη κατα τῆς πλησίον τυλλοῦ καὶ καλοῦ ὕδατος· εἰ δ τι ἂν εἴη θαυμαστόν, εἰ πᾶσα πολὺ καὶ ἦν. ὥστε καὶ τοῦτων εἶναι. μετὰβολὰ δὲ Ἐν μὲν γὰρ τοῖς καθ' ἕκαστα τοιούτοις αὖ ἀνδρῶσι διατρίβειν. τὸ δὲ σῶμα σχεῖν τ ὥστε μηδ' ἐν παιδιαῖς ἀπηδᾶναί τινων.

Ἐοικασι δὲν ἀτυχεῖν τοιούτοις, ὅτε λόχμης τυφθείσης τῆς χώρας ὑπὸ Ἀνιβά ὑπὸ Καρῶν, ἃ νῦν δὲ ὑπὸ Σωσιῶν. ἀφ Ἄμπας, Καρικὸν τοῦτον ἀφ' Ὑακινθίδου τι ἀκούειν τὸ ταῦτον, ἐν ἰσημερίᾳ. Καρικὰ τοῦτο τοῦς, Στράτιος, Λεύκιος, Ἐλευσὶς, Ἀμφίλο δὲ δὴ καὶ Λαοδικεῖς Ἀμφίλοχος, Σώσιπος Κλέανδρος, Σωσίπατρος, Χρύσιππος, Διόδωρος. ὕστερον δὲ μετὰ τοῦτο συνεφώνησεν Ἀχαιικὸν τοὺς Λαοδικεῖς ἕνεκεν. Ἐξουσιάσουσιν μὲν ἐ παῖδα πρότερον· εἶτ' ἐκ ἰσημερίας μετὰ τετραμήνου ἐπιστήμονα λύτου. Ἐξουσίαν τῶν παίδων. ὕστερον τε λογισμὸς γενόμε

ι τετρακοσίων καὶ τῆς τῶν τριάκοντα τυράν-
οῦς ἐπέστησαν Λακεδαιμόνιοι, τούτους μὲν
ύσαντο ῥᾳδίως, ἐφύλαξαν δὲ τὴν δημοκρατίαν
τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Καὶ γὰρ εἴ τι μι-
ὑπὸ τῶν Μακεδονικῶν βασιλέων παρελυπήθη-
ὧςθ' ὑπακούειν αὐτῶν ἀναγκασθῆναι, τόν γε
ερῆ τύπον τῆς πολιτείας τὸν αὐτὸν διετήρουν.
δέ φασι, καὶ βέλτιστα τότε αὐτοὺς πολιτεύ-
ι δεκαετῆ χρόνον, ὃν ἦρχε Μακεδόνων Κάσ-
ος. Οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δο-
ραννικώτερος γενέσθαι, πρὸς Ἀθηναίους δὲ
μόνησε λαβὼν ὑπήκοον τὴν πόλιν· ἐπέστησε
ῶν πολιτῶν Δημήτριον τὸν Φαληρέα, τὸν Θεο-
του τοῦ φιλοσόφου γνώριμον, ὃς οὐ μόνον οὐ
υσε τὴν δημοκρατίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπηνώρθωσε
δὲ τὰ ὑπομνήματα, ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πο-
ς ταύτης ἐκεῖνος. Ἀλλ' οὕτως ὁ φθόνος ἴσχυσε,
πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια, ὥστε μετὰ τὴν Κασ-
ου τελευτὴν ἠναγκάσθη φυγεῖν εἰς Αἴγυπτον·
εἰκόνας αὐτοῦ πλείους ἢ τριακοσίας κατέσπα-
ἐπαναστάντες, καὶ κατεχώνευσαν· ἔνιοι δὲ
ιθάσιν, ὅτι καὶ εἰς ἀμίδας. Ῥαμαῖοι δ' οὖν
αβόντες αὐτοὺς δημοκρατουμένους, ἐφύλαξαν
ὑτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ἐπι-
δ' ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος, τυράννους αὐ-
ατέστησεν, οὓς ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο· τὸν δ'
κτὰ μάλιστα τὸν Ἀριστίωνα, καὶ ταύτην βια-
ον τὴν πόλιν, ἐκ πολιορκίας ἑλὼν Σύλλας, ὁ
ωμαίων ἡγεμών, ἐκόλασε· τῇ πόλει δὲ συγ-

γνώμην ἔνειμε· καὶ μέχρι νῦν ἐν ἐλευθερ
καὶ τιμῇ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις.

Μετὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ Φαληρεῖς δῆμος
ξῆς παραλίᾳ· εἶθ' Ἁλιμούσιοι, Αἰξωνεῖς,
Αἰξωνικοὶ, Ἀναγυράσιοι· εἶτα Θορεῖς,
Ἀγιλιεῖς, Ἀναφλύστιοι, Ἀζηνιεῖς· οὗτοι
χρι τῆς ἄκρας τοῦ Σουνίου. Μεταξὺ δὲ τ
των δήμων μακρὰ ἄκρα πρώτη μετὰ τοὺς
Ζωστήρ· εἶτ' ἄλλη μετὰ Θορέας, Ἀστυπά
τῆς μὲν πρόκειται νῆσος Φάβρα, τῆς δὲ
καὶ μετὰ τοὺς Αἰξωνέας δ' ἐστὶν Τβροῦσσα
Ἀνάφλυστόν ἐστι καὶ τὸ Πανεῖον, καὶ τὸ
λιάδος Ἀφροδίτης ἱερὸν, εἰς ὃν τόπον ἐκκυ
τὰ τελευταῖα τὰ ἐκ τῆς περὶ Σαλαμῖνα
τῆς Περσικῆς ναυάγια φασι· περὶ ὧν καὶ
λω προειπεῖν·

Κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἑρετμοῖσι φρίξουσ
Πρόκειται δὲ καὶ τούτων τῶν τόπων Βέλβι
οὐ πολὺ ἄπωθεν· καὶ ὁ Πατρόκλου χάρα
δ' αἱ πλεῖσται τούτων.

Κάμψαντι δὲ τὴν κατὰ τὸ Σούνιον ἄ
ξιόλογος δῆμος Σούνιον· εἶτα Θόρικος,
ταμὸς δῆμος οὕτω καλούμενος, ἐξ οὗ οἱ ἄ
τάμιοι· εἶτα Πρασία, Στειρία, Βραυρών,
τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος ἱερόν .....
ὅπου τὸ τῆς Ταυροπόλου· εἶτα Μυῤῥινοῦ
βάλινθος, Μαραθών, ὅπου Μιλτιάδης
Δάτιος τοῦ Πέρσου δυνάμεις ἄρδην διέφθ
περμείνας ὑστερίζοντας Λακεδαιμονίους

πανσέληνον. Ἐνταῦθα μεμυθεύκασι καὶ τὸν Μαραθώνιον ταῦρον, ὃν ἀνεῖλε Θησεύς. Μετὰ δὲ Μαραθῶνα Τρικόρυθος, εἶτα Ῥαμνοῦς, ὅπου τὸ τῆς Νεμέσεως ἱερόν· εἶτα Ψαφὶς ἡ τῶν Ὠρωπίων· ἐνταῦθα δέ που καὶ τὸ Ἀμφιαράειόν ἐστι τετιμημένον ποτὲ μαντεῖον, ὅπου φυγόντα τὸν Ἀμφιάρεων, ὡς φησι Σοφοκλῆς,

Ἐδέξατο ῥαγεῖσα Θηβαία κόνις,
Αὐτοῖσιν ὅπλοις καὶ τετρωρίστῳ δίφρῳ.

Ὠρωπὸς δ' ἐν ἀμφισβητησίμῳ γεγένηται πολλάκις· ἵδρυται γὰρ ἐν μεθορίῳ τῆς τε Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. Πρόκειται δὲ τῆς παραλίας ταύτης, πρὸ μὲν τοῦ Θορίκου καὶ τοῦ Σουνίου, νῆσος Ἑλένη, τραχεῖα καὶ ἔρημος, παραμήκης ὅσον ἑξήκοντα σταδίους τὸ μῆκος· ἧς φασι μεμνῆσθαι τὸν ποιητὴν, ἐν οἷς Ἀλέξανδρος λέγει πρὸς τὴν Ἑλένην·

Οὐδ' ὅτε σε πρῶτον Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς
Ἔπλεον ἁρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι,
Νήσῳ δ' ἐν Κρανάῃ ἐμίγην φιλότητι καὶ εὐνῇ.

Τυύτην γὰρ λέγει Κρανάην τὴν νῦν Ἑλένην, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ γενέσθαι τὴν μίξιν. Μετὰ δὲ τὴν Ἑλένην ἡ Εὔβοια πρόκειται τῆς ἑξῆς παραλίας, ὁμοίως στενὴ καὶ μακρὰ, καὶ κατὰ μῆκος τῇ ἠπείρῳ παραβεβλημένη, καθάπερ ἡ Ἑλένη. Ἔστι δὲ ἀπὸ Σουνίου πρὸς τὸ νότιον τῆς Εὐβοίας ἄκρον, ὃ καλοῦσι Λευκὴν ἀκτὴν, σταδίων τριακοσίων πλοῦς· ἀλλὰ περὶ Εὐβοίας μὲν εἰρήσεται ὕστερον. Τοὺς δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ δήμους τῆς Ἀττικῆς μακρὸν εἰπεῖν διὰ τὸ πλῆθος.

Τῶν δ' ὀρῶν, ἃ ἐν ὀνόματι μάλιστά ἐστιν, ὅ, τε Ὑμηττὸς, καὶ Βριλησσὸς, καὶ Λυκαβηττὸς, ἔτι δὲ Πάρνης καὶ Κορυδαλός. Μαρμάρου δ' ἐστὶ τῆς τε Ὑμηττίας καὶ τῆς Πεντελικῆς κάλλιστα μέταλλα πλησίον τῆς πόλεως· ὁ δ' Ὑμηττὸς καὶ μέλι ἄριστον ποιεῖ. Τὰ δ' ἀργυρεῖα τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἀξιόλογα, νυνὶ δ' ἐκλείπει· καὶ δὴ καὶ οἱ ἐργαζόμενοι, τῆς μεταλλείας ἀσθενῶς ὑπακουούσης, τὴν παλαιὰν ἐκβολάδα καὶ σκωρίαν ἀναχωνεύοντες, εὕρισκον ἔτι ἐξ αὐτῆς ἀποκαθαιρόμενον ἀργύριον, τῶν ἀρχαίων ἀπείρως καμινευόντων. Τοῦ δὲ μέλιτος ἀρίστου ὄντος τῶν πάντων τοῦ Ἀττικοῦ, πολὺ βέλτιστόν φασι τὸ ἐν τοῖς ἀργυρείοις, ὃ καὶ ἀκάπνιστον καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς σκευασίας.

Ποταμοὶ δ' εἰσὶν, ὁ μὲν Κηφισσὸς ἐκ Τρινεμιῶν τὰς ἀρχὰς ἔχων, ῥέων δὲ διὰ τοῦ πεδίου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ Γέφυρα καὶ οἱ Γεφυρισμοὶ, διὰ δὲ τῶν σκελῶν τῶν ἀπὸ τοῦ ἄστεος εἰς τὸν Πειραιᾶ καθηκόντων, ἐκδίδωσιν εἰς τὸ Φαληρικὸν, χειμαῤῥάδας τὸ πλέον, θέρους δὲ μειοῦται τελέως. Ἔστι δὲ τοιοῦτος μάλιστα ὁ Ἰλισσὸς, ἐκ θατέρου μέρους τοῦ ἄστεος ῥέων εἰς τὴν αὐτὴν παραλίαν, ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἄγρας καὶ τοῦ Λυκείου μερῶν, καὶ τῆς πηγῆς, ἣν ὕμνηκεν ἐν Φαίδρῳ Πλάτων· περὶ μὲν τῆς Ἀττικῆς ταῦτα.

II. Ἑξῆς δ' ἐστὶν ἡ Βοιωτία· περὶ ἧς λέγοντα καὶ περὶ τῶν συνεχῶν ἐθνῶν ἀνάμνησιν ποιήσασθαι χρὴ τοῦ σαφοῦς χάριν, ὧν εἴπομεν πρότερον. Λέγο-

μεν δὲ τὴν ἀπὸ Σουνίου παραλίαν μέχρι Θεσσαλονίκης ἐπὶ τὰς ἄρκτους τετάσθαι, μικρὸν ἐκκλίνουσαν τὴν ὑπερανέχουσαν θάλασσαν πρὸς ἕω· τὰ δ' ὑπερκείμενα πρὸς δύσιν, ὡς ἂν ταινίας τινὰς, διὰ τῆς χώρας ἑκάστης τεταμένας παραλλήλους. Ὧν πρώτη ἐστὶν ἡ ἀπὸ Μεγαρίδος, ὡς ἂν ταινία τις· τὸ μὲν ἑωθινὸν μέρος ταινιοῦσα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι Ὠρωποῦ καὶ τῆς ταύτῃ παραλίας, τὸ δ' ἑσπέριον, τόν τε ἰσθμὸν, καὶ τὴν Ἀλκυονίδα θάλατταν, τὴν κατὰ Νηγὰς μέχρι τῶν . . . . . τῶν περὶ Κρόυσαν· τὰ δὲ λοιπὰ . . . . . μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ παραλίαν καὶ τὴν ὡς ἂν . . . . ὀρεινὴν, τὴν διείργουσαν ἀπὸ τῆς. . . . Δευτέρα δ' ἐστὶν ἡ Βοιωτία, ἀπὸ τῆς ἕω ἐπὶ δυσιν τεταμένη ταινία τις ἀπὸ τῆς κατ' Εὔβοιαν θαλάσσης ἐπὶ θάλατταν τὴν κατὰ τὸν Κρισσαῖον κόλπον, ἰσομήκης πως τῇ Ἀττικῇ, ἢ καὶ ἐλάττων κατὰ μῆκος· ἀρετῇ μέντοι τῆς χώρας πάμπολυ διαφέρει.

Ἔφορος δὲ καὶ ταύτῃ κρείττω τὴν Βοιωτίαν ἀποφαίνει τῶν ὁμόρων ἐθνῶν· καὶ ὅτι μόνη τριθάλαττός ἐστι· καὶ λιμένων εὐπορεῖ πλειόνων· ἐπὶ μὲν τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ καὶ τῷ Κορινθιακῷ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ Σικελίας, καὶ τῆς Λιβύης δεχομένη· ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὔβοιαν μερῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρίπου σχιζομένης τῆς παραλίας· τῇ μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα καὶ Ταναγρικὴν, τῇ δ' ἐπὶ τὸν Σαλγανέα, καὶ τὴν Ἀνθηδόνα, τῇ μὲν εἶναι συνεχῆ τὴν κατ' Αἴγυπτον, καὶ Κύπρον, καὶ τὰς νήσους θάλασσαν· τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας, καὶ τὴν Προποντίδα, καὶ τὸν

Ἑλλήσποντον. Προστίθησι δὲ καὶ, ὅτι τὴν Εὐ
τρόπον τινὰ μέρος αὐτῆς πεποίηκεν ὁ Εὔριπος
στενὸς ὤν, καὶ γεφύρᾳ συνεζευγμένος πρὸς
διπλέθρῳ. Τὴν μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ διὰ τ
καί φησι πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχειν· ἀγ
καὶ παιδείᾳ μὴ χρησαμένους, ἐκεῖ μηδὲ το
προϊσταμένους αὐτῆς, εἰ καί ποτε κατορθ
ἐπὶ μακρὸν τὸν χρόνον συμμεῖναι· καθάπερ
μεινώνδας ἔδειξε. Τελευτήσαντος γὰρ ἐκείνο
ἡγεμονίαν ἀποβαλεῖν εὐθὺς τοὺς Θηβαίους
βη,] γευσαμένους αὐτῆς μόνον· αἴτιον δὲ εἶν
λόγων καὶ ὁμιλίας τῆς πρὸς ἀνθρώπους ἰλιγγι
μόνης δ' ἐπιμεληθῆναι τῆς κατὰ πόλεμον ἀ
Ἔδει δὲ προσθεῖναι, ὅτι τοῦτο πρὸς Ἕλληνα
λιστα χρήσιμόν ἐστιν, ἐπεὶ πρός γε τοὺς βαρβ
βία λόγου κρείττων ἐστί. Καὶ Ῥωμαῖοι δὲ τ
λαιὸν μὲν, ἀγριωτέροις ἔθνεσι πολεμοῦντες,
ἐδέοντο τῶν τοιούτων παιδευμάτων· ἀφ' οὗ
ξαντο πρὸς ἡμερώτερα ἔθνη καὶ φῦλε τὴν πρ
τείαν ἔχειν, ἐπέθεντο καὶ ταύτῃ τῇ ἀγωγῇ, καὶ
στησαν πάντων κύριοι.

Ἡ δὲ οὖν Βοιωτία πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβ
ᾠκεῖτο Ἀόνων καὶ Τεμμίκων ἐκ τοῦ Σουνίου π
νημένων, καὶ Ἀελέγων, καὶ Ταύντων. Εἶτα Φο
ἔσχον οἵ μετὰ Κάδμου, ὃς τήν τε Καδμείαν ἐτε
καὶ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἐκγόνοις ἀπέλιπεν. Ἐκεῖν
τὰς Θήβας τῇ Καδμείᾳ προσέκτισαν καὶ συνε
ξαν τὴν ἀρχὴν, ἡγούμενοι τῶν πλείστων Βοιωτ
τῆς τῶν Ἐπιγόνων στρατείας. Κατὰ δὲ τούτους ὁ

χρόνον ἐκλιπόντες τὰς Θήβας, ἐπανῆλθον πάλιν· ὡς δ' αὖτως ὑπὸ Θρᾳκῶν καὶ Πελασγῶν ἐκπεσόντες ἐν Θετταλίᾳ συνεστήσαντο τὴν ἀρχὴν, μετὰ Ἀρναίων ἐπὶ πολὺν χρόνον, ὥστε καὶ Βοιωτοὺς κληθῆναι ἅπαντας. Εἶτ' ἀνέστρεψαν εἰς τὴν οἰκείαν, ἤδη τοῦ Αἰολικοῦ στόλου παρεσκευασμένου περὶ Αὐλίδα τῆς Βοιωτίας, ὃν ἔστελλον εἰς τὴν Ἀσίαν οἱ τοῦ Ὀρέστου παῖδες. Προσθέντες δὲ τῇ Βοιωτίᾳ τὴν Ὀρχομενίαν (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρότερον, οὐδ' Ὅμηρος μετὰ Βοιωτῶν αὐτοὺς κατέλεξεν, ἀλλ' ἰδίᾳ, Μινύας προσαγορεύσας) μετ' ἐκείνων ἐξέβαλον τοὺς μὲν Πελασγοὺς εἰς Ἀθήνας, ἀφ' ὧν ἐκλήθη μέρος τι τῆς πόλεως Πελασγικόν· ᾤκησαν δὲ ὑπὸ τῷ Ὑμηττῷ· τοὺς δὲ Θρᾷκας εἰς τὸν Παρνασόν. Ἅπαντες δὲ τῆς Φωκίδος Τάμπολιν ᾤκισαν.

Φησὶ δ' Ἔφορος, τοὺς μὲν Θρᾷκας, ποιησαμένους σπονδὰς πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς, ἐπιθέσθαι νύκτωρ στρατοπεδεύουσιν ὀλιγωρότερον, ὡς εἰρήνης γεγονυίας· διακρουσαμένων αὐτοὺς, αἰτιωμένων τε ἅμα, ὅτι τὰς σπονδὰς παρέβαινον, μὴ παραβῆναι φάσκειν ἐκείνους· συνθέσθαι γὰρ ἡμέρας, νύκτωρ δ' ἐπιθέσθαι· ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὴν παροιμίαν εἰρῆσθαι, Θρᾳκία παρεύρεσις. Τοὺς δὲ Πελασγοὺς, μέγοντος ἔτι τοῦ πολέμου, χρηστηριαζομένους ἀπελθεῖν· ἀπελθεῖν δὲ καὶ τοὺς Βοιωτούς. Τὸν μὲν οὖν τοῖς Πελασγοῖς δοθέντα χρησμὸν ἔφη μὴ ἔχειν εἰπεῖν· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς ἀνελεῖν τὴν προφῆτιν, ἀσεβήσαντας εὖ πράξειν· τοὺς δὲ θεωροὺς ὑπονοήσαντας χαριζομένην τοῖς Πελασγοῖς τὴν προφῆτιν διὰ

τὸ συγγενές,' (ἐπεὶ καὶ τὸ ἱερὸν Πελασγικὸν ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν) οὕτως ἀνελεῖν, ἁρπάσαντας τὴν ἄνθρωπον εἰς πυρὰν ἐμβαλεῖν· ἐνθυμηθέντας, εἴτε κακουργήσασαν [περὶ τῶν γυναικῶν δικαστῶν,] εἴτε μὴ, πρὸς ἀμφότερα ὀρθῶς ἔχειν· εἰ μὲν παρεχρησιμοποίησε, κολασθείσης αὐτῆς· εἰ δ' οὐδὲν ἐπακούργησε, τὸ προσταχθὲν αὐτῶν πραξάντων. Τοὺς δὲ περὶ τὸ ἱερὸν, τὸ μὲν ἀκρίτους κτείνειν τοὺς πράξαντας, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, μὴ δοκιμάσαι, καθιστάναι δ' εἰς κρίσιν· καλεῖν δ' ἐπὶ τὰς ἱερείας; ταύτας δὲ εἶναι τὰς προφήτιδας, αἳ λοιπαὶ τριῶν οὐσῶν περιῆσαν· λεγόντων δ' ὡς οὐδαμοῦ νόμος εἴη δικάζειν γυναῖκας, προσελέσθαι καὶ ἄνδρας ἴσους ταῖς γυναιξὶ τὸν ἀριθμόν· τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας ἀπογνῶναι, τὰς δὲ γυναῖκας καταγνῶναι· ἴσων δὲ τῶν ψήφων γενομένων, τὰς ἀπολυούσας νικῆσαι· ἐκ δὲ τούτων Βοιωτοῖς μόνοις ἄνδρας προθεσπίζειν ἐν Δωδώνῃ. Τὰς μέν τοι προφήτιδας, ἐξηγουμένας τοὐναντίον, εἰπεῖν, ἅτι προστάττει ὁ Θεὸς τοῖς Βοιωτοῖς, τοὺς παρ' αὐτοῖς τρίποδας συλλέγοντας εἰς Δωδώνην πέμπειν κατ' ἔτος· καὶ δὴ καὶ ποιεῖν τοῦτο· ἀεὶ γάρ τινα τῶν ἀνακειμένων τριπόδων νύκτωρ καθαιροῦντας καὶ κατακαλύπτοντας ἱματίοις, ὡς ἂν λάθρα τριποδηφορεῖν εἰς Δωδώνην.

Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Αἰολικὴν ἀποικίαν συνέπραξαν τοῖς περὶ Πενθίλον, πλείστους ἐξ ἑαυτῶν συμπέμψαντες, ὥστε καὶ Βοιωτικὴν προσαγορευθῆναι. Ὕστερον δὲ χρόνοις πολλοῖς ὁ Περσικὸς πόλεμος περὶ Πλαταιὰς γενόμενος διελυμήνατο τὴν χώ-

αν. Εἶτ᾽ ἀνέλαβον σφᾶς πάλιν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ἀμφισβητῆσαι Θηβαίους δυσὶ μάχαις κρατήσαντας Λακεδαιμονίους. Ἐπαμεινώνδα δὲ πεσόντος ἐν τῇ μάχῃ, ταύτης μὲν τῆς ἐπίδος διεσφάλησαν· ὑπὲρ δὲ τῶν Ἑλλήνων ὅμως πολέμησαν πρὸς Φωκέας τοὺς τὸ ἱερὸν συλήσαντας ὃ κοινόν. Κακωθέντες δ᾽ ὑπό τε τούτου τοῦ πολέμου, καὶ τῶν Μακεδόνων ἐπιθεμένων τοῖς Ἕλλησιν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ ἁπάβαλον τὴν πόλιν κατασκαφεῖσαν, καὶ ἀνέλαβον ἀνακτισθεῖσαν. Ἐξ ἐκείνου δ᾽ ἤδη πράττοντες ἐνδεέστερον ἀεὶ μέχρι εἰς ἡμᾶς, οὐδὲ κώμης ἀξιολόγου τύπον σώζουσι. Καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις ἀνάλογον, πλὴν Τανάγρας καὶ Θεσπιῶν· αὗται δ᾽ ἱκανῶς συμμένουσι πρὸς ἐκείνας φρονήσασαι.

Ἑξῆς δὲ τὴν περιήγησιν τῆς χώρας ποιητέον, ἀρξαμένους ἀπὸ τῆς πρὸς Εὔβοιαν παραλίας τῆς συνεχοῦς τῇ Ἀττικῇ. Ἀρχὴ δ᾽ ὁ Ὠρωπὸς καὶ ὁ ἱερὸς λιμήν, ὃν καλοῦσι Δελφίνιον, καθ᾽ ὃν ἡ παλαιὰ Ἐρέτρια ἐν τῇ Εὐβοίᾳ, διάπλουν ἔχουσα ἑξήκοντα σταδίων. Μετὰ δὲ τὸ Δελφινιόν ἐστιν ὁ Ὠρωπὸς ἐν εἴκοσι σταδίοις· κατὰ δὲ τοῦτόν ἐστιν ἡ νῦν Ἐρέτρια· διάπλους δ᾽ ἐπ᾽ αὐτὴν στάδιοι τεσσαράκοντα.

Εἶτα Δήλιον τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ Δήλου μεταρρυμένον, Ταναγραίων πολίχνιον, Αὐλίδος διέχον σταδίους τριάκοντα· ὅπου μάχῃ ἡττηθέντες Ἀθηναῖοι προτροπάδην ἔφυγον· ἐν δὲ τῇ φυγῇ πεσόντα ὑφ᾽ ἵππου Ξενοφῶντα τὸν Γρύλλου ἰδὼν κείμενον Σωκράτης ὁ φιλόσοφος στρατεύων πεζὸς, τοῦ ἵππου

γεγονότος ἐκποδών, ἀνέλαβε τοῖς ὦμοις α
ἔωσεν ἐπὶ πολλοὺς σταδίους, ἕως ἐπαῦσα

Εἶτα λιμὴν μέγας, ὃν καλοῦσι βαθ
Εἶθ' ἡ Αὐλὶς πετρώδες χωρίον, καὶ κώ
γραίων· λιμὴν δ' ἐστὶ πεντήκοντα πλοίοι
κὸς τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων ἐν
ὑπάρξαι λιμένι. Καὶ ὁ Εὔριπος δ' ἐστὶ
Χαλκίδος, εἰς ὃν ἀπὸ Σουνίου στάδιοι ἑ
τα· ἔστι δ' ἐπ' αὐτῷ γεφύρα δίπλεθρος,
πύργος δ' ἑκατέρωθεν ἐφέστηκεν, ὃ μὲν ἐ
κίδος, ὃ δ' ἐκ τῆς Βοιωτίας· διῳκοδόμ
αὐτὸν σύριγξ. Περὶ δὲ τῆς παλιρροίας
που, τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν ἱκανὸν, ὅτι ἑ
ταβάλλειν φασὶ καθ' ἡμέραν ἑκάστην κ
τὴν δ' αἰτίαν ἐν ἄλλοις σκεπτέον.

Πλησίον δ' ἐστὶν ἐφ' ὕψους κείμεν
Σαλγανεὺς, ἐπώνυμον τοῦ ταφέντος ἐπ' α
γανέως ἀνδρὸς Βοιωτίου, καθηγησαμένου
σαις εἰσπλέουσιν εἰς τὸν διάπλουν τοῦτ
Μαλιακοῦ κόλπου· ὃν φασιν ἀναιρεθῆνα
τῷ Εὐρίπῳ συνάπτειν, ὑπὸ τοῦ ναυάρχου
του, νομισθέντα κακοῦργον, ὡς ἐξ ἀπάτης
τα τὸν στόλον εἰς τυφλὸν τῆς θαλάσσης
αἰσθόμενον δὲ τὸν βάρβαρον τὴν περὶ α
την μεταγνῶναί τε, καὶ ταφῆς ἀξιῶσαι τὸ
ἀποθανόντα.

Καὶ ἡ Γραῖα δ' ἐστὶ τόπος Ὡρωποῦ
καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου, καὶ τὸ Ναρ
Ἐρετριέως μνῆμα, ὃ καλεῖται Σνηλοῦ·

ῶσι παριόντες· τινὲς δὲ τῇ Ταναγρᾷ τὴν αὐτὴν
ασιν· ἡ Ποίμανδρις δ' ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ Ταναγρι-
ῇ· καλοῦνται δὲ καὶ Γιφυραῖοι οἱ Ταναγραῖοι.
ἐκ Κωπίας δὲ τῆς Θηβαϊκῆς μεθιδρυμένον δεῦρο
ὁ Ἀμφιάρειον.

Καὶ ὁ Μυκαλησσὸς δὲ κώμη τῆς Ταναγρικῆς·
ῖται δὲ παρ' ὁδὸν Θηβαίων εἰς Χαλκίδα· καλοῦσι
ὶ Βοιωτικῶς Μυκαληττόν. Ὡς δ' αὕτως καὶ τὸ Ἅρ-
α, τῆς Ταναγραϊκῆς κώμη ἔρημος περὶ Μυκαλητ-
όν, ἀπὸ τοῦ Ἀμφιαράου ἅρματος λαβοῦσα τοὔνο-
α, ἑτέρα οὖσα τοῦ Ἅρματος τοῦ κατὰ τὴν Ἀττικήν,
ἐστι περὶ Φυλὴν δῆμον τῆς Ἀττικῆς, ὅμορον τῇ
Ἀναγρᾷ. Ἐνταῦθα δὲ ἡ παροιμία τὴν ἀρχὴν ἔσχεν
λέγουσα· ὁπότε δι' Ἅρματος ἀστράψῃ· ἀστραπὴν
να σημειουμένων κατὰ χρησμὸν τῶν λεγομένων
υθαϊστῶν, βλεπόντων ὡς ἐπὶ τὸ Ἅρμα, καὶ τότε
εμπόντων τὴν θυσίαν εἰς Δελφοὺς, ὅταν ἀστρά-
αντα ἴδωσιν· ἐτήρουν δ' ἐπὶ τρεῖς μῆνας· καθ'
ἕκαστον μῆνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας ἀπὸ τῆ
χάρας τοῦ Ἀστραπαίου Διός· ἔστι δ' αὕτη ἐν τ
ίχει μεταξὺ τοῦ Πυθίου καὶ τοῦ Ὀλυμπίου. Περ
ὶ τοῦ Ἅρματος τοῦ Βοιωτικοῦ οἱ μέν φασιν ἐκπε-
όντος ἐκ τοῦ ἅρματος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ἀμφιαράου
ατὰ τὸν τόπον, οὗ νῦν ἐστι τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ ἅρ-
α ἔρημον ἐνεχθῆναι περὶ τὸν ὁμώνυμον τόπον· οἱ
ὶ τοῦ Ἀδράστου συντριβῆναι τὸ ἅρμα φεύγοντός
ασιν ἐνταῦθα, τὸν δὲ διὰ τοῦ Ἀρείονος σωθῆναι.
ιλόχορος δ' ὑπὸ τῶν κωμητῶν σωθῆναί φησιν αὐ-

ιόν· διὰ τοῦτο ἰσοπολιτείαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Ἀργείων ὑπάρξαι.

Ἔστι δὲ τῷ ἐκ Θηβῶν εἰς Ἄργος ἀπιόντι ἐν ἀριστερᾷ ἡ Τάναγρα· ἐν δεξιᾷ κεῖται, καὶ ἡ Ὑρία δὲ τῆς Ταναγραίας νῦν ἐστι, πρότερον δὲ τῆς Θηβαΐδος· ὅπου ὁ Ὑριεὺς μεμύθευται καὶ ἡ τοῦ Ὡρίωνος γένεσις, ἣν φησι Πίνδαρος ἐν τοῖς διθυράμβοις· κεῖται δ' ἐγγὺς Αὐλίδος. Ἔνιοι δὲ τὰς Τσιὰς Τρίην λέγεσθαί φασι, τῆς Παρασωπίας οὖσαν ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι πλησίον Ἐρυθρῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἄποικον Τριέων, κτίσμα δὲ Νυκτέως, τοῦ Ἀντιόπης πατρός. Εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ Τσιαί, οἱ δ' ἐξ αὐτῆς Τσιάται λέγονται. Τῶν δ' Ἐρυθρῶν τούτων ἄποικοι αἱ ἐν Ἰωνίδι Ἐρυθραί. Καὶ ὁ Ἐλεὼν δὲ, κώμη Ταναγρικὴ, ἀπὸ τῶν ἑλῶν ὠνομασμένη.

Μετὰ δὲ Σαλγανέα Ἀνθηδὼν πόλις λιμένα ἔχουσα, ἐσχάτη τῆς Βοιωτικῆς παραλίας τῆς πρὸς Εὔβοιαν· καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς εἴρηκεν·

Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν.

Εἰσὶ μέν τοι ἔτι καὶ προϊόντι μικρὸν πολίχναι δύο τῶν Βοιωτῶν, Λάρυμνά τε, παρ' ἣν ὁ Κηφισσὸς ἐκδίδωσι, καὶ ἔτι ἐπέκεινα Ἅλαι ὁμώνυμοι τοῖς Ἀττικοῖς δήμοις. Κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην κεῖσθαί φασιν Αἰγὰς τὰς ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν αἷς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν τοῦ Αἰγαίου· ἐμνήσθημεν δ' αὐτοῦ καὶ πρότερον. Δίαρμα δ' ἐστὶν ἀπὸ μὲν τῆς Ἀνθηδόνος εἰς Αἰγὰς ἑκατὸν εἴκοσι στάδιοι· ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων τόπων πολὺ ἐλάττους· κεῖται δ' ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τὸ ἱερόν· ἦν δέ ποτε καὶ πόλις. Ἐγγὺς δὲ τῶν Αἰ-

γῶν καὶ αἱ Ὀρόβιαι. Ἐν δὲ τῇ Ἀνθηδονίᾳ Μεσσάπιον ὄρος ἐστὶν, ἀπὸ Μεσσάπου, ὃς, εἰς τὴν Ἰαπυγίαν ἐλθὼν, Μεσσαπίαν τὴν χώραν ἐκάλεσεν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν Γλαῦκον μυθεύεται τὸν Ἀνθηδόνιον, ὃν φασιν εἰς κῆτος μεταβαλεῖν.

Πλησίον δ' ἐστὶν Ἀνθηδόνος ἱεροπρεπὴς τόπος τῆς Βοιωτίας, ἴχνη πόλεως ἔχων, ὁ καλούμενος Ἴσος, συστέλλοντι τὴν πρώτην συλλαβήν. Οἴονται δέ τινες δεῖν γράφειν·

Ἴσον τε ζαθέην, Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν·

ἐκτείνοντες τὴν πρώτην συλλαβὴν ποιητικῶς διὰ τὸ μέτρον, ἀντὶ τοῦ

Νίσαν τε ζαθέην —

Ἡ γὰρ Νίσα οὐδαμοῦ φαίνεται τῆς Βοιωτίας, ὡς φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς περὶ νεῶν· ὥστ' οὐκ ἂν εἴη, εἰ μὴ τὴν Ἴσον οὕτως εἴρηκεν· ἦν γὰρ ἡ Ἴσος πόλις ἐν τῇ Μεγαρικῇ, ἐκεῖθεν ἀπῳκισμένη .... δρῶσος· ἐκλέλειπται δὲ νῦν. Τινὲς δὲ γράφουσι,

Κρεῦσάν τε ζαθέην,

τὴν νῦν Κρέουσαν δεχόμενοι, τὸ τῶν Θεσπιῶν ἐπίνειον ἐν τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ ἱδρυμένον. Ἄλλοι δὲ

Φηράς τε ζαθέας. —

Ἔστι δὲ τῆς τετρακωμίας τῆς περὶ Τάναγραν, Ἑλεῶνος, Ἅρματος, Μυκαλησσοῦ, Φηρῶν. Γράφουσι δὲ καὶ τοῦτο,

Νῦσάν τε ζαθέην. —

Κώμη δ' ἐστὶ τοῦ Ἑλικῶνος ἡ Νῦσα. Ἡ μὲν οὖν παραλία τοιαύτη τις· ἡ πρὸς Εὔβοιαν.

ιόν· διὰ τοῦτο ἰσοπολιτείαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Ἀργείων ὑπάρξαι.

Ἔστι δὲ τῷ ἐκ Θηβῶν εἰς Ἄργος ἀπιόντι ἐν ἀριστερᾷ ἡ Τάναγρα· ἐν δεξιᾷ κεῖται, καὶ ἡ Ἕρια δὲ τῆς Ταναγραίας νῦν ἐστι, πρότερον δὲ τῆς Θηβαΐδος· ὅπου ὁ Ἕριεὺς μεμύθευται καὶ ἡ τοῦ Ὡρίωνος γένεσις, ἣν φησι Πίνδαρος ἐν τοῖς διθυράμβοις· κεῖται δ' ἐγγὺς Αὐλίδος. Ἔνιοι δὲ τὰς Τσιὰς Ἕρην λέγεσθαί φασι, τῆς Παρασωπίας οὖσαν ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι πλησίον Ἐρυθρῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἄποικον Ἑριέων, κτίσμα δὲ Νυκτέως, τοῦ Ἀντιόπης πατρός. Εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ Τσιαὶ, οἱ δ' ἐξ αὐτῆς Τσιάται λέγονται. Τῶν δ' Ἐρυθρῶν τούτων ἄποικοι αἱ ἐν Ἰωνίδι Ἐρυθραί. Καὶ ὁ Ἐλεὼν δὲ, κώμη Ταναγρικὴ, ἀπὸ τῶν ἑλῶν ὠνομασμένη.

Μετὰ δὲ Σαλγανέα Ἀνθηδὼν πόλις λιμένα ἔχουσα, ἐσχάτη τῆς Βοιωτικῆς παραλίας τῆς πρὸς Εὔβοιαν· καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς εἴρηκεν·

Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν.

Εἰσὶ μέν τοι ἔτι καὶ προϊόντι μικρὸν πολίχναι δύο τῶν Βοιωτῶν, Λάρυμνά τε, παρ' ἣν ὁ Κηφισσὸς ἐκδίδωσι, καὶ ἔτι ἐπέκεινα Ἅλαι ὁμώνυμοι τοῖς Ἀττικοῖς δήμοις. Κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην κεῖσθαί φασιν Αἰγὰς τὰς ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν αἷς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν τοῦ Αἰγαίου· ἐμνήσθημεν δ' αὐτοῦ καὶ πρότερον. Διάρμα δ' ἐστὶν ἀπὸ μὲν τῆς Ἀνθηδόνος εἰς Αἰγὰς ἑκατὸν εἴκοσι στάδιοι· ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων τόπων πολὺ ἐλάττους· κεῖται δ' ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τὸ ἱερόν· ἦν δέ ποτε καὶ πόλις. Ἐγγὺς δὲ τῶν Αἰ-

ὧν καὶ αἱ Ὀρόβιαι. Ἐν δὲ τῇ Ἀνθηδονίᾳ Μεσσά-
ιον ὄρος ἐστὶν, ἀπὸ Μεσσάπου, ὅς, εἰς τὴν Ἰαπυ-
ίαν ἐλθὼν, Μεσσαπίαν τὴν χώραν ἐκάλεσεν. Ἐν-
αῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν Γλαῦκον μυθεύεται τὸν
νθηδόνιον, ὅν φασιν εἰς κῆτος μεταβαλεῖν.

Πλησίον δ' ἐστὶν Ἀνθηδόνος ἱεροπρεπὴς τόπος
ῆς Βοιωτίας, ἴχνη πόλεως ἔχων, ὁ καλούμενος Ἴσος,
υστέλλοντι τὴν πρώτην συλλαβήν. Οἴονται δέ τινες
ῖν γράφειν·

Ἴσον τε ζαθέην, Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν·
τείνοντες τὴν πρώτην συλλαβὴν ποιητικῶς διὰ τὸ
ίτρον, ἀντὶ τοῦ

Νίσαν τε ζαθέην —

Ι. γὰρ Νίσα οὐδαμοῦ φαίνεται τῆς Βοιωτίας, ὥς
ησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς περὶ νεῶν· ὥςτ' οὐκ ἂν
ῃ, εἰ μὴ τὴν Ἴσον οὕτως εἴρηκεν· ἦν γὰρ ἡ Ἴσος
όλις ἐν τῇ Μεγαρικῇ, ἐκεῖθεν ἀπῳκισμένη . . . .
ρῶνος· ἐκλέλειπται δὲ νῦν. Τινὲς δὲ γράφουσι,

Κρεῦσάν τε ζαθέην,

ὴν νῦν Κρέουσαν δεχόμενοι, τὸ τῶν Θεσπιῶν ἐπί-
ιον ἐν τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ ἱδρυμένον. Ἄλλοι δὲ

Φηρὰς τε ζαθέας. —

ἐστι δὲ τῆς τετρακωμίας τῆς περὶ Τάναγραν, Ἑλε-
νος, Ἅρματος, Μυκαλησσοῦ, Φηρῶν. Γράφουσι δὲ
αὶ τοῦτο,

Νῦσάν τε ζαθέην. —

Κώμη δ' ἐστὶ τοῦ Ἑλικῶνος ἡ Νῦσα. Ἡ μὲν οὖν
αραλία τοιαύτη τις ἡ πρὸς Εὔβοιαν.

Τὰ δ' ἐξῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ πεδία ἐστὶ κοῖλα πάντοθεν ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι περιεχόμενα, τοῖς Ἀττικοῖς μὲν πρὸς νότον, πρὸς ἄρκτον δὲ τοῖς Φωκικοῖς· ἀπὸ δὲ τῆς ἑσπέρας ὁ Κιθαιρὼν λοξὸς ἐμπίπτει μικρὸν ὑπὲρ τῆς Κρισσαίας θαλάττης, ἔχων τὴν ἀρχὴν συνεχῆ τοῖς Μεγαρικοῖς καὶ τοῖς Ἀττικοῖς ὄρεσιν· εἶτ' ἐπιστρέφων εἰς τὰ πεδία, παυόμενος δὲ περὶ τὴν Θηβαΐαν.

Τῶν δὴ πεδίων τούτων τὰ μὲν λιμνάζει, ποταμῶν ἀναχεομένων εἰς αὐτά· τῶν δ' ἐμπιπτόντων, εἶτα ἐκρύσεις λαμβανόντων, τὰ μὲν ἀνέψυκται, τὰ δὲ καὶ γεωργεῖται παντοδαπῶς διὰ τὴν εὐκαρπίαν. Ὑπάντρου δὲ καὶ σηραγγώδους οὔσης κατὰ βάθους τῆς γῆς, σεισμοὶ γενόμενοι πολλάκις ἐξαίσιοι τοὺς μὲν ἔφραξαν τῶν πόρων, τοὺς δὲ ἀνέῳξαν· τοὺς μὲν μέχρι τῆς ἐπιφανείας, τοὺς δὲ διὰ ὑπονόμων· συμβαίνει δὴ καὶ τοῖς ὕδασι, τοῖς μὲν δι' ὑπονόμων φέρεσθαι τῶν ῥείθρων· τοῖς δ' ἐπιπολῆς, τοῖς τε λιμναίοις καὶ τοῖς ποταμίοις. Ἐγχωσθέντων δὲ κατὰ βάθος τῶν πόρων, αὔξεσθαι τὰς λίμνας συμβαίνει μέχρι τῶν οἰκουμένων τόπων, ὥστε καὶ πόλεις καταπίνεσθαι καὶ χώρας· ἀνοιχθέντων δὲ τῶν αὐτῶν, ἢ ἄλλων, ἀνακαλύπτεσθαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους ποτὲ μὲν πλεῖσθαι, ποτὲ δὲ πεζεύεσθαι, καὶ τὰς αὐτὰς πόλεις ποτὲ μὲν ἐπὶ τῇ λίμνῃ, ποτὲ δὲ ἄπωθεν κεῖσθαι.

Διττῶς δὲ τοῦτο δύναται· ἢ γὰρ μενουσῶν ἀκινήτων τῶν πόλεων, ὅταν ἡ αὔξησις τῶν ὑδάτων ἥτ-
των ᾖ τῆς ὑπερχύσεως διὰ τὸ ὕψος τῶν οἰκήσεων

ἢ διὰ ἀπόστασιν καὶ διὰ ἀνοικισμὸν, ὅταν τῷ πλησιασμῷ κινδυνεύσαντες πολλάκις ἀπαλλαγὴν πορίσωνται τοῦ φόβου τὴν μετάληψιν τῶν χωρίων τῶν ἄπωθεν, ἢ τῶν ἐν ὕψει. Παρακολουθεῖ δὲ τοῖς οὕτως ἀνοικισθεῖσι τὸ τὴν αὐτὴν προσηγορίαν φυλάττειν· ἐτύμως πρότερον λεγομένοις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τοπικῶς, νῦν μὴ λέγεσθαι ἐτύμως. Πλαταιὰς γὰρ ἀπὸ τῆς πλάτης τῶν κωπῶν εἰρῆσθαι πιθανόν· καὶ Πλαταιέας τοὺς ἀπὸ κωπηλασίας ζῶντας· ἀλλὰ νῦν, ἄπωθεν τῆς λίμνης οἰκοῦντες, οὐκέτ' ἂν προσαγορεύοιντο ἐτύμως. Ἕλος τε καὶ Ἑλεὼν καὶ Εἰλέσιον ἐκλήθη διὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἕλεσιν ἱδρύσθαι· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔχει ταῦτα, ἢ ἀνοικισθέντα, ἢ τῆς λίμνης ἐπιπολὺ ταπεινωθείσης, διὰ τὰς ὕστερον γενομένας ἐκρύσεις· καὶ γὰρ τοῦτο δυνατόν.

Δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Κηφισσὸς τοῦτο μάλιστα, τὴν Κωπαΐδα λίμνην πληρῶν. Αὐξομένης γὰρ αὐτῆς, ὥστε κινδυνεύειν καταποθῆναι τὰς Κώπας, (ἃς δή, τε οἰκητὰς ὀνομάζει, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἡ λίμνη τὴν ἐπωνυμίαν εἴληφε·) χάσμα, [δὲ] γενηθὲν πρὸς τῇ λίμνῃ πρὸς τῶν Κωπῶν, ἀνέωξεν ὑπὸ γῆς ῥεῖθρον, ὅσον ἑπτακόντα σταδίων, καὶ ἐδέξατο τὸν ποταμόν· εἶτα ῥήξειν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κατὰ Λάρυμναν τῆς κρίδος, τὴν ἄνω (καὶ γάρ ἐτέρα ἐστὶν, ἧς εἶπον ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ἡ Βοιωτικὴ, ἣν προσέθεσαν ἰατροὶ τὴν ἄνω.) Καλεῖται δ' ὁ τόπος Ἀγχόη· ἔστι καὶ λίμνη ὁμώνυμος· ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Κηφισὸς ἐκδίδωσιν ἐπὶ τὴν θάλατταν. Τότε μὲν οὖν παυσάμενος τῆς πλημμυρίδος, παῦλα καὶ τοῦ κινδύνου

τοῖς παροικοῦσιν ὑπῆρξε, πλὴν τῶν ἤδη καταποθεισῶν πόλεων. Πάλιν δ' ἐγχουμένων τῶν πόρων, ὁ μεταλλευτὴς Κράτης, ἀνὴρ Χαλκιδεὺς, ἀνακαθαίρων τὰ ἐμφράγματα ἐπαύσατο, στασιασάντων τῶν Βοιωτῶν· καίπερ, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολῇ φησιν, ἀνεψυγμένων ἤδη πολλῶν, ἐν οἷς οἱ μὲν τὸν Ὀρχομενὸν οἰκεῖσθαι τὸν ἀρχαῖον ὑπελάμβανον· οἱ δ' Ἐλευσῖνα καὶ Ἀθήνας παρὰ τὸν Τρίτωνα ποταμόν· λέγεται δὲ καὶ κατὰ Κέκροπα, ἡνίκα τῆς Βοιωτίας ὑπῆρξε, καλουμένης τότε Ὠγυγίας ἀφανισθῆναι δὲ ταύτας ἐπικλυσθείσας ὕστερον. Γενέσθαι δέ φασι καὶ κατὰ Ὀρχομενὸν χάσμα, καὶ δέξασθαι τὸν Μέλανα ποταμὸν τὸν ῥέοντα διὰ τῆς Ἁλιαρτίας, καὶ ποιοῦντα ἐνταῦθα τὸ ἕλος τὸ φύον τὸν αὐλητικὸν κάλαμον. Ἀλλ' οὗτος ἠφάνισται τελέως· εἴτε τοῦ χάσματος διαχέαντος αὐτὸν εἰς ἀδήλους πόρους, εἴτε τῶν περὶ Ἁλίαρτον ἑλῶν καὶ λιμνῶν προσαναλισκόντων αὐτὸν, ἀφ' ὧν ποιήσεται καλεῖ τὸν τόπον ὁ ποιητής·

καὶ ποιήεντ' Ἁλίαρτον

λέγων.

Οὗτοι μὲν ἐκ τῶν Φωκικῶν ὀρῶν οἱ ποταμοὶ καταφέρονται, ὧν ὁ Κηφισσὸς ἐκ Λιλαίας, Φωκικῆς πόλεως, τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, καθάπερ καὶ Ὅμηρός φησιν·

Οἵτε Λίλαιαν ἔχον πηγῆς ἐπὶ Κηφισσοῖο.

Δι' Ἐλατείας δὲ ῥυεὶς, μεγίστης τῶν ἐν Φωκεῦσι πόλεων, καὶ διὰ Παραποταμίων καὶ Φανοτέων, ὁμοίως Φωκικῶν πολισμάτων, εἰς Χαιρώνειαν τῆς

ιωτίας πρόεισιν· εἶτα διὰ τῆς Ὀρχομενίας καὶ
Κορωνιακῆς εἰς τὴν Κωπαΐδα λίμνην ἐξίησι· καὶ
Τερμησσὸς δὲ καὶ ὁ Ὀλμειὸς, ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος
βάλλοντες ἀλλήλοις, εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσι
νην τὴν Κωπαΐδα τοῦ Ἀλιάρτου πλησίον· καὶ τὰ
ἴτου δὲ ῥεύματα εἰς αὐτὴν ἐμβάλλει. Ἔστι μὲν
ν μεγάλη, τὴν περίμετρον ἔχουσα ὀγδοήκοντα καὶ
κοσίων σταδίων· αἱ δὲ ἐκρύσεις οὐδαμοῦ φαί-
ται, πλὴν τοῦ δεχομένου τὸν Κηφισσὸν χάσμα-
καὶ τῶν ἑλῶν.

Μεταξὺ κειμένων λειμώνων, ἐστὶν ἥ τε Τριφω-
, καὶ ἡ Κωπαΐς· μέμνηται καὶ Ὅμηρος·

Ὅς ῥ᾽ ἐν Ὑλῃ ναίεσκε μέγα πλούτοιο μεμηλὼς,
Λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισίδι.

γὰρ λίμνην τὴν Κωπαΐδα βούλεται λέγειν, ὡς
νταί τινες, ἀλλὰ τὴν Ὑλικὴν προσαγορευομένην,
προσῳδίᾳ ὡς λυρικὴν, ἀπὸ τῆς πλησίον πόλεως,
καλοῦσιν Ὕλας, ὡς λύρας καὶ Θύρας· οὕτε Ὕδην,
ἔνιοι γράφουσιν,

Ὅς ῥ᾽ ἐν Ὕδῃ ναίεσκεν. —

μὲν γάρ ἐστιν ἐν Λυδίᾳ,

Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ·

δὲ Βοιωτικὴ· ἐπιφέρει γοῦν τῷ

Λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισσίδι, —

— Παὰ δὲ οἱ ἄλλοι

Ναῖον Βοιωτοί. —

μὲν γάρ ἐστι μεγάλη, καὶ οὐκ ἐν τῇ Θηβαΐδι, ἀ
μικρὰ ἐκεῖθεν δι᾽ ὑπονόμων πληρουμένη, καιμένη

μεταξὺ Θηβῶν καὶ Ἀνθηδόνος. Ὅμηρος δ' ἐνικῶς ἐκφέρει, ποτὲ μὲν ἐκτείνων τὴν πρώτην συλλαβήν, ὡς ἐν τῷ Καταλόγῳ,

— Ἥ δ' Ὕλην καὶ Πετεῶνα,

ποιητικῶς· ποτὲ δὲ συστέλλων·

Ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ ναίεσκε·

καὶ· ὁ Τυχίος

Σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων.

Οὐδ' ἐνταῦθα εὖ γραφόντων τινῶν Ὕδῃ ἔνι· οὐ γὰρ ὁ Αἴας ἐκ τῆς Λυδίας τὸ σάκος μετεπέμπετο . . . .

Λίμναι τὴν τάξιν τῶν ἑφεξῆς τόπων . . . . λόγῳ περιληφθῆναι σαφῶς ὅτι . . . . τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων· τόν τε . . . . χαλεπὸν φησιν ἐν τούτοις καὶ ἀσήμοις τοῖς πλείστοις, καὶ ἐν μεσογαίᾳ, μηδαμοῦ τῇ τάξει διαπεσεῖν· ἡ παραλία δ' ἔχει τὸ πλεονέκτημα πρὸς τοῦτο· καὶ γνωριμώτεροι οἱ τόποι, καὶ ἡ θάλαττα τό γε ἐξῆς ὑπαγορεύει βέλτιον· διόπερ καὶ ἡμεῖς ἐκεῖθεν πειρώμεθα . . . . ἐνταῦθα δ' ἐάσαντες τοῦτο τῷ . . . ἀριθμησιν προστιθέντες ὅ, τι ἂν χρήσιμον ᾖ . . . . ἡμῖν· ὑπ' ἐκείνου δὲ παραληφθὲν ἄρχεται . . . . Καὶ τῆς Αὐλίδος, περὶ ὧν εἰρήκαμεν.

Σχοῖνος δ' ἐστὶ χώρα τῆς Θηβαϊκῆς κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ Ἀνθηδόνα, διέχουσα Θηβῶν ὅσον πεντήκοντα σταδίους· ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς δι' αὐτῆς Σχοινοῦς.

Σκῶλος δ' ἐστὶ κώμη τῆς Παρασωπίας ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι, δυσοίκητος τόπος καὶ τραχὺς, ἀφ' οὗ καὶ ἡ πυροιμία·

Εἰς Σκῶλον μήτ' αὐτὸς ἴμεν, μήτ' ἄλλῳ ἔπεσθαι.

Καὶ τὸν Πενθέα δὲ ἐνθένδε καταγόμενον διασπα-
σθῆναί φασιν. Ἦν δὲ καὶ τῶν περὶ Ὄλυνθον πύ-
λεων δμώνυμος αὐτῇ Σκῶλος. Εἴρηται δ' ὅτι Παρα-
σώπιοι καὶ κώμη τις καλεῖται ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τρα-
χινίᾳ, παρ' ἣν ῥεῖ Ἀσωπὸς ποταμός, καὶ ὅτι ἐν Σι-
κυῶνι ἄλλος ἐστὶ ποταμὸς Ἀσωπός, καὶ ἡ χώρα Ἀσω-
πία, δι' ἧς ῥέουσι καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ ὁμώνυμο
τῷ ποταμῷ τούτῳ.

Ὁ Ἐτεωνὸς δὲ Σκάρφη μετωνομάσθη· καὶ αὕ-
η δὲ τῆς Παρασωπίας. Ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμη-
ὸς διὰ τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ τῶν Θηβῶν·
ῶστι δὲ καὶ ἡ Δίρκη κρήνη καὶ Ποτνιαί, ἐφ' ὧν μυ-
θεύεται τὰ περὶ τὸν Ποτνιέα Γλαῦκον τὸν διασπα-
σθέντα ὑπὸ τῶν Ποτνιάδων ἵππων τῆς πόλεως πλη-
σίον· καὶ ὁ Κιθαιρὼν δὲ οὐκ ἄπωθεν τῶν Θηβῶν
ελευτᾷ· παρ' αὐτὸν δὲ ὁ Ἀσωπὸς ῥεῖ, τὴν ὑπόρειαν
ὐτοῦ κλύζων, καὶ ποιῶν τοὺς Παρασωπίους εἰς
ατοικίας πλείους διῃρημένους, ἅπαντας δ' ὑπὸ Θη-
αίοις ὄντας· ἕτεροι δ' ἐν τῇ Πλαταιέων φασὶ τὸν
α Σκῶλον, καὶ τὸν Ἐτεωνόν, καὶ τὰς Ἐρυθρὰς καὶ
ὰρ παρὰ Πλαταιὰς καὶ παρὰ Τάναγραν ἐκδίδωσιν·
ν δὲ τῇ Θηβαίων εἰσὶ καὶ αἱ Θεράπναι, καὶ ὁ Τευ-
ησσός, ὃν ἐκόσμησεν Ἀντίμαχος διὰ πολλῶν ἐπῶν,
ὰς μὴ προσοῦσας ἀρετὰς διαριθμούμενος·

Ἔστι τις ἠνεμόεις ὀλίγος λόφος.

Νώριμα δὲ τὰ ἔπη.

Θέσπειαν δὲ λέγει τὰς νῦν Θεσπιάς, πολλῶν
νομάτων τῶν μὲν ἀμφοτέρως λεγομένων καὶ ἐνικῶς

καὶ πληθυντικῶς, καθάπερ καὶ ἀῤῥενικῶς καὶ θηλυκῶς, τῶν δ' ὁποτέρως. Ἔστι δὲ πόλις πρὸς τῷ Ἑλικῶνι, νοτιωτέρα αὐτοῦ, ἐπικειμένη δὲ τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ καὶ αὐτὴ καὶ ὁ Ἑλικών· ἐπίνειον δ' ἔχουσιν αἱ Θεσπιαὶ Κρέουσαν, ἣν καὶ Κρεουσίαν καλοῦσιν. Ἐν δὲ τῇ τῶν Θεσπιέων ἔστι καὶ ἡ Ἄσκρη κατὰ τὸ πρὸς Ἑλικῶνα μέρος, ἡ τοῦ Ἡσιόδου πατρίς· ἐν δεξιᾷ γάρ ἐστι τοῦ Ἑλικῶνος, ἐφ' ὑψηλοῦ καὶ τραχέος τόπου κειμένη, ἀπέχουσα τῶν Θεσπιῶν ὅσον τετταράκοντα σταδίους, ἣν καὶ κεκωμῴδηκεν αὐτὸς ἐκεῖνος περὶ τοῦ πατρὸς λέγων, ὅτι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος,

Νάσσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ,
Ἄσκρῃ χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.

Ὁ δὲ Ἑλικὼν συνεχής ἐστι τῇ Φωκίδι ἐκ τῶν πρὸς ἄρκτον αὐτῆς μερῶν· μικρὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν πρὸς ἑσπέραν καὶ τὸν ὕστατον λιμένα τῆς Φωκίδος, ὃν καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Μυχόν· ὑπέρκειται γὰρ κατὰ τοῦτον μάλιστα τὸν λιμένα τοῦ Κρισσαίου κόλπου καὶ ὁ Ἑλικὼν, καὶ ἡ Ἄσκρη, καὶ ἔτι αἱ Θεσπιαὶ, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῆς ἡ Κρέουσα. Τοῦτο δὲ καὶ κοιλότατον νομίζεται τὸ μέρος τοῦ Κρισσαίου κόλπου, καὶ ἁπλῶς τοῦ Κορινθιακοῦ· στάδιοι δ' εἰσὶν τῆς παραλίας τῆς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ λιμένος εἰς Κρέουσαν ἐνε [νήκοντα·] ἐντεῦθεν δὲ ἑκατὸν εἴκοσι, ἕως τῆς ἄκρας . . . . . καλοῦσι· ἐν δὲ τῷ κοιλοτάτῳ τοῦ κόλπου τούτου συμβέβηκε τὰς Πηγὰς κεῖσθαι καὶ τὴν Οἰνόην, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. Ὁ μὲν οὖν Ἑλικὼν οὐ πολὺ διεστηκὼς τοῦ Παρνασοῦ

ἐνάμιλλός ἐστιν ἐκείνῳ κατά τε ὕψος καὶ περίμετρον· ἄμφω γὰρ χιονόβολα τὰ ὄρη καὶ πετρώδη· περιγράφεται δ' οὐ πολλῇ χώρᾳ. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τό, τε τῶν Μουσῶν ἱερὸν, καὶ ἡ Ἵππου κρήνη, καὶ τὸ τῶν Λειβηθρίδων νυμφῶν ἄντρον· ἐξ οὗ τεκμαίροιτ' ἄν τις, Θρᾷκας εἶναι τοὺς τὸν Ἑλικῶνα ταῖς Μούσαις καθιερώσαντας· οἳ καὶ τὴν Πιερίδα καὶ τὸ Λειβηθρον, καὶ τὴν Πίμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀνέδειξαν· ἐκαλοῦντο δὲ Πίερες· ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων, Μακεδόνες νῦν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. Εἴρηται δ' ὅτι τὴν Βοιωτίαν ταύτην ἐπῴκησάν ποτε Θρᾷκες, βιασάμενοι τοὺς Βοιωτούς, καὶ Πέλασγοι, καὶ ἄλλοι βάρβαροι. Αἱ δὲ Θεσπιαὶ πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν Ἔρωτα τὸν Πραξιτέλους, ὃν ἔγλυψε μὲν ἐκεῖνος, ἀνέθηκε δὲ Γλυκέρα ἡ ἑταῖρα Θεσπιεῦσιν, ἐκεῖθεν οὖσα τὸ γένος, λαβοῦσα δῶρον παρὰ τοῦ τεχνίτου. Πρότερον μὲν οὖν ὀψόμενοί τινες τὸν Ἔρωτα ἀνέβαινον ἐπὶ τὴν θέαν, ἄλλως οὐκ οὖσαν ἀξιοθέατον. Νυνὶ δὲ μόνη συνέστηκε τῶν Βοιωτικῶν πόλεων καὶ Τάναγρα· τῶν δ' ἄλλων ἐρείπια καὶ ὀνόματα λέλειπται.

Ταῖς δὲ Θεσπιαῖς ὁ ποιητὴς καταλέγει Γραῖαν καὶ Μυκαλησσὸν, περὶ ὧν εἰρήκαμεν· ὡς δ' αὕτως λέγει περὶ τῶν ἄλλων·

Οἵ δ' ἄμφ' Ἄρμ' ἐνέμοντο, καὶ Εἰλέσιον, καὶ Ἔρυθρὰς,
Οἵτ' Ἐλεῶν εἶχον, ἠδ' Ὕλην, καὶ Πετεῶνα,
Ὠκαλέην, Μεδεῶνά τ' —

Πετεῶν δ' ἐστὶ κώμη τῆς Θηβαΐδος ἐγγὺς τῆς ἐπὶ

Ἀνθηδόνα ὁδοῦ· ἡ δ' Ὠκαλέη μέση Ἁλιάρτου καὶ Ἁλαλκομενίου ἑκατέρου τριάκοντα σταδίους ἀπέχουσα· παραῤῥεῖ δ' αὐτὴν ποτάμιον δμώνυμον. Μεδεὼν δ' ὁ μὲν Φωκικὸς ἐν τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ, διέχων Βοιωτίας σταδίους ἑκατὸν ἑξήκοντα· ὁ δὲ Βοιωτικὸς ἀπ' ἐκείνου κέκληται· πλησίον δ' ἐστὶν Ὄγχηστοῦ ὑπὸ τῷ Φοινικίῳ ὄρει, ἀφ' οὗ καὶ μετωνόμασται Φοινικίς· τῆς δὲ Θηβαίας καὶ τοῦτο λέγεται Πετεὼν δὲ τῆς Ἁλιαρτίας, καὶ Μεδεὼν, καὶ Ὠκαλία.

Εἴτά φησιν Ὅμηρος·

Κώπας, Εὔτρησίν τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην.

Περὶ μὲν οὖν Κωπῶν εἴρηται· προσάρκτιος δέ ἐστιν ἐπὶ τῇ Κωπαΐδι λίμνῃ· αἱ δ' ἄλλαι κύκλῳ εἰσὶν αὐδε· Ἀκραιφίαι, Φοινικὶς, Ὄγχηστὸς, Ἅλιαρτος, Ὠκάλεαι, Ἁλαλκομεναὶ, Τιλφούσιον, Κορώνεια. Καὶ τό γε παλαιὸν οὐκ ἦν τῆς λίμνης κοινὸν ὄνομα, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην πρὸς αὐτῇ κατοικίαν ἐκείνης ἐπώνυμος ἐλέγετο, Κωπαῒς μὲν τῶν Κωπῶν, Ἁλιάρτιος δὲ Ἁλιάρτου, καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὕστερον δ' ἡ πᾶσα Κωπαῒς ἐλέχθη κατ' ἐπικράτειαν· κοιλότατον γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον. [φησὶ] Πίνδαρος καὶ Κηφισσίδα καλεῖ ταύτην· παρατίθησι γοῦν τὴν Τιλφῶσσαν κρήνην ὑπὸ τῷ Τιλφωσσίῳ ὄρει ῥέουσαν πλησίον Ἁλιάρτου καὶ Ἁλαλκομενῶν, ἐφ' ᾗ τὸ τοῦ Τειρεσίου μνῆμα· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τοῦ Τιλφωσσίου Ἀπόλλωνος ἱερόν.

Ὁ δὲ ποιητὴς ἐφεξῆς ταῖς Κώπαις Εὔτρησιν τίθησι, κώμιον Θεσπιέων· ἐνταῦθά φασι Ζήθου

καὶ Ἀμφίονα οἰκῆσαι, πρὶν βασιλεῦσαι Θηβῶν. Ἡ δὲ Θίσβη, Θίσβαι νῦν λέγονται· οἰκεῖται δὲ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης ὄμορον Θεσπιεῦσι τὸ χωρίον καὶ τῇ Κορωνειακῇ, ὑποπεπτωκὸς ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τῷ Ἑλικῶνι καὶ αὐτό· ἐπίνειον δ' ἔχει πετρῶδες περιστερῶν μεστὸν, ἀφ' οὗ φησὶν ὁ ποιητὴς πολυτρήρωνά τε Θίσβην· πλοῦς δ' ἐστὶν ἐνθένδε εἰς Σκυρῶνα σταδίων ἑκατὸν ἑξήκοντα.

Ἑξῆς δὲ Κορώνειαν καταλέγεται, καὶ Ἅλιαρτον, καὶ Πλαταιάς, καὶ Γλίσαντα. Ἡ μὲν οὖν Κορώνεια ἐγγὺς τοῦ Ἑλικῶνός ἐστιν ἐφ' ὕψους ἱδρυμένη· κατελάβοντο δ' αὐτὴν ἐπανιόντες ἐκ τῆς Θετταλικῆς Ἄρνης οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ, ὅτε περ καὶ τὸν Ὀρχομενὸν ἔσχον· κρατήσαντες δὲ τῆς Κορωνείας ἐν τῷ πρὸ αὐτῆς πεδίῳ, τὸ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἱδρύσαντο, ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ· καὶ τὸν παραῤῥέοντα ποταμὸν Κουάριον προσηγόρευσαν, ὁμοφώνως τῷ ἐκεῖ. Ἁλκαῖος δὲ καλεῖ Κωράλιον, λέγων·

Ἄσσ' Ἀθάνα ἄπολε . . . . . .

ἀπὸ Κορωνείας ἐπὶ δεῦ . . . . . .

Πάροιθεν ἀμφὶ Κωραλίῳ ποταμῷ παρ' ὄχθαις.

Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ Παμβοιώτια συνετέλουν· συγκαθίδρυται δὲ τῇ Ἀθηνᾷ ὁ Ἅιδης, κατά τινα, ὡς φασι, μυστικὴν αἰτίαν· οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Κορωνείᾳ Κορώνειοι λέγονται, οἱ δ' ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ Κορωνεῖς.

Ἅλιαρτος δὲ νῦν οὐκέτι ἐστὶ, κατασκαφεῖσα ἐν τῷ πρὸς Περσέα πολέμῳ· τὴν χώραν δ' ἔχουσιν Ἀθηναῖοι δόντων Ῥωμαίων. Ἔκειτο δὲ ἐν στενῷ χωρίῳ

μεταξὺ ὑπερκειμένου ὄρους καὶ τῆς Κωπαΐδος λιμνης πλησίον τοῦ Περμησσοῦ, καὶ τοῦ Ὀλμειοῦ, καὶ τοῦ ἕλους τοῦ φύοντος τὸν αὐλητικὸν κάλαμον.

Πλαταιαὶ δὲ, ἃς ἑνικῶς εἶπεν ὁ ποιητὴς, ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνί εἰσι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Θηβῶν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας καὶ Μέγαρα ἐπὶ τῶν ὅρων τῶν τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Μεγαρίδος. Εἰσὶ γὰρ Ἐλευθεραὶ πλησίον, ἃς οἱ μὲν τῶν Πλαταιῶν, οἱ δὲ τῆς Βοιωτίας φασίν. Εἴρηται δ' ὅτι παραῤῥεῖ τὰς Πλαταιὰς ὁ Ἀσωπός. Ἐνταῦθα Μαρδόνιον καὶ τὰς τριάκοντα μυριάδας Περσῶν αἱ τῶν Ἑλλήνων δυνάμεις ἄρδην ἠφάνισαν· ἱδρύσαντό τε Ἐλευθερίου Διὸς ἱερὸν, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν στεφανίτην ἀπέδειξαν, Ἐλευθέρια προσαγορεύσαντες· ταφή τε δείκνυται δημοσία τῶν τελευτησάντων ἐν τῇ μάχῃ. Ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Σικυωνίᾳ δῆμος Πλαταιαὶ, ὅθεν περ ἦν Μνασάλκης ὁ ποιητής.

Μνασάλκεος τὸ μνῆμα τῶ Πλαταιάδα.

Γλίσαντα δὲ λέγει κατοικίαν ἐν τῷ Ὑπάτῳ ὄρει, ὅ ἐστιν ἐν τῇ Θηβαϊκῇ πλησίον Τευμησσοῦ καὶ τῆς Καδμείας· γεώλοφα καλεῖται δρι . . . . . πίπτει τὸ Ιόνιον καλούμενον πεδίον, ὃ διατείνει . . . . ἀπὸ τοῦ Ὑπάτου ὄρους.

Τὸ δ' οὕτω ῥηθὲν,

Οἵθ' ὑπὸ Θήβας εἶχον, —

οἱ μὲν δέχονται πολίδιόν τι Ὑποθήβας καλούμενον, οἱ δὲ τὰς Ποτνιάς· τὰς γὰρ Θήβας ἐκλελεῖφθαι διὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων στρατείαν, καὶ μὴ μετασχεῖν τοῦ πολέμου τοῦ Τρωϊκοῦ· οἱ δὲ μετασχεῖν μὲν, οἰκεῖν

δὲ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τότε ἐν τοῖς ἐπιπέδοις χωρίοις, μετὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων ἔφοδον, τὴν Καδμείαν ἀδυνατοῦντας ἀνακτίσαι· ἐπεὶ δ' ἡ Καδμεία ἐκαλεῖτο Θῆβαι, ὑπὸ Θήβας εἰπεῖν ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ οἰκοῦντας τὸν ποιητὴν τοὺς τότε Θηβαίους.

Ὀγχηστὸς δ' ἐστὶν, ὅπου τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνήγετο ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ πρὸς τῇ Κωπαΐδι λίμνῃ καὶ τῷ Τηνερικῷ πεδίῳ, ἐν ὕψει κείμενος ψιλὸς, ἔχων Ποσειδῶνος ἱερὸν, καὶ αὐτὸ ψιλόν. Οἱ δὲ ποιηταὶ κοσμοῦσιν, ἄλση καλοῦντες τὰ ἱερὰ πάντα, κἂν ᾖ ψιλά· τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ Πινδάρου περὶ τοῦ Ἀπόλλωνος λεγόμενον·

Κινηθεὶς ἐπῆλθε γῆν τε καὶ θάλασσαν,
Καὶ σκοπιαῖσι μεγάλαις ὀρέων ὕπερ ἔστα,
Καὶ μυχοὺς δινάσσατο βαλλόμενος κρηπῖδας ἄλσεων.

Οὐκ εὖ δὲ Ἀλκαῖος, ὥςπερ τὸ τοῦ ποταμοῦ ὄνομα, ὡς μικρὸν ἀνωτέρω εἴρηται, παρέτρεψε τοῦ Κουαρίου· οὕτω καὶ τοῦ Ὀγχηστοῦ κατέψευσται πρὸς ταῖς ἐσχατιαῖς τοῦ Ἑλικῶνος αὐτὸν τιθεὶς· ὁ δ' ἐστὶν ἄπωθεν ἱκανῶς τούτου τοῦ ὄρους.

Τὸ δὲ Τηνερικὸν πεδίον ἀπὸ Τηνέρου προσηγόρευται· μυθεύεται δ' Ἀπόλλωνος υἱὸς ἐκ Μελίας, προφήτης τοῦ μαντείου κατὰ τὸ Πτῶον ὄρος, ὅ φησιν εἶναι τρικόρυφον ὁ αὐτὸς ποιητής.

Καί ποτε τὸν τρικάρανον Πτώου κευθμῶνα κατέσχε.

Καὶ τὸν Τήνερον καλεῖ, ναοπόλον μάντιν δαπέδοισιν ὁμοκλέα. Ὑπέρκειται δὲ τὸ Πτῶον τοῦ Τηνε-

ρικοῦ πεδίου καὶ τῆς Κωπαΐδος λίμνης πρὸς Ἀκραιφίῳ· Θηβαίων δ' ἦν τό, τε μαντεῖον καὶ τὸ ὄρος· τὸ δ' Ἀκραίφιον καὶ αὐτὸ κεῖται ἐν ὕψει. Φασὶ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι Ἄρνην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, δμώνυμον τῇ Θετταλικῇ.

Οἱ δὲ φασι, καὶ τὴν Ἄρνην ὑπὸ τῆς λίμνης καταποθῆναι καὶ τὴν Μίδειαν. Ζηνόδοτος δὲ γράφων,

Οἵ δὲ πολυστάφυλον Ἄσκρην ἔχον, —

οὐκ ἔοικεν ἐντυγχάνειν τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἡσιόδου περὶ τῆς πατρίδος λεχθεῖσι, καὶ τοῖς ὑπ' Εὐδόξου πολὺ χείρω λέγοντος περὶ τῆς Ἀσκρης. Πῶς γὰρ ἄν τις πολυστάφυλον τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεσθαι πιστεύσειεν; Οὐκ εὖ δὲ οὔτε οἱ Τάρνην ἀντὶ τῆς Ἄρνης γράφοντες· οὐδὲ γὰρ μία δείκνυται Τάρνη παρὰ Βοιωτοῖς· ἐν δὲ Αὐδοῖς ἐστιν· ἧς καὶ Ὅμηρος μέμνηται·

Ἰδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο τέκτονος υἱὸν
Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώλακος εἰληλούθει.

Λοιπαὶ δ' εἰσὶ τῶν μὲν περικειμένων τῇ λίμνῃ αἵ τε Αλαλκομεναὶ καὶ τὸ Τιλφώσσιον· τῶν δ' ἄλλων Χαιρώνεια, καὶ Λεβάδεια, καὶ Λεῦκτρα, περὶ ὧν ἄξιον μνησθῆναι.

Ἀλαλκομενῶν τοίνυν μέμνηται ὁ ποιητὴς, ἀλλ' οὐκ ἐν Κατηλόγῳ·

Ἥρη τ' Ἀργείη καὶ Ἀλαλκομενηὶς Ἀθήνη.

Ἔχει δ' ἀρχαῖον ἱερὸν Ἀθηνᾶς σφόδρα τιμώμενον· καί φασί γε, τὴν θεὸν γεγενῆσθαι ἐνταῦθα, καθάπερ καὶ τὴν Ἥραν ἐν Ἄργει· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν, ὡς ἀπὸ πατρίδων τούτων, ἀμφοτέρως οὕτως

ὀνομάσαι. Διὰ τοῦτο δ' ἴσως οὐδ' ἐν τῷ Καταλόγῳ μέμνηται τῶν ἐνταῦθα ἀνδρῶν, ἐπειδὴ, ἱεροὶ ὄντες, παρεῖντο τῆς στρατείας. Καὶ γὰρ καὶ ἀπόρθητος ἀεὶ διετέλεσεν ἡ πόλις, οὔτε μεγάλη οὖσα, οὔτ' ἐν εὐερκεῖ χωρίῳ κειμένη, ἀλλ' ἐν πεδίῳ· τὴν δὲ θεὸν σεβόμενοι πάντες ἀπείχοντο πάσης βίας· ὥστε καὶ Θηβαῖοι κατὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων στρατείαν, ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, ἐκεῖσε λέγονται καταφεύγειν, καὶ εἰς τὸ ὑπερκείμενον ὄρος ἐρυμνὸν τὸ Τιλφώσσιον, ὑφ' ᾧ Τιλφῶσσα κρήνη, καὶ τὸ τοῦ Τειρεσίου μνῆμα, ἐκεῖ τελευτήσαντος κατὰ τὴν φυγήν.

Χαιρώνεια δ' ἐστὶν Ὀρχομενοῦ πλησίον, ὅπου Φίλιππος ὁ Ἀμύντου μεγάλῃ μάχῃ νικήσας Ἀθηναίους τε καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους, κατέστη τῆς Ἑλλάδος κύριος· δείκνυται δὲ κἀνταῦθα ταφὴ τῶν πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ δημοσία· περὶ δὲ τοὺς τόπους τοὺς αὐτοὺς καὶ Ῥωμαῖοι τὰς Μιθριδάτου δυνάμεις πολλῶν μυριάδων κατηγωνίσαντο· ὥστ' ὀλίγους ἐπὶ θάλασσαν σωθέντας φυγεῖν ἐν ταῖς ναυσὶ, τοὺς δ' ἄλλους, τοὺς μὲν ἀπολέσθαι, τοὺς δὲ καὶ ἁλῶναι.

Λεβάδεια δ' ἐστὶν, ὅπου Διὸς Τροφωνίου μαντεῖον ἵδρυται, χάσματος ὑπονόμου κατάβασιν ἔχον· καταβαίνει δ' αὐτὸς ὁ χρηστηριαζόμενος· κεῖται δὲ μεταξὺ τοῦ Ἑλικῶνος καὶ τῆς Χαιρωνείας, Κορωνείας πλησίον.

Τὰ δὲ Λεῦκτρά ἐστιν, ὅπου Λακεδαιμονίους μεγάλῃ μάχῃ νικήσας Ἐπαμεινώνδας, ἀρχὴν εὗρετο τῆς καταλύσεως αὐτῶν· οὐκέτι γὰρ ἐξ ἐκείνου τὴν

τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀναλαβεῖν ἴσχυσαν, ἣν
χον πρότερον· καὶ μάλιστα ἐπειδὴ καὶ τῇ δευτέ
ρᾳ μαχῇ τῇ περὶ Μαντίνειαν κακῶς ἔπραξαν.
μέν τοι μὴ ὑφ' ἑτέροις εἶναι, καί περ οὕτως ἐπτα
κόσι, συνέμεινε μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας· κ
ταρὰ τούτοις δὲ τιμώμενοι διατελοῦσι διὰ τὴν τῆ
τολιτείας ἀρετήν. Δείκνυται δὲ ὁ τόπος οὗτος κατ
τὴν ἐκ Πλαταιῶν εἰς Θεσπιὰς ὁδόν.

Ἑξῆς δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τοῦ τῶν Ὀρχομε
νίων καταλόγου, χωρίζων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Βοιωτικοῦ
θνους. Καλεῖ δὲ Μινύειον τὸν Ὀρχομενὸν ἀπὸ
θνους τοῦ Μινυῶν· ἐντεῦθεν δὲ ἀποικῆσαι τινὰς
τῶν Μινυῶν εἰς Ἰωλκόν φασιν, ὅθεν τοὺς Ἀργοναύ
τας Μινύας λεχθῆναι. Φαίνεται δὲ τὸ παλαιὸν καὶ
πλουσία τις γεγονυῖα πόλις, καὶ δυναμένη μέγα.
Τοῦ μὲν οὖν πλούτου μάρτυς καὶ Ὅμηρος· διαρι
θμούμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρηματίσαν
τάς φησιν·

Οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται, οὐδ' ὅσα
Θήβας
Αἰγυπτίας.

Τῆς δυνάμεως δὲ, ὅτι Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλουν τοῖς
Ὀρχομενίοις καὶ Ἐργίνῳ τῷ τυραννοῦντι αὐτῶν, ὃν
ὑφ' Ἡρακλέους καταλυθῆναί φασιν. Ἐτεοκλῆς δὲ,
τῶν βασιλευσάντων ἐν Ὀρχομενῷ τις, Χαρίτων ἱερὸν
ἱδρυσάμενος πρῶτος ἀμφότερα ἐμφαίνει, καὶ πλοῦ
τον καὶ δύναμιν· ὃς εἴτ' ἐν τῷ λαμβάνειν χάριτας,
εἴτ' ἐν τῷ διδόναι κατορθῶν, εἴτε καὶ ἀμφότερα, τὰς
θεὰς ἐτίμησε ταύτας. Ἀνάγκη γὰρ πρὸς εὐεργεσί-

εὐφυῆ γενόμενον ἐκεῖνον πρὸς τὴν τῶν θεῶν τούτων ὁρμῆσαι τιμὴν, ὥςτε ταύτην μὲν ἐκέκτητο ἤδη ἐν δύναμιν. Ἀλλὰ πρὸς ταύτῃ καὶ χρημάτων ἔδει. οὔτε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ, διδοίη ἂν πολλὰ, οὔτε μὴ λαμβάνων πολλὰ, οὐκ ἂν ἔχοι πολλά· εἰ δ' ἀμφότερα συνέχει, τὴν ἀμοιβὴν ἔχει. Τὸ γὰρ κενούμενον ἅμα καὶ πληρούμενον πρὸς τὴν χρείαν, ἀεὶ πλῆρές ἐστιν· ὁ δὲ διδοὺς μὲν, μὴ λαμβάνων δὲ, οὐδ' ἂν ἐπὶ θάτερα κατορθοίη· παύσεται γὰρ διδοὺς, ἐπιλείποντος τοῦ ταμείου· παύσονται δὲ καὶ οἱ διδόντες τῷ λαμβάνοντι μόνον, χαριζομένῳ δὲ κηδέν· ὥςτ' οὐδ' οὗτος ἑτέρως ἂν κατορθοίη. Ὅμοια δὲ καὶ περὶ δυνάμεως λέγοιτ' ἄν. Χωρὶς δὲ τοῦ κοινοῦ λόγου, διότι

Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα,
Δύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει,

καὶ ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα σκοπεῖν χρή. Μάλιστα γὰρ τοὺς βασιλέας δύνασθαί φαμεν· διόπερ καὶ δυνάστας προσαγορεύομεν. Δύνανται δ' ἄγοντες, ἐφ' ἃ βούλονται, τὰ πλήθη διὰ πειθοῦς ἢ βίας. Πείθουσι μὲν οὖν δι' εὐεργεσίας μάλιστα. Οὐ γὰρ ἥ γε διὰ τῶν λόγων ἐστὶ βασιλικὴ, ἀλλ' αὕτη μὲν ῥητορική· βασιλικὴν δὲ πειθὼ λέγομεν, ὅταν εὐεργεσίαις φέρωσι καὶ διάγωσιν, ἐφ' ἃ βούλονται· πείθουσι μὲν δὴ δι' εὐεργεσιῶν, βιάζονται δὲ διὰ τῶν ὅπλων. Ταῦτα δ' ἄμφω χρημάτων ὤνιά ἐστι. Καὶ γὰρ στρατείαν ἔχει πλείστην, ὁ τρέφειν δυνάμενος· καὶ εὐεργετεῖν δύναται πλεῖστον, ὁ πλεῖστα κεκτημένος. Λέγουσι δὲ τὸ χωρίον, ὅπερ ἡ λίμνη κατέχει νῦν ἡ

τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀναλαβεῖν ἴσχυσαν,
χον πρότερον· καὶ μάλιστα ἐπειδὴ καὶ τῇ δ
συμβολῇ τῇ περὶ Μαντίνειαν κακῶς ἔπραξαν
μέν τοι μὴ ὑφ' ἑτέροις εἶναι, καί περ οὕτως
κόσι, συνέμεινε μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείο
παρὰ τούτοις δὲ τιμώμενοι διατελοῦσι διὰ τ
πολιτείας ἀρετήν. Δείκνυται δὲ ὁ τόπος οὗτο
τὴν ἐκ Πλαταιῶν εἰς Θεσπιὰς ὁδόν.

Ἑξῆς δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τοῦ τῶν Ὀ
νίων καταλόγου, χωρίζων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Βοι
ἔθνους. Καλεῖ δὲ Μινύειον τὸν Ὀρχομενὸ
ἔθνους τοῦ Μινυῶν· ἐντεῦθεν δὲ ἀποικῆσαι
τῶν Μινυῶν εἰς Ἰωλκόν φασιν, ὅθεν τοὺς Ἀρ
τας Μινύας λεχθῆναι. Φαίνεται δὲ τὸ παλαι
πλουσία τις γεγονυῖα πόλις, καὶ δυναμένη
Τοῦ μὲν οὖν πλούτου μάρτυς καὶ Ὅμηρος·
θυμούμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρημα
τάς φησιν·

Οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται, οὐδ
Θήβας
Αἰγυπτίας.

Τῆς δυνάμεως δέ, ὅτι Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλου
Ὀρχομενίοις καὶ Ἐργίνῳ τῷ τυραννοῦντι αὐτῶ
ὑφ' Ἡρακλέους καταλυθῆναί φασιν. Ἐτεοκλ
τῶν βασιλευσάντων ἐν Ὀρχομενῷ τις, Χαρίτων
ἱδρυσάμενος πρῶτος ἀμφότερα ἐμφαίνει, καὶ
τον καὶ δύναμιν· ὃς εἴτ' ἐν τῷ λαμβάνειν χά
εἴτ' ἐν τῷ διδόναι κατορθῶν, εἴτε καὶ ἀμφότερα
θεὰς ἐτίμησε ταύτας. Ἀνάγκη γὰρ πρὸς εὐε

ὑφυῆ γενόμενον ἐκεῖνον πρὸς τὴν τῶν θεῶν τού-
ορᾶῆσαι τιμήν, ὥςτε ταύτην μὲν ἐκέκτητο ἤδη
δύναμιν. Ἀλλὰ πρὸς ταύτῃ καὶ χρημάτων ἔδει.
ε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ, διδοίη ἂν πολλὰ, οὔτε
αμβάνων πολλὰ, οὐκ ἂν ἔχοι πολλά· εἰ δ' ἀμ-
ρα συνάχει, τὴν ἀμοιβὴν ἔχει. Τὸ γὰρ κενού-
ν ἅμα καὶ πληρούμενον πρὸς τὴν χρείαν, ἀεὶ
ρές ἐστιν· ὁ δὲ διδοὺς μὲν, μὴ λαμβάνων δέ,
᾽ ἂν ἐπὶ θάτερα κατορθοίη· παύσεται γὰρ δι-
ν ἐπιλείποντος τοῦ ταμείου· παύσονται δὲ καὶ
ιδόντες τῷ λαμβάνοντι μόνον, χαριζομένῳ δὲ
ἰν· ὥςτ᾽ οὐδ᾽ οὗτος ἑτέρως ἂν κατορθοίη. Ὅμοια
αὶ περὶ δυνάμεως λέγοιτ᾽ ἄν. Χωρὶς δὲ τοῦ κοι-
λόγου, διότι

Τὰ χρήματ᾽ ἀνθρώποισι τιμιώτατα,
ύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει,
ἐκ τῶν καθ᾽ ἕκαστα σκοπεῖν χρή. Μάλιστα γὰρ
βασιλέας δύνασθαί φαμεν· διόπερ καὶ δυνά-
προσαγορεύομεν. Δύνανται δ᾽ ἄγοντες, ἐφ᾽ ἃ
λονται, τὰ πλήθη διὰ πειθοῦς ἢ βίας. Πείθου-
ἐν οὖν δι᾽ εὐεργεσίας μάλιστα. Οὐ γὰρ ἥ γε διὰ
λόγων ἐστὶ βασιλικὴ, ἀλλ᾽ αὕτη μὲν ῥητορική·
ιλικὴν δὲ πειθὼ λέγομεν, ὅταν εὐεργεσίαις φέ-
ι καὶ διάγωσιν, ἐφ᾽ ἃ βούλονται· πείθουσι
δὴ δι᾽ εὐεργεσιῶν, βιάζονται δὲ διὰ τῶν ὅπλων.
ὅτα δ᾽ ἄμφω χρημάτων ὧνιά ἐστι. Καὶ γὰρ στρα-
ν ἔχει πλείστην, ὁ τρέφειν δυνάμενος· καὶ εὐερ-
εῖν δύναται πλεῖστον, ὁ πλεῖστα κεκτημένος. Λέ-
σι δὲ τὸ χωρίον, ὅπερ ἡ λίμνη κατέχει· νῦν δὴ

Κωπαΐς, ἀνεψύχθαι πρότερον, καὶ γεω
παντοδαπῶς ὑπὸ τοῖς Ὀρχομενίοις [ὧν]
οἰκοῦσι· καὶ τοῦτ' οὖν τεκμήριον τοῦ πλο
θέσει.

Τὴν δ' Ἀσπληδόνα χωρὶς τῆς προσεχ
βῆς ἐκάλουν τινές· εἶτ' Εὐδείλιος μετωνομα
αὐτὴ καὶ ἡ χώρα, τάχα τὸ ἰδίωμα προσα
ἐκ τοῦ δειλινοῦ κλίματος οἰκεῖον τοῖς πα
καὶ μάλιστα τὸ εὐχείμερον. Ψυχρότατα μὲ
ἄκρα τῆς ἡμέρας ἐστί· τούτων δὲ τὸ δειλ
ἰωθινοῦ ψυχρότερον· εἰς ἐπίτασιν γὰρ ἄγει
ζον τῇ νυκτὶ, τὸ δ' εἰς ἄνεσιν ἀφιστάμενον
στός. Ἴαμα δὲ τοῦ ψύχους ὁ ἥλιος· τὸ οὖν
μενον πλεῖστον ἐν τῷ ψυχροτάτῳ καιρῷ εἰ
τατον. Διέχει δὲ τοῦ Ὀρχομενοῦ στάδια εἰ
ιαξὺ δ' ὁ Μέλας ποταμός.

Ὑπέρκειται δ' Ὀρχομενίας ὁ Πανοπεὺς
κὴ πόλις, καὶ Τάμπολις· τούτοις δ' ὁμορῶ
ἡ τῶν Λοκρῶν μητρόπολις τῶν Ἐπικνημιδίω
τερον μὲν οὖν οἰκεῖσθαι τὸν Ὀρχομενὸν φ
πεδίῳ· ἐπιπολαζόντων δὲ τῶν ὑδάτων, ἂν
ναι πρὸς τὸ Ἀκόντιον ὄρος, παρατεῖνον
κοντα σταδίους μέχρι Παραποταμίων τῶ
Φωκίδι. Ἱστοροῦσι δὲ τοὺς ἐν τῷ Πόντῳ
νους Ἀχαιοὺς ἀποίκους Ὀρχομενίων εἶ
μετὰ Ἰαλμένου πλανηθέντων ἐκεῖσε μετὰ
Τροίας ἅλωσιν. Καὶ περὶ Κάρυστον δ' ἦν
χομενός. Εὖ γὰρ τὴν τοιαύτην ὕλην ὑποβ
σιν ἡμῖν οἱ τὰ περὶ τῶν νεῶν συγγράψαντες

λουθοῦμεν, ὅταν οἰκεῖα λέγωσι πρὸς τὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν.

III. Μετὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Ὀρχομενὸν ἡ Φωκὶς ἐστι πρὸς ἄρκτον παραβεβλημένη τῇ Βοιωτίᾳ παραπλησίως ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν τό γε παλαιόν. Οὔ γὰρ Δαφνοῦς ἦν τότε τῆς Λοκρίδος, σχίζων ἐφ' ἑκάτερα τὴν Λοκρίδα, καὶ μέσος ταττόμενος τοῦ τε Ὀπουντίου κόλπου καὶ τῆς τῶν Ἐπικνημιδίων παραλίας· νῦν δὲ Λοκρῶν ἐστιν ἡ χώρα· τὸ δὲ πόλισμα κατέσκαπται, ὡς' οὐδ' ἐκεῖ καθήκειν οὐκέτι μάχρι τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ θαλάττης ἡ Φωκίς· τῷ δὲ Κρισσαίῳ κόλπῳ συνῆπται. Αὐτὴ γὰρ ἡ Κρίσσα τῆς Φωκίδος ἐστὶν ἐπ' αὐτῆς ἱδρυμένη τῆς θαλάσσης, καὶ Κίρρα, καὶ Ἀντικίρρα, καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ συνεχῆ κείμενα χωρία πρὸς τῷ Παρνασσῷ, Δελφοί τε, καὶ Κίρφις, καὶ Δαυλὶς, καὶ αὐτὸς ὁ Παρνασὸς τῆς τε Φωκίδος ὢν, καὶ ἀφορίζων τὸ ἑσπέριον πλευρόν. Ὃν τρόπον δ' ἡ Φωκὶς τῇ Βοιωτίᾳ παράκειται, τοῦτον καὶ ἡ Λοκρὶς τῇ Φωκίδι ἑκατέρα. Διττὴ γάρ ἐστι, διῃρημένη ὑπὸ τοῦ Παρνασσοῦ δίχα· ἡ μὲν ἐκ τοῦ ἑσπερίου μέρους παρακειμένη τῷ Παρνασσῷ, καὶ μέρος αὐτοῦ νεμομένη, καθήκουσα δ' ἐπὶ τὸν Κρισσαῖον κόλπον· ἡ δ' ἐκ τοῦ πρὸς ἕω τελευτῶσα ἐπὶ τὴν πρὸς Εὐβοίᾳ θάλασσαν. Καλοῦνται δ' οἱ μὲν ἑσπέριοι Λοκροὶ καὶ Ὀζόλαι, ἔχουσί τε ἐπὶ τῇ δημοσίᾳ σφραγῖδι τὸν ἕσπερον ἀστέρα ἐγκεχαραγμένον· οἱ δ' ἕτεροι δίχα πως καὶ αὐτοὶ διῃρημένοι· οἱ μὲν Ὀπούντιοι, ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὅμοροι Φωκεῦσι καὶ Βοιωτοῖς· οἱ δ'

Ἐπικνημίδιοι, ἀπὸ ὄρους Κνημίδος, προσεχεῖς Οἰταίοις τε καὶ Μαλιεῦσιν. Ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοῖν τῶν τε Ἑσπερίων καὶ τῶν ἑτέρων Παρνασὸς, παραμήκης εἰς τὸ προσάρκτιον μέρος ἐκτεινόμενος ἀπὸ τῶν περὶ Δελφοὺς τόπων μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν τε Οἰταίων ὀρῶν καὶ τῶν Αἰτωλικῶν καὶ τῶν ἀνὰ μέσον Δωριέων. Πάλιν γὰρ ὥσπερ ἡ Λοκρὶς . . . οὔσα τοῖς Φωκεῦσι παραβέβληται, οὕτω . . . . μετὰ τῆς Αἰτωλίας καὶ τινων ἀνὰ μέσον . . . Δωρικῆς τετραπόλεως τῇ Λοκρίδι ἑκατέρα καὶ τῷ Παρνασῷ καὶ τοῖς Δωριεῦσιν. Ὑπὲρ τούτων δὲ καὶ τῶν Αἰτωλῶν οἱ προσάρκτιοι, καὶ Ἀθαμᾶνες ἐκ τῶν Ἠπειρωτικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν Μακεδονικῶν, ὅπερ ἔφαμεν καὶ πρότερον, παραλλήλους ὥσπερ τινας τεταμένας ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐπὶ τὰς ἄρκτους ταινίας κατανοῆσαι τὰς λεχθείσας χώρας. Ἱεροπρεπὴς δ' ἐστὶ πᾶς ὁ Παρνασὸς, ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία, τιμώμενά τε καὶ ἁγιστευόμενα· ὧν ἐστὶ γνωριμώτατον καὶ κάλλιστον τὸ Κωρύκιον, νυμφῶν ἄντρον δμώνυμον τῷ Κιλικίῳ. Τῶν δὲ πλευρῶν τοῦ Παρνασοῦ τὸ μὲν ἑσπέριον νέμονται Λοκροί τε οἱ Ὀζόλαι, καὶ τινες τῶν Δωριέων, καὶ Αἰτωλοὶ κατὰ τὸν Κόρακα προσωρεύμενον Αἰτωλικὸν ὄρος· τὸ δὲ πρὸς ἕω Φωκεῖς καὶ Δωριεῖς, οἱ πλείους ἔχοντες τὴν Τετράπολιν παρακειμένην πως τῷ Παρνασῷ, πλεοναζουσαν δὲ τοῖς πρὸς ἕω μέρεσιν. Αἱ μὲν οὖν κατὰ τὸ μῆκος πλευραὶ τῶν λεχθεισῶν χωρῶν τε καὶ ταινιῶν ἑκάστης, παραμήκεις ἅπασαί εἰσιν, ἡ μὲν οὖσα προσάρκτιος, ἡ δὲ ἑσπέριος· αἱ δὲ λοιπαὶ ἑσπέριοι ταῖς ἑῴαις οὐκ εἰσὶ παραμήκεις· οὐδὲ ἡ παραλία ἐπὶ-

, ἥ τε τοῦ Κρισσαίου μέχρι τοῦ ἀρκτίου, καὶ ἡ
ὸς Εὔβοιαν μέχρι τῆς . . παράλληλοι ἀλλήλαις εἰ-
ν· εἰς ἃς τε . . . τὰ ἔθνη· ἀλλ' οὕτω δέχεσθαι δεῖ
σχήματα τῶν τοιούτων χωρίων, ὡς ἂν ἐν τριγώ-
. . . γραμμῶν πλειόνων τὰ γὰρ . . . παράλληλα
ν ἀλλήλοις ἔσται, καὶ τὰς . . . . πλευρὰς ἕξει πα-
λλήλους. Ὁ μὲν οὖν ὁλοχερὴς τύπος οὗτος τῆς
ιπῆς καὶ ἐφεξῆς περιοδείας· τὰ καθ' ἕκαστα δ'
ἧς λέγωμεν ἀπὸ τῆς Φωκίδος ἀρξάμενοι.

Ταύτης δ' ἐπιφανέστατα δύο πόλεις Δελφοὶ
ὲ Ἐλάτεια. Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πυθίου
τόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν· ἔχει Ἀγα-
μνων ἀπ' αὐτοῦ χρηστηριάσασθαι λέγεται ὑπὸ
ὗ ποιητοῦ· ὁ γὰρ κιθαρῳδὸς ᾄδων εἰσάγεται·

Νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλειδέω Ἀχιλῆος,
Ὡς ποτε δηρίσαντο· ἄναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγα-
μέμνων
Χαῖρε νόῳ. —
Ὡς γὰρ οἱ χρείων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Πυθοῖ ἐν ἡγαθέῃ.

ελφοὶ μὲν δὴ διὰ ταῦτα γνώριμοι. Ἐλάτεια δὲ,
ι πασῶν μεγίστη τῶν ἐνταῦθα πόλεων, καὶ ἐπι-
ιροτάτη διὰ τὸ ἐπικεῖσθαι τοῖς στενοῖς, καὶ τὸν
οντα ταύτην ἔχειν τὰς εἰσβολὰς τὰς εἰς τὴν Φωκί-
ι καὶ τὴν Βοιωτίαν. Ὄρη γάρ ἐστιν Οἰταῖα πρῶ-
ν, ἔπειτα τὰ τῶν Δοκρῶν καὶ τῶν Φωκέων, οἱ
κταχοῦ στρατοπέδοις βάσιμα τοῖς ἐκ Θετταλίας
σβάλλουσιν· ἀλλ' ἔχει παρόδους στενὰς μὲν, ἀφω-
σμένας δὲ, ἃς αἱ παρακείμεναι πόλεις φρουροῦσιν·

ριων μερων ἱδρυται της Φωκιδος. Τουτου
μὲν πρὸς δύσιν πλευρὸν οἱ Λοκροὶ κατέχο
Ὀζόλαι· τὸ δὲ νότιον οἱ Δελφοὶ, πετρῶδες
θεατροειδὲς, κατὰ κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖ
τὴν πόλιν, σταδίων ἑκκαίδεκα κύκλον πληρ
Ὑπέρκειται δ' αὐτῆς ἡ Λυκώρεια, ἐφ' οὗ τόπο
προν ἵδρυντο οἱ Δελφοὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ· νῦν
αὐτῷ οἰκοῦσι περὶ τὴν κρήνην τὴν Κασταλίαν
κειται δὲ τῆς πόλεως ἡ Κίρφις, ἐκ τοῦ νοτ
ρους ὄρος ἀπότομον, νάπην ἀπολιπὸν μεταξ
ἧς ὁ Πλειστὸς διαῤῥεῖ ποταμός. Ὑποπέπτωκ
Κίρφει πόλις ἀρχαία Κίῤῥα, ἐπὶ τῇ θαλάττ
μένη· ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφοὺς ὀγδοήκον
σταδίων· ἵδρυται δ' ἀπαντικρὺ Σικυῶνος.
κειται δὲ τῇ Κίῤῥᾳ τὸ Κρισσαῖον πεδίον εὔδ
Πάλιν δ' ἐφεξῆς ἐστιν ἄλλη πόλις, Κρίσσα,
ὁ κόλπος Κρισσαῖος· εἶτα Ἀντίκιῤῥα, ὁμώνυ

Αὕτη μὲν οὖν συμμένει· ἡ δὲ Κλῖδα καὶ ἡ Κρίσσα κατεσπάσθησαν· ἡ μὲν πρότερον ὑπὸ Κρισαίων· αὕτη δ' ἡ Κρίσσα ὕστερον ὑπ' Εὐρυλόχου τοῦ Θετταλοῦ κατὰ τὸν Κρισσαῖον πόλεμον· εὐτυχήσαντες γὰρ οἱ Κρισσαῖοι διὰ τὰ ἐκ τῆς Σικελίας καὶ τῆς Ἰταλίας τέλη, πικρῶς ἐτελώνουν τοὺς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀφικνουμένους, καὶ παρὰ τὰ προστάγματα τῶν Ἀμφικτυόνων. Τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς Ἀμφισσεῦσι συνέβη· Λοκροὶ δ' εἰσὶν οὗτοι τῶν Ὀζόλων. Ἐπελθόντες γὰρ οὗτοι τήν τε Κρίσσαν ἀνέλαβον, καὶ τὸ πεδίον τὸ ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἀνιερωθὲν τῷθις κατεγεώργουν, καὶ χείρους ἦσαν περὶ τοὺς ἑνὸς τῶν πάλαι Κρισσαίων. Καὶ τούτους οὖν ἐτιμωρήσαντο οἱ Ἀμφικτύονες, καὶ τῷ Θεῷ τὴν χώραν ἐπέδοσαν. Νῦν μὲν οὖν ὠλιγώρηταί πως τὸ ἱερὸν, πρότερον δ' ὑπερβαλλόντως ἐτιμᾶτο· δηλοῦσι δ' ἔ τε θησαυροὶ, οὓς καὶ δῆμοι καὶ δυνάσται κατεσκεύασαν, εἰς οὓς καὶ χρήματα ἀνετίθεντο καθιερωμένα, καὶ ἔργα τῶν ἀρίστων δημιουργῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ Πυθικὸς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἱστορουμένων χρησμῶν.

Φασὶ δ' εἶναι τὸ μαντεῖον ἄντρον κοῖλον κατὰ κεύθους, οὐ μάλα εὐρύστομον· ἀναφέρεσθαι δ' ἐξ αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν· ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ τομίου τρίποδα ὑψηλὸν, ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαίνουσαν, δεχομένην τὸ πνεῦμα, ἀποθεσπίζειν ἔμμετρά τε καὶ ἄμετρα· ἐντείνειν δὲ καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητάς τινας ὑπουργοῦντας τῷ ἱερῷ. Πρώτην δὲ Φημονόην φασὶ γενέσθαι Πυθίαν· κεκλῆσθαι

δὲ καὶ τὴν προφητεῖαν οὕτω, καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ πυθέσθαι· ἐκτετάσθαι δὲ τὴν πρώτην συλλαβήν, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀθανάτου, καὶ ἀπαμάτου, καὶ διακόνου. Ἡ μὲν οὖν ἐπίνοια αὕτη τῆς τε τῶν πόλεων τιμίσεως, καὶ τῆς τῶν κοινῶν ἱερῶν ἐπιμήσεως. Καὶ γὰρ κατὰ πόλεις συνῆσαν καὶ κατὰ ἔθνος, φυσικῶς κοινωνικοὶ ὄντες· καὶ ἅμα τῆς παρ' ἀλλήλων χρείας χάριν, καὶ εἰς τὰ ἱερὰ τὰ κοινὰ ἀπήντων διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις συνταλοῦντες. Φιλικὸν γὰρ πᾶν τοιοῦτον ἀπὸ τῶν ὁμοτραπέζων ἀρξάμενον, καὶ ὁμοσκόνδων, καὶ ὁμοροφίων. Ὅσῳ δὲ πλεῖον καὶ ἐπ πλείσνων ἐκιδημεῖ, τοσῷδε μεῖζον καὶ τὸ ὄφελος ἐνομίζετο.

Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖστον τιμὴ τῷ ἱερῷ τούτῳ διὰ τὸ χρηστήριον συνέβη, δόξαντι ἀψευδεστάτῳ τῶν πάντων ὑπάρξαι· προσελάβετο δέ τι καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου. Τῆς γὰρ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πώς ἐστι τῆς συμπάσης, τῆς τε ἐντὸς ἰσθμοῦ καὶ τῆς ἐκτός· ἐνομίσθη δὲ καὶ τῆς οἰκουμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλὸν, προσπλάσαντες καὶ μῦθον, ὃν φησι Πίνδαρος ὅτι συμπέσοιεν ἐνταῦθα οἱ ἀετοὶ οἱ ἀφεθέντες ὑπὸ τοῦ Διός, ὁ μὲν ἀπὸ τῆς δύσεως, ὁ δ' ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς· οἱ δὲ κόρακάς φασι. Δείκνυται δὲ καὶ ὀμφαλός τις ἐν τῷ ναῷ τεταινιωμένος, καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ δύο εἰκόνες τοῦ μύθου.

Τοιαύτης δὲ τῆς εὐκαιρίας οὔσης τῆς περὶ τοὺς Δελφοὺς, συνῆσάν τε ῥᾳδίως ἐκεῖσε, μάλιστα δ' οἱ ἐγγύθεν· καὶ δὴ καὶ τὸ Ἀμφικτυονικὸν σύστημα ἐκ τούτων συνετάχθη, περὶ τὰ τῶν κοινῶν βουλευόμε-

νον, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ἐπιμέλειαν ἔξον κοινοτέραν· ἅτε καὶ χρημάτων ἀποκειμένων πολλῶν καὶ ἀναθημάτων, φυλακῆς καὶ ἀγωνείας δεομένων μεγάλης. Τὰ πάλαι μὲν οὖν ἀγνοεῖται. Ἀκρίσιος δὲ τῶν μνημονευομένων πρῶτος διατάξαι δοκεῖ τὰ περὶ τοὺς Ἀμφικτύονας, καὶ πόλεις ἀφορίσαι τὰς μεθεξούσας τοῦ συνεδρίου, καὶ ψῆφον ἑκάστῃ δοῦναι, τῇ μὲν καθ' αὑτήν, τῇ δὲ μεθ' ἑτέρας, ἢ μετὰ πλειόνων ἀποδεῖξαι δὲ καὶ τὰς Ἀμφικτυονικὰς δίκας, ὅσαι πόλεσι πρὸς πόλεις εἰσίν. Ὕστερον δ' ἄλλαι πλείους διατάξεις γεγόνασιν, ἕως κατελύθη καὶ τοῦτο τὸ σύνταγμα, καθάπερ καὶ τὸ τῶν Ἀχαιῶν. Δὶ μὲν οὖν πρῶταί δώδεκα συνελθεῖν λέγονται πόλεις· ἑκάστη δ' ἔπεμπε Πυλαγόραν, ὃς κατ' ἔτος οὔσης τῆς συνόδου, ἔαρός τε καὶ μετοπώρου· ὕστερον δὲ καὶ πλείους συνῆλθον πόλεις. Τὴν δὲ σύνοδον Πυλαίαν ἐκάλουν, τὴν μὲν ἐαρινὴν, τὴν δὲ μετοπωρινὴν, ἐπειδὴ ἐν Πύλαις συνήγοντο, ἃς καὶ Θερμοπύλας καλοῦσιν· ἔθυον δὲ τῇ Δήμητρι οἱ Πυλαγόραι. Τὸ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐγγὺς μετῆν καὶ τούτων καὶ τοῦ μαντείου, ὕστερον δὲ καὶ οἱ πόῤῥωθεν ἀφικνοῦντο, καὶ ἐχρῶντο τῷ μαντείῳ, καὶ ἔπεμπον δῶρα καὶ θησαυροὺς κατεσκεύαζον, καθάπερ Κροῖσος, καὶ ὁ πατὴρ Ἀλυάττης, καὶ Ἰταλιωτῶν τινες, καὶ Σικελοί.

Ἐπίφθονος δ' ὢν ὁ πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι, πλὴν ἱερὸς $\frac{1}{7}$. Νυνί γέ τοι πενέστατόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερόν· χρημάτων δὲ χάριν τῶν ἀναθημάτων τὰ μὲν ἥρται, τὰ δὲ πλείω μένει. Πρότερον δὲ πολυχρήματον ἦν τὸ ἱερόν· καθάπερ Ὅμηρός τε εἴρηκεν·

Οὐδ' ὅσα λεῖνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς
Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρήσσα
Καὶ οἱ θησαυροὶ θηλοῦσι, καὶ ἡ σύλησις ἡ
σα ὑπὸ τῶν Φωκέων· ἐξ ἧς ὁ Φωκικὸς καὶ
λούμενος ἐξήφθη πόλεμος. Αὕτη μὲν οὖν ἡ
γεγένηται κατὰ Φίλιππον τὸν Ἀμύντου. Τ
δ' ἄλλην ἐπινοοῦσιν ἀρχαίαν, ἣ τὸν ὑφ' Ὁμ
γόμενον πλοῦτον ἐξαφάνισεν· οὐδὲ γὰρ ἔχν
σωθῆναι πρὸς τοὺς ὕστερον χρόνους, ἐν οἷ
Ὀνόμαρχον καὶ Φάυλλον ἐσύλησαν τὸ ἱερ
τὰ μὲν . . . . . νεώτερα ἐκείνων εἶναι τῶν χρ
. . . . . λέγει δὲ καὶ . . ἀποκεῖσθαι γὰρ ἐν
ροῖς ἐπὸ λαφύρων ἀνατεθέντα, ἐπιγραφὰς ἐ
ἐν αἷς καὶ οἱ ἀναθέντες. Τοῦτο γὰρ καὶ
καὶ Συβαριτῶν καὶ Σπινητῶν τῶν περὶ Ἄδρ
οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐ . . . . . ἦκοι τὰ παλ
ματα ἀναμεμίχθαι· καὶ ἄλλοι τόποι διαση
σιν ὑπὸ τούτων σκευωρηθέντες τῶν ἀνδρῶν
δὲ τὸν ἀφήτορα δεξάμενοι λέγεσθαι θησαυρι
τορος δ' οὐδὸν τὸν κατὰ γῆς θησαυρισμὸν
ναῷ κατωρύχθαι φασὶ τὸν πλοῦτον ἐκεῖ
τοὺς περὶ τὸν Ὀνόμαρχον ἐπιχειρήσαντας
πτειν νύκτωρ, σεισμῶν γενομένων μεγάλων,
ναοῦ πέτεσθαι, καὶ παύσασθαι τῆς ἀνασκα
βαλεῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις φόβον τῆς τοιαύ
χειρήσεως.

Τῶν δὲ ναῶν τὸν μὲν πτέρινον, εἰς τ
θους τακτέον· τὸν δὲ δεύτερον Ἱροφωνίου κ
μήδους ἔργον φασί· τὸν δὲ νῦν Ἀμφικτύον

σαν. Δείκνυται δ' ἐν τῷ τεμένει τάφος Νεο-
μου κατὰ χρησμὸν γενόμενος, Μαχαιρέως Δελ-
φοῦ ἀνελόντος αὐτόν· ὡς μὲν ὁ μῦθος, δί-
κτοῦντα τὸν θεὸν τοῦ πατρῴου φόνου· ὡς δὲ
ὸς, ἐπιθέμενον τῷ ἱερῷ. Τοῦ δὲ Μαχαιρέως
νόν φασι Βράγχον τὸν προστατήσαντα τοῦ ἐν
οις ἱεροῦ.

γὼν δὲ ὁ μὲν ἀρχαῖος ἐν Δελφοῖς κιθαῳδῶν
ἐη, παιᾶνα ᾀδόντων εἰς τὸν θεόν· ἔθηκαν δὲ
ὁ. Μετὰ δὲ τὸν Κρισσαῖον πόλεμον οἱ Ἀμφι-
ις ἵππικὸν καὶ γυμνικὸν ἐπ' Εὐρυλόχου διέ-
στεφανίτην, καὶ Πύθια ἐκάλεσαν. Προσέθη-
ι τοῖς κιθαῳδοῖς αὐλητάς τε καὶ κιθαριστὰς
ᾠδῆς, ἀποδώσοντές τι μέλος, ὃ καλεῖται νόμος
ιός. Πέντε δ' αὐτοῦ μέρη ἐστὶν, ἀνάκρου-
ἔμπειρα, κατακελευσμός, ἴαμβοι καὶ δάκτυ-
ύριγγες. Ἐμελοποίησε μὲν οὖν Τιμοθέους ὁ
χος τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου, ὁ καὶ τοὺς
ς συντάξας ἐν δέκα βίβλοις. Βούλεται δὲ τὸν
τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν πρὸς τὸν δράκοντα θεὸν
ίλους ὑμνεῖν· ἀνάκρουσιν μὲν τὸ προοίμιον
· ἄμπειραν δὲ τὴν πρώτην κατάπειραν τοῦ
ς· κατακελευσμὸν δὲ αὐτὸν τὸν ἀγῶνα·
ν δὲ καὶ δάκτυλον τὸν ἐπιπαιωνισμὸν τὸν γι-
ν ἐπὶ τῇ νίκῃ μετὰ τοιούτων ῥυθμῶν, ὧν ὁ μὲν
: οἰκεῖός ἐστιν, ὁ δ' ἴαμβος πανισμοῖς καὶ τὸ
ίειν· σύριγγες δὲ τὴν ἔκλειψιν τοῦ θηρίου
μένων, ὡς ὧν κατασιρόφοντος εἰς ἐσχάτους τι-
ριγμούς.

Ἔφορος δ', ᾧ τὸ πλεῖστον προσχρώμεθα δ
τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, καθάπερ καὶ Πολύβ
μαρτυρῶν τυγχάνει, ἀνὴρ ἀξιόλογος, δοκεῖ μοι ν
ναντία ποιεῖν ἔοθ' ὅτε τῇ προαιρέσει καὶ ταῖς ἐξ
χῆς ὑποσχίσεσιν. Ἐπιτιμήσας γοῦν τοῖς φιλο
θοῦσιν ἐν τῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ, καὶ τὴν ἀλήθ
αν ἐπαινέσας, προστίθησι τῷ περὶ τοῦ μαντι
τούτου λόγῳ σεμνήν τινα ὑπόσχεσιν, ὡς παντο
μὲν ἄριστον νομίζει τἀληθὲς, μάλιστα δὲ κατὰ
ὑπόθεσιν ταύτην. Ἄτοπον γάρ, εἰ περὶ μὲν
ἄλλων ἀεὶ τὸν τοιοῦτον τρόπον διώκομεν, φη
περὶ δὲ τοῦ μαντείου λέγοντες, ὃ πάντων ἐστὶν
ψευδέστατον, τοῖς οὕτως ἀπίστοις καὶ ψευδέσι χ
σόμεθα λόγοις. Ταῦτα δ' εἰπὼν, ἐπιφέρει πα
χρῆμα, ὅτι ὑπολαμβάνουσι κατασκευάσαι τὸ μ
τεῖον Ἀπόλλωνα μετὰ Θέμιδος, ὠφελῆσαι βουλ
νον τὸ γένος ἡμῶν. Εἶτα τὴν ὠφέλειαν εἰπὼν,
εἰς ἡμερότητα προὐκαλεῖτο, καὶ ἐσωφρόνιζε τοῖς
χρηστηριάζων, καὶ τὰ μὲν προστάττων, τὰ δ' ὧ
γορεύων, τοὺς δ' οὐδ' ὅλως προσιέμενος. Ταῦτ
διοικεῖν νομίζουσι (φησὶν) αὐτὸν, οἱ μὲν αὐτὸν
θεὸν σωματοειδῆ γινόμενον, οἱ δ' ἀνθρώποις ἔν
αν παραδιδόντα τῆς ἑαυτοῦ βουλήσεως.

Ὑποβὰς δὲ, περὶ τῶν Δελφῶν, οἵτινές εἰσι,
λεγόμενος, φησὶ τὸ παλαιὸν Παρνασίους τινὰς
τόχθονας καλουμένους οἰκεῖν τὸν Παρνασόν·
ὃν χρόνον τὸν Ἀπόλλωνα, τὴν γῆν ἐπιόντα, ἥμε
τοὺς ἀνθρώπους ἀπό τε τῶν ἀνημέρων καρπῶν
τῶν βίων, ἐξ Ἀθηνῶν δ' ὁρμηθέντα ἐπὶ Δελφ

κύτην εἶναι τὴν ὁδὸν, ἣ νῦν Ἀθηναῖοι τὴν Πυθαΐδα πέμπουσι· γενόμενον δὲ κατὰ Παυοπέας, Ἑτυὸν καταλῦσαι, ἔχοντα τὸν τόπον, βίαιον ἄνδρα καὶ παράνομον· τοὺς δὲ Παρνασίους, συμμίσγοντας αὐτῷ, καὶ ἄλλον μηνῦσαι χαλεπὸν ἄνδρα, Τύφωνα τοὔνομα, ἐπίκλησιν δὲ δράκοντα· κατασχεύοντος δ' ἐπικελεύειν τε παιᾶνα· ἀφ' οὗ τὸν παιανισμὸν οὕτως ἐξ ἔθους παραδοθῆναι τοῖς μέλλουσι συμπίπτειν εἰς παράταξιν· ἐμπρησθῆναι δὲ καὶ μηνὴν τότε τοῦ Πύθωνος ὑπὸ τῶν Δελφῶν, καθάπερ καὶ νῦν ἔτι καὶ ἀεὶ ὑπόμνημα ποιουμένους ὧν τότε γενομένων. Τί δ' ἂν εἴη μυθωδέστερον, ἢ πόλλων τοξεύων, καὶ κολάζων Τιτυοὺς, καὶ Πύθωνας, καὶ ὄδευων ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Δελφοὺς, καὶ ἦν πᾶσαν ἐπιών; Εἰ δὲ ταῦτα μὴ ὑπελάμβανε μύθους εἶναι, τί ἐχρῆν τὴν μυθευομένην Θέμιν γυναῖκα καλεῖν, τὸν δὲ μυθευόμενον δράκοντα, ἄνθρωπον; πλὴν εἰ συγχεῖν ἐβούλετο τόν τε τῆς ἱστορίας καὶ τὸν τοῦ μύθου τόπον. Παραπλήσια τούτοις καὶ τὰ περὶ τῶν Αἰτωλῶν εἰρημένα. Φήσας γὰρ ἀπορθήτους αὐτοὺς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου, τοὺς μὲν Αἰολέας φησὶν οἰκῆσαι τοὺς κατέχοντας βαρβάρους ἐκβαλόντας, τοτὲ δ' Αἰτωλὸν μετὰ τῶν ἐξ Ἐλίδος Ἐπειῶν· τούτους δ' ὑπ' ἀλλήλων . . . . ὧν ἐχθρῶν· τούτους δ' ὑπ' Ἀλκμαίωνος καὶ Διομήδους. Ἀλλ' ἐπάνειμι ἐπὶ τοὺς Φωκέας.

Ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ μετὰ τὴν Ἀντίκυραν πολίχνιόν ἐστιν ὄπισθεν ὁ Μάραθος· εἶτ' ἄκρα Φαρύγιον ἔχουσα ὕφορμον· εἶτα ὁ λιμὴν

ὕστατος ὁ προαγορευθεὶς Μυχὸς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ὑπὸ τῷ Ἑλικῶνι καὶ τῇ Ἄσκρῃ κείμενος. Οὐδ' αἱ Ἅβαι δὲ τὸ μαντεῖον ἄπωθεν τῶν τόπων τούτων ἐστὶν, οὐδ' ἡ Ἄμβρυσος, [οὐδ' ὁ Μελεὼν] ὁμώνυμος τῇ Βοιωτικῇ. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ μετὰ Δελφοὺς ὡς πρὸς τὴν ἕω Δαυλὶς πολίχνιον, ὅπου Τηρέα τὸν Θρᾷκά φασι δυναστεῦσαι, καὶ τὰ περὶ Φιλομήλαν καὶ Πρόκνην ἐκεῖ μυθεύουσι, ὡς Θουκυδίδης· ἄλλοι δ' ἐν Μεγάροις φασί· τοὔνομα δὲ τῷ τόπῳ γεγονέναι ἀπὸ τοῦ δάσους· δαυλοὺς γὰρ καλοῦσι τὰ δάση. Ὅμηρος μὲν οὖν Δαυλίδα εἶπεν, οἱ δ' ὕστερον Δαυλίαν. Καὶ τὸ,

Οἳ Κυπάρισσον ἔχον. —

δέχονται διττῶς· οἱ μὲν ὁμωνύμως τῷ φυτῷ, οἱ δὲ παρωνύμως, κώμην ὑπὸ τῇ Λυκωρείᾳ.

Πανοπεὺς δ' ὁ νῦν Φανοτεύς, ὅμορος τοῖς περὶ Λεβάδειαν τόποις, ἡ τοῦ Ἐπειοῦ πατρίς. Καὶ τὰ περὶ Τιτυὸν ἐνταῦθα μυθεύουσιν. Ὅμηρος δέ φησιν, ὅτι οἱ Φαίηκες τὸν Ῥαδάμανθυν εἰς Εὔβοιαν ἤγαγον, ὀψόμενον Τιτυὸν γαιήοχον υἱόν· καὶ Ἑλάριον τὶ σπήλαιον ἀπὸ τῆς Τιτυοῦ μητρὸς Ἐλάρας δείκνυται κατὰ τὴν νῆσον, καὶ ἡρῷον τοῦ Τιτυοῦ, καὶ τιμαί τινες. Πλησίον δὲ Λεβαδείας καὶ ἡ Τραχὶν, ὁμώνυμος τῇ Οἰταίᾳ, Φωκικὴ πολίχνη· οἱ δ' ἐνοικοῦντες Τραχίνιοι λέγονται.

Ἡ δ' Ἀνεμώρεια ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος πάθους· καταιγίζει γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ καλούμενος Κατοπτήριος χῶρος, κρημνός τις ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ διήκων. Ὅριον δ' ἦν ὁ τύπος οὗτος Δελ-

φῶν καὶ Φωκέων, ἡνίκα ἀπέστησαν τοὺς Δελφοὺς ἀπὸ τοῦ κοινοῦ συστήματος τῶν Φωκέων Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἐπέτρεψαν καθ' αὑτοὺς πολιτεύεσθαι· τινὲς δὲ Ἀνεμώλειαν καλοῦσιν· εἶθ' Ὑάμπολις μετὰ ταῦτα ἐκλήθη ὑπό τινων, εἰς ἣν ἐκ Βοιωτίας ἐκπεσεῖν τοὺς Ὑάντας ἔφαμεν. Ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ μάλιστα καὶ αὕτη πλησίον τῶν Παραποταμίων, ἑτέρα οὖσα τῆς ἐν Παρνασῷ Ὑαμπόλεως.

Καὶ Ἐλάτεια, ἡ μεγίστη πόλις τῶν Φωκικῶν, ἣν Ὅμηρος μὲν οὐκ οἶδε· νεωτέρα γάρ ἐστι τῆς ἡλικίας ἐκείνου· ἐπικαιρίως δ' ἵδρυται πρὸς τὰς ἐκ τῆς Θετταλίας εἰσβολάς. Δηλοῖ δὲ τὴν εὐφυΐαν ταύτην καὶ Δημοσθένης, φράζων τὸν θόρυβον τὸν γενηθέντα Ἀθήνῃσιν αἰφνιδίως, ἐπειδὴ ἧκέ τις ἀπαγγέλλων ὡς τοὺς πρυτάνεις, ὡς Ἐλάτεια κατείληπται.

Παραποτάμιοι δ' εἰσὶ κατοικία τις ἐπὶ τῷ Κηφισσῷ ἱδρυμένη πλησίον Φανοτεῦσι, καὶ Χαιρωνεῦσι, καὶ Ἐλατείᾳ. Φησὶ δὲ Θεόπομπος τὸν τόπον τοῦτον διέχειν τῆς μὲν Χαιρωνείας ὅσον σταδίων τεσσαράκοντα, διορίζειν δὲ Ἀμβρυσέας καὶ Πανοπέας καὶ Δαυλιέας· κεῖσθαι δ' ἐπὶ τῆς ἐμβολῆς τῆς ἐκ Βοιωτίας εἰς Φωκέας ἐν λόφῳ μετρίως ὑψηλῷ, μεταξὺ τοῦ τε Παρνασοῦ καὶ τοῦ . . . ὄρους πενταστάδιον σχεδόν τι ἀπολεῖπον τῶν ἂν . . . ὁρίων, διαιρεῖν δὲ τὸν Κηφισσὸν, στενὴν ἑκατέρωθεν διδόντα πάροδον, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκ Λιλαίας ἔχοντα Φωκικῆς πόλεως, καθάπερ καὶ Ὅμηρός φησιν,

Οἵ τε Λίλαιον ἔχον, πηγῆς ἐπὶ Κηφισσοῖο·

εἰς δὲ τὴν Κωπαΐδα λίμνην ἐκδιδόντα· τὸ δὲ
λιον παρατείνειν ἐφ' ἑξήκοντα στάδια μέχρ
Ὑφαντείου, ἐφ' ᾧ κεῖται ὁ Ὀρχομενός. Καὶ
δος δ' ἐπὶ πλέον περὶ τοῦ ποταμοῦ λέγει καὶ τ
σεως, ὡς δι' ὅλης ῥέοι τῆς Φωκίδος σκολιῶς καὶ
κοντοειδῶς.

Ὃς παρὰ Πανοπίδα Γλήκωνά τ' ἐρυμνὴν
Καὶ δὲ δι' Ὀρχομενοῦ εἰλιγμένος εἶσι, δρακ

Τὰ δὲ στενὰ τὰ περὶ τοὺς Παραποταμίους
παραποταμίαν, λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως, π
χητα ὑπῆρξεν ἐν . . . . . μίαν ἐχόντων ταύτην
λήν. Ἔστι δὲ Κηφισσός, ὅ, τε Φωκικὸς,
Ἀθήνησι, καὶ ὁ ἐν Σαλαμῖνι· τέταρτος δὲ καὶ
πτος, ὁ ἐν Σικυῶνι, καὶ ὁ ἐν Σκύρῳ· ἕκτος δὲ
Ἄργει, τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Λυρκείου· ἐν Ἀπ
νίᾳ δὲ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ πηγή ἐστι κατὰ τ
μνάσιον, ἣν καλοῦσι Κηφισσόν.

Δαφνοῦς δὲ νῦν μὲν κατέσκαπται· ἦν δὲ
τῆς Φωκίδος πόλις ἁπτομένη τῆς Εὐβοϊκῆς θ
σης, διαιροῦσα τοὺς Ἐπικνημιδίους Λοκροὺς
μὲν, ἐπὶ τῷ πρὸς Βοιωτίαν, ἐκείνους δὲ εἰ
κίδα τὴν ἀπὸ θαλάσσης καθήκουσαν. Τεκμ
δὲ τὸ ἐν αὐτῷ Σχεδιεῖον, ὅ φασιν εἶναι τάφο
δίου. Περὶ μὲν δὴ τῆς Φωκίδος ἀπόχρη.

IV. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Λοκρίς· ὥστε περὶ
της λεκτέον. Διῄρηται δὲ δίχα. Τὸ μὲν γὰ
τῆς ἐστιν οἱ πρὸς Εὔβοιαν Λοκροὶ, οἳ σχίζοντ
ἑκάτερα τοῦ Δαφνοῦντος. Ἐπεκαλοῦντο δ' ο
Ὀπούντιοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, οἱ δ' Ἐπικ

ιοι ἀπὸ ὄρους τινὸς Κνημίδος· τὸ δὲ λοιπὸν οἱ σπέριοὶ εἰσι Λοκροί· οἱ δ' αὐτοὶ καὶ Ὀζόλαι καοῦνται. Χωρίζει δ' αὐτοὺς ἀπό τῶν Ὀπουντίων αὶ τῶν Ἐπικνημιδίων ὅ, τε Παρνασὸς μεταξὺ ἱδρυένος καὶ ἡ τῶν Δωριέων τετράπολις. Ἄρκτιον δ' πό τῶν Ὀπουντίων.

Ἔφεξῆς τοίνυν ταῖς Ἀλαῖς, εἰς ἃς κατέληξεν ἡ οιωτικὴ παραλία ἢ πρὸς Εὐβοίᾳ, τὸν Ὀπούντιον όλπον συμβαίνει κεῖσθαι. Ὁ δ' Ὀποῦς ἔστι μηρόπολις, καθάπερ καὶ τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ, τὸ ἐ ῇ πράξῃ τῶν πέντε στηλῶν τῶν περὶ Θερμοπύλας, πιγεγραμμένον πρὸς τῷ πολυανδρίῳ,

Τοὺς δέ ποτε φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντίο Μήδων,

Μητρόπολις Λοκρῶν κεύθει ὁμοῦ Ὀπόεις.

πέχει δὲ θαλάσσης περὶ πεντεκαίδεκα σταδίους, οῦ δ' ἐπινείου καὶ ἑξήκοντα. Κῦνος δ' ἐστὶ τὸ ἐπίειον, ἄκρα τερματίζουσα τὸν Ὀπούντιον κόλπον ταδίων ὄντα περὶ τεσσαράκοντα. Μεταξὺ δὲ Ὀοῦντος καὶ Κύνου πεδίον εὔδαιμον· κεῖται δὲ κὰ Αἰδηψὸν τῆς Εὐβοίας, ὅπου τὰ Θερμὰ τοῦ Ἡραλέο ς, πορθμῷ διειργόμενος σταδίων ἑξήκοντα κὶ ἑκατόν. Ἐν δὲ τῷ Κύνῳ Λευκαλίωνά φασιν κῆσθαι. Καὶ τῆς Πυῤῥᾶς αὐτόθι δείκνυται σῆα, τοῦ δὲ Λευκαλίωνος Ἀθήνῃσι. Διέχει δὲ τῆς νημίδος ὁ Κῦνος ὅσον πεντήκοντα σταδίους. Καὶ Ἀταλάντῃ δὲ νῆσος κατὰ Ὀποῦντα ἵδρυται, ὁμώνυμος τῇ πρὸ τῆς Ἀττικῆς. Λέγεσθαι δ' Ὀπουνίους τινὰς καὶ ἐν τῇ Ἠλείᾳ φασὶν, ὧν οὐκ ἄξιον

μεμνῆσθαι, πλὴν ὅτι συγγένειαν αὐτῶν ἐξανευρὼν τοῖς Ὀπουντίοις ὑπάρχουσαν. Ὅτι δ' ἐξ Ὀποῦντος ἦν Πάτροκλος, λέγει Ὅμηρος, καὶ διότι φόνον ἀκούσιον πράξας ἔφυγεν εἰς Φθίαν, ὁ δὲ πατὴρ Μενοίτιος ἔμεινεν ἐν τῇ πατρίδι· ἐκεῖσε γάρ φησιν ὁ Ἀχιλλεὺς ὑποσχέσθαι τῷ Μενοιτίῳ κατάξειν τὸν Πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἐπανελθόντα. Οὐ μὴν ἐβασίλευέ γε ἐκεῖνος τῶν Ὀπουντίων· ἀλλ' Αἴας ὁ Λοκρὸς, πατρίδος ὤν, ὡς φασι, Ναρύκου. Αἰάντην δ' ὀνομάζουσι τὸν ἀναιρεθέντα ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου, ἀφ' οὗ καὶ τέμενος Αἰάντειον δείκνυται, καὶ κρήνη τις Αἰανίς.

Ἑξῆς μετὰ τὸν Κύνον Ἀλόπη ἐστὶ, καὶ ὁ Λαφνοῦς, ὃν ἔφαμεν κατεσπάσθαι· λιμὴν δ' ἐστὶν αὐτόθι διέχων Κύνου περὶ ἐνενήκοντα σταδίους· Ἐλατείας δὲ, πεζεύοντι εἰς τὴν μεσόγαιαν ἑκατὸν εἴκοσι. Ἴδη δ' ἐστὶ ταῦτα τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου. Μετὰ γὰρ τὸν Ὀπούντιον συνεχής ἐστιν οὗτος.

Μετὰ δὲ Λαφνοῦντα Κνημίδες χωρίον ἐρυμνὸν, ὅσον σταδίους εἴκοσι πλεύσαντι· καθ' ὃ καὶ τὸ Κήναιον ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀντίκειται, ἄκρα βλέπουσα πρὸς ἑσπέραν καὶ τὸν Μαλιέα κόλπον, πορθμῷ διειργομένη σχεδὸν εἴκοσι σταδίων. Ταῦτα δ' ἤδη τῶν Ἐπικνημιδίων ἐστὶ Λοκρῶν. Ἐνταῦθα καὶ αἱ Λιχάδες καλούμεναι τρεῖς νῆσοι πρόκεινται, ἀπὸ Λίχα τοὔνομα ἔχουσαι· καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐν τῷ λεχθέντι παράπλῳ, ἃς ἑκόντες παραλείπομεν. Μετὰ δὲ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κνημίδων λιμὴν, ὑπὲρ οὗ κεῖται τὸ Θρόνιον ἐν σταδίοις τοῖς ἴσοις κατὰ τὴν

ασόγαιαν. Εἶθ' ὁ Βοάγριος ποταμὸς ἐκδίδωσιν, παραῤῥέων τὸ Θρόνιον· Μάνην δ' ἐπονομάζουσιν αὐτόν· ἔστι δὲ χειμάῤῥους, ὥστ' ἀβρύχιος ἐμβαίνειν τοῖς ποσίν· ἄλλοτε δὲ καὶ δίπλεθρον ἴσχειν πλάτος. Μετὰ δὲ ταῦτα, Σκάρφεια, σταδίοις ὑπερκειμένη τῆς θαλάσσης δέκα, διέχουσα δὲ τοῦ Θρονίου τριάκοντα· ἔπειτα Νίκαια καὶ αἱ Θερμοπύλαι.

Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων, τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἄξιον μεμνῆσθαι· ὧν δ' Ὅμηρος μέμνηται, Καλλίαρος μὲν οὐκέτι οἰκεῖται· ἑξῆς δὲ Βῆσσα τὸ πεδίον· καλοῦσι δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τῷ τόπῳ· ὑρυμώδης γάρ ἐστι· ταύτην μὲν οὖν τὴν Βῆσσαν ἐν οἷς δυσὶ γραπτέον σσ· ἀπὸ γὰρ τοῦ δρυμώδους ὠνόμασται ὁμωνύμως· ὥσπερ καὶ Νάπη ἐν τῷ Μηθύμνης πεδίῳ, ἣν Ἑλλάνικος ἄγνοῶν Λάπην ὀνομάζει· τὸν δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ δῆμον, ἀφ' οὗ Βησαιεῖς οἱ ἄνδρες λέγονται, ἐν τῷ ἐνὶ σ γράφουσιν.

Ἡ δὲ Τάρφη κεῖται ἐφ' ὕψους, διέχουσα σταδίους εἴκοσι, χώραν δ' εὔκαρπον καὶ εὔδενδρον ἔχει· ἤδη γὰρ καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ δάσους ὠνόμασται. Κεῖται δὲ νῦν Φαρύγαι· ἵδρυται δ' αὐτόθι Ἥρας Φαρυγαίας ἱερὸν, ἀπὸ τῆς ἐν Φαρύγαις τῆς Ἀργείας· καὶ δὴ καὶ ἄποικοί φασιν εἶναι Ἀργείων.

Τῶν γε μὴν Ἑσπερίων Λοκρῶν Ὅμηρος οὐ μέμνηται, ἢ οὐ φητῶς γε· ἀλλὰ μόνον τῷ δοκεῖν ἀντιδιαστέλλεσθαι τούτοις ἐκείνους, περὶ ὧν εἰρήκαμεν, Λοκρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης, ὡς καὶ ἑτέρων ὄντων. Πόλεις δ' ἔσχον Ἀμφισσάν τε καὶ Ναύπακτον· ὧν ἡ Ναύπακτος συμμένει τοῖς

Ἀντιῤῥίου πλησίον, ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς ἐκεῖ γενομένης· εἴτε τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησαμένων τὸν στόλον, εἶθ' (ὡς φησιν Ἔφορος) Λοκρῶν ἔτι πρότερον παρασκευασάντων· ἔστι δὲ νῦν Αἰτωλῶν, Φιλίππου προσκρίναντος.

Αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Χαλκὶς, ἧς μέμνηται καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ, ὑποκάτω Καλυδῶνος· αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Ταφιασσὸς λόφος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Νέσσου μνῆμα καὶ τῶν ἄλλων Κενταύρων· ὧν ἀπὸ τῆς σηπεδόνος φασὶ τὸ ὑπὸ τῇ ῥίζῃ τοῦ λόφου προχεόμενον δυσῶδες καὶ θρόμβους ἔχον ὕδωρ φεῖν· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ὀζόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος. Καὶ ἡ Μολύκρεια δ' ἐστὶ κατὰ τὸ Ἀντίῤῥιον, Αἰτωλικὴν πολίχνιον. Ἡ δ' Ἄμφισσα ἐπὶ τοῖς ἄκροις ἵδρυται τοῦ Κρισσαίου πεδίου. Κατέσπασαν δ' αὐτὴν οἱ Ἀμφικτύονες, καθάπερ εἰρήκαμεν. Ὁ δὲ παράπλους πᾶς ὁ Λοκρικὸς μικρὸν ὑπερβάλλει τῶν διακοσίων σταδίων.

Ἀλόπην δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς Ἐπικνημιδίοις ὀνομάζουσι, καὶ ἐν τῇ Φθιώτιδι· οὗτοι μὲν οὖν ἄποικοι τῶν Ἐπικνημιδίων, οἱ δ' Ἐπιζεφύριοι, τούτων.

Τοῖς δὲ Λοκροῖς τοῖς μὲν Ἑσπερίοις συνεχεῖς εἰσιν Αἰτωλοί· τοῖς δ' Ἐπικνημιδίοις Αἰνιᾶνες συνεχεῖς οἳ ταύτην ἔχοντες, καὶ μέσοι Δωριεῖς. Οὗτοι μὲν οὖν εἰσιν οἳ τὴν τετράπολιν οἰκήσαντες, ἣν φασιν εἶναι μητρόπολιν τῶν ἁπάντων Δωριέων· πόλεις δ' ἔσχον, Ἐρινεόν, Βοΐον, Πίνδον, Κυτίνιον· ὑπέρκειται δ' ἡ Πίνδος τοῦ Ἐρινεοῦ· παραῤῥεῖ δ' αὐ-

τὴν ὁμώνυμος ποταμὸς, ἐμβάλλων εἰς τὸν Κηφισὸν οὐ πολὺ τῆς Λιλαίας ἄπωθεν· τινὲς δ' Ἀχύφαντα λέγουσι τὴν Πίνδον. Τούτων ὁ βασιλεὺς Αἰπάλιος, ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς, κατήχθη πάλιν, ὡς ἱστοροῦσιν, ὑφ' Ἡρακλέους· ἀπεμνημόνευσεν οὖν αὐτῷ τὴν χάριν τελευτήσαντι περὶ τὴν Οἴτην. Ἄλλον γὰρ εἰσεποιήσατο τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐκείνου παίδων, καὶ διεδέξατο ἐκεῖνος τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ ἀπόγονοι. Ἐντεῦθεν ὁρμηθεῖσι τοῖς Ἡρακλείδαις ὑπῆρξεν ἡ εἰς Πελοπόννησον κάθοδος.

Τέως μὲν οὖν ἦσαν ἐν ἀξιώματι αἱ πόλεις, καίπερ οὖσαι μικραὶ καὶ λυπρόχωροι, ἔπειτ' ὠλιγωρήθησαν· ἐν δὲ τῷ Φωκικῷ πολέμῳ, καὶ τῇ Μακεδόνων ἐπιστρατείᾳ καὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀθαμάνων θαυμαστὸν, εἰ καὶ ἴχνος αὐτῶν εἰς Ῥωμαίους ἦλθε. Τὰ δ' αὐτὰ πεπόνθασι καὶ οἱ Αἰνιᾶνες. Καὶ γὰρ τούτους ἐξέφθειραν Αἰτωλοί τε καὶ Ἀθαμᾶνες· Αἰτωλοὶ μὲν μετὰ Ἀκαρνάνων πολεμοῦντες καὶ μέγα δυνάμενοι· Ἀθαμᾶνες δ' ὕστατοι τῶν Ἠπειρωτῶν εἰς ἄξίωμα προαχθέντες, ἤδη τῶν ἄλλων ἀπειρηκότων, καὶ μετ' Ἀμύντου βασιλέως δύναμιν κατασκευασάμενοι. Οὗτοι δὲ τὴν Οἴτην διακατεῖχον.

Τὸ δ' ὄρος διατείνει ἀπὸ Θερμοπυλῶν καὶ τῆς ἀνατολῆς μέχρι πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ τὴν ἑσπέραν· τρόπον δέ τινα καὶ πρὸς ὀρθὰς τέμνει τὴν ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ μέχρι Πίνδου καὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων ὀρεινὴν τὸ ὄρος τοῦτο. Τούτου δὴ τὸ μὲν πρὸς Θερμοπύλας νενευκὸς μέρος Οἴτη καλεῖται, σταδίων διακοσίων τὸ μῆκος, τραχὺ

καὶ ὑψηλόν· ὑψηλότατον δὲ κατὰ τὰς Θερμοπύλε
κορυφοῦται γὰρ ἐνταῦθα, καὶ τελευτᾷ πρὸς ὀξεῖς κ
ἀποτόμους μέχρι τῆς Θαλάσσης κρημνούς· ὀλίγ
δ' ἀπολείπει πάροδον τοῖς ἀπὸ τῆς παραλίας ἐ
βάλλουσιν εἰς τοὺς Λοκροὺς ἐκ τῆς Θετταλίας.

Τὴν μὲν οὖν πάροδον Πύλας καλοῦσι, καὶ σ
νὰ, καὶ Θερμοπύλας· ἔστι γὰρ καὶ θερμὰ πλησί
ὕδατα τιμώμενα ὡς Ἡρακλέους ἱερά. Τὸ δ' ὑπερκ
μενον ὄρος Καλλίδρομον· τινὲς δὲ καὶ τὸ λοιπὸν
δι' Αἰτωλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας διῆκον μέχρι τ
Ἀμβρακικοῦ κόλπου Καλλίδρομον προσαγορεύου
Πρὸς δὲ ταῖς Θερμοπύλαις ἐστὶ φρούρια ἐντὸς τ
στενῶν, Νίκαια μὲν ἐπὶ Θάλασσαν Λοκρῶν, Τειχι
δὲ καὶ Ἡράκλεια ὑπὲρ αὐτῆς, ἣ Τραχὶν καλουμέ
πρότερον, Λακεδαιμονίων κτίσμα. Διέχει δὲ τῆς ὁ
χαίας Τραχῖνος περὶ ἓξ σταδίους ἡ Ἡράκλεια. Ἐ
δὲ ἡ Ῥοδουντία, χωρίον ἐρυμνόν.

Ποιεῖ δὲ δυσείσβολα τὰ χωρία ταῦτα ἥ τε τρ
χύτης καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων φάραγγας ποιοῦ
των, ἃς διέξεισι. Πρὸς γὰρ τῷ Σπερχειῷ, τῷ π
ραῤῥέοντι τὴν Ἀντίκυραν, καὶ ὁ Δύρας ἐστὶν,
φασιν ἐπιχειρῆσαι τὴν Ἡρακλέους σβέσαι πυρ
καὶ ἄλλος Μέλας, διέχων Τραχῖνος εἰς πέντε στα
ους. Πρὸς δὲ μεσημβρίαν τῆς Τραχῖνος φησὶν Ἡ
δοτος εἶναι βαθεῖαν διασφάγα, δι' ἧς Ἀσωπὸς, ὁμ
νυμος τοῖς εἰρημένοις Ἀσωποῖς, εἰς τὴν Θάλασσα
ἐκπίπτει τὴν ἐντὸς πυλῶν· παραλαβὼν καὶ τὸν Φ
νικα ἐκ τῆς μεσημβρίας συμβάντα αὐτῷ, ὁμώνυμ

ῷ ἥρωϊ, οὗ καὶ τάφος πλησίον δείκνυται· στάδιοι
εἰσὶν ἐπὶ Θερμοπύλας ἀπὸ Ἀσωποῦ πεντεκαίδεκα.

Τότε μὲν οὖν ἦν ἐνδοξότατα τὰ χωρία ταῦτα,
νίκα τῶν κλιθρῶν ἐκυρίευε τῶν περὶ τὰ στενά· καὶ
οῖς ἔξω τῶν στενῶν πρὸς τοὺς ἐντὸς ἦσαν ἀγῶνες
ρωτείων, καθάπερ καὶ πέδας ἑκάλει Φίλιππος τῆς
λλάδος τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Κόρινθον, πρὸς τὰς
ι τῆς Μακεδονίας ἀφορμὰς βλέπων· ἐπιδέσμους δ'
ὕστερον προσηγόρευον ταύτας τε καὶ τὴν Δημη-
ιάδα· καὶ γὰρ αὕτη παρόδων ἦν κυρία τῶν περὶ
ὶ Τέμπη, τό, τε Πήλιον ἔχουσα καὶ τὴν Ὄσσαν.
ὕστερον δὲ πάντων ὑπὸ μίαν ἐξουσίαν ὑπηγμένων,
ταντα τελευτᾷ πᾶσι καὶ ἀνέῳγε.

Περὶ δὲ τὰ στενὰ ταῦτα οἱ περὶ Λεωνίδαν με-
ὶ ὀλίγων τῶν ὁμόρων τοῖς τόποις ἀντέσχον πρὸς
ὶς τοσαύτας τῶν Περσῶν δυνάμεις, μέχρι περιελ-
όντες δι' ἀτραπῶν τὰ ὄρη κατέκοψαν αὐτοὺς οἱ
ίρβαροι. Καὶ νῦν τὸ πολυάνδριον ἐκείνων ἐστὶ, καὶ
ῆλαι, καὶ ἡ θρυλλουμένη ἐπιγραφὴ τῇ Λακεδαι-
νίων στήλῃ, ἔχουσα οὕτως·

Ὦ ξεῖν' ἀπάγγειλον Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
Κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.

Ἔστι δὲ καὶ λιμὴν μέγας αὐτόθι καὶ Δήμητρος
ρόν, ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν Πυλαίαν θυσίαν ἐτέλουν
Ἀμφικτύονες. Ἐκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Ἡράκλειαν
ν Τραχῖνα πεζῇ στάδιοι τεσσαράκοντα· πλοῦς δ'
ὶ Κήναιον ἑβδομήκοντα. Ἔξω δὲ Πυλῶν εὐθὺς
Σπέρχειὸς ἐκδίδωσιν. Ἐπὶ δὲ Πύλας ἀπὸ Εὐρί-
υ στάδιοι πεντακόσιοι τριάκοντα. Καὶ ἡ μὲν Λο-

κρὶς τέλος ἔχει. Τὰ δ' ἔξω Θετταλῶν ἐστι τὰ πρὸς ἕω καὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, τὰ δὲ πρὸς δύσιν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνάνων. Ἀθαμᾶνες δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκλελοίπασι.

Μέγιστον δὴ καὶ παλαιότατον τὸ τῶν Θετταλῶν σύστημα· ὧν τὰ μὲν Ὅμηρος εἴρηκε, τὰ δ' ἄλλοι πλείους. Αἰτωλοὺς δ' Ὅμηρος μὲν ἀεὶ ἐνὶ ὀνόματι λέγει, πόλεις, οὐκ ἔθνη τάττων ὑπ' αὐτοῖς, πλὴν εἰ τοὺς Κουρῆτας, οὓς ἐν μέρει τακτέον Αἰτωλικῶν. Ἀπὸ Θετταλῶν δ' ἀρκτέον, τὰ μὲν σφόδρα παλαιὰ καὶ μυθώδη, καὶ οὐχ ὁμολογουμένα τὰ πολλά, ἐῶντες, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐποιήσαμεν, τὰ δὲ φαινόμενα ἡμῖν καίρια, λέγοντες.

V. Ἔστι δ' αὐτῆς πρὸς θαλάσσῃ μὲν ἡ ἀπὸ Θερμοπυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν ἄκρων τοῦ Πηλίου παραλία βλέπουσα πρὸς ἕω, καὶ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας τὰ βόρεια. Ἔχουσι δὲ τὰ μὲν πρὸς Εὔβοίᾳ καὶ Θερμοπύλαις Μαλιεῖς καὶ οἱ Φθιῶται Ἀχαιοί· τὰ δὲ πρὸς τῷ Πηλίῳ Μάγνητες. Αὕτη μὲν οὖν ἡ πλευρὰ τῆς Θετταλίας ἑῶα λεγέσθω καὶ παραλία. Ἑκατέρωθεν δ' ἀπὸ μὲν Πηλίου καὶ Πηνειοῦ πρὸς τὴν μεσόγαιαν Μακεδόνες παράκεινται μέχρι Παιονίας καὶ τῶν Ἠπειρωτικῶν ἐθνῶν. Ἀπὸ δὲ τῶν Θερμοπυλῶν τὰ παράλληλα τοῖς Μακεδόσιν ὄρη τὰ Οἰταῖα καὶ Αἰτωλικὰ τοῖς Δωριεῦσι καὶ τῷ Παρνασσῷ συνάπτοντα· καλείσθω δὲ τὸ μὲν πρὸς τοῖς Μακεδόσι πλευρὸν ἀρκτικόν· τὸ δ' ἕτερον νότιον. Λοιπὸν δ' ἐστὶ τὸ ἑσπέριον, ὃ περικλείουσιν Αἰτωλοὶ, καὶ Ἀκαρνᾶνες, καὶ Ἀμφίλοχοι,

τὰ τῶν Ἠπειρωτῶν Ἀθαμᾶνες, καὶ Μολοττοὶ, καὶ τῶν Αἰθίκων ποτὲ λεγομένη γῆ, καὶ ἁπλῶς ἡ περὶ Πίνδον . . . . . πλὴν τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὄσσης. ταῦτα δ' ἐξῆρται μὲν ἱκανῶς· οὐ μὴν γε πολλὴν περιλαμβάνει κύκλῳ χώραν, ἀλλ' εἰς τὰ πεδία τελευτᾷ.

Ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μέσα τῆς Θετταλίας, εὐδαιμονεστάτη χώρα, πλὴν ὅση ποταμόκλυστός ἐστιν. Ὁ μὲν Πηνειὸς διὰ μέσης ῥέων, καὶ πολλοὺς δεχόμενος ποταμοὺς ὑπερεκχεῖται πολλάκις· τὸ δὲ παλαιὸν καὶ ἐμνάζετο, ὡς λόγος, τὸ πεδίον, ἔκ τε τῶν ἄλλων ὀρῶν ὄρεσι περιειργόμενον, καὶ τῆς παραλίας μεωρότερα τῶν πεδίων ἐχούσης τὰ χωρία. Ὑπὸ δὲ σεισμῶν ῥήγματος γενομένου (τὰ νῦν καλούμενα Τέμπη) καὶ τὴν Ὄσσαν ἀποσχίζοντος ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτῃ πρὸς Θάλασσαν ὁ Πηνειὸς, καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύτην. Ὑπολείπεται μέντοι ἥ τε Νεσσωνὶς λίμνη μεγάλη καὶ ἡ Βοιβηΐς, μᾶττον ἐκείνης καὶ πλησιεστέρα τῇ παραλίᾳ.

Τοιαύτη δ' οὖσα εἰς τέσσαρα μέρη διῄρητο· ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν, Φθιῶτις, τὸ δὲ Ἑστιαιῶτις, τὸ δὲ Θεσσαλιῶτις, τὸ δὲ Πελασγιῶτις. Ἔχει δ' ἡ μὲν Φθιῶτις τὰ νότια τὰ παρὰ τὴν Οἴτην, ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου καὶ Πυλαϊκοῦ μέχρι τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου διατείνουσα, πλατυνόμενα δὲ μέχρι Θαρσαλίας, καὶ τῶν πεδίων τῶν Θετταλικῶν· ἡ δ' Ἑστιαιῶτις τὰ ἑσπέρια, καὶ τὰ μεταξὺ Πίνδου καὶ τῆς ἄνω Μακεδονίας· τὰ δὲ λοιπὰ, οἵ τε ὑπὸ τῇ Ἑστιαιώτιδι νεμόμενοι τὰ πεδία, καλούμενοι δὲ Πελασγιῶται, συνάπτοντες ἤδη τοῖς κάτω Μακεδόσι,

καὶ οἱ ἐφεξῆς τὰ μέχρι Μαγνητικῆς παραλίας ἐκπληροῦντες χωρία. Κἀνταῦθα δ' ἐνδοξων ὀνομάτων ἔσται ἀρίθμησις, καὶ ἄλλως καὶ διὰ τὴν Ὁμήρου ποίησιν· τῶν δὲ πόλεων ὀλίγαι σώζουσι τὸ πάτριον ἀξίωμα· μάλιστα δὲ Λάρισσα.

Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς δέκα μέρη καὶ δυναστειας διελὼν τὴν σύμπασαν γῆν, ἣν νῦν Θετταλίαν προσαγορεύομεν, προσλαβών τινα τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Λοκρικῆς, ὡς δ' αὔτως καὶ τῆς ὑπὸ Μακεδόσιν νῦν τεταγμένης, ὑπογράφει τὶ κοινὸν καὶ πάσῃ χώρᾳ συμβαῖνον, τὸ μεταβάλλεσθαι καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ καθ' ἕκαστα παρὰ τὰς τῶν ἐπικρατούντων δυνάμεις.

Πρώτους δὲ καταλέγει τοὺς ὑπ' Ἀχιλλεῖ, τοὺς τὸ νότιον πλευρὸν κατέχοντας, καὶ παρακειμένους τῇ τε Οἴτῃ καὶ τοῖς Ἐπικνημιδίοις Λοκροῖς,

— ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον,
Οἵ τ' Ἄλον, οἵ τ' Ἀλόπην, οἵ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο,
Οἵ τ' εἶχον Φθίην ἠδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο, καὶ Ἕλληνες, καὶ Ἀχαιοί.

Συζεύγνυσι δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑπὸ τῷ Φοίνικι, καὶ κοινὸν ἀμφοῖν ποιεῖ τὸν στόλον. Ὁ μὲν οὖν ποιητὴς οὐδαμοῦ μέμνηται Δολοπικῆς στρατείας, κατὰ τοὺς περὶ Ἴλιον ἀγῶνας· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν τὸν ἡγεμόνα Φοίνικα πεποίηκεν εἰς τοὺς κινδύνους ἐξιόντα, καθάπερ τὸν Νέστορα· ἄλλοι δ' εἰρήκασι, καθάπερ Πίνδαρος μνησθεὶς τοῦ Φοίνικος·

Ὃς Δολόπων ἄγαγε θρασὺν ὅμιλον σφενδονᾶσαι,
Ἱπποδάμων Δαναῶν βέλεσι πρόσφορον.

Τοῦτο δὴ καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὡς εἰώθασι λέγειν οἱ γραμματικοὶ, συνυπακουστέον. Γελοῖον γὰρ τὸ τὸν βασιλέα μετέχειν τῆς στρατείας·

Ναῖον δ' ἐσχατιὴν Φθίης Δολόπεσσιν ἀνάσσων·
τοὺς δ' ὑπηκόους μὴ παρεῖναι· οὐδὲ γὰρ συστρατεύειν ἂν τῷ Ἀχιλλεῖ δόξειεν, ἀλλὰ μόνον ὀλίγων ἐστὶν ἐπιστάτης, καὶ φήτωρ ἕπεται· εἰ δ' ἄρα σύμβουλος. Τὰ δ' ἔπη βούλεται καὶ τοῦτο δηλοῦν· τοιοῦτον γὰρ τὸ,

Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων.

Τῶν μέντοι ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ λαχθέντων ἐν ἀντιλογίᾳ ἐστὶ τό τε Ἄργος τὸ Πελασγικὸν καὶ ἡ Φθία. Ἄργος τε γὰρ οἱ μὲν πόλιν δέχονται Θετταλικὴν, περὶ Λάρισσαν ἱδρυμένην ποτέ, νῦν δ' οὐκέτ' οὖσαν· οἱ δ' οὐ πόλιν, ἀλλὰ τὸ τῶν Θετταλῶν πεδίον οὕτως ὀνομαστικῶς λεγόμενον, Θεμένου τοὔνομα Ἄβαντος, ἐξ Ἄργους δεῦρ' ἀποικήσαντος.

Φθίαν τε οἱ μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀχαΐᾳ, ταύτας δ' εἶναι διατεμνομένης τῆς συμπάσης Θετταλίας κατὰ θάτερον μέρος τὸ νότιον· οἱ δὲ διαιροῦσιν. Ἔοικε δ' ὁ ποιητὴς δύο ποιεῖν, τήν Φθίαν, καὶ τὴν Ἑλλάδα, ὅταν οὕτω φῇ,

Οἵ τ' εἶχον Φθίην ἠδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
δυοῖν οὐσῶν· καὶ
Φεύγον ἔπειτ' ἀπάνευθε δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο
Φθίην δ' ἐξικόμην, —

— ἂν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε.

Ὁ οὖν ποιητὴς δύο ποιεῖ· πότερον δὲ πόλεις

ἡ χώρας, οὐ δηλοῖ. Οἱ δ' ὕστερον τὴν Ἑλλάδα, οἱ μὲν, εἰπόντες χώραν, διατετάσθαι φασὶν εἰς τὰς Θήβας τὰς Φθιώτιδας ἀπὸ τῆς πάλαι Φαρσάλου. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ καὶ τὸ Θετίδιόν ἐστι πλησίον τῶν Φαρσάλων ἀμφοῖν, τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, κἀκ τοῦ Θετιδίου τεκμαιρόμενοι τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ μέρος εἶναι καὶ τήνδε τὴν χώραν· οἱ δ' εἰπόντες πόλιν, Φαρσάλιοι μὲν δεικνύουσιν ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων τῆς ἑαυτῶν πόλεως κατεσκαμμένην πόλιν, ἣν πεπιστεύκασιν εἶναι τὴν Ἑλλάδα καὶ δύο κρήνας πλησίον, Μεσσηΐδα καὶ Πτέρειαν. Μελιταιεῖς δ' ὕπωθεν ἑαυτῶν ὅσον δέκα σταδίους ᾠκῆσθαι τὴν Ἑλλάδα πέραν τοῦ Ἐνιπέως, ἡνίκα ἡ αὐτῶν πόλις Πύρρα ὠνομάζετο· ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος, ἐν ταπεινῷ χωρίῳ κειμένης, εἰς τὴν ἑαυτῶν μετοικῆσαι τοὺς Ἕλληνας· μαρτύριον δ' εἶναι τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ σφετέρᾳ τάφον τοῦ Ἕλληνος, τοῦ Δευκαλίωνος υἱοῦ καὶ Πύρρας. Ἱστορεῖται γὰρ ὁ Δευκαλίων τῆς Φθιώτιδος ἄρξαι, καὶ ἁπλῶς τῆς Θετταλίας· ὁ δ' Ἐνιπεὺς ἀπὸ τῆς Ὄθρυος παρὰ Φάρσαλον ῥεῖς εἰς τὸν Ἀπιδανὸν παραβάλλει, ὃς εἰς τὸν Πηνειόν. Περὶ μὲν Ἑλλήνων ταῦτα.

Φθῖοι δὲ καλοῦνται οἵ τε ὑπ' Ἀχιλλεῖ, καὶ ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ, καὶ Φιλοκτήτῃ· ὁ δὲ ποιητὴς τούτων μάρτυς. Εἰπὼν γὰρ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑπ' Ἀχιλλεῖ,

Οἵ τ' εἶχον Φθίην. —

ἐν τῇ ἐπὶ νεῦσι μάχῃ τούτους μὲν ὑπομένοντας ἐν ταῖς ναυσὶ πεποίηκε μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ καθ'

συχίαν ὄντας· τοὺς δ' ὑπὸ Φιλοκτήτῃ μαχομένους, καὶ τοὺς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ πρότερον, εἶτα Ποδάρκει ἐνεπιτολέμῳ· περὶ ὧν κοινῶς μὲν οὕτω φησίν

Ἔνθα δὲ Βοιωτοὶ, καὶ Ἰάονες ἑλκεχίτωνες,
Λοκροὶ, καὶ Φθῖοι, καὶ φαιδιμόεντες Ἐπειοί.

διὸς δέ·

Πρὸ Φθίων δὲ Μίδων τε, μενεπτόλεμός τε Ποδάρκης.

Οἳ μὲν πρὸ Φθίων μεγαθύμων θωρηχθέντες
Ναῦφιν ἀμυνόμενοι, μετὰ Βοιωτῶν ἐμάχοντο.

Μάχα δὲ καὶ οἱ σὺν Εὐρυπύλῳ Φθῖοι ἐλέγοντο, ὅμοιοι τούτοις ὄντες· νῦν μέντοι Μαγνησίας νομίζουσι τῆς ὑπ' Εὐρυπύλῳ τὰ περὶ Ὄρμένιον, καὶ τὴν πρὸ Φιλοκτήτῃ πᾶσαν· τὴν δ' ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ τῆς Φθίας ἀπὸ Δολοπίας καὶ τοῦ πεδίου μέχρι τῆς Μαγνητικῆς θαλάττης· μέχρι δὲ τῆς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ ὁλεως Ἀντρῶνος, ἣ νῦν πληθυντικῶς λέγεται.

Περὶ Ἅλου δὲ καὶ Ἀλόπης διαπορουῦσι μὴ οὐ ουτους λέγει τοὺς τόπους, οἳ νῦν ἐν τῷ Φθιωτικῷ εἶει φέρονται, ἀλλὰ τοὺς ἐν Λοκροῖς, μέχρι δεῦρο πικρατοῦντος Ἀχιλλέως, ὥσπερ καὶ μέχρι Τραχῖνος καὶ τῆς Οἰταίας. Ἔστι γὰρ καὶ Ἅλος καὶ Ἀλιοὺς ἐν ᾗ παραλίᾳ τῶν Λοκρῶν, καθάπερ καὶ Ἀλόπη. Οἱ δὲ τὸν Ἀλιοῦντα ἀντὶ Ἀλόπης τιθέασιν, καὶ γράφουσιν οὕτως·

Οἵ θ' Ἅλον, οἵ θ' Ἀλιοῦνθ', οἵ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο.

Ὁ δὲ Φθιωτικὸς Ἅλος ὑπὸ τῷ πέρατι κεῖται τῆς Ὀθρυος ὄρους πρὸς ἄρκτον κειμένου τῇ Φθιώτιδι

Δωρίου δὲ τῷ Τιμφρηστῷ τῷ ὄρει καὶ τοῖς Δολο
ἐκτείνει δὲ παρατείνοντος εἰς τὰ πλησίον τοῦ Μαλ
κοῖ κόλπου. Ἀπέχει δ' Ἰτώνου περὶ ἑξήκοντα σταδί
ὁ Ἅλος, ἢ ἡ Ἅλος· λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως· ὧν
δὲ ὁ Ἀθάμας τὸν Ἅλον· ὑπέρκειται δὲ τοῦ Κρο
πεδίου· ῥεῖ δὲ ποταμὸς Ἀμφρισσος πρὸς τῷ τε
Ὑπὸ δὲ τῷ Κρωπίῳ Θῆβαί εἰσιν αἱ Φθιώτιδες,
ἡ χώρα δὲ Φθιῶτις καλεῖται καὶ Ἀχαϊκὴ, συνάπτ
σα τοῖς Μαλιεῦσιν, ὥσπερ καὶ οἱ τῆς Ὀθρυος π
ποδες. Καθάπερ δὲ ἡ Φυλάκη ὑπὸ Πρωτεσιλ
τῆς Φθιώτιδός ἐστι τῆς προσχώρου τοῖς Μαλιεῦσ
οὕτω καὶ ἡ Ἅλος· διέχει δὲ Θηβῶν περὶ ἑκατὸν σ
δίους· ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ Φαρσάλου καὶ Φθιωτῶν.
λιππος μέντοι Φαρσαλίοις προσένειμεν, ἀφελόμε
τῶν Φθιωτῶν. Οὕτω δὲ συμβαίνει τοὺς ὅρους
τὰς συντάξεις τῶν τε ἐθνῶν καὶ τῶν τόπων ἀλλάτ
σθαι ἀεὶ, καθάπερ εἴπομεν. Οὕτω καὶ Σοφοκ
τὴν Τραχινίαν Φθιῶτιν εἴρηκεν. Ἀρτεμίδωρος
τὴν Ἅλον ἐν τῇ παραλίᾳ τίθησιν, ἔξω μὲν τοῦ Μ
λιακοῦ κόλπου κειμένην, Φθιῶτιν δε. Προϊὼν γ
ἐνθένδε ὡς ἐπὶ τὸν Πηνειὸν μετὰ τὸν Ἀντρῶνα
θησι Πτελεὸν, εἶτα τὸν Ἅλον ἀπὸ τοῦ Πτελεοῦ δ
χοντα ἑκατὸν καὶ δέκα σταδίους. Περὶ δὲ Τραχῖ
εἴρηται, ὁποία τις, καὶ ὁ ποιητὴς κατονομάζει.

Τοῦ δὲ Σπερχειοῦ μεμνημένος πολλάκις, ὡς ἐ
χωρίου ποταμοῦ, τὰς πηγὰς ἔχοντος ἐκ Τιμφρηστ
ἐκδιδόντος δὲ πλησίον Θερμοπυλῶν μεταξὺ, αὐτ
καὶ Λαμίας, δηλοῖ, ὅτι καὶ τὰ ἐντὸς πυλῶν ὅσα τ
Μαλιακοῦ κόλπου, καὶ τὰ ἐκτὸς ὑπ' ἐκείνῳ ἦν. Α

χει δὲ Λαμίας ὁ Σπερχειὸς περὶ τριάκοντα σταδίους, ὑπερκειμένης πεδίου τινὸς καθήκοντος ἐπὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον. Ὅτι δ' ὁ Σπερχειὸς ἐπιχώριος, ἔκ τε τοῦ τρέφειν ἐκείνῳ τὴν κόμην φάσκειν, καὶ τοῦ τὸν Μενέσθιον, ἕνα τῶν λοχαγῶν αὐτοῦ, Σπερχειοῦ λέγεσθαι παῖδα καὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἀχιλλέως. Μυρμιδόνας δ' εἰκὸς καλεῖσθαι πάντας τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Πατρόκλῳ, οἳ συνηκολούθησαν ἐξ Αἰγίνης φεύγοντι τῷ Πηλεῖ. Ἀχαιοὶ δ' ἐκαλοῦντο οἱ Φθιῶται πάντες.

Διαριθμοῦνται δὲ τὰς ὑπὸ τῷ Φθιωτικῷ τέλει τῷ ὑπ' Ἀχιλλεῖ κατοικίας, Μαλιέων ἀρξάμενοι, πλείους μὲν, ἐν δ' αὐταῖς Θήβας τὰς Φθιώτιδας, Ἐχῖνον, Λαμίαν, περὶ ἣν ὁ Λαμιακὸς συνέστη πόλεμος Μακεδόσι καὶ Ἀντιπάτρῳ πρὸς Ἀθηναίους· ἐν ᾧ Λεωσθένης ἔπεσε τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς, Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ἑταῖρος· Ἐρινεὸν πρὸς τούτοις, Κορώνειαν, δμώνυμον τῇ Βοιωτικῇ, Μελίταιαν, Θαυμακοὺς, Πρόερναν, Φάρσαλον, Ἐρέτριαν δμώνυμον τῇ Εὐβοϊκῇ, Παραχελωΐτας, καὶ τούτους δμωνύμους τοῖς Αἰτωλικοῖς· καὶ γὰρ ἐνταῦθά ἐστιν Ἀχελῶος ποταμὸς πλησίον Λαμίας, παρ' ὃν οἰκοῦσιν οἱ Παραχελωΐται. Παρέτεινε δ' ἡ χώρα αὕτη πρὸς ἄρκτον μὲν, τῇ τῶν Ἀσκληπιαδῶν καὶ μάλιστα προσεσπερίων, καὶ ταῖς Εὐρυπύλου καὶ Πρωτεσιλάου, ταῖς πρὸς ἕω κεκλιμέναις . . . . πρὸς νότον δὲ τῇ Οἰταίᾳ, εἰς τεσσαρεσκαίδεκα δήμους διηρημένη, Ἡράκλειάν τε καὶ Δρυοπίδα, τετράπολιν γενο-

νυῖάν ποτε, καθάπερ καὶ τὴν Δωρίδα, μητρόπολιν δὲ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Δρυόπων νομιζομένην. Τῆς δ' Οἰταίας καὶ ὁ Ἄκυφας ἐστὶ, καὶ Παρασωπιὰς, καὶ Οἰνειάδαι, καὶ Ἀντίκυρα δμώνυμος τῇ ἐν Λοκροῖς τοῖς Ἑσπερίοις. Λέγω δὲ τὰς διατάξεις ταύτας οὐκ ἀεὶ μεμενηκυίας τὰς αὐτὰς, ἀλλὰ ποικίλως μεταβεβλημένας· αἱ δ' ἐπισημότατοι μάλιστα ἄξιαι μνήμης εἰσί.

Τοὺς δὲ Δόλοπας φράζει καὶ ὁ ποιητὴς ἱκανῶς, ὅτι ἐπὶ ταῖς ἐσχατιαῖς εἰσι τῆς Φθίας, καὶ ὅτι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι ἦσαν τῷ Πηλεῖ οὗτοί τε καὶ οἱ Φθιῶται· ἔναιον γάρ (φησὶν) ἐσχατιὴν Φθίης· καὶ ἦν Φοίνιξ Δολόπεσσιν ἀνάσσων, δόντος τοῦ Πηλέως. Γειτνιᾷ δὲ τῇ Πίνδῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν χωρίοις, Θετταλικοῖς οὖσι τοῖς πλείστοις. Διὰ γάρ τε τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ἐπικράτειαν τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν Μακεδόνων οἱ πλησιάζοντες αὐτοῖς μάλιστα τῶν Ἠπειρωτῶν, οἱ μὲν ἑκόντες, οἱ δ' ἄκοντες, μέρη καθίσταντο Θετταλῶν ἢ καὶ Μακεδόνων· καθάπερ Ἀθαμᾶνες, καὶ Αἰθικες, καὶ Τάλαρες Θετταλῶν· Ὀρέσται δὲ, καὶ Πελαγόνες, καὶ Ἐλιμιῶται Μακεδόνων.

Ἡ δὲ Πίνδος ὄρος μέγα, πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν Μακεδονίαν, πρὸς ἑσπέραν δὲ Περραιβοὺς μεταξὺ στας ἀνθρώπους ἔχουσα, πρὸς δὲ μεσημβρίαν Δόλοπας· αὕτη δ' ἐστὶ τῆς Θετταλίας· ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ Πίνδῳ ᾤκουν Τάλαρες, Μολοττικὸν φῦλον, τῶν περὶ τὸν Τόμαρον ἀπόσπασμα· καὶ Αἰθικες, πρὸς οὓς ἐξελαθῆναί φησιν ὑπὸ Πειρίθου τοὺς Κενταύρους ἡ

ποιητής· ἐκλελοιπέναι δὲ νῦν ἱστοροῦνται. Τὴν δ' ἔκλειψιν διττῶς ἀκουστέον· ἢ γὰρ ἀφανισθέντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῆς χώρας τελέως ἠρημωμένης, ἢ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐθνικοῦ μηκέτι ὄντος, μηδὲ συστήματος διαμένοντος τοιούτου. Ὅταν οὖν ἅσημον τελέως ᾖ τὸ λειπόμενον νυνὶ σύστημα, οὐκ ἄξιον μνήμης τίθεμεν, οὔτε αὐτό, οὔτε ταῖνομα τὸ μεταληφθέν· ὅταν δ' ἔχῃ τοῦ μεμνῆσθαι δικαίαν πρόφασιν, λέγειν ἀναγκαῖον τὴν μεταβολήν.

Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τῆς παραλίας τὴν τάξιν τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀπὸ Θερμοπυλῶν ἀρξαμένους· τὴν γὰρ Λοκρικὴν καὶ τὰς ἄλλας εἰρήκαμεν. Αἵ τοίνυν Θερμοπύλαι τοῦ μὲν Κηναίου διεστήκασιν ἑβδομήκοντα σταδίων πορθμῷ· παραπλέοντι δ' ἔξω Πυλῶν τοῦ Σπερχειοῦ ὡς σταδίους δέκα, ἔνθεν δ' εἰς Φάλαρα, εἴκοσι· Φαλάρων δ' ἀπὸ θαλάσσης ὑπέρκειται πεντήκοντα στάδια ἡ τῶν δεκαπέντε πόλεων. Εἶθ' ἑξῆς παραπλεύσαντι σταδίοις ἑκατόν ὁ Ἐχῖνος ὑπέρκειται. Τῆς δ' ἑξῆς παραλίας ἐν μεσογαίᾳ ἐστὶν ἡ Κρεμαστὴ Λάρισσα εἴκοσι σταδίους αὐτῆς διέχουσα· ἡ δ' αὐτὴ μὲν Πελασγία λεγομένη καὶ Λάρισσα.

Εἶτα Μυύννησος νησίδιον· εἶτ' Ἀντρών· ἦν δ' ἡ αὐτὴ ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ. Καταλέγει δ' ὁ ποιητὴς ἐφεξῆς τοῖς ὑπ' Ἀχιλλεῖ τοὺς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ καὶ ἐφεξῆς ὄντες τῇ ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ παραλίᾳ μέχρι Ἀντρῶνος. Ἡ μὲν οὖν Φυλάκη ἐγγὺς Θηβῶν ἐστι τῶν Φθιωτίδων, αἵπερ εἰσὶ καὶ αὗται ὑπὸ τῷ Πρωτεσιλάῳ· καὶ Ἅλος δὲ, καὶ Λά-

ρισσα ἡ Κρεμαστὴ, καὶ τὸ Δημήτριον ὑπ' ἐκείνῳ πᾶσαι πρὸς ἕω τῆς Ὄθρυος. Τὸ δὲ Δημήτριον Δήμητρος εἴρηκε τέμενος, καὶ ἐκώλισε Πύρασον. Ἦν δὲ πόλις εὐλίμενος ἡ Πύρασος ἐν δυσὶ σταδίοις ἔχουσα Δήμητρος ἄλσος καὶ ἱερὸν ἅγιον, διέχουσα Θηβῶν σταδίους εἴκοσι· ὑπέρκεινται δὲ Πυράσου Θῆβαι. Θηβῶν δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ Κρόκιον πεδίον πρὸς τῷ καταλήγοντι τῆς Ὄθρυος, δι' οὗ ὁ Ἄμφρυσος ῥεῖ ποταμός. Τούτου δ' ὑπέρκειται ὁ Ἴτωνος, ὅπου τὸ τῆς Ἰωνίας ἱερὸν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ ὁ Κουάριος ποταμός· εἴρηται δὲ περὶ τούτου ἐν τοῖς περὶ τῆς Ἄρνης Βοιωτιακῆς. Ταῦτα δ' ἐστὶ τῆς Θετταλιώτιδος μιᾶς τῶν τεσσάρων μερίδων τῆς ὅλης Θετταλίας, ἧς ἦν καὶ τὰ ὑπ' Εὐρυπύλῳ, καὶ ὁ Φύλλος, ἔνθα Ἀπόλλωνος τοῦ Φυλλαίου ἱερόν· καὶ Ἴχναι, ὅπου ἡ Θέμις Ἰχναία τιμᾶται. Κατὰ δὲ τὸν Ἀντρῶνα ἕρμα ὕφαλον ἐν τῷ πρὸς Εὐβοίᾳ ἐστὶ πόρῳ, καλούμενον ὄνος Ἀντρῶνος· εἶτα Πτελεὸν καὶ ὁ Ἅλος· εἶτα τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν καὶ ὁ Πύρασος κατεσκαμμένος· ὑπὲρ αὐτῶν δὲ αἱ Οἶβαι· εἶτα ἄκρα Πύῤῥα καὶ δύο νησίδια πλησίον, ὧν τὸ μὲν Πύῤῥα, τὸ δὲ Λευκαλίων καλεῖται· ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Φθιῶτις πως τελευτᾷ.

Ἑξῆς δὲ τοὺς ὑπὸ Εὐμήλῳ καταλέγει, τὴν συνεχῆ παραλίαν, ἥπερ ἐστὶν ἤδη Μαγνησίας καὶ τῆς Πελασγιώτιδος γῆς. Φεραὶ μὲν οὖν εἰσι πέρας τῶν Πελασγικῶν πεδίων πρὸς τὴν Μαγνησίαν, ἃ παρατείνει μέχρι τοῦ Πηλίου σταδίους ἑκατὸν ἑξήκοντα. Ἐπίνειον δὲ τῶν Φερῶν Παγασαὶ, διέχον ἐννενήκον-

σταδίους αὐτῶν· Ἰωλκοῦ δὲ εἴκοσι. Ἡ δ' Ἰωλκὸς κατέσκαπται μὲν ἐκ παλαιοῦ. Ἐντεῦθεν δ' ἐστὶν ὁ Ἰάσονα καὶ τὴν Ἀργὼ Πελίας· ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς Ἀργοῦς καὶ Παγασὰς λέγεσθαι φασὶν οὕτω τὸν τόπον· οἱ δὲ πιθανώτερον ἡγοῦνται ὄνομα τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦτο ἀπὸ τῶν πηγῶν, εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι τε καὶ δαψιλεῖς ῥέουσι· πλησίον δὲ καὶ ἕλος ἐστί, ὡς ἂν ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυτῶν. Τῆς Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους ὑπέρκειται τῆς Θεσσαλῆς Ἰωλκός. Ἔκτισε δὲ Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ τὴν Δημητριάδα μεταξὺ Νηλείας καὶ Παγασῶν ἐπὶ θαλάσσῃ, τὰς πλησίον πολίσας εἰς αὐτὴν συνοικίσας, Νηλέαν τε καὶ Παγασάς, Ὀρμένιον· ἔτι δὲ Ῥιζοῦντα, Σηπιάδα, Ὀλιζῶνα, Βοίβην, Ἰωλκόν· αἳ δὲ νῦν εἰσι κῶμαι τῆς Δημητριάδος. Καὶ δὴ καὶ ναύσταθμον ἦν τοῦτο καὶ ἀρχεῖον μέχρι πολλοῦ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Μακεδόνων· ἐπεκράτει δὲ καὶ τῶν Τεμπῶν καὶ τῶν ὀρῶν τῶν, τοῦ τε Πηλίου καὶ τῆς Ὄσσης. Νῦν δὲ ἔρημα πάλαι μέν, τῶν δ' ἐν τῇ Μαγνησίᾳ πασῶν ὀλιγωρότερα διαφέρει. Ἡ δὲ Βοιβηὶς λίμνη πλησιάζει μὲν τῇ Φεραΐδι· συνάπτει δὲ καὶ τοῖς ἀπολήγουσι τοῦ Πηλίου πέρασι καὶ τῆς Μαγνησίας. Βοίβη δὲ χωρίον ἐπὶ τῇ λίμνῃ κείμενον. Καθάπερ δὲ τὴν Ἰωλκὸν ἐξηθλιωμένην ἐπὶ πλέον κατέλυσαν οἱ στάσεις καὶ τυραννίδες, οὕτω καὶ τὰς Φερὰς συνέστειλαν ἔξαρας ποτὲ καὶ συγκαταλυθεῖσας τοῖς τυράννοις. Μέγιστον δὲ τῆς Δημητριάδος ὄρος Ἄναυρος ῥεῖ· καλεῖται δὲ καὶ ὁ συνεχὴς αἰγιαλὸς Ἰωλκός. Ἐντεῦθεν

δὲ καὶ τὴν Πυλαϊκὴν πανήγυριν συνετέλουν. Ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος ἀπωτέρω τῆς Δημητριάδος τίθησι τὸν Παγασητικὸν κόλπον εἰς τοὺς ὑπὸ Φιλοκτήτῃ τόπους· ἐν δὲ τῷ κόλπῳ φησὶν εἶναι τὴν Κικύνηθον νῆσον καὶ πολίχνην ὁμώνυμον.

Ἑξῆς δ' αἱ ὑπὸ Φιλοκτήτῃ πόλεις καταλέγονται. Ἡ μὲν οὖν Μεθώνη ἑτέρα ἐστὶ τῆς Θρᾳκίας Μεθώνης, ἣν κατέσκαψε Φίλιππος· ἐμνήσθημεν δὲ καὶ πρότερον τῆς ἐν Πελοποννήσῳ. Πρόκεινται δὲ τῶν Μαγνήτων νῆσοι συχναὶ μέν, αἱ δ' ἐν ὀνόματι Σκίαθός τε καὶ Πεπάρηθος, καὶ Ἰκός, Ἁλόννησός τε καὶ Σκῦρος ὁμωνύμους ἔχουσαι πόλεις. Μάλιστα δ' ἐστὶν ἐν ὀνόματι Σκῦρος διὰ τὴν Λυκομήδους πρὸς Ἀχιλλέα οἰκειότητα, καὶ τὴν Νεοπτολέμου τοῦ Ἀχιλλέως ἐνταῦθα γέννησίν τε καὶ ἐκτροφήν. Ὕστερον δὲ Φίλιππος αὐξηθείς, ὁρῶν Ἀθηναίους ἐπικρατοῦντας τῆς θαλάσσης καὶ τῶν νήσων ἄρχοντας καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων, ἐποίησε τὰς πλησίον ἑαυτῷ μάλιστα ἐνδόξους. Πολεμῶν γὰρ περὶ τῆς ἡγεμονίας, ἐπεχείρει πρώτοις ἀεὶ τοῖς ἐγγύθεν, καὶ καθάπερ αὐτῆς τῆς Μαγνήτιδος τὰ πολλὰ μέρη τὴν Μακεδονίαν ἐποίησε καὶ τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς ἄλλης τῆς κύκλῳ γῆς, οὕτω καὶ τὰς πρὸ τῆς Μαγνησίας νήσους ἁρπρεῖτο, καὶ τὰς ὑπ' οὐδενὸς γνωριζομένας πρότερον περιμαχήτους καὶ γνωρίμους ἐποίει. Τὴν δ' οὖν Σκῦρον μάλιστα μὲν αἱ ἀρχαιολογίαι συνιστῶσιν· ἀλλὰ καὶ τὰ τοιαῦτα θρυλλεῖσθαι ποιεῖ, οἷον αἱ τῶν αἰγῶν ἄρεται τῶν Σκυρίων· καὶ τὰ μέταλλα τῆς ποικίλης λίθου τῆς Σκυρίας, καθάπερ τῆς Κα-

ρυστίας, καὶ τῆς Λευκολλείας, καὶ τῆς Συνναδικῆς, καὶ Ἱεραπολιτικῆς. Μονολίθους γὰρ κίονας καὶ πλάκας μεγάλας δρᾷν ἐστιν ἐν τῇ Ῥώμῃ τῆς ποικίλης λιθίας, ὑφ' ἧς ἡ πόλις κοσμεῖται δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ· πεποίηκέ τε τὰ λευκόλιθα οὐ κολλοῦ ἄξια.

Ὁ δ' οὖν ποιητὴς μέχρι δεῦρο προελθὼν τῆς Μαγνητικῆς παραλίας, ἐπάνεισιν ἐπὶ τὴν ἄνω Θετταλίαν ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου

Οἵ δ' εἶχον Τρίκκην καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν.

Ταῦτα τὰ χωρία ἔστι μὲν τῆς Ἑστιαιώτιδος· ἐκαλεῖτο δὲ, ὥς φασι, πρότερον Δωρίς· κατασχόντων δὲ τῶν Περῥαιβῶν αὐτὴν, οἳ καὶ τῆς Εὐβοίας τὴν Ἱστιαιῶτιν κατεστρέψαντο, καὶ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἤπειρον ἀνέσπασαν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐποικησάντων Ἱστιαίων, τὴν χώραν ἀπ' ἐκείνων οὕτως ἐκάλεσαν. Ἔστι δ' ἡ μὲν Τρίκκη, ὅπου τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἀρχαιότατον καὶ ἐπιφανέστατον, ὅμορος τοῖς τε Δόλοψιν καὶ τοῖς περὶ τὴν Πίνδον τόποις. Τὴν δ' Ἰθώμην ὁμωνύμως τῇ Μεσσηνιακῇ λεγομένην, οὗ φασι δεῖν οὕτως ἐκφέρειν, ἀλλὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν ἀφαιρεῖν· οὕτω γὰρ καλεῖσθαι πρότερον· νῦν δ' Ἰθώμη μετωνομάσθαι, χωρίον ἐρυμνὸν καὶ τῷ ὄντι κλωμακόεν, ἱδρυμένον μεταξὺ τεσσάρων φρουρίων, ὥσπερ ἐν τετραπλεύρῳ κειμένων, Τρίκκης τε καὶ Μητροπόλεως, καὶ Πελινναίου, καὶ Γόμφων. Τῆς δὲ Μητροπολιτῶν ἐστι χώρας ἡ Ἰθώμη. Ἡ δὲ Μητρόπολις πρότερον μὲν ἐκ τριῶν συνῳκιστο πολιχνίων ἀσήμων, ὕστερον δὲ καὶ πλείω

ους προσελήφθησαν, ὧν ἦν καὶ ἡ Ἰθώμη. Καλλίμαχος μὲν οὖν φησιν ἐν τοῖς ἰάμβοις,

Τὰς Ἀφροδίτας, (ἡ θεὸς γὰρ οὐ μία,)

Τὴν Καστνιῆτιν ὑπερβαλέσθαι πάσας τῇ φρονεῖν. ὅτι μόνη παραδέχεται τὴν τῶν ὑῶν θυσίαν. Καὶ μὴν πολυΐστωρ, εἴτις ἄλλος, καὶ πάντα τὸν βίον, ὡς αὐτὸς εἴρηκεν, ὁ ταῦτα μυθεῖσθαι βουλόμενος. Οἱ δ' ὕστερον ἤλεγξαν οὐ μίαν Ἀφροδίτην μόνον, ἀλλὰ καὶ πλείους ἀποδεδεγμένας τὸ ἔθος τοῦτο. ὧν εἶναι δι, καὶ πλείους ἀποδεδεγμένας τὸ ἔθος τοῦτο· ὧν εἶναι καὶ τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ οὐδεμιᾷ τῶν συνοικισθεισῶν εἰς αὐτὴν πόλεων, παραδοῦναι τὸ ἔθος ὁμίριον. Ἔστι δὲ καὶ Φαρκαδὼν ἐν τῇ Ἑστιαιώτιδι, καὶ ῥεῖ δι' αὐτῶν ὁ Πηνειὸς καὶ ὁ Κουράλιος· ὧν ὁ Κουράλιος ὑγιὴς παρὰ τὸ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν εἰς τὸν Πηνειὸν ἐξίησιν. Αὐτὸς δ' ὁ Πηνειὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Πίνδου, καθάπερ εἴρηται· ἐν ἀρστερᾷ δ' ἀφεὶς Τρίκκην τε, καὶ Πελινναῖον, καὶ Φαρκαδόνα φέρεται παρά τε Ἄτρακα καὶ Λάρισσαν· καὶ τοὺς ἐν τῇ Θετταλιώτιδι δεξάμενος ποταμοὺς, πρόεισι διὰ τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς ἐκβολάς. Τὴν δ' Οἰχαλίαν πόλιν Εὐρύτου λεγομένην ἔν τε τοῖς τόποις τούτοις ἱστοροῦσι, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ, καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ μετονομάζουσιν ἄλλως, ὃ καὶ εἴρηται ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς. Περὶ δὲ τούτων ζητοῦσι καὶ μάλιστα, τίς ἦν ἡ ὑπὸ Ἡρακλέους ἁλοῦσα, καὶ περὶ τίνος συνέγραψεν ὁ ποιήσας τὴν Οἰχαλίας ἅλωσιν. Ταῦτα μὲν δὴ τὰ χωρία τοῖς Ἀσκληπιάδαις ὑπέταξεν.

Ἑξῆς δὲ λέγει τὴν ὑπ' Εὐρυπύλῳ.

Οἳ δ' ἔχον Ὀρμένιον, οἵ τε κρήνην Ὑπέρειαν,
Οἵ τ' ἔχον Ἀστέριον, Τιτάνοιό τε λευκὰ κάρηνα.

Τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον καλεῖται νῦν Ὀρμίνιον· ἔστι δ' ὑπὸ τῷ Πηλίῳ κώμη κατὰ τὸν Παγασητικὸν κόλπον τῶν συνῳκισμένων εἰς τὴν Δημητριάδα πόλεων, ὡς εἴρηται. Ἀνάγκη δὲ καὶ τὴν Βοιβηΐδα λίμνην εἶναι πλησίον, ἐπειδὴ καὶ ἡ Βοίβη τῶν περιοικίδων ἦν τῆς Δημητριάδος καὶ αὐτὸ τὸ Ὀρμένιον. Τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον ἀπέχει τῆς Δημητριάδος πεζῇ σταδίους ἑπτὰ καὶ εἴκοσι· ὁ δὲ τῆς Ἰωλκοῦ τόπος ἐν ὁδῷ κείμενος τῆς μὲν Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους διέστηκε, τοῦ δ' Ὀρμενίου τοὺς λοιποὺς εἴκοσι σταδίους. Φησὶ δ' ὁ Σκήψιος, ἐκ τοῦ Ὀρμενίου τὸν Φοίνικα εἶναι, καὶ φεύγειν αὐτὸν ἐνθένδε παρὰ τοῦ πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο εἰς τὴν Φθίαν ἐς Πηλῆα ἄνακτα· ἐκπίσθαι γὰρ ὑπὸ Ὀρμένου τὸ χωρίον τοῦτο, τοῦ Κερκάφου, τοῦ Αἰόλου· παῖδας δὲ τοῦ Ὀρμένου γενέσθαι τόν τε Ἀμύντορα καὶ Εὐαίμονα· ὧν τοῦ μὲν εἶναι Φοίνικα, τοῦ δ' Εὐρύπυλον· φυλαχθῆναι δὲ τῷ Εὐρυπύλῳ τὴν διαδοχὴν κοινήν, ὡς ἂν ἀπελθόντος τοῦ Φοίνικος ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ δεῖν γράφειν οὕτως·

Οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ὀρμένιον πολύμηλον·
ἀντὶ τοῦ·

— Λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα.

Κράτης δὲ Φωκέα ποιεῖ τὸν Φοίνικα, τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ κράνους τοῦ Μέγητος, ᾧ ἐχρήσατο ὁ Ὀδυσσεὺς κατὰ τὴν νυκτεγερσίαν, περὶ οὗ φησὶν ὁ ποιητὴς, ὅτι

ους προσελήφθησαν, ὧν ἦν
μαχος μὲν οὖν φησιν ἐν τοῖς
Τὰς Ἀφροδίτας, (ἡ Θεὸς γὰ
Τὴν Καστνιῆτιν ὑπερβαλέσθ
ὅτι μόνη παραδέχεται τὴν τῶν
μὴν πολυΰστωρ, εἴτις ἄλλος, κα
αὐτὸς εἴρηκεν, ὁ ταῦτα μυθεῖται
δ' ὕστερον ἤλεγξαν οὐ μίαν Ἀφρ
καὶ πλείους ἀποδεδεγμένος τὸ
καὶ τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτ
κισθεισῶν εἰς αὐτὴν πόλεων,
δμίριον. Ἔστι δὲ καὶ Φαρκαδ
δι, καὶ ῥεῖ δι' αὐτῶν ὁ Πηνει
ὧν ὁ Κουράλιος ῥυεὶς παρὰ τὸ τ
ἱερὸν εἰς τὸν Πηνειὸν ἐξίησιν.
ἄρχεται μὲν ἐκ Πίνδου, καθάπ
στερᾷ δ' ἀφεὶς Τρίκκην τε, κ
Φαρκαδόνα φέρεται παρά τι
σαν· καὶ τοὺς ἐν τῇ Θετταλιώτι
μοὺς, πρόεισι διὰ τῶν Τεμπῶ
Τὴν δ' Οἰχαλίαν πόλιν Εὐρύτ
τοῖς τόποις τούτοις ἱστοροῦσι,
ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ μετονομάζουσιν
ται ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς.
τοῦσι καὶ μάλιστα, τίς ἦν ἡ ὑπό
καὶ περὶ τίνος συνέγραψεν ὁ πο
ἅλωσιν. Ταῦτα μὲν δὴ τὰ χωρία
ὑπέταξεν.

Ἑξῆς δὲ λέγει τὴν ὑπὲ Εὐρυτ

Ἰτα ταπεινώσαντες ἐκεινους εἰς τὴν
ταμίαν, Λαπίθαι κατέσχον αὐτὰ
καὶ ὁ υἱὸς Πειρίθους, ὃς καὶ τὸ Πη-
, βιασάμενος τοὺς κατασχόντας
όν τι φῦλον. Τούτους μὲν οὖν
ὦσε, καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσε,
τὰ πεδία παρέδωκε· τινὰ δ' αὐ-
βοὶ κατεῖχον, τὸ πρὸς τῷ Ὀλύμ-
καὶ ὅλοι ἀναμὶξ τοῖς Λαπίθαις
ν Ἄργισσα, ἥ νῦν Ἄργουρα, ἐπὶ
Ὑπέρκειται δ' αὐτῆς Ἄτραξ ἐν
Βίοις, τῷ ποταμῷ πλησιάζουσα καὶ
μέσον ποταμίαν εἶχον Περῥαιβοί,
ἀκρόπολιν τῶν Φαλαννάιων εἰ-
Φάλαννα Περῥαιβικὴ πόλις πρὸς
τῶν Τεμπῶν. Οἱ μὲν οὖν Περ-
υθέντες ὑπὸ Λαπιθῶν, εἰς τὴν
ν οἱ πλείους τὴν περὶ Πίνδον, καὶ
Δόπας, τὴν δὲ χώραν καὶ τοὺς ὑ-
Περῥαιβῶν κατέσχον Λαρισσαῖοι,
τες τοῦ Πηνειοῦ, γειτνιῶντες δ'
δὲ τὰ εὐδαιμονέστατα μέρη τῶν
σφόδρα κοῖλον πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ
ὑπερκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφῃρεῖτ
ος Λαρισσαίους· ἀλλ' ὕστερον πα
Θωσαν Λαρισσαῖοι. Οὗτοι
τὴν Περῥαιβίαν, καὶ φόρο
Φίλιππος κατέστη κύριος τῶν
στὶ καὶ ἐν τῇ Ὀσσῃ χωρίον

— ἐξ Ἐλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο
Ἐξέλετ' Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας.

Τόν τε γὰρ Ἐλεῶνα ἐν τῷ Παρνασῷ πολίχνιον εἶναι· τόν τε Ὀρμενίδην Ἀμύντορα οὐκ ἄλλον τινὰ λέγεσθαι, ἢ τὸν τοῦ Φοίνικος πατέρα· καὶ τὸν Αὐτόλυκον οἰκοῦντα ἐν τῷ Παρνασῷ τοιχωρυχεῖν τὰ τῶν γειτόνων, ὅπερ κοινόν ἐστι τοιχωρύχου παντός, οὐ τὰ τῶν πόρρωθεν. Ὁ δὲ Σκήψιός φησι, μήτε Ἐλεῶνα μηδένα τόπον τοῦ Παρνασοῦ δείκνυσθαι, ἀλλὰ Νεῶνα· καὶ αὐτὴν οἰκισθεῖσαν μετὰ τὰ Τρωϊκά· μήτ' ἐκ γειτόνων τὰς τοιχωρυχίας γενέσθαι μόνον. Καὶ ἄλλα δέ ἐστιν, ἃ λέγοι τις ἄν· ἀλλ' οὖν οὐκῶ διατρίβειν ἐπὶ πλέον. Ἄλλοι δὲ γράφουσιν ἐξ Ἐλεῶνος. Ταναγρικὴ δέ ἐστιν αὕτη· καὶ μᾶλλον ἐλέγχοι ἂν τόπως ἂν τὸ λεγόμενον, τό·

Φεῦγον ἔπειτ' ἀπάνευθε δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο,
Φθίην δ' ἐξικόμην.

Ἡ δ' Ὑπέρεια κρήνη ἐστὶν ἐν μέσῃ τῇ Φεραίων πόλει μεταλαιούσῃ. Τίτανος δ' ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ὠνομάσθαι· λευκόγεων γάρ ἐστι τὸ χωρίον Ἄρνης πλησίον· καὶ τὸ Ἀστέριον δ' οὗ ἄπωθεν τούτων ἐστί.

Συνεχεῖς τῇ μερίδι ταύτῃ λέγονται οἱ ὑπὸ τῷ Πολυποίτῃ·

Οἵ δ' Ἄργισσαν ἔχον καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο,
Ὄρθην, Ἠλώνην τε, πόλιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκήν.

Ταύτην τὴν χώραν πρότερον μὲν ᾤκουν Περραιβοί, τὸ πρὸς τῇ θαλάσσῃ μέρος νεμόμενοι, καὶ τῷ Πηνειῷ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ καὶ Γυρτῶνος πόλεως

Περραιβίδος. Εἶτα ταπεινώσαντες ἐκείνους εἰς τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίαν, Λαπίθαι κατέσχον αὐτὰ τὰ χωρία, Ἴξίων καὶ ὁ υἱὸς Πειρίθους, ὃς καὶ τὸ Πήλιον κατεκτήσατο, βιασάμενος τοὺς κατασχόντας Κενταύρους, ἄγριόν τι φῦλον. Τούτους μὲν οὖν

— ἐκ Πηλίου ὦσε, καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσε,

τοῖς δὲ Λαπίθαις τὰ πεδία παρέδωκε· τινὰ δ' αὐτῶν καὶ οἱ Περραιβοὶ κατεῖχον, τὸ πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ· ἔστι δ' ὅπου καὶ ὅλοι ἀναμὶξ τοῖς Λαπίθαις ᾤκουν. Ἡ μὲν οὖν Ἄργισσα, ἡ νῦν Ἄργουρα, ἐπὶ τῷ Πηνειῷ κεῖται. Ὑπέρκειται δ' αὐτῆς Ἄτραξ ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις, τῷ ποταμῷ πλησιάζουσα καὶ αὐτή· τὴν δ' ἀνὰ μέσον ποταμίαν εἶχον Περραιβοί. Ὀρθὴν δέ τινες τὴν ἀκρόπολιν τῶν Φαλαννα ίων εἰρήκασιν. Ἡ δὲ Φάλαννα Περραιβικὴ πόλις πρὸς τῷ Πηνειῷ πλησίον τῶν Τεμπῶν. Οἱ μὲν οὖν Περραιβοὶ καταδυναστευθέντες ὑπὸ Λαπιθῶν, εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀπανέστησαν οἱ πλείους τὴν περὶ Πίνδον, καὶ Ἀθαμᾶνας, καὶ Δόλοπας, τὴν δὲ χώραν καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Περραιβῶν κατέσχον Λαρισσαῖοι, πλησίον μὲν οἰκοῦντες τοῦ Πηνειοῦ, γειτνιῶντες δ' ἐκείνοις, νεμόμενοι δὲ τὰ εὐδαιμονέστατα μέρη τῶν πεδίων, πλὴν εἴτι σφόδρα κοῖλον πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ Νεσσωνίδι, εἰς ἣν ὑπερκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφῃρεῖτό τι τῆς ἀροσίμου τοὺς Λαρισσαίους· ἀλλ' ὕστερον παραχώμασιν ἐπηνώρθωσαν Λαρισσαῖοι. Οὗτοι δ' οὖν κατεῖχον τέως τὴν Περραιβίαν, καὶ φόρους ἐπράττοντο, ἕως Φίλιππος κατέστη κύριος τῶν τόπων. Λάρισσα δ' ἐστὶ καὶ ἐν τῇ Ὀσσῃ χωρίον· καὶ

ἡ Κρεμαστὴ, ὑπό τινων δὲ Πελασγία λεγομένη· καὶ ἐν τῇ Κρητῇ πόλις ἡ νῦν εἰς Ἱεραπύτναν συνοικισθεῖσα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὑποκείμενον πεδίον νῦν Λαρίσιον καλεῖται· καὶ ἐν Πελοποννήσῳ ἥ τε τῶν Ἀργείων ἄκρα καὶ ὁ τὴν Ἦλιν ἀπὸ Λύμης διορίζων Λάρισος ποταμός. Θεόπομπος δὲ καὶ πόλιν λέγει ἐν τῇ αὐτῇ μεθορίᾳ κειμένην Λάρισσαν· καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἥ τε Φρικωνὶς ἡ περὶ τὴν Κύμην καὶ ἡ κατὰ Ἀμαξιτὸν τῆς Τρωάδος· καὶ ἡ Ἐφεσία Λάρισσά ἐστι· καὶ ἐν Σίνῃ τῆς Μιτυλήνης ἀπὸ πεντήκοντα σταδίων εἰσὶ Λαρισσαῖαι πέτραι κατὰ τὴν ἐπὶ Μηθύμνης ὁδόν· καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισσα· καὶ τῶν Τράλλεων διέχουσα κώμη τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐπὶ Καΰστρου πεδίον διὰ τῆς μεσογαίας ἰόντων κατὰ τὸ τῆς Ἰσοδρόμης Μητρὸς ἱερόν, ὁμοίαν τὴν θέσιν καὶ τὴν ἀρετὴν ἔχουσα τῇ Κρεμαστῇ Λαρίσσῃ· καὶ γὰρ εὔυδρος καὶ ἀμπελόφυτος· ἴσως δὲ καὶ ὁ Λαρίσσιος Ζεὺς ἐκεῖθεν ἐπωνόμασται· καὶ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δὲ τοῦ Πόντου κώμη τις καλεῖται Λάρισσα πλησίον τῶν ἄκρων τοῦ Αἵμου. Καὶ Ὀλοοσσὼν δὲ λευκὴ προσαγορευθεῖσα ἀπὸ τοῦ λευκάργιλος εἶναι, καὶ ἡ Ἠλώνη Περραιβικαὶ πόλεις, καὶ Γόννος. Ἡ δ' Ἠλώνη μετεβαλε τοὔνομα Λειμώνη μετονομασθεῖσα· κατέσκαπται δὲ νῦν· ἄμφω δ' ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ κεῖνται, οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ Εὐρώτα ποταμοῦ, ὃν ὁ ποιητὴς Τιταρήσιον καλεῖ.

Λέγει δὲ καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν Περραιβῶν ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ ποιητὴς, ὅταν φῇ·

Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου ἦγε δύω καὶ εἴκοσι νῆας.

Τῷ δ' Ἐνιῆνες ἕποντο, μενεπτόλεμοί τε Περαιβοὶ,
Οἵ περὶ Δωδώνην δυσχείμερον οἰκί' ἔθεντο,
Οἵ τ' ἀμφ' ἰμερτὸν Τιταρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο.

Λέγει μὲν οὖν τούτους τοὺς τόπους τῶν Περραιβῶν ἀπὸ μέρους τῆς Ἑστιαιώτιδος ἐπειληφότας· ἦσαν δὲ καὶ ὑπὸ τῇ Πολυποίτῃ ἐκ μέρους Περραιβικαί· τοῖς μέντοι Λαπίθαις προσέοικε, διὰ τὸ ἀναμὶξ οἰκεῖν· καὶ τὰ μὲν πεδία κατέχειν τοὺς Λαπίθας καὶ τὸ ἐντεῦθα Περραιβικὸν ὑπὸ τούτοις τετάχθαι, ὡς ἐπὶ πλέον· τὰ δ' ὀρεινότερα χωρία πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ καὶ τοῖς Τέμπεσι τοὺς Περραιβούς· καθάπερ τὸν Κύφον, καὶ τὴν Δωδώνην, καὶ τὰ περὶ τὸν Τιταρήσιον· ὃς ἐξ ὄρους Τιτάρου συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ ῥέων, εἰς τὰ πλησίον τῶν Τεμπῶν χωρία τῆς Περραιβίας αὐτοῦ που τὰς συμβολὰς ποιεῖται πρὸς τὸν Πηνειόν. Τὸ μὲν οὖν τοῦ Πηνειοῦ καθαρόν ἐστιν ὕδωρ· τὸ δὲ τοῦ Τιταρησίου λιπαρὸν ἔκ τινος ὕλης, ὥστ' οὐ συμμίσγεται·

Ἀλλά τε μὴν καθύπερθεν ἐπιτρέχει ἠΰτ' ἔλαιον.

Διὰ δὲ τὸ ἀναμὶξ οἰκεῖν Σιμωνίδης Περραιβοὺς καὶ Λαπίθας καλεῖ τοὺς Πελασγιώτας ἅπαντας, τοὺς τὰ ὕδατα κατέχοντας τὰ περὶ Γυρτῶνα καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πηνειοῦ, καὶ Ὄσσαν, καὶ Πήλιον, καὶ τὰ περὶ Δημητριάδα, καὶ τὰ ἐν τῷ πεδίῳ Ἀφρισσαν, Κραννῶνα, Σκοτοῦσσαν, Μόψιον, Ἄτρακα, καὶ τὰ περὶ τὴν Νεσσωνίδα λίμνην καὶ Βοιβηΐδα· ὧν ὁ ποιητὴς ὀλίγων μέμνηται, διὰ τὸ μὴ οἰκισθῆναί ποτ' αὐτὰ, ἢ φαύλως οἰκισθῆναι διὰ τοὺς κατακλυσμοὺς ἄλλοτ' ἄλλους γινομένους· ἐπεὶ οὐδὲ τῆς Νεσσωνίδος μὲν

μήτηται λίμνης, ἀλλὰ τῆς Βοιβηΐδος μόνον, πολὺ ἐλάττονος οὔσης· ταύτης δὲ μόνης μενούσης, ἐκείνης δὲ, ὡς εἰκὸς, τοτὲ μὲν πληρουμένης ἀτάκτως, τοτὲ δ' ἐκλειπομένης. Τῆς δὲ Σκοτούσσης ἐμνήσθημεν καὶ ἐν τοῖς περὶ Δωδώνης λόγοις καὶ τοῦ μαντείου τῶν ἐν Θετταλίᾳ, διότι περὶ τοῦτον ὑπῆρξε τὸν τόπον. Ἔχει δ' ἐν τῇ Σκοτούσσῃ χωρίον τι, Κυνὸς κεφαλαὶ καλούμενον· περὶ ὃ Ῥωμαῖοι μετ' Αἰτωλῶν καὶ Τίτος Κοΐντιος ἐνίκων μάχῃ μεγάλῃ Φίλιππον τὸν Δημητρίου, Μακεδόνων βασιλέα.

Πέπονθε δέ τι τοιοῦτον καὶ ἡ Μαγνῆτις. Κατῳκισμένων γὰρ ἤδη πολλῶν αὐτῆς τόπων, οὐδένας τούτων ὠνόμακε Μάγνητας Ὅμηρος, ἀλλ' ἐκείνους μόνους, οὓς τυφλῶς καὶ οὐ γνωρίμως διασαφεῖ·

Οἳ περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον
Ναίεσκον.

Ἀλλὰ μὴν περὶ τὸν Πηνειὸν καὶ τὸ Πήλιον οἰκοῦσι καὶ οἱ τὴν Γυρτῶνα ἔχοντες, οὓς ἤδη κατέλεξε, καὶ τὸ Ὀρμένιον καὶ ἄλλοι πλείους· καὶ ἔτι ἀπωτέρω τοῦ Πηλίου ὅμως Μάγνητες ἦσαν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν ὑπ' Εὐμήλῳ, κατά γε τοὺς ὕστερον ἀνθρώπους. Εἰκάσειν οὖν διὰ τὰς συνεχεῖς μεταστάσεις καὶ ἐξαλλάξεις τῶν πολιτειῶν καὶ ἐπιμίξεις συγχεῖν καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔθνη· ὥστε τοῖς νῦν ἔσθ' ὅτε ἀποζίαν παρεῖχε, καθάπερ τοῦτο πρῶτον μὲν ἐπὶ Κραννῶνος καὶ Γυρτῶνος γεγένηται. Τοὺς μὲν γὰρ Γυρτωνίους Φλεγύας πρότερον ἐκάλουν, ἀπὸ Φλεγύου τοῦ Ἰξίονος ἀδελφοῦ· τοὺς δὲ Κραννωνίους Ἐφύρους· ὥστε διαπορεῖν, ὅταν φῇ ὁ ποιητὴς,

Τὼ μὲν ἄρ' ἐκ Θρῄκης Ἐφύρους μετὰ θωρήσεσθον
Ἠὲ μετὰ Φλεγύας μεγαλήτορας· —

φίνας ποτὲ βούλεται λέγειν.

Ἔπειτα τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν Περραιβῶν καὶ τῶν Ἀθαμάνων συνέβη. Ὅμηρος μὲν γὰρ συνέζευξεν αὐτοὺς, ὡς πλησίον οἰκοῦντας ἀλλήλων· καὶ δὴ καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ὕστερον ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἡ οἴκησις τῶν Ἀθαμάνων ἐν τῇ Δωτίῳ γενέσθαι πεδίῳ· τοῦτο δ' ἐστὶ πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης Περραιβίας, καὶ τῆς Ὄσσης, καὶ ἔτι τῆς Βοιβηΐτιδος λίμνης ἐν μέσῃ μέν πως τῇ Θετταλίᾳ λόφοις δὲ ἰδίοις περικλειόμενον· περὶ οὗ Ἡσίοδος οὕτως εἴρηκεν·

Ἥ οἵη Διδύμους ἱεροὺς ναίουσα κολωνοὺς
Δωτίῳ ἐν πεδίῳ πολυβότρυος ἄντ' Ἀμύροιο
Νίψατο Βοιβηΐδος λίμνης πόδα παρθένος ἁδμής.

Οἱ μὲν οὖν Ἀθαμᾶνες οἱ πλείους εἰς τὴν Οἴτην ἐξηλάθησαν ὑπὸ Λαπιθῶν· κἀνταῦθα δὲ ἐδυνάστευσαν ἀφελόμενοι τῶν τε Δωριέων τινὰ μέρη καὶ τῶν Μαλιέων μέχρι Ἡρακλείας καὶ Ἐχίνου· τινὲς δ' αὐτῶν ἔμειναν περὶ Κύφον, Περραιβικὸν ὄρος, ὁμώνυμον κατοικίαν ἔχον. Οἱ δὲ Περραιβοί τινες μὲν, συσταλέντες περὶ τὰ ἑσπέρια τοῦ Ὀλύμπου μέρη, κατέμεινον αὐτόθι, πρόσχωροι ὄντες Μακεδόσι· τὸ δὲ πολὺ μέρος εἰς τὰ περὶ Ἀθαμανίαν ὄρη καὶ τὴν Πίνδον ἐξέπεσε· νυνὶ δὲ μικρὸν ἢ οὐδὲν αὐτῶν ἴχνος σώζεται. Τοὺς δ' οὖν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεχθέντας Μάγνητας ὑστάτους ἐν τῷ Θετταλικῷ καταλόγῳ νομιστέον τοὺς ἐντὸς τῶν Τεμπῶν ἀπὸ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς Ὄσσης ἕως Πηλίου, Μακεδόνων τοῖς Πιερικοῖς ὁμό-

ιταδίων ἀποφαίνεται· φῆκῆσθαι δ' ὑπὸ τῶν Πελασγῶν· ξελαθῆναι δὲ τούτους εἰς Αἰτωλίαν ὑπὸ Λαπιθῶν· ἶναι δὲ τὸ νῦν καλούμενον Πελασγικὸν πεδίον, ἐν ᾧ Λάρισσα, καὶ Γυρτώνη, καὶ Φεραὶ, καὶ Μόψιον, αὶ Βοιβηΐς, καὶ Ὄσσα, καὶ Ὁμόλη, καὶ Πήλιον, καὶ Μαγνῆτις· Μόψιον δ' ὠνόμασται οὐκ ἀπὸ Μόψου τοῦ Μαντοῦς τῆς Τειρεσίου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Λαπίθου τοῦ συμπλεύσαντος τοῖς Ἀργοναύταις· ἄλλος δ' ἐστὶ Μόψοπος, ἀφ' οὗ ἡ Ἀττικὴ Μοψοπία.

Τὰ καθ' ἕκαστα μὲν ταῦτα περὶ Θετταλίας· ιαθ' ὅλου δ', ὅτι πρότερον ἐκαλεῖτο Πυῤῥαία ἀπὸ Πύῤῥας τῆς Δευκαλίωνος γυναικὸς, Αἱμονία δὲ ἀπὸ Αἵμονος, Θετταλία δὲ ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ Αἵμονος. Ἔνιοι δὲ, διελόντες δίχα, τὴν μὲν πρὸς νότον ιαχεῖν ρασι Δευκαλίωνι, καὶ καλέσαι Πανδώραν ἀπὸ τῆς ητρός· τὴν δ' ἑτέραν Αἵμονι, ἀφ' οὗ Αἱμονίαν λεχθῆναι· μετωνομάσθαι δὲ τὴν μὲν Ἑλλάδα ἀπὸ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος, τὴν δὲ Θετταλίαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ Αἵμονος· τινὲς δὲ ἀπὸ Ἐφύρας τῆς Θεσπρωτίδος ἀπογόνους Ἀντίφου καὶ Φειδίππου τῶν Θεττα-λοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ἐπελθόντας ἀπὸ Θετταλοῦ, τοῦ ἑαυτῶν προγόνου, τὴν χώραν ὀνομάσαι. Καὶ Νεσ-τωνὶς δὲ ὠνομάσθη ποτὲ ἀπὸ Νέσσωνος τοῦ Θετταλοῦ, καθάπερ καὶ ἡ λίμνη.

ρους, τοῖς ἔχουσι τὴν τοῦ Πηνειοῦ περαίαν μέχρι θαλάττης. Τὸ μὲν οὖν Ὁμόλιον, ἢ τὴν Ὁμόλην, (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως,) ἀποδοτέον αὐτοῖς· εἴρηται δ' ἐν τοῖς Μακεδονικοῖς, ὅτι ἐστὶ πρὸς τῇ Ὄσσῃ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Πηνειοῦ διὰ τῆς τῶν Τεμπῶν διεκβολῆς. Εἰ δὲ καὶ μέχρι τῆς παραλίας προϊτέον τῆς ἐγγυτάτω τοῦ Ὁμολίου, λόγον ἔχει, ὥστε τὸν Ῥιζοῦντα προσνέμειν καὶ Ἐρυμνὰς ἐν τῇ ὑπὸ Φιλοκτήτῃ παραλίᾳ κειμένας, καὶ τῇ ὑπὸ Εὐμήλῳ. Τοῦτο μὲν οὖν ἐν ἀσαφεῖ κείσθω. Καὶ ἡ τάξις δὲ τῶν ἐφεξῆς τόπων μέχρι Πηνειοῦ οὐ διαφανῶς λέγεται. Ἀδόξων δ' ὄντων τῶν τόπων, οὐδ' ἡμῖν περὶ πολλοῦ θετέον. Ἡ μέντοι Σηπιὰς ἀκτὴ καὶ τετραγώνισται, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξύμνηται διὰ τὸν ἐνταῦθα ἀφανισμὸν τοῦ Περσικοῦ στόλου· ἔστι δ' αὕτη μὲν ἀκτὴ πετρώδης. Μεταξὺ δ' αὐτῆς καὶ Κασθαναίας κώμης ὑπὸ τῷ Πελίῳ κειμένης αἰγιαλός ἐστιν, ἐν ᾧ Ξέρξου στόλος ναυλοχῶν, ἀπηλιώτου πολλοῦ πνεύσαντος, ὃ μὲν εὐθὺς αὐτοῦ πρὸς τὸ ξηρὸν ἐξώκειλε, καὶ διελύθη παραχρῆμα· ὃ δ' εἰς Ἱπνοῦντα τόπον τραχὺν τῶν περὶ Πήλιον παρενεχθείς, ὃ δ' εἰς Μελίβοιαν, ὃ δ' εἰς τὴν Κασθάναιαν διεφθάρη. Τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλους πᾶς ὁ τοῦ Πηλίου, ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα· τοσοῦτος δὲ καὶ τοιοῦτος καὶ ὁ τῆς Ὄσσης. Μεταξὺ δὲ κόλπος πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων, ἐν ᾧ ἡ Μελίβοια. Ὁ δὲ πᾶς ἀπὸ Δημητριάδος ἐγκολπίζοντι ἐπὶ τὸν Πηνειὸν μείζων τῶν χιλίων· ἀπὸ δὲ Εὐρίπου διοχιλίων ὀκτακοσίων. Ἱερώνυμος δὲ τῆς πεδιάδος Θετταλίας καὶ Μαγνήτιδος τὸν κύκλον τριχιλίων

σταδίων ἀποφαίνεται· ᾠκῆσθαι δ' ὑπὸ τῶν Πελασγῶν· ἐξελαθῆναι δὲ τούτους εἰς Αἰτωλίαν ὑπὸ Λαπιθῶν· εἶναι δὲ τὸ νῦν καλούμενον Πελασγικὸν πεδίον, ἐν ᾧ Λάρισσα, καὶ Γυρτώνη, καὶ Φεραὶ, καὶ Μόψιον, καὶ Βοιβηΐς, καὶ Ὄσσα, καὶ Ὁμόλη, καὶ Πήλιον, καὶ Μαγνῆτις· Μόψιον δ' ὠνόμασται οὐκ ἀπὸ Μόψου τοῦ Μαντοῦς τῆς Τειρεσίου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Λαπίθου τοῦ συμπλεύσαντος τοῖς Ἀργοναύταις· ἄλλος δ' ἐστὶ Μόψοπος, ἀφ' οὗ ἡ Ἀττικὴ Μαφοπία.

Τὰ καθ' ἕκαστα μὲν ταῦτα περὶ Θετταλίας· καθ' ὅλου δ', ὅτι πρότερον ἐκαλεῖτο Πυῤῥαία ἀπὸ Πύῤῥας τῆς Δευκαλίωνος γυναικὸς, Αἰμονία δὲ ἀπὸ Αἵμονος, Θετταλία δὲ ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ Αἵμονος. Ἔνιοι δὲ, διελόντες δίχα, τὴν μὲν πρὸς νότον λαχεῖν φασι Δευκαλίωνι, καὶ καλέσαι Πανδώραν ἀπὸ τῆς μητρός· τὴν δ' ἑτέραν Αἵμονι, ἀφ' οὗ Αἱμονίαν λεχθῆναι· μετωνομάσθαι δὲ τὴν μὲν Ἑλλάδα ἀπὸ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος, τὴν δὲ Θετταλίαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ Αἵμονος· τινὲς δὲ ἀπὸ Ἐφύρας τῆς Θεσπρωτίδος ἀπογόνους Ἀντίφου καὶ Φειδίππου τῶν Θετταλοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ἐπελθόντας ἀπὸ Θετταλοῦ, τοῦ ἑαυτῶν προγόνου, τὴν χώραν ὀνομάσαι. Καὶ Νεσσωνὶς δὲ ὠνομάσθη ποτὲ ἀπὸ Νέσσωνος τοῦ Θετταλοῦ, καθάπερ καὶ ἡ λίμνη.

ΤΩΝ
ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ
ΔΕΚΑΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Τὸ δέκατον περιέχει τὰ περὶ Αἰτωλίαν καὶ τὰς παρακειμένας νήσους· ἔτι δὲ Κρήτην πᾶσαν, ἣ καὶ μάλιστα ἐγχωρίζει νόμιμά τε αὐτῆς διηγούμενος καὶ τῶν Κουρήτων, πρός γε καὶ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων τὴν ἐν αὐτῇ γένεσιν καὶ τιμὴν καὶ ὄργια ἐπεξιών· καὶ τὸ ζῶον δὲ γένος Στρόβαν ἀπὸ Κρήτης λέγει. ἔτι δὲ τὰς περὶ Κρήτην νήσους πολλὰς οὔσας, ἐν αἷς εἰσι καὶ αἱ Σποράδες καὶ τῶν Κυκλάδων ἔνιαι.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

CAPVT II.

Ἐπεὶ δὲ ἡ Εὔβοια παρὰ πᾶσαν τὴν παρ
ταύτην παραβέβληται, τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρ

ἁλίας· πλὴν τῶν ἄκρων ἑκατέρωθεν, οἰκεῖον ἂν εἴη συνάψαι τοῖς εἰρημένοις τὰ περὶ τὴν νῆσον, εἶθ' οὕτω μεταβῆναι πρός τε τὰ Δύτικὰ καὶ τὰ Ἀκαρνανικά, ἅπερ λοιπά ἐστι τῶν τῆς Εὐρώπης μερῶν.

Παραμήκης μὲν τοίνυν ἐστὶν ἡ νῆσος ἐπὶ χιλίους σχεδόν τι καὶ διακοσίους σταδίους ἀπὸ Κηναίου πρὸς Γεραιστόν· τὸ δὲ πλάτος ἐνθυμεῖον, κατὰ δὲ τὸ πλεῖον ὅσον πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων. Τὸ μὲν οὖν Κηναῖόν ἐστι κατὰ Θερμοπύλας καὶ τὰ ἔξω Θερμοπυλῶν ἐπ' ὀλίγον· Γεραιστὸς δὲ καὶ Πταλία πρὸς Σούνιον. Τήκεται οὖν ἀντίπορθμος τῇ τε Ἀττικῇ, καὶ Βοιωτίᾳ, καὶ Λοκρίδι, καὶ τοῖς Μαλιεῦσι. Διὰ δὲ τὴν στενότητα καὶ τὸ λοιπὸν μῆκος ὑπὸ τῶν παλαιῶν Μάκρις ὠνομάσθη. Συνάπτει δὲ τῇ ἠπείρῳ κατὰ Χαλκίδα μάλιστα, κυρτὴ προπίπτουσα πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Αὐλίδα τόπους τῆς Βοιωτίας, καὶ ποιοῦσα τὸν Εὔριπον, περὶ οὗ διὰ πλειόνων εἰρήκαμεν, σχεδόν δέ τι καὶ περὶ τῶν ἀντιπόρθμων ἀλλήλοις τόπων κατά τε τὴν ἤπειρον καὶ κατὰ τὴν νῆσον ἑφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρίπου τά τε ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτός. Εἰ δέ τι ἐλλέλειπται, νῦν προσδιασαφήσομεν. Καὶ πρῶτον, ὅτι τῆς Εὐβοίας τὰ Κοῖλα λέγουσι τὰ μεταξὺ Αὐλίδος καὶ τῶν περὶ Γεραιστὸν τόπων· κολποῦται γὰρ ἡ παραλία· πλησιάζουσα δὲ τῇ Χαλκίδι, κυρτοῦται πάλιν πρὸς τὴν ἤπειρον.

Οὐ μόνον δὲ Μάκρις ἐκλήθη ἡ νῆσος, ἀλλὰ καὶ Ἄβαντις. Εὔβοιαν γοῦν εἶναὶ φησὶ ὁ ποιητὴς, τοὺς ἐπ' αὐτῆς Εὐβοίας οἰδόκοτε ἔχοντας, ἀλλ' Ἄβαντας ὑπὸ

[illegible] δ' Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες.

[illegible] δ' ἄμ' Ἄβαντες ἕποντο.

[illegible] δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἄβας τῆς Φωκικῆς Θρᾴκας [illegible] ἐποικῆσαι τὴν νῆσον, καὶ ἐπονομάσαι [illegible] τοὺς ἔχοντας αὐτήν· οἱ δ' ἀπὸ ἡρωός φασι, [illegible] καὶ Εὔβοιαν ἀπὸ ἡρωΐνης. Ταχὰ δ' [illegible] αὐλὴ λέγεταί τι ἄντρον ἐν τῇ πρὸς Αἰγαῖον [illegible] παραλίᾳ, ὅπου τὴν Ἰὼ τεκεῖν φασιν [illegible], καὶ ἡ νῆσος ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἔσχε [illegible]. Καὶ Ὄχη δὲ ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος· [illegible] αὐτῇ τὸ μέγιστον τῶν ἐνταῦθα [illegible]. Καὶ Ἑλλοπία δ' ὠνομάσθη ἀπὸ Ἕλλοπος [illegible] οἱ δὲ Αἴκλου καὶ Κόθου ἀδελφὸν φα[illegible] καὶ τὴν Ἑλλοπίαν κτίσαι λέγεται χωρίον ἐν [illegible] τῆς Ἱστιαιωτίδος πρὸς τῷ Γε[illegible] καὶ τὴν Ἱστιαίαν προσκτησάσθαι, καὶ [illegible] καὶ Αἰδηψὸν καὶ [illegible] ἐν ἀφεύδεστατον· ἦν δὲ [illegible] Ἀπολλωνος [illegible] Ἱστιαίαν οἱ Ἑλλοπιεῖς, καὶ ἠθέησαν [illegible] Φιλιπτοῦ [illegible] τῶν Ἑλλοπιέων [illegible] ὕστερον [illegible] Ἱστιαίας Ἀρεός· ἔνοι δ' [illegible] Ἱστιαίαν ἀπὸ [illegible] τῶν Ἱστιαιέων, [illegible] τοῦ Ἐρετριέων [illegible] Ἐρετρίαν. Θεοπομπος [illegible] Ἡρακλέους [illegible] τὴν Εὔβοιαν, τοὺς Ἱστιαιεῖς [illegible]

εἰς Μακεδονίαν μεταστῆναι, διοχιλίους δ' ἐξ Ἀθηναίων ἐλθόντας τὸν Ὠρεὸν οἰκῆσαι, δῆμον ὄντα πρότερον τῶν Ἱστιαιέων.

Κεῖται δὲ ὑπὸ τῷ Τελεθρίῳ ὄρει, ἐν τῷ Δρυμῷ καλουμένῳ παρὰ τὸν Κάλλαντα ποταμὸν ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς· ὥστε τάχα, καὶ διὰ τὸ τοὺς Ἐλλοπιεῖς ὀρείους εἶναι τοὺς προοικήσαντας, ἐτέθη τοῦτο τῇ πόλει· δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Ὠρίων ἐνταῦθα τραφεὶς, οὕτως ὀνομασθῆναι· ἔνιοι δὲ τοὺς Ὠρείτας, πόλιν ἔχοντας ἰδίαν, φασὶ πολεμουμένους ὑπὸ τῶν Ἐλλοπιέων μεταβῆναι καὶ συνοικῆσαι τοῖς Ἱστιαιεῦσι· μίαν δὲ γενηθεῖσαν πόλιν ἀμφοτέροις χρήσασθαι τοῖς ὀνόμασι, καθάπερ Λακεδαίμων τε καὶ Σπάρτη ἡ αὐτή. Εἴρηται δ' ὅτι καὶ ἐν Θετταλίᾳ Ἱστιαιῶτις ἀπὸ τῶν ἀνασπασθέντων ἐνθένδε ὑπὸ Περραιβῶν ὠνόμασται.

Ἐπεὶ δ' ἡ Ἐλλοπία τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἱστιαίας καὶ τοῦ Ὠρεοῦ προσηγάγετο ἡμᾶς ποιήσασθαι, τὰ συνεχῆ λέγωμεν τοῖς τόποις τούτοις. Ἔστι δὲ τῷ Ὠρεῷ τούτῳ τό τε Κήναιον πλησίον, καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸ Λίον, καὶ Ἀθῆναι αἱ Διάδες, κτίσμα Ἀθηναίων, ὑπερκείμενον τοῦ ἐπὶ Κῦνον πορθμοῦ· ἐκ δὲ τοῦ Λίου Κάναι τῆς Αἰολίδος ἐπῳκίσθησαν· ταῦτά τε δὴ τὰ χωρία περὶ τὴν Ἱστίαιάν ἐστι, καὶ ἔτι Κήρινθος πολίδιον ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐγγὺς δὲ Βούδορος ποταμὸς ὁμώνυμος τῷ κατὰ τὴν Σαλαμῖνα ὄρει τῷ πρὸς τῇ Ἀττικῇ.

Κάρυστος δέ ἐστιν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὄχῃ· πλη-

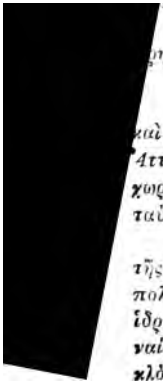

Γεραιστὸς δ' ἐν μεν ..
μηται· μέμνηται δ' ὁ ποιητὴς ὅμως αὐτ..
ἐς δὲ Γεραιστὸν
Ἐννέχιαι κατάγοντο·
καὶ δηλοῖ, διότι τοὺς διαίρουσιν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς
Ἀττικὴν ἐπικαιρίως κεῖται τῷ Σουνίῳ πλησιάζο
χωρίον· ἔχει δ' ἱερὸν Ποσειδῶνος ἐπισημότατον
ταύτῃ, καὶ κατοικίαν ἀξιόλογον.

Μετὰ δὲ τὸν Γεραιστὸν Ἐρέτρια πόλις μεγ
τῆς Εὐβοίας μετὰ Χαλκίδα· ἔπειθ' ἡ Χαλκὶς μη
πολις τῆς νήσου τρόπον τινά, ἐπ' αὐτῷ τῷ Εὐ
ἱδρυμένη· ἀμφότεραι δὲ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ὑπ' Ἀ
ναίων ἐκτίσθαι λέγονται· καὶ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ
κλὸς καὶ Κόθος, ἐξ Ἀθηνῶν ὁρμηθέντες, ὁ μὲν
Ἐρέτριαν ᾤκισε, Κόθος δὲ τὴν Χαλκίδα· καὶ

λεων δὲ τινες ἀπὸ τῆς Πενθίλου στρατιᾶς κατέμειναν ἐν τῇ νήσῳ· τὸ δὲ παλαιὸν καὶ Ἄραβες, οἱ Κάδμῳ συνδιαβάντες. Αἱ δ' οὖν πόλεις αὗται διαφερόντως αὐξηθεῖσαι, καὶ ἀποικίας ἔστειλαν ἀξιολόγους εἰς Μακεδονίαν. Ἐρέτρια μὲν γὰρ συνῴκισε τὰς περὶ Παλλήνην καὶ τὸν Ἄθω πόλεις· ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύνθῳ, ἃς Φίλιππος διελυμήνατο. Καὶ τῆς Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας πολλὰ χωρία Χαλκιδέων ἐστίν. Ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὗται, καθάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης, ἡνίκα ἡ τῶν Ἱπποβοτῶν καλουμένη ἐπεκράτει πολιτεία· προέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμημάτων ἄνδρες ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντες. Κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν καὶ τὸν περίβολον τῆς πόλεως ηὔξησαν, ἐντὸς τείχους λαβόντες τόν τε Κάνηθον, καὶ τὸν Εὔριπον· ἐπιστήσαντες τῇ γεφύρᾳ πύργους, καὶ τεῖχος καὶ πύλας.

Ὑπέρκειται δὲ τῆς τῶν Χαλκιδέων πόλεως τὸ Λήλαντον καλούμενον πεδίον. Ἐν δὲ τούτῳ θερμῶν τε ὑδάτων εἰσὶν ἐκβολαὶ πρὸς θεραπείαν νόσων εὐφυεῖς, οἷς ἐχρήσατο καὶ Σύλλας Κορνήλιος, ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμών· καὶ μέταλλον δ' ὑπῆρχε θαυμαστὸν χαλκοῦ καὶ σιδήρου κοινόν, ὅπερ οὐχ ἱστοροῦσιν ἄλλαχοῦ, συμβαῖνον· νυνὶ μέντοι ἀμφότερα ἐκλέλοιπεν. Ἔστι δὲ καὶ ἅπασα μὲν ἡ Εὔβοια εὔσειστος, μάλιστα δ' ἡ περὶ τὸν πορθμόν, καὶ δεχομένη πνευμάτων ὑποφοράς, καθάπερ καὶ ἡ Βοιωτία, καὶ ἄλλοι τόποι, περὶ ὧν ἐμνήσθημεν διὰ πλειόνων πρότερον. Ὑπὸ τοιοῦδε πάθους καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ

νήσῳ πόλις καταποθῆναί λέγεται, ἧς μέμνηται καὶ Αἰσχύλος ἐν τῷ Ποντίῳ Γλαύκῳ·

Εὐβοΐδα καμπὴν ἀμφὶ Κηναίου Διὸς
Ἀκτὴν, κατ' αὐτὸν τύμβον Ἀθλίου Λίχα.

Χαλκὶς δὲ ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἐν Αἰτωλίᾳ·

Χαλκίδα τ' ἀγχίαλον, Καλυδῶνά τε πετρήεσσαν,

καὶ ἐν τῇ νῦν Ἠλείᾳ·

Βὰν δὲ παρὰ Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα πετρήεσσαν,

οἱ περὶ Τηλέμαχον ἀπιόντες παρὰ Νέστορος εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἐρετριέας δ' οἱ μὲν ἀπὸ Μακίστου τῆς Τριφυλίας ἀποικισθῆναί φασιν ὑπ' Ἐρετριέως· οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ἀθήνησιν Ἐρετρίας, ἣ νῦν ἐστιν ἀγορά. Ἔστι δὲ καὶ περὶ Φάρσαλον Ἐρέτρια. Ἐν δὲ τῇ Ἐρετρικῇ πόλις ἦν Τάμυναι, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀδμήτου δὲ ἵδρυμα λέγεται τὸ ἱερὸν, παρ' ᾧ θητεῦσαι λέγουσι τὸν Θεὸν αὐτὸν, πλησίον τοῦ πορθμοῦ· Μελανηΐς δ' ἐκαλεῖτο πρότερον ἡ Ἐρέτρια καὶ Ἀροτρία. Ταύτης δ' ἐστὶ κώμη ἡ Ἀμάρυνθος, ἀφ' ἑπτὰ σταδίων τοῦ τείχους. Τὴν μὲν οὖν ἀρχαίαν πόλιν κατέσκαψαν Πέρσαι, σαγηνεύσαντες, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, τοὺς ἀνθρώπους τῷ πλήθει, περιχυθέντων τῶν βαρβάρων τῷ τείχει· καὶ δεικνύουσιν ἔτι τοὺς θεμελίους· καλοῦσι δὲ παλαιὰν Ἐρέτριαν· ἡ δὲ νῦν ἐπέκτισται. Τὴν δὲ δύναμιν τὴν Ἐρετριέων, ἣν ἔσχον ποτὲ, μαρτυρεῖ ἡ στήλη, ἣν ἀνέθεσάν ποτε ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀμαρυνθίας Ἀρτέμιδος· γέγραπται δ'

ἐν αὐτῇ, τρισχιλίους μὲν ὁπλίτας, ἑξακοσίους δ' ἱππεῦσιν, ἑξήκοντα δ' ἅρμασι ποιεῖν τὴν πομπήν· ἐπῆρχον δὲ καὶ Ἀνδρίων, καὶ Τηνίων, καὶ Κείων, καὶ ἄλλων νήσων. Ἐποίκους δ' ἔσχον ἐπ' Ἠλιδος, ἀφ' οὗ καὶ τῷ γράμματι τῷ ρ πολλῷ χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ τέλει μόνον τῶν ῥημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ, κωμῳδοῦνται. Ἔστι δὲ καὶ ἡ Ὠρεὰλία κώμη τῆς Ἐρετρικῆς, λείψανον τῆς ἀναιρεθείσης πόλεως ὑπὸ Ἡρακλέους, ὁμώνυμος τῇ Τραχινίᾳ, καὶ τῇ περὶ Τρίκκην, καὶ τῇ Ἀρκαδικῇ, ἣν Ἀνδανίαν οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν, καὶ τῇ ἐν Αἰτωλίᾳ περὶ τοὺς Εὐρυτᾶνας.

Νῦν μὲν οὖν ὁμολογουμένως ἡ Χαλκὶς φέρεται τὰ πρωτεῖα, καὶ μητρόπολις αὕτη λέγεται τῶν Εὐβοέων· δευτερεύει δ' ἡ Ἐρέτρια. Ἦλθε καὶ πρότερον αὕτη μέγα εἶχον ἄξίωμα καὶ πρὸς πόλεμον, καὶ πρὸς εἰρήνην, ὥστε καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι παρασχεῖν διαγωγὴν ἡδεῖαν καὶ ἀθόρυβον. Μαρτυρεῖ δ' ἥτε τῶν Ἐρετριακῶν φιλοσόφων σχολὴ τῶν περὶ Μενέδημον ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ γενομένη, καὶ ἔτι πρότερον ἡ Ἀριστοτέλους ἐν τῇ Χαλκίδι διατριβή, οὗ γε καὶ κατέλυσε τὸν βίον.

Τὸ μὲν οὖν πλέον ὁμολόγουν ἀλλήλαις αἱ πόλεις αὗται· περὶ δὲ Δηλάντου διενεχθεῖσαι, οὐδ' οὕτως ταῖς ἐπαύσαντο, ὥστε τῷ πολέμῳ κατὰ αὐθάδειαν ἄρξαι ἕκαστα, ἀλλὰ συνέθεντο, ἐφ' οἷς συστήσονται τὸν ἀγῶνα. Δηλοῖ δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ Ἀμαρυνθίῳ στήλη τις, φράζουσα μὴ χρῆσθαι τηλεβόλοις. Καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν πολεμικῶν ἐθῶν καὶ τῶν ὁπλισμῶν οὐδὲν οὔτ' ἔστιν, οὔτ' ἦν ἔθος· ἀλλ'

οἱ μὲν τηλεβόλοις χρῶνται, καθάπερ οἱ τοξόται, καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ ἀκοντισταί· οἱ δ' ἀγχεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφει καὶ δόρατι τῷ ὀρεκτῷ χρώμενοι. Διττὴ γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις, ἡ μὲν ἐκ χειρὸς, ἡ δ' ὡς παλτοῖς· καθάπερ καὶ ὁ κοντὸς ἀμφοτέρας τὰς χρείας ἀποδίδωσι· καὶ γὰρ συστάδην χρώμεθα, καὶ κοντοβολοῦντες· ὅπερ καὶ ἡ σάρισσα δύναται, καὶ ὁ ὑσσός.

Οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ ὑπῆρξαν πρὸς μάχην τὴν σταδίαν, ἣ καὶ συστάδην λέγεται καὶ ἐκ χειρός. Δόρασι δ' ἐχρῶντο τοῖς ὀρεκτοῖς, ὥς φησιν ὁ ποιητής·

Αἰχμηταὶ μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι
Θώρηκας ῥήσσειν. —

ἀλλοίων ἴσως ὄντων τῶν παλτῶν, οἵαν εἰκὸς εἶναι τὴν Πηλιάδα μελίην, ἣν, ὡς φησιν ὁ ποιητής, οἷος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεύς· καὶ ὁ εἰπών·

Δουρὶ δ' ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀΐζῳ·

τῷ παλτῷ λέγει δόρατι. Καὶ οἱ μονομαχοῦντες τοῖς παλτοῖς χρώμενοι δόρασιν εἰσάγονται πρότερον, εἶτα ἐπὶ τὰ ξίφη βαδίζοντες· ἀγχέμαχοι δέ εἰσιν, οὐχ οἱ ξίφει χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ δόρατι ἐκ χειρὸς, ὡς φησιν·

Οὔτησε ξυστῷ χαλκήρει, λῦσε δὲ γυῖα.

Τοὺς μὲν οὖν Εὐβοέας τούτῳ τῷ τρόπῳ χρωμένους εἰσάγει· περὶ δὲ Λοκρῶν τἀναντία λέγει, ὡς,

Οὐ γάρ σφιν σταδίης ὑσμίνης ἔργα μέμηλεν·
Ἀλλ' ἄρα τόξοισι καὶ εὐστρόφῳ οἷός ἀώτῳ
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕποντο.

ταραφέρεται δὲ καὶ χρησμὸς ἐκδοθεὶς Αἰγιεῦσιν·

Ἵππον Θεσσαλικὸν, Λακεδαιμονίων δὲ γυναῖκα,
Ἄνδρας θ', οἳ πίνουσιν ὕδωρ ἱερῆς Ἀρεθούσης.

ὺς Χαλκιδέας λέγων ὡς ἀρίστους· ἐκεῖ γὰρ ἡ Ἀρεουσα.

καὶ δὲ νῦν Εὐβοῖται ποταμοὶ Κηρεὺς, καὶ ηλεύτ ὤν, ἀφ' οὗ τὰ μὲν πίνοντα πρόβατα λευκὰ νεται, ἀφ' οὗ δὲ μέλανα· καὶ περὶ τὸν Κρᾶθιν εἴρηται τοιοῦτόν τι συμβαῖνον.

Τῶν δ' ἐκ Τροίας ἐπανιόντων Εὐβοέων τινὲς, Ἴλιον ἐκπεσόντες Ἄβαντες, οἴκαδε διὰ τῆς Μακεδονίας περὶ Ἔδεσσαν ἔμειναν, συμπολεμήσαντες τοῖς ὑποδεξαμένοις, καὶ ἔκτισαν πόλιν Εὐβοιαν· ν δὲ καὶ ἐν Σικελίᾳ Εὔβοια, Χαλκιδέων τῶν ἐκεῖ ίσμα, ἣν Γέλων ἐξανέστησε, καὶ ἐγένετο φρούριον υρακουσίων· καὶ ἐν Κερκύρᾳ δὲ καὶ ἐν Δήμνῳ ιπος ἦν Εὔβοια· καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ λόφος τις.

Ἐπεὶ δὲ τοῖς Θετταλικοῖς καὶ Οἰταίοις τὰ πρὸς πείραν Αἰτωλοὶ καὶ Ἀκαρνᾶνές εἰσι, καὶ Ἀθαμᾶνες, εἰ χρὴ καὶ τούτους Ἕλληνας εἰπεῖν, λοιπὸν ἐξηγήσασθαι περὶ τούτων, ἵν' ἔχωμεν τὴν περιοδον πασαν τὴν τῆς Ἑλλάδος· προσθεῖναι δὲ καὶ τὰς ήσους τὰς προσχώρους μάλιστα τῇ Ἑλλάδι καὶ κουμένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὅσας μὴ περιωδεύκαμεν.

II. Αἰτωλοὶ μὲν τοίνυν καὶ Ἀκαρνᾶνες ἅπαξ
σιν ἀλλήλοις, μέσον ἔχοντες τὸν Ἀχελῶον ποταμὸ
ρίοντα ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς Πίνδου πρὸς νότ
διά τε Ἀγραίων Αἰτωλικοῦ ἔθνους καὶ Ἀμφιλόχω
Ἀκαρνᾶνες μὲν τὸ πρὸς ἑσπέραν μέρος ἔχοντες
ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, τοῦ τε
Ἀμφιλόχους, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος.
τωλοὶ δὲ τὸ πρὸς ἕω μέχρι τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν,
τοῦ Παρνασσοῦ, καὶ τῶν Οἰταίων. Ὑπέκειντο
τῇ μεσογαίᾳ καὶ τοῖς προσβορείοις μέρεσι
Ἀκαρνάνων, Ἀμφίλοχοι· τούτων δὲ Αἰόλιες καὶ
Πίνδος· τῶν δ' Αἰτωλῶν Περραιβοί τε καὶ Ἀθ
μᾶνες, καὶ Αἰνιάνων τὸ μέρος τῶν τὴν Οἴτην ἐχ
των· τὸ δὲ νότιον πλευρὸν, τὸ τῶν Ἀκαρνάνων
δυοῖν, καὶ τὸ Αἰτωλικὸν πλίζεται τῇ ποσότητ
λάσσῃ τῶν Κορινθιακῶν κόλπων, εἰς ὃν καὶ ὁ Ἀ
λῶος ποταμὸς ἐξίησιν, ὁρίζων τὴν τῶν Αἰτωλῶν
ραλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανικήν· ἐκαλεῖτο δὲ Θόα
Ἀχελῶος πρότερον. Ἔστι δὲ καὶ ὁ παρὰ Δύμ
δμώνυμος τούτῳ, καθάπερ εἴρηται, καὶ ὁ περὶ Α
μιαν. Εἴρηται δὲ, καὶ ὅτι ἀρχὴν τοῦ Κορινθια
κόλπου τὸ στόμα τοῦδε τοῦ ποταμοῦ φασι.

Πόλεις δ' εἰσὶν, ἐν μὲν τοῖς Ἀκαρνᾶσιν Ἄν
κτόριόν τε ἐπὶ χερρονήσου ἱδρυμένον Ἀκτίου πλ
σίον, ἐμπορεῖον τῆς νῦν ἐκτισμένης ὑφ' ἡμῶν Ν
κοπόλεως, καὶ Στράτος, ἀνάπλουν ἔχουσα
Ἀχελῴῳ πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων· καὶ
Αἴνια δὲ καὶ αὕτη ἐπὶ τῷ ποταμῷ· ἡ μὲν παλα
οὐ κατοικουμένη, ἴσον ἐπέχουσα τῆς τε Θαλάττ

ἰὲ τῆς Στράτου· ἡ δὲ νῦν, ὅσον ἑβδομήκοντα στα-
ους ὑπὲρ τῆς ἐκβολῆς διέχουσα· καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶ,
αλαιρός τε καὶ Ἀλυζία, καὶ Λευκὰς, καὶ Ἄργος τὸ
ιφιλοχικὸν, καὶ Ἀμβρακία, ὧν αἱ πλεῖσται περιοι-
δες γεγόνασιν, ἣ καὶ πᾶσαι τῆς Νικοπόλεως· κεῖ-
ι δ' ἡ Στράτος κατὰ μέσην τὴν ἐξ Ἀλυζίας ὁδὸν
; Ἀνακτόριον.

Αἰτωλῶν δ' εἰσὶ Καλυδών τε καὶ Πλευρών, νῦν
ν τεταπεινωμέναι· τὸ δὲ παλαιὸν πρόσχημα τῆς
λάδος ἦν ταῦτα τὰ κτίσματα. Καὶ δὴ καὶ διηρῆ-
ται συνέβαινε δίχα τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὴν μὲν,
χαίαν λέγεσθαι, τὴν δ' ἐπίκτητον· ἀρχαίαν μὲν
ν ἀπὸ τοῦ Ἀχελῴου μέχρι Καλυδῶνος παραλίαν,
ὲ πολὺ καὶ τῆς μεσογαίας ἀνήκουσαν, εὐκάρπου
καὶ πεδιάδος· ᾗ ἐστὶ καὶ Στράτος, καὶ τὸ Τραχί-
ν, ἀρίστην ἔχον γῆν· ἐπίκτητον δὲ, τὴν τοῖς Λο-
οῖς συνάπτουσαν, ὡς ἐπὶ Ναύπακτόν τε καὶ Εὐ-
λιον, τραχυτέραν τε οὖσαν, καὶ λυπροτέραν μέ-
ι τῆς Οἰταίας, καὶ τῆς Ἀθαμάνων καὶ τῶν ἐφεξῆς
ὶ τὴν ἄρκτον ἤδη περιϊσταμένων ὀρῶν τε καὶ
νῶν.

Ἔχει δὲ καὶ ἡ Αἰτωλία μέγιστον μὲν ὄρος τὸν
ραυκα συνάπτοντα τῇ Οἴτῃ· τῶν δ' ἄλλων ἐν μέ-
μὲν μάλα ὄντων τὸν Ἀράκυνθον, περὶ ὃν τὴν
τέραν Πλευρῶνα συνῴκισαν ἀφέντες τὴν παλαι-
, ἐγγὺς κειμένην Καλυδῶνος, οἱ οἰκήτορες, εὐκαρ-
ν οὖσαν καὶ πεδιάδα, πορθοῦντος τὴν χώραν Δη-
τρίου, τοῦ ἐπικληθέντος Αἰτωλικοῦ. Ὑπὲρ δὲ τῆς

Μολυκρείας Ταφιασσὸν καὶ Χαλκίδα
ὑψηλὰ, ἐφ' οἷς πολίχνια ἵδρυται, Μ
Χαλκὶς, ὁμώνυμος τῷ ὄρει, ἣν καὶ Τη
λοῦσι. Κύριον δὲ τῆς παλαιᾶς Πλευρ
ἀφ' οὗ τοὺς Πλευρωνίους Κουρῆτας
τινες ὑπέλαβον.

Ὁ δὲ Εὔηνος ποταμὸς ἄρχεται μὲ
τῶν ἐν Ὀφιεῦσιν Αἰτωλικοῦ ἔθνους,
οἱ Εὐρυτᾶνες, καὶ Ἀγραῖοι καὶ Κουρῆ
ῥεῖ δ' οὐ διὰ τῆς Κουρητικῆς κατ' ἄρχ
ἡ αὐτὴ τῇ Πλευρωνίᾳ· ἀλλὰ διὲ τῆς
λον παρὰ τὴν Χαλκίδα καὶ Καλυδῶν
κάμψας ἐπὶ τὰ τῆς Πλευρῶνος πεδία
καὶ παραλλάξας εἰς δύσιν, ἐπιστρέφει
βολὰς καὶ τὴν μεσημβρίαν· ἐκαλεῖτο
πρότερον· καὶ ὁ Νέσσος ἐνταῦθα λέγετ
ἀποδεδειγμένος, ὑφ' Ἡρακλέους ἀποθ
ποθυμιῶν τὴν Δηϊάνειραν ἐπιχείρει β

Καὶ Ὤλενον δὲ καὶ Πυλήνην ὀνομ
ποιητὴς Αἰτωλικὰς, ὧν τὴν μὲν Ὤλενο
τῇ Ἀχαϊκῇ λεγομένην Αἰολεῖς κατέσκαψ
οὖσαν τῆς νεωτέρας Πλευρῶνος· τῆς δ
φισβήτουν Ἀκαρνᾶνες· τὴν δὲ Πυλήνην
τες εἰς τοὺς ἀνώτερον τόπους, ἠλλαξα
τοὔνομα, Πρόσχιον καλέσαντες. Ἑλλάν
τὴν περὶ ταύτας ἱστορίαν οἶδε, ἀλλ' ὡς
τῶν οὐσῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καταστάσει μέ
δ' ὕστερον καὶ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν

σθείσας, Μακυνίαν καὶ Μολυκρίαν, ἐν ταῖς ἀρχαίαις καταλέγει, πλείστην εὐχέρειαν ἐπιδεικνύμενος ἐν πάσῃ σχεδόν τι τῇ γραφῇ.

Καθόλου μὲν ταῦτα περὶ τῆς χώρας ἐστὶ τῆς τῶν Ἀκαρνάνων καὶ τῶν Αἰτωλῶν· περὶ δὲ τῆς παραλίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ἔτι καὶ ταῦτα προσληπτέον. Ἀπὸ γὰρ τοῦ στόματος ἀρξαμένοις καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου πρῶτόν ἐστιν Ἀκαρνάνων χωρίον, τὸ Ἄκτιον. Ὁμωνύμως δὲ λέγεται τό, τε ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος καὶ ἡ ἄκρα, ἣ ποιοῦσα τὸ στόμα τοῦ κόλπου, ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτός. Τοῦ δ' ἱεροῦ τεσσαράκοντα μὲν σταδίους ἀπέχει τὸ Ἀνακτόριον, ἐν τῷ κόλπῳ ἱδρυμένον· διακοσίους δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἡ Λευκάς.

Αὕτη δ' ἦν τὸ παλαιὸν μὲν χερρόνησος τῆς Ἀκαρνάνων γῆς· καλεῖ δ' αὐτὴν ὁ ποιητὴς ἀκτὴν ἠπείροιο, τὴν περαίαν τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἤπειρον καλῶν· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἀκαρνανία· ὥστε, ὅταν φῇ ἀκτὴν ἠπείροιο, τῆς Ἀκαρνανίας ἀκτὴν δέχεσθαι δεῖ. Τῆς δὲ Λευκάδος ἥτε Νήρικος, ἣν φησιν ἑλεῖν ὁ Λαέρτης,

Οἷος Νήρικον εἶλον εὐκτίμενον πτολίεθρον,
Ἀκτὴν ἠπείροιο, Κεφαλλήνευσιν ἀνάσσων.

Καὶ ἃς ἐν καταλόγῳ φησὶ

Καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο, καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν.

Κορίνθιοι δὲ πεμφθέντες ὑπὸ Κυψέλου καὶ Γαργάσου, ταύτην τε κατέσχον τὴν ἀκτὴν, καὶ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου προῆλθον· καὶ ἥτε Ἀμβρακία συνῳκίσθη καὶ τὸ Ἀνακτόριον· καὶ τῆς χερρο-

νήσου διορύξαντες τὸν ἰσθμόν, ἐποίησαν νῆσον τὴν Λευκάδα, καὶ μετενέγκαντες τὴν Νήρικον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃς ἦν ποτὲ μὲν ἰσθμός, νῦν δὲ πορθμὸς πρὸς ταῖς ξενικοῖς, μετωνόμασαν Λευκάδα ἐπώνυμον, ὁμοίως μοι, τοῦ Λευκάτα· πέτρα γάρ ἐστι λευκὴ τὴν χρόαν, προκειμένη τῆς Λευκάδος εἰς τὸ πέλαγος καὶ τὴν Κεφαλληνίαν, ὡς ἐντεῦθεν τοὔνομα λαβεῖν.

Ἔχει δὲ τὸ τοῦ Λευκάτα Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ τὸ ἅλμα, τὸ τοὺς ἔρωτας παύειν πεπιστευμένον· οὗ δὴ λέγεται πρώτη Σαπφὼ, ὥς πού φησιν ὁ Μένανδρος,

Τὸν ὑπερέκπονον θηρῶσα Φάων᾽,
Οἰστρῶντι πόθῳ ῥίψαι πέτρας ἀπὸ τηλεφανοῦς
Ἀλλὰ κατ᾽ εὐχὴν σὴν, δέσποτ᾽ ἄναξ.

Ὁ μὲν οὖν Μένανδρος πρώτην ἁλέσθαι λέγει τὴν Σαπφώ· οἱ δ᾽ ἔτι ἀρχαιολογικώτεροι, Κέφαλόν φασιν ἐρασθέντα Πτερέλα, τὸν τοῦ Δηϊονέως. Ἦν δὲ καὶ πάτριον τοῖς Λευκαδίοις κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐν τῇ θυσίᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπὸ τῆς σκοπῆς ῥιπτεῖσθαί τινα τῶν ἐν αἰτίαις ὄντων, ἀποτροπῆς χάριν, ἐξαπτομένων ἐξ αὐτοῦ παντοδαπῶν πτερῶν καὶ ὀρνέων, ἀνακουφίζειν δυναμένων τῇ πτήσει τὸ ἅλμα· ὑποδέχεσθαι δὲ κάτω μικραῖς ἁλιάσι κύκλῳ περιεστῶτας πολλοὺς, καὶ περισώζειν εἰς δύναμιν τῶν ὅρων ἔξω τὸν ἀναληφθέντα· Ὁ δὲ τὴν Ἀλκμαιωνίδα γράψας, Ἰκαρίου, τοῦ Πηνελόπης πατρὸς, υἱεῖς γενέσθαι δύο, Ἀλυζία καὶ Λευκάδιον· δυναστεῦσαι δ᾽ ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τούτους μετὰ τοῦ πατρός· τούτων οὖν ἐπωνύμους τὰς πόλεις Ἔφορος λέγεσθαι δοκεῖ.

Κεφαλλῆνας δὲ νῦν μὲν τοὺς ἐκ τῆς νήσου τῆς Κεφαλληνίας λέγουσιν· Ὅμηρος δὲ πάντας τοὺς ὑπὸ τὸν Ὀδυσσέα, ὧν εἶναι καὶ οἱ Ἀκαρνᾶνες· εἰπὼν γάρ, Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας.

Οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον·
ἐν ταύτῃ ὄρος ἐπιφανές· ὡς καί·
Οἵ δ' ἐξ Δουλιχίοιο Ἐχινάων θ' ἱερίων
ἰ αὐτοῦ τοῦ Δουλιχίου, τῶν Ἐχινάδων ὄντος·
ἰ
Οἵ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἦλιδα·
ἰ τοῦ Βουπρασίου ἐν Ἤλιδι ὄντος· καὶ
Οἵ δ' Εὔβοιαν ἔχον καὶ Χαλκίδα τ' Ἐρέτριάν τε·
ἰ τούτων ἐν Εὐβοίᾳ οὐσῶν· ὡς
Τρῶες καὶ Λύκιοι, καὶ Λάρδανοι· —
ἰ ἐκείνων Τρώων ὄντων. Πλὴν μετά γε Νήριτον σί·
Καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν,
Οἵ τε Ζάκυνθον ἔχον, ἠδ' οἳ Σάμον ἀμφενέμοντο,
Οἵ τ' Ἤπειρον ἔχον, ἠδ' ἀντιπέραι' ἐνέμοντο.

πειρον μὲν οὖν καὶ τὰ ἀντιπέραν τῶν νήσων βούεται λέγειν ἅμα τῇ Λευκάδι, καὶ τὴν ἄλλην Ἀκαρνίαν συμπεριλαβεῖν βουλόμενος, περὶ ἧς καὶ οὕτω ημ·

Δώδεκ' ἐν Ἠπείρῳ ἀγέλαι, τόσα πώεα μήλων·

γα τῆς Ἠπειρώτιδος τὸ παλαιὸν μέχρι δεῦρο διανούσης, καὶ ὀνόματι κοινῷ Ἠπείρου λεγομένης.

Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν ὡς καὶ ὅταν φῇ

Ἐν πορθμῷ τ' Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης.

Τῷ γὰρ ἐπιθέτῳ τὴν ὁμωνυμίαν διέσηλται, ὡς οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσου τιθεὶς τοὔνομα. Τετραπόλεως γὰρ οὔσης τῆς νήσου, μία τῶν τεττάρων ἐστὶ, ἣ καὶ Σάμος καὶ Σάμη καλουμένη καθ' ἑκάτερον τοὔνομα, ὁμωνυμοῦσα τῇ νήσῳ. Ὅταν δ' εἴπῃ·

Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι
Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ·

τῶν νήσων ἀριθμὸν ποιεῖσθαι δῆλός ἐστι, καὶ Σάμην καλῶν τὴν νῆσον, ἣν πρότερον Σάμον ἐκάλεσεν. Ἀπολλόδωρος δὲ, τοτὲ μὲν ἐν τῷ ἐπιθέτῳ λέγων διεστάλθαι τὴν ἀμφιβολίαν, εἰπόντα,

Σάμοιό τε παιπαλοέσσης·

ὡς τὴν νῆσον λέγοντα· τοτὲ δ' ἀντιγράφεσθαι δεῖν

Δουλιχίῳ τε Σάμῳ τε,

ἀλλὰ μὴ

Σάμῃ τε,

δῆλός ἐστι τὴν μὲν πόλιν Σάμην καὶ Σάμον συνωνύμως ὑπολαμβάνων ἐκφέρεσθαι, τὴν δὲ νῆσον Σάμον μόνον· ὅτι γὰρ Σάμη λέγεται ἡ πόλις, δῆλον εἶναι ἔκ τε τοῦ διαριθμούμενον τοὺς ἐξ ἑκάστης πόλεως μνηστῆρας, φάναι·

Ἐκ δὲ Σάμης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι φῶτες ἔασι·

καὶ ἐκ τοῦ περὶ τῆς Κτιμένης λόγου·

Τὴν μὲν ἔπειτα Σάμην δ' ἔδοσαν —·

Ἔχει δὲ ταῦτα λόγον. Οὐ γὰρ εὐκρινῶς ἀποδίδωσιν ὁ ποιητὴς, οὔτε περὶ τῆς Κεφαλληνίας, οὔτε περὶ τῆς Ἰθάκης, καὶ τῶν ἄλλων πλησίον τόπων· ὥστε καὶ οἱ ἐξηγούμενοι διαφέρονται καὶ οἱ ἱστοροῦντες.

Αὐτίκα γὰρ ἐπὶ τῆς Ἰθάκης, ὅταν φῇ·

Οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον

ὅτι μὲν τὸ Νήριτον ὄρος λέγει, τῷ ἐπιθέτῳ δηλοῖ. Ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ῥητῶς ὄρος·

Νυκτὸς δ' Ἰθάκην εὐδειλέλον· ἐν δ' ὄρος αὐτῇ

Νήριτον εἰνοσίφυλλον ἀριπρεπές. —

Ἰθάκην δ' εἴτε τὴν πόλιν, εἴτε τὴν νῆσον λέγει, οὐ δῆλον ἐν τούτῳ γε τῷ ἔπει.

Οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον —.

Κυρίως μὲν γὰρ ἀκούων τις, τὴν πόλιν δέξαιτ' ἄν, ὡς καὶ Ἀθήνας, καὶ Λακεδαιτόν εἴτις λέγει, καὶ Ῥόδον καὶ Ἀτάβυριν, καὶ ἔτι Λακεδαίμονα καὶ Ταΰγετον· ποιητικῶς δὲ τοὐναντίον. Ἐν μέντοι τῷ

Νυκτὸς δ' Ἰθάκην εὐδειλέλον. Ἐν δ' ὄρος αὐτῇ

Νήριτον·

ἐν γὰρ τῇ νήσῳ, οὐκ ἐν τῇ πόλει τὸ ὄρος. Ὅταν τε οὕτω φῇ·

Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπὸ Νήϊον εἰλήλουθμεν·

ἄδηλον, εἴτε τὸ αὐτὸ τῷ Νηρίτῳ λέγει τὸ Νήϊον, εἴτε δ' ἕτερον, ἢ ὄρος, ἢ χωρίον. Ὁ μέντοι ἀντὶ Νηρίτου γράφων Νήριτον, ἢ ἀνάπαλιν, παραπαίει τελέως. Τὸ μὲν γὰρ εἰνοσίφυλλον καλεῖ ὁ ποιητής· τὸ δ' εὔκτιμενον πτολίεθρον· καὶ τὸ μὲν ἐν Ἰθάκῃ· τὸ δ' ἀπὸ Ἠπείροιο.

Καὶ τοῦτο δὲ δοκεῖ ὑπεναντιότητά τινα δηλοῦν,

Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη ἐν ἁλὶ πάσαι.

Χθαμαλὴ μὲν γὰρ ἡ ταπεινὴ καὶ χαμαλὴ· πανυπερ-

τάτη δὲ ἡ ὑψηλὴ, οἵαν διὰ πλειόνων [illegible], Κρα-
ναὴν καλῶν· καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ [illegible]
τρηχεῖαν ἀταρπὸν
Χῶρον ἂν ὑλήεντα· —

καὶ

Οὐ γάρ τις νῆσος εὐδείελος, οὐδ' εὐλείμων,
Αἴθ' ἁλὶ κεκλίαται· Ἰθάκη δέ τε καὶ περὶ πασίαν.

Ἔχει μὲν οὖν ἀπεμφάσεις τοιαύτας ἡ φράσις. Ἐξηγοῦνται δὲ οὐ κακῶς. Οὔτε γὰρ χθαμαλὴν δέχονται ταπεινὴν ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρόσχωρον τῇ ἠπείρῳ ἐγγυτάτω οὖσαν αὐτῆς· οὔτε πανυπερτάτην ὑψηλοτάτην, ἀλλὰ πανυπερτάτην πρὸς ζόφον, οἷον ὑπὲρ πάσας ἐσχάτην τετραμμένην πρὸς ἄρκτον· τοῦτο γὰρ βούλεται λέγειν τὸ πρὸς ζόφον· τὸ δ' ἐναντίον πρὸς νότον·

— Αἷ δέ τ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε.

Τὸ γὰρ ἄνευθε πόῤῥω καὶ χωρίς ἐστιν· ὡς τῶν μὲν ἄλλων πρὸς νότον κεκλιμένων καὶ ἀπωτέρω τῆς ἠπείρου, τῆς δ' Ἰθάκης ἐγγύθεν πρὸς ἄρκτον. Ὅτι δ' οὕτω λέγει τὸ νότιον μέρος, καὶ ἐν τοῖςδε φανερόν

Εἴτ' ἐπὶ δέξι' ἴωσι, πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
Εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοίγε, ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.

καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖςδε·

Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπῃ ζόφος, οὐδ' ὅπῃ ἠὼς,
Οὐδ' ὅπῃ ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν,
Οὐδ' ὅπῃ ἀννεῖται —

Ἔστι μὲν γὰρ δέξασθαι τὰ τέσσαρα κλίματα, τὴν ἠῶ δεχομένους τὸ νότιον μέρος· ἔχει δὲ τινα τοῦτ'

ασιν· ἀλλὰ βέλτιον, τὸ κατὰ τὴν πάροδον τοῦ
ου νοεῖν ἀντιθέμενον τῷ ἀρκτικῷ μέρει. Ἐξάλ-
ν γάρ τινα τῶν οὐρανίων πολλὴν βούλεται ση-
νειν ὁ λόγος, οὐχὶ ψιλὴν ἐπίκρυψιν τῶν κλιμά-
. Δεῖ γὰρ κατὰ πάντα συννεφῆ καιρὸν, ἄνθ' ἡμέ-
ἄντε νύκτωρ συμβῇ, παρακολουθεῖν· τὰ δ' οὐ-
ια ἐξαλλάττει ἐπὶ πλέον, τῷ πρὸς μεσημβρίαν
λον, ἢ ἧττον παραχωρεῖν ἡμᾶς, ἢ εἰς τοὐναντίον.
το δὲ οὐ δύσεως καὶ ἀνατολῆς ἐγκαλύψεις ποιεῖ,
γὰρ αἰθρίας οὔσης συμβαίνει) ἀλλὰ μεσημ-
ις καὶ ἄρκτου. Μάλιστα γὰρ ἀρκτικός ἐστιν ὁ
ος· τούτου δὲ κινουμένου, καὶ ποτὲ μὲν κατὰ
υφὴν ἡμῖν γινομένου, ποτὲ δὲ ὑπὸ γῆς ὄντος,
οἱ ἀρκτικοὶ συμμεταβάλλουσι· ποτὲ δὲ συνεκ-
ουσι κατὰ τὰς τοιαύτας παραχωρήσεις, ὥστε οὐκ
ἰδείης, ὅπου ἐστὶ τὸ ἀρκτικὸν κλίμα, οὐδὲ ἀρ-
στιν· εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ τοὐναντίον ἂν γνοίης.
ιλος δὲ τῆς Ἰθάκης ἐστὶν ὡς ὀγδοήκοντα στα-
. Περὶ μὲν Ἰθάκης ταῦτα.

Τὴν δὲ Κεφαλληνίαν, τετράπολιν οὖσαν, οὔτ'
ὴν εἴρηκε τῷ νῦν ὀνόματι, οὔτε τῶν πόλεων οὐ-
αν, πλὴν μιᾶς, εἴτε Σάμης, εἴτε Σάμου· ἣ νῦν
οὐκέτ' ἐστὶν, ἴχνη δ' αὐτῆς δείκνυται κατὰ μέ-
τὸν πρὸς Ἰθάκῃ πορθμόν· οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Σα-
ι καλοῦνται. Αἱ δ' ἄλλαι καὶ νῦν εἰσιν ἔτι μι-
πόλεις τινὲς, Πράνησος καὶ Κράνιοι. Ἐφ' ἡμῶν
αὶ ἄλλην προσέκτισε Γαῖος Ἀντώνιος, ὁ θεῖος
μου Ἀντωνίου, ἡνίκα φυγὰς γενόμενος μετὰ
ὑπατείαν, ἣν συνῆρξε Κικέρωνι τῷ ῥήτορι, ἐν

τῇ Κεφαλληνίᾳ διέτριψε, καὶ τὴν ὅλην νῆσον ὑπήκοον ἔσχεν, ὡς ἴδιον κτῆμα· οὐκ ἔφθη μέντοι συνοικίσας, ἀλλὰ καθόδου τυχὼν, πρὸς ἄλλοις μείζοσιν ὢν, κατέλυσε τὸν βίον.

Οὐκ ὤκησαν δέ τινες τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὐτὴν τῷ Δουλιχίῳ φάναι· οἱ δὲ, τῇ Τάφῳ καὶ Ταφίους τοὺς Κεφαλληνίους· τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Τηλεβόας· καὶ τὸν Ἀμφιτρύωνα δεῦρο στρατεῦσαι μετὰ Κεφάλου τοῦ Δηϊονέως, ἐξ Ἀθηνῶν φυγάδος παραληφθέντος· κατασχόντα δὲ τὴν νῆσον, παραδοῦναι τῷ Κεφάλῳ· καὶ ταύτην μὲν ἐπώνυμον ἐκείνου γενέσθαι, τὰς δὲ πόλεις τῶν παίδων αὐτοῦ. Ταῦτα δ' οὐχ Ὁμηρικά. Οἱ μὲν γὰρ Κεφαλλῆνες ὑπὸ Ὀδυσσεῖ καὶ Λαέρτῃ· ἡ δὲ Τάφος ὑπὸ τῷ Μέντῃ.

Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχομαι εἶναι
Τίός, ἀταρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.

Καλεῖται δὲ νῦν Ταφιοῦς ἡ Τάφος. Οὐδ' Ἑλλάνικος Ὁμηρικὸς, Δουλίχιον τὴν Κεφαλληνίαν λέγων. Τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ Μέγητι εἴρηται καὶ αἱ λοιπαὶ αἱ Ἐχινάδες, οἵ τε ἐνοικοῦντες Ἐπειοί τε ἐξ Ἤλιδος ἀφιγμένοι· διόπερ καὶ τὸν Ἄτον τὸν Κυλλήνιον Φυλέως ἑταῖρον μεγαθύμων ἀρχὸν Ἐπειῶν καλεῖ.

Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους.

Οὔτ' οὖν Δουλίχιον ἡ Κεφαλληνία καθ' Ὅμηρον, οὔτε τῆς Κεφαλληνίας τὸ Δουλίχιον, ὡς Ἄνδρων φησί· τὸ μὲν γὰρ Ἐπειοὶ κατεῖχον, τὴν δὲ Κεφαλληνίαν ὅλην Κεφαλλῆνες· καὶ οἱ μὲν ὑπὸ Ὀδυσσεῖ, οἱ δ' ὑπὸ Μέγητι. Οἱ δὲ Παλεῖς Δουλίχιον ὑφ' Ὁμήρου λέγονται, ὡς γράφει Φερεκύδης. Μά-

λιστα δ' ἐναντιοῦται Ὁμήρῳ ὁ τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὐτὴν τῷ Δουλιχίῳ λέγων, εἴπερ τῶν μνηστήρων, ἐκ μὲν Δουλιχίοιο δύω καὶ πεντήκοντα ἦσαν, ἐκ δὲ Σάμης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι. Οὐ γὰρ τοῦτ' ἂν εἴη λέγων, ἐξ ὅλης μὲν τόσους, ἐκ δὲ μιᾶς τῶν τεττάρων παρὰ δύο τοὺς ἡμίσεις; Εἰ δ' ἄρα τοῦτο δώσει τις, ἐρησόμεθα, τίς ἂν εἴη ἡ Σάμη, ὅταν φῇ οὕτω·

Δουλίχιόν τε Σάμην τ' ἠδ' ὑλήεντα Ζάκυνθον.

Κεῖται δὲ ἡ Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν, διέχουσα τοῦ Λευκάτα περὶ πεντήκοντα, οἱ δὲ τεσσαράκοντά φασι, σταδίους· τοῦ δὲ Χελωνάτα περὶ ὀγδοήκοντα. Αὕτη δ' ἐστὶν ὡς τριακοσίων τὴν περίμετρον· μακρὰ δ' ἀνήκουσα πρὸς Εὖρον, ὀρεινή· μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ Αἶνος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Διὸς Αἰνησίου ἱερόν· καθ' ὃ δὲ στενωτάτη ἐστὶν ἡ νῆσος, ταπεινὸν ἰσθμὸν ποιεῖ, ὥσθ' ὑπερκλύζεσθαι πολλάκις ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν· πλησίον δ' εἰσὶ τῶν στενῶν ἐν τῷ κόλπῳ Κράνιοί τε καὶ Παλεῖς.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ Ἀστερία νησίον. Ἀστερὶς δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται· ἣν ὁ μὲν Σκήψιος μὴ μένειν τοιαύτην, οἵαν φησὶν ὁ ποιητής·

— λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ
Ἀμφίδυμοι·

Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος μένειν καὶ νῦν, καὶ πολίχνιον λέγει ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενάς, τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἰσθμῷ κείμενον.

Καλεῖ δ' ὁ ποιητὴς Σάμον καὶ τὴν Θρᾳκίαν, ἣν νῦν Σαμοθρᾴκην καλοῦμεν. Τὴν δ' Ἰωνικὴν εἶδε μὲν, ὡς εἰκός· καὶ γὰρ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰδέναι φαίνεται· οὐκ ἀντιδιέστειλε δὲ τὴν ὁμωνυμίαν περὶ τῆς Σαμοθρᾴκης λέγων, ποτὲ μὲν τῷ ἐπιθέτῳ·

Ὑψοῦ ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑληέσσης, Θρηϊκίας —

ποτὲ δὲ τῇ συζυγίᾳ τῶν πλησίον νήσων·

Ἐς Σάμον, ἔς τ' Ἴμβρον, καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν.

Καὶ πάλιν·

Μεσσηγύς τε Σάμοιο, καὶ Ἴμβρου παιπαλοέσσης.

Ηιδει μὲν οὖν αὐτὴν, οὐκ ὠνόμακε δέ· οὐδ' ἐκαλεῖτο τῷ αὐτῷ ὀνόματι πρότερον, ἀλλὰ Μελάμφυλος, εἶτ' Ἀνθεμὶς, εἶτα Παρθενία ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Παρθενίου, ὃς Ἴμβρασος μετωνομάσθη. Ἐπεὶ οὖν κατὰ τὰ Τρωϊκὰ, Σάμος μὲν, καὶ ἡ Κεφαλληνία ἐκαλεῖτο, καὶ ἡ Σαμοθρᾴκη, (οὐ γὰρ ἂν Ἑκάβη εἰσήγετο λέγουσα, ὅτι τοὺς παῖδας αὐτῆς πέρνασχ', ὅν κε λάβοι, ἐς Σάμον ἔστ' Ἴμβρον) Ἰωνικὴ οὐκ ἀπώκιστό πω, δῆλον δ' ὅτι ἀπό τῶν πρότερόν τινος τὴν ὁμωνυμίαν ἔσχεν· ἐξ ὧν κἀκεῖνο δῆλον, ὅτι παρὰ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, ὃ λέγουσιν οἱ φήσαντες, μετὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν καὶ τὴν Τεμβρίωνος παρουσίαν ἀποίκους ἐλθεῖν ἐκ Σάμου, καὶ ὀνομάσαι Σάμον τὴν Σαμοθρᾴκην· ὡς οἱ Σάμιοι τοῦτ' ἐπλάσαντο δόξης χάριν. Πιθανώτεροι δ' εἰσὶν

οἱ ἀπὸ τοῦ Σάμους καλεῖσθαι τὰ ὕψη φήσαντες εὑρῆσθαι τοῦτο τοὔνομα τὴν νῆσον·

Ἐντεῦθεν γὰρ ἐφαίνετο πᾶσα μὲν Ἴδη,
Φαίνετο δὲ Πριάμοιο πόλις, καὶ νῆες Ἀχαιῶν.

Τινὲς δὲ Σάμον καλεῖσθαί φασιν ἀπὸ Σαΐων, τῶν οἰκούντων Θρᾳκῶν πρότερον, οἳ καὶ τὴν ἤπειρον ἔσχον τὴν προσεχῆ· εἴτε οἱ αὐτοὶ τοῖς Σαπαίοις ὄντες, ἢ τοῖς Σιντοῖς, οὓς Σίντιας καλεῖ ὁ ποιητὴς, εἴθ' ἕτεροι. Μέμνηται δὲ τῶν Σαΐων Ἀρχίλοχος,

Ἀσπίδι μὲν Σαΐων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ,
Ἔντος ἀμώμητον, κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῶν ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεῖ τεταγμένων νήσων ἡ Ζάκυνθος, μικρῷ πρὸς ἑσπέραν μᾶλλον τῆς Κεφαλληνίας κεκλιμένη τῆς Πελοποννήσου, συνάπτουσα δ' αὐτὴν πλέον. Ἔστιν ὁ κύκλος τῆς Ζακύνθου σταδίων ἑκατὸν ἑξήκοντα· διέχει δὲ καὶ τῆς Κεφαλληνίας ὅσον ἑξήκοντα σταδίους, ὑλώδης μὲν, εὔκαιρος δὲ· καὶ ἡ πόλις ἀξιόλογος ὁμώνυμος. Ἐντεῦθεν εἰς Ἑσπερίδας τῆς Λιβύης στάδιοι τρισχίλιοι τριακόσιοι.

Καὶ ταύτης δὲ καὶ τῆς Κεφαλληνίας πρὸς ἕω τὰς Ἐχινάδας ἱδρύσθαι νήσους συμβέβηκεν· ὧν τό, τε Δουλίχιόν ἐστι (καλοῦσι δὲ νῦν Δολίχαν) καὶ αἱ Ὀξεῖαι καλούμεναι, ἃς ὁ ποιητὴς Θοὰς εἶπε· καὶ ἡ μὲν Δολίχα κεῖται κατὰ Οἰνιάδας καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἀχελώου, διέχουσα Ἀράξου, τῆς τῶν Ἠλείων ἄκρας, σταδίους ἑκατόν· καὶ αἱ λοιπαὶ δ' Ἐχινάδες

πλείους εἰσὶ, πᾶσαι λυπραὶ καὶ τραχεῖαι, καὶ πρὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἀχελώου, πεντεκαίδεκα σταδίους ἀφεστῶσα ἡ ἀπωτάτω· ἡ δ' ἐγγυτάτω πέντε, πελαγίζουσαι πρότερον· ἀλλ' ἡ χοῦς, τὰς μὲν ἐξηπείρωκεν αὐτῶν ἤδη, τὰς δὲ μέλλει, πολλὴ καταφερομένη ἥπερ καὶ τὴν Παραχελωΐτιν καλουμένην χώραν, ἣν ὁ ποταμὸς ἐπικλύζει, περιμάχητον ἐποίει τὸ παλαιὸν, τοὺς ὅρους συγχέουσα ἀεὶ, τοὺς ἀποδεικνυμένους τοῖς Ἀκαρνᾶσι καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς· ἐκρίνοντο γὰρ τοῖς ὅπλοις, οὐκ ἔχοντες διαιτητὰς· ἐνίκων δ' οἱ πλέον δυνάμενοι· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ μῦθος ἐπλάσθη τις, ὡς Ἡρακλέους καταπολεμήσαντος τὸν Ἀχελῶον, καὶ ἐνεγκαμένου τῆς νίκης ἆθλον τὸν Δηϊανείρας γάμον τῆς Οἰνέως θυγατρὸς, ἣν πεποίηκε Σοφοκλῆς τοιαῦτα λέγουσαν·

Μνηστὴρ γάρ ἦν μοι ποταμὸς, Ἀχελῶον λέγω,
Ὃς μ' ἐν τρισὶ μορφαῖσιν ἐξήτει πατρὸς
Φοιτῶν ἐναργὴς ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος
Δράκων ἑλικτὸς, ἄλλοτ' ἀνδρείῳ κύτει
Βούπρωρος. —

Προστιθέασι δ' ἔνιοι, καὶ τὸ τῆς Ἀμαλθείας τοῦτ' εἶναι λέγοντες κέρας, ὃ ἀπέκλασεν Ἡρακλῆς τοῦ Ἀχελώου, καὶ ἔδωκεν Οἰνεῖ τῶν γάμων ἕδνον. Οἱ δ' εἰκάζοντες ἐξ αὐτῶν τἀληθὲς, ταύρῳ μὲν ἐοικότα λέγεσθαι τὸν Ἀχελῶόν φασι, καθάπερ καὶ τοὺς ἄλλους ποταμοὺς, ἀπό τε τῶν ἤχων, καὶ τῶν κατὰ τὰ ῥεῖθρα καμπῶν, ἃς καλοῦσι κέρατα· δράκοντι δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν σκολιότητα· βούπρωρον δὲ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, δι' ἣν καὶ ταυροπόν-

τὸν Ἡρακλέα δὲ καὶ ἄλλως εὐεργετικὸν ὄντα, καὶ τῷ Οἰνεῖ κηδεύσαντα, παραχώμασί τε καὶ διοχετείαις βιάσασθαι τὸν ποταμὸν πλημμελῶς ῥέοντα, καὶ πολλὴν τῆς παραχελωΐτιδος φθείροντα ἀνάψυξιν χαριζόμενον τῷ Οἰνεῖ· καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας. Τῶν μὲν οὖν Ἐχινάδων, καὶ τῶν Ὀξειῶν κατὰ τὰ Τρωϊκὰ Μέγητα ἄρχειν φησὶν Ὅμηρος·

— ὃν τίκτε Διὶ φίλος ἱππότα Φυλεύς,
Ὅς ποτε Δουλιχιόνδ' ἀπενάσσατο, πατρὶ χολωθείς.

Πατὴρ δ' ἦν Αὐγέας ὁ τῆς Ἠλείας καὶ τῶν Ἐπειῶν ἄρχων· ὥστ' Ἐπειοὶ τὰς νήσους ταύτας εἶχον, οἳ συνεξέφραντες εἰς τὸ Δουλίχιον τῷ Φυλεῖ.

Αἱ δὲ τῶν Ταφίων νῆσοι, πρότερον δὲ Τηλεβοῶν, ὧν ἦν καὶ ἡ Τάφος, νῦν δὲ Ταφιοῦς καλουμένη, χωρὶς ἦσαν τούτων, οὐ τοῖς διαστήμασιν, (ἐγγὺς γὰρ κεῖνται) ἀλλὰ ὑφ' ἑτέροις ἡγεμόσι τατταμένοι, Ταφίοις καὶ Τηλεβόαις· πρότερον μὲν οὖν Ἀμφιτρύων ἐπιστρατεύσας αὐτοῖς μετὰ Κεφάλου τοῦ Δηϊονέως ἐξ Ἀθηνῶν φυγάδος, ἐκείνῳ τὴν ἀρχὴν παρέδωκεν αὐτῶν· ὁ δὲ ποιητὴς ὑπὸ Μέντῃ τετάχθαι φησὶ, λῃστὰς καλῶν αὐτοὺς, καθάπερ καὶ τοὺς Τηλεβόας ἅπαντάς φασι. Τὰ μὲν περὶ τὰς νήσους, τὰς πρὸ τῆς Ἀκαρνανίας, ταῦτα.

Μεταξὺ δὲ Λευκάδος, καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου λιμνοθάλαττά ἐστι, Μυρτούντιον λεγομένη. Ἀπὸ δὲ Λευκάδος ἑξῆς Πάλαιρος καὶ Ἀλυζία

χελώου καὶ τῆς Πλευρῶνος ἱδρύων αὐτήν. Ἀ-
δωρος δὲ, ὡς πρότερον εἶπον, ὑπὲρ τῆς Μολυ-
καὶ τὴν Χαλκίδα, καὶ τὸν Ταφιασσὸν, καὶ τὴν
δῶνα μεταξὺ ἱδρύσθαι φησὶ τῆς τε Πλευρῶνος
ῆς Χαλκίδος· εἰ μὴ ἄρα ἕτερον θετέον τὸ πρὸς
ρῶνι ὄρος Χαλκίαν καλούμενον, ἕτερον δὲ τὴν
ίδα τὴν πρὸς Μολυκρίαν. Ἔστι δέ τις καὶ
τῇ Καλυδῶνι λίμνη μεγάλη καὶ εὔοψος, ἣν
ιν οἱ ἐν Πάτραις Ῥωμαῖοι.

Τῆς δὲ μεσογαίας κατὰ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν Ἐ-
αίους τινὰς φησὶν Ἀπολλόδωρος λέγεσθαι, ὧν
ὶν μέμνηται·

δ' Ἐρυσιχαῖος, Καλυδώνιος οὐδὲ ποιμὴν,
λὰ Σαρδίων ἀπ' ἄκρας.

δὲ τὴν Αἰτωλίαν ἦν Ὤλενος, οὗ ἐν τῷ Αἰτω-
κταλόγῳ μέμνηται Ὅμηρος· ἴχνη δ' αὐτῆς λεί-
ιόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρῶνος ὑπὸ τῷ Ἀρακύν-
ν δὲ καὶ Λυσιμαχία πλησίον, ἠφανισμένη καὶ
ιμένη πρὸς τῇ λίμνῃ, τῇ νῦν μὲν Λυσιμαχίᾳ,
ν δ' Ὕδρᾳ, μεταξὺ Πλευρῶνος καὶ Ἀρσινόης
ἣ κώμη μὲν ἦν πρότερον, καλουμένη Κωνώ-
ιμα δ' ὑπῆρξεν Ἀρσινόης, τῆς Πτολεμαίου
ίρου γυναικὸς ἅμα καὶ ἀδελφῆς, εὐφυῶς
η πως τῇ τοῦ Ἀχελώου διαβάσει. Παραπλή-
καὶ ἡ Πυλήνη τῷ Ὠλένῳ πέπονθεν. Ὅταν
Καλυδῶνα αἰπεῖάν τε καὶ πετρήεσσαν, ἀπὸ
δεκτέον. Εἴρηται γὰρ, ὅτι τὴν χώραν δί-
ς, τὴν μὲν ὀρεινὴν καὶ ἐπίκτητον τῇ Κα-
τένειμαν, τὴν πεδιάδα δὲ τῇ Πλευρῶνι.

τῆς Ἀκαρνανίας πόλις, ὧν ἡ Ἀλυζία πεντεκαίδεκα ἀπὸ θαλάττης διέχει σταδίους, καθ' ἣν ἐστι λιμὴν Ἡρακλέους ἱερὸς καὶ τέμενος. Ἐξ αὐτοῦ Ἡρακλέους ἆθλους, ἔργα Αὐσίππου, μετήνεγκεν εἰς Ῥώμην τῶν ἡγεμόνων τις, παρὰ τόπον κειμένους διὰ τὴν ἐρημίαν. Εἶτα ἄκρα Κριθωτή, καὶ Ἐχινάδες, καὶ πόλις Ἀστακὸς, ὁμώνυμος τῇ περὶ Νικομήδειαν καὶ τὸν Ἀστακηνὸν κόλπον, ἐνικῶς λεγομένη, καὶ ἡ Κριθωτὴ δ' ὁμώνυμος πολίχνη τῶν ἐν τῇ Θρᾳκίᾳ Χερρονήσῳ· πάντα δ' εὐλίμενα τὰ μεταξύ· εἶτ' Οἰνιάδαι, καὶ ὁ Ἀχελῶος· εἶτα λίμνη τῶν Οἰνιαδῶν, Μελίτη καλουμένη, μῆκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταδίων· πλάτος δὲ εἴκοσι· καὶ ἄλλη Κυνία διπλασία ταύτης καὶ μῆκος καὶ πλάτος· τρίτη δ' Οὐρία πολλῷ τούτων μικροτέρα· ἡ μὲν οὖν Κυνία καὶ ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θάλατταν· αἱ λοιπαὶ δ' ὑπέρκεινται ὅσον ἡμιστάδιον· εἶθ' ὁ Εὔηνος, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ Ἀκτίου στάδιοι ἑξακόσιοι ἑβδομήκοντα· μετὰ δὲ τὸν Εὔηνον τὸ ὄρος ἡ Χαλκὶς, ἣν Χάλκειαν εἴρηκεν Ἀρτεμίδωρος· εἶθ' ἡ Πλευρὼν, εἶθ' ἡ Αἴκυρνα κώμη, ἧς ὑπέρκειται Καλυδὼν ἐν τῇ μεσογαίᾳ σταδίοις τριάκοντα· περὶ δὲ τὴν Καλυδῶνα ἐστὶ τὸ τοῦ Λαφραίου Ἀπόλλωνος ἱερόν· εἶθ' ὁ Ταφιασσὸς τὸ ὄρος· εἶτα Μακυνία πόλις· εἶτα Μολυκρία, καὶ πλησίον τὸ Ἀντίρριον, τὸ τῆς Αἰτωλίας ὅριον καὶ τῆς Λοκρίδος· εἰς ὃ ἀπὸ τοῦ Εὐήνου στάδιοι περὶ ρ εἴκοσι· Ἀρτεμίδωρος μὲν οὕτω περὶ τῆς, εἴτε Χαλκίδος, εἴτε Χαλκείας τοῦ ὄρους, μεταξὺ

τοῦ Ἀχελώου καὶ τῆς Πλευρῶνος ἱδρύων αὐτήν. Ἀπολλόδωρος δέ, ὡς πρότερον εἶπον, ὑπὲρ τῆς Μολυκρίας καὶ τὴν Χαλκίδα, καὶ τὸν Ταφιασσὸν, καὶ τὴν Καλυδῶνα μεταξὺ ἱδρύσθαι φησὶ τῆς τε Πλευρῶνος καὶ τῆς Χαλκίδος· εἰ μὴ ἄρα ἕτερον θετέον τὸ πρὸς Πλευρῶνι ὄρος Χαλκίαν καλούμενον, ἕτερον δὲ τὴν Χαλκίδα τὴν πρὸς Μολυκρίαν. Ἔστι δέ τις καὶ πρὸς τῇ Καλυδῶνι λίμνη μεγάλη καὶ εὔοψος, ἣν ἔχουσιν οἱ ἐν Πάτραις Ῥωμαῖοι.

Τῆς δὲ μεσογαίας κατὰ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν Ἐρυσιχαίους τινὰς φησὶν Ἀπολλόδωρος λέγεσθαι, ὧν Ἀλκμὴν μέμνηται·

Οὐδ' Ἐρυσιχαῖος, Καλυδώνιος οὐδὲ ποιμήν,
Ἀλλὰ Σαρδίων ἀπ' ἄκρας.

Κατὰ δὲ τὴν Αἰτωλίαν ἦν Ὄλλενος, οὗ ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ μέμνηται Ὅμηρος· ἴχνη δ' αὐτῆς λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρῶνος ὑπὸ τῷ Ἀρακύνθῳ. Ἦν δὲ καὶ Αὐσιμαχία πλησίον, ἠφανισμένη καὶ αὐτὴ, κειμένη πρὸς τῇ λίμνῃ, τῇ νῦν μὲν Αὐσιμαχίᾳ, πρότερον δ' Ὕδρᾳ, μεταξὺ Πλευρῶνος καὶ Ἀρσινόης πόλεως, ἣ κώμη μὲν ἦν πρότερον, καλουμένη Κωνώπα, κτίσμα δ' ὑπῆρξεν Ἀρσινόης, τῆς Πτολεμαίου τοῦ δευτέρου γυναικὸς ἅμα καὶ ἀδελφῆς, εὐφυῶς ἐπικειμένη πως τῇ τοῦ Ἀχελώου διαβάσει. Παραπλήσιον δέ τι καὶ ἡ Πυλήνη τῷ Ὀλλένῳ πέπονθεν. Ὅταν δὲ φῇ τὴν Καλυδῶνα αἰπεῖάν τε καὶ πετρήεσσαν, ἀπὸ τῆς χώρας δεκτέον. Εἴρηται γὰρ, ὅτι τὴν χώραν δίχα διελόντες, τὴν μὲν ὀρεινὴν καὶ ἐπίκτητον τῇ Καλυδῶνι προσένειμαν, τὴν παδιὰδα δὲ τῇ Πλευρῶνι.

Ἔφορος δ' οὔ φησι συστρατεῦσαι· Ἀλκμαίωνα γὰρ τὸν Ἀμφιάρεω συστρατεύσαντα μετὰ Διομήδους, καὶ τῶν ἄλλων Ἐπιγόνων, καὶ κατορθώσαντα τὸν τοὺς Θηβαίους πόλεμον, συνελθεῖν Διομήδει, καὶ τιμωρήσασθαι μετ' αὐτοῦ τοι. Οἰνέως ἐχθροὺς· παραδόντα δ' ἐκείνῳ τὴν Αἰτωλίαν, αὐτὸν εἰς τὴν Ἀρκανίαν πορευθεῖν, καὶ ταύτην καταστρέφεσθαι. γαμόνα δ' ἐν τούτῳ τοῖς Ἀργείοις ἐπιδήμιον, κρατῆσαι ῥᾳδίως, τῶν πλείστων τοῖς περὶ Διομήδη συνακολουθησάντων. Μικρὸν δ' ὕστερον ἐπιπεσούσης τῆς ἐπ' Ἴλιον ἐξόδου, δείσαντα, μὴ ἀπόντος αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν ἐπανελθόντες οἴκαδε οἱ περὶ τὸν Διομήδη (καὶ γὰρ ἀκούεσθαι περὶ αὐτοῦ μεγάλην συνεστραμμένην δύναμιν) κατάσχοιεν τὴν μάλιστα προσήκουσαν αὐτοῖς ἀρχήν· τὸν μὲν γὰρ Ἀδράστου, τὸν δὲ τοῦ πατρὸς εἶναι κληρονόμον· ταῦτα δὴ διανοηθέντα, καλεῖν αὐτοὺς ἐπί τε τὴν τοῦ Ἄργους ἀπόληψιν, καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ πολέμου· τὸν μὲν οὖν Διομήδη πεισθέντα μετασχεῖν τῆς στρατείας· τὸν δὲ Ἀλκμαίωνα ἀγανακτοῦντα μὴ φροντίσαι· διὰ δὲ τοῦτο μηδὲ κοινωνῆσαι τῆς στρατείας μόνους τοὺς Ἀκαρνᾶνας τοῖς Ἕλλησι· τούτοις δ', ὡς εἰκός, τοῖς λόγοις ἐπακολουθήσαντες οἱ Ἀκαρνᾶνες, σοφίσασθαι λέγονται Ῥωμαίους, καὶ τὴν αὐτονομίαν παρ' αὐτῶν ἐξανύσασθαι· λέγοντες, ὡς οὐ μετάσχοιεν μόνοι τῆς ἐπὶ τοὺς προγόνους τοὺς ἐκείνων στρατείας· οὔτε γὰρ ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ φρύζοιντο, οὔτε ἰδίᾳ· οὐδὲ γὰρ ὅλως τοὔνομα τοῦτ' ἐμφέροιτο ἐν τοῖς ἔπεσιν.

Ὁ μὲν οὖν Ἔφορος πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ἤδη τὴν Ἀκαρνανίαν ὑπὸ τῷ Ἀλκμαίωνι ποιήσας, τό, τε Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν ἐκείνου κτίσμα ἀποφαίνει, καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὠνομάσθαι φησὶν ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀκαρνᾶνος, Ἀμφιλόχους δὲ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιλόχου· ὥστε ἐκπίπτει εἰς τὰ παρὰ τὴν Ὁμηρικὴν ἱστορίαν λεγόμενα. Θουκυδίδης δὲ καὶ ἄλλοι τὸν Ἀμφίλοχον, ἀπὸ τῆς στρατείας τῆς Τρωϊκῆς ἐπανιόντα, οὐκ ἀρεσκόμενον τοῖς ἐν Ἄργει, ταύτην οἰκῆσαί φησι τὴν χώραν· οἱ μὲν, κατὰ διαδοχὴν ἥκοντα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ δυναστείας· οἱ δ' ἄλλως. Καὶ ἴδιά μὲν περὶ Ἀκαρνάνων ταῦτα λέγοιτ' ἄν· κοινῇ δ' ὅσα καὶ τοῖς Αἰτωλικοῖς ἐπιπλέκεται νῦν ἐροῦμεν, τὰ Αἰτωλικὰ λέγοντες ἐφ' ἑξῆς, ὅσα προσλαβεῖν τοῖς εἰρημένοις ἔγνωμεν.

III. Τοὺς δὲ Κουρῆτας τῶν μὲν Ἀκαρνᾶσι, τῶν δ' Αἰτωλοῖς προσνεμόντων, καὶ τῶν μὲν ἐκ Κρήτης, τῶν δ' ἐξ Εὐβοίας τὸ γένος εἶναι φασκόντων· ἐπειδὴ καὶ Ὅμηρος αὐτῶν μέμνηται, τὰ παρ' ἐκείνου πρῶτον ἐπισκεπτέον. Οἴονται δ' αὐτὸν λέγειν Αἰτωλοὺς μᾶλλον, ἢ Ἀκαρνᾶνας, εἴπερ οἱ Πορθαονίδαι ἦσαν,

Ἄργιος, ἠδὲ Μέλας, τρίτατος δ' ἦν ἵππότα Οἰνεύς.

Ὤικεον δ' ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.

Αὗται δ' εἰσὶν Αἰτωλικαὶ πόλεις ἀμφότεραι, καὶ φέρονται ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ· ὥστε, ἐπεὶ οἱ τὴν Πλευρῶνα οἰκοῦντες φαίνονται κατ' αὐτὸν οἱ Κουρῆτες, Αἰτωλοὶ ἂν εἶεν. Οἱ δ' ἀντιλέγοντες τῷ τῆ-

νίαν· τί οὖν ἄλλο πορθήσεως ἴδιον, ἢ τῷ κρατηθῆναι, καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν; Τοῦτ ἐπίγραμμα μαρτυρεῖ τὸ παρὰ τοῖς Ἠλείοις· Αἰτωλός φησι·

Κτήσατο Κουρῆτιν γῆν, δορὶ πολλὰ καμ

Ἴσως δέ τις ἂν φαίη, λέγειν αὐτὸν ἀπ τὴν Αἰτωλίαν, ἀφ' οὗ τοὔνομα τοῦτ' ἔσχε Αἰτωλοῦ παρουσίαν· ἀλλ' ἀφῄρηται καὶ τοῦ τος τὸν λόγον, φήσας ἐν τοῖς ἐφεξῆς, τὸ στον τοῦ λαοῦ τοῦ διαμένοντος ἐν τοῖς τοῦτο εἶναι τὸ τῶν Ἐπειῶν [λέγων] συμμ δ' αὐτοῖς ὕστερον Αἰολέων, τῶν ἅμα Βοι Θετταλίας ἀναστάντων, κοινῇ μετὰ τούτων ραν κατασχεῖν. Ἆρ' οὖν ἔστι, χωρὶς πολ ἀλλοτρίαν ἐπελθόντας, συγκατανείμασθαι τ σι, μηδὲν δεομένοις κοινωνίας τοιαύτης; μὲν οὐ πιστόν· τὸ δὲ, κρατουμένοις τοῖς ὅ ἴσης συμβῆναι πιστόν; τί οὖν ἄλλο πόρθη κρατεῖσθαι τοῖς ὅπλοις; καὶ Ἀπολλόδωρος κεν ἐκ τῆς Βοιωτίας ἀπελθόντας Ἴαντας σθαι, καὶ ἐποίκους τοῖς Αἰτωλοῖς γενομέ δ' ὥσπερ κατωρθωκὼς ἐπιλέγει· ὅτι ταῦτ τοιαῦτα διακριβοῦν εἰώθαμεν, ὅταν ᾖ τι γμάτων ἢ παντελῶς ἀπορούμενον, ἢ ψευ ἔχον.

Τοιοῦτος δ' ὢν Ἔφορος ἑτέρων ὅμως ἐστί· καὶ αὐτὸς ὁ ἐσπουδασμένως οὕτως ἐ αὐτὸν Πολύβιος καὶ φήσας περὶ τῶν Ἑλλην λῶς μὲν Εὔδοξον, κάλλιστα δ' Ἔφορον ἔξ

περὶ κτίσεων, συγγενειῶν, μεταναστάσεων, ἀρχηγετῶν· ἡμεῖς δὲ, φησὶ, τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν, καὶ περὶ θέσεως τόπων καὶ διαστημάτων· τοῦτο γάρ ἐστιν οἰκειότατον χωρογραφίᾳ. Ἀλλὰ μὴν σύγε, ὦ Πολύβιε, ὁ τὰς λαοδογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν διαστημάτων εἰσάγων οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς, καὶ διαδοὺς εὐθύνας τὰς μὲν Ποσειδωνίῳ, τὰς δ' Ἀρτεμιδώρῳ, τὰς δ' ἄλλοις πλείοσι· καὶ ἡμῖν οὖν συγγνώμην ἔχειν, καὶ οὐ δυσχεραίνειν δεῖ, παρὰ τῶν τοιούτων μεταφέρουσι τὴν πολλὴν ἱστορίαν, ἐάν τι πταίωμεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν, ἐὰν τὰ πλείω τῶν εἰρημένων ἑτέροις ἄμεινον λέγωμεν, ἢ τὰ παραλειφθέντα κατ' ἄγνοιαν προστιθῶμεν.

Περὶ δὲ Κουρήτων ἔτι καὶ τὰ τοιαῦτα λέγεται, τὰ μὲν ἐγγυτέρω ὄντα τῆς περὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνάνων ἱστορίας, τὰ δ' ἀπωτέρω· ἐγγυτέρω μὲν τὰ τοιαῦτα, οἷα προείρηται, ὅτι τὴν χώραν, ἣ νῦν Αἰτωλία καλεῖται, Κουρῆτες ᾤκουν· ἐλθόντες δ' οἱ Αἰτωλοὶ μετὰ Αἰτωλοῦ, τούτους ἐξέβαλον εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν· καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα, ὅτι τὴν Πλευρωνίαν ὑπὸ Κουρήτων οἰκουμένην, καὶ Κουρῆτιν προσαγορευομένην, Αἰολεῖς ἐπελθόντες ἀφείλοντο, τοὺς δὲ κατέχοντας ἐξέβαλον. Ἀρχέμαχος δ' ὁ Εὐβοεύς φησι, τοὺς Κουρῆτας ἐν Χαλκίδι συνοικῆσαι· συνεχῶς δὲ περὶ τοῦ Ληλάντου πεδίου πολεμοῦντας, ἐπειδὴ οἱ πολέμιοι τῆς κόμης ἐδράττοντο τῆς ἔμπροσθεν, καὶ αὐτοὺς κατέσπων, ὄπισθεν κομῶντας γενέσθαι, τὰ δ' ἔμπροσθεν κείρεσθαι· διὸ καὶ Κουρῆτας ἀπὸ

τῆς κουρᾶς κληθῆναι· μετοικῆσαι δ' εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ κατασχόντας τὰ περὶ Πλευρῶνα χωρία· τοὺς δὲ πέραν οἰκοῦντας τοῦ Ἀχελώου, διὰ τὸ ἀκούρους φυλάττειν τὰς κεφαλάς, Ἀκαρνᾶνας καλεῖσθαι. Ἔνιοι δ' ἀπὸ ἥρωος τοὔνομα σχεῖν ἑκάτερον τὸ φῦλον· οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Κουρίου τοὺς Κουρῆτας ὀνομασθῆναι, τοῦ ὑπερκειμένου τῆς Πλευρῶνος· εἶναί τε φῦλόν τι Αἰτωλικὸν τοῦτο, ὡς Ὀφιεῖς, καὶ Ἀγραίους, καὶ Εὐρυτᾶνας, καὶ ἄλλα πλείω. Ὡς δ' εἴρηται, τῆς Αἰτωλίας δίχα διηρημένης, τὰ μὲν περὶ Καλυδῶνα τὸν Οἰνέα ἔχειν φασὶ· τῆς δὲ Πλευρωνίας μέρος μέν τι, καὶ τοὺς Πορθαονίδας ἔχειν τοὺς περὶ τὸν Ἄγριον, εἴπερ

ᾤκεον ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.

Ἐπικρατεῖν μέν τοι Θέστιον τῆς Πλευρωνίας, τὸν πενθερὸν τοῦ Οἰνέως, Ἀλθαίας δὲ πατέρα, ἡγούμενον τῶν Κουρήτων· πολέμου δ' ἐμπεσόντος τοῖς Θεστιάδαις πρὸς Οἰνέα καὶ Μελέαγρον, ὃ μὲν ποιητὴς ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι, κατὰ τὴν περὶ τοῦ κάπρου μυθολογίαν, ὡς δὲ τὸ εἰκός, περὶ μέρος τῆς χώρας· οὕτω δὴ λέγεται·

Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι.

Ταῦτα μὲν τὰ ἐγγυτέρω.

Τὰ δ' ἀποτέρω τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἄλλως δὲ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν εἰς ταὐτὸν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀγόμενα, ἅπερ Κουρητικὰ μὲν καὶ περὶ Κουρήτων λέγεται, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ περὶ τῶν τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν οἰκησάντων, ἐκείνων μὲν διαφέρει, ἔοικε δὲ μᾶλλον τῷ περὶ Σατύρων,

καὶ Σειληνῶν, καὶ Βακχῶν, καὶ Τιτύρων λόγῳ· τουτους γάρ τινας δαίμονας, ἢ προπόλους Θεῶν τοὺς Κουρῆτάς φασιν οἱ παραδόντες τὰ Κρητικὰ καὶ τὰ Φρύγια, ἱερουργίαις τισὶν ἐμπεπλεγμένα ταῖς μὲν μυστικαῖς, ταῖς δ' ἄλλαις περί τε τὴν τοῦ Διὸς παιδοτροφίαν τὴν ἐν τῇ Κρήτῃ, καὶ τοὺς τῆς μητρὸς τῶν Θεῶν ὀργιασμοὺς ἐν τῇ Φρυγίᾳ, καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἰδην τὴν Τρωϊκὴν τόποις. Τοσαύτη δ' ἐστὶν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις ποικιλία, τῶν μὲν τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κουρῆσι τοὺς Κορύβαντας, καὶ Καβείρους, καὶ Ἰδαίους Δακτύλους, καὶ Τελχῖνας ἀποφαινόντων· τῶν δὲ, συγγενεῖς ἀλλήλων, καὶ μικράς τινας αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς διαστελλομένων· ὥστε, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, καὶ κατὰ τὸ πλέον ἅπαντας ἐνθουσιαστικούς τινας καὶ Βακχικοὺς, καὶ ἐνοπλίῳ κινήσει μετὰ θορύβου καὶ ψόφου, καὶ κυμβάλων, καὶ τυμπάνων, καὶ ὅπλων, ἔτι δ' αὐλοῦ καὶ βοῆς ἐκπλήττοντας κατὰ τὰς ἱερουργίας ἐν σχήματι διακόνων τε, καὶ τὰ ἱερὰ, τρόπον τινὰ κοινοποιεῖσθαι ταῦτά τε καὶ τῶν Σαμοθρᾳκῶν, καὶ τὰ ἐν Λήμνῳ, καὶ ἄλλα πλείω· διὰ τὸ τοὺς προπόλους λέγεσθαι τοὺς αὐτούς. Ἔστι μὲν οὖν θεολογικὸς πῶς ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἐπισκέψεως, καὶ οὐκ ἀλλότριος τῆς τοῦ φιλοσόφου θεωρίας.

Ἐπειδὴ δὲ ὁμωνυμία τῶν Κουρήτων καὶ οἱ ἱστορικοὶ συνήγαγον εἰς ἓν τὰ ἀνόμοια οὐδ' ἂν αὐτὸς ὀκνήσαιμ' εἰπεῖν περὶ αὐτῶν ἐπὶ πλέον ἐν παραβάσει, προσθεὶς τὸν οἰκεῖον τῇ ἱστορίᾳ φυσικὸν λόγον. Καίτοί τινες καὶ συνοικειοῦν βούλονται ταῦτ' ἐκεῖ-

νοις· καὶ τυχὸν ἴσως ἔχονταί τινος πιθανοῦ· θηλυστολοῦντας γὰρ, ὡς αἱ κόραι, τοῦνομα σχεῖν τοῦτο τοὺς περὶ τὴν Αἰτωλίαν φασίν· εἶναι γὰρ καί τινα τοιοῦτον ζῆλον ἐν τοῖς Ἕλλησι· καὶ Ἴωνας ἑλκεχίτωνας εἰρῆσθαι, καὶ τοὺς περὶ Λεωνίδαν κτενιζομένους, ὅτ' ἐξήεσαν εἰς τὴν μάχην, καταφρονηθῆναι λέγουσιν ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἐν δὲ τῇ μάχῃ θαυμασθῆναι. Ἁπλῶς δ' ἡ περὶ τὰς κόμας φιλοτεχνία συνέστηκε περί τε θρέψιν καὶ κουράν τριχός· ἅμαρυ δὲ κόραις καὶ κόροις ἐστὶν οἰκεῖα· ὥστε πλεοναχῶς τὸ ἐτυμολογεῖν τοὺς Κουρῆτας ἐν εὐπόρῳ κεῖται. Εἰκὸς δὲ καὶ τὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν ὑπὸ τῶν ἠσκημένων οὕτω περὶ κόμην καὶ στολὴν πρῶτον εἰσαχθεῖσαν ἐκείνων Κουρήτων καλουμένων, παρασχεῖν πρόφασιν καὶ τοῖς στρατιωτικωτέροις ἑτέρων καὶ τὸν βίον ἐνόπλιον ἔχουσιν· ὥσθ' ὁμωνύμως καὶ αὐτοὺς Κουρῆτας λεχθῆναι, τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ λέγω, καὶ Αἰτωλίᾳ, καὶ Ἀκαρνανίᾳ. Καὶ Ὅμηρος δὲ τοὺς νέους στρατιώτας οὕτω προσηγόρευσε·

Κρινάμενος κούρητας ἀριστῆας Παναχαιῶν·
Δῶρα θοῆς παρὰ νηὸς ἐνεγκεῖν, ὅσσ' Ἀχιλῆϊ
Χθιζοὶ ὑπέστημεν. —

καὶ πάλιν,

— Δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιοί.

Περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν Κουρήτων ἐτυμολογίας ταῦτα. Ἡ δὲ ἐνόπλιος ὄρχησις ἡ στρατιωτικὴ, καὶ ἡ πυρρίχη· δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Πυρρίχος, ὃν φασιν εὑρετὴν εἶναι τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως τῶν νέων καὶ τὰ στρατιωτικά.

Τὸ δ' εἰς ἓν συμφέρεσθαι τὰ τοιαῦτα ὀνόματα, καὶ τὴν ἐνοῦσαν θεολογίαν ἐν τῇ περὶ αὐτῶν ἱστορίᾳ, νῦν ἐπισκεπτέον. Κοινὸν δὴ τοῦτο, καὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν βαρβάρων ἐστὶ, τὸ τὰς ἱεροποιΐας μετὰ ἀνέσεως ἑορταστικῆς ποιεῖσθαι, τὰς μὲν σὺν ἐνθουσιασμῷ, τὰς δὲ, χωρὶς· καὶ τὰς μὲν, μετὰ μουσικῆς, τὰς δὲ, μή· καὶ τὰς μὲν, μυστικῶς, τὰς δὲ, ἐν φανερῷ· καὶ τοῦθ' ἡ φύσις οὕτως ὑπαγορεύει. Ἧτε γὰρ ἄνεσις τὸν νοῦν ἀπάγει ἀπὸ τῶν ἀνθρωπικῶν ἀσχολημάτων, τὸν δὲ ὄντως νοῦν τρέπει πρὸς τὸ θεῖον· ὅ, τε ἐνθουσιασμὸς, ἐπίπνευσίν τινα θείαν ἔχειν δοκεῖ, καὶ τῷ μαντικῷ γένει πλησιάζειν· ἥ τε κρύψις ἡ μυστικὴ τῶν ἱερῶν σεμνοποιεῖ τὸ θεῖον, μιμουμένη τὴν φύσιν αὐτοῦ φεύγουσαν ἡμῶν τὴν αἴσθησιν· ἥ τε μουσικὴ περι τε ὄρχησιν οὖσα, καὶ ῥυθμὸν, καὶ μέλος, ἡδονῇ τε ἅμα, καὶ καλλιτεχνίᾳ πρὸς τὸ θεῖον ἡμᾶς συνάπτει κατὰ τοιαύτην αἰτίαν. Εὖ μὲν γὰρ εἴρηται καὶ τοῦτο, τοὺς ἀνθρώπους τότε μάλιστα μιμεῖσθαι τοὺς θεοὺς, ὅταν εὐεργετῶσιν· ἄμεινον δ' ἂν λέγοι τις, ὅταν εὐδαιμονῶσι· τοιοῦτον δὲ τὸ χαίρειν, καὶ τὸ ἑορτάζειν, καὶ τὸ φιλοσοφεῖν, καὶ μουσικῆς ἅπτεσθαι· μὴ γὰρ, εἴτις ἔκπτωσις πρὸς τὸ χεῖρον γέγηται, τῶν μουσικῶν εἰς ἡδυπαθείας τρεπόντων τὰς τέχνας ἐν τοῖς συμποσίοις, καὶ δυμέλιας, καὶ σκηναῖς, καὶ ἄλλοις τοιούτοις, διαβαλλέσθω τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ἡ φύσις ἡ τῶν παιδευμάτων ἐξεταζέσθω τὴν ἀρχὴν ἐνθένδε ἔχουσα.

Καὶ διὰ τοῦτο μουσικὴν ἐκάλεσεν ὁ Πλάτων,

[illegible]

ἄμενοι μῦθον τὸν περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενεσεως·
τὸν μὲν Κρόνον εἰσάγουσιν εἰθισμένον κατα-
τὰ τέκνα ἀπὸ τῆς γενέσεως εὐθύς· τὴν δὲ
πειρωμένην ἐπικρύπτεσθαι τὰς ὠδῖνας, καὶ τὸ
θὲν βρέφος ἐκποδὼν ποιεῖν, καὶ περισώζειν εἰς
· πρὸς δὲ τοῦτο συνεργοὺς λαβεῖν τοὺς
τας, οἳ μετὰ τυμπάνων, καὶ τοιούτων ἄλλων
καὶ ἐνοπλίου χορείας, καὶ θορύβου περιέ-
τὴν θεὸν, ἐκπλήξειν ἔμελλον τὸν Κρόνον,
σειν, ὑποσπάσαντες αὐτοῦ τὸν παῖδα· τῇ δ'
μελείᾳ καὶ τρεφόμενον ὑπ' αὐτῶν παραδί-
ὥσθ' οἱ Κουρῆτες, ἤτοι διὰ τὸ νέοι καὶ
ντες ὑπουργεῖν, ἢ διὰ τὸ κουροτροφεῖν τὸν
(λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) ταύτης ἠξιώθησαν
ροσηγορίας, οἱονεὶ Σάτυροί τινες ὄντες περὶ
α. Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες τοιοῦτοι περὶ τοὺς
μούς.
δὲ Βερέκυντες, Φρυγῶν τι φῦλον, καὶ ἁπλῶς
γες, καὶ τῶν Τρώων οἱ περὶ τὴν Ἴδην κατοι-
Ῥέαν μὲν καὶ αὐτοὶ τιμῶσι καὶ ὀργιάζουσι
μη τέρα καλοῦντες θεῶν, καὶ Ἄγδιστιν, καὶ
θεὸν μεγάλην, ἀπὸ δὲ τῶν τόπων Ἰδαί-
Δινδυμήνην, καὶ Σιπυλήνην, καὶ Πεσσι-
καὶ Κυβέλην. Οἱ δ' Ἕλληνες τοὺς προ-
αὐτῆς ὁμωνύμως Κουρῆτας λέγουσιν, οὐ
ἀπὸ τῆς αὐτῆς μυθοποιΐας· ἀλλ' ἑτέρους,
ὑπουργούς τινας, τοῖς Σατύροις ἀνάλογον.
αὐτοὺς καὶ Κορύβαντας καλοῦσι.

ὅ, τε γὰρ Πίνδαρος ἐν τῷ διθυράμβῳ, οὗ ἡ ἀρχὴ

Πρὶν μὲν εἶρπε σχοινοτενὴς τ' ἀοιδὰ διθυράμβῳ.

Μνησθεὶς δὲ τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ὕμνων τῶν τε παλαιῶν, καὶ τῶν ὕστερον, μεταβὰς ἀπὸ τούτων φησί·

σοὶ μὲν καταχεῖ,

Μᾶτερ, πάρα μεγάλοι ῥόμβοι

Κυμβάλων, ἐν δὲ κεχλαδόντα κρόταλα,

Αἰθομένα δὲ δαῒς ὑπὸ ξανθαῖσι πεύκαις.

τὴν κοινωνίαν τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ἀποδεχθέντων νομίμων παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ τῶν παρὰ τοῖς Φρυξὶ περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν συνοικειῶν ἀλλήλοις. Εὐριπίδης τε ἐν ταῖς Βάκχαις τὰ παραπλήσια ποιεῖ, τοῖς Φρυγίοις ἅμα καὶ τὰ Λύδια συμφέρων κατὰ τὸν Ὅμηρον,

Ἀλλ' ὦ λιποῦσαι Τμῶλον, ἔρυμα Λυδίας,

Θίασος ἐμὸς γυναῖκες, —

— ἐμὰ θ' εὑρήματα.

Καὶ πάλιν

Ὦ, μάκαρ ὅστις εὐδαιμων τελετὰς θεῶν

Εἰδὼς, βιοτὰν ἁγιστεύει.

Τά τε ματρὸς μεγάλας

Ὄργια Κυβέλας θεμιστεύων

Ἀνὰ θύρσον τε τινάσσων,

Κισσῷ τε στεφανωθεὶς

Διόνυσον θεραπεύει.

Ἴτε Βάκχαι, ἴτε Βάκχαι,

Βρόμιον παῖδα θεὸν θεοῦ

Διόνυσον κατάγουσαι
Φρυγίων ἐξ ὀρέων,
Ἑλλάδος εἰς εὐρυχόρους ἀγυιάς.

Πάλιν δ' ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τὰ Κρητικὰ συμπλέκει τούτοις·

Ἦ θαλάμευμα Κουρήτων
Ζάθεοί τε Κρῆτες
Διογενέτορες ἔναυλοι
Τριπόρυθές τ' ἐν ἄντροις
Βυρσότονον κύκλωμα τόδε
Μοι Κορύβαντες εὗρον.
Ἀνὰ δὲ Βακχεῖα συντόνῳ
Κέρασαν ἀδυβόᾳ Φρυγίων
Αὐλῶν πνεύματι, ματρός τε Ῥέας εἰς
Χέρα θῆκαν κτύπον εὐάσμασι Βακχᾶν,
Παρὰ δὲ μαινόμενοι Σάτυροι
Ματέρος ἐξανύσαντο θεᾶς
Εἰς δὲ χορεύματα
Προσῆψαν τριετηρίδων,
Ἃς χαίρει Διόνυσος.

Καὶ ἐν Παλαμήδῃ φησὶν ὁ χορός

Οὐ σὺν Διονύσῳ κώμων,
Ὅς ἀν' Ἴδαν τέρπεται σὺν ματρὶ φίλᾳ
Τυμπάνων ἰάχοις.

Καὶ Σιληνὸν, καὶ Μαρσύαν, καὶ Ὄλυμπον συναγοντες εἰς ἕν, καὶ εὑρετὰς αὐλῶν ἱστοροῦντες, πάλιν καὶ οὗτος τὰ Διονυσιακὰ καὶ τὰ Φρύγια εἰς ἓν συμφέρουσι· τήν τε Ἴδην καὶ τὸν Ὄλυμπον συγκεχυμένως πολλάκις, ὡς τὸ αὐτὸ ὄρος, ἱστοροῦσιν.

Εἰσὶ μὲν οὖν λόφοι τέτταρες Ὄλυμποι καλούμενοι τῆς Ἴδης κατὰ τὴν Ἀντανδρίαν. Ἔστι δὲ καὶ ὁ Μυσὸς Ὄλυμπος, ὅμορος μὲν, οὐχ ὁ αὐτὸς δὲ τῇ Ἴδῃ. Ὁ δ' οὖν Σοφοκλῆς ποιήσας τὸν Μενέλαον ἐκ τῆς Τροίας ἀπαίρειν σπεύδοντα ἐν τῇ Πολυξένῃ, τὸν δὲ Ἀγαμέμνονα μικρὸν ὑπολειφθῆναι βουλόμενον, καὶ ἐξιλάσασθαι τὴν Ἀθηνᾶν χάριν, εἰσάγει λέγοντα τὸν Μενέλαον·

Σὺ δ' αὖθι μίμνων τὴν κατ' Ἰδαίαν χθόνα
Ποίμνας Ὀλύμπου συναγαγὼν θυηπόλει.

Τῷ δ' αὐλῷ, καὶ κτύπῳ κροτάλων τε καὶ κυμβάλων, καὶ τυμπάνων, καὶ τοῖς ἐπιβοήσεσι, καὶ κρασμοῖς, καὶ ποδοκρουσίαις οἰκεῖα ἐξιτύροντο, κατ' τινα τῶν ὀνομάτων, ἃ τοὺς προπόλους, καὶ χορευτὰς, καὶ θεραπευτὰς τῶν ἱερῶν ἐκάλουν, Καβίρους, καὶ Κορύβαντας, καὶ Πᾶνας, καὶ Σατύρους καὶ Τιτύρους, καὶ τὸν θεὸν Βάκχον, καὶ τὴν Ῥέαν Κυβέλην, καὶ Κυβήβην, καὶ Δινδυμήνην κατὰ τοὺς τόπους αὐτούς. Καὶ ὁ Σαβάζιος δὲ τῶν Φρυγικῶν ἐστι, καὶ τρόπον τινὰ τῆς Μητρὸς τὸ παιδίον παραδιδόμενος τοῖς Διονύσου καὶ αὐτός.

Τούτοις δ' ἔοικε καὶ τὰ παρὰ τοῖς Θρᾳξὶ τὰ Κοτύττια καὶ τὰ Βενδίδεια, παρ' οἷς καὶ τὰ Ὀρφικὰ τὴν καταρχὴν ἔσχε. Τῆς μὲν οὖν Κότυος τῆς τοῖς Ἠδωνοῖς Αἰσχύλος μέμνηται καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ὀργάνων. Εἰπὼν γὰρ,

Σεμνὰ Κότυς ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς,
Ὄρια δ' ὄργαν' ἔχοντα,

τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον εὐθέως ἐπιφέρει·

Ὁ μὲν ἐν χερσὶ βόμβυκας ἔχων τόρνου κύματος
δακτυλόδεικτον,
Πίμπλησι μέλος, μανίας ἐπαγωγὸν ὁμοκλάν·
Ὁ δὲ χαλκοδέτοις κοτύλαις ὀτοβεῖ
Καὶ πάλιν·
Ψαλμὸς δ' ἀλαλάζει·
Ταυρόφθογγοι δ' ὑπομηκῶνται ποθεν
Ἐξ ἀφανοῦς φοβέριοι μῦμοι, τυμπάνου δ' ἠχώ,
Ὄπισθ' ὑπογείου βροντῆς, φέρεται βαρυταρβής.

Ταῦτα γὰρ ἔοικε τοῖς Φρυγίοις· καὶ οὐκ ἀπεικός γε, ὥσπερ αὐτοὶ οἱ Φρύγες Θρᾳκῶν ἄποικοί εἰσιν, οὕτω καὶ τὰ ἱερὰ ἐκεῖθεν μετενηνέχθαι. Καὶ τὸν Διόνυσον δὲ καὶ τὸν Ἥδωνὸν Λυκοῦργον συνάπτοντες εἰς ἕν, τῶν ἱερῶν τὴν ὁμοιοτροπίαν αἰνίττονται.

Ἀπὸ δὲ τοῦ μέλους, καὶ τοῦ ῥυθμοῦ, καὶ τῶν ὀργάνων καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσα Θρᾳκία καὶ Ἀσιᾶτις νενόμισται. Δῆλον δ' ἔκ τε τῶν τόπων, ἐν οἷς αἱ Μοῦσαι τετίμηνται. Πιερία γὰρ, καὶ Ὄλυμπος, καὶ Πίμπλα, καὶ Λείβηθρον τὸ παλαιὸν ἦν Θρᾴκια χωρία καὶ ὄρη· νῦν δὲ ἔχουσι Μακεδόνες· τόν τε Ἑλικῶνα καθιέρωσαν ταῖς Μούσαις Θρᾷκες οἱ τὴν Βοιωτίαν ἐποικήσαντες, οἵπερ καὶ τὸ τῶν Λειβηθριάδων Νυμφῶν ἄντρον καθιέρωσαν. Οἵ τ' ἐπιμεληθέντες τῆς ἀρχαίας μουσικῆς, Θρᾷκες λέγονται, Ὀρφεύς τε καὶ Μουσαῖος καὶ Θάμυρις· καὶ τῷ Εὐμόλπῳ δὲ τοὔνομα ἐνθένδε· καὶ οἱ τῷ Διονύσῳ τὴν Ἀσίαν ὅλην καθιερώσαντες μέχρι τῆς Ἰνδικῆς, ἐκεῖθεν καὶ τὴν πολλὴν μουσικὴν μεταφέρουσι· καὶ ὃ

μέν τίς φησιν· κιθάραν Ἀσιᾶτιν ῥάσσων, ὁ δὲ, τοὺς αὐλοὺς Βρεκυντίους καλεῖ, καὶ Φρυγίους. Καὶ τῶν ὀργάνων ἔνια βαρβάρως ὠνόμασται· νάβλας, καὶ σαμβύκη, καὶ βάρβιτος, καὶ μάγαδις καὶ ἄλλα πλείω.

Ἀθηναῖοι δ' ὥσπερ περὶ τὰ ἄλλα φιλοξενοῦντες διατελοῦσιν, οὕτω καὶ περὶ τοὺς θεούς. Πολλὰ γὰρ τῶν ξενικῶν ἱερῶν παρεδέξαντο, ὥστε καὶ ἐκωμῳδήθησαν· καὶ δὴ καὶ τὰ Θράκια, καὶ τὰ Φρύγια. Τῶν μὲν γὰρ Βενδιδείων Πλάτων μέμνηται, τῶν δὲ Φρυγίων Δημοσθένης, διαβάλλων τὴν Αἰσχίνου μητέρα καὶ αὐτὸν, ὡς τελούσῃ τῇ μητρὶ συνόντα, καὶ συνθιασεύοντα πολλάκις, καὶ ἐπιφθεγγόμενον εὐοῖ, σαβοῖ, ὗης, ἄττης, καὶ ἄττης ὗης· ταῦτα γάρ ἐστι Σαβάζια καὶ Μητρῷα.

Ἔτι δ' ἄν τις καὶ ταῦτα εὕροι περὶ τῶν δαιμόνων τούτων, καὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ποικιλίας· καὶ ὅτι οὐ πρόπολοι θεῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θεοὶ προσηγορεύθησαν. Ἡσίοδος μὲν γὰρ Ἑκαταίου, καὶ τῆς Φορωνέως θυγατρὸς πέντε γενέσθαι θυγατέρας φησὶν, ἐξ ὧν ὄρειαι Νύμφαι θεαὶ ἐγένοντο

Καὶ γένος οὔτιδανῶν Σατύρων καὶ ἀμηχανοεργῶν,

Κουρῆτές τε θεοὶ φιλοπαίγμονες ὀρχηστῆρες.

Ὁ δὲ τὴν Φορωνίδα στέψας, αὐλητὰς καὶ Φρύγας τοὺς Κουρῆτας λέγει· ἄλλοι δὲ γηγενεῖς καὶ χαλκάσπιδας· ὁ δ' οὐ τοὺς Κουρῆτας, ἀλλὰ τοὺς Κορύβαντας Φρύγας, ἐκείνους δὲ Κρῆτας· περιθέσθαι δ' ὅπλα χαλκᾶ πρώτους ἐν Εὐβοίᾳ· διὸ καὶ Χαλ-

ιδέας αὐτοὺς κληθῆναι· οἱ δ' ὑπὸ Τιτάνων Ῥέᾳ οθῆναι προπόλους ἐνόπλους τοὺς Κορύβαντας ἐκ ῆς Βακτριανῆς ἀφιγμένους· οἱ δ' ἐκ Κόλχων φα-ίν. Ἐν δὲ τοῖς Κρητικοῖς λόγοις οἱ Κουρῆτες Διὸς ροφεῖς λέγονται καὶ φύλακες, εἰς Κρήτην ἐκ Φρυ-ίας μεταπεμφθέντες ὑπὸ τῆς Ῥέας· οἱ δὲ Τελχί-ων ἐν Ῥόδῳ ἐννέα ὄντων, τοὺς Ῥέᾳ συνακολουθή-αντας εἰς Κρήτην, καὶ τὸν Δία κουροτροφήσαν-ας, Κουρῆτας ὀνομασθῆναι. Κορύβαντα δὲ τού-ων ἑταῖρον Ἱεραπύτνης ὄντα κτίστην, παρὰ τοῖς οδίοις παρασχεῖν πρόφασιν τοῖς Πρασίοις, ὥστε ἶγειν, ὡς εἶεν Κορύβαντες δαίμονές τινες Ἀθηνᾶς αὶ Ἡλίου παῖδες. Ἔτι δὲ Κρόνου τινὲς τοὺς Κο-ύβαντας, ἄλλοι δὲ τοῦ Διὸς καὶ Καλλισπης φασὶ, ους αὐτοὺς τοῖς Καβείροις ὄντας· ἀπελθεῖν δὲ τού-ους εἰς Σαμοθράκην, καλουμένην πρότερον Μελί-ην· τὰς δὲ πράξεις αὐτῶν μυστικὰς εἶναι.

Ταῦτα δ' οὐκ ἀποδεξάμενος ὁ Σκήψιος, ὁ τοὺς ύθους συναγαγὼν τούτους, ὡς μηδενὸς ἐν Σαμο-ράκῃ μυστικοῦ λόγου περὶ Καβείρων λεγομένου, αρατίθησιν ὁμοίως καὶ Στησιμβρότου τοῦ Θα-ίου δόξαν, ὡς τὰ ἐν Σαμοθράκῃ ἱερὰ τοῖς Καβεί-οις ἐπετελεῖτο· καλεῖσθαι δέ φησιν αὐτοὺς ἐκεῖνος πὸ τοῦ ὄρους τοῦ ἐν τῇ Βερεκυντίᾳ Καβείρου. ί δ' Ἑκάτης προπόλους νομίζουσι τοὺς Κουρῆτας ους αὐτοὺς τοῖς Κορύβασιν ὄντας. Φησὶ δὲ πάλιν Σκήψιος ἐν τῇ Κρήτῃ τὰς τῆς Ῥέας τιμὰς μὴ νομί-σθαι, μηδὲ ἐπιχωριάζειν, ὑπεναντισύμενος τῇ τοῦ Εὐριπίδου λόγῳ· ἀλλ' ἐν τῇ Φρυγίᾳ μόνον καὶ τῇ

Τρωάδι· τοὺς δὲ λέγοντας μυθολογεῖν μᾶλλον, ἢ ἱστορεῖν· πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τὴν τῶν τόπων ὁμωνυμίαν συμπράξαι τυχὸν ἴσως αὐτοῖς. Ἴδη γὰρ τὸ ὄρος τό, τε Τρωϊκὸν καὶ τὸ Κρητικόν· καὶ Δίκτη τόπος ἐν τῇ Σκηψίᾳ καὶ ὄρος ἐν τῇ Κρήτῃ. Τῆς δὲ Ἴδης λόφος Πύτνα, ἀφ᾽ οὗ Ἱεράπυτνα ἡ πόλις. Ἱπποκορωνά τε τῆς Ἀδραμυττηνῆς, καὶ Ἱπποκορώνιον ἐν Κρήτῃ. Σαμώνιόν τε τὸ ἑωθινὸν ἀκρωτήριον τῆς νήσου, καὶ πεδίον ἐν τῇ Νεανδρίδι καὶ τῇ Ἀλεξανδρέων.

Ἀκουσίλαος δ᾽ ὁ Ἀργεῖος ἐκ Καβείρης καὶ Ἡφαίστου Κάμιλλον λέγει· τοῦ δὲ, τρεῖς Καβείρους, ὧν Νύμφας Καβειρίδας. Φερεκύδης δ᾽ ἐξ Ἀπόλλωνος καὶ Ῥυτίας Κορύβαντας ἐννέα· οἰκῆσαι δ᾽ αὐτοὺς ἐν Σαμοθρᾴκῃ· ἐκ δὲ Καβείρης τῆς Πρωτέως καὶ Ἡφαίστου, Καβείρους τρεῖς καὶ Νύμφας τρεῖς Καβειρίδας· ἑκατέροις δ᾽ ἱερὰ γίνεσθαι· μάλιστα μὲν οὖν ἐν Λήμνῳ καὶ Ἴμβρῳ τοὺς Καβείρους τιμᾶσθαι συμβέβηκεν· ἀλλὰ καὶ ἐν Τροίᾳ κατὰ πόλεις· τὰ δ᾽ ὀνόματα αὐτῶν ἐστὶ μυστικά. Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἐν Μέμφει λέγει τῶν Καβείρων ἱερὰ, καθάπερ καὶ τοῦ Ἡφαίστου· διαφθεῖραι δ᾽ αὐτὰ Καμβύσην. Ἔστι δ᾽ ἀοίκητα τὰ χωρία τῆς τῶν δαιμόνων τούτων τιμῆς· τό, τε Κορυβάντιον τὸ ἐν τῇ Ἀμαξιτίᾳ τῆς νῦν Ἀλεξανδρέων χώρας ἐγγὺς τοῦ Σμινθίου, καὶ ἡ Κορύβισσα ἐν τῇ Σκηψίᾳ περὶ ποταμὸν Εὐρήεντα, καὶ κώμην ὁμώνυμον, καὶ ἔτι χείμαῤῥον Λιθαλόεντα. Πιθανὸν δὲ φησιν ὁ Σκήψιος, Κουρῆτας μὲν καὶ Κορύβαντας εἶναι τοὺς αὐτοὺς, οἳ περὶ τὰς τῆς

μητρὸς τῶν θεῶν ἁγιστείας πρὸς ἐνόπλιον ὄρχησιν ἠΐθεοι καὶ κοῦροι τυγχάνουσι παρειλημμένοι. Καὶ Κορύβαντες δὲ ἀπὸ τοῦ κορύπτοντας βαίνειν ὀρχηστικῶς, οὓς καὶ βητάρμονας λέγει ὁ ποιητής·

Δεῦτ' ἄγε Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι.

Τῶν δὲ Κορυβάντων ὀρχηστικῶν καὶ ἐνθουσιαστικῶν ὄντων, καὶ τοὺς μανικῶς κινουμένους κορυβαντιᾶν φαμέν.

Δακτύλους δ' Ἰδαίους φασί τινες κεκλῆσθαι τοὺς πρώτους οἰκήτορας τῆς κατὰ τὴν Ἴδην ὑπωρείας· πόδας μὲν γὰρ λέγεσθαι τὰς ὑπωρείας, κορυφὰς δὲ τὰ ἄκρα τῶν ὀρῶν· αἱ οὖν κατὰ μέρος ἐσχατιαὶ καὶ πᾶσαι τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἱεραὶ περὶ τὴν Ἴδην. Σοφοκλῆς δὲ οἴεται, πέντε τοὺς πρώτους ἄρσενας γενέσθαι, οἳ σίδηρόν τε ἐξεῦρον καὶ εἰργάσαντο πρῶτοι, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων· πέντε δὲ καὶ ἀδελφὰς τούτων· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ Δακτύλους κληθῆναι. Ἄλλοι δ' ἄλλως μυθεύουσιν, ἀπόροις ἄπορα συνάπτοντες· διαφόρους δέ, καὶ τοῖς ὀνόμασι, καὶ τοῖς ἀριθμοῖς χρῶνται, ὧν Κέλμιν ὀνομάζουσί τινα, καὶ Δαμναμενέα, καὶ Ἡρακλέα, καὶ Ἄκμονα· καὶ οἱ μὲν ἐπιχωρίους τῆς Ἴδης, οἱ δὲ ἐποίκους· πάντες δὲ σίδηρον εὑρεῖν ὑπὸ τούτων ἐν Ἴδῃ πρῶτόν φασι· πάντες δὲ καὶ γόητας ὑπειλήφασι, καὶ περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν, καὶ ἐν Φρυγίᾳ οἰκήσαντας περὶ τὴν Ἴδην· Φρυγίαν τὴν Τρωάδα καλοῦντες, διὰ τὸ τοὺς Φρύγας ἐπικρατῆσαι πλησιοχώρους ὄντας, τῆς Τροίας ἐκπεπορθημένης. Φασὶ δὲ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων ἐκγόνους εἶναι τοὺς

τε Κουρῆτας καὶ τοὺς Κορύβαντας· τοὺς γοῦν πρώτους γεννηθέντας ἐν Κρήτῃ ἑκατὸν ἄνδρας Ἰδαίους Δακτύλους κληθῆναι· τούτων δ' ἀπογόνους φασὶ Κουρῆτας ἐννέα γενέσθαι· τούτων δ' ἕκαστον δέκα παῖδας τεκνῶσαι τοὺς Ἰδαίους καλουμένους Δακτύλους.

Προήχθημεν δὲ διὰ πλειόνων εἰπεῖν περὶ τούτων, καίπερ ἥκιστα φιλομυθοῦντες, ὅτι τοῦ Θεολογικοῦ γένους ἐφάπτεται τὰ πράγματα ταῦτα. Πᾶς δ' ὁ περὶ τῶν Θεῶν λόγος ἀρχαίας ἐξετάζει δόξας καὶ μύθους, αἰνιττομένων τῶν παλαιῶν, ἃς εἶχον ἐννοίας φυσικὰς περὶ τῶν πραγμάτων, καὶ προστιθέντων αὐτοῖς λόγοις τὸν μῦθον. Ἅπαντα μὲν οὖν τὰ αἰνίγματα λύειν ἐπ' ἀκριβὲς οὐ ῥᾴδιον· τοῦ δὲ πλήθους τῶν μυθευομένων ἐκτεθέντος εἰς τὸ μέσον, τῶν μὲν ὁμολογούντων ἀλλήλοις, τῶν δ' ἐναντιουμένων, εὐπορώτερον ἄν τις ἐξ αὐτῶν εἰκάσειε τἀληθές· οἷον τὰς ὀρειβασίας τῶν περὶ τὸ Θεῖον σπουδαζόντων, καὶ αὐτῶν τῶν Θεῶν, καὶ τοὺς ἐνθουσιασμούς, εἰκότως μυθεύουσι κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, καθ' ἣν καὶ οὐρανίους νομίζουσι τοὺς Θεοὺς καὶ προνοητικούς, τῶν τε ἄλλων, καὶ τῶν προσημασιῶν· τῇ μὲν οὖν ὀρειβασίᾳ τὸ μεταλλευτικὸν, καὶ τὸ θηρευτικὸν, καὶ ζητητικὸν τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων ἐφάνη συγγενές· τῶν δ' ἐνθουσιασμῶν, καὶ θρησκείας, καὶ μαντικῆς τὸ ἀγυρτικὸν, καὶ γοητείας ἔγγυς. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ φιλότεχνον μάλιστα, τὸ περὶ τὰς Διονυσιακὰς τέχνας καὶ τὰς Ὀρφικάς. Ἀλλ' ἀπόχρη περὶ αὐτῶν.

IV. Ἐπεὶ δὲ πρῶτον περὶ τῶν τῆς Πελοποννήσου νήσων τῶν τε ἄλλων διήλθομεν, καὶ τῶν ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ, περὶ καὶ τῆς Κρήτης ἐφεξῆς ῥητέον· [καὶ γὰρ αὕτη τῆς Πελοποννήσου ἐστὶ,] καὶ εἴτις τῶν πρὸς ἕω νήσων τῶν περὶ Κρήτην· ἐν δὲ ταύταις αἵ τε Κυκλάδες εἰσὶ καὶ αἱ Σποράδες· αἱ μὲν ἄξιαι μνήμης, αἱ δ' ἀσημότεραι.

Νυνὶ δὲ περὶ τῆς Κρήτης πρῶτον λέγωμεν. Εὔδοξος μὲν οὖν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φησὶν αὐτὴν ἱδρύσθαι. Δεῖ δὲ μὴ οὕτως· ἀλλὰ κεῖσθαι μὲν μεταξὺ τῆς Κυρηναίας καὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἀπὸ Σουνίου μέχρι Λακωνικῆς, ἐπὶ μῆκος ταύταις ταῖς χώραις παράλληλον ἀπὸ τῆς ἑσπερίας ἐπὶ τὴν ἕω· κλύζεσθαι δὲ ἀπὸ μὲν τῶν ἄρκτων τῷ Αἰγαίῳ πελάγει, καὶ τῷ Κρητικῷ, ἀπὸ δὲ τοῦ νότου τῷ Λιβυκῷ τῷ συνάπτοντι πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος. Τῶν δὲ ἄκρων τὸ μὲν ἑσπέριον ἐστὶ τὸ περὶ Φάλαρνα, πλάτος ἔχον διακοσίων που σταδίων καὶ εἰς δύο ἀκρωτήρια μεριζόμενον· ὧν τὸ μὲν νότιον καλεῖται Κριοῦ μέτωπον· τὸ δ' ἀρκτικὸν Κίμαρος· τὸ δ' ἑῷον τὸ Σαμώνιόν ἐστιν, ὑπερπίπτον τοῦ Σουνίου οὐ πολὺ πρὸς ἕω.

Μέγεθος δὲ Σωσικράτης μὲν, ὃν φησὶν ἀκριβοῦν Ἀπολλόδωρος τὰ περὶ τὴν νῆσον, ἐφοπλίζεται, μήκει μὲν πλείονων ἢ διακισχιλίων σταδίων καὶ τριακοσίων· πλάτει δὲ οὐ κατὰ τὸ μέγεθος· ὥσθ' ὁ κύκλος γίνοιτ' ἂν πλέον ἢ πεντακισχίλιοι στάδιοι. Ἀρτεμίδωρος δὲ τετρακισχιλίους καὶ ἑκατὸν φησὶν.

Ἱερώνυμος δὲ μῆκος διοχιλίων φήσας, τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλον, πλειόνων ἂν εἴη λέγων τὸν κύκλον, ἢ ἔσον Ἀρτεμίδωρος, κατά τε τὸ τρίτον μέρος τοῦ μήκους. Τὸ δὲ ἔνθεν ἰσθμός ἐστιν ὡς ἑκατὸν σταδίων, ἔχων κατοικίαν πρὸς μὲν τῇ βορείῳ θαλάττῃ Ἀμφίμαλλαν· πρὸς δὲ τῇ νοτίῳ, Φοίνικα τῶν Λαμπέων. Πλατυτάτη δὲ κατὰ τὸ μέσον ἐστί. Πάλιν δ' ἐντεῦθεν εἰς τὸν ἀντίον τοῦ προτέρου συμπίπτουσιν ἰσθμὸν αἱ ἠιόνες, περὶ ἑξήκοντα σταδίους [τῶν] ἀπὸ Μινώας τῆς Λυκτίων εἰς Ἱεράπυτναν, καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος· ἐν κόλπῳ δ' ἐστὶν ἡ πόλις. Εἶτα πρόεισιν εἰς ὀξὺ ἀκρωτήριον τὸ Σαμώνιον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον νεῦον, καὶ τὰς Ῥοδίων νήσους.

Ἔστι δ' ὀρεινὴ καὶ δασεῖα ἡ νῆσος, ἔχει δ' αὐλῶνας εὐκάρπους. Τῶν δ' ὀρῶν τὰ μὲν πρὸς δύσιν καλεῖται Λευκὰ, οὗ λειπόμενα τοῦ Ταϋγέτου κατὰ ὕψος, ἐπὶ τὸ μῆκος δ' ἐκτεταμένα ὅσον τριακοσίων σταδίων, καὶ ποιοῦντα ῥάχιν, τελευτῶσάν πως ἐπὶ τὰ στενά. Ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ κατὰ τὸ εὐρυχωρότατον τῆς νήσου τὸ Ἰδαῖον, ὄρος ὑψηλότατον τῶν ἐκεῖ, περιφερὲς δ' ἐν κύκλῳ σταδίων ἑξακοσίων· περιοικεῖται δ' ὑπὸ τῶν ἀρίστων πόλεων. Ἄλλα δ' ἐστὶ πάρισα τοῖς Λευκοῖς, τὰ μὲν ἐπὶ νότον, τὰ δ' ἐπὶ τὴν ἕω λήγοντα.

Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας ἐπὶ τὸ Κριοῦ μέτωπον δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς· ἀπὸ δὲ Κιμάρου [ἐπὶ Μαλέαν] εἰσὶ στάδιοι ἑπτακόσιοι· μεταξὺ δὲ Κύθηρα· ἀπὸ δὲ τοῦ Σαμωνίου πρὸς Αἴ-

γυπτον τεττάρων ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς· οἱ δὲ τριῶν φασι· σταδίων δ' εἶναι τοῦτόν τινες πεντακισχιλίων εἰρήκασιν, οἱ δὲ ἔτι ἐλαττύνων. Ἐρατοσθένης δ' ἀπὸ μὲν τῆς Κυρηναίας μέχρι Κριοῦ μετώπου δισχιλίους φησίν· ἔνθεν δ' εἰς Πελοπόννησον ἐλάττους. . . . .

Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· (φησὶν ὁ ποιητής) ἐν μὲν Ἀχαιοί,

Ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες,
Δωριέες τε τριχάϊκες, δῖοί τε Πελασγοί.

Τούτων φησὶ Στάφυλος τὸ μὲν πρὸς ἕω Δωριεῖς κατέχειν, τὸ δὲ δυσμικὸν Κύδωνας, τὸ δὲ νότιον Ἐτεόκρητας, ὧν εἶναι πολίχνιον Πραῖσον, ὅπου τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερόν· τοὺς δ' ἄλλους, ἰσχύοντας πλέον, οἰκῆσαι τὰ πεδία. Τοὺς μὲν οὖν Ἐτεόκρητας καὶ τοὺς Κύδωνας αὐτόχθονας ὑπάρξαι, εἰκός· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐπήλυδας, οὓς ἐκ Θετταλίας ἐλθεῖν φησὶν Ἄνδρων τῆς Δωρίδος μὲν πρότερον, νῦν δὲ τῆς Ἑστιαιώτιδος λεγομένης· ἐξ ἧς ὡρμήθησαν, ὥς φησιν, οἱ περὶ τὸν Παρνασὸν οἰκήσαντες Δωριεῖς· καὶ ἔκτισαν τήν τε Ἐρινεὸν καὶ Βοῖον καὶ Κυτίνιον, ἀφ' οὗ καὶ Τριχάϊκες ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγονται. Οὐ πάνυ δὲ τὸν τοῦ Ἄνδρωνος λόγον ἀποδέχονται, τὴν μὲν τετράπολιν Δωρίδα τρίπολιν ἀποφαίνοντος, τὴν δὲ μητρόπολιν τῶν Δωριέων ἄποικον Θετταλῶν· τριχάϊκας δὲ δέχονται, ἤτοι ἀπὸ τῆς τριλοφίας, ἢ ἀπὸ τοῦ τριχίνους εἶναι τοὺς λόφους ἐφαμίλλους.

Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν τῇ Κρήτῃ πλείους μὲν, μὲ-

γισται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσός, Γόρτυνα, Κυδωνία. Διαφερόντως δὲ τὴν Κνωσσὸν καὶ Ὅμηρος ὑμνεῖ, μεγάλην καιῶν, καὶ βασίλειον τοῦ Μίνω, καὶ οἱ ὕστερον. Καὶ δὴ καὶ διετέλεσε μέχρι πολλοῦ φερομένη τὰ πρῶτα· εἶτα ἐταπεινώθη, καὶ πολλὰ τῶν νομίμων ἀφῃρέθη· μετέστη δὲ τὸ ἀξίωμα εἴς τε Γόρτυναν καὶ Λύκτον· ὕστερον δ' ἀνέλαβε πάλιν τὸ παλαιὸν σχῆμα τὸ τῆς μητροπόλεως. Κεῖται δ' ἐν πεδίῳ κύκλον ἔχουσα ἡ Κνωσσὸς τὸν ἀρχαῖον τριάκοντα σταδίων μεταξὺ τῆς Λυκτίας καὶ τῆς Γορτυνίας σταδίους διακοσίους, τῆς δὲ Λύκτου, ἣν ὁ ποιητὴς Λύττον ὠνόμασεν, ἑκατὸν εἴκοσι· τῆς δὲ θαλάσσης Κνωσσὸς μὲν τῆς βορείου πέντε καὶ εἴκοσι, Γόρτυνα δὲ τῆς Λιβυκῆς ἐννενήκοντα, Λύκτος δὲ καὶ αὕτη τῆς Λιβυκῆς ὀγδοήκοντα. Ἔχει δ' ἐπίνειον τὸ Ἡράκλειον ἡ Κνωσσός.

Μίνω δέ φασιν ἐπινείῳ χρήσασθαι τῷ Ἀμνισῷ, ὅπου τὸ τῆς Εἰλειθυίας ἱερόν. Ἐκαλεῖτο δ' ἡ Κνωσσὸς Καίρατος πρότερον, ὁμώνυμος τῷ παραῤῥέοντι ποταμῷ. Ἱστόρηται δ' ὁ Μίνως νομοθέτης γενέσθαι σπουδαῖος, θαλαττοκρατῆσαί τε πρῶτος· τριχῇ δὲ διελὼν τὴν νῆσον, ἐν ἑκάστῳ τῷ μέρει κτίσαι πόλιν· τὴν μὲν Κνωσσὸν ἐν τῷ καταντικρὺ τῆς Πελοποννήσου· καὶ αὐτὴ δ' ἐστὶ προσβόρειος. Ὡς δ' εἰρηκεν Ἔφορος, ζηλωτὴς ὁ Μίνως ἀρχαίου τινὸς Ῥαδαμάνθυος, δικαιοτάτου ἀνδρός, ὁμωνύμου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃς πρῶτος τὴν νῆσον ἐξημερῶσαι δοκεῖ νομίμοις καὶ συνοικισμοῖς πόλεων, καὶ πολιτείαις, σκηψάμενος παρὰ Διὸς φέρειν ἕκαστα τῶν

τιθεμένων δογμάτων εἰς μέσον. Τοῦτον δὲ μιμούμενος καὶ ὁ Μίνως δι' ἐννέα ἐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον, καὶ διατρίβων ἐνθάδε, ἀπῄει συνταταγμένα ἔχων παραγγέλματά τινα, ἃ ἔφασκεν εἶναι τοῦ Διὸς προστάγματα· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ τὸν ποιητὴν οὕτως εἰρηκέναι·

— ἐνθάδε Μίνως
Ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστής.

Τοιαῦτα δ' εἰπόντος, οἱ ἀρχαῖοι περὶ αὐτοῦ πάλιν ἄλλους εἰρήκασι λόγους ὑπεναντίους τούτοις· ὡς τυραννικός τε γένοιτο καὶ βίαιος, καὶ δασμολόγος· τραγῳδοῦντες τὰ περὶ τὸν Μινώταυρον, καὶ τὸν Λαβύρινθον, καὶ τὰ Θησεῖ συμβάντα καὶ Δαιδάλῳ.

Ταῦτα μὲν οὖν ὁποτέρως ἔχει, χαλεπόν ἐστιν εἰπεῖν. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος οὐχ ὁμολογούμενος, τῶν μὲν ξένων τῆς νήσου τὸν Μίνω λεγόντων, τῶν δ' ἐπιχωρίων. Ὁ μέντοι ποιητὴς τῇ δευτέρᾳ δοκεῖ μᾶλλον συνηγορεῖν ἀποφάσει, ὅταν φῇ ὅτι

Ὃς πρῶτον Μίνωα τέκε Κρήτῃ ἐπίουρον.

Ὑπὲρ δὲ τῆς Κρήτης ὁμολογεῖται, διότι κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἐτύγχανεν εὐνομουμένη, καὶ ζηλωτὰς ἑαυτῆς τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ἀπέφηνεν· ἐν δὲ τοῖς πρώτοις Λακεδαιμονίους, καθάπερ Πλάτων τε ἐν τοῖς Νόμοις δηλοῖ, καὶ Ἔφορος ἐν τῇ Εὐρώπης πολιτείᾳ ἀναγέγραφεν. Ὕστερον δὲ πρὸς τὸ χεῖρον μετέβαλεν ἐπὶ πλεῖστον. Μετὰ γὰρ τοὺς Τυρρηνούς, οἳ μάλιστα ἐδῄωσαν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν, οὗτοί εἰσιν οἱ διαδεξάμενοι τὰ λῃστι-

ρια. Τούτους δ' ἐπόρθησαν ὕστερον οἱ Κίλικες. Κατέλυσαν δὲ πάντας Ῥωμαῖοι, τήν τε Κρήτην ἐκπολεμήσαντες, καὶ τὰ πειρατικὰ τῶν Κιλίκων φρούρια. Νῦν δὲ Κνωσσὸς καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν ἔχει.

Περὶ μὲν οὖν Κνωσσοῦ ταῦτα, πόλεως οὐκ ἀλλοτρίας ἡμῖν, διὰ δὲ τ' ἀνθρώπινα, καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς μεταβολὰς καὶ συντυχίας, ἐκλελειμμένων συμβολαίων, καὶ τῶν ὑπαρξάντων ἡμῖν πρὸς τὴν πόλιν. Λυρίλαος γὰρ ἦν ἀνὴρ τακτικὸς, τῶν Μιθριδάτου τοῦ Εὐεργέτου φίλων· οὗτος διὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἐμπειρίαν ξενολογεῖν ἀποδειχθεὶς, πολὺς ἦν ἔν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Θράκῃ, πολὺς δὲ καὶ τοῖς παρὰ τῆς Κρήτης ἰοῦσιν, οὔπω τὴν νῆσον Ῥωμαίων ἐχόντων· συχνοῦ δὲ ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ μισθοφορικοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους, ἐξ οὗ καὶ τὰ λῃστήρια πληροῦσθαι συνέβαινεν. Ἐπιδημοῦντος δὴ τοῦ Λορυλλίου, κατὰ τὴν ἰύχην ἐνέστη πόλεμος τοῖς Κνωσσίοις πρὸς τοὺς Γορτυνίους· αἱρεθεὶς δὲ στρατηγὸς, καὶ κατορθώσας διὰ ταχέων, ἤρατο τιμᾶς τὰς μεγίστας· καὶ ἐπειδὴ μικρὸν ὕστερον ἐξ ἐπιβουλῆς δολοφονηθέντα ἔγνω τὸν Εὐεργέτην ὑπὸ τῶν φίλων ἐν Σικυῶνι, τὴν διαδοχὴν δὲ εἰς γυναῖκα καὶ τὰ παιδία ἥκουσαν, ἀπογονὸς τῶν ἐκεῖ, κατέμεινεν ἐν τῇ Κνωσσῷ· τεκνοποιεῖται δ' ἐκ Μακέτιδος γυναικὸς, Στερόπης τοὔνομα, δύο μὲν υἱεῖς, Λαγέταν καὶ Στρατάρχαν, ὧν τὸν Στρατάρχαν ἐσχατύγηρων καὶ ἡμεῖς ἤδη εἴδομεν, θυγατέρα δὲ μίαν. Λυσῖν δὲ ὄντων υἱῶν τοῦ Εὐεργέτου, διεδέξατο τὴν βασιλι-

αν Μιθριδάτης, ὁ προσαγορευθεὶς Εὐπάτωρ, ἕνδεκα ἔτη γεγονώς· τούτῳ σύντροφος ὑπῆρξεν ὁ τοῦ Φιλεταίρου Δορύλαος· ἦν δ' ὁ Φιλέταιρος ἀδελφὸς τοῦ τακτικοῦ Δορυλάου. Ἀνδρωθεὶς δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοσοῦτο ᾕρητο τῇ συντροφίᾳ τῇ πρὸς τὸν Δορύλαον, ὥστ' οὐκ ἐκεῖνον μόνον εἰς τιμὰς ἦγε τὰς μεγίστας, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγενῶν ἐπεμελεῖτο, καὶ τοὺς ἐν Κνωσσῷ μετεπέμπετο· ἦσαν δ' οἱ περὶ Λαγέταν, τοῦ μὲν πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος, αὐτοὶ δ' ἠνδρωμένοι, καὶ ἧκον ἀφέντες τὰ ἐν Κνωσσῷ· τοῦ δὲ Λαγέτα θυγάτηρ ἦν ἡ μήτηρ τῆς ἐμῆς μητρός. Εὐτυχοῦντος μὲν δὴ ἐκείνου, συνευτυχεῖν καὶ τούτοις συνέβαινε· καταλυθέντος δὲ, (ἐφωράθη γὰρ ἀφιστὰς τοῖς Ῥωμαίοις τὴν βασιλείαν, ἐφ' ᾧ αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχὴν καταστήσεται) συγκατελύθη καὶ τὰ τούτων, καὶ ἐταπεινώθησαν· ὠλιγωρήθη δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς Κνωσσίους συμβόλαια, καὶ αὐτοὺς μυρίας μεταβολὰς δεξαμένους. Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν περὶ τῆς Κνωσσοῦ λόγος τοιοῦτος.

Μετὰ δὲ ταύτην δευτερεῦσαι δοκεῖ κατὰ τὴν δύναμιν ἡ τῶν Γορτυνίων πόλις. Συμπράττουσαί τε γὰρ ἀλλήλαις, ἅπαντας ὑπηκόους εἶχον αὗται τοὺς ἄλλους, στασιάσασαί τε διέστησαν τὰ κατὰ τὴν νῆσον· προσθήκη δ' ἦν ἡ Κυδωνία μεγίστη ὁποτέροις προσγένοιτο. Κεῖται δ' ἐν πεδίῳ καὶ ἡ τῶν Γορτυνίων πόλις, τὸ παλαιὸν μὲν ἴσως τετειχισμένη, καθάπερ καὶ Ὅμηρος εἴρηκε·

Γόρτυνά τε τειχιόεσσαν.

ὕστερον δ' ἀποβαλοῦσα τὸ τεῖχο
πάντα τὸν χρόνον μείνασα ἀτεί
Φιλοπάτωρ Πτολεμαῖος ἀρξάμει
ἐπὶ ὀκτὼ σταδίους παρῆλθε μό
οὖν ἐξεπλήρου ποτὲ κύκλον ἢ οἵκ
κοντα σταδίων· διέχει δὲ τῆς Λιβ
Λεβῆνος τοῦ ἐμπορείου αὐτῆς ἐ
τι καὶ ἄλλο ἐπίνειον τὸ Μέταλλ
ἑκατὸν τριάκοντα· διαῤῥεῖ δ' αὐτ
ος ποταμός.

Ἐκ δὲ Λεβῆνος ἦν Λευκοκόμ
στὴς αὐτοῦ Εὐξύνθετος, οὗς ἐσ
ἐν τῷ περὶ Ἔρωτος λόγῳ· ἄθλων
τῷ Εὐξυνθέτῳ προσέταξεν, ἵνα
τον, τὸν ἐν Πραίσῳ κύνα ἀναγαγ
δ' εἰσὶν αὐτοῖς οἱ Πραίσιοι,
ξ σταδίους, Γόρτυνος δὲ διέχον
δοήκοντα. Εἴρηται δ', ὅτι τῶν
ἦρξεν ἡ Πραῖσος, καὶ ὅτι ἐνταῦ
ου Διὸς ἱερόν. Καὶ γὰρ ἡ Δίκ
ὡς Ἄρατος, σχεδὸν ὄρεος Ἰδαίοι
ους ἡ Δίκτη τῆς Ἴδης ἀπέχει, π
λιον ἀπ' αὐτῆς κειμένη· τοῦ δὲ
Μεταξὺ δὲ τοῦ Σαμωνίου καὶ τ
Πραῖσος ἵδρυτο, ὑπὲρ τῆς θαλάτ
δίοις· κατέσκαψαν δ' Ἱεραπύτν
οὐδὲ τὸν Καλλίμαχον λέγειν φασ
μαρτις φεύγουσα τὴν Μίνω βίαν,
ἅλοιτο εἰς ἁλιέων δίκτυα· καὶ

ἐν Λίκτυννα ὑπὸ τῶν Κυδωνιατῶν προσαγορευ-
θείη. Λίκτη δὲ τὸ ὄρος· οὐδὲ γὰρ ὅλως ἐκ γειτόνων
στὶ τοῖς τόποις τούτοις ἡ Κυδωνία· πρὸς δὲ τοῖς
σπερίοις κεῖται τῆς νήσου πέρασι. Τῆς μέντοι Κυ-
ωνίας ὄρος ἐστὶ Τίτυρος, ἐν ᾧ ἱερόν ἐστιν, οὐ Δι-
ταῖον, ἀλλὰ Δικτύνναιον.

Κυδωνία δ' ἐπὶ θαλάττῃ μὲν ἵδρυται, βλέπου-
α πρὸς τὴν Λακωνικήν· διέχει δ' ἑκατέρας τὸ ἴσον
ῆς τε Κνωσσοῦ καὶ τῆς Γόρτυνος, οἷον ὀκτακοσί-
υς σταδίους, Ἀπτέρας δὲ ὀγδοήκοντα· τῆς ταύτῃ
ὲ θαλάττης τεσσαράκοντα. Ἀπτέρας δ' ἐπίνειον
στὶ Κίσαμος· πρὸς ἑσπέραν δ' ὅμοροι τοῖς Κυδω-
ιάταις Πολυῤῥήνιοι· παῤ οἷς ἐστὶν τὸ τῆς Δικτύν-
ης ἱερόν· ἀπέχουσι δὲ τῆς θαλάττης ὡς τριάκοντα
αδίους, Φαλασάρνης δὲ ἑξήκοντα. Κωμηδὸν δ' ᾤ-
ουν πρότερον· εἶτ' Ἀχαιοὶ καὶ Λάκωνες συνῴκη-
αν, τειχίσαντες ἐρυμνὸν χωρίον βλέπον πρὸς με-
ημβρίαν.

Τῶν δ' ὑπὸ Μίνω συνῳκισμένων τριῶν, τὴν
οιπὴν (Φαιστὸς δ' ἦν αὖτη) κατέσκαψαν Γορτύ-
ιοι, τῆς μὲν Γόρτυνος διέχουσαν ἑξήκοντα, τῆς δὲ
αλάττης εἴκοσι, τοῦ δὲ Μεταλλου τοῦ ἐπινείου τεσ-
αράκοντα· τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν οἱ κατασκάψαν-
ες. Γορτυνίων δ' ἐστὶ καὶ τὸ Ῥύτιον σὺν τῇ Φαιστῷ,

Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε. —

κ δὲ τῆς Φαιστοῦ τὸν τοὺς καθαρμοὺς ποιήσαντα
ιὰ τῶν ἐπῶν Ἐπιμενίδην φασὶν εἶναι. Καὶ Ὀλύσ-
ην δὲ τῆς Φαιστίας. Λύκτου δὲ, ἧς ἐμνήσθημεν
αὶ πρότερον, ἐπίνειόν ἐστιν ἡ λεγομένη Χερρόνη-

σος, ἐν ᾗ τὸ τῆς Βριτομάρτεως ἱερὸν ἵ
λιχθῦσαι πόλις οὐκέτ' εἰσὶ Μίλητός
στος· τὴν δὲ χώραν, τὴν μὲν ἀνάρσιοι
δὲ Κνώσσιοι, κατασπάφαντες τὴν πόλ

Τοῦ δὲ ποιητοῦ τὸ μὲν ἑκατόμπ
τὴν Κρήτην, τὸ δὲ ἐνηκοντάπολιν,
ὕστερον ἐπικτισθῆναι τὰς δέκα φησὶ
καὶ ὑπὸ τῶν τῇ Ἀλθαιμένει τῷ Ἀργε
θησάντων Δωριέων· τὸν μὲν οὖν Ὁδ
ενηκοντάπολιν ὀνομάσαι. Οὗτος μὲν
ἐστιν ὁ λόγος. Ἄλλοι δ' ὑπὸ τῶν Ἰδο
κατασκαφῆναί φασι τὰς δέκα· ἀλλ'
Τρωϊκά φησιν ὁ ποιητὴς ἑκατοντάκ
τὴν Κρήτην, ἀλλὰ μᾶλλον κατ' αὐτό
ἰδίου προσώπου λέγει· εἰ δ' ἐκ τῶν
νὸς ἦν ὁ λόγος, καθάπερ ἐν τῇ Ὀδυσσ
νηκοντάπολιν φράζει, καλῶς, εἶχεν ο
Ἀλλ' οὐδ', εἰ συγχωρήσαιμεν τοῦτό γε
σώζοιτ' ἄν. Οὔτε γὰρ κατὰ τὴν στρατ
τὰ τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν τοῦ Ἰδ
ἐστιν, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τὰς πόλ
ταύτας· ὁ γὰρ ποιητής φησι·

Πάντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰσή
Οἳ φύγον ἐκ πολέμου, πόντος δέ
ηὗρα·

ὥστε καὶ τούτου τοῦ πάθους ἐμέμνη
δήπου Ὀδυσσεὺς μὲν ἔγνω τὸν ἀφαν
λεων, ὁ μηδενὶ συμμίξας τῶν Ἑλλήν
τὴν πλάνην, μήθ' ὕστερον· ὁ δὲ, καὶ

τῷ Ἰδομενεί, καὶ συνανασωθεὶς οὐκ ἔγνω τὰ συμβάντα οἴκοι αὐτῷ κατὰ τὴν στρατείαν, οὔτε κατὰ τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν; Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδον. Εἰ γὰρ μετὰ πάντων ἐσώθη τῶν ἑταίρων, ἰσχυρὸς ἐπανῆλθεν· ὥστ᾽ οὐκ ἔμελλον ἰσχύσειν οἱ ἐχθροὶ τοσοῦτον, ὅσον δέκα ἀφαιρεῖσθαι πόλεις αὐτῶν. Τῆς μὲν οὖν χώρας τῶν Κρητῶν τοιαύτη τις ἡ περιοδεία.

Τῆς δὲ πολιτείας, ἧς Ἔφορος ἀνέγραψε, τὰ κυριώτατα ἐπιδραμεῖν ἀποχρώντως ἂν ἔχοι. Δοκεῖ δὲ, φησὶν, ὁ νομοθέτης μέγιστον ὑποθέσθαι ταῖς πόλεσιν ἀγαθὸν, τὴν ἐλευθερίαν· μόνην γὰρ ταύτην ἴδια ποιεῖν τῶν κτησαμένων τ᾽ ἀγαθά· τὰ δ᾽ ἐν δουλείᾳ τῶν ἀρχόντων, ἀλλ᾽ οὐχὶ τῶν ἀρχομένων εἶναι· τοῖς δ᾽ ἔχουσι ταύτην φυλακῆς δεῖν· τὴν μὲν οὖν ὁμόνοιαν διχοστασίας αἱρουμένης ἀπαντᾷν, ἣ γίνεται διὰ πλεονεξίαν καὶ τρυφήν· σωφρόνως γὰρ καὶ λιτῶς ζῶσιν ἅπασιν, οὔτε φθόνον, οὔθ᾽ ὕβριν, οὔτε μῖσος ἀπαντᾷν πρὸς τοὺς ὁμοίους· διόπερ τοὺς μὲν παῖδας εἰς τὰς ὀνομαζομένας Ἀγέλας κελεῦσαι φοιτᾷν, τοὺς δὲ τελείους ἐν τοῖς συσσιτίοις, ἃ καλοῦσιν Ἀνδρεῖα, ὅπως τῶν ἴσων μετάσχοιεν τοῖς εὐπόροις οἱ πενέστεροι, δημοσίᾳ τρεφόμενοι· πρὸς δὲ τὸ μὴ δειλίαν, ἀλλ᾽ ἀνδρίαν κρατεῖν, ἐκ παίδων ὅπλοις καὶ πόνοις συντρέφειν· ὥστε καταφρονεῖν καύματος, καὶ ψύχους, καὶ τραχείας ὁδοῦ καὶ ἀνάντους, καὶ πληγῶν τῶν ἐν γυμνασίοις καὶ μάχαις ταῖς κατὰ σύνταγμα· ἀσκεῖν δὲ καὶ τοξικῇ καὶ ἐνοπλίῳ ὀρχήσει. ἣν καταδεῖξαι Κουρῆτα πρῶτον, ὕστερον

δὲ καὶ συντάξαντα τὴν κληθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ πολ-
ρίχην· ὥστε μηδὲ τὴν παιδιὰν ἄχρηστον εἶναι τῶν
πρὸς τὸν πόλεμον χρησίμων· ὡς δ' αὔτως καὶ τοὺς
ῥυθμοῖς Κρητικοῖς χρῆσθαι κατὰ τὰς ᾠδὰς συντο-
νωτάτοις οὖσιν, οὓς Θάλητα ἀνευρεῖν· ᾧ καὶ τοὺς
παιᾶνας καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐπιχωρίους ᾠδὰς ἀνατι-
θέασι, καὶ πολλὰ τῶν νομίμων· καὶ ἐσθῆτι δὲ καὶ
ὑποδέσει πολεμικῇ χρῆσθαι, καὶ τῶν δώρων τιμιώ-
τατα αὐτοῖς εἶναι τὰ ὅπλα.

Λέγεσθαι δ' ὑπό τινων, ὡς Λακωνικὰ ἔθη τὰ
πολλὰ τῶν νομιζομένων Κρητικῶν· τὸ δ' ἀληθὲς
εὑρῆσθαι μὲν ὑπ' ἐκείνων, ἠκριβωκέναι δὲ τοὺς
Σπαρτιάτας· τοὺς δὲ Κρῆτας ὀλιγωρῆσαι, κακωθεί-
σων τῶν πόλεων, καὶ μάλιστα τῆς Κνωσσίας, τῶν
πολεμικῶν· εἶναι δέ τινα τῶν νομίμων, παρὰ Λυ-
κτίοις καὶ Γορτυνίοις καὶ ἄλλοις τισὶ πολιχνίοις
μᾶλλον, ἢ παρ' ἐκείνοις· καὶ δὴ καὶ τὰ Λυκτίων νό-
μιμα ποιεῖσθαι μαρτύρια, τοὺς τὰ Λακωνικὰ πρε-
σβύτερα ἀποφαίνοντες· ἀποίκους γὰρ ὄντας φυλάτ-
τειν τὰ τῆς μητροπόλεως ἔθη· ἐπεὶ ἄλλως γε εὔηθες
εἶναι τὸ τοὺς βέλτιον συνεστῶτας καὶ πολιτευομέ-
νους τῶν χειρόνων ζηλωτὰς ἀποφαίνειν· οὐκ εὖ δὲ
ταῦτα λέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἐκ τῶν νῦν καθεστηκό-
των τὰ παλαιὰ τεκμηριοῦσθαι δεῖ, εἰς τἀναντία ἑκα-
τέρων μεταπεπτωκότων· καὶ γὰρ ναυκρατεῖν πρότε-
ρον τοὺς Κρῆτας, ὥστε καὶ παροιμιάζεσθαι πρὸς
τοὺς προσποιουμένους μὴ εἰδέναι, ἃ ἴσασιν, Ὁ Κρῆς
ἀγνοεῖ τὴν θάλασσαν· νῦν δ' ἀποβεβληκέναι τὸ
ναυτικόν· οὔτε, ὅτι ἄποικοί τινες γεγόνασι τῶν πό-

ων τῶν ἐν Κρήτῃ Σπαρτιατῶν, ἐν τοῖς ἐκείνων
μίμοις διαμένειν ἐπηναγκάσθαι· πολλὰς γοῦν τῶν
ποικίλων μὴ φυλάττειν τὰ πάτρια· πολλὰς δὲ καὶ
ὧν μὴ ἀποικίδων ἐν Κρήτῃ τὰ αὐτὰ ἔχειν τοῖς
οἰκοις ἔθη.

Τῶν τε Σπαρτιατῶν τὸν νομοθέτην Λυκοῦργον
ντε γενεαῖς νεώτερον Ἡλθαιμένους εἶναι, τοῦ στεί-
ντος τὴν εἰς Κρήτην ἀποικίαν· τὸν μὲν γὰρ ἱστο-
ῖσθαι Κίσσου παῖδα τοῦ τὸ Ἄργος κτίσαντος περὶ
ν αὐτὸν χρόνον, ἡνίκα Προκλῆς τὴν Σπάρτην
ᾠκισε· Λυκοῦργον δ᾽ ὁμολογεῖσθαι παρὰ πάν-
ων, ἕκτον ἀπὸ Προκλέους γεγονέναι· τὰ δὲ μιμή-
ματα μὴ εἶναι πρότερα τῶν παραδειγμάτων, μηδὲ
νεώτερα τῶν πρεσβυτέρων· τήν τε ὄρχησιν τὴν
ρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιχωριάζουσαν, καὶ τοὺς
θμοὺς, καὶ παιᾶνας τοὺς κατὰ νόμον ᾀδομένους,
ὶ ἄλλα πολλὰ τῶν νομίμων, Κρητικὰ καλεῖσθαι
ρ᾽ αὐτοῖς, ὡς ἂν ἐκεῖθεν ὁρμώμενα· τῶν δ᾽ ἀρ-
ίων τὰ μὲν κατὰ τὰς διοικήσεις ἔχειν τὰς αὐτὰς
ωνυμίας, ὥσπερ καὶ τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν καὶ
ν τῶν ἱππέων· πλὴν ὅτι τοὺς ἐν Κρήτῃ ἱππέας
ὶ ἵππους κεκτῆσθαι συμβέβηκεν· ἐξ οὗ τεκμαίρε-
ι, πρεσβυτέραν εἶναι τῶν ἐν Κρήτῃ ἱππέων τὴν
χήν· σώζειν γὰρ τὴν ἐτυμότητα τῆς προσηγορίας·
ὺς δὲ μὴ ἱπποτροφεῖν· τοὺς Ἐφόρους δὲ τὰ αὐ-
ὶ τοῖς ἐν Κρήτῃ Κόσμοις διοικοῦντας ἑτέρως ὠνο-
ἰσθαι· τὴν δὲ συσσιτίαν ἀνδρείαν παρὰ μὲν τοῖς
ησὶν ἔτι καὶ νῦν καλεῖσθαι, παρὰ δὲ τοῖς Σπαρ-

τιάταις μὴ διαμεῖναι καλουμένην ὁμοίως, ὡς πρ
ρον· παρ' Ἀλκμᾶνι γοῦν οὕτω κεῖσθαι·

Φοίναις δὲ καὶ ἐν Θιάσοισιν ἀνδρείων παρὰ
τυμόνεσσι
Πρέπε παιᾶνα κατάρχειν.

Λέγεσθαι δ' ὑπὸ Κρητῶν, ὡς καὶ παρ' αὐ
ἀφίκοιτο Λυκοῦργος κατὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ἀ
φὸς ἦν πρεσβύτερος τοῦ Λυκούργου Πολυδέκ
οὗτος τελευτῶν ἔγκυον κατέλιπε τὴν γυναῖκα·
μὲν οὖν ἐβασίλευεν ὁ Λυκοῦργος ἀντὶ τοῦ ἀδελ
γενομένου δὲ παιδὸς, ἐπετρόπευεν ἐκεῖνον, εἰς
ἀρχὴ καθήκουσα ἐτύγχανε· λοιδορούμενος δὴ
αὐτῷ, σαφῶς εἶπεν εἰδέναι, διότι βασιλεύσοι·
βὼν δ' ὑπόνοιαν ἐκεῖνος, ὡς ἐκ τούτου τοῦ λ
διαβάλοιτο ἐπιβουλὴ τοῦ παιδὸς ἐξ αὐτοῦ, δεί
μὴ ἐκ τύχης ἀποθανόντος αἰτίαν αὐτὸς ἔχῃ π
τῶν ἐχθρῶν, ἀπῆρεν εἰς Κρήτην· ταύτην μὲν
λέγεσθαι τῆς ἀποδημίας αἰτίαν· ἐλθόντα δὲ
σιάσαι Θάλητι μελοποιῷ ἀνδρὶ καὶ νομοθετ
ἱστορήσαντα δὲ παρ' αὐτοῦ τὸν τρόπον, ὃν Ῥ
μανθύς τε πρότερον, καὶ ὕστερον Μίνως, ὡς π
τοῦ Διὸς τοὺς νόμους ἐκφέρει εἰς τοὺς ἀνθρώπ
γενόμενον δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ καταμαθόντα
τὰ ἐκεῖ νόμιμα· ἐντυχόντα δ', ὥς φασί τινες,
Ὁμήρῳ διατρίβοντι ἐν Χίῳ, κατᾶραι πάλιν εἰς
οἰκείαν· καταλαβεῖν δὲ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ υἱὸν,
τὸν Πολυδέκτου Χαρίλαον, βασιλεύοντα· εἶθ'
μῆσαι διαθεῖναι τοὺς νόμους, φοιτῶντα ὡς

θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς, κἀκεῖθεν κομίζοντα τὰ προστάγματα, καθάπερ οἱ περὶ Μίνω ἐκ τοῦ ἄντρου τοῦ Διὸς παραπλήσια ἐκείνοις τὰ πλείω. Τῶν Κρητικῶν τὰ κυριώτατα τῶν καθ' ἕκαστα δὲ τοιαῦτα εἴρηκε.

Γαμεῖν μὲν ἅμα πάντες ἀναγκάζονται παρ' αὐτοῖς, οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τῆς τῶν παίδων ἀγέλης ἐκκριθέντες· οὐκ εὐθὺς δ' ἄγονται παρ' ἑαυτοὺς τὰς γαμηθείσας παῖδας, ἀλλ' ἐπὰν ἤδη ἱκαναὶ ὦσι διοικεῖν τὰ περὶ τοὺς οἴκους· φερνὴ δ' ἐστὶν, ἂν ἀδελφοὶ ὦσι, τὸ ἥμισυ τῆς τοῦ ἀδελφοῦ μερίδος· παῖδας δὲ γράμματά τε μανθάνειν, καὶ τὰς ἐκ τῶν νόμων ᾠδὰς, καί τινα εἴδη τῆς μουσικῆς· τοὺς μὲν οὖν ἔτι νεωτέρους εἰς τὰ συσσίτια ἄγουσι τὰ ἀνδρεῖα· χαμαὶ δὲ καθήμενοι διαιτῶνται μετ' ἀλλήλων ἐν φαύλοις τριβωνίοις, καὶ χειμῶνος καὶ θέρους τὰ αὐτά· διακονοῦσί τε καὶ ἑαυτοῖς, καὶ τοῖς ἀνδράσι· συμβάλλουσι δ' εἰς μάχην καὶ οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ συσσιτίου πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς ἕτερα συσσίτια· καθ' ἕκαστον δὲ ἀνδρεῖον ἐφέστηκε παιδονόμος· οἱ δὲ μείζους εἰς τὰς Ἀγέλας ἄγονται· τὰς δ' Ἀγέλας συνάγουσιν οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν παίδων καὶ δυνατώτατοι, ἕκαστος, ὅσους πλείστους οἷός τέ ἐστιν ἀθροίζων· ἑκάστης δὲ τῆς Ἀγέλης ἄρχων ἐστὶν ὡς τὸ πολὺ ὁ πατὴρ τοῦ συναγάγοντος, κύριος ὢν ἐξάγειν ἐπὶ θήραν καὶ δρόμους, τὸν δ' ἀπειθοῦντα κολάζειν· τρέφονται δὲ δημοσίᾳ· τακταῖς δέ τισιν ἡμέραις Ἀγέλη πρὸς Ἀγέλην συμβάλλει μετὰ αὐλοῦ καὶ λύρας εἰς μάχην ἐν γυ-

ταίταις μὴ διαμεῖναι καλουμένην ὁμοίως, ὄ
ρον· παρ' Ἀλκμᾶνι γοῦν οὕτω κεῖσθαι·

Φοίναις δὲ καὶ ἐν θιάσοισιν ἀνδρείων π
τυμπάνωσι
Πρέπε παιᾶνα κατάρχειν.

Λέγεσθαι δ' ὑπὸ Κρητῶν, ὡς καὶ παρ' ἀφίκοιτο Λυκοῦργος κατὰ τοιαύτην αἰτίαν φὼς ἦν πρεσβύτερος τοῦ Λυκούργου Πολ οὗτος τελευτῶν ἔγκυον κατέλιπε τὴν γυναῖκ μὲν οὖν ἐβασίλευεν ὁ Λυκοῦργος ἀντὶ τοῦ γενομένου δὲ παιδὸς, ἐπιτρόπευεν ἐκεῖνον, ἀρχὴ καθήκουσα ἐτύγχανε· λοιδορούμενος αὐτῷ, σαφῶς εἶπεν εἰδέναι, διότι βασιλεύσ βὼν δ' ὑπόνοιαν ἐκεῖνος, ὡς ἐκ τούτου το διαβάλοιτο ἐπιβουλὴ τοῦ παιδὸς ἐξ αὐτοῦ, μὴ ἐκ τύχης ἀποθανόντος αἰτίαν αὐτὸς ἔχ τῶν ἐχθρῶν, ἀπῆρεν εἰς Κρήτην· ταύτην λέγεσθαι τῆς ἀποδημίας αἰτίαν· ἐλθόντα διάσαι Θάλητι μελοποιῷ ἀνδρὶ καὶ νομο ἱστορήσαντα δὲ παρ' αὐτοῦ τὸν τρόπον, ὃν μανθὺς τε πρότερον, καὶ ὕστερον Μίνως, τοῦ Διὸς τοὺς νόμους ἐκφέρει εἰς τοὺς ἀνθ γενόμενον δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ καταμαθ τὰ ἐκεῖ νόμιμα· ἐντυχόντα δ', ὡς φασί τι Ὁμήρῳ διατρίβοντι ἐν Χίῳ, κατῆραι πάλιν οἰκείαν· καταλαβεῖν δὲ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ υἱ τὸν Πολυδέκτου Χαρίλαον, βασιλεύοντα· μῆσαι διαθεῖναι τοὺς νόμους, φοιτῶντα

ν τὸν ἐν Δελφοῖς, κἀκεῖθεν κομίζοντα τὰ προ-
ιατα, καθάπερ οἱ περὶ Μίνω ἐκ τοῦ ἄντρου
Διὸς παραπλήσια ἐκείνοις τὰ πλείω. Τῶν Κρη-
ν τὰ κυριώτατα τῶν καθ' ἕκαστα δὲ τοιαῦτα
κι.

Γαμεῖν μὲν ἅμα πάντες ἀναγκάζονται παρ' αὐ-
, οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τῆς τῶν παίδων
ης ἐκκριθέντες· οὐκ εὐθὺς δ' ἄγονται παρ'
οὺς τὰς γαμηθείσας παῖδας, ἀλλ' ἐπὰν ἤδη ἱκα-
ὦσι διοικεῖν τὰ περὶ τοὺς οἴκους· φιρνὴ δ'
ν, ἂν ἀδελφοὶ ὦσι, τὸ ἥμισυ τῆς τοῦ ἀδελφοῦ
δος· παῖδας δὲ γράμματά τε μανθάνειν, καὶ
ἐκ τῶν νόμων ᾠδάς, καί τινα εἴδη τῆς μουσι-
τοὺς μὲν οὖν ἔτι νεωτέρους εἰς τὰ συσσίτια ἔ-
ι τὰ ἀνδρεῖα· χαμαὶ δὲ καθήμενοι διαιτῶνται
ἀλλήλων ἐν φαύλοις τριβωνίοις, καὶ χειμῶνος
θέρους τὰ αὐτά· διακονοῦσί τε καὶ ἑαυτοῖς,
τοῖς ἀνδράσι· συμβάλλουσι δ' εἰς μάχην καὶ οἱ
οῦ αὐτοῦ συσσιτίου πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς
α συσσίτια· καθ' ἕκαστον δὲ ἀνδρεῖον ἐφέστη-
αιδονόμος· οἱ δὲ μείζους εἰς τὰς Ἀγέλας ἄγοι-
τὰς δ' Ἀγέλας συνάγουσιν οἱ ἐπιφανέστατοι
παίδων καὶ δυνατώτατοι, ἕκαστος, ὅσους πλεί-
ς οἷός τέ ἐστιν ἀθροίζων· ἑκάστης δὲ τῆς Ἀγέ-
ἄρχων ἐστὶν ὃς τὸ πολὺ ὁ πατὴρ τοῦ συναγα-
ος, κύριος ὢν ἐξάγειν ἐπὶ θήραν καὶ δρόμους,
δ' ἀπειθοῦντα κολάζειν· τρέφονται δὲ δημο-
τακταῖς δέ τισιν ἡμέραις Ἀγέλη πρὸς Ἀγέλαν
ἄλλοι μετὰ αὐλοῦ καὶ λύρας εἰς μάχην ἐν ᾧ-

θμῷ· ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς πολ
φέρουσι δὲ καὶ τὰς πληγὰς, τ
δὲ καὶ δι' ὅπλων σιδηρῶν.

Ἴδιον δ' αὐτοῖς τὸ περὶ
Οὐ γὰρ πειθοῖ κατεργάζονται
ἁρπαγῇ· προλέγει μὲν τοῖς φ
ρῶν, ἢ πλειόνων ὁ ἐραστὴς,
γὴν ποιεῖσθαι· τοῖς δ' ἀποκ
δα, ἢ μὴ ἐᾷν πορεύεσθαι τὴν
αἰσχίσων ἐστὶν, ὡς ἐξομολογο
ὁ παῖς εἴη τοιούτου ἐραστοῦ
δ', ἂν μὲν τῶν ἴσων, ἢ τῶν ἐ
παιδὸς τῇ τιμῇ καὶ τοῖς ἄλλοις
κοντες ἀνθήψαντο μόνον μετ
πληροῦντες· τἆλλα δ' ἐπιτρέ
τες· ἂν δ' ἀνάξιος, ἀφαιροῦ
ἐπιδείξεώς ἐστιν, ἕως ἂν ἀχθῇ
πάσαντος ἀνδρεῖον. Ἐράσμιο
τὸν κάλλει διαφέροντα, ἀλλὰ
σμιότητι· καὶ δωρησάμενος ἃ
χώρας, εἰς ὃν βούλεται τόπο
τῇ ἁρπαγῇ οἱ παραγενόμενοι
συνθηρεύσαντες δίμηνον, (οὗ γ
κατέχειν τὸν παῖδα) εἰς τὴν
Ἀφίεται δ' ὁ παῖς, δῶρα λαβὼ
καὶ βοῦν, καὶ ποτήριον· ταῦτα
δῶρα, καὶ ἄλλα πλείω καὶ πολ
ζειν τοὺς φίλους διὰ τὸ πλῆθος

ἐν οὖν βοῦν θύει τῷ Διΐ, καὶ ἑστιᾷ τοὺς συγκατα-
αίνοντας· εἶτ' ἀποφαίνεται περὶ τῆς πρὸς τὸν ἐρα-
τὴν ὁμιλίας, εἴτ' ἀσμενίζων τετύχηκεν, εἴτε μή·
οῦ νόμου τοῦτο ἐπιτρέψαντος ἄν, εἴτις αὐτῷ βία
ροσήνεκται κατὰ τὴν ἁρπαγήν, ἐνταῦθα παρατι-
ωρεῖν ἑαυτῷ καὶ ἀπαλλάττεσθαι· τοῖς δὲ καλοῖς
ὴν ἰδέαν, καὶ προγόνων ἐπιφανῶν ἐραστῶν μὴ τυ-
εῖν· ὡς διὰ τὸν τρόπον τοῦτο παθοῦσιν. Ἔχουσι
ὲ τιμὰς οἱ παρασταθέντες· οὕτω γὰρ καλοῦσι τοὺς
ρπαγέντας· ἔν τε γὰρ τοῖς δρόμοις καὶ τοῖς θρό-
οις ἔχουσι τὰς ἐντιμοτάτας χώρας· τῇ τε στολῇ κο-
μεῖσθαι διαφερόντως ἐφίεται τῶν ἄλλων τῇ δοθεί-
ῃ παρὰ τῶν ἐραστῶν· καὶ οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ
αὶ τέλειοι γενόμενοι διάσημον ἐσθῆτα φέρουσιν,
φ' ἧς γνωσθήσεται ἕκαστος κλεινὸς γενόμενος· τὸν
ὲν γὰρ ἐρώμενον καλοῦσι κλεινὸν, τὸν δ' ἐραστὴν
λήτορα. Ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμα.

Ἄρχοντας δὲ δέκα αἱροῦνται· περὶ δὲ τῶν με-
των συμβούλοις χρῶνται τοῖς γέρουσι καλουμέ-
ς· καθίστανται δ' εἰς τοῦτο τὸ συνέδριον οἱ τῆς
Κόσμων ἀρχῆς ἠξιωμένοι, καὶ τὰ ἄλλα δόκιμοι
όμενοι. Ἀξίαν δ' ἀναγραφῆς τὴν τῶν Κρητῶν
τείαν ὑπέλαβον διά τε τὴν ἰδιότητα καὶ διὰ τὴν
ν. Οὐ πολλὰ δὲ διαμένει τούτων τῶν νομίμων·
τοῖς Ῥωμαίων διατάγμασι τὰ πλεῖστα διοικεῖ-
καθάπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις συμ-

. Περὶ δὲ τὴν Κρήτην εἰσὶ νῆσοι, Θήρα μὲν,
Κυρηναίων μητρόπολις, ἄποικος Λακεδαιμο-

νίων· καὶ πλησίον ταύτης Ἀνάφη, ἐν ᾗ τὸ
γλήτου Ἀπόλλωνος ἱερόν. Λέγει δὲ καὶ Κα
τοτὲ μὲν οὕτως.

Αἰγλήτην Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτονα
τοτὲ δὲ τῆς Θήρας μνησθείς,

Μήτηρ εὐΐππου πατρίδος ἡμετέρης.

Ἔστι δὲ μακρὰ ἡ Θήρα διακοσίων οὖσα τὴν
τρον σταδίων· κειμένη δὲ κατὰ Δίαν νῆ
πρὸς Ἡρακλείῳ τῷ Κνωσσίῳ· διέχει δὲ τῆς
εἰς ἑπτακοσίους σταδίους· πλησίον δ' αὐτ
Ἀνάφη καὶ Θηρασία. Ταύτης δ' εἰς ἑκατὸ
νησίδιον Ἴος, ἐν ᾧ κεκηδεῦσθαί φασί τινες
ητὴν Ὅμηρον· ἀπὸ δὲ τῆς Ἴου πρὸς ἑσπέρ
Σίκινος, καὶ Λάγουσα, καὶ Φολέγανδρος,
τος σιδηρείην ὀνομάζει διὰ τὴν τραχύτητα.
δὲ τούτων Κίμωλος, ὅθεν ἡ γῆ ἡ Κιμωλία.
ἡ Σίφνος ἐν ὄψει ἐστὶν, ἐφ' ᾗ λέγουσι Σίφ
στράγαλον διὰ τὴν εὐτέλειαν. Ἔτι δ' ἐγγυτ
τῆς Κιμώλου καὶ τῆς Κρήτης ἡ Μῆλος, ἀξιο
ρα τούτων, διέχουσα τοῦ Ἑρμιονικοῦ ἀκρ
τοῦ Σκυλλαίου, σταδίους ἑπτακοσίους· το
δὲ σχεδόν τι καὶ τοῦ Δικτυνναίου. Ἀθηναῖο
τε πέμψαντες στρατείαν, ἡβηδὸν κατέσφαξ
πλείους. Αὗται μὲν οὖν ἐν τῷ Κρητικῷ
Ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ μᾶλλον, αὐτή τε ἡ Δῆλος,
περὶ αὐτὴν Κυκλάδες, καὶ αἱ ταύταις προσκ
Σποράδες· ὧν εἰσι καὶ αἱ λεχθεῖσαι π
Κρήτην.

Ἡ μὲν οὖν Δῆλος ἐν πεδίῳ κειμένην

πόλιν, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ Λητῶον. Ὑπέρκειται δὲ τῆς πόλεως ὄρος ὑψηλὸν ὁ Κύνθος καὶ τραχύ. Ποταμὸς δὲ διαῤῥεῖ τὴν νῆσον Ἰνωπός, οὐ μέγας· καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά. Τετίμηται δὲ ἐκ παλαιοῦ διὰ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων ἀρξαμένη. Μυθεύεται γὰρ ἐνταῦθα ἡ Λητὼ τὰς ὠδῖνας ἀποθέσθαι τοῦ τε Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος·

Ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ (φησὶν ὁ Πίνδαρος)
Κυμάτεσσί τε Δᾶλος
Παντοδαπῶν τ' ἀνέμων
Ῥιπαῖσιν· ἀλλὰ Κοίου γένος
Ὑπὸτ' ὀδύναισι θείαις ἀγχιτόκοις ἐπέβαινεν,
Δὴ τότε τέσσαρες ὀρθαὶ
Πρέμνων ἀπώρουσαν χθονίων,
Ἄν δ' ἐπὶ κραναᾷ σχέθον
Πέτρα ἀδαμαντοπέδιλοι
Κίονες· ἔνθα τεκοῖ-
Σ' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.

Ἐνδοξον δ' ἐποίησαν αὐτὴν αἱ περιοικίδες νῆσοι, καλούμεναι Κυκλάδες, κατὰ τιμὴν πέμπουσαι δημοσίᾳ θεωροὺς τε καὶ θυσίας, καὶ χορούς παρθένων, πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συνάγουσαι μεγάλας.

Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν δώδεκα λέγονται· προσεγένοντο δὲ καὶ πλείους. Ἀρτεμίδωρος δ' οὖν διαριθμεῖται περὶ τῆς Ἑλένης εἰπών, ὅτι ἀπὸ Θορίκου μέχρι Σουνίου παράκειται, μακρὰ σταδίων ὅσον ἑξήκοντα τὸ μῆκος· ἀπὸ ταύτης γάρ, φησὶν, ὡς κα-

γ τάτω τῇ Ἑλένῃ· καὶ μετὰ ταύτην Κύθνον, καὶ Σίφνον, καὶ Μῆλον, καὶ Σίφνον, καὶ Κίμωλον, καὶ Πρεπέσινθον, καὶ Ὠλίαρον, καὶ πρὸς ταύταις Πάρον, Νάξον, Σύρον, Μύκονον, Τῆνον, Ἄνδρον, Γύαρον. Τὰς μὲν οὖν ἄλλας τῶν δώδεκα νομίζω· τὴν δὲ Πρεπέσινθον, καὶ Ὠλίαρον, καὶ Γύαρον, ἧττον· ὧν τῇ Γυάρῳ προσορμισθεὶς, ἔγνων κώμιον ὑπὸ ἁλιέων συνοικούμενον· ἀπαίροντες δὲ ἐδεξάμεθα πρεσβευτὴν ἐνθένδε ὡς Καίσαρα προκεχειρισμένον, τῶν ἁλιέων τινά· ἦν δ' ἐν Κορίνθῳ Καῖσαρ βαδίζων ἐπὶ τὸν θρίαμβον τὸν Ἀκτιακόν· συμπλέων δὲ ἔλεγε πρὸς τοὺς πυθομένους, ὅτι πρεσβεύοι περὶ κουφισμοῦ τοῦ φόρου· τελοῖεν γὰρ δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ τὰς ἑκατὸν χαλεπῶς ἂν τελοῦντες. Δηλοῖ δὲ τὰς ἀπορίας αὐτῶν καὶ Ἄρατος ἐν τοῖς κατὰ λεπτόν·

Ὦ Λητοῖ, σὺ μένεις με σιδηρείῃ Φολεγάνδρῳ
Δειλή, ἢ Γύαρον παρελεύσεαι αὐτίχ' ὁμοίην.

Τὴν μὲν οὖν Δῆλον ἔνδοξον γενομένην οὕτως, ἔτι μᾶλλον ηὔξησε κατασκαφεῖσα ὑπὸ Ῥωμαίων Κόρινθος. Ἐκεῖσε γὰρ μετεχώρησαν οἱ ἔμποροι, καὶ τῆς ἀτελείας τοῦ ἱεροῦ προκαλουμένης αὐτοὺς, καὶ τῆς εὐκαιρίας τοῦ λιμένος· ἐν καλῷ γὰρ κεῖται τοῖς ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀσίαν πλέουσιν· ἥ τε πανήγυρις ἐμπορικόν τι πρᾶγμά ἐστι, καὶ συνήθεις ἦσαν αὐτῇ καὶ Ῥωμαῖοι τῶν ἄλλων μάλιστα. Καὶ ὅτε συνειστήκει ἡ Κόρινθος, Ἀθηναῖοί τε λαβόντες τὴν νῆσον, καὶ τῶν ἱερῶν ἅμα καὶ τῶν ἐμπόρων ἐπεμελοῦντο ἱκανῶς· ἐπελθόντες δ' οἱ τοῦ

Μιθριδάτου στρατηγοὶ, καὶ ἀποστήσας τύραννος αὐτὴν διελυμήναντο πάντα, καὶ παρέλαβον ἐρήμην οἱ Ῥωμαῖοι πάλιν τὴν νῆσον, ἀναχωρήσαντος εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ βασιλέως· καὶ διετέλεσε μέχρι νῦν ἐνδεῶς πράττουσα. Ἔχουσι δ' αὐτὴν Ἀθηναῖοι.

Ῥήνεια δ' ἔρημον νησίδιόν ἐστιν ἐν τέτρασι τῆς Δήλου σταδίοις, ὅπου τὰ μνήματα τοῖς Δηλίοις ἐστίν. Οὐ γὰρ ἔξεστιν ἐν αὐτῇ τῇ Δήλῳ θάπτειν, οὐδὲ καίειν νεκρόν· οὐκ ἔξεστιν δὲ οὐδὲ κύνα ἐν Δήλῳ τρέφειν. Ὠνομάζετο δὲ καὶ Ὀρτυγία πρότερον.

Κέως δὲ τετράπολις μὲν ὑπῆρξε· λείπονται δὲ δύο, ἥ τε Ἰουλὶς καὶ ἡ Καρθαία, εἰς ἃς συνεπολίσθησαν αἱ λοιπαί· ἡ μὲν Ποιήεσσα εἰς τὴν Καρθαίαν· ἡ δὲ Κορησσία εἰς τὴν Ἰουλίδα. Ἐκ δὲ τῆς Ἰουλίδος ὅ, τε Σιμωνίδης ἦν ὁ μελοποιὸς, καὶ Βακχυλίδης, ἀδελφιδοῦς ἐκείνου· καὶ μετὰ ταῦτα Ἐρασίστρατος ὁ ἰατρὸς, καὶ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων Ἀρίστων, ὁ τοῦ Βορυσθενίτου Βίωνος ζηλωτής. Παρὰ τούτοις δὲ δοκεῖ τεθῆναί ποτε νόμος, οὗ μέμνηται καὶ Μένανδρος·

Καλὸν τὸ Κείων νόμιμόν ἐστι, Φανία·
Ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς, οὐ ζῇ κακῶς.

Προσέταττε γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη γεγενότας κωνειάζεσθαι, τοῦ διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφήν· καὶ πολιορκουμένους δέ ποτε ὑπ' Ἀθηναίων, ψηφίσασθαί φασι τοὺς πρεσβυτάτους ἐξ αὐτῶν ἀποθανεῖν, ὁρισθέντος πλήθους ἐτῶν· τοὺς δὲ παύσασθαι πολιορκοῦντας. Κεῖται δ' ἐν μέσῳ τῆς θαλάττης διέχουσα ἡ πόλις ὅσον πέντε καὶ

εἴκοσι σταδίους· ἐπίνειον δ' ἐστὶν αὐτῆς τὸ χωρίον, ἐν ᾧ ἵδρυτο ἡ Κορησσία, κατοικίαν οὐδὲ κώμης ἔχουσα. Ἔστι δὲ καὶ πρὸς τῇ Κορησσίᾳ Σμινθίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν, καὶ πρὸς τῇ Ποιηέσσῃ· μεταξὺ δὲ τοῦ ἱεροῦ, καὶ τῶν τῆς Ποιηέσσης ἐρειπίων, τὸ τῆς Νεδουσίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ἱδρυσαμένου Νέστορος κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον. Ἔστι δὲ καὶ Ἶλιξος ποταμὸς περὶ τὴν Κορησσίαν.

Μετὰ δὲ ταύτην Νάξος, καὶ Ἄνδρος ἀξιόλογοι, καὶ Πάρος. Ἐντεῦθεν ἦν Ἀρχίλοχος ὁ ποιητής. Ὑπὸ δὲ Παρίων ἐκτίσθη Θάσος καὶ Πάριον ἐν τῇ Προποντίδι πόλις. Ἐν ταύτῃ μὲν οὖν λέγεται ὁ βωμὸς θέας ἄξιος, σταδιαίας ἔχων τὰς πλευράς· ἐν δὲ τῇ Πάρῳ ἡ Παρία λίθος λεγομένη, ἀρίστη πρὸς τὴν μαρμαρογλυφίαν.

Σῦρος δ' ἐστὶ μηκύνουσι τὴν πρώτην συλλαβήν, ἐξ ἧς Φερεκύδης ὁ Βάβυος ἦν. Νεώτερος δ' ἐστὶν ὁ Ἀθηναῖος ἐκείνου. Ταύτης δοκεῖ μνημονεύειν ὁ ποιητὴς Συρίην καλῶν·

Νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται —
Ὀρτυγίης καθύπερθε. —

Μύκονος δ' ἐστὶν, ὑφ' ἧ μυθεύουσι κεῖσθαι τῶν γιγάντων τοὺς ὑστάτους ὑφ' Ἡρακλέους καταλυθέντας· ἀφ' ὧν ἡ παροιμία, πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκονον· ἐπὶ τῶν ὑπὸ μίαν ἐπιγραφὴν ἀγόντων τὰ διηρτημένα τῇ φύσει. Καὶ τοὺς φαλακροὺς δέ τινες Μυκονίους καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τὸ πάθος τοῦτο ἐπιχωριάζειν τῇ νήσῳ.

Σέριφος δ' ἐστὶν, ἐν ᾗ τὰ περὶ τὸν Δίκτυν μυ-

μὺθευται, τὸν ἀνελκύσαντα τὴν λάρνακα τοῖς δικτύοις, τὴν περιέχουσαν τὸν Πέρσέα, καὶ τὴν μητέρα Δανάην, καταπεπονωμένους ὑπ' Ἀκρισίου τοῦ πατρὸς τῆς Δανάης· τραφῆναί τε γὰρ ἐνταῦθα τὸν Περσέα φασὶ, καὶ κομίσαντα τὴν τῆς Γοργόνος κεφαλὴν, δείξαντα τοῖς Σεριφίοις ἀπολιθῶσαι πάντας· τοῦτο δὲ πρᾶξαι τιμωροῦντα τῇ μητρὶ, ὅτι αὐτὴν Πολυδέκτης ὁ βασιλεὺς ἄκουσαν ἀγαγέσθαι προείλετο πρὸς γάμον, συμπραττόντων ἐκείνων. Οὕτω δ' ἐστὶ πετρώδης ἡ νῆσος, ὥστε ὑπὸ τῆς Γοργόνος τοῦτο παθεῖν αὐτὴν φασιν οἱ κωμῳδοῦντες.

Τῆνος δὲ πόλιν μὲν οὐ μεγάλην ἔχει· τὸ δ' ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος μέγα ἐν ἄλσει, τῆς πόλεως ἔξω, θέας ἄξιον· ἐν ᾧ καὶ ἑστιατόρια πεποίηται μεγάλα, σημεῖον τοῦ συνέρχεσθαι πλῆθος ἱκανὸν τῶν συνθυόντων αὐτοῖς ἀστυγειτόνων τὰ Ποσειδώνια.

Ἔστι δὲ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων, ὅθεν ἦν Σιμωνίδης, ὁ τῶν ἰάμβων ποιητὴς, καὶ Λέβινθος, καὶ Λερία.

Καὶ τόδε Φωκυλίδεω. Λέριοι κακοί· οὐχ' ὁ μὲν, ὃς δ' οὔ.

Πάντες, πλὴν Προκλέους· καὶ Προκλῆς Λέριος.

Διεβέβληντο γὰρ ὡς κακοήθεις οἱ ἐνθένδε ἄνθρωποι.

Πλησίον δ' ἐστὶ καὶ ἡ Πάτμος καὶ Κορασσίαι, πρὸς δύσιν κείμεναι τῇ Ἰκαρίᾳ· αὕτη δὲ Σάμῳ. Ἡ μὲν οὖν Ἰκαρία ἔρημός ἐστι, νομὰς δ' ἔχει, καὶ χρῶνται αὐταῖς Σάμιοι· τοιαύτη δ' οὖσα, ἔνδοξος ὅμως ἐστὶ, καὶ ἀπ' αὐτῆς Ἰκάριον καλεῖται τὸ πρωκλιμενον

πέλαγος· ἐν ᾧ καὶ Σάμος αὐτὴ καὶ Κῶς ἐστι, καὶ αἱ ἄρτι λεχθεῖσαι Κορασσίαι, καὶ Πάτμος, καὶ Λέρος .... ἔνδοξον δὲ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὄρος, ὁ Κερκετεύς· μᾶλλον τῆς Ἀμπέλου· αὕτη δ' ὑπέρκειται τῆς Σαμίων πόλεως. Συνάπτει δὲ τῷ Ἰκαρίῳ τὸ Καρπάθιον πέλαγος πρὸς νότον· τούτῳ δὲ τὸ Αἰγύπτιον· πρὸς δὲ δύσιν τό τε Κρητικὸν καὶ τὸ Λιβυκόν.

Καὶ ἐν τῷ Καρπαθίῳ δ' εἰσὶ πολλαὶ τῶν Σποράδων μεταξὺ τῆς Κῶ μάλιστα, καὶ Ῥόδου, καὶ Κρήτης· ὧν εἰσὶν Ἀστυπάλαιά τε καὶ Τῆλος καὶ Χαλκία, καὶ ἃς Ὅμηρος ὀνομάζει ἐν τῷ καταλόγῳ·

Οἳ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον, Κράπαθόν τε, Κάσον τε
Καὶ Κῶν Εὐρυπύλοιο πόλιν, νήσους τε Καλύδνας.

Ἔξω γὰρ τῆς Κῶ καὶ τῆς Ῥόδου, περὶ ὧν ἐροῦμεν ὕστερον, τάς τε ἄλλας ἐν ταῖς Σποράσι τίθεμεν, καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα μεμνήμεθα αὐτῶν, καίπερ τῆς Ἀσίας, οὐ τῆς Εὐρώπης ἐγγὺς οὐσῶν· ἐπειδὴ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῖς Κυκλάσι, καὶ τὰς Σποράδας συμπεριλαβεῖν ἐπείγεταί πως ὁ λόγος· ἐν δὲ τῇ τῆς Ἀσίας περιοδείᾳ τὰς προσεχεῖς αὐτῇ τῶν ἀξιολόγων νήσων προσπεριοδεύσωμεν, Κύπρον, καὶ Ῥόδον, καὶ Κῶν, καὶ τὰς ἐν τῇ ἑφεξῆς παραλίᾳ κειμένας, Σάμον, Χίον, Λέσβον, Τένεδον· νῦν δὲ τὰς Σποράδας, ὧν ἄξιον μνησθῆναι, λοιπὸν ἔπιμεν.

Ἡ μὲν οὖν Ἀστυπάλαια ἱκανῶς ἐστι πελαγία, πόλιν ἔχουσα. Ἡ δὲ Τῆλος ἐκτέταται παρὰ τὴν Κνιδίαν μακρὰ, ὑψηλὴ, στενὴ, τὴν περίμετρον ὅσον

ἑκατὸν καὶ τεσσαρήκοντα σταδίων, ἔχουσα ὕφορμον. Ἡ δὲ Χαλκία τῆς Τήλου διέχει σταδίους ὀγδοήκοντα, Καρπάθου δὲ τεσσαρακοσίους, Ἀστυπαλαίας δὲ περὶ διπλασίους· ἔχει δὲ καὶ κατοικίαν ὁμώνυμον, καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος, καὶ λιμένα.

Νίσυρος δὲ πρὸς ἄρκτον μέν ἐστι Τήλου, διέχουσα αὐτῆς ὅσον ἑξήκοντα σταδίους, ὅσους καὶ Κῶ διέχει· στρογγύλη δὲ, καὶ ὑψηλὴ, καὶ πετρώδης, τοῦ μυλίου λίθου εὐποροῦσα· τοῖς γοῦν ἀστυγείτοσιν ἐκεῖθέν ἐστιν ἡ τῶν μύλων εὐπορία. Ἔχει δὲ καὶ πόλιν ὁμώνυμον, καὶ λιμένα, καὶ θερμὰ, καὶ Ποσειδῶνος ἱερόν· περίμετρος δὲ αὐτῆς ὀγδοήκοντα σταδίοι. Ἔστι δὲ καὶ νησίδια πρὸς αὐτῇ Νισυρίων λεγόμενα. Φασὶ δὲ, τὴν Νίσυρον ἀπόθραυσμα εἶναι τῆς Κῶ· προσθέντες καὶ μῦθον, ὅτι Ποσειδῶν διώκων ἕνα τῶν Γιγάντων Πολυβώτην, ἀποθραύσας τῇ τριαίνῃ τρύφος τῆς Κῶ ἐπ' αὐτὸν βάλοι, καὶ γένοιτο νῆσος τὸ βληθὲν ἡ Νίσυρος, ὑποκείμενον ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὸν Γίγαντα· τινὲς δὲ αὐτὸν ὑποκεῖσθαι τῇ Κῶ φασιν.

Ἡ δὲ Κάρπαθος, ἣν Κράπαθον εἶπεν ὁ ποιητὴς, ὑψηλή ἐστι, κύκλον ἔχουσα σταδίων διακοσίων. Τετράπολις δ' ὑπῆρξε, καὶ ὄνομα εἶχεν ἀξιόλογον· ἀφ' οὗ καὶ τῷ πελάγει τοὔνομα ἐγένετο. Μία δὲ τῶν πόλεων ἐκαλεῖτο Νίσυρος, ὁμώνυμος τῇ τῶν Νισύρων νήσῳ. Κεῖται δὲ τῆς Λιβύης κατὰ Λευκὴν ἀκτήν· ἡ τῆς μὲν Ἀλεξανδρείας διέχει περὶ χιλίους σταδίους, τῆς δὲ Καρπάθου περὶ τετρακισχιλίους.

Ἡ Κάσος δὲ ταύτης μὲν ἀπὸ ἑβδομήκοντα κατὰ

ΣΤΡΑΒΩ

ΓΕΩΓΡΑ

BIBAION EN

CAP

Τῇ δ' Εὐρώπῃ συνεχὴς ἐστι
ναῖν συνάπτουσα αὐτῇ· δι
ρητίον; διαλύσεως φυσικοῖς
χάριν. Ὅπερ οὖν Ἐρατοσθέ
μάνης ἐποίησε, τοῦθ' ἡμῖν ἐπ

Ὁ γὰρ Ταῦρος μέσην π
ἤπειρον, ἀπὸ τῆς ἑσπερίας ἐπ
μὲν αὐτῆς ἀπολείπων πρὸς β
βρινόν. Καλοῦσι δὲ αὐτῶν
τὸς τοῦ Ταύρου, τὸ δὲ ἐκτός
μῖν καὶ πρότερον· ἀλλ' ἱερήν
σεως χάριν.

Πλάτος μὲν οὖν ἔχει τὸ
χιλίων σταδίων, μῆκος δ' ὅ
τετράρων που μυριάδων καὶ
τῆς Ῥοδίων περαίας ἐπὶ τὰ
Σκυθίας πρὸς τὰς ἀνατολάς.

Διήρηται δ' εἰς μέρη πο
γραφαῖς, καὶ μείζοσι, καὶ ἐ
Ἐπεὶ δ' ἐν τῷ τοσούτῳ πλά
βάνεταί τινα ἔθνη, τὰ μὲν
παντελῶς γνώριμα· (καθὸ

ία, καὶ Ἀρμενία, καὶ Καππαδοκῶν τινες, καὶ
ες, καὶ Πισίδαι) τὰ μὲν πλεονάζοντα τοῖς προσ-
οις μέρεσιν ἐνταῦθα τακτέον· τὰ δ' ἐν τοῖς
ις, εἰς τὰ νότια· καὶ τὰ ἐν μέσῳ δὲ τῶν ὀρῶν
να, διὰ τὰς τῶν ἀέρων ὁμοιότητας πρὸς βορ-
πως θετέον· ψυχροὶ γάρ εἰσιν, οἱ δὲ νότιοι,
οί. Καὶ τῶν ποταμῶν δὲ αἱ ῥύσεις ἐνθένδε
ι πᾶσαι σχεδόν τι εἰς τἀναντία, αἱ μὲν εἰς τὰ
α, αἱ δ' εἰς τὰ νότια μέρη, τά γε πρῶτα (κἂν
ρόν τινες ἐπιστρέφωσι πρὸς ἀνατολὰς, ἢ δύσεις)
ιί τι εὔφυὲς πρὸς τὸ τοῖς ὄρεσιν ὁρίοις χρῆσθαι
τὴν εἰς δύο μέρη διαίρεσιν τῆς Ἀσίας· καθά-
ιαὶ ἡ θάλαττα ἡ ἐντὸς στηλῶν, ἐπ' εὐθείας πως
ἡ πλείστη τοῖς ὄρεσι τούτοις, ἐπιτηδεία γεγέ-
ι πρὸς τὸ δύο ποιεῖν ἠπείρους, τήν τε Εὐρώ-
καὶ τὴν Λιβύην, ὅριον ἀμφοῖν οὖσαν ἀξιό-
ν.

Τοῖς δὲ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ
ίσιαν ἐν τῇ γεωγραφίᾳ, τὰ πρὸς βορρᾶν ἐστι
α τῆς εἰς δύο διαιρέσεως· ὥστε ἀπὸ τούτων ἀρ-
. Αὐτῶν δὲ τούτων πρῶτά ἐστι τὰ περὶ τὸν
ϊν, ὅνπερ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης ὅριον ὑ-
μεθα. Ἔστι δὲ ταῦτα τρόπον τινὰ χερρόνησι-
τα. Περιέχεται γὰρ ἐκ μὲν τῆς ἑσπέρας τῷ πο-
ῷ τῷ Ταναΐδι καὶ τῇ Μαιώτιδι μέχρι τοῦ Βοσ-
υ, καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου παραλίας, τῆς τελευ-
ς εἰς τὴν Κολχίδα· ἐκ δὲ τῶν ἄρκτων τῷ Ὠκεα-
μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάττης· ἔκ-
δὲ αὐτῇ ταύτῃ τῇ θαλάττῃ μέχρι τῶν μεθορίων

τῆς τε Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἀρμενίας, παρ' ἃ
καὶ ὁ Ἀράξης ἐκδίδωσι ποταμός· ῥεῖων δ
τῆς Ἀρμενίας, Κύρος δὲ, διὰ τῆς Ἰβηρία
Ἀλβανίας· ἐκ νότου δὲ ἡ ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς
ρου μέχρι τῆς Κολχίδος ὅσον τριχιλίων σ
δίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, δι' Ἀλβ
Ἰβήρων, ὥστε ἰσθμοῦ λόγον ἔχειν. Οἱ μ
σοῦτον συναγαγόντες τὸν ἰσθμὸν, ἐφ' ὅσον
χος, ἐπιλυστον φήσας ἐξ ἑκατέρου τοῦ
οὐδ' ἂν λόγου ἀξιοῖντο. Ποσειδώνιος
πεντακοσίων εὗρηκε τὸν ἰσθμὸν, ὅσον καὶ
Πηλουσίου ἰσθμὸν ἐς τὴν Ἐρυθράν· δοκ
σὶ, μὴ πολὺ διαφέρειν μηδὲ τὸν ἀπὸ τῆς Κ
εἰς τὸν Ὠκεανόν.

Οὐκ οἶδα δὲ, πῶς ἄν τις περὶ τῶν ἀδή
πιστεύσειε, μηδὲν εἰκὸς ἔχοντι εἰπεῖν περὶ
ταν περὶ τῶν φανερῶν οὕτω παραλόγως λ
ταῦτα φίλος Πομπηίῳ γεγονὼς, τῷ στρατεύ
τοὺς Ἴβηρας, καὶ τοὺς Ἀλβανοὺς, μέχρι τῆς
τερα θαλάττης, τῆς τε Κασπίας καὶ τῆς
Φασὶ γοῦν ἐν Ῥόδῳ γενόμενον τὸν Πομπήϊ
ἐπὶ τὸν λῃστρικὸν πόλεμον ἐξῆλθεν, εὐθὺς
καὶ ἐπὶ Μιθριδάτην ὁρμήσειν, καὶ τὰ μέχρι
σπίας ἔθνη, παρατυχεῖν διαλεγομένῳ τῷ
νίῳ· ἀπιόντα δ' ἐρέσθαι, εἴτι προστάττει τὸν
Λίαν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι
Προστίθει δὲ τούτοις, ὅτι καὶ τὴν ἱστορ
γραψε τὴν περὶ αὐτόν. Διὰ δὴ ταῦτα ἐχρὴ
τίσαι τἀληθοῦς πλέον τι.

Δεύτερον δ' ἂν εἴη μέρος, τὸ ὑπὲρ τῆς Ἑρκανίας θαλάττης, ἣν Κασπίαν καλοῦμεν, μέχρι τῶν κατ' Ἰνδοὺς Σκυθῶν. Τρίτον δὲ μέρος τὸ συνεχὲς τῷ ἐχθέντι ἰσθμῷ, καὶ ἀεὶ τὰ ἐξῆς τούτῳ, καὶ ταῖς Κασπίαις πύλαις, τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου καὶ τῆς Εὐρώπης ἐγγυτάτω. Ταῦτα δ' ἐστὶ Μηδία καὶ Ἀρμενία, καὶ Καππαδοκία, καὶ τὰ μεταξύ. Τέταρτον δ' ἡ ἐντὸς Ἅλυος γῆ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τῷ Ταύρῳ, καὶ ὅσα εἰς τὴν χερρόνησον ἐμπίπτει, ἣν ποιεῖ ὁ διείργων ἰσθμὸς τήν τε Ποντικὴν καὶ τὴν Κιλικίαν θάλασσαν. Τῶν δὲ ἄλλων, τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου, ἥν τε Ἰνδικὴν τίθεμεν καὶ τὴν Ἀριανήν, μέχρι τῶν ἔθνῶν τῶν καθηκόντων πρός τε τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον, καὶ τὸν Νεῖλον, καὶ πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος, καὶ τὸ Ἰσσικόν.

II. Οὕτω δὲ διακειμένων, τὸ πρῶτον μέρος οἰκοῦσιν, ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν καὶ τὸν Ὠκεανόν, Σκυθῶν τινὲς Νομάδες, καὶ Ἀμαξοικοί· ἐνδοτέρω δὲ τούτων Σαρμάται καὶ οὗτοι Σκύθαι, Ἱππόσοι καὶ Σιράκοι, μέχρι τῶν Καυκασίων ὀρῶν πὶ μεσημβρίαν τείνοντες· οἱ μὲν, Νομάδες, οἱ δὲ, αἱ Σκηνῖται καὶ Γεωργοί· περὶ δὲ τὴν λίμνην Μαιῶται· πρὸς δὲ τῇ θαλάττῃ τοῦ Βοσπόρου τὰ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἐστὶ, καὶ ἡ Σινδική· μετὰ δὲ ταύτην Ἀχαιοὶ καὶ Ζυγοὶ, καὶ Ἡνίοχοι, Κερκέται τε καὶ Μακροπώγωνες. Ὑπέρκεινται δὲ τούτων καὶ τὰ ὧν Φθειροφάγων στενά· μετὰ δὲ τοὺς Ἡνιόχους Κολχὶς, ὑπὸ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι κειμένη καὶ οἷς Μοσχικοῖς. Ἐπεὶ δ' ὅριον ὑπόκειται τῆς Εὐρώ-

καθάπερ νομίζουσιν οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ ἑωθ
ἐκείνου, παραπλησίως ἐκείνῳ τὰς ἀρχὰς
ἔχων· ἀλλὰ τοῦ μὲν, πολὺ τὸ φανερὸν, χώ
ιόντος πᾶσαν εὐεπίμικτον, καὶ μακροὺς
ἔχοντος. Τοῦ δὲ Ταναΐδος τὰς μὲν ἐκβολα
(δύο δ' εἰσὶν εἰς τὰ ἀρκτικώτατα μέρη τῆς
δος, ἑξήκοντα σταδίους ἀλλήλων διέχουσαι
ὑπὲρ τῶν ἐκβολῶν, ὀλίγον τὸ γνώριμόν ἐ
τὰ ψύχη καὶ τὰς ἀπορίας τῆς χώρας, ὡς οἱ
τόχθονες δύνανται φέρειν, σαρξὶ καὶ γάλ
φόμενοι νομαδικῶς· οἱ δ' ἀλλοεθνεῖς οὐ
νουσιν. Ἄλλως δὲ οἱ Νομάδες δυσεπίμι
ἄλλοις ὄντες, καὶ πλήθει, καὶ βίᾳ διαφέρ
ποκεκλείκασιν, εἰ καί τι πορεύσιμον τῆς χώ
ἢ εἴ τινας τετύχηκεν ἀνάπλους ἔχων ὅ ποτα
πὸ δὲ τῆς αἰτίας ταύτης οἱ μὲν ὑπέλαβον,
γὰς ἔχειν αὐτὸν ἐν τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι

πλεύντων, τῶν μὲν, ἀνδράποδα ἀγόντων καὶ δέρματα, καὶ εἴτι ἄλλο τῶν Νομαδικῶν, τῶν δ' ἐσθῆτα καὶ οἶνον, καὶ τ' ἄλλα, ὅσα τῆς ἡμέρου διαίτης οἰκεῖα, ἀντιφορτιζομένων. Πρόκειται δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τοῦ ἐμπορείου νῆσος Ἀλωπεκία, κατοίκισμα μεγάδων ἀνθρώπων. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα νησίδια πλησίον ἐν τῇ λίμνῃ. Διέχει δὲ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος εὐθυπλοοῦσι ἐπὶ τὰ βόρεια διςχιλίους καὶ διακοσίους σταδίους ὁ Τάναϊς· οὐ πολὺ δὲ πλείους εἰσὶ παραλεγομένῳ τὴν γῆν.

Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τῷ παρὰ γῆν πρῶτον μέν ἐστιν ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος προϊοῦσιν ἐν ὀκτακοσίοις σταδίοις ὁ μέγας καλούμενος Ῥομβίτης, ἐν ᾧ τὰ πλεῖστα ἁλιεύματα τῶν εἰς ταριχείας ἰχθύων· ἔπειτα ἐν ἄλλοις ὀκτακοσίοις ὁ ἑλάσσων Ῥομβίτης, καὶ ἄκρα, ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἁλιείας ἐλάττους· ἔχουσι δὲ οἱ μὲν περὶ πρότερον νησία ὁρμητήρια, οἱ δ' ἐν τῷ

κροῦ Ῥομβίτου στάδιοί εἰσιν
βην καὶ τὸν Ἀντικείτην ποτ
εἴκοσι ἐπὶ τὴν κώμην τὴν Κ
ἀφετήριον τοῖς τὴν λίμνην πλ
πλῳ τούτῳ, καὶ σκοπαί τινες

Τὸ δὲ Κιμμερικὸν πόλις
ῥονήσου ἱδρυμένη, τὸν ἰσθμ
κλείουσα· ἐκέκτηντο δ' οἱ Κ
ἐν τῷ Βοσπόρῳ δύναμιν· δ
βόσπορος ὠνομάσθη. Οὗτοι
μεσόγαιαν οἰκοῦντας ἐν τοῖς
του μέχρι Ἰωνίας ἐπιδραμόντ
ἐξήλασαν ἐκ τῶν τόπων Σκύ
Ἕλληνες, οἱ Παντικάπαιον κα
πόλεις, τὰς ἐν Βοσπόρῳ.

Εἶτ' ἐπὶ τὴν Ἀχίλλειον κ
ᾗ τὸ Ἀχιλλέως ἱερόν· ἐνταῦθα
πορθμὸς τοῦ στόματος τῆς Μ
σταδίων, ἢ καὶ πλειόνων,
Μυρμήκιον κώμην· πλησίον
καὶ τὸ Παρθένιον.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Σατ
τα στάδιοι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἐπ'
βρὸς τῶν ἐπιφανῶς δυναστευό

Πλησίον δὲ κώμη Πατρα
Χοροκονδάμην ἑκατὸν τριάκοι
Κιμμερικοῦ καλουμένου Βοσπ
δὲ οὕτως ὁ στενωπὸς, ἐπὶ τοῦ
τιδος, ἀπὸ τῶν κατὰ τὸ Ἀχ

ιν στενῶν, διατείνων μέχρι πρὸς τὴν Κορακονδά-
ν καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ κώμιον τῆς Παντικα-
ίων γῆς, ὄνομα Ἄκρα, ἑβδομήκοντα σταδίων δι-
γόμενον πορθμῷ· μέχρι γὰρ δεῦρο, καὶ ὁ κρύ-
κλλος διατείνει, πεττομένης τῆς Μαιώτιδος κατὰ
ὺς κρυμούς, ὥστε πεζεύεσθαι. Ἅπας δ' ἐστὶν εὔ-
ιενος ὁ στεγανὸς οὗτος.

Ὑπέρκειται δὲ τῆς Κορακονδάμης εὐμεγέθης λί-
η, ἣν καλοῦσιν ἀπ' αὐτῆς Κορακονδαμῆτιν· ἐκδί-
σι δ' ἀπὸ δέκα σταδίων τῆς κώμης εἰς τὴν Θά-
ιταν· ἐμβάλλει δὲ εἰς τὴν λίμνην ἀποῤῥώξ τις τοῦ
τικείτου ποταμοῦ, καὶ ποιεῖ νῆσον περίκλυστον
α ταύτῃ τε τῇ λίμνῃ, καὶ τῇ Μαιώτιδι, καὶ τῷ
ταμῷ. Τινὲς δὲ καὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν Ὑπανιν
οσαγορεύουσι, καθάπερ καὶ τὸν πρὸς τῷ Βο-
σθένει.

Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὴν Κορακονδαμῆτιν ἥ τε
ναγορία ἐστὶ πόλις ἀξιόλογος, καὶ Κῆποι, καὶ
μώνασσα, καὶ τὸ Ἀπάτουρον, τὸ τῆς Ἀφροδίτης
όν· ὧν ἡ Φαναγορία καὶ οἱ Κῆποι κατὰ τὴν λε-
εῖσαν νῆσον ἵδρυνται, εἰσπλέοντι ἐν ἀριστερᾷ· αἱ
λοιπαὶ πόλεις ἐν δεξιᾷ πέραν Ὑπάνιος ἐν τῇ Σιν-
ῇ. Ἔστι δὲ καὶ Γοργιππία· ἐν δὲ τῇ Σινδικῇ τὸ
σίλειον τῶν Σινδῶν πλησίον θαλάττης, καὶ Ἀβο-
κη. Τοῖς δὲ τοῦ Βοσπόρου δυνάσταις ὑπήκοοι
τες ἅπαντες Βοσπορανοὶ καλοῦνται· καὶ ἔστι τῶν
ν Εὐρωπαίων Βοσπορανῶν μητρόπολις τὸ Παντι
παιον· τῶν δ' Ἀσιανῶν τὸ Φαναγόρου· καλεῖτα
ρ καὶ οὕτως ἡ πόλις· καὶ δοκεῖ τῶν μὲν ἐν τῇς

Μαιώτιδος καὶ τῆς ὑπερκειμένης βαρβάρου
κομιζομένων ἐμπορεῖον εἶναι τὰ Φαναγόρια·
ἐκ τῆς θαλάττης ἀναφερομένων ἐκεῖσε τὸ Πα
παιον· ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Φαναγορίᾳ τῆς Ἀφρ
ἱερὸν ἐπίσημον τῆς Ἀπατούρου. Ἐτυμολογο
τὸ ἐπίθετον τῆς θεοῦ μῦθόν τινα προστησα
ὡς ἐπιθεμένων ἐνταῦθα τῇ θεῷ τῶν Γιγάντω
καλεσαμένη τὸν Ἡρακλέα, πρύψειεν ἐν κευθμ
νι, εἶτα τῶν Γιγάντων ἕκαστον δεχομένη κα
τῷ Ἡρακλεῖ παραδιδοίη δολοφονῶν ἐξ ἀπάτη

Τῶν Μαιωτῶν δ' εἰσὶν αὐτοί τε οἱ Σινδ
Δανδάριοι, καὶ Τορεᾶται, καὶ Ἄγροι, καὶ Ἀ
ἔτι δὲ Τάρπητες, Ὀβιδιακηνοί, Σιττακηνοί, Δ
ἄλλοι πλείους· τούτων δ' εἰσὶ καὶ οἱ Ἀσπουρ
μεταξὺ Φαναγορίας οἰκοῦντες καὶ Γοργιπη
πεντακοσίοις σταδίοις· οἷς ἐπιθέμενος Πολ
βασιλεὺς ἐπὶ προσποιήσει φιλίας, οὐ λαθὼν,
στρατηγήθη, καὶ ζωγρίᾳ ληφθεὶς ἀπέθανε.
συμπάντων Μαιωτῶν τῶν Ἀσιανῶν, οἱ μὲ
κουον τῶν τὸ ἐμπορεῖον ἐχόντων, τὸ ἐν τῷ Τ
οἱ δὲ, τῶν Βοσπορανῶν· τοτὲ δ' ἀφίσταντο
ἄλλοι. Πολλάκις δ' οἱ τῶν Βοσπορανῶν ἦρ
καὶ τὰ μέχρι τοῦ Τανάϊδος κατεῖχον, καὶ μ
οἱ ὕστατοι Φαρνάκης καὶ Ἄσανδρος καὶ Πο
Φαρνάκης δὲ ποτε καὶ τὸν Ὕπανιν τοῖς Δανο
ἐπαγαγεῖν λέγεται διά τινος παλαιᾶς διώρυχο
καθάρας αὐτὴν, κατακλύσαι τὴν χώραν.

Μετὰ δὲ τὴν Σινδικὴν καὶ τὴν Γοργιππι
τῇ θαλάττῃ ἡ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ζυγῶν καὶ Ἡ

λα, τὸ πλέον ἐλίμνος καὶ ὀρεινή, τοῦ Καυ-
μέρος οὖσα. Ζῶσι δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ θάλατ-
στηρίων, ἐκάτια ἔχοντες λεπτὰ, στενὰ καὶ
, ὅσον ἀνθρώπους πέντε καὶ εἴκοσι δεχόμενα·
ον δὲ, τριάκοντα δέξασθαι τοὺς πάντας δυνά-
καλοῦσι δ' αὐτὰ οἱ Ἕλληνες καμάρας. Φασὶ
ὸ τῆς Ἰάσσους στρατιᾶς, τοὺς μὲν Φθιώτας
ὺς τὴν ἐνθάδε Ἀχαΐαν οἰκίσαι, Λάκωνας δὲ
Ἰνιοχίαν, ὧν ἦρχον Ῥῆκας καὶ Ἀμφίστρατος,
Διοσκούρων ἡνίοχοι· καὶ τοὺς Ἡνιόχους ἀπὸ
ν εἰκὸς ὠνομάσθαι· τῶν δ' οὖν καμαρῶν στό-
κατασκευαζόμενοι καὶ ἐπιπλέοντες τοτὲ μὲν
λκάσι, τοτὲ δὲ χώρᾳ τινὶ, ἢ καὶ πόλει τινὶ θα-
ρατοῦσι. Προσλαμβάνουσι δ' ἔσθ' ὅτε καὶ
Βόσπορον ἔχοντες, ὑφόρμους χορηγοῦντες,
ορὰν καὶ διάθεσιν τῶν ἁρπαζομένων· ἐπανι-
δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα χωρία, ναυλοχεῖν οὐκ ἔχοντες,
μενοι τοῖς ὤμοις τὰς καμάρας, ἀναφέρουσιν
ὺς δρυμοὺς, ἐν οἷςπερ καὶ οἰκοῦσι, λυπρὰν
τες γῆν· καταφέρουσι δὲ πάλιν, ὅταν ᾖ καιρὸ
ῦ πλεῖν. Τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι καὶ ἐν τῇ ἀλλο-
γνώριμα ἔχοντες ὑλώδη χωρία, ἐν οἷς ἀποκρύ-
; τὰς καμάρας, αὐτοὶ πλανῶνται πεζοὶ νύκτωρ
ιθ' ἡμέραν ἀνδραποδισμοῦ χάριν. Ἃ δ' ἂν
ιν ἐπίλυτρα ποιοῦνται φαδίως, μετὰ τοὺς ἀνα-
μηνύοντες τοῖς ἀπολέσασιν. Ἐν μὲν οὖν τοῖς
τυνομένοις τόποις, ἔστι τις βοήθεια ἐκ τῶν ἦ-
ων τοῖς ἀδικουμένοις. Ἀντεπιτίθενται γὰρ πολ-
καὶ κατέγουσιν αὐτάνδρους τὰς καμάρας. Ἐ

γοῦν Ἡνίοχοι τέτταρας εἶχον βασιλέας, Ὠριδάτης ὁ Εὐπάτωρ φεύγων ἐκ τῆς προ Βόσπορον διῆκε τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ α πορεύσιμος αὐτῷ· τῆς δὲ τῶν Ζυγίων ἀπ τε δυσχερείας καὶ ἀγριότητας, τῇ παραλι ᾖει, τὰ πολλὰ ἐμβαίνων ἐπὶ τὴν Θάλαττα τὴν τῶν Ἀχαιῶν ἦκε· καὶ προσλαβόντε ἐξετέλεσε τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Φάσιδος, οὗ πο τρακισχιλίων λείπουσαν σταδίων.

Εὐθὺς οὖν ἀπὸ τῆς Κορακονδάμης π ὁ πλοῦς ἐστιν. Ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὃ ὁ Σινδικὸς ἐστι λιμήν· καὶ πόλις, εἶτα ἐ σίοις τὰ καλούμενα Βάτα, κώμη, καὶ λι ὃ μάλιστα ἀντικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον ταύτῃ τῇ παραλίᾳ, καθάπερ ἡ Καραμβ τῷ Κριοῦ μετώπῳ· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ὁ

ς, καὶ Μόσχους, καὶ Κολχοὺς, καὶ τοὺς ὑπὲρ τοὺ-
ν Φθειροφάγους, καὶ Σοάνας, καὶ ἄλλα μικρὰ
νη τὰ περὶ τὸν Καύκασον. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν
παραλία, καθάπερ εἶπον, ἐπὶ τὴν ἕω τείνει, καὶ
έπει πρὸς νότον· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ἐπιστροφὴν
μβάνει κατὰ μικρόν· εἶτ' ἀντιπρόσωπος γίνεται
ῇ δύσει, καὶ τελευτῷ πρὸς τὸν Πιτυοῦντα καὶ τὴν
ιοσκουριάδα· ταῦτα γὰρ τὰ χωρία συνάπτει τῆς
ολχίδος τῇ λεχθείσῃ παραλίᾳ. Μετὰ δὲ τὴν Διοσ-
ουριάδα ἡ λοιπὴ τῆς Κολχίδος ἐστὶ παραλία, καὶ
συνεχὴς Τραπεζοῦς, καμπὴν ἀξιόλογον ποιήσασα·
τα εἰς εὐθεῖαν ταθεῖσά πως πλευράν, τὴν τὰ δε-
ὰ τοῦ Πόντου ποιοῦσαν, τὰ βλέποντα πρὸς ἄρ-
ον. Ἅπασα δ' ἡ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν ἄλλων παρα-
κ μέχρι Διοσκουριάδος καὶ τῶν ἐπ' εὐθείας πρὸς νό-
ν ἐν τῇ μεσογαίᾳ τόπων, ὑποπέπτωκε τῷ Καυκάσῳ.

Ἔστι δ' ὄρος τοῦτο ὑπερκείμενον τοῦ πελάγους
ατέρου, τοῦ τε Ποντικοῦ, καὶ τοῦ Κασπίου, δια-
χίζον τὸν ἰσθμὸν, τὸν διείργοντα αὐτά. Ἀφορί-
ι δὲ πρὸς νότον μὲν τήν τε Ἀλβανίαν, καὶ τὴν Ἰβη-
ίαν· πρὸς ἄρκτον δὲ τὰ τῶν Σαρματῶν πεδία· εὔ-
νδρον δ' ἐστὶν ὕλῃ παντοδαπῇ, τῇ τε ἄλλῃ, καὶ
ναυπηγησίμῳ. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν
χωρίων καλεῖσθαι Κάσπιον τὸν Καύκασον, ἴσως
ὸ τῶν Κασπίων παρονομασθέντα. Ἀγκῶνες δέ
νες αὐτοῦ προπίπτουσιν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, οἳ
ν τε Ἰβηρίαν περιλαμβάνουσι μέσην, καὶ τοῖς Ἀρ-
νίων ὄρεσι συνάπτουσι, καὶ τοῖς Μοσχικοῖς κα-

δ' ὑπὸ Ῥωμαίοις ἀβοηθητοτέρα ἐστὶ, διὰ τὴν γωρίαν τῶν πεμπομένων.

Τοιοῦτος μὲν ὁ τούτων βίος. Δυναστεύοντα καὶ οὗτοι ὑπὸ τῶν καλουμένων σκηπτούχων· καὶ τοὶ δὲ οὗτοι ὑπὸ τυράννοις, ἢ βασιλεῦσίν εἰσιν. γοῦν Ἡνίοχοι τέτταρας εἶχον βασιλέας, ἡνίκα θριδάτης ὁ Εὐπάτωρ φεύγων ἐκ τῆς προγονικῆ Βόσπορον διῄει τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ αὕτη μὲ πορεύσιμος αὐτῷ· τῆς δὲ τῶν Ζυγίων ἀπογνοὺς τε δυσχερείας καὶ ἀγριότητας, τῇ παραλίᾳ χαλε ᾔει, τὰ πολλὰ ἐμβαίνων ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἕως τὴν τῶν Ἀχαιῶν ἧκε· καὶ προσλαβόντων τοὺ ἐξετέλεσε τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Φάσιδος, οὐ πολὺ τῶν τρακισχιλίων λείπουσαν σταδίων.

Εὐθὺς οὖν ἀπὸ τῆς Κοροκονδάμης πρὸς ἕω ὁ πλοῦς ἐστιν. Ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκο ὁ Σινδικός ἐστι λιμήν· καὶ πόλις, εἶτα ἐν τετρ σίοις τὰ καλούμενα Βάτα, κώμη, καὶ λιμὴν, κ ὃ μάλιστα ἀντικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον ἡ Σιν ταύτῃ τῇ παραλίᾳ, καθάπερ ἡ Κάραμβις εἴρ τῷ Κριοῦ μετώπῳ· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ὁ μὲν Ἀ μίδωρος τὴν Κερκετῶν λέγει παραλίαν, ὑφόρμ ἔχουσαν καὶ κώμας, ὅσον ἐπὶ σταδίους ὀκτακοσί καὶ πεντήκοντα· εἶτα τὴν τῶν Ἀχαιῶν σταδίων π τακοσίων· εἶτα τὴν τῶν Ἡνιόχων χιλίων· εἶτα Πιτυοῦντα τὸν μέγαν, τριακοσίων ἑξήκοντα μέ Διοσκουριάδος. Οἱ δὲ τὰ Μιθριδατικὰ συγγ ψαντες, οἷς μᾶλλον προσεκτέον, Ἀχαιοὺς λέγο πρώτους, εἶτα Ζυγοὺς, εἶτα Ἡνιόχους, εἶτα Κερ

τας, καὶ Μυρτὼ, καὶ Σκυ[illegible]
των Φιλ[illegible]
ἔθνη, τὰ περὶ τὸν Λυκορ[illegible]
ἡ παιδεία, καὶ [illegible]
βλέπει πρὸς τοῦτ[illegible]
ἀμβάσεις καὶ [illegible]
ἢ ὕδασι, καὶ [illegible]
ἰσοσκελῆ δὲ [illegible]
ὑλικὸς τὴ[illegible]
ιφειδὰ τ[illegible]
τυτικὴ Τ[illegible]
ι εἰς ε[illegible]
τοῦ Πυ[illegible]
, Ἄτοσα ἰ[illegible]
ιαχρὰ ἀνα[illegible]
ντὶ μετ[illegible]
ἔστι [illegible]
ρου, τ[illegible]
ὁ τῶν [illegible]
ἀρχὴ γ[illegible]
ἀρχὴ [illegible]
ἰ ἐστὶ [illegible]
ιγγρα[illegible]
ν πλατ[illegible]
Σ[illegible]
τὴ[illegible]
τῶν [illegible]
ω. Θ[illegible]

λουμένοις· ἔτι δὲ τῷ Σκυδίσῃ καὶ τῷ Παρυάδῃ· ταῦτα δ' ἐστὶ μέρη τοῦ Ταύρου πάντα, τοῦ πο-ούντος τὸ νότιον τῆς Ἀρμενίας πλευρὸν, ἀπερῳγό-τα πως ἐκεῖθεν πρὸς ἄρκτον, καὶ προσπίπτοντα μέ-χρι τοῦ Καυκάσου, καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου παραλίας τῆς ἐπὶ Θεμίσκυραν διατεινούσης ἀπὸ τῆς Κολχίδος.

Ἡ δ' οὖν Διοσκουριὰς ἐν κόλπῳ τοιούτῳ κει-μένη, καὶ τὸ ἐωθινώτατον σημεῖον ἐπέχουσα τοῦ σύμπαντος πελάγους, μυχός τε τοῦ Εὐξείνου λέγε-ται, καὶ ἔσχατος πλοῦς· τὸ γὰρ παροιμιακῶς λεχθὲν, οὕτω δεῖ δέχεσθαι·

Εἰς Φᾶσιν, ἔνθα ναυσὶν ἔσχατος δρόμος.

οὐχ ὡς τὸν ποταμὸν λέγοντος τοῦ ποιήσαντος τὸ ἰάμβειον· οὐδὲ δὴ ὡς τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν κειμένην ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ἀλλ' ὡς τὴν Κολχίδα ἀπὸ μέρους, ἐπεὶ ἀπό γε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς πόλεως οὐκ ἐλάττων ἑξακοσίων σταδίων λείπεται πλοῦς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν μυχόν. Ἡ δ' αὐτὴ Διοσκουριὰς ἐστι καὶ ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Κασπί-ας καὶ τοῦ Πόντου, καὶ ἐμπορεῖον τῶν ὑπερκειμέ-νων καὶ συνέγγυς ἐθνῶν κοινόν. Συνέρχεσθαι γοῦν εἰς αὐτὴν ἑβδομήκοντα, οἱ δὲ, καὶ τριακόσια ἔθνη φασὶν, οἷς οὐδὲν τῶν ὄντων μέλει, πάντα δὲ ἑτερό-γλωττα, διὰ τὸ σποράδην καὶ ἀμίκτως οἰκεῖν, ὑπὸ αὐθαδείας καὶ ἀγριότητος. Σαρμάται δ' εἰσὶν οἱ πλείους· πάντες δὲ καὶ Καυκάσιοι. Ταῦτα μὲν δὴ τὰ περὶ τὴν Διοσκουριάδα.

Καὶ ἡ λοιπὴ δὲ Κολχὶς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἡ

ἰων ἐστί· διαῤῥεῖ δ' αὐτὴν ὁ Φᾶσις μέγας ποτ
ὸς, ἐξ Ἀρμενίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, δεχόμενος τόν τε
ῦπον καὶ τὸν Ἵππον, ἐκ τῶν πλησίον ὀρῶν ἐκ
τοντας· ἀναπλεῖται δὲ μέχρι Σαραπανῶν ἐρύ
ος, δυναμένου δέξασθαι καὶ πόλεως συνοικισμόν
ν περιέχουσιν ἐπὶ τὸν Κύρον ἡμέραις τέσσαρσι
ἰμαξιτοῦ. Ἐπίκειται δὲ τῷ Φάσιδι ὁμώνυμος
ις, ἐμπορεῖον τῶν Κόλχων, τῇ μὲν προβεβλημένῃ
ποταμὸν, τῇ δὲ, λίμνην, τῇ δὲ, θάλατταν. Ἔν
θεν δὲ πλοῦς ἐπ' Ἀμισοῦ καὶ Σινώπης, τριῶν ἡ
ῶν, ἢ δύο, διὰ τὸ τοὺς αἰγιαλοὺς μαλακοὺς εἶναι,
τὰς τῶν ποταμῶν ἐκβολάς. Ἀγαθὴ δ' ἐστὶν ἡ
α, καὶ καρποῖς, πλὴν τοῦ μέλιτος· πικρίζει γὰρ
ιλέον· καὶ τοῖς πρὸς ναυπηγίαν πᾶσι· πολλὴν
ὰρ καὶ φύει, καὶ ποταμοῖς καταπομίζει· λινόν
οιεῖ πολὺ, καὶ κάνναβιν, καὶ κηρὸν, καὶ πίτταν.
ὲ λινουργία καὶ τεθρύλληται. Καὶ γὰρ εἰς τοὺς
τόπους ἐπεκόμιζον· καί τινες βουλόμενοι συγ
ιάν τινα τοῖς Κόλχοις πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐμ
ίζειν, ἀπὸ τούτων πιστοῦνται. Ὑπάρκειται δὲ
λεχθέντων ποταμῶν ἐν τῇ Μοσχικῇ τὸ τῆς Λευ
έας ἱερὸν, Φρίξου ὕδρυμα, καὶ μαντεῖον ἐκείνου,
υ κριὸς οὐ θύεται, πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, συ
ὶν δὲ ὑπὸ Φαρνάκου καθ' ἡμᾶς, καὶ μικρὸν ὕ
ον ὑπὸ Μιθριδάτου, τοῦ Περγαμηνοῦ. Κακω
ης γὰρ χώρας,
ὅσοις τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει,
ὶν Εὐριπίδης.

Τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν ὅσην ἐπιφάνειαν ἴσχυν ἡ

χώρα αὕτη, δηλοῦσιν οἱ μῦθοι, τὴν
τείαν αἰνιττόμενοι, προελθόντος μέχρ
ἔτι δὲ πρότερον τὴν Φρίξου. Μετὰ
δεξάμενοι βασιλεῖς εἰς σκηπτουχίας δι
τις τὴν χώραν μέσως ἔπραττεν· αὖξ
πολὺ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος, εἰ
ρα περιέστη· ἐπάμυνε δ' ἀεί τις τῶ
γος καὶ διοικητὴς τῆς χώρας. Τοιο
Μοαφέρνης, ὁ τῆς μητρὸς ἡμῶν θεῖος
ἦν δ' ἔνθεν ἡ πλείστη τῷ βασιλεῖ πρὸ
δυνάμεις ὑπουργία. Καταλυθέντος
του, συγκατελύθη καὶ ἡ ὑπ' αὐτῷ πᾶ
μήθη πολλοῖς· ὕστατα δὲ Πολέμων
γίδα, κἀκείνου τελευτήσαντος, ἡ γυ
κρατεῖ, βασιλεύουσα καὶ Κόλχων, κ
τος, καὶ Φαρνακίας, καὶ τῶν ὑπερκε
ρων, περὶ ὧν ἐροῦμεν ἐν τοῖς ὕστερον.
σχική, ἐν ᾗ τὸ ἱερὸν, τριμερὴς ἐστι· τὸ
σιν αὐτῆς Κόλχοι, τὸ δὲ Ἴβηρες, τὸ δὲ Ἀρ
καὶ πολίχνιον ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ, Φρίξου πο
ευσα, εὐερκὲς χωρίον, ἐν μεθορίοις τῆς
ρᾳ δὲ τὴν Διοσκουριάδα ῥεῖ ὁ Χάρις π

Τῶν δὲ συνεχομένων ἐθνῶν εἰς
ριάδα, καὶ οἱ Φθειροφάγοι εἰσὶν, οὕ
καὶ τοῦ πίνου λαβόντες τοὔνομα. Ἐ
οἱ Σοάνες, οὐδὲν βελτίους τούτων τῷ

δος· βασιλέα δ' ἔχουσι, καὶ συνέδριον ἀν-
ριακασίων· συνάγουσι δ', ὥς φασι, στρα-
καὶ εἴκοσι μυριάδων· ἅπαν γάρ ἐστι τὸ πλῆ-
χιμον, οὐ συνταταγμένον· πάρα τούτοις δὲ
καὶ χρυσὸν καταφέρειν τοὺς χειμάῤῥους· ὑ-
σθαι δ' αὐτὸν τοὺς βαρβάρους φίτναις κατα-
ίναις καὶ μαλλωταῖς δοραῖς· ἀφ' οὗ δὴ μεμυ-
ει καὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας. [εἰ μὴ καὶ Ἰβη-
υνύμως τοῖς ἑσπερίοις καλοῦσιν ἀπὸ τῶν ἐπα-
χρυσείων]. Χρῶνται δ' οἱ Σοάνες φαρμάκοις
ὶς ἀκίδας θαυμαστῶς, ἃ καὶ τοὺς ἀφαρμά-
τρωμένους βέλεσι λυπαῖ κατὰ τὴν ὀσμήν. Τὰ
ἄλλα ἔθνη, τὰ πλησίον περὶ τὸν Καύκασον,
καὶ μικρόχωρα· τὸ δὲ τῶν Ἀλβανῶν ἔθνος
τῶν Ἰβήρων, ἃ δὴ πληροῖ μάλιστα τὸν λεχθέν-
ιόν, Καυκάσια καὶ αὐτὰ λέγοιτ' ἄν, εὐδαί-
χώραν ἔχει καὶ σφόδρα καλῶς οἰκεῖσθαι δυ-
.

. Καὶ δὴ καὶ ἦγε Ἰβηρία οἰκεῖται καλῶς τὸ
τόλισί τε καὶ ἐποικίοις, ὥστε καὶ περαμωτὰς
τέγας, καὶ ἀρχιτεκτονικὴν τὴν τῶν οἰκήσεων
συήν, καὶ ἀγοράς, καὶ τ' ἄλλα κοινά.
ς δὲ χώρας τὰ μὲν κύκλῳ τοῖς Καυκασίοις ὄ-
ριάχηται. Προπεπτώκασι γάρ, ὡς εἶπον, ἀγ-
πὶ τὴν μεσημβρίαν εὔκαιρον, περιλαμβάνον-
σύμπασαν Ἰβηρίαν, καὶ συνάπτοντες πρός τε
ιανίαν καὶ Κολχίδα· ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ πεδίον
ῖς διαῤῥύτον, μεγίστῳ δὲ τῷ Κύρῳ· ὃς τὴν
γων ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας, ὑποβαλὼν τοῦτο τὸ

πεδίον τὸ λεχθὲν, παραλαβ
τοῦ Καυκάσου ῥέοντα, κα
ποταμίας εἰς τὴν Ἀλβανίαν
της τε καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐ
εὐβοτουμένων σφόδρα, δεξ
μοὺς, ὧν ἐστιν ὅ, τε Ἀλαζ
καὶ ὁ Ῥοιτάκης, καὶ Χάνη
Κασπίαν ἐμβάλλει θάλατ
Κόρος.

Τὸ μὲν οὖν πεδίον τ
ροι καὶ πρὸς εἰρήνην νενεύ
τε καὶ Μηδιστὶ ἐσκευασμέν
ους καὶ μάχιμοι κατέχουσ
καὶ Σαρματῶν, ὥνπερ κα
σιν· ἅπτονται δ' ὅμως κα
ριάδας συνάγουσιν ἐξ ἑαυτ
δάν τι συμπέσῃ θορυβῶδ

Τέσσαρες δ' εἰσὶν εἰς
μὲν διὰ Σαραπανῶν, φρο
κατ' αὐτὸ στενῶν, δι' ὧν
καὶ εἴκοσι περατὸς γενόμε
καταῤῥεῖ τραχὺς καὶ βίαιο
λοῖς χειμάῤῥοις κατὰ τὰς
νων τῶν τόπων. Γεννᾶτα
ὀρῶν πολλαῖς συμπληρούμ
πεδίοις καὶ ἄλλους προσλα
ὅ τε Γλαῦκος καὶ ὁ Ἵππος
μενος πλωτὸς ἐξίησιν εἰς τ
ὁμώνυμον ἐπ' αὐτῷ, καὶ λ

ἐκ τῆς Κολχίδος εἰς τὴν Ἰβηρίαν ἐμβολὴ τοιαυτη, πέτραις, καὶ ἐρύμασι, καὶ ποταμοῖς χαραδρώδεσι διακεκλεισμένη.

Ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον Νομάδων, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀνάβασις χαλεπή· καὶ μετὰ ταύτην ποταμία στενὴ ἐπὶ τοῦ Ἀράγου ποταμοῦ τεττάρων ἡμερῶν ὁδὸν ἔχουσα ἐφ' ἕνα· φρουρεῖ δὲ τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ τεῖχος δύσμαχον· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀλβανίας, διὰ πέτρας πρῶτον λατομητὴ εἴσοδος, εἶτα διὰ τέλματος, ὃ ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐκ τοῦ Καυκάσου καταπίπτων. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀρμενίας τὰ ἐπὶ τῷ Κύρῳ στενὰ, καὶ τὰ ἐπὶ τῷ Ἀράγῳ· πρὶν γὰρ εἰς ἀλλήλους συμπεσεῖν, ἔχουσιν ἐπικαμπίνας πόλεις ἐρυμνὰς ἐπὶ πέτραις, διεχούσαις ἀλλήλων ὅσον ἑκκαίδεκα σταδίους· ἐπὶ μὲν τῷ Κύρῳ, τὴν Ἁρμοζικὴν, ἐπὶ δὲ θατέρῳ Σινσάμορα. Ταύταις δὲ ἐχρήσατο ταῖς εἰσβολαῖς πρότερον Πομπήιος, ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὁρμηθείς, καὶ μετὰ ταῦτα Κανίδιος.

Τέτταρα δὲ καὶ γένη τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖ τὴν χώραν, ἓν μὲν, καὶ πρῶτον, ἐξ οὗ τοὺς βασιλέας καθιστᾶσι, κατ' ἀγχιστείαν τε καὶ ἡλικίαν τὸν πρεσβύτατον· ὁ δὲ δεύτερος δικαιοδοτεῖ καὶ στρατηλατεῖ· δεύτερον δὲ τὸ τῶν ἱερέων, οἳ ἐπιμελοῦνται καὶ τῶν πρὸς τοὺς ὁμόρους δικαίων· τρίτον δὲ τὸ τῶν στρατευομένων καὶ γεωργούντων· τέταρτον δὲ τὸ τῶν λαῶν, οἳ βασιλικοὶ δοῦλοί εἰσι, καὶ πάντα διακονοῦνται τὰ πρὸς τὸν βίον. Κοιναὶ δ' εἰσὶν αὐτοῖς αἱ κτίσεις κατὰ συγγένειαν· ἄρχει δὲ καὶ ταμιεύει ἑκάστην ὁ πρεσβύτατος. Ταυτῆτοι μὲν οἱ Ἴβηρες καὶ ἡ χώρα

κροῦ Ῥομβίτου σταδιοί εἰσιν ἑξακό
βην [illegible] τὸν Ἀντικείτην ποταμὸν
εἰκοσ[illegible] τὴν κώμην τὴν Κιμμερ
ἀφετήριον τοῖς τὴν λίμνην πλέουσι
πλῳ τούτῳ, καὶ σκοπαί τινες λέγον

Τὸ δὲ Κιμμερικὸν πόλις ἦν π
χρονήσου ἱδρυμένη, τὸν ἰσθμὸν τ
κλείουσα· ἐκέκτητο δ' οἱ Κιμμέρ
ἐν τῷ Βοσπόρῳ δύναμιν· διόπερ
Βόσπορος ὠνομάσθη. Οὗτοι δ' ε
μεσόγαιαν οἰκοῦντας ἐν τοῖς δεξιοῖς
του μέχρι Ἰωνίας ἐπιδραμόντες. Τ
ἐξήλασαν ἐκ τῶν τόπων Σκύθαι·
Ἕλληνες, οἳ Παντικάπαιον καὶ τὰς
πόλεις, τὰς ἐν Βοσπόρῳ.

Εἶτ' ἐπὶ τὴν Ἀχίλλειον κώμην
ἣ τὸ Ἀχιλλέως ἱερόν· ἐνταῦθα δ' ἐσ
πορθμὸς τοῦ στόματος τῆς Μαιώτι
σταδίων, ἢ καὶ πλειόνων, ἔχον
Μυρμήκιον κώμην· πλησίον δ' ἐστ
καὶ τὸ Παρθένιον.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Σατύρου
τα σταδίοι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἐπ' ἄκρα
δρὸς τῶν ἐπιφανῶς δυναστευσάντω

Πλησίον δὲ κώμη Πατραεὺς,
Κορακονδάμην ἑκατὸν τριάκοντα.
Κιμμερικοῦ καλουμένου Βοσπόρου
δὲ οὕτως ὑ στενωπός, ἐπὶ τοῦ στό
τιδος, ἀπὸ τῶν κατὰ τὸ Ἀχίλλειο

ον στενῶν, διατείνων μέχρι πρὸς τὴν Κορακονδά-
ην καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ κώμιον τῆς Παντικα-
ίων γῆς, ὄνομα Ἄκρα, ἑβδομήκοντα σταδίων δι-
χόμενον πορθμῷ· μέχρι γὰρ εὖρο, καὶ ὁ κρύ-
αλλος διατείνει, πεπτομένης τῆς Μαιώτιδος κατὰ
ὺς κρυμούς, ὥστε πεζεύεσθαι. Ἅπας δ' ἐστὶν εὔ-
ιενος ὁ στεφανὸς αὗτος.

Ὑπέρκειται δὲ τῆς Κορακονδάμης εὐμεγέθης λί-
η, ἣν καλοῦσιν ἀπ' αὐτῆς Κορακονδαμῆτιν· ἐκδί-
ωσι δ' ἀπὸ δέκα σταδίων τῆς κώμης εἰς τὴν Θέ-
ταν· ἐμβάλλει δὲ εἰς τὴν λίμνην ἀπορρώξ τις τοῦ
ντικείτου ποταμοῦ, καὶ ποιεῖ νῆσον περίκλυστον
να ταὐτῃ τε τῇ λίμνῃ, καὶ τῇ Μαιώτιδι, καὶ τῷ
ταμῷ Τινὲς δὲ καὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν Ὑπανιν
ονομαγορεύουσι, καθάπερ καὶ τὸν πρὸς τῷ Βο-
σθένει.

Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὴν Κορακονδαμῆτιν ἥ τε
αναγορία ἐστὶ πόλις ἀξιόλογος, καὶ Κῆποι, καὶ
ρμώνασσα, καὶ τὸ Ἀπάτουρον, τὸ τῆς Ἀφροδίτης
ρόν· ὧν ἡ Φαναγορία καὶ οἱ Κῆποι κατὰ τὴν λε-
θεῖσαν νῆσον ἵδρυνται, εἰσπλέοντι ἐν ἀριστερᾷ· αἱ
λοιπαὶ πόλεις ἐν δεξιᾷ πέραν Ὑπάνιος ἐν τῇ Σιν-
κῇ. Ἔστι δὲ καὶ Γοργιππία· ἐν δὲ τῇ Σινδικῇ τὸ
σίλειον τῶν Σινδῶν πλησίον Θαλάττης, καὶ Ἀβο-
κη. Τοῖς δὲ τοῦ Βοσπόρου δυνάσταις ὑπήκοοι
τες ἅπαντες Βοσπορανοὶ καλοῦνται· καὶ ἔστι τῶν
ν Εὐρωπαίων Βοσπορανῶν μητρόπολις τὸ Παντι
πιον· τῶν δ' Ἀσιανῶν τὸ Φαναγόρου· καλεῖτα
ὶ καὶ οὕτως ἡ πόλις· καὶ δοκεῖ τῶν μὲν ἐν τῇ

Μαιώτιδος καὶ τῆς ὑπερκειμέν
κομιζομένων ἐμπορεῖον εἶναι τὰ
ἐκ τῆς θαλάττης ἀναφερομένων
παιον· ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Φαναγ
ἱερὸν ἐπίσημον τῆς Ἀκατούρου
τὸ ἐπίθετον τῆς θεοῦ μῦθόν τ
ἀπεπιθεμένων ἐνταῦθα τῇ θεῷ
καλεσαμένη τὸν Ἡρακλέα, κρύψ
νι, εἶτα τῶν Γιγάντων ἕκαστον
τῷ Ἡρακλεῖ παραδιδοίη δολοφο

Τῶν Μαιωτῶν δ' εἰσὶν αὐτ
Δανδάριοι, καὶ Τορεάται, καὶ Ἄ
ἔτι δὲ Τάρπητες, Ὀβιδιακηνοὶ,
ἄλλοι πλείους· τούτων δ' εἰσὶ κ
μεταξὺ Φαναγορίας οἰκοῦντες
πεντακοσίοις σταδίοις· οἷς ἐπι
βασιλεὺς ἐπὶ προσποιήσει φιλίας
στρατηγήθη, καὶ ζωγρίᾳ ληφθεὶ
συμπάντων Μαιωτῶν τῶν Ἀσι
κουον τῶν τὸ ἐμπορεῖον ἐχόντων
οἱ δὲ, τῶν Βοσπορανῶν· τοτὲ
ἄλλοι. Πολλάκις δ' οἱ τῶν Β
καὶ τὰ μέχρι τοῦ Τανάϊδος κατ
οἱ ὕστατοι Φαρνάκης καὶ Ἄσα
Φαρνάκης δέ ποτε καὶ τὸν Ὕπα
ἐπαγαγεῖν λέγεται διά τινος παλ
καθάρας αὐτὴν, κατακλύσαι τὴν

Μετὰ δὲ τὴν Σινδικὴν καὶ
τῇ θαλάττῃ ἡ τῶν Ἀχαιῶν καὶ

παραλίᾳ, τὸ πλέον ἀλίμενος καὶ ὀρεινή, τοῦ Καυκάσου μέρος οὖσα. Ζῶσι δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ θάλατταν ληστηρίων, ἀκάτια ἔχοντες λαπτὰ, στενὰ καὶ κοῦφα, ὅσον ἀνθρώπους πέντε καὶ εἴκοσι δεχόμενα· σπάνιον δὲ, τριάκοντα δέξασθαι τοὺς πάντας δυνάμενα· καλοῦσι δ' αὐτὰ οἱ Ἕλληνες καμάρας. Φασὶ δ' ἀπὸ τῆς Ἰάσσου στρατιᾶς, τοὺς μὲν Φθιώτας Ἀχαιοὺς τὴν ἐνθάδε Ἀχαΐαν οἰκίσαι, Λάκωνας δὲ τὴν Ἡνιοχίαν, ὧν ἦρχον Ῥίκας καὶ Ἀμφίστρατος, οἱ τῶν Διοσκούρων ἡνίοχοι· καὶ τοὺς Ἡνιόχους ἀπὸ τούτων εἰκὸς ὠνομάσθαι· τῶν δ' οὖν καμαρῶν στόλους κατασκευαζόμενοι καὶ ἐπιπλέοντες τοτὲ μὲν ταῖς ὁλκάσι, τοτὲ δὲ χώρᾳ τινὶ, ἢ καὶ πόλει τινὶ θαλαττοκρατοῦσι. Προσλαμβάνουσι δ' ἔσθ' ὅτε καὶ οἱ τὸν Βόσπορον ἔχοντες, ὑφόρμους χορηγοῦντες, καὶ ἀγορὰν καὶ διάθεσιν τῶν ἁρπαζομένων· ἐπανιόντες δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα χωρία, ναυλοχεῖν οὐκ ἔχοντες, ἀναθέμενοι τοῖς ὤμοις τὰς καμάρας, ἀναφέρουσιν ἐπὶ τοὺς δρυμούς, ἐν οἷςπερ καὶ οἰκοῦσι, λυπρὰν ἀροῦντες γῆν· καταφέρουσι δὲ πάλιν, ὅταν ᾖ καιρὸς τοῦ πλεῖν. Τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι καὶ ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ, γνώριμα ἔχοντες ὑλώδη χωρία, ἐν οἷς ἀποκρύψαντες τὰς καμάρας, αὐτοὶ πλανῶνται πεζοὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀνδραποδισμοῦ χάριν. Ἃ δ' ἂν λάβωσιν ἐπίλυτρα ποιοῦνται φᾳδίως, μετὰ τοὺς ἀνωμάλους μηνύοντες τοῖς ἀπολέσασιν. Ἐν μὲν οὖν τοῖς θυναστευομένοις τόποις, ἴστι τις βοήθεια ἐκ τῶν ἡγεμόνων τοῖς ἀδικουμένοις. Ἀντεπιτίθενται γὰρ πολλάκις, καὶ κατάγουσιν αὐτάνδρους τὰς καμάρας. Ἡ

δ' ὑπὸ Ῥωμαίοις ἀβοηθητοτέρα ἐστὶ, δι
γωρίαν τῶν περιπομένων.

Τοιοῦτος μὲν ὁ τούτων βίος. Δυνασε
καὶ οὗτοι ὑπὸ τῶν παλουμένων σκηνιτῶν
τοὶ δὲ οὗτοι ὑπὸ τυράννοις, ἢ βασιλεῦσίν
γοῦν Ἡνίοχοι τέτταρας εἶχον βασιλέας,
Θριδάτης ὁ Εὐπάτωρ φεύγων ἐκ τῆς προ
Βόσπορον διῆκε τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ α
πορεύσιμος αὐτῷ· τῆς δὲ τῶν Ζυγίων ἀπε
τε δυσχερείας καὶ ἀγριότητας, τῇ παραλί
ῆει, τὰ πολλὰ ἐμβαίνων ἐπὶ τὴν θάλαττα
τὴν τῶν Ἀχαιῶν ἦκε· καὶ προσλαβόντα
ἐξετέλεσε τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Φάσιδος, σὺ πο
τρακισχιλίων λείπουσαν σταδίων.

Εὐθὺς οὖν ἀπὸ τῆς Κορσυνδάμης π
ὁ πλοῦς ἐστιν. Ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὀ
ὁ Σινδικός ἐστι λιμήν· καὶ πόλις, εἶτα ἐ
σίοις τὰ καλούμενα Βάτα, κώμη, καὶ λιμ
ὃ μάλιστα ἀντικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον
ταύτῃ τῇ παραλίᾳ, καθάπερ ἡ Κάραμβ
τῷ Κριοῦ μετώπῳ· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ὁ
μίδωρος τὴν Κερκετῶν λέγει παραλίαν,
ἔχουσαν καὶ κώμας, ὅσον ἐπὶ σταδίους ὀκ
καὶ πεντήκοντα· εἶτα τὴν τῶν Ἀχαιῶν στα
τακοσίων· εἶτα τὴν τῶν Ἡνιόχων χιλίων·
Πιτυοῦντα τὸν μέγαν, τριακοσίων ἐξήκο
Διοσκουριάδος. Οἱ δὲ τὰ Μιθριδατικὰ
ψαντες, οἷς μᾶλλον προσεκτέον, Ἀχαιοὺς
πρώτους, εἶτα Ζυγοὺς, εἶτα Ἡνιόχους, ἐ

τας, καὶ Μόσχους, καὶ Κολχοὺς καὶ τοὺς ὑπὲρ τοὐτων Φθειροφάγους, καὶ Σοάνας, καὶ ἄλλα μικρὰ ἔθνη τὰ περὶ τὸν Καύκασον. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἡ παραλία, καθάπερ εἶπον, ἐπὶ τὴν ἕω τείνει, καὶ βλέπει πρὸς νότον· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ἐπιστροφὴν λαμβάνει κατὰ μικρόν· εἶτ' ἀντιπρόσωπος γίνεται τῇ δύσει, καὶ τελευτᾷ πρὸς τὸν Πιτυοῦντα καὶ τὴν Διοσπουριάδα· ταῦτα γὰρ τὰ χωρία συνάπτει τῇ Κολχίδος τῇ λεχθείσῃ παραλίᾳ. Μετὰ δὲ τὴν Διοσπουριάδα ἡ λοιπὴ τῆς Κολχίδος ἐστὶ παραλία, καὶ ἡ συνεχὴς Τραπεζοῦς, καμπὴν ἀξιόλογον ποιήσασα· εἶτα εἰς εὐθεῖαν ταθεῖσά πως πλευράν, τὴν τὰ δεξιὰ τοῦ Πόντου ποιοῦσαν, τὰ βλέποντα πρὸς ἄρκτον. Ἄπωσα δ' ἡ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν ἄλλων παραλία μέχρι Διοσκουριάδος καὶ τῶν ἐπ' εὐθείας πρὸς νότον ἐν τῇ μεσογαίᾳ τόπων, ὑποπέπτωκε τῇ Καυκάσῳ.

Ἔστι δ' ὄρος τοῦτο ὑπερκείμενον τοῦ πελάγους ἑκατέρου, τοῦ τε Ποντικοῦ, καὶ τοῦ Κασπίου, διαιροῦν τὸν ἰσθμόν, τὸν διείργοντα αὐτά. Ἀφορίζει δὲ πρὸς νότον μὲν τήν τε Ἀβασηνίαν, καὶ τὴν Ἰβηρίαν· πρὸς ἄρκτον δὲ τὰ τῶν Σαρματῶν πεδία· εὔδενδρον δ' ἐστὶν ὕλῃ παντοδαπῇ, τῇ τε ἄλλῃ, καὶ τῇ ναυπηγησίμῳ. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλεῖσθαι Κάσπιον τὸν Καύκασον, ἴσως ἀπὸ τῶν Κασπίων παροικησάντων. Ἀγκῶνες δέ τινες αὐτοῦ προπίπτουσιν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, οἳ τήν τε Ἰβηρίαν περιλαμβάνουσι μόνην, καὶ τοῖς Ἀρμενίων ὄρεσι συνάπτουσι, καὶ τοῖς Μοσχικοῖς κα-

λουμένοις· ἔτι δὲ τῷ Σκυθίσῃ καὶ τῷ Παρυάδῃ· ταῦτα δ' ἐστὶ μέρη τοῦ Ταύρου πάντα, τοῦ πο-ροῦντος τὸ νότιον τῆς Ἀρμενίας πλευρὸν, ἀπερῥωγό-τα πως ἐκεῖθεν πρὸς ἄρκτον, καὶ προσπίπτοντα μέ-χρι τοῦ Καυκάσου, καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου παραλίου τῆς ἐπὶ Θεμίσκυραν διατεινούσης ἀπὸ τῆς Κολχίδος.

Ἡ δ' οὖν Διοσκουριὰς ἐν πόλπῳ τοιούτῳ κει-μένη, καὶ τὸ ἐωθινώτατον σημεῖον ἐπέχουσα τοῦ σύμπαντος πελάγους, μυχός τε τοῦ Εὐξείνου λέγε-ται, καὶ ἔσχατος πλοῦς· τὸ γὰρ παροιμιακῶς λεχθὲν, οὕτω δεῖ δέχεσθαι·

Εἰς Φᾶσιν, ἔνθα ναυσὶν ἔσχατος δρόμος.

οὐχ ὡς τὸν ποταμὸν λέγοντος τοῦ ποιήσαντος τὸ ἰάμβειον· οὐδὲ δὴ ὡς τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν κειμένην ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ἀλλ' ὡς τὴν Κολχίδα ἀπὸ μέρους, ἐπεὶ ἀπό γε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς πόλεως οὐκ ἐλάττων ἐξακοσίων σταδίων λείπεται πλοῦς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν μυχόν. Ἡ δ' αὐτὴ Διοσκουριὰς ἐστι καὶ ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Κασπί-ας καὶ τοῦ Πόντου, καὶ ἐμπορεῖον τῶν ὑπερκειμέ-νων καὶ συνέγγυς ἐθνῶν κοινόν. Συνέρχεσθαι γοῦν εἰς αὐτὴν ἑβδομήκοντα, οἱ δὲ, καὶ τριακόσια ἔθνη φασὶν, οἷς οὐδὲν τῶν ὄντων μέλει, πάντα δὲ ἑτερό-γλωττα, διὰ τὸ σποράδην καὶ ἀμίκτως οἰκεῖν, ὑπ' αὐθαδείας καὶ ἀγριότητος. Σαρμάται δ' εἰσὶν οἱ πλείους· πάντες δὲ καὶ Καυκάσιοι. Ταῦτα μὲν δὴ τὰ περὶ τὴν Διοσκουριάδα.

Καὶ ἡ λοιπὴ δὲ Κολχὶς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἡ

ιλείων ἐστί· διαφέρει δ' αὐτὴν ὁ Φᾶσις μέγας ποταμός, ἐξ Ἀρμενίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, δεχόμενος τόν τε Γλαῦκον καὶ τὸν Ἵππον, ἐκ τῶν πλησίον ὀρῶν ἐκπίπτοντας· ἐναπλεῖται δὲ μέχρι Σαραπανῶν ἐρύματος, δυναμένου δέξασθαι καὶ πόλεως συνοικισμόν· ἔνθεν πεζεύουσιν ἐπὶ τὸν Κύρον ἡμέραις τέσσαρσι διὰ ἀμαξιτοῦ. Ἐπίκειται δὲ τῷ Φάσιδι ὁμώνυμος πόλις, ἐμπορεῖον τῶν Κόλχων, τῇ μὲν προβεβλημένη τὸν ποταμὸν, τῇ δὲ, λίμνην, τῇ δὲ, θάλατταν. Ἐκπλεῦσαι δὲ πλοῦς ἐπ' Ἀμισοῦ καὶ Σινώπης, τριῶν ἡμερῶν, ἢ δύο, διὰ τὸ τοὺς αἰγιαλοὺς μαλακοὺς εἶναι, καὶ τὰς τῶν ποταμῶν ἐκβολάς. Ἀγαθὴ δ' ἐστὶν ἡ χώρα, καὶ καρποῖς, πλὴν τοῦ μέλιτος· πικρίζει γὰρ τὸ πλέον· καὶ τοῖς πρὸς ναυπηγίαν πᾶσι· πολλὴν τε γὰρ καὶ φύει, καὶ ποταμοῖς καταπομπεύει· λινόν τε ποιεῖ πολὺ, καὶ κάνναβιν, καὶ κηρὸν, καὶ πίτταν. Ἡ δὲ λινουργία καὶ τεθρύλληται. Καὶ γὰρ εἰς τοὺς ἔξω τόπους ἐπεκόμιζον· καί τινες βουλόμενοι συγγένειάν τινα τοῖς Κόλχοις πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐμμανίζειν, ἀπὸ τούτων πιστοῦνται. Τμήκειται δὲ τῶν λεχθέντων ποταμῶν ἐν τῇ Μοσχικῇ τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερὸν, Φρίξου ὕδρυμα, καὶ μαντεῖον ἐκείνου, ὅπου κριὸς οὐ θύεται, πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, συληθὲν δὲ ὑπὸ Φαρνάκου καθ' ἡμᾶς, καὶ μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Μιθριδάτου, τοῦ Περγαμηνοῦ. Κακωθείσης γὰρ χώρας,

Νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει,

φησὶν Εὐριπίδης.

Τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν ὅσην ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἡ

χώρα αὕτη, δηλοῦσιν οἱ μῦθοι, τὴν Ἰάσο
τείαν αἰνιττόμενοι, προελθόντος μέχρι καὶ
ἔτι δὲ πρότερον τὴν Φρίξου. Μετὰ δὲ τ
δεξάμενοι βασιλεῖς εἰς σκηπτουχίας διῃρημ
τες τὴν χώραν μέσως ἔπραττον· αὐξηθέν
πολὺ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος, εἰς ἐπεῖ
ρα περιέστη· ἐπέμπετο δ' ἀεί τις τῶν φί
γος καὶ διοικητὴς τῆς χώρας. Τούτων
Μοαφέρνης, ὁ τῆς μητρὸς ἡμῶν θεῖος πρὸ
ἦν δ' ἔνθεν ἡ πλείστη τῷ βασιλεῖ πρὸς τὰ
δυνάμεις ὑπουργία. Καταλυθέντος δὲ
του, συγκατελύθη καὶ ἡ ὑπ' αὐτῷ πᾶσα
μήθη πολλοῖς· ὕστατα δὲ Πολέμων ἔσχε
χίδα, κἀκείνου τελευτήσαντος, ἡ γυνὴ Π
κρατεῖ, βασιλεύουσα καὶ Κόλχων, καὶ Τ
τος, καὶ Φαρνακίας, καὶ τῶν ὑπερκειμένα
ρων, περὶ ὧν ἐροῦμεν ἐν τοῖς ὕστερον. Ἡ δ
σχικὴ, ἐν ᾗ τὸ ἱερὸν, τριμερής ἐστι· τὸ μὲν
σιν αὐτῆς Κόλχοι, τὸ δὲ Ἴβηρες, τὸ δὲ Ἀρμένιο
καὶ πολίχνιον ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ, Φρίξου πόλις,
εσσα, εὐερκὲς χωρίον, ἐν μεθορίοις τῆς Κολχ
ρὶ δὲ τὴν Διοσκουριάδα ῥεῖ ὁ Χάρις ποταμ

Τῶν δὲ συνερχομένων ἐθνῶν εἰς τὴν
ριάδα, καὶ οἱ Φθειροφάγοι εἰσὶν, ἀπὸ το
καὶ τοῦ πίνου λαβόντες τοὔνομα. Πλησί
οἱ Σοάνες, οὐδὲν βελτίους τούτων τῷ πίνῳ,
δὲ βελτίους, σχεδὸν δέ τι καὶ κράτιστοι κα
καὶ δύναμιν· δυναστεύουσι γοῦν τῶν κύ
ἄκρα τοῦ Καυκάσου κατέχοντες, τὰ ὑπὲρ τ

υριάδος· βασιλέα δ' ἔχουσι, καὶ συνέδριον ἀν-
ῶν τριακοσίων· συνάγουσι δ', ὥς φασι, στρα-
ιαν καὶ εἴκοσι μυριάδων· ἅπαν γάρ ἐστι τὸ πλῆ-
ος μάχιμον, οὐ συντεταγμένον· πάρα τούτοις δὲ
νεται καὶ χρυσὸν καταφέρειν τοὺς χειμάῤῥους· ὑ-
θέχεσθαι δ' αὐτὸν τοὺς βαρβάρους φύτναις κατα-
ρημέναις καὶ μαλλωταῖς δοραῖς· ἀφ' οὗ δὴ μεμυ-
ῦσθαι καὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας. [εἰ μὴ καὶ Ἰβη-
ς δμωνύμως τοῖς ἑσπερίοις καλοῦσιν ἀπὸ τῶν ἐκα-
ρωθι χρυσείων]. Χρῶνται δ' οἱ Σοάνες φαρμάκοις
ὸς τὰς ἀκίδας θανμαστῶς, ἃ καὶ τοὺς ἀφαρμά-
οις τετρωμένους βέλεσι λυπεῖ κατὰ τὴν ὁσμήν. Τὰ
ν οὖν ἄλλα ἔθνη, τὰ πλησίον περὶ τὸν Καύκασον,
πρὰ καὶ μικρόχωρα· τὸ δὲ τῶν Ἀλβανῶν ἔθνος
ὶ τὸ τῶν Ἰβήρων, ἃ δὴ πληροῖ μάλιστα τὸν λεχθέν-
ἰσθμόν, Καυκάσια καὶ αὐτὰ λέγοιτ' ἄν, εὐδαί-
να δὲ χώραν ἔχει καὶ σφόδρα καλῶς οἰκεῖσθαι δυ-
μένην.

III. Καὶ δὴ καὶ ἥγε Ἰβηρία οἰκεῖται καλῶς τὸ
ίον πόλεσί τε καὶ ἐποικίοις, ὥστε καὶ κεραμωτὰς
αι στέγας, καὶ ἀρχιτεκτονικὴν τὴν τῶν οἰκήσεων
ασκευήν, καὶ ἀγοράς, καὶ τ' ἄλλα κοινά.

Τῆς δὲ χώρας τὰ μὲν κύκλῳ τοῖς Καυκασίοις ὄ-
σι περιέχονται. Προπεπτώκασι γάρ, ὡς εἶπον, ἀγ-
ώνες ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν εὐκαρπους, περιλαμβάνον-
ς τὴν σύμπασαν Ἰβηρίαν, καὶ συνάπτοντες πρός τὰ
ν Ἀρμενίαν καὶ Κολχίδα· ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ πεδίον
ταμοῖς διαῤῥύτον, μεγίστῳ δὲ τῷ Κύρῳ· ὃς τὴν
χὴν ἔχων ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας, εὐθυπλοῶν εὐθὺς ὡς τὰ

πεδίον τὸ λεχθὲν, παραλαβὼν καὶ τὸν Ἀραξ
τοῦ Καυκάσου ῥέοντα, καὶ ἄλλα ὕδατα, δι
ποταμίας εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἐκπίπτει· μεταξ
της τε καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐνεχθεὶς πολὺς δι
ὑβοτουμένων σφόδρα, δεξάμενος καὶ πλείο
μοὺς, ὧν ἐστιν ὅ, τε Ἀλαζώνιος, καὶ ὁ Σαν
καὶ ὁ Ῥοιτάκης, καὶ Χάνης, πλωτοὶ πάντες
Κασπίαν ἐμβάλλει θάλατταν. Καλεῖτο δὲ
Κόρος.

Τὸ μὲν οὖν πεδίον τῶν Ἰβήρων οἳ γεω
ροι καὶ πρὸς εἰρήνην γενευκότες οἰκοῦσιν, Ἀ
τε καὶ Μηδιστὶ ἐσκευασμένοι· τὴν δ' ὀρεινὴν
ους καὶ μάχιμοι κατέχουσι, Σκυθῶν δίκη
καὶ Σαρματῶν, ὥνπερ καὶ ὅμοροι καὶ συγγ
σιν· ἅπτονται δ' ὅμως καὶ γεωργίας, πολλο
ριάδας συνάγουσιν ἐξ ἑαυτῶν καὶ ἐξ ἐκείνω
δάν τι συμπέσῃ θορυβῶδες.

Τέσσαρες δ' εἰσὶν εἰς τὴν χώραν εἰσβολ
μὲν διὰ Σαραπανῶν, φρουρίου Κολχικοῦ,
κατ' αὐτὸ στενῶν, δι' ὧν ὁ Φάσις γεφύραι
καὶ εἴκοσι περατὸς γενόμενος, διὰ τὴν σκο
καταῤῥεῖ τραχὺς καὶ βίαιος εἰς τὴν Κολχίδα
λοῖς χειμάῤῥοις κατὰ τὰς ἐπομβρίας ἐκχαρα
νων τῶν τόπων. Γεννᾶται δ' ἐκ τῶν ὑπερ
ὀρῶν πολλαῖς συμπληρούμενος πηγαῖς· ἐν
πεδίοις καὶ ἄλλους προσλαμβάνει ποταμοὺς,
ὅ τε Γλαῦκος καὶ ὁ Ἵππος· πληρωθεὶς δὲ κ
μενος πλωτὸς ἐξίησιν εἰς τὸν Πόντον, καὶ ἔχ
δμώνυμον ἐπ' αὐτῷ, καὶ λιμνην πλησίον. Ἡ

τῆς Κολχίδος εἰς τὴν Ἰβηρίαν ἐμβολὴ τοιαυτη, ἱτραις, καὶ ἑρύμασι, καὶ ποταμοῖς χαραδρώδεσι ακπεπλεισμένη.

Ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον Νομάδων, ἐπὶ τρεῖς ἡ- ἱρας, ἀνάβασις χαλεπή· καὶ μετὰ ταύτην ποταμία ιενὴ ἐπὶ τοῦ Ἀράγου ποταμοῦ τεττάρων ἡμερῶν ὁδὸν ἔχουσα ἐφ' ἕνα· φρουρεῖ δὲ τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ ἔχος δύσμαχον· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀλβανίας, διὰ πέτρας ῥῶτον λατομητὴ εἴσοδος, εἶτα διὰ τέλματος, ὃ ποιεῖ ποταμὸς ἐκ τοῦ Καυκάσου καταπίπτων. Ἀπὸ δὲ ἰς Ἀρμενίας τὰ ἐπὶ τῷ Κύρῳ στενὰ, καὶ τὰ ἐπὶ τῷ ράγῳ· πρὶν γὰρ εἰς ἀλλήλους συμπεσεῖν, ἔχουσιν τειμένας πόλεις ἐρυμνὰς ἐπὶ πέτραις, διεχούσαις λήλων ὅσον ἑκκαίδεκα σταδίους· ἐπὶ μὲν τῷ Κύρῳ, ἣν Ἀρμοζικὴν, ἐπὶ δὲ θατέρῳ Σευσάμορα. Ταύ- ις δὲ ἐχρήσατο ταῖς εἰσβολαῖς πρότερον Πομπή- ς, ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὁρμηθείς, καὶ μετὰ ταῦτα Κα- διος.

Τέτταρα δὲ καὶ γένη τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖ τὴν ὑραν, ἓν μὲν, καὶ πρῶτον, ἐξ οὗ τοὺς βασιλέας κα- ιστᾶσι, κατ' ἀγχιστείαν τε καὶ ἡλικίαν τὸν πρεσβύ- τατον· ὁ δὲ δεύτερος δικαιοδοτεῖ καὶ στρατηλατεῖ· ύτερον δὲ τὸ τῶν ἱερέων, οἳ ἐπιμελοῦνται καὶ τῶν ρὸς τοὺς ὁμόρους δικαίων· τρίτον δὲ τὸ τῶν στρα- υομένων καὶ γεωργούντων· τέταρτον δὲ τὸ τῶν λα- ν, οἳ βασιλικοὶ δοῦλοί εἰσι, καὶ πάντα διακονοῦν- ι τὰ πρὸς τὸν βίον. Κοιναὶ δ' εἰσὶν αὐτοῖς αἱ κτή- ις κατὰ συγγένειαν· ἄρχει δὲ καὶ ταμιεύει ἑκάστην πρεσβύτατος. Τοιοῦτοι μὲν οἱ Ἴβηρες καὶ ἡ γένε- ίτῶν.

IV. Ἀλβανοὶ δὲ ποιμενικώτεροι, καὶ τοῦ δικοῦ γένους ἐγγυτέρω, πλὴν οὐκ ἄγριοι· τα καὶ πολεμικοὶ μετρίως. Οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶ ρων καὶ τῆς Κασπίας θαλάττης, πρὸς ἕῳ μὲν μενοι τῆς θαλάττης, πρὸς δύσει δὲ ὁμοροῦντ Ἰβηρσι· τῶν δὲ λοιπῶν πλευρῶν τὸ μὲν βόρειο ρεῖται τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι· ταῦτα γὰρ ὑπὲ τῶν πεδίων, καλεῖται δὲ τὰ πρὸς τῇ θαλάττ στα Κεραύνια· τὸ δὲ νότιον ποιεῖ ἡ Ἀρμενία κουσα· πολλὴ μὲν πεδιὰς, πολλὴ δὲ καὶ ὀρει θάπερ ἡ Καμβυσηνὴ, καθ' ἣν ἅμα καὶ τοῖς Ἰ καὶ τοῖς Ἀλβανοῖς οἱ Ἀρμένιοι συνάπτουσιν.

Ὁ δὲ Κύρος ὁ διαῤῥέων τὴν Ἀλβανίαν, ἄλλοι ποταμοὶ οἱ πληροῦντες ἐκεῖνον, ταῖς μ γῆς ἀρεταῖς προσλαμβάνουσι, τὴν δὲ θάλατ λοτριοῦσιν. Ἡ γὰρ χοῦς, προσπίπτουσα πληροῖ τὸν πόρον, ὥστε καὶ τὰς ἐπικειμένας ν ἐξηπειροῦσθαι, καὶ τενάγη ποιεῖν ἀνώμαλα κα φύλακτα· τὴν δ' ἀνωμαλίαν ἐπιτείνουσιν τῶν πλημμυρίδων ἀνακοπαί. Καὶ δὴ καὶ ε ματα δώδεκα φασὶ μεμερίσθαι τὰς ἐκβολὰς, τυφλὰ, τὰ δὲ παντελῶς ἐπιγελῶντα, καὶ μηδὲν μον ἀπολείποντα· ἐπὶ πλείους γοῦν, ἢ ἑξ σταδίους ἀμφικλύστου τῆς ἠϊόνος οὔσης τῇ Θ καὶ τοῖς ποταμοῖς, ἅπαν εἶναι μέρος αὐτῆς ἀ πέλαστον· τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πεντακ παρήκειν σταδίων, θινώδη ποιοῦσαν τὸν αἰγ Πλησίον δὲ καὶ ὁ Ἀράξης ἐμβάλλει, τραχὺς Ἀρμενίας ἐκπίπτων· ἣν δὲ ἐκεῖνος προσθεῖ

ορευτὸν ποιῶν τὸ ῥεῖθρον, ταύτην ὁ Κύρος ἀ-
κπληροῖ.

Τάχα μὲν οὖν τῷ τοιούτῳ γένει τῶν ἀνθρώπων
ὐδὲν δεῖ θαλάττης. Οὐδὲ γὰρ τῇ γῇ χρῶνται κατ'
ξίαν, πάντα μὲν ἐκφερούσῃ καρπὸν, καὶ τὸν ἡμε-
ώτατον, πᾶν δὲ φυτόν· καὶ γὰρ τὰ ἀειθαλῆ φέρει·
υγχάνει δ' ἐπιμελείας οὐδὲ μικρᾶς, ἀλλὰ τ' ἀγαθὰ
σπαρτα καὶ ἀνήροτα ἅπαντα φύονται, καθάπερ
ἱ στρατεύσαντές φασι, Κυκλώπειόν τινα διηγούμε-
οι βίον· πολλαχοῦ γοῦν σπαρεῖσαν ἅπαξ, δὶς ἐκ-
έρειν καρπὸν, ἢ καὶ τρίς· τὸ δὲ πρῶτον καὶ πεν-
ηκοντάχουν· ἀνέαστον καὶ ταῦτα, οὐδὲ σιδήρῳ
μηθεῖσαν, ἀλλ' αὐτοξύλῳ ἀρότρῳ. Ποτίζεται δὲ
ᾶν τὸ πεδίον, τοῦ Βαβυλωνίου καὶ τοῦ Αἰγυπτίου
ᾶλλον, τοῖς ποταμοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις ὕδασιν·
στ' ἀεὶ ποώδη φυλάττειν τὴν ὄψιν· διὰ δὲ τοῦτο
αὶ εὔβοτόν ἐστι· πρόσεστι δὲ καὶ τὸ εὐάερον ἐκεί-
ῳ μᾶλλον. Ἄσκαφοι δὲ ἄμπελοι μένουσι διὰ τέ-
ους, τεμνόμεναι διὰ πενταετηρίδος· νέαι μὲν δι-
εῖς ἐκφέρουσιν ἤδη καρπόν· τέλειαι δ' ἀποδιδόασι
οσοῦτον, ὥςτε ἀφιᾶσιν ἐν τοῖς κλήμασι πολὺ μέ-
ος. Εὐερνῆ δ' ἐστὶ καὶ τὰ βοσκήματα παρ' αὐτοῖς,
ά τε ἥμερα, καὶ τὰ ἄγρια.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι κάλλει, καὶ μεγέθει διαφέ-
οντες· ἁπλοῖ δὲ, καὶ οὐ καπηλικοί· οὐδὲ γὰρ νο-
ίσματι τὰ πολλὰ χρῶνται, οὐδὲ ἀριθμὸν ἴσασι μεί-
ω τῶν ἑκατόν· ἀλλὰ φορτίοις τὰς ἀμοιβὰς ποιοῦν-
αι· καὶ πρὸς τἄλλα δὲ τὰ τοῦ βίου ῥᾳθύμως ἔχου-
ιν. Ἄπειροι δ' εἰσὶ καὶ μέτρων τῶν ἐπ' ἀκριβὲς

καὶ σταθμῶν· καὶ πολέμου δὲ, καὶ πολιτικῆς γεωργίας ἀπρονοήτως ἔχουσιν· ὅμως δὲ καὶ καὶ ἀφ' ἵππων ἀγωνίζονται, ψιλοί τε καὶ κατ κτοι, καθάπερ Ἀρμένιοι.

Στέλλουσι δὲ μείζω τῆς Ἰβήρων στρατιᾶς πλίζουσι γὰρ καὶ ἐξ μυριάδας ἀνδρῶν· ἐκτ δισμυρίους καὶ δισχιλίους, ὅσοις πρὸς Πο ἐκινδύνευσαν. Καὶ τούτοις δὲ συμπολεμοῦ νομάδες πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ὥσπερ τοῖς Ἰβηρ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Ἄλλως δ' ἐπιχειροῦσι τ θρώποις πολλάκις, ὥστε καὶ γεωργεῖν καὶ Ἀκοντισταὶ δέ εἰσι καὶ τοξόται, θώρακας καὶ θυρεούς· περίκρανα δὲ θήρεια παρα τοῖς Ἰβηρσιν. Ἔστι δὲ τῆς Ἀλβανῶν χώρ Κασπιανὴ, τοῦ Κασπίου ἔθνους ἐπώνυμος καὶ ἡ θάλαττα, ἀφανοῦς ὄντος νυνί. Ἡ Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἀλβανίαν εἰσβολὴ διὰ τῆς σηνῆς ἀνύδρου τε καὶ τραχείας ἐπὶ τὸν Ἀ ποταμόν. Θηρευτικοὶ δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ κ τῶν εἰς ὑπερβολήν, οὐ τέχνῃ μᾶλλον, ἢ σπ περὶ τοῦτο.

Διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς. Νυνὶ εἷς ἁπάντων ἄρχει· πρότερον δὲ καὶ καθ' γλῶτταν ἰδίᾳ ἐβασιλεύοντο ἕκαστοι. Γλῶτ σὶν ἓξ καὶ εἴκοσι αὐτοῖς, διὰ τὸ μὴ εὐεπίμικ ἀλλήλους. Φέρει δ' ἡ γῆ καὶ τῶν ἑρπετῶν θανασίμων, καὶ σκορπίους, καὶ φαλάγγια φαλαγγίων τὰ μὲν ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσ δὲ κλαίοντας πόθῳ τῶν οἰκείων.

ς δ' ἂν αὐτῶν ἐπὶ πλέον κατάσχετος γενόμενος πλα-
ᾶται κατὰ τὰς ὕλας μόνος, τοῦτον συλλαβὼν ὁ ἱε-
ρεὺς, ἁλύσει δήσας ἱερᾷ τρέφει πολυτελῶς τὸν ἐνι-
αυτὸν ἐκεῖνον· ἔπειτα προαχθεὶς εἰς τὴν θυσίαν τῆς
θεοῦ, σὺν ἄλλοις ἱερείοις θύεται μυρισθείς. Τῆς δὲ
θυσίας ὁ τρόπος οὗτος. Ἔχων τις ἱερὰν λόγχην, ἣ-
περ ἐστὶ νόμος ἀνθρωποθυτεῖν, παρελθὼν ἐκ τοῦ
πλήθους, παίει διὰ τῆς πλευρᾶς εἰς τὴν καρδίαν,
οὐκ ἄπειρος τοιούτου· πεσόντος δὲ σημειοῦνται μαν-
τεῖά τινα ἐκ τοῦ πτώματος, καὶ εἰς τὸ κοινὸν ἀπο-
φαίνουσι· κομισθέντος δὲ τοῦ σώματος εἴς τι χω-
ρίον, ἐπιβαίνουσιν ἅπαντες καθαρσίῳ χρώμενοι.

Ὑπερβαλλόντως δὲ καὶ τὸ γῆρας τιμῶσιν Ἀλβα-
νοὶ, καὶ τὸ τῶν ἄλλων, οὐ τῶν γονέων μόνων. Τε-
θνηκότων δὲ οὐχ ὅσιον φροντίζειν, οὐδὲ μεμνῆσθαι.
Συγκατορύττουσι μέντοι τὰ χρήματα αὐτοῖς· καὶ
διὰ τοῦτο πένητες ὄντες οὐδὲν πατρῷον ἔχουσι

V. Ἐν δὲ τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας
Ἀμαζόνας οἰκεῖν φασι. Θεοφάνης μὲν
τεύσας τῷ Πομπηΐῳ, καὶ γενόμενος
νοῖς, μεταξὺ τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῶν
Γήλας οἰκεῖν καὶ Λήγας Σκύθας· καὶ
τὸν Μερμάδαλιν ποταμὸν τούτων τε
ζόνων ἀνὰ μέσον. Ἄλλοι δὲ, ὧν καὶ δ
τρόδωρος καὶ Ὑψικράτης, οὐδὲ αὐτο
τόπων γεγονότες, Γαργαρεῦσιν δμόρ
σιν οἰκεῖν ἐν ταῖς ὑπωρείαις ταῖς πρὸ
Καυκασίων ὀρῶν, ἃ καλεῖται Κεραύνι

Τὸν μὲν ἄλλον χρόνον καθ' αὑτὰ
σας ἕκαστα, τά τε πρὸς ἄροτον, καὶ φυ
τὰ πρὸς τὰς νομὰς, καὶ μάλιστα τῶν ἵ
ἀλκιμωτάτας ἐφ' ἵππων κυνηγεσίαις πλ
τὰ πολέμια ἀσκεῖν· ἁπάσας δ' ἐπικ

ἔθος τι παλαιὸν, συνθύσοντές τε καὶ συνεσόμενοι ταῖς γυναιξὶ, τεκνοποιΐας χάριν, ἀφανῶς τε καὶ ἐν σκότει, ὁ τυχὼν τῇ τυχούσῃ· ἐγκύμονας δὲ ποιήσαντες ἀποπέμπουσιν· αἱ δ' ὅ, τι μὲν ἂν θῆλυ τέκωσι, κατέχουσιν αὐταὶ, τὰ δ' ἄῤῥενα κομίζουσιν ἐκείνοις ἐκτρέφειν· ᾠκείωται δ' ἕκαστος πρὸς ἕκαστον νομίζων υἱὸν διὰ τὴν ἄγνοιαν.

Ὁ δὲ Μερμόδας καταῤῥάττων ἀπὸ τῶν ὀρῶν διὰ τῆς τῶν Ἀμαζόνων, καὶ τῆς Σιρακηνῆς, καὶ ὅση μεταξὺ ἔρημος, εἰς τὴν Μαιῶτιν ἐκδίδωσι. Τοὺς δὲ Γαργαρέας συναναβῆναι μὲν ἐκ Θεμισκύρας φασὶ ταῖς Ἀμαζόσιν εἰς τούςδε τοὺς τόπους· εἶτ' ἀποστάντας αὐτῶν, πολεμεῖν μετὰ Θρᾳκῶν καὶ Εὐβοέων τινῶν, πλανηθέντων μέχρι δεῦρο πρὸς αὐτάς· ὕστερον δὲ καταλυσαμένους τὸν πρὸς αὐτὰς πόλεμον ἐπὶ τοῖς λεχθεῖσι ποιήσασθαι συμβάσεις, ὥςτε τέκνων συγκοινωνεῖν μόνον, ζῆν δὲ καθ' αὑτοὺς ἑκατέρους.

Ἴδιον δέ τι συμβέβηκε τῷ λόγῳ περὶ τῶν Ἀμαζόνων. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μυθῶδες καὶ τὸ ἱστορικὸν διωρισμένον ἔχουσι· τὰ γὰρ παλαιὰ, καὶ ψευδῆ, καὶ τερατώδη, μῦθοι καλοῦνται· ἡ δ' ἱστορία βούλεται τἀληθὲς, ἄντε παλαιὸν, ἄντε νέον· καὶ τὸ τερατῶδες ἢ οὐκ ἔχει, ἢ σπάνιον. Περὶ δὲ τῶν Ἀμαζόνων τὰ αὐτὰ λέγεται, καὶ νῦν, καὶ πάλαι, τερατώδη τ' ὄντα, καὶ πίστεως πόῤῥω. Τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν, ὡς γυναικῶν στρατὸς, ἢ πόλις, ἢ ἔθνος συσταίη ἄν ποτε χωρὶς ἀνδρῶν; καὶ οὐ μόνον γε συσταίη, ἀλλὰ καὶ ἐφόδους ποιήσαιτο ἐπὶ τὴν ἄλλο-

τρίων, καὶ κρατήσειν οὐ τῶν ἄγγυς μ
μέχρι τῆς νῦν Ἰωνίας προελθεῖν· εἶ
τιον στείλαιτο στρατιὰν μέχρι τῆς Ἀ
γὰρ ὅμοιον, ὡς ἂν εἴ τις λέγοι, τοὺς
ναίπας γεγονέναι τοὺς τότε, τὰς δὲ γ
Ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε αὐτὰ καὶ νῦν λ
τῶν· ἐπιτείνει δὲ τὴν ἰδιότητα καὶ
τὰ παλαιὰ μᾶλλον, ἢ τὰ νῦν.

Κτίσεις γοῦν πόλεων καὶ ἐπανο
καθάπερ Ἐφέσου, καὶ Σμύρνης, κ
Μυρίνης, καὶ Πάφου, καὶ ἄλλα ὅπε
δὲ Θερμόπυραν, καὶ τὰ περὶ τὸν Θερμ
καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὄρη, ἅπαντες Ἀμ
σι, καὶ φασὶν ἐξελαθῆναι αὐτὰς ἐνθ
νῦν εἰσιν· ἄλλοι τε καὶ ἀναποδείκτ
ἀποφαίνονται· καθάπερ καὶ περὶ
Ἀλεξάνδρῳ συμμίξαι φασὶν ἐν τῇ Τρω
γενέσθαι τεκνοποιΐας χάριν, δυναστε
ζόνων· οὐ γὰρ ὁμολογεῖται τοῦτο·
γραφέων τοσούτων ὄντων, οἱ μάλιστ
φροντίσαντες οὐκ εἰρήκασιν· οὐδ' ο
μάλιστα οὐδενὸς μέμνηνται τοιούτου
τες τὰ αὐτὰ εἰρήκασι. Κλείταρχος μέ
ληστρίαν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν καὶ
ὁρμηθεῖσαν ἐλθεῖν πρὸς Ἀλέξανδρον
Κασπίων εἰς Θερμώδοντα σταδίους πλ
λίων· καὶ τὰ πρὸς τὸ ἔνδοξον θρυλ
μολογῆται παρὰ πάντων, οἷ δὲ πλεί
κολακείας μᾶλλον, ἢ ἀληθείας φροντ

Οἷον τὸ τὸν Καυκασον μετενεγκεῖν εἰς τὰ Ἰνδικὰ ὄρη, καὶ τὴν πλησιάζουσαν ἐκείνοις ἑῷαν θάλατταν, ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων τῆς Κολχίδος καὶ τοῦ Εὐξείνου ὀρῶν· ταῦτα γὰρ οἱ Ἕλληνες Καύκασον ὠνόμαζον, διέχοντα τῆς Ἰνδικῆς πλείους, ἢ τρισμυρίους σταδίους· καὶ ἐνταῦθα ἐμυθεύσαντο τὰ περὶ Προμηθέως καὶ τῶν δεσμῶν αὐτοῦ· ταῦτα γὰρ τὰ ὕστατα πρὸς ἕω ἐγνώριζον οἱ τότε. Ἡ δὲ ἐπὶ Ἰνδοὺς στρατεία Διονύσου καὶ Ἡρακλέους ὑστερογενῆ τὴν μυθοποιΐαν ἐμφαίνει· ἅτε τοῦ Ἡρακλέους καὶ τὸν Προμηθέα λῦσαι λεγομένου χιλιάσιν ἐτῶν ὕστερον. Καὶ ἦν μὲν ἐνδοξότερον τὸ τὸν Ἀλέξανδρον μέχρι τῶν Ἰνδικῶν ὀρῶν καταστρέψασθαι τὴν Ἀσίαν, ἢ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Εὐξείνου καὶ τοῦ Καυκάσου· ἀλλ' ἡ δόξα τοῦ ὄρους καὶ τοὔνομα, καὶ τὸ τοὺς περὶ Ἰάσονα δοκεῖν μακροτάτην στρατείαν τελέσαι τὴν μέχρι τῶν πλησίον Καυκάσου, καὶ τὸ τὸν Προμηθέα παραδεδόσθαι δεδεμένον ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς ἐν τῷ Καυκάσῳ, χαριεῖσθαί τι τῷ βασιλεῖ ὑπέλαβον, οἱ τοὔνομα τοῦ ὄρους μετενέγκαντες εἰς τὴν Ἰνδικήν.

Τὰ μὲν οὖν ὑψηλότατα τοῦ ὄντως Καυκάσου τὰ νοτιώτατά ἐστι, τὰ πρὸς Ἀλβανίᾳ, καὶ Ἰβηρίᾳ, καὶ Κόλχοις, καὶ Ἡνιόχοις. Οἰκοῦσι δὲ οὓς εἶπον τοὺς συνερχομένους εἰς τὴν Διοσκουριάδα· συνέρχονται δὲ τὸ πλεῖστον ἁλῶν χάριν. Τούτων δ' οἱ μὲν, τὰς ἀκρωρείας κατέχουσιν· οἱ δὲ, ἐν νάπαις αὐλίζονται, καὶ ζῶσιν ἀπὸ θηρείων σαρκῶν τὸ πλέον, καὶ καρπῶν ἀγρίων, καὶ γάλακτος. Αἱ δὲ κορυφαὶ, χει-

μῖνος μὲν, ἄβατος· θέρους δὲ, προσβαίνο
πολούμενοι κατηφεῖς ἀμοιβδύνα δίκην τ
πλατέα, διὰ τὰς χιόνας καὶ τοὺς πρωτοβόλ
ταβαίνουσι δ' ἐπὶ δρᾶς πολλοὺς σὺν τοῖς
καὶ κατολισθάνοντες· ὅπερ καὶ κατὰ τὴν
τίαν Μηδίαν, καὶ κατὰ τὸ Μαῖσιον ὄρος
μενίᾳ συμβαίνει· ἐντεῦθεν δὲ καὶ τροχίσκο
κατηφεῖς τοῖς πίθηξιν ὑποτίθηται. Τ
Καυκάσου τὰ μὲν ἄκρα, τοσαῦτα.

Καταβαίνοντι δ' εἰς τὰς ὑπωρείας ἀ
ρα μέν ἐστι κλίματα, ἡμερώτερα δέ· ἤδη γ
πτει τοῖς πεδίοις τῶν Σιράκων. Εἰσὶ δὲ καὶ
δίται τινές, ἐν φαλεοῖς οἰκοῦντες διὰ τὰ φ
οἷς ἤδη καὶ ἀλφίτων ἐστὶν εὐπορία. Μετα
Τρωγλοδύται, καὶ Χαιανοῖται, καὶ Πολυφ
νες καλούμενοι, καὶ αἱ τῶν Εἰσαδίκων κῶμ
μένων γεωργεῖν, διὰ τὸ μὴ παντελῶς ὑποκεῖ
ταῖς ἄρκτοις.

Οἱ δ' ἐφεξῆς ἤδη νομάδες, οἱ μεταξὺ τ
ώτιδος, καὶ τῆς Κασπίας, Ναβιανοὶ καὶ Η
καὶ ἤδη τὰ τῶν Σιράκων καὶ Ἀόρσων φῦλα.
σι δ' οἱ Ἄορσοι καὶ οἱ Σίρακες φυγάδες ε
ἀνωτέρω, καὶ προσάρκτιοι μᾶλλον Ἀόρσων.
μὲν οὖν, ὁ τῶν Σιράκων βασιλεὺς, ἡνίκα Φ
τὸν Βόσπορον εἶχε, δύο μυριάδας ἱππέων
Σπαδίνης δ', ὁ τῶν Ἀόρσων, καὶ εἴκοσιν· οἱ
Ἄορσοι καὶ πλείονας· καὶ γὰρ ἐπεκράτουν
γῆς, καὶ σχεδόν τι τῆς Κασπίων παραλίας τ
στης ἦρχον· ὥστε καὶ ἐνεπορεύοντο καμήλοι

δικὸν φόρτον καὶ τὸν Βαβυλώνιον, παρά τε Ἀρμενίων καὶ Μήδων διαδεχόμενοι· ἐχρυσοφόρουν δὲ διὰ τὴν εὐπορίαν. Οἱ μὲν οὖν Ἄορσοι τὸν Τάναϊν παροικοῦσιν· οἱ Σίρακες δὲ τὸν Ἀχαρδέον, ὃς ἐκ τοῦ Καυκάσου ῥέων, ἐκδίδωσιν εἰς τὴν Μαιῶτιν.

VI. Ἡ δὲ δευτέρα μερὶς ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Κασπίας θαλάττης, εἰς ἣν κατέπανεν ἡ προτέρα· καλεῖται δ' ἡ αὐτὴ θάλαττα καὶ Ἑρκανία. Δεῖ δὲ περὶ τῆς θαλάττης εἰπεῖν πρότερον ταύτης, καὶ τῶν προσοίκων ἐθνῶν. Ἔστι δ' ὁ κόλπος ἀνέχων ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς μεσημβρίαν· κατ' ἀρχὰς μὲν ἱκανῶς στενός· ἐνδοτέρω δὲ πλατύνεται προϊών, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν μυχὸν ἐπὶ σταδίους που καὶ πεντακισχιλίους· ὁ δ' εἴσπλους μέχρι τοῦ μυχοῦ μικρῷ πλείων ἂν εἴη· συνάπτων πως ἤδη τῇ ἀοικήτῳ. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης, τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γνώριμον περίπλουν τῆς θαλάττης ταύτης, τὸν μὲν παρὰ τοὺς Ἀλβανοὺς καὶ τοὺς Καδουσίους, εἶναι πεντακισχιλίων καὶ τετρακοσίων· τὸν δὲ παρὰ τὴν Ἀναριακῶν καὶ Μάρδων, καὶ Ἑρκανῶν, μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Ὤξου ποταμοῦ, τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων· ἔνθεν δ' ἐπὶ τοῦ Ἰαξάρτου δισχιλίων τετρακοσίων. Δεῖ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ περίδι ταύτῃ, καὶ τοῖς ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτετοπισμένοις ἁπλούστερον ἀκούειν, καὶ μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων.

Εἰσπλέοντι δ' ἐν δεξιᾷ μὲν τοῖς Εὐρωπαίοις οἱ συνεχεῖς Σκύθαι νέμονται καὶ Σαρμάται, οἱ μεταξὺ τοῦ Τανάϊδος καὶ τῆς θαλάσσης ταύτης, νομάδες οἱ πλείους· περὶ ὧν εἰρήκαμεν. Ἐν ἀριστερᾷ δ' οἱ

πρὸς ἓω Σκύθαι νομάδες, καὶ οὗτοι μέχρι
ἓω θαλάττης, καὶ τῆς Ἰνδικῆς παρατείνοντα
τας μὲν δὴ τοὺς προσβόρρους κοινῶς οἱ παλ
Ἑλλήνων συγγραφεῖς Σκύθας καὶ Κελτοσκύ
λουν. Οἱ δ' ἔτι πρότερον διελόντες, τοὺς μ
τοῦ Εὐξείνου, καὶ Ἴστρου, καὶ Ἀδρίου κα
τας, Ὑπερβορείους ἔλεγον, καὶ Σαυρομάτας,
μασκούς· τοὺς δὲ πέραν τῆς Κασπίας θ
τοὺς μὲν, Σάκας, τοὺς δὲ, Μασσαγέτας
οὐκ ἔχοντες ἀκριβῶς λέγειν περὶ αὐτῶν οὐδ
περ πρὸς Μασσαγέτας τοῦ Κύρου πόλεμ
ραῦντες. Ἀλλ' οὔτε περὶ τούτων οὐδεὶς ἡ
πρὸς ἀλήθειαν οὐδὲν, οὔτε τὰ παλαιὰ τῶν
κῶν, οὔτε τῶν Μηδικῶν, ἢ Συριακῶν ἐς πλ
κνεῖτο μεγάλην, διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἀ
καὶ τὴν φιλομυθίαν.

Ὁρῶντες γὰρ τοὺς φανερῶς μυθογράφο
κιμοῦντας, ᾠήθησαν καὶ αὐτοὶ παρέξεσθαι
φὴν ἡδεῖαν, ἐὰν ἐν ἱστορίας σχήματι λέγωσι
δέποτε εἶδον, μήτε ἤκουσαν, ἢ οὐ παρὰ γε
σκοποῦντες· δι' αὐτὸ δὲ μόνον τοῦτο, ὅτι
σιν ἡδεῖαν ἔχει καὶ θαυμαστήν. Ῥᾴδιον δ
Ἡσιόδῳ καὶ Ὁμήρῳ πιστεύσειεν ἡρωολογοῦ
τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς, ἢ Κτησίᾳ τε, καὶ
τῳ, καὶ Ἑλλανίκῳ, καὶ ἄλλοις τοιούτοις.

Οὐδὲ τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου δὲ συγγ
ῥᾴδιον πιστεύειν τοῖς πολλοῖς· καὶ γὰρ οἱ
διουργοῦσι διά τε τὴν δόξαν τοῦ Ἀλε
καὶ διὰ τὸ τὴν στρατείαν πρὸς τὰς ἐκεῖ

γονέναι τῆς Ἀσίας πόρρω ἀφ' ἡμῶν· τὸ δὴ πόρρω δυσείλεκτον. Ἡ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἐκπορεία καὶ ἡ τῶν Παρθυαίων πλεῖόν τι προσεκπαλύπτει τῶν παραδεδομένων πρότερον. Οἱ γὰρ περὶ ἐκείνων συγγράφοντες, καὶ τὰ χωρία καὶ τὰ ἔθνη, ἐν οἷς αἱ πράξεις, πιστότερον λέγουσιν, ἢ οἱ πρὸ αὐτῶν· μᾶλλον γὰρ κατοπτεύσασι.

VII. Τοὺς δ' οὖν ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι τὸ Κάσπιον πέλαγος παροικοῦντας νομάδας, Δάας οἳ νῦν προσαγορεύουσι, τοὺς ἐπονομαζομένους Πάρνους· εἶτα ξέρημος πρόσκειται μεταξὺ, καὶ ἐφεξῆς ἡ Ὑρκανία, καθ' ἣν ἤδη πελαγίζει μέχρι τοῦ συνάψαι τοῖς Μηδικοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς Ἀρμενίοις. Τούτων δ' ἐστὶ μηνοειδὲς τὸ σχῆμα κατὰ τὰς ὑπωρείας, αἳ τελευτῶσαι πρὸς θάλατταν, ποιοῦσι τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου. Οἰκεῖ δὲ τὴν παρωρείαν ταύτην μέχρι τῶν ἄκρων ἀπὸ θαλάττης ἀρξαμένοις, ἐπὶ μικρὸν μὲν τῶν Ἀλβανῶν τὸ μέρος καὶ τῶν Ἀρμενίων· τὸ δὲ πλέον Γῆλαι, καὶ Λοκουσῖνοι, καὶ Ἀμαρδοὶ καὶ Οὐΐτιοι, καὶ Ἀναριάκαι. Φασὶ δὲ Παῤῥασίων τινὰς συνοικῆσαι τοῖς Ἀναριάκαις, οὓς καλεῖσθαι νῦν Παῤῥασίους· Λινιᾶνας δ' ἐν τῇ Οὐΐτιᾳ τειχίσαι πόλιν, ἣ νῦν Λινιάνα καλεῖται· καὶ δείκνυται ὅπλα τε Ἑλληνικὰ ἐνταῦθα, καὶ σκεύη χαλκᾶ, καὶ ταφαί· ἐνταῦθα δὲ καὶ πόλιν Ἀναριάκην· ἐν ᾗ, φασὶ, δείκνυται μαντεῖον ἐγκωμιωμένον, καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη ληστρικὰ καὶ μάχιμα μᾶλλον, ἢ γεώργικά· ποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ τραχύτης τῶν τόπων. Τὸ μέν τοι πλέον τῆς περὶ τὴν ὀρεινὴν παραλίας Κασπίους ἅπασιν, οἳ νῦν

δέ τι ἐπὶ πεντακισχιλίους σταδίους, ὥς φησι Πατροκλῆς· ὃς καὶ πάρισον ἡγεῖται τὸ πέλαγος τοῦτο τῷ Ποντικῷ. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ χωρία λυπρά.

Ἡ δ' Ἑρκανία σφόδρα εὐδαίμων καὶ πολλὴ, καὶ τὸ πλέον πεδιὰς, πόλεσί τε ἀξιολόγοις διειλημμένη· ὧν ἐστι Ταλαβρόκη, καὶ Σαμαριανὴ, καὶ Κάρτα, καὶ τὸ βασίλειον Τάπη· ὃ φασι μικρὸν ὑπὲρ τῆς Θαλάττης ἱδρυμένον, διέχειν τῶν Κασπίων πυλῶν σταδίους χιλίους τετρακοσίους. Καὶ ταῦτα μὲν τοῦ εἴδους τῆς εὐδαιμονίας σημεῖα ἡγοῦνται. Ἡ μὲν γὰρ ἄμπελος μετρητὴν οἴνου φέρει· ἡ δὲ συκῆ μεδίμνους ἑξήκοντα· ὁ δὲ σῖτος ἐκ τοῦ ἐκπεσόντος καρποῦ τῆς καλάμης φύεται· ἐν δὲ τοῖς δένδρεσι σμηνουργεῖται, καὶ τῶν φύλλων ἀποῤῥεῖ μέλι· τοῦτο δὲ γίνεται καὶ τῆς Μηδίας ἐν τῇ Ματιανῇ καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ Σακασηνῇ καὶ τῇ Ἀραξηνῇ. Τῆς μέν τοι προσηκούσης ἐπιμελείας οὐκ ἔτυχεν, οὔτε αὐτὴ, οὔτε ἡ ἐπώνυμος αὐτῇ θάλαττα, ἁπλους τε οὖσα καὶ ἀργός· νῆσοί τέ εἰσιν, οἰκεῖσθαι δυνάμεναι, ὡς δ' εἰρήκασί τινες, καὶ χρυσῖτιν ἔχουσαι γῆν. Αἴτιον δ', ὅτι καὶ οἱ ἡγεμόνες, οἵ τ' ἐξαρχῆς ἐτύγχανον, βάρβαροι ὄντες οἱ τῶν Ἑρκανῶν, Μῆδοί τε καὶ Πέρσαι, καὶ οἱ ὕστατοι Παρθυαῖοι, χείρους ἐκείνων ὄντες· καὶ ἡ γείτων ἅπασα χώρα ληστῶν καὶ νομάδων μεστὴ καὶ ἐρημίας. Μακεδόνες δ' ὀλίγον ἐπῆρξαν, καὶ ἐν πολέμοις ὄντες, καὶ τὰ πόῤῥω σκοπεῖν οὐ δυνάμενοι. Φασὶ δ' Ἀριστόβουλος, ὑλώδη οὖσαν τὴν Ἑρκανίων δρῦν ἔχειν· πεύκην δὲ καὶ ἐλάτην καὶ πίτυν μὴ φύειν· τὴν δ' Ἰνδικὴν πληθύειν τούτοις.

ῆς δὲ Ὑρκανίας ἐστὶ καὶ ἡ Νησαία· τινὲς δὲ καὶ αὐτ' αὐτὴν τιθέασι τὴν Νησαίαν.

Διαῤῥεῖται δὲ καὶ ποταμοῖς ἡ Ὑρκανία τῷ τε Ἰαχῃ, καὶ τῷ Ὄξῳ, μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς, ν' ὁ Ὄξος καὶ διὰ τῆς Νησαίας ῥεῖ· ἔνιοι δὲ τὸν Ἰαχον εἰς τὸν Ὄξον ἐμβάλλειν φασίν. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ μέγιστον ἀποφαίνει τὸν Ὄξον τῶν ἐωραένων ὑφ' ἑαυτοῦ κατὰ τὴν Ἀσίαν, πλὴν τῶν Ἰνδικῶν· ησὶ δὲ καὶ εὔπλουν εἶναι (καὶ οὗτος καὶ Ἐρατοθένης παρὰ Πατροκλέους λαβὼν) καὶ πολλὰ τῶν νδικῶν φορτίων κατάγειν εἰς τὴν Ὑρκανίαν θάλατταν, ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν Ἀλβανίαν παραιοῦσθαι· κὶ διὰ τοῦ Κύρου καὶ τῶν ἐξῆς τόπων εἰς τὸν Εὔξεινον καταφέρεσθαι. Οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ τῶν παλαίων ὁ Ὄξος ὀνομάζεται. Ἀπολλόδωρος μέντοι ὁ τὰ ἰαρθικὰ γράψας, συνεχῶς αὐτὸν ὀνομάζει, ὡς ἐγντάτω τοῖς Παρθυαίοις ῥέοντα.

Προσεδοξάσθη δὲ καὶ περὶ τῆς θαλάττης ταύης πολλὰ ψευδῆ διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου φιλοτιμίαν· τειδὴ γὰρ ὡμολόγητο, ὅτι ἐκ πάντων διεῤῥεῖ τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὁ Τάναϊς ποταμός, τὸ δὲ εταξὺ τῆς θαλάττης, καὶ τοῦ Ταναΐδος πολὺ μέρος ῆς Ἀσίας ὂν, οὐχ ὑπέκειτο τοῖς Μακεδόσι· στρατηεῖν δ' ἐ[illegible]ριστο, ὥςτε τῇ φήμῃ γε κἀκείνων δόξαι ῶν μερῶν κρατεῖν τὸν Ἀλέξανδρον· εἰς ἓν οὖν συνγον τήν τε Μαιῶτιν λίμνην τὴν ἔχομένην τὸν Τάϊν, καὶ τὴν Κασπίαν θάλατταν, λίμνην καὶ ταύην καλοῦντες, καὶ συντετρῆσθαι φάσκοντες πρὸς λλήλας ἀμφοτέρας, ἑκατέραν δὲ εἶναι μέρος τῆς ὑτε-

ρας. Πολύκλειτος δὲ καὶ πίστεις προσφέρεται περὶ τοῦ λίμνην εἶναι τὴν θάλατταν ταύτην· ὄφεις τε γὰρ ἐκτρέφειν, καὶ ὑπόγλυκυ εἶναι τὸ ὕδωρ· ὅτι δὲ καὶ οὐχ ἑτέρα τῆς Μαιώτιδός ἐστι, τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ Τάναϊν εἰς αὐτὴν ἐμβάλλειν· ἐκ γὰρ τῶν αὐτῶν ὀρῶν τῶν Ἰνδικῶν, ἐξ ὧν ὅτε Ἶχος καὶ ὁ Ἶξος φέρεται καὶ ἄλλοι πλείους, καὶ ὁ Ἰαξάρτης ἐκδίδωσί τε ὁμοίως ἐκείνοις εἰς τὸ Κάσπιον πέλαγος, πάντων ἀρκτικώτατος.

Τοῦτον οὖν ὠνόμασαν Τάναϊν· καὶ προσέθεσαν τούτῳ πίστιν, ὥστ' εἴη Τάναϊς, ὃν εἴρηκεν ὁ Πολύκλειτος· τὴν γὰρ περαίαν τοῦ ποταμοῦ τούτου φέρειν ἐλάτην· καὶ δίστοιχος ἐλατίνοις χρῆσθαι τοὺς ταύτῃ Σκύθας· τοῦτο δὲ καὶ τεκμήριον τοῦ τὴν χώραν τὴν πέραν τῆς Εὐρώπης εἶναι, μὴ τῆς Ἀσίας· τὴν γὰρ Ἀσίαν τὴν ἄνω, καὶ τὴν πρὸς ἕω μὴ φύειν ἐλάτην. Ἐρατοσθένης δέ φησι, καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ φύεσθαι ἐλάτην, καὶ ἐντεῦθεν ναυπηγήσασθαι τὸν στόλον Ἀλέξανδρον· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα συγκρούειν Ἐρατοσθένης πειρᾶται· ἡμῖν δ' ἀπορρούντως εἰρήσθω περὶ αὐτῶν.

Καὶ τοῦτο δ' ἐκ τῶν κατὰ τὴν Ὑρκανίαν ἱστορουμένων παραδόξων ἐστὶν ὑπὸ Εὐδόξου, καὶ ἄλλων· ὅτι πρόκεινταί τινες ἄκραι τῆς θαλάττης ὕπαντροι· τούτων δὲ μεταξὺ καὶ τῆς θαλάσσης πόκειται ταπεινὸς αἰγιαλός· ἐκ δὲ τῶν ὑπερθεν κρημνῶν ποταμοὶ ῥέοντες τοσαύτην προσφέρονται βίαν ὥστε ταῖς ἄκραις συνάψαντες ἑξακοντίζουσι τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, ἀῤῥάντων φυλάττοντες τὸν αἰγ

ν· ὥστε καὶ στρατοπέδοις ὁδεύσιμον εἶναι,
κζόμενον τῷ ῥεύματι· οἱ δ' ἐπιχώριοι κατάγι
λλάκις εὐωχίας καὶ θυσίας χάριν εἰς τὸν τό
ὰ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς ἄντροις κατακλίνονται, ν
ὑπ' αὐτῷ τῷ ῥεύματι ἡλιαζόμενοι· ἄλλως δ' ἀλ
ρπονται, παραφαινομένης ἅμα καὶ τῆς θαλάτ
ατίρωθεν, καὶ τῆς ἠϊόνος πούδους, καὶ ἀνθης
ίσης διὰ τὴν ἐκμάδα.

VIII. Ἀπὸ δὲ τῆς Ὑρκανίας θαλάττης προϊόν
ὲ τὴν ἕω, δεξιὰ μέν ἐστι τὰ ὄρη μέχρι τῆς Ἰνδικῆ
κλάττης παρατείνοντα, ἅπερ οἱ Ἕλληνες ὀνομάζου
Ταῦρον· ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς Παμφυλίας, καὶ τῆ
λικίας, καὶ μέχρι δεῦρο προϊόντα ἀπὸ τῆς ἑσπέ
ς συνεχῆ, καὶ τυγχάνοντα ἄλλων καὶ ἄλλων ὀνο
των. Προσοικοῦσι δ' αὐτοῦ τὰ προσάρκτια μέ
πρῶτοι μὲν οἱ Γῆλαι, καὶ Καδούσιοι, καὶ Ἀμαρ
καθάπερ εἴρηται, καὶ τῶν Ὑρκανίων τινές· ἔπειτ
ὸ τῶν Παρθυαίων ἔθνος, καὶ τὸ τῶν Μαργια
καὶ τῶν Ἀρίων, καὶ ἡ ἔρημος, ἣν ἀπὸ τῆς Ὑρ
ις ὁρίζει ὁ Σάρνιος ποταμὸς, πρὸς ἕω βαδίζου
ὶ ἐπὶ τὸν Ὦχον. Καλεῖται δὲ τὸ μέχρι δεῦρο
ῆς Ἀρμενίας διατεῖνον, ἢ μικρὸν ἀπολεῖπον,
γοάθρας. Ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς Ὑρκανίας θα
εἰς τοὺς Ἀρίους, περὶ ἑξακισχιλίους σταδί
Εἶθ' ἡ Βακτριανὴ ἐστι καὶ ἡ Σογδιανή· τε
ι δὲ Σκύθαι Νομάδες. Τὰ δ' ὄρη Μακεδό
ἅπαντα τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ Ἀρίων, Καύκασον
ν· παρὰ δὲ τοῖς βαρβάροις τά τε ἄκρα, καὶ
οπαμίσου τὰ προσβόρεια, καὶ τὰ Ἱμωδὸ

καὶ τὸ Ἵμαον· καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὀνόμα
μέρεσιν ἐπέκειτο.

Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τούτοις ἀντιπαρά
θικὰ ἔθνη καὶ τὰ νομαδικὰ, ἅπασαν ἐ
τὴν βόρειον πλευράν. Οἱ μὲν δὴ πλείο
θῶν ἀπὸ τῆς Κασπίας θαλάττης ἀρξάμ
προσαγορεύονται· τοὺς δὲ προσεῴους
λον Μασσαγέτας, καὶ Σάκας ὀνομάζου
ἄλλους κοινῶς μὲν Σκύθας ὀνομάζουσιν
ἑκάστους. Ἅπαντες δ' ὡς ἐπὶ τὸ πο
Μάλιστα δὲ γνώριμοι γεγόνασι τῶν νομά
Ἕλληνας ἀφελόμενοι τὴν Βακτριανὴν,
Πασιανοὶ, καὶ Τόχαροι, καὶ Σακάραυλο
θέντες ἀπὸ τῆς περαίας τοῦ Ἰαξάρτου τ
κας καὶ Σογδιανοὺς, ἣν κατεῖχον Σάκα
Λαῶν οἱ μὲν προσαγορεύονται Ἄπαρνοι,
θιοι, οἱ δὲ, Πίσσουροι· οἱ μὲν οὖν Ἄ
σιαίτατα τῇ Ὑρκανίᾳ παράκεινται, καὶ
τὴν θαλάττῃ· οἱ δὲ λοιποὶ διαμένουσι
τῆς ἀντιπαρηκούσης τῇ Ἀσίᾳ.

Μεταξὺ δ' αὐτῶν, καὶ τῆς Ὑρκανία
Παρθυαίας μέχρι Ἀρίων ἔρημος πρόκε

ἱτος δὲ καὶ ὁ τῶν ἄλλων Νομάδων βίος, ἀεὶ τοῖς ληστον ἐπιτιθεμένοις, τοτὲ δ' αὖ διαλλαττομένοις.

Σάκαι μέντοι παραπλησίας ἐφόδους ἐποιήσαντο τοῖς Κιμμερίοις καὶ Τρήρεσι· τὰς μὲν, μακροτέρας, τὰς δὲ, καὶ ἐγγύθεν· καὶ γὰρ τὴν Βακτριανὴν ἐτέσχον, καὶ τῆς Ἀρμενίας κατεκτήσαντο τὴν ἀρίστην γῆν· ἣν καὶ ἐπώνυμον ἑαυτῶν κατέλιπον τὴν ἀκασηνήν· καὶ μέχρι Καππαδοκῶν, καὶ μάλιστα τῶν πρὸς Εὔξεινον, οὓς Ποντικοὺς νῦν καλοῦσι, προσθον. Ἐπιθέμενοι δ' αὐτοῖς πανηγυρίζουσιν ἀπὸ ὧν λαφύρων οἱ τότε ταύτῃ τῶν Περσῶν στρατηγοὶ, κτωρ ἄρδην αὐτοὺς ἠφάνισαν. Ἐν δὲ τῷ πεδίῳ ἴτραν τινὰ προσχώματι συμπληρώσαντες εἰς βουειδὲς σχῆμα ἐπέθηκαν τεῖχος, καὶ τὸ τῆς Ἀναΐτιος, καὶ τὸ τῶν συμβώμων Θεῶν ἱερὸν ἱδρύσαντο μανοῦ, καὶ Ἀνανδάτου Περσικῶν δαιμόνων· ἀπέξάν τε πανήγυριν κατ' ἔτος ἱεράν, τὰ Σάκαια· ἣν χρι νῦν ἐπιτελοῦσιν οἱ τὰ Ζῆλα ἔχοντες· οὕτω γὰρ ιλοῦσι τὸν τόπον. Ἔστι δὲ ἱερὸ δούλων πόλισμα πλέον. Πομπήϊος δὲ προσθεὶς χώραν ἀξιόλογον, ὶ τοὺς ἐν αὐτῇ συνοικίσας εἰς τὸ τεῖχος μίαν τῶν λεων ἀπέφηνεν, ὧν διέταξε μετὰ τὴν τοῦ Μιθριάτου κατάλυσιν.

Οἱ μὲν οὕτω λέγουσι περὶ τῶν Σακῶν. Ὅς δ', ι Κῦρος ἐπιστρατεύσας τοῖς Σάκαις, ἡττηθεὶς τῇ άχῃ, φεύγει· στρατοπεδευσάμενος δ' ἐν ᾧ χωρίῳ ὰς παρασκευὰς ἀπολελοίπει, πλήρεις ἀφθονίας ἁάσης, καὶ μάλιστα οἴνου, διαναπαύσας μικρὰ τὴν τρατιὰν, ἤλαυνεν ὀφ' ὁσπέρας, ὡς φεύγων, πλήρεις

οἱ μὲν, ἐν κάρῳ κείμενοι καὶ ὕπνῳ, κα
οἱ δ' ὀχούμενοι καὶ βακχεύοντες, γυμ
πτον τοῖς τῶν πολεμίων ὅπλοις· ὀλίγου
το ἅπαντες. Ὁ δὲ θεῖον νομίσας τὸ εὐ
ἡμέραν ἐκείνην ἀνιερώσας τῇ πατρίῳ θε
ρευσε Σίκαια· ὅπου δ' ἂν ᾖ τῆς θεοῦ
ρὸν, ἐνταῦθα νομίζεται καὶ ἡ τῶν Σα
βακχεία τις τῶν μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτω
σμένων Σκυθιστὶ, πινόντων ἅμα, καὶ
νων πρὸς ἀλλήλους, ἅμα τε καὶ τὰς σ
γυναῖκας.

Μασσαγέται δ' ἐδήλωσαν τὴν σφετε
ἐν τῷ πρὸς Κῦρον πολέμῳ· περὶ ὧν Θρυ
λοί· καὶ δεῖ πυνθάνεσθαι παρ' ἐκείνων.
καὶ τοιαῦτα περὶ τῶν Μασσαγετῶν· ὅτι
οἱ μὲν, ὄρη· τινὲς δ' αὐτῶν πεδία· οἱ δὲ
οὖσιν οἱ ποταμοί· οἱ δὲ, τὰς ἐν τοῖς ἕλεσι νη

μέτραν ἐξαρτήσας ἐκ τῆς ἁμάξης, φανερῶς βλέπονται· θάνατος δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἄριστος, ὅταν γηράσαντες κατακοπῶσι μετὰ τῶν προβατείων κρεῶν, καὶ ἀναμὶξ βρωθῶσι· τοὺς δὲ νόσῳ θανόντας φίλτατους, ὡς ἀσεβεῖς, καὶ ἀξίους ὑπὸ θηρίων βεβρῶσθαι. Ἄγαθοὶ δὲ ἱππόται, καὶ πεζοί· τόξοις δὲ χρῶνται, καὶ μαχαίραις, καὶ θώραξι, καὶ σαγάρεσι χαλκαῖς· ζῶναι δὲ αὐτοῖς εἰσὶ χρυσαῖ, καὶ διαδήματα ἐν ταῖς μάχαις· οἵ τε ἵπποι χρυσοχάλινοι, μασχαλιστῆρες δὲ χρυσοῖ· ἄργυρος δ' οὐ γίνεται παρ' αὐτοῖς, σίδηρος δ' ὀλίγος· χαλκὸς δὲ καὶ χρυσὸς ἄφθονος.

Οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς νήσοις, οὐκ ἔχοντες σπόριμα, ἰχθυοφαγοῦσι, καὶ ἀγρίοις χρῶνται καρποῖς· ἀμπέχονται δὲ τοὺς τῶν δένδρων φλοιούς· οὐδὲ γὰρ βοσκήματα ἔχουσι· πίνουσι δὲ τὸν ἐκ τῶν δένδρων καρπὸν ἐκθλίβοντες. Οἱ δ' ἐν τοῖς ἕλεσιν ἰχθυοφαγοῦσιν· ἀμπέχονται δὲ τὰ τῶν φωκῶν δέρματα τῶν ἐκ θαλάττης ἀνατρεχουσῶν. Οἱ δ' ὀρεινοὶ τοῖς ἀγρίοις τρέφονται καὶ αὐτοὶ καρποῖς· ἔχουσι δὲ καὶ τροβάτα ὀλίγα, ὥστ' οὐδὲ κατακόπτουσι φειδόμενοι, τῶν ἐρίων χάριν καὶ τοῦ γάλακτος· τὴν δ' ἐσθῆτα τοικίλλουσιν ἐπιχρίστοις φαρμάκοις, δυσεξίτηλον ἔχουσι τὸ ἄνθος. Οἱ δὲ πεδινοί, καίπερ ἔχοντες χώραν, οὐ γεωργοῦσιν· ἀλλὰ ἀπὸ προβάτων καὶ ἰχθύων ζῶσι, Νομαδικῶς καὶ Σκυθικῶς. Ἔστι γάρ τις καὶ κοινὴ ἡ δίαιτα πάντων τῶν τοιούτων, ἣν πολλάκις λέγω· καὶ ταφαὶ δ' εἰσὶ παραπλήσιαι, καὶ ἦθη· καὶ ὁ σύμπας βίος αὐθέκαστος μὲν, σκαιὸς

δὲ, καὶ ἄγριος καὶ πολεμικός· πρὸς
λαια ἁπλοῦς καὶ ἀνέπηλος.

Τοῦ δὲ τῶν Μασσαγετῶν καὶ τῶν
καὶ οἱ Ἀττάσιοι, καὶ οἱ Χωράσμιοι· εἰ
Βακτριανῶν καὶ τῶν Σογδιανῶν ἔφυγ
εἷς ἐκ τῶν ἀποδράντων Περσῶν τὸν Ἀ
Θάπερ καὶ Βῆσσος, καὶ ὕστερον δὲ
Καλλίνικον φεύγων Σέλευκον εἰς το
ἐχώρησε. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τοὺς
Μασσαγέτας τοῖς Βακτρίοις παρακεῖ
ξον· καὶ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανοὺς
φεσιν ἀντικεῖσθαι τῇ Ἰνδικῇ, Βακτρί
γον· τὸ γὰρ πλέον τῷ Παροπαμισῷ
διείργειν δὲ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανο
την, Σογδιανοὺς δὲ καὶ Βακτριανοὺς
ταξὺ δὲ Τρκανῶν καὶ Ἀρίων Ταπύρο
κλῳ δὲ περὶ τὴν θάλατταν μετὰ τ
Ἀμαρδούς τε, καὶ Ἀναριάκας, καὶ Κ
Ἀλβανοὺς, καὶ Κασπίους, καὶ Οὐιτ
καὶ ἑτέρους μέχρι Σκυθῶν· ἐπὶ θάτερ
Τρκανῶν Δέρβικας· τοὺς δὲ Καδουσί
Μήδων καὶ Ματιανῶν ὑπὸ τὸν Παρ

ματα. Ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Ἐκβάτανα, εἰς μὲν Ἑκατόμπυλον χιλίους ἑκατοσίους ἑξήκοντά φασιν εἰς δ' Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις τετρακισχιλίους πεντακοσίους τριάκοντα· εἶτ' εἰς Προφθασίαν τὴν ἐν Δραγγῇ, χιλίους χ'· οἱ δὲ φ'· εἶτ' εἰς Ἀραχωτοὺς τὴν πόλιν τετρακισχιλίους ἑκατὸν εἴκοσιν· εἶτ' εἰς Ὁρθόσπανα, ἐπὶ τὴν ἐν Βάκτροις τριόδον, διακοσίους· εἶτ' εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰνδικῆς χιλίους· ὅμου, μυρίους πεντακισχιλίους φ'. Ἐπ' εὐθείας δὲ τῷ διαστήματι τούτῳ τὸ συνεχὲς δεῖ νοεῖν, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῆς ἑῴας θαλάττης ῥῆγος, τῆς Ἰνδικῆς. Ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς Σάκας.

IX. Ἡ δὲ Παρθυαία πολλὴ μὲν οὖσα ἔστι· συνετέλει γοῦν μετὰ τῶν Τριακοσίων [καὶ] τὰ Περσικά, καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Μακεδόνων κρατούντων ἐπὶ χρόνον πολύν. Πρὸς δὲ τῇ σμικρότητι δασεῖα καὶ ὀρεινή ἐστι, καὶ ἄπορος· ὥστε διὰ τοῦτο ὁρμὴν διεξιέναι τὸν ἑαυτῶν οἱ βασιλεῖς ὄχλον, οὐ δυναμένης τρέφειν τῆς χώρας, οὐδ' ἐπὶ μικρόν. Ἀλλὰ νῦν ηὔξηται. Μέρη δ' ἐστὶ τῆς Παρθυηνῆς, ἥ τε Κωμισηνή, καὶ ἡ Χωρηνή· σχεδὸν δ' ἴσα καὶ τὰ μέχρι πυλῶν Κασπίων, καὶ Ῥαγῶν καὶ Τυπούρων, ὄντα τῆς Μηδείας πρότερον. Ἔστι δ' Ἀπάμεια, καὶ Ἡράκλεια πόλεις περὶ τὰς Ῥαγάς. Εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς μὲν Ῥαγὰς στάδιοι πεντακόσιοι, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος· εἰς δ' Ἑκατόμπυλον, τὸ τῶν Παρθυαίων βασίλειον, χίλιοι διακόσιοι ἑξήκοντα· τοὔνομα δὲ ταῖς Ῥαγαῖς ἀπὸ τῶν γωνιῶν συνισμῶν γενέσθαι φασίν. ὅπου δὲ ἔλαβε τὸ συνισμὸν καὶ τὴν διε-

ι, ὥς φησι Ποσειδώνιος ἀνευράπησαν. Τὰ
Ταπύρους οἰκεῖν φασι μεταξὺ Δερβίκων τε καὶ
κανῶν. Ἱστοροῦσι δὲ περὶ τῶν Ταπύρων, ὅ
τοῖς εἴη νόμιμον, τὰς γυναῖκας τὰς γαμετὰς ἐπ
ναι ἑτέροις ἀνδράσιν, ἐπειδὰν ἐξ αὐτῶν ἀνέλωνται
ύο ἢ τρία τίκνα, καθάπερ καὶ Κάτων Ὀρεσ
ιεηθέντι ἐξέδωκε τὴν Μαρκίαν ἐφ' ἡμῶν κατὰ
λαιὸν Ῥωμαίων ἔθος.

Νεωτερισθέντων δὲ τῶν ἐξω τοῦ Ταύρου
τὸ πρὸς ἀλλήλους εἶναι τοὺς τῆς Συρίας καὶ
Μηδίας βασιλέας, τοὺς ἔχοντας καὶ ταῦτα, πρ
μὲν τὴν Βακτριανὴν ἀπέστησαν οἱ πεπιστευμ
καὶ τὴν ἐγγὺς αὐτῆς πᾶσαν οἱ περὶ Εὐθύδ
Ἐπειτ' Ἀρσάκης, ἀνὴρ Σκύθης, τῶν Δαῶν
ἔχων τοὺς Πάρνους, καλουμένους Νομάδας,
κοῦντας τὸν Ὦχον, ἐπῆλθεν ἐπὶ τὴν Παρθ
καὶ ἐκράτησεν αὐτῆς. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἀ
ἦν διαπολεμῶν πρὸς τοὺς ἀφαιρεθέντας τὴν
καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ διαδεξάμενοι ἐκεῖνον. ἔπ
τως ἴσχυσαν ἀφαιρούμενοι τὴν πλησίον ἀεὶ
ἐν τοῖς πολέμοις κατορθώσεις, ὥστε τελευτ
πάσης τῆς ἐντὸς Εὐφράτου κύριοι κατέστησ
λοντο δὲ καὶ τῆς Βακτριανῆς μέρος βιασά
Σκύθας, καὶ ἔτι πρότερον τοὺς περὶ Ε
καὶ νῦν ἐπάρχουσι τοσαύτης γῆς καὶ τοσού
ὥστε ἀντίπαλοι τοῖς Ῥωμαίοις τρόπον τ
σι, κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. Αἴτιος δ'
τῶν καὶ τὰ ἔθη, τὰ ἔχοντα πολὺ μὲν

Σκυθικόν· πλέον μέντοι τὸ χρήσιμον πρὸς
ονιαν, καὶ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις κατόρθωσιν.

ὶ δὲ τοὺς Πέρνους Δάας μετανάστας εἶναι
περ τῆς Μαιώτιδος Δαῶν, οὓς Ξανθίους,
υς καλοῦσιν· οὐ πάνυ δ' ὁμολόγηται Δά-
τινας τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Σκυθῶν
των δ' οὖν ἔλκειν φασὶ τὸ γένος τὸν Ἀρσά-
δὲ, Βακτριανὸν λέγουσιν αὐτόν· φεύγοντα
ξησιν τῶν περὶ Διόδοτον, ἀποστῆσαι τὴν
ίαν. Εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν Παρ-
μίμων ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημά-
ῳ, δευτέρᾳ δὲ τῶν μετὰ Πολύβιον, παρα-
ἐνταῦθα, μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν· τοσοῦ-
ντες μόνον, ὅτι τῶν Παρθυαίων συνέδριόν
σειδώνιος εἶναί διττόν· τὸ μὲν, συγγενῶν,
ρῶν καὶ μάγων, ἐξ ὧν ἀμφοῖν τοὺς βασιλεῖς
τιν.

Ἡ δ' Ἀρία καὶ ἡ Μαργιανὴ, ἃ κράτιστα
τὶ ταύτῃ, τῇ μὲν, ὑπὸ τῶν ὀρῶν ἐγκλειό-
ἡ δ' ἐν πεδίοις .τὰς οἰκήσεις ἔχοντα — Τὰ
ὄρη νέμονται σκηνῖταί τινες· τὰ δὲ πεδία
; διαῤῥεῖται· ποτίζουσι δ' αὐτὰ τὰ μὲν,
τὰ δὲ, Μάργῳ. Ὁμορεῖ δὲ ἡ Ἀρία τῇ Βα-
καὶ τὴν ὑποστᾶσαν ὄρει τῷ ἔχοντι τὴν Βα-
· διέχει δὲ τῆς Ὑρκανίας περὶ ἑξακισχιλί-
ίους. Συντελὴς δ' ἦν αὐτῇ καὶ ἡ Δραγ-
χροι Καρμανίας, τὸ μὲν πλέον τοῖς νοτίοις
ὖν ὀρῶν περιπεπτωκυῖα, ἔχουσα μέντοι τινὰ

τῶν μερῶν καὶ τοῖς ἀρκτικοῖς πλησιάζοντα τοῖς
τὰ τὴν Ἀρίαν· καὶ ἡ Ἀραχωσία δὲ οὐ πολὺ ἄπω
ἐστι, καὶ αὕτη τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὀρῶν ὑ
πεπτωκυῖα, καὶ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τετα
νη, μέρος οὖσα τῆς Ἀριανῆς. Μῆκος δὲ τῆς Ἀ
ὅσον δισχίλιοι στάδιοι, πλάτος δὲ τριακόσιοι τοῦ
δίου· πόλεις δὲ Ἀρτάκακνα, καὶ Ἀλεξάνδρεια,
Ἀχαΐα, ἐπώνυμοι τῶν κτισάντων. Εὔοινεῖ δὲ σ
δρα ἡ γῆ· καὶ γὰρ εἰς τριγονίαν παραμένει ἐν ἀ
τώτοις ἄγγεσι.

Παραπλησία δ' ἐστὶ καὶ ἡ Μαργιανή· ἐρ
αις δὲ περιέχεται τὸ πεδίον. Θαυμάσας δὲ τὴν
φυΐαν ὁ Σωτὴρ Ἀντίοχος, τείχει περιέβαλε κύκ
ἔχοντι χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων· πόλιν
ἔκτισεν, Ἀντιόχειαν· εὐάμπελος δὲ καὶ αὕτη ἡ
Φασὶ γοῦν τὸν πυθμένα εὑρίσκεσθαι πολλάκις
οὐν ἀνδράσι περιληπτόν· τὸν δὲ βότρυν δίπηχυν.

XI. Τῆς δὲ Βακτρίας μέρη μέν τινα τῇ Ἀ
παραβέβληται πρὸς ἄρκτον, τὰ πολλὰ δ' ὑπέρ
ται πρὸς ἕω· πολλὴ δ' ἐστὶ καὶ πάμφορος, π
ἐλαίου. Τοσοῦτον δὲ ἴσχυσαν οἱ ἀποστήσαντες
λῆνες αὐτὴν διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, ὥστε
Ἀριανῆς ἐπεκράτουν, καὶ τῶν Ἰνδῶν, ὡς φησιν Ἀπ
λόδωρος ὁ Ἀρταμιτηνός, καὶ πλείω ἔθνη κατεστ
ψαντο, ἢ Ἀλέξανδρος, καὶ μάλιστα Μένανδρος· ε
καὶ τὸν Ὕπανιν διέβη πρὸς ἕω, καὶ μέχρι τοῦ Ἰ
μου προῆλθε· τὰ μὲν γὰρ αὐτὸς, τὰ δὲ Δημήτρ
ὁ Εὐθυδήμου υἱὸς τοῦ Βακτρίων βασιλέως, οὗ

νον δὲ τὴν Πατταληνὴν κατέσχον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης παραλίας τήν τε Τεσσαριδστου καλουμένην, καὶ τὴν Σιγέρτιδος βασιλείαν. Καθ' ὅλου δέ φησιν ἐκεῖνος, τῆς συμπάσης Ἀριανῆς πρόσχημα εἶναι τὴν Βακτριανήν. Καὶ δὴ καὶ μέχρι Σηρῶν καὶ Φρυνῶν ἐξέτειναν τὴν ἀρχήν.

Πόλεις δ' εἶχον τά τε Βάκτρα, ἥντερ καὶ Ζαριάσπαν καλοῦσιν· ἣν διαῤῥεῖ δμώνυμος ποταμὸς ἐμβάλλων εἰς τὸν Ὦξον, καὶ Δάραψαν, καὶ ἄλλας πλείους· τούτων δ' ἦν καὶ ἡ Εὐκρατιδία, τοῦ ἄρξαντος ἐπώνυμος. Οἱ δὲ κατασχόντες αὐτὴν Ἕλληνες, καὶ εἰς σατραπείας διηρήκασιν· ὧν τήν τε Ἀσπιώνου καὶ τὴν Τουριούαν ἀφῄρηντο Εὐκρατίδην οἱ Παρθυαῖοι. Ἔσχον δὲ καὶ τὴν Σογδιανὴν ὑπερκειμένην πρὸς ἕω τῆς Βακτριανῆς, μεταξὺ τοῦ τε Ὦξου ποταμοῦ, ὃς ὁρίζει τήν τε τῶν Βακτρίων, καὶ τὴν τῶν Σογδίων, καὶ τοῦ Ἰαξάρτου· οὗτος δὲ καὶ τοὺς Σογδίους ὁρίζει, καὶ τοὺς Νομάδας.

Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οὐ πολὺ διέφερον τοῖς βίοις καὶ τοῖς ἤθεσι τῶν Νομάδων οἵ τε Σογδιανοὶ, καὶ οἱ Βακτριανοί· μικρὸν δ' ὅμως ἡμερώτερα ἦν τὰ τῶν Βακτριανῶν· ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων οὐ τὰ βέλτιστα λέγουσιν οἱ περὶ Ὀνησίκριτον· τοὺς γὰρ ἀπειρηκότας διὰ νόσον, ἢ γῆρας ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομένοις κυσὶν, ἐπίτηδες δὲ πρὸς τοῦτο, οὓς ἐνταφιαστὰς καλεῖσθαι τῇ πατρίῳ γλώττῃ· καὶ ὁρᾶσθαι τὰ μὲν ἔξω τείχους τῆς μητροπόλεως τῶν Βάκτρων καθαρά· τῶν δ' ἐντὸς τὸ πλέον ὀστέων

πλῆρες ἀνθρωπίνων· καταλῦσαι δὲ τὸν νόμον Ἀλέξανδρον. Τοιαῦτα δέ πως καὶ τὰ περὶ τοὺς Κασπίους ἱστοροῦσι· τοὺς γὰρ γονέας, ἐπειδὰν ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότες τυγχάνωσιν, ἐγκλεισθέντας λιμοκτονεῖσθαι. Τοῦτο μὲν οὖν ἀνικτότερον, καὶ τῷ οἰκείῳ νόμῳ παραπλήσιον, καίπερ ὂν Σκυθικόν· πολὺ μέν τοι Σκυθικώτερον τὸ τῶν Βακτριανῶν. Καὶ δεῖ διαπορεῖν, ἡνίκα Ἀλέξανδρος τοιαῦτα κατελάμβανε τἀνταῦθα, τί χρὴ ποιεῖν τὰ ἐπὶ τῶν πρώτων Περσῶν, καὶ τῶν ἔτι πρότερον ἡγεμόνων, ὁποῖα εἰκὸς ἦν παρ' αὐτοῦ νενομίσθαι.

Φασὶ δ' οὖν ὀκτὼ πόλεις τὸν Ἀλέξανδρον ἔν τε τῇ Βακτριανῇ καὶ τῇ Σογδιανῇ κτίσαι, τινὰς δὲ κατασκάψαι, ὧν Καριάτας μὲν τῆς Βακτριανῆς, ἐν ᾗ Καλλισθένης συνελήφθη, καὶ παρεδύθη φυλακῇ. Μαρακάνδα δὲ τῆς Σογδιανῆς, καὶ τὰ Κύρα, ἔσχατον ὂν Κύρου κτίσμα ἐπὶ τῷ Ἰαξάρτῃ ποταμῷ κείμενον, ὅπερ ἦν ὅριον τῆς Περσῶν ἀρχῆς· κατασκάψαι δὲ τὸ κτίσμα τοῦτο, καίπερ ὄντα φιλόκυρον, διὰ τὰς πυκνὰς ἀποστάσεις· ἑλεῖν δὲ καὶ πέτρας ἐρυμνὰς σφόδρα ἐκ προδόσεως, τήν τε ἐν τῇ Βακτριανῇ τὴν Σισιμίθρου, ἐν ᾗ εἶχεν Ὀξυάρτης τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην, καὶ τὴν ἐν τῇ Σογδιανῇ, καὶ τὴν τοῦ Ὤξου· οἱ δ' Ἀριαμάζου φασί. Τὴν μὲν οὖν Σισιμίθρου πεντεκαίδεκα σταδίων ἱστοροῦσι τὸ ὕψος, ὀγδοήκοντα δὲ τὸν κύκλον· ἄνω δ' ἐπίπεδον καὶ εὔγεων, ὅσον πεντακοσίους ἄνδρας τρέφειν δυναμένην, ἐν ᾗ καὶ ξενίας τυχεῖν πολυτελοῦς, καὶ γάμους ἀγαγεῖν Ῥωξά-

νης τῆς Ὀξυάρτου θυγατρὸς τὸν Ἀλέξανδρον· τὴν δὲ τῆς Σογδιανῆς διπλασίαν τὸ ὕψος φασί. Περὶ τούτους δὲ τοὺς τόπους καὶ τὸ τῶν Βραγχιδῶν ἄζυ ἐνελεῖν· οὓς ξέρξην μὲν ἱδρῦσαι αὐτόθι, συναπάραντας αὐτῷ ἐκόντας ἐκ τῆς οἰκείας, διὰ τὸ παραδοῦναι τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ τὰ ἐν Διδύμοις καὶ τοὺς θησαυροὺς· ἐκεῖνον δ' ἀνελεῖν μυσαττόμενον τὴν ἱεροσυλίαν καὶ τὴν προδοσίαν.

Τὸν δὲ διὰ τῆς Σογδιανῆς ῥέοντα ποταμὸν Πολυτίμητον Ἀριστόβουλος λέγει, τῶν Μακεδόνων θεμένων, (καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ μὲν καινὰ ἔθεσαν, τὰ δὲ παρωνόμασαν) ἄρδοντα δὲ τὴν χώραν, ἐκπίπτειν εἰς ἔρημον καὶ ἀμμώδη γῆν, καταπίνεσθαί τε εἰς τὴν ἄμμον, ὡς καὶ τὸν Ἄριον, τὸν δὲ Ἀρίων ῥέοντα. Τοῦ δὲ Ὄξου ποταμοῦ πλησίον ὀρύττοντας, εὑρεῖν ἐλαίου πηγὴν λέγουσιν· εἰκὸς δὲ, ὥσπερ νιτρώδη τινὰ, καὶ στύφοντα ὑγρὰ, καὶ ἀσφαλτώδη, καὶ θειώδη διαῤῥεῖν τὴν γῆν, οὕτω καὶ λιπαρὰ εὑρίσκεσθαι· τὸ δὲ σπάνιον ποιεῖ τὴν παραδοξίαν. Ῥεῖν δὲ Ὄξον, οἱ μὲν διὰ τῆς Βακτριανῆς φασιν, οἱ δὲ παρ' αὐτήν· καὶ οἱ μὲν ἕτερον τοῦ Ὄξου μέχρι τῶν ἐκβολῶν νοτιώτερον ἐκείνου, ἀμφοτέρων δ' ἐν τῇ Ὑρκανίᾳ τὰς εἰς τὴν θάλατταν ὑπάρχειν ἐκρύσεις· οἱ δὲ, κατ' ἀρχὰς μὲν, ἕτερον· συμβάλλειν δ' εἰς ἓν τὸ τοῦ Ὄξου ῥεῖθρον, πολλαχοῦ καὶ ἓξ καὶ ἑπτὰ σταδίων ἔχοντα τὸ πλάτος. Ὁ μέντοι Ἰαξάρτης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἕτερός ἐστι, τοῦ Ὄξου, καὶ εἰς μὲν τὴν αὐτὴν τελευτῶν θάλατταν αἱ δ' ἐκβολαὶ διέχουσιν ἀλλήλων, ὡς φησι Πατροκλῆς.

παρασάγγας ὡς ὀγδοήκοντα· τὸν δὲ παρασάγγην τὸν Περσικὸν, οἱ μὲν ἑξήκοντα σταδίων φασὶν, οἱ δὲ τριάκοντα, ἢ τετταράκοντα. Ἀναπλεόντων δ' ἡμῶν τὸν Νεῖλον, ἄλλοτ' ἄλλοις μέτροις χρώμενοι τὰς σχοίνους ὠνόμαζον ἀπὸ πόλεως ἐπὶ πόλιν· ὥστε τὸν αὐτὸν τῶν σχοίνων ἀριθμὸν ἄλλαχοῦ μὲν μείζω παρέχειν πλοῦν, ἀλλαχοῦ δὲ βραχύτερον· οὕτως ἐξ ἀρχῆς παραδεδομένον καὶ φυλαττόμενον μέχρι τοῦ νῦν.

Μέχρι μὲν δὴ τῆς Σογδιανῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἰόντι ἀπὸ τῆς Ἑρκανίας γνώριμα ὑπῆρξε τὰ ἔθνη καὶ τοῖς Πέρσαις πρότερον τὰ ἔξω τοῦ Ταύρου, καὶ τοῖς Μακεδόσι μετὰ ταῦτα, καὶ τοῖς Παρθυαίοις. Τὰ δ' ἐπέκεινα ἐπ' εὐθείας, ὅτι μὲν Σκυθικά ἐστιν, ἐκ τῆς ὁμοειδίας εἰκάζεται· στρατεῖαι δ' οὐ γεγόνασιν ἐπ' αὐτοὺς ἡμῖν γνώριμοι· καθάπερ οὐδὲ περὶ τοὺς βορειοτάτους τῶν Νομάδων· ἐφ' οὓς ἐπεχείρησε μὲν ὁ Ἀλέξανδρος ἄγειν στρατείαν, ὅτε τὸν Βῆσσον μετῄει καὶ τὸν Σπιταμένην· ζωγρίᾳ δ' ἁναχθέντος τοῦ Βήσσου, τοῦ δὲ Σπιταμένους ὑπὸ τῶν βαρβάρων διαφθαρέντος, ἐπαύσατο τῆς ἐπιχειρήσεως. Οὐχ ὁμολογοῦσι δ', ὅτι περιέπλευσάν τινες ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὴν Ἑρκανίαν· ὅτι δὲ δυνατὸν, Πατροκλῆς εἴρηκε.

Λέγεται δὲ, διότι τοῦ Ταύρου τὸ τελευταῖον, ὃ καλοῦσιν Ἴμαον, τῇ Ἰνδικῇ θαλάττῃ ξυνάπτον, οὐ δὲν οὔτε προὔχει πρὸς ἕω τῆς Ἰνδικῆς μᾶλλον, οὔτ' εἰσέχει· παριόντι δ' εἰς τὸ βόρειον πλευρὸν, ἀεί τι τοῦ μήκους ὑφαιρεῖ καὶ τοῦ πλάτους ἡ θάλαττα,

τ' ἀποφαίνειν μείουρον πρὸς ἕω τὴν νῦν ὑπογραμένην μερίδα τῆς Ἀσίας, ἣν ὁ Ταῦρος ἀπολαμβάπρὸς τὸν ὠκεανόν, τὸν πληροῦντα τὸ Κάσπιον λαγος. Μῆκος δ' ἐστὶ ταύτης τῆς μερίδος τὸ μέτον ἀπὸ τῆς Τρκανίας θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεαν τὸν κατὰ τὸ Ἵμαον τρισμυρίων που σταδίων, ρὰ τὴν ὀρεινὴν τοῦ Ταύρου τῆς πορείας οὔσης· άτος δ' ἔλαττον τῶν μυρίων. Εἴρηται γὰρ, ὅτι ρὶ τετρακισμυρίους σταδίους ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσοῦ κόλπου μέχρι τῆς ἑῴας θαλάττης τῆς κατὰ Ἰνδούς· ἐπὶ δ' Ἰσσὸν ἀπὸ τῶν ἑσπερίων ἄκρων τῶν τὰ στήλας, ἄλλοι τρισμύριοι· ἔστι δὲ ὁ μυχὸς τοῦ σικοῦ κόλπου μικρὸν, ἢ οὐδὲν Ἀμισοῦ ἐωθινώτε-· τὸ δὲ ἀπὸ Ἀμισοῦ ἐπὶ τὴν Τρκανίαν γῆν, περὶ ρίους ἐστὶ σταδίους, παράλληλον ὂν τῷ ἀπὸ τοῦ σικοῦ λεχθέντι ἐπὶ τοὺς Ἰνδούς. Λείπεται δὴ τὸ Θὲν μῆκος ἐπὶ τὴν ἕω τῆς περιωδευμένης νυνὶ μεος, οἱ τρισμύριοι στάδιοι. Πάλιν δὲ τοῦ πλάς τῆς μεγίστης οἰκουμένης ὄντος περὶ τρισμυρίους ιδίους χλαμυδοειδοῦς οὔσης, τὸ διάστημα τοῦτο ὺς ἂν εἴη τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ τῆς Τρκανίας λάττης γραφομένου καὶ τῆς Περσικῆς, εἴπερ ἐστι μῆκος τῆς οἰκουμένης ἑπτὰ μυριάδες· εἰ οὖν ἀπὸ Τρκανίας ἐπὶ τὴν Ἀρτεμίταν τὴν ἐν τῇ Βαβυλωστάδιοί εἰσιν ὀκτακισχίλιοι, καθάπερ εἴρηκεν ολλόδωρος ἐκ τῆς Ἀρτεμίτας· ἐκεῖθεν δ' ἐπὶ τὸ μα τῆς κατὰ Πέρσας θαλάττης ἄλλο τοσοῦτόν ι, καὶ πάλιν τοσοῦτον, ἢ μικρὸν ἀπολεῖπον εἰς τὰ αίροντα τοῖς ἄκροις τῆς Αἰθιοπίας· λοιπὸν δὲ

εἴη τοῦ πλάτους τῆς οἰκουμένης τοῦ λεχθέντος ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς Ἑρκανίας θαλάττης ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς, ὅσον εἰρήκαμεν. Μεσούρου δ' ὄντος τοῦ τμήματος τούτου τῆς γῆς ἐπὶ τὰς πρὸς ἕω μέρη, γένοιτ' ἂν τὸ σχῆμα προσόμοιον μαγειρικῇ κοπίδι, τοῦ μὲν ὄρους ἐπ' εὐθείας ὄντος, καὶ νοουμένου κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς κοπίδος· τῆς δ' ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Ἑρκανίου παραλίας ἐπὶ Τάμαρον κατὰ θάτερον πλευρὸν, εἰς περιφερῆ καὶ μείουρον γραμμὴν ἀπολῆγον.

Ἐπιμνηστέον δὲ καὶ τῶν παραδόξων ἐνίων, ἃ θρυλλοῦσι περὶ τῶν τελέως βαρβάρων, οἷον τῶν περὶ τὸν Καύκασον καὶ τὴν ἄλλην ὀρεινήν. Τοῖς μὲν γὰρ νόμιμον εἶναί φασι τὸ τοῦ Εὐριπίδου,

Τὸν φύντα θρηνεῖν, εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά.
Τὸν δ' αὖ θανόντα, καὶ πόνων πεπαυμένον,
Χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

Ἑτέροις δὲ, μηδένα ἀποκτείνειν τῶν ἐξαμαρτόντων τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἐξορίζειν μόνον μετὰ τῶν τέκνων, ὑπεναντίως τοῖς Λέρβιξι· καὶ γὰρ ἐπὶ μικροῖς οὗτοι σφάττουσι. Σέβονται δὲ γῆν οἱ Λέρβικες· θύουσι δ' οὐδὲν θῆλυ, οὐδὲ ἐσθίουσι· τοὺς δὲ ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότας σφάττουσι· ἀναλίσκουσι δὲ τὰς σάρκας οἱ ἄγχιστα γένους· τὰς δὲ γραίας ἀπάγχουσιν, εἶτα θάπτουσι· τοὺς δὲ ἐντὸς ἑβδομήκοντα ἐτῶν ἀποθανόντας οὐκ ἐσθίουσιν, ἀλλὰ θάπτουσι. Σίγιννοι δὲ τ' ἄλλα μὲν περσίζουσιν, ἱππαρίοις δὲ χρῶνται μικροῖς, δασέσιν, ἅπερ ἱππάτην ὀχεῖν μὲν

οὐ δύνανται· τέθριππα δὲ ζευγνύουσιν· ἡνιοχοῦσι δὲ γυναῖκες, ἐκ παίδων ἠσκημέναι· ἡ δ' ἄριστα ἡνιοχοῦσα, συνοικεῖ, ᾧ βούλεται· τινὰς δ' ἐπιτηδεύειν φασὶν, ὅπως ὡς μακροκεφαλώτατοι φανοῦνται, καὶ προπεπτωκότες τοῖς μετώποις, ὥςθ' ὑπερκύπτειν τῶν γενείων. Ταπυρίων δ' ἔστι καὶ τὸ τοὺς μὲν ἄνδρας μελανειμονεῖν καὶ μακροκομεῖν· τὰς δὲ γυναῖκας λευχειμονεῖν καὶ βραχυκομεῖν· οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ Δερβίκων καὶ Τρκανῶν· καὶ ὁ ἀνδρειότατος κριθεὶς γαμεῖ, ἣν βούλεται. Κάσπιοι δὲ τοὺς ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη λιμνοτονήσαντες, εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκτιθέασιν· ἄπωθεν δὲ σκοπεύοντες, ἐὰν μὲν ὑπ' ὀρνίθων κατασπωμένους ἀπὸ τῆς κλίνης ἴδωσιν, εὐδαιμονίζουσι· ἐὰν δὲ ὑπὸ θηρίων, ἢ κυνῶν, ἧττον· ἐὰν δ' ὑπὸ μηδενὸς, κακοδαιμονίζουσι.

XII. Ἐπεὶ δὲ τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀσίας ποιεῖ ὁ Ταῦρος, ἃ δὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου καλοῦσιν, εἰπεῖν προειλόμεθα πρῶτον περὶ τούτων. Τούτων δ' ἐστὶ καὶ τὰ ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐτοῖς ἢ ὄλα, ἢ τὰ πλεῖστα. Ὅσα μὲν τῶν Κασπίων πυλῶν ἐωθινώτερά ἐστιν, ἁπλουστέραν ἔχει τὴν περιήγησιν διὰ τὴν ἀγριότητα· οὗ πολύ τε ἂν διαφέροι τοῦδε, ἢ τοῦδε τοῦ κλίματος συγκαταλεχθέντα. Τὰ δ' ἑσπέρια πάντα δίδωσιν εὐπορίαν τοῦ λέγειν περὶ αὐτῶν· ὥστε δεῖ προάγειν ἐπὶ τὰ παρακείμενα ταῖς Κασπίαις πύλαις. Παράκειται δὲ ἡ Μηδία πρὸς δύσιν, χώρα πολλὴ καὶ δυναστεύσασά ποτε, καὶ ἐν μέσῳ τῷ Ταύρῳ κειμένη πολυσχιδεῖ κατὰ ταῦτα ὑπάρχουσα

τὰ μέρη, καὶ αὐλῶνας ἐμπεριλαμβάνοντα μ
καθάπερ καὶ τῇ Ἀρμενίᾳ τοῦτο συμβέβηκε.

Τὸ γὰρ ὄρος τοῦτο ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆ
καὶ Λυκίας, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὔτε πλάτος,
ψος ἀξιόλογον δείκνυσιν. Ἐκείρεται δὲ πο
τον κατὰ τὰς Χελιδονίας· αὗται δ' εἰσὶ κῆ
τὴν ἀρχὴν τῆς Παμφυλίων παραλίας. Ἐπ
ἀνατολὰς ἐκτεινόμενος, αὐλῶνας μικροὺς ἀπ
νει, τοὺς τῶν Κιλίκων· εἶτα τῇ μὲν, τὸ Ἀμ
αὐτοῦ σχίζεται, τῇ δὲ, ὁ Ἀντίταυρος, ἐν
μανα ἵδρυται τὰ ἐν τοῖς ἄνω λεγομένοις Κ
ξιν. Οὗτος μὲν οὖν ἐν τῇ Καταονίᾳ τελε
δὲ Ἀμανὸν ὄρος μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τ
τηνῆς πρόεισι, καθ' ἣν ἡ Κομμαγηνὴ τῇ Κ
κίᾳ παράκειται· ἐκδέχεται δὲ τὰ πέραν τοῦ
του ὄρη, συνεχῆ μὲν τοῖς προειρημένοις, πλ
διακόπτει ῥέων διὰ μέσων ὁ ποταμός. Πο
ἐπίδοσιν λαμβάνει εἰς τὸ ὕψος, καὶ τὸ πλα
τὸ πολυσχιδές. Τὸ δ' οὖν νοτιώτατον μάλι
ὁ Ταῦρος, ὁρίζων τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Κ
ταμίας.

Ἐντεῦθεν δ' ἀμφότεροι ῥέουσιν οἱ τὴν
ποταμίαν ἐγκυκλούμενοι ποταμοὶ, καὶ συνά
ἀλλήλοις ἐγγὺς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν, εἶτα ἐ
τες εἰς τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν, ὅ, τε
της, καὶ ὁ Τίγρις. Ἔστι δὲ καὶ μείζων ὁ
της, καὶ πλείω διέξεισι χώραν, σκολιῷ τῷ
τὰς πηγὰς ἔχων ἐν τῷ προσβόρῳ μέρει τοῦ Τ

ρέων δ' ἐπὶ δύσιν διὰ τῆς Ἀρμενίας, τῆς μεγάλης καλουμένης, μέχρι τῆς μικρᾶς, ἐν δεξιᾷ ἔχων ταύτην, ἐν ἀριστερᾷ δὲ, τὴν Λισηνήν· εἶτα ἐπιστρέφει πρὸς νότον· συνάπτει δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῖς Καππαδοκῶν ὁρίοις· δεξιᾷ δὲ ταῦτα ἀφεὶς καὶ τὰ τῶν Κομμαγηνῶν, ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκιλισηνὴν καὶ Σωφηνὴν, τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, πρόεισιν ἐπὶ τὴν Συρίαν, καὶ λαμβάνει πάλιν ἄλλην ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, καὶ τὸν Περσικὸν-κόλπον. Ὁ δὲ Τίγρις ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐνεχθεὶς ἐπὶ τὴν Σελεύκειαν, συνάπτει τῷ Εὐφράτῃ πλησίον, καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς αὐτόν· εἶτ' ἐκδίδωσι καὶ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. Διέχουσι δὲ ἀλλήλων αἱ πηγαὶ τοῦ τε Εὐφράτου, καὶ τοῦ Τίγριος περὶ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους.

Ἀπὸ δ' οὖν τοῦ Ταύρου πρὸς ἄρκτον ἀποσχίδες πολλαὶ γεγόνασι, μία μὲν ἡ τοῦ καλουμένου Ἀντιταύρου· καὶ γὰρ ἐνταῦθα οὕτως ὠνομάζετο, ὃ τὴν Σωφηνὴν ἀπολαμβάνων ἐν αὐλῶνι μεταξὺ κειμένῳ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Ταύρου. Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου κατὰ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν ἐφεξῆς τῷ Ἀντιταύρῳ πρὸς ἄρκτον ἐπεκτείνεται μέγα ὄρος καὶ πολυσχιδές· καλοῦσι δὲ τὸ μὲν αὐτοῦ Παρυάδρην, τὸ δὲ Μοσχικὰ ὄρη, τὰ δ' ἄλλοις ὀνόμασι· ταῦτα δ' ἀπολαμβάνει τὴν Ἀρμενίαν ὅλην μέχρις Ἰβήρων καὶ Ἀλβανῶν. Εἶτ' ἄλλ' ἐπανίσταται πρὸς ἕω, τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης μέχρι Μηδίας, τῆς τε Ἀτροπατίου καὶ τῆς μεγάλης· καλοῦσι δὲ καὶ ταῦτα τὰ μέρη πάντα τῶν ὀρῶν Παραχοάθραν, καὶ τὰ

το καλεῖται Ταῦρος, διορίζων τὴν Σωφη
ἄλλην Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμί
Γορδυαῖα ὄρη καλοῦσιν. Ἐν δὲ τούτ
τὸ Μάσιον, τὸ ὑπερκείμενον τῆς Νισίβ
τῶν Τιγρανοκέρτων. Ἔπειτα ἐξαίρετα
καλεῖται Νιφάτης· ἐνταῦθα δέ που κα
γριος πηγαὶ, κατὰ τὸ νότιον τῆς ὀρειι
εἶτ' ἀπὸ τοῦ Νιφάτου μᾶλλον ἔτι καὶ μᾶ
ἐκτεινομένη, τὸ Ζάγριον ὄρος ποιεῖ, τὸ
Μηδίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν· μετὰ δ
ἐκδέχεται, ὑπὲρ μὲν τῆς Βαβυλωνίας ἣ
μαίων ὀρεινὴ καὶ ἡ τῶν Παραιτακηνῶ
τῆς Μηδίας ἢ τῶν Κοσσαίων. Ἐν μέσ
Μηδίᾳ, καὶ ἡ Ἀρμενία, πολλὰ μὲν ὄρη
νουσα, πολλὰ δὲ ὀροπέδια· ὡσαύτως δ
κὐλῶνας μεγάλους· συχνὰ δὲ καὶ ἔθνη
κοῦντα. μικρὰ. ὀρεινὰ. καὶ ληστικὰ

ας σφραγίδας, τὰς μὲν βορείους καλῶν, τὰς δὲ νοτίους, ὅρια ἀποφαίνει τῶν κλιμάτων ἀμφοῖν τὰς Κασπίους πύλας· εἰκότως οὖν τὰ νοτιώτερα πρὸς ὠ τείνοντα τῶν Κασπίων πυλῶν, νότια ἂν ἀποφαίνοι, ὧν ἐστι καὶ ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία· τὰ δὲ βορειότερα πρόσβορα, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην διάταξιν οὑτου συμβαίνοντος. Τάχα δὲ οὐκ ἐπέβαλε τούτῳ, διότι ἔξω τοῦ Ταύρου πρὸς νότον οὐδέν ἐστιν οὔτε τῆς Ἀρμενίας μέρος, οὔτε τῆς Μηδίας.

XIII. Ἡ δὲ Μηδία δίχα διῄρηται· καλοῦσι δὲ τὴν μὲν, μεγάλην, ἧς μητρόπολις τὰ Ἐκβάτανα, μεγάλη πόλις, καὶ τὸ βασίλειον ἔχουσα τῆς Μήδων ἀρχῆς· διατελοῦσι δὲ καὶ νῦν οἱ Παρθυαῖοι τούτῳ χρώμενοι βασιλείῳ· καὶ θερίζουσί γε ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς· ψυχρὰ γὰρ ἡ Μηδία· τὸ δὲ χειμάδιον ἐστὶν αὐτοῖς ἐν Σελευκείᾳ, τῇ ἐπὶ τῷ Τίγρι, πλησίον Βαβυλῶνος· ἡ δ' ἑτέρα μερὶς ἐστιν ἡ Ἀτροπάτιος Μηδία. Τοὔνομα δ' ἔσχεν ἀπὸ τοῦ Ἀτροπάτου ἡγεμόνος, ὃς ἐκώλυσεν ὑπὸ τοῖς Μακεδόσι γενέσθαι καὶ ταύτην, μέρος οὖσαν μεγάλης Μηδίας. Καὶ δὴ καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς ἰδίᾳ συνέταξε καθ' αὑτὴν τὴν χώραν ταύτην· καὶ ἡ διαδοχὴ σώζεται μέχρι νῦν ἐξ ἐκείνου πρός τε τοὺς Ἀρμενίων βασιλέας τοιησαμένων ἐπιγαμίας τῶν ὕστερον, καὶ Σύρων, καὶ μετὰ ταῦτα Παρθυαίων.

Κεῖται δὲ ἡ χώρα τῇ μὲν Ἀρμενίᾳ καὶ τῇ Ματιανῇ πρὸς ἕω, τῇ δὲ μεγάλῃ Μηδίᾳ πρὸς δύσιν·

μέχρι τῶν Κασπίων
ταῖς ἀνατολαῖς τὰ
πρόσβορα ὄρη οὗ
ραν τοῦ Εὐφρ
μαγηνῆς πρὸ
το καλεῖται
ἄλλην Μ
Γορδυ
τὸ Μ

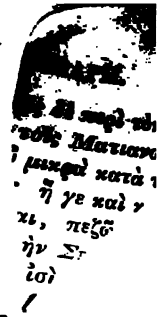

...σιν ἱματι...
...ν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν.
...υς γείτονας τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς
...αίους· ὑφ' ὧν περικόπτονται πολλάκις·
χουσι δ' ὅμως καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰ ἀφαιρεθ
καθάπερ τὴν Συμβάκην ἀπέλαβον παρὰ τῶν Ἀ
νίων, ὑπὸ Ῥωμαίοις γεγονότων, καὶ αὐτοὶ προ
λύθασι τῇ φιλίᾳ τῇ πρὸς Καίσαρα· Θεραπεί
δ' ἅμα καὶ τοὺς Παρθυαίους.

Βασίλειον δ' αὐτῶν θερινὸν μὲν ἐν πεδίῳ
μένον Γάζα, καὶ ἐν φρουρίῳ ἐρυμνῷ Οὔερα,
Αντώνιος ἐπολιόρκησε κατὰ τὴν ἐπὶ Παρθυ
στρατείαν. Διέχει δὲ τοῦτο τοῦ Ἀράξου ποτα
τοῦ ὁρίζοντος τήν τε Ἀρμενίαν καὶ τὴν Ἀτροπατη
σταδίους δισχιλίους καὶ τετρακοσίους, ὡς φησ
Ἄελλιος, ὁ τοῦ Ἀντωνίου φίλος, συγγράψας τὴν
Παρθυαίους στρατείαν αὐτοῦ, ἐν ᾗ παρῆν καὶ
τὸς, ἡγεμονίαν ἔχων. Ἔστι δὲ τῆς χώρας τα
τὰ μὲν ἄλλ' εὐδαίμονα χωρία· ἡ δὲ προσάρκτιο
ρεινὴ, καὶ τραχεῖα, καὶ ψυχρά, Καδουσίων κατο

καὶ ὅτι τοῦτ' ἀληθὲς, ἐκ τῆς ἐ-
λλον. Τιάρα γάρ τις, καὶ κίτα-
ριδωτοὶ χιτῶνες, καὶ ἀναξυρί-
τόποις καὶ προσβόροις, ἐπι-
οἱοί εἰσιν οἱ Μηδικοί· ἐν
δὲ Πέρσαι τὴν πλείστην
στεγ. κέκτηνται, μεσημ-
ὄντες καὶ Σουσίων·
Μήδων προσεκτή-
ον Μηδίᾳ. Ἀλλ'
ῦ προσχήματος
νηθέντων,
λεῖν ὑπέμει-
σιλεὺς Ἀρταουάσδης, ὃν, ὡς εἰκὸς, ἐκεῖνος
ὑοντα αὐτῷ, σύμβουλον ἐποιεῖτο καὶ
ρὶ τοῦ πολέμου γνώμης· ἐτιμωρήσατο
τόν, ἀλλ' ὀψέ· ἡνίκα πολλῶν αἴτιος κακῶν
η Ῥωμαίοις, καὶ αὐτὸς, καὶ ἐκεῖνος, ὅστις τὴν ἐπὶ
ῦ Ζεύγματος ὁδὸν, τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην,
ι τοῦ ἄψασθαι τῆς Ἀτροπατηνῆς, ὀκτακισχιλίων
αδίων ἐποίησε πλέον, ἢ διπλασίαν τῆς εὐθείας,
ὰ ὀρῶν, καὶ ἀνοδιῶν, καὶ κυκλοπορείας.

Ἡ δὲ μεγάλη Μηδία, τὸ μὲν παλαιὸν τῆς Ἀσί-
ς ἡγήσατο πάσης, καταλύσασα τὴν τῶν Σύρων ἀρ-
ὴν· ὕστερον δ' ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν ἀφαιρε-
ῖσα τὴν τοσαύτην ἐξουσίαν ἐπὶ Ἀστυάγου, διεφύ-

πρὸς δ' ἄρκτον ἀμφοτέραις· τοῖς
τῆς Ὑρκανίας θαλάττης, καὶ τοῦ
νότου παράκειται. Ἔστι δ' οὐ μ
ναμιν, ὥς φησιν Ἀπολλωνίδης·
ρίους ἱππέας δύναται παρέχεσθαι
ρας μυριάδας. Λίμνην δ' ἔχει τὴ
ἅλες ἐπανθοῦντες πήττονται· εἰ
καὶ ἐπαλγεῖς· ἔλαιον δὲ τοῦ πά
δὲ γλυκὺ τοῖς καταπυρωθεῖσιν ἱμ
ἄγνοιαν βάψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεα
δ' ἰσχυροὺς γείτονας τοὺς Ἀρμενίο
θυαίους· ὑφ' ὧν περικόπτονται
χουσι δ' ὅμως καὶ ἀπολαμβάνουσι
καθάπερ τὴν Συμβάκην ἀπέλαβο
νίων, ὑπὸ Ῥωμαίοις γεγονότων, κ
λύθασι τῇ φιλίᾳ τῇ πρὸς Καίσα
δ' ἅμα καὶ τοὺς Παρθυαίους.

Βασίλειον δ' αὐτῶν θερινὸν μ
μένον Γάζα, καὶ ἐν φρουρίῳ ἐρυ
Αντώνιος ἐπολιόρκησε κατὰ τὴν
στρατείαν. Διέχει δὲ τοῦτο τοῦ
τοῦ ὁρίζοντος τήν τε Ἀρμενίαν καὶ
σταδίους δισχιλίους καὶ τετρακοσ
Δέλλιος, ὁ τοῦ Ἀντωνίου φίλος, σ
Παρθυαίους στρατείαν αὐτοῦ, ἐ
τὸς, ἡγεμονίαν ἔχων. Ἔστι δὲ
τὰ μὲν ἄλλ' εὐδαίμονα χωρία· ἡ
ρεινὴ, καὶ τραχεῖα, καὶ ψυχρὰ, Κα

ὧν ὀρεινῶν, καὶ Ἀμάρδων, καὶ Ταπύρων, καὶ Κυρ-
ίων, καὶ ἄλλων τοιούτων, οἳ μετανάσται εἰσὶ καὶ
ηστρικοί. Καὶ γὰρ ὁ Σάγγρος, καὶ ὁ Νιφάτης
ατεσπαρμένα ἔχουσι τὰ ἔθνη ταῦτα· καὶ οἱ ἐν τῇ
ἱρσίδι Κύρτιοι, καὶ Μάρδοι, (καὶ γὰρ οὕτω λέ-
ονται οἱ Ἄμαρδοι·) καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ μέχρι
ὖν ὁμωνύμως προσαναρευόμενοι. τῆς αὐτῆς εἰσὶν
λέας.

Οἱ δ' οὖν Καδουσιοι πλήθει τῷ πεζῷ μεκρον
πυλείπονται τῶν Ἀριανῶν· [ἄνδρες θεινοὶ πετρο-
ατεῖν καὶ] ἀκοντισταὶ ἄριστοι· ἐν δὲ τοῖς τραχέ-
ν ἀνθ' ἱππέων πεζοὶ διαμάχονται. Ἀντωνίῳ δὲ
ιλεπὴν τὴν στρατείαν ἐποίησεν οὐχ ἡ τῆς χώρας
ύσις, ἀλλ' ὁ τῶν ὁδῶν ἡγεμών, ὁ τῶν Ἀρμενίων
κσιλεὺς Ἀρταουάσδης, ὃν, ὡς εἰκός, ἐκεῖνος ἐπιβου-
ύοντα αὐτῷ, σύμβουλον ἐποιεῖτο καὶ νύριον τῆς
ερὶ τοῦ πολέμου γνώμης· ἐτιμωρήσατο μὲν οὖν
ὐτόν, ἀλλ' ὀψέ· ἥνίκα πολλῶν αἴτιος κακῶν κατέ-
τη Ῥωμαίοις, καὶ αὐτὸς, καὶ ἐκεῖνος, ὅτις τὴν ἀπὸ
ῦ Ζεύγματος ὁδὸν, τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην, μέ-
ι τοῦ ἅψασθαι τῆς Ἀτροπατηνῆς, ὀκτακισχιλίων
αδίων ἐποίησε πλέον, ἢ διπλασίαν τῆς εὐθείας,
ὰ ὀρῶν, καὶ ἀνοδιῶν, καὶ κυκλοπορείας.

Ἡ δὲ μεγάλη Μηδία, τὸ μὲν παλαιὸν τῆς Ἀσί-
ς ἡγήσατο πάσης, καταλύσασα τὴν τῶν Σύρων ἀρ-
ὴν· ὕστερον δ' ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν ἀφαιρε-
θεῖσα τὴν τοσαύτην ἐξουσίαν ἐπὶ Ἀστυάγου, διεφθ-

λαττεν δμως πολὺ τοῦ πατρικοῦ ἄξι
τὰ Ἐκβάτανα χειμάδιον τοῖς Πέρσα
καὶ τοῖς ἐκείνους καταλύσασι Μακε
Συρίαν ἔχουσι, καὶ νῦν ἔτι τοῖς Π
σιλεῦσι τὴν αὐτὴν παρέχεται χρεία
λειαν.

Ὁρίζεται δ' ἀπὸ μὲν τῆς ἓω τῇ
καὶ τοῖς Κοσσαίοις ὄρεσι, λῃστρικ
οἳ τοξόται μυρίους καὶ τρισχιλίους π
Ἐλυμαίοις, συμμαχοῦντες ἐπὶ Σουσ
λωνίους. Νέαρχος δέ φησι, τεττάρων
κῶν ἐθνῶν, ὧν Μάρδοι μὲν Πέρσα
σαν, Οὔξιοι δὲ καὶ Ἐλυμαῖοι τούτ
σίοις, Κοσσαῖοι δὲ Μήδοις· πάντ
πράττεσθαι τοὺς βασιλέας· Κοσσαί
ρα λαμβάνειν, ἡνίκα ὁ βασιλεὺς Θε
τάνοις εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καταβαί
δ' αὐτῶν τὴν πολλὴν τόλμαν Ἀλέξανδ
νον χειμῶνος. Τούτοις δὲ δὴ ἀφορ
καὶ ἔτι τοῖς Παραιτακηνοῖς, οἳ συ
σαις, ὀρεινοὶ καὶ αὐτοὶ καὶ λῃστρικ
ἄρκτων τοῖς ὑπεροικοῦσι τῆς Ὑρκα
Καδουσίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις, οὓς ἃ
πρὸς νότον δὲ τῇ Ἀπολλωνιάτιδι,
ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ, καὶ τῷ Ζάγρῳ,
σαβατικὴ κεῖται, τῆς Μηδίας οὖσα·
μαίας φασί· πρὸς δύσιν δὲ τοῖς Ἀ
τῶν Ἀρμενίων τισίν. Εἰσὶ δὲ καὶ Ἐ

τείσματα τῶν Μακεδόνων ἐν τῇ Μηδίᾳ, ὧν Λαοδίκειά τε, καὶ Ἀπάμεια, καὶ ἡ πρὸς Ῥαγαῖς καὶ αὐτὴ Ῥάγεια, τὸ τοῦ Νικάτορος κτίσμα· ὃ ἐκεῖνος μὲν Εὐρωπὸν ὠνόμασε, Πάρθοι δὲ Ἀρσακίαν, νοτιωτέραν οὖσαν τῶν Κασπίων πυλῶν πεντακοσίοις που σταδίοις, ὡς φησιν Ἀπολλόδωρος Ἀρταμιτηνός.

Ἡ πολλὴ μὲν οὖν ὑψηλή ἐστι καὶ ψυχρά· τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ὑπερκείμενα τῶν Ἐκβατάνων ὄρη, καὶ τὰ περὶ τὰς Ῥαγάς, καὶ τὰς Κασπίους πύλας, καὶ καθόλου τὰ προσάρκτια μέρη τὰ ἐντεῦθεν μέχρι πρὸς τὴν Ματιανὴν, καὶ τὴν Ἀρμενίαν. Ἡ δ' ὑπὸ ταῖς Κασπίοις πύλαις ἐν ταπεινοῖς ἑδάφεσι καὶ κοίλοις οὖσα, εὐδαίμων σφόδρα ἐστὶ καὶ πάμφορος, πλὴν ἐλαίας· εἰ δὲ καὶ φύεταί που, ἀλιπής τέ ἐστι καὶ ξηρά· ἱππόβοτος δὲ καὶ αὕτη ἐστὶ διαφερόντως, καὶ ἡ Ἀρμενία· καλεῖται δέ τις καὶ λειμὼν Ἱπποβότος, ὃν καὶ διεξίασιν οἱ ἐκ τῆς Περσίδος καὶ Βαβυλῶνος εἰς Κασπίους πύλας ὁδεύοντες, ἐν ᾧ τέντε μυριάδας ἵππων θηλείων νέμεσθαί φασιν ἐπὶ τῶν Περσῶν· εἶναι δὲ τὰς ἀγέλας ταύτας βασιλικάς. Τοὺς δὲ Νησαίους ἵππους, οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς ἀρίστοις οὖσι καὶ μεγίστοις, οἱ μὲν ἐνθένδε ἄγουσι τὸ γένος, οἱ δ' ἐξ Ἀρμενίας· ἰδιόμορφοι δέ εἰσιν, ὥςπερ καὶ οἱ Παρθικοὶ λεγόμενοι νῦν παρὰ τοὺς Ἑλλαδικοὺς, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρ' ἡμῖν. Καὶ τὴν βοτάνην δὲ, τὴν μάλιστα τρέφουσαν τοὺς ἵππους, ἀπὸ τοῦ πλεονάζειν ἐνταῦθα ἰδίως Μηδικὴν καλοῦμεν. Φέρει δὲ καὶ σίλφιον ἡ χώρα, ἀφ'

οὗ ὁ Μηδικὸς καλούμενος ὄπος, πο
τοῦ Κυρηναϊκοῦ· ἔστι δ' ὅτε καὶ διαφ
εἶτα παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφορὰς, ε
κατ' εἶδος ἐξαλλάττοντος, εἴτε καὶ παρα
τας καὶ σκευάζοντας, ὥστε συμμένειν
θεσιν καὶ τὴν χρείαν.

Τοιαύτη μέν τις ἡ χώρα. Τὸ δ
ρισόν πώς ἐστιν εἰς πλάτος καὶ μῆκος
γιστον εἶναι πλάτος τῆς Μηδίας, τὸ
Ζάγρου ὑπερθέσεως, ἥπερ καλεῖται
εἰς Κασπίους πύλας διὰ τῆς Σιγριανῆ
τρακισχιλίων ἑκατόν. Τῷ δὲ μεγέθε
τῆς χώρας ὁμολογεῖ καὶ ἡ περὶ τῶν φ
Τῇ γὰρ Καππαδοκίας παρεχούσης
κατ' ἐνιαυτὸν πρὸς τῷ ἀργυρικῷ τέλει
καὶ πεντακοσίους, ἡμιόνους δὲ δισχιλί
δὲ πέντε μυριάδας, διπλάσια σχεδόν
λουν οἱ Μῆδοι.

Ἔθη δὲ τὰ πολλὰ μὲν τὰ αὐτὰ το
τοῖς Ἀρμενίοις, διὰ τὸ καὶ τὴν χώραν
εἶναι. Τοὺς μέντοι Μήδους ἀρχηγέτ
καὶ τούτοις, καὶ ἔτι πρότερον Πέρσαις
αὐτοὺς, καὶ διαδεξαμένοις τὴν τῆς Ἀ
Ἡ γὰρ νῦν λεγομένη Περσικὴ στολὴ,
ξικῆς καὶ ἱππικῆς ζῆλος, καὶ ἡ περὶ
θεραπεία, καὶ κόσμος, καὶ σεβασμ
παρὰ τῶν ἀρχομένων εἰς τοὺς Πέρσ

Μήδων ἀφῖκται· καὶ ὅτι τοῦτ' ἀληθὲς, ἐκ τῆς ἐσθῆτος μάλιστα δῆλον. Τιάρα γάρ τις, καὶ κίταρις, καὶ πῖλος, καὶ χειριδωτοὶ χιτῶνες, καὶ ἀναξυρίδες ἐν μὲν τοῖς ψυχροῖς τόποις καὶ προσβόροις, ἐπιτήδειά ἐστι φορήματα, οἷοι εἰσὶν οἱ Μηδικοί· ἐν δὲ τοῖς νοτίοις ἥκιστα· οἱ δὲ Πέρσαι τὴν πλείστην οἴκησιν ἐπὶ τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάττῃ κέκτηνται, μεσημβρινώτεροι καὶ Βαβυλωνίων ὄντες καὶ Σουσίων· μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τὴν τῶν Μήδων προσεκτήσαντό τινα καὶ τῶν προσαπτομένων Μηδίᾳ. Ἀλλ' οὕτως ἐφάνη σεμνὰ καὶ τοῦ βασιλικοῦ προσχήματος οἰκεῖα τὰ ἔθη τοῖς νικήσασι τὰ τῶν νικηθέντων, ὥςτ' ἀντὶ γυμνητῶν καὶ ψιλῶν θηλυστολεῖν ὑπέμειναν, καὶ κατηρεφεῖς εἶναι τοῖς σκεπάσμασι.

Τινὲς δὲ Μήδειαν καταδεῖξαι τὴν ἐσθῆτα ταύτην φασὶ, δυναστεύσασαν ἐν τοῖς τόποις, καθάπερ καὶ Ἰάσονα, καὶ ἐπικρυπτομένην τὴν ὄψιν, ὅτε ἀντὶ τοῦ βασιλέως ἐξίοι· τοῦ μὲν Ἰάσονος ὑπομνήματα εἶναι τὰ Ἰασόνια Πρῶα, τιμώμενα σφόδρα ὑπὸ τῶν βαρβάρων· (ἔστι δὲ καὶ ὄρος μέγα ὑπὲρ τῶν Κασπίων πυλῶν ἐν ἀριστερᾷ, καλούμενον Ἰασόνιον·) τῆς δὲ Μηδείας, τὴν ἐσθῆτα καὶ τοὔνομα τῆς χώρας. Λέγεται δὲ καὶ Μῆδος, υἱὸς αὐτῆς, διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν χώραν ἐπώνυμον αὐτοῦ καταλιπεῖν. Ὁμολογεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀρμενίαν Ἰασόνια καὶ τὸ τῆς χώρας ὄνομα, καὶ ἄλλα πλείω, περὶ ὧν ἐροῦμεν.

Καὶ τοῦτο δὲ Μηδικὸν, τὸ βασιλέα αἱρεῖσθαι τὸν ἀνδρειότατον, ἀλλ' οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ὀρείοις· μᾶλλον δὲ τὸ τοῖς βασιλεῦσιν πολλὰς εἶναι γυναῖκας· τοῖς δ' ὀρείοις τῶν Μήδων καὶ πᾶσιν ἔθος τοῦτο, ἐλάττους δὲ τῶν πέντε οὐκ ἔξεστιν· ὡς δ' αὕτως τὰς γυναῖκάς φασιν ἐν καλῷ τίθεσθαι, ὅτι πλείστους νέμειν ἄνδρας, τῶν πέντε δὲ ἐλάττους, συμφορὰν ἡγεῖσθαι. Τῆς δ' ἄλλης Μηδίας εὐδαιμονοῦσης τελέως, ὑπρά ἐστιν ἡ προσάρκτιος ὀρεινή· σιτοῦνται οὖν ἀπὸ ἀκροδρύων, ἔκ τε μήλων ξηρῶν κοπέντων ποιοῦνται μάζας· ἀπὸ δ' ἀμυγδάλων φρυχθέντων ἄρτους· ἐκ δὲ ῥιζῶν τινων οἶνον ἐκθλίβουσι· κρέασι δὲ χρῶνται θηρίοις· ἥμερα δὲ οὐ τρεφουσι θρέμματα. Τοσαῦτα καὶ περὶ Μήδων φαμέν· περὶ δὲ τῶν νομίμων κοινῇ τῆς συμπάσης Μηδίας, ἐπειδὴ ταὐτὰ τοῖς Περσικοῖς γεγένηται διὰ τὴν τῶν Περσῶν ἐπικράτειαν, ἐν τῷ περὶ ἐκείνων λόγῳ θήσομεν.

XIV. Τῆς δ' Ἀρμενίας τὰ μὲν νότια προσέβληται τὸν Ταῦρον, διείργοντα αὐτὴν ἀφ' ὅλης τῆς μεταξὺ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριος, ἣν Μεσοποταμίαν καλοῦσι· τὰ δὲ ἑωθινὰ τῇ Μηδίᾳ συνάπτει τῇ μεγάλῃ καὶ τῇ Ἀτροπατηνῇ. Προσάρκτια δὲ ἐστι τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης ὄρη τὰ τοῦ Παραχοάθρα, καὶ Ἀλβανοὶ, καὶ Ἴβηρες, καὶ ὁ Καύκασος ἐγκυκλούμενος τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ συνάπτων τοῖς Ἀρμενίοις, συνάπτων δὲ καὶ τοῖς Μοσχικοῖς ὄρεσι καὶ Κολχικοῖς μέχρι τῶν καλουμένων

Τιβαρηνῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἑσπέρας ταῦτά ἐστι τὰ ἔθνη, καὶ ὁ Παρυάδρης, καὶ ὁ Σκυδίσης μέχρι τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας, καὶ τῆς τοῦ Εὐφράτου ποταμίας, ἣ διείργει τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομμαγηνῆς.

Ὁ γὰρ Εὐφράτης ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ταύρου τὰς ἀρχὰς ἔχων, τὸ μὲν πρῶτον ῥεῖ πρὸς δύσιν διὰ τῆς Ἀρμενίας, εἶτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον καὶ διακόπτει τὸν Ταῦρον, μεταξὺ τῶν Ἀρμενίων τε καὶ Καππαδοκῶν καὶ Κομμαγηνῶν· ἐκπεσὼν δ' ἔξω, καὶ γενόμενος κατὰ τὴν Συρίαν ἐπιστρέφει πρὸς ἀνεμερινὰς ἀνατολὰς μέχρι Βαβυλῶνος, καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς τὸν Τίγριν· ἀμφότεροι δὲ τελευτῶσιν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. Τὰ μὲν δὴ κύκλῳ τοιαῦτα, ὀρεινὰ σχεδόν τι πάντα καὶ τραχέα, πλὴν τῶν πρὸς τὴν Μηδίαν κεκλιμένων ὀλίγων. Πάλιν δὲ τοῦ λεχθέντος Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀπὸ τῆς περαίας τῶν Κομμαγηνῶν καὶ τῶν Μελιτηνῶν, ἣν ὁ Εὐφράτης ποιεῖ, Μάσιον μέν ἐστι τὸ ὑπερκείμενον ὄρος τῶν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ Μυγδόνων ἐκ νότου, ἐν οἷς ἡ Νίσιβίς ἐστιν· ἐκ δὲ τῶν τροσαρκτίων μερῶν ἡ Σωφηνὴ κεῖται, μεταξὺ τοῦ τε Μασίου καὶ τοῦ Ἀντιταύρου. Οὗτος δὲ ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβών, τελευτᾷ πρὸς τὰ ἑῷα τῆς Ἀρμενίας, ἀπολαμβάνων μέσην τὴν Σωφηνὴν, ἐκ θατέρου δὲ μέρους ἔχων τὴν Ἀκιλισηνὴν, μεταξὺ ἱδρυμένην τοῦ Ταύρου τε, καὶ

λρος ὄρος, ὁ δὲ λρος ἀνατολὰς εἰς ὁ
μέχρι τῆς Μηδίας παρατείνει.

Ὁ μὲν οὖν Εὐφράτης εἴρηται, ὃν τ
Ὁ δὲ Ἀράξης, πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἐνεχθεὶς
Ἀτροπατηνῆς, κάμπτει πρὸς δύσιν καὶ
κτους· καὶ παραῤῥεῖ τὰ Ζάρα πρῶτον, εἶτ
τα, πόλιν Ἀρμενίων· ἔπειτα διὰ τοῦ
πεδίου πρὸς τὸ Κάσπιον ἐκδίδωσι πέλαγος

Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ πολλὰ μὲν ὄ
δὲ ὀροπέδια, ἐν οἷς οὐδ' ἄμπελος φύετα
πολλοὶ δ' αὐλῶνες, οἱ μὲν μέσως, οἱ δὲ κα
εὐδαίμονες· καθάπερ τὸ Ἀραξηνὸν πεδί
ὁ Ἀράξης ποταμὸς ῥέων εἰς τὰ ἄκρα τῆς
καὶ τὴν Κασπίαν ἐκπίπτει θάλασσαν· καὶ
τα ἡ Σακασηνὴ, καὶ αὐτὴ τῇ Ἀλβανίᾳ π
καὶ τῷ Κύρῳ ποταμῷ· εἶθ' ἡ Γωγαρην

πτουσαι τοίς Καυκασίοις ὄρεσι, καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ, καὶ τῇ Κολχίδι· ὅπου φασὶ κατὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ὀρῶν πολλάκις καὶ συνοδίας ὅλας κατὰ τὰ ὄρη ἐν τῇ χιόνι καταπίνεσθαι, νιφετῶν γινομένων ἐπὶ πλέον· ἔχειν δὲ καὶ βακτηρίας πρὸς τοὺς τοιούτους κινδύνους παρεξαίροντας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀναπνοῆς τε χάριν, καὶ τοῦ διαμηνύειν τοῖς ἐπιοῦσιν, ὥστε βοηθείας τυγχάνειν, ἀνορύττεσθαι καὶ σώζεσθαι. Ἐν δὲ τῇ χιόνι βώλους πήγνυσθαί φασι κοίλας, περιεχούσας χρηστὸν ὕδωρ, ὡς ἐν χιτῶνι· καὶ ζῶα δὲ ἐν αὐτῇ γεννᾶσθαι· καλεῖ δὲ σκώληκας Ἀπολλωνίδης, Θεοφάνης δὲ θρῖπας· κἂν τούτοις ἀπολαμβάνεσθαι χρηστὸν ὕδωρ, περισχισθέντων δὲ τῶν χιτώνων πίνεσθαι· τὴν δὲ γένεσιν τῶν ζώων τοιαύτην εἰκάζουσιν, οἵαν τὴν τῶν κωνώπων ἐκ τῆς ἐν τοῖς μετάλλοις φλογὸς καὶ τοῦ φεψάλου.

Ἱστοροῦσι δὲ, τὴν Ἀρμενίαν, μικραν πρότερον οὖσαν, αὐξηθῆναι διὰ τῶν περὶ Ἀρταξίαν καὶ Ζαρίαδριν· οἳ πρότερον μὲν ἦσαν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγοὶ, βασιλεύσαντες δ' ὕστερον μετὰ τὴν ἐκείνου ἧτταν, ὁ μὲν, τῆς Σωφηνῆς καὶ τῆς Ἀκιλισηνῆς, καὶ Ὀδομαντίδος, καὶ ἄλλων τινῶν, ὁ δὲ, τῆς περὶ Ἀρτάξατα συνηύξησαν, ἐκ τῶν περικειμένων ἐθνῶν ἀποτεμόμενοι μέρη· ἐκ Μήδων μὲν τὴν τε Κασπιανὴν καὶ Φαυνῖτιν, καὶ Βασοροπέδαν· Ἰβήρων δὲ τήν τε παρώρειαν τοῦ Παρυάδρου, καὶ τὴν Χορζηνὴν, καὶ Γωγαρηνὴν, πέραν οὖσαν τοῦ Κύ-

ρου· Χαλύβων δὲ καὶ Μοσυνοίκων Καρηνὴ Χαρηνήν, ἃ τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ ἐστὶν ὅμορα μέρη αὐτῆς ἐστι· Κατάονων δὲ Ἀπλασινὴν παρὰ τὸν Ἀντίταυρον· Σύρων δὲ Τιμονῖτι πάντας ὁμογλώττους εἶναι.

Πόλεις δ' εἰσὶν Ἀρμενίας Ἀρτάξατά τε, Ἀρταξίασατα καλοῦσιν, Ἀννίβα κτίσαντος τῷ βασιλεῖ, καὶ Ἄρξατα, ἀμφότεραι ἐπὶ τῇ ἡ μὲν Ἄρξατα πρὸς τοῖς ὄροις τῆς Ἀτροπατι Ἀρτάξατα πρὸς τῇ Ἀρξηνῇ πεδίῳ, συνοικισ λῶς καὶ βασίλειον οὖσα τῆς χώρας. Κεῖτα χερρονησιάζοντος ἀγκῶνος, τὸ τεῖχος κύκλ βλημένον τὸν ποταμὸν, πλὴν τοῦ ἰσθμοῦ· τὸν δ' ἔχει τάφρῳ καὶ χάραξι πεκλεισμένον. (δ' ἄπωθέν ἐστι τῆς πόλεως καὶ τὰ Τιγράνου ταβάσδου γαζοφυλάκια, φρούρια ἐρυμνὰ, σά τε, καὶ Ὀλανή· ἣν δὲ καὶ ἄλλα ἐπὶ τῷ τη. Ἀρταγήρας δὲ ἀπίστησε μὲν Ἀδὼρ ὁ φ χος· ἑξεῖλον δ' οἱ Καίσαρος στρατηγοὶ, πε σαντες πολὺν χρόνον, καὶ τὰ τείχη περιεῖλον

Ποταμοὶ δὲ πλείους μὲν εἰσιν ἐν τῇ χώρ ριμώτατοι δὲ Φᾶσις μὲν καὶ Λύκος, εἰς τὴν κην ἐκπίπτοντες θάλατταν, (Ἐρατοσθένης τοῦ Λύκου τίθησι Θερμώδοντα οὐκ εὖ·) εἰ Κασπίαν Κύρος καὶ Ἀράξης· εἰς δὲ τὴν Ἐ ᾧ, τε Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρις.

Εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι κατὰ τὴν Ἀρμενία

λαι· μία μὲν ἡ Μαντιανὴ, Κυανεανὴ ἑρμηνευθεῖσα, μεγίστη, ὡς φασι, μετὰ τὴν Μαιῶτιν, ἁλμυροῦ ὕδατος, διήκουσα μέχρι τῆς Ἀτροπατίας, ἔχουσα καὶ ἁλοπήγια· ἡ δὲ Ἀρσηνὴ, ἣν καὶ Θωνῖτιν καλοῦσιν· ἔστι δὲ νιτρῖτις, τὰς δ' ἐσθῆτας ῥύπτει καὶ διαξαίνει· διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἄποτόν ἐστι τὸ ὕδωρ. Φέρεται δὲ δι' αὐτῆς ὁ Τίγρις, ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν Νιφάτην ὀρεινῆς ὁρμηθεὶς, ἄμικτον φυλάττων τὸ ῥεῦμα διὰ τὴν ὀξύτητα· ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα, Μήδων τίγριν καλούντων τὸ τόξευμα· καὶ οὗτος μὲν ἔχει πολυειδεῖς ἰχθῦς· οἱ δὲ λιμναῖοι ἑνὸς εἴδους εἰσί· κατὰ δὲ τὸν μυχὸν τῆς λίμνης εἰς βάραθρον ἐμπεσὼν ὁ ποταμὸς καὶ πολὺν τόπον ἐνεχθεὶς ὑπὸ γῆς, ἀνατέλλει κατὰ τὴν Χαλωνῖτιν· ἐκεῖθεν δ' ἤδη πρὸς μὲν Ὦπιν καὶ τὸ τῆς Σεμιράμιδος καλούμενον διατείχισμα ἐκεῖνός τε καταφέρεται, τοὺς Γορδυαίους ἐν δεξιᾷ ἀφεὶς καὶ τὴν Μεσοποταμίαν ὅλην· καὶ ὁ Εὐφράτης τοὐναντίον ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν αὐτὴν χώραν· πλησιάσαντες δὲ ἀλλήλοις, καὶ ποιήσαντες τὴν Μεσοποταμίαν, ὁ μὲν, διὰ Σελευκείας φέρεται πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον, ὁ δὲ, διὰ Βαβυλῶνος· καθάπερ εἴρηταί που ἐν τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένην καὶ Ἵππαρχον λόγοις.

Μέταλλα δ' ἐν μὲν τῇ Τσπιράτιδί ἐστι χρυσοῦ κατὰ τὰ Κάμβαλα· ἐφ' ἃ Μένωνα ἔπεμψεν Ἀλέξανδρος μετὰ στρατιωτῶν· ἀνήχθη δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων· καὶ ἄλλα δ' ἐστὶ μέταλλα, καὶ τὸ τῆς σάν

δυπος καλουμένης, ἣν δὴ καὶ Ἀρμέν
μα, ὅμοιον κάλλει. Οὕτω δ' ἐστὶν
δρα ἡ χώρα, καὶ οὐχ ἧττον τῆς Μ
Νησαῖοι ἵπποι καὶ ἐνταῦθα γίνο
Περσῶν βασιλεῖς ἐχρῶντο· καὶ ὁ σι
μενίας τῷ Πέρσῃ κατ' ἔτος δισμυρί
Μιθρακηνοῖς ἔπεμπεν. Ἀρταουάσ
χωρὶς τῆς ἄλλης ἱππείας αὐτὴν τ
ἑξακισχιλίαν ἵππον ἐκτάξας ἐπέδειξε
Μηδίαν ἐνέβαλε σὺν αὐτῷ. Τ
ας, οὐ Μῆδοι μόνοι καὶ Ἀρμένιοι
σιν, ἀλλὰ καὶ Ἀλβανοί· καὶ γὰρ ἐ
κτοις χρῶνται.

Τοῦ δὲ πλούτου καὶ τῆς χώρ
σημεῖον οὐ σμικρὸν, ὅτι Πομπή
πατρὶ τῷ Ἀρταουάσδου, τάλαντα ἐπ
κισχίλια ἀργυρίου, διένειμεν αὐτίκα
τῶν Ῥωμαίων, στρατιώτῃ μὲν κατ' ἐ
τα δραχμὰς καὶ ἑκατὸν, ἑκατοντάρχῃ
χῳ δὲ καὶ χιλιάρχῳ τάλαντον.

Μέγεθος δὲ τῆς χώρας Θεοφά
εὖρος μὲν σχοίνων ἑκατὸν, μῆκος δὲ
θεὶς τὴν σχοῖνον τετταράκοντα σταδ
βολὴν δ' εἴρηκεν· ἐγγυτέρω δ' ἐστὶ
μῆκος μὲν θέσθαι τὸ ὑπ' ἐκείνου λε
τὸ ἥμισυ, ἢ μικρῷ πλεῖον. Ἡ μὲ
Ἀρμενίας καὶ δύναμις τοιαύτη.

ρχαιολογίαι δέ τίς ἐστι περὶ τοῦ ἔθνους τοῦδε
ση. Ἄρμενος ἐξ Ἀρμενίου, πόλεως Θετταλικῆς,
αι μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσσης ἐπὶ τῇ Βοίβῃ,
ερ εἴρηται, συνεστράτευσεν Ἰάσονι ἐς τὴν Ἀσ-
· τούτου φασὶν ἐπώνυμον τὴν Ἀρμενίαν, ὁ
ζυρσίλον τὸν Φαρσάλιον καὶ Μήδιον τὸν Δα-
ον, ἄνδρας συνεστρατευκότας Ἀλεξάνδρῳ τῶν
ὰ τοῦ Ἀρμένου, τοὺς μὲν τὴν Ἀπιλιοτηνὴν οἰ-
τὴν ὑπὸ τοῖς Σωφηνοῖς πρότερον οὖσαν, τοὺς
τῇ Συσπειρίτιδι ἔως τῆς Καλαχηνῆς καὶ τῆς
ηνῆς ἔξω τῶν Ἀρμενιακῶν ὅρων. Καὶ τὴν ἐσθῆ-
τὴν Ἀρμενιακὴν, Θετταλικὴν φασιν, οἷαν τοὺς
; χιτῶνας, οὓς καλοῦσιν Αἰτωλικοὺς ἐν ταῖς
δίαις, καὶ ζωννύουσι περὶ τὰ στήθη, καὶ ἐφα-
; ὡς καὶ τῶν τραγῳδῶν μιμησαμένων τοὺς
λους· ἔδει μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐπιθέτου κόσμου
ού τινός. Οἱ δὲ Θετταλοὶ μάλιστα βαθυστο-
ς, ὡς εἰκός, διὰ τὸ πάντων εἶναι Ἑλλήνων βο-
τους καὶ ψυχροτάτους νέμεσθαι τόπους, ἐπι-
τάτην παρέσχοντο μίμησιν· τὴν τῶν ὑποκρι-
ὶ διασκευὴν ἐν τοῖς ἀναπλάσμασιν, καὶ τὸν
πικῆς ζῆλον φασὶν εἶναι Θετταλικὸν, καὶ τοὺ-
ιοίως καὶ Μήδοις. Τὴν δὲ Ἰάσονος στρατείαν
Ἰασόνια μαρτυρεῖ· ὧν τινα οἱ δυνάσται κατ-
αν παραπλησίως, ὥσπερ τὸν ἐν Ἄβδήροις νεὼν
ίσονος Παρμενίων.

ὸν δὲ Ἀράξην κληθῆναι νομίζουσι κατὰ τὴν
ιπτα τὴν πρὸς τὸν Πηνειὸν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν

Ἀρμενον, ὁμωνύμως ἐκείνῳ· καλεῖσθαι γὰρ Ἀράξην κἀκεῖνον, διὰ τὸ ἀπαράξαι τὴν Ὄσσαν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, ῥήξαντα τὰ Τέμπη· καὶ τοῦτον ἐν Ἀρμενίᾳ ἀπὸ τῶν ὀρῶν καταβάντα, πλατύνεσθαί φασι τὸ παλαιόν, καὶ πελαγίζειν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις πεδίοις, οὐκ ἔχοντα διέξοδον· Ἰάσονα δὲ μιμησάμενον τὰ Τέμπη, ποιῆσαι τὴν διασφάγα, δι' ἧς καταράττει νυνὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν Κασπίαν θάλατταν· ἐκ δὲ τούτου γυμνωθῆναι τὸ Ἀραξηνὸν πεδίον, δι' οὗ συμβαίνει, ῥέων ἐπὶ τὸν καταῤῥάκτην ὁ ποταμός. Οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος, περὶ τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ λεγόμενος, ἔχει τι πιθανόν· ὁ δὲ Ἡροδότειος, οὐ πάνυ. Φησὶ γὰρ ἐκ Ματιανῶν αὐτὸν ῥέοντα, εἰς τεσσαράκοντα ποταμοὺς σχίζεσθαι, μερίζειν δὲ Σκύθας καὶ Βακτριανούς· καὶ Καλλισθένης δὲ ἠκολούθησεν αὐτῷ.

Λέγονται δὲ καὶ τῶν Λιγιάνων τινὲς, οἱ μὲν, τὴν Οὐϊτίαν οἰκῆσαι, οἱ δ' ὑπερθε τῶν Ἀρμενίων ὑπὲρ τὸν Ἄβον καὶ τὸν Ἴμβαρον. Μέρη δ' ἐστὶ τοῦ Ταύρου ταῦτα, ὧν ὁ Ἄβος ἐγγύς ἐστι τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς Ἐκβάτανα φερούσης παρὰ τὸν τῆς Ἀβάριδος νεών. Φασὶ δὲ καὶ Θρᾳκῶν τινας, τοὺς προσαγορευομένους Σαραπάρας, οἷον κεφαλοτόμους, οἰκῆσαι ὑπὲρ τῆς Ἀρμενίας, πλησίον Γουρανίων καὶ Μήδων, θηριώδεις ἀνθρώπους καὶ ἀπειθεῖς, ὀρεινοὺς, περισκελιστάς τε καὶ ἀποκεφαλιστάς· τοῦτο γὰρ δηλοῦσι οἱ Σαραπάραι. Εἴρηται δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Μηδείας

ἐν τοῖς Μηδικοῖς· ὥστ' ἐκ τούτων πάντων εἰκάζουσι, καὶ τοὺς Μήδους καὶ Ἀρμενίους συγγενεῖς πως ἰοῖς Θετταλοῖς εἶναι, τοῖς ἀπὸ Ἰάσονος καὶ Μηδείας.

Ὁ μὲν δὴ παλαιὸς λόγος οὗτος. Ὁ δὲ τούτου νεώτερος καὶ κατὰ Πέρσας εἰς τὸ ἐφεξῆς μέχρι εἰς ἡμᾶς, ὡς ἐν κεφαλαίῳ πρέποι ἂν μέχρι τοσούτου λεχθεὶς, ὅτι κατεῖχον τὴν Ἀρμενίαν Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, μετὰ ταῦτα οἱ τὴν Συρίαν ἔχοντες καὶ τὴν Μηδίαν· τελευταῖος δ' ὑπῆρξεν Ὀρόντης ἀπόγονος Ἡδάρνου, ἑῶν ἐπὶ Περσῶν ἑνός· εἶθ' ὑπὸ τῶν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγῶν, τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολεμήσαντος διῃρέθη δίχα, Ἀρταξίου τε καὶ Ζαριάδριος· καὶ ἦρχον οὗτοι, τοῦ βασιλέως ἐπιτρέψαντος· ἡττηθέντος δ' ἐκείνου, προσθέμενοι Ῥωμαίοις, καθ' αὑτοὺς ἐτάττοντο βασιλεῖς προσαγορευθέντες. Τοῦ μὲν οὖν Ἀρταξίου Τιγράνης ἦν ἀπόγονος· καὶ εἶχε τὴν ἰδίως λεγομένην Ἀρμενίαν· αὕτη δ' ἦν προυχὴς τῇ τε Μηδίᾳ, καὶ Ἀλβανοῖς, καὶ Ἴβηρσι μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς ἐπὶ τῷ Εὐξείνῳ Καππαδοκίας. Τοῦ δὲ Ζαριάδριος ὁ Σωφηνὸς Ἀρτάνης ἔχων τὰ νότια μέρη, καὶ τούτων τὰ πρὸς δύσιν μᾶλλον· κατελύθη δ' οὗτος ὑπὸ τοῦ Τιγράνου, καὶ πάντων κατέστη κύριος ἐκεῖνος. Τύχαις δ' ἐχρήσατο ποικίλαις. Κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ὑμήρευσε παρὰ Πάρθοις· ἔπειτα δι' ἐκείνων ἔτυχε καθόδου, λαβόντων μισθὸν ἑβδομήκοντα αὐλῶνας τῆς Ἀρμενίας· αὐξηθεὶς δὲ, καὶ ταῦτα ἀπέλαβε τὰ χωρία· καὶ τὴν ἐκείνων ἐπόρθησε, τήν τε

περὶ Νίνον, καὶ τὴν περὶ Ἄρ
καὶ τὸν Ἀτροπατηνὸν, καὶ τ
καὶ τὴν λοιπὴν Μεσοποταμί
ρίαν αὐτὴν καὶ Φοινίκην, ἀ
ἀνὰ κράτος εἷλεν. Ἐπὶ τοσ
πόλιν ἔκτισε πλησίον τῆς
τε καὶ τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτ
μασε Τιγρανόκερτα, ἐκ δώ
αὐτοῦ πόλεων Ἑλληνίδων ἀ
Ἔφθη δ' ἐπελθὼν Λεύκολλο
λεμήσας, καὶ τοὺς μὲν οἰκήτο
στου ἀπέλυσε· τὸ δὲ κτίσμα
σπασε προσβαλὼν, καὶ μικ
ἐξήλασε δὲ καὶ τῆς Συρίας α
Διαδεξάμενος δ' Ἀρταουάσδη
τύχει φίλος ὢν Ῥωμαίοις.
Παρθυαίοις ἐν τῷ πρὸς αὐτ
σεν· ἀναχθεὶς γὰρ εἰς Ἀλεξ
σμιος πομπευθεὶς διὰ τῆς πό
ρεῖτο· ἔπειτ' ἀνῃρέθη, συν
πολέμου. Μετ' ἐκεῖνον δὲ π
Καίσαρι καὶ Ῥωμαίοις ὄντες
τὸν αὐτὸν τρόπον.

Ἅπαντα μὲν οὖν τὰ τῶν
δοι καὶ Ἀρμένιοι τετιμήκασι,
διαφερόντως Ἀρμένιοι, ἔν τε
ποις, καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀκιλ
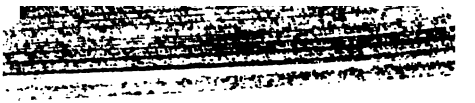
ἐνταῦθα δούλους καὶ δούλας· καὶ τοῦτο μὲν οὐ θαυμαστόν. Ἀλλὰ καὶ θυγατέρας οἱ ἐπιφανέστατοι τοῦ ἔθνους ἀνιεροῦσι παρθένους, αἷς νόμος ἐστὶ, καταπορνευθείσαις πολὺν χρόνον παρὰ τῇ θεῷ μετὰ ταῦτα δίδοσθαι πρὸς γάμον, οὐκ ἀπαξιοῦντος τῇ τοιαύτῃ συνοικεῖν οὐδενός. Τοιοῦτον δέ τι καὶ Ἡρόδοτος λέγει τὸ περὶ τὰς Λυδάς· πορνεύειν γὰρ ἁπάσας. Οὕτω δὲ φιλοφρόνως χρῶνται τοῖς ἑρασταῖς, ὥστε καὶ ξενίαν παρέχουσι, καὶ δῶρα ἀντιδιδόασι πλείω πολλάκις, ἢ λαμβάνουσιν· ὅτ' ἐξ εὐπόρων οἴκων ἐπιχορηγούμεναι· δέχονται δὲ οὐ τοὺς τυχόντας τῶν ξένων, ἀλλὰ μάλιστα τοὺς ἀπὸ ὄγκου ἀξιώματος.